

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

★
שנה שישית
גיליון מספר 511

★
ויצא
תשפ"ד

מזנומה

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

זמני קיסת ויציאת הסקת

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
5:53	5:15	4:01	ירושלים
5:50	5:17	4:15	בני ברק
5:50	5:14	4:04	חיפה
5:51	5:17	4:16	אשדוד
5:52	5:16	4:00	בית שמש
5:52	5:17	4:18	קרית גת
5:50	5:13	4:07	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת ויצא תשפ"ד

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון פרשת תולדות:

תודה רבה!!

אני נהנה מאד לקרוא את מאמריך, זה נותן לי המון הרבה פעמים אני מזכה בזה גם יהודים אחרים וגם הם נהנים.

שהשם יברך אותך וישלם לך כגמולך הטוב..

*

מאמר מעניין.

לדעתי יש כמה סוגים של בכי. אחד זה כמו שאמרת.

יש גם בכי של תינוקות שמשמשים בבכי כמו בנשק, לאמר: "אם לא נתנו לי שוקו עכשיו ומיד - אני אבכה ואהפוך את הבית."

וזה בכי שהוא לא תמיד מעורר את ההתייחסות החיובית, אלא אדרבה נתפס כמטרד, ואז בהחלט יש רצון אצל ההורים לעצור את הבכי הזה.

*

מאוד מאוד מאוד יפה.

פשוט נפלא.

נדמהתי מהאבחנה שההקשר של בכי בתורה, מופיע בעיקר סביב נושא הקשר עם אנשים.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: בנוגע למה שכתבת, שצריך לעודד בכי אצל ילדים שזה פורקן טבעי של הנפש.

יש לי שאלה, כי למעשה הבכּי של הילדים שלי הוא בטונים גבוהים להפליא, ובפרט בבכי של הפגנה על זה שהילד רוצה משהו, שונה לגמרי מבכי של מבוגר.

איך אתה ממליץ להתמודד עם הדבר הזה?

תשובה: כמו בכל דבר, אי אפשר בלי גבולות. גם אם בכי הוא דבר נפלא, הוא חייב להגיע בתוך גבולות, וההורים הם אלו שנדרשים לכך...

בכי הוא ביטוי להצפה רגשית, ולא כלי להשגת מטרות. בכי הוא משהו שמתפרץ מתוך האדם, ולא משהו מכונן כדי לגרום למישהו להרגיש...

את ההבדל בין הבכי המתפרץ, לבין הבכי המכוון, הוא לא דווקא בהיות הבוכה, ילד או מבוגר. יש גם מבוגרים שמשמשים בבכי מניפולטיבי. בכי שנועד להשיג מטרות כל שהן.

הילדים חייבים לדעת, שצעקות או בכי בטונים גבוהים, לא יועילו להם להשיג כלום.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

ניצוד נראית מריבה של בחיר האבות?

שהגעתם לארץ השלווה. חשבכם שגרים שם אנשים שרגועים כל ימי חייהם. לרגע נחפשת לשיבת הוועדה בכפר, וגילית כמה אינטריגות יש ביניהם, כמה טונות של האשמות ושל בוז קיימים ביניהם.

בוא נהיה ברורים לעצמינו, שקט לא מבטיח שלווה. שקט בוודאי מבטיח אגירה משמעותית של כעסים והאשמות בתוך הלב.

לפעמים דווקא רעש יכול להביא שקט.

בפרשה שלנו אנו מוצאים את המריבה החשובה והמפורסמת, שבזכותה כרת לבן ברית שלום עם יעקב ועם בניו עם ישראל.

*

את האישיות של לבן אנו מכירים היטב. מגיע אורח מארץ כנען, והוא יוצא לקבל את פניו, לחבקו ולנשקו, ובעיקר לראות כיצד אפשר לבזוז אותו.

את יעקב אבינו אנו גם מכירים "איש תם יושב אוהלים". לכאורה, מתכון ברור לניצול מתמשך. אלא שבניגוד לאופי זה, התורה מגלה לנו טפח נוסף אצל יעקב אבינו: "ויחר ליעקב וירב בלבן".

וכך כותב האור-החיים הק': "לצד שבא לכלל כעס בא לכלל מריבה, וזולת זה לא היה מריב".

ואם חשבנו שמדובר במריבה שלילית אולי, כעין שנאמר לגבי כעסו של משה (כיון שבא לכלל כעס, בא לכלל טעות...), לא ולא!

חז"ל משבחים את המריבה של יעקב. "ויחר ליעקב וירב בלבן. מה את סבור, שמא מכות ופצעים היו שם? ולא היו שם אלא דברי פיוסים, יעקב מפייס את חמיו". (ב"ר טד)

ומתוך זה אנו למדים, שהכעס של יעקב על לבן, הוא זה שהביא את המריבה המבורכת, שבזכותה כרתו ברית שלום.

*

יש כמה תנאים להכשיר את המריבה.

א. שהכוונה באמת בתוך הלב היא לא בשביל להתרחק, אלא דווקא הפוך, שהמריבה תביא השקט שלום. זה מה שאכן קרה בסוף. הם כרתו ברית שלום. האבן שהציבו שם, אמרו חז"ל, היא זאת שעמדה בדרכו של בלעם לקלל את עם ישראל.

ב. לקיים את המריבה בצנעה, ומתוך כבוד לזולת, ולא כדי לביישו. (כך כותב האור"ח: "שלא רב עמו בכנופיית אנשים אלא בייחוד עמו... שלא יכלם בתוכחתו").

ג. הדברים אינם כוללים כל מילים של הכפשה כלל נגד היריב, אלא אך ורק לדבר על הכאב הפרטי שלו. לכשנתיין היטב - זה מה שאנו מוצאים בדברי יעקב.

ד. במהלך המריבה אין איבוד שליטה אף לרגע. הכעס מנותב לגמרי כדי להביא למציאות חדשה יותר טובה. אין שם מילים פוגעניות שמתעופפות בלי חשבון.

כשנהג כך, נרבה שלום בעולם.

אפשר לשמוע את התיאורים הללו בווריאציות שונות. תמיד זה בערך יישמע כך:

"אנו מנהלים עסק כבר עשרים שנה ביחד. לא אגיד לך שהכול בסדר. יש לי הרבה טענות על השותף שלי, אך משהו אחד אני יכול להגיד לך: בחיים לא רבתי איתו".

מקור לגאווה. נכון?

"יש לי שכן. הוא עשה כל עוול אפשרי. בנה שלא כחוק, מרעיש בלילות, הילדים שלו מציקים לילדים שלי. עזוב! מה יש לי לריב איתו? זה רק יעשה גרוע יותר. אני לא אומר לו כלום. זה הכי טוב!!!"

הייתם שמחים עם שכן וותרן כזה. נכון?

"אני נשוי חמש-עשרה שנה. מעולם לא הרמתי את הקול, אני גם לא מעיר הערות. אני מכיר מקרוב. כל מילה שאני אומר יכולה לפגוע. עדיף לא לומר. את הכעסים אני מחזיק בפנים".

שכינה שרובה ביניהם. אכן?

*

דווקא בפרשה שלנו, אנו יכולים ללמוד קצת על תועלתה של מריבה.

אך לפני כן קצת רקע על הטבע האנושי.

העולם מתחלק לשני סוגי אנשים.

סוג אחד: אנשים שאוהבים שקט. רוגע. שלווה.

התזה שלהם אומרת: ככל שאשמור על השקט עם הסביבה שלי כך אזכה ליותר שלווה / אוכל להסתדר יותר טוב עם הסביבה שלי / אהיה מוגן / אף אחד לא יפגע בי... אלו אנשים שמריחים מריבה ממרחק של ק"מ, ומתרחקים.

אלו גם אנשים שלא יכולים לשאת אלימות מכל סוג שהוא. מישהו מרים צעקות ברוחב, ואלו כבר נמלטים לצד השני.

סוג שני: אנשים שאוהבים רעש. אקשן. מריבה ממלאה אותם באדרנלין.

התזה שלהם אומרת: כדי להשיג משהו בחיים, צריך להילחם. אחרת ידרסו אותך. כשאין להם עם מי להילחם, הם מריחים סכנה קרבה.

וכמו בכל דבר, יש את הקיצוניים לשני הצדדים, ויש את אלו שיותר קרובים לאמצע.

מפגש בין שני קיצוניים, רעשן גדול ושקט מופתי, הוא מפגש מרתק ביותר. נוצרת שם מסכת ניצול עשירה במיוחד. הרעשן, מנסה לנכס לעצמו כמה שיותר. לא בוחל בכלום. השקט לא רוצה לריב, מפחד להגיב, לא רוצה לפגוע, נזהר כל הזמן לשמור על הכבוד של השני.

ובמקרים כאלו אתם עשויים לשמוע אותו משבח את עצמו על היכולת שלו "לחיות טוב" עם אנשים.

טעות אחת יש לו.

בטח נקלעתם פעם לאיזה כפר מנומנם, מלבד ציפורים מציצות לא שמעתם כלום. הייתם בטוחים

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת ויצא

"ויצא יעקב מבאר שבע" (כח, ו)

בזמן שהצדיק בעיר הוא זיוה הוא הודה הוא הדרה, יצא משם - פנה זיוה פנה הודה פנה הדרה (רש"י)
שאל מרן הגר"ע יוסף זיע"א: מדוע כשיצא יעקב מבאר שבע פנה זיוה והדרה, והרי עדיין נשארו שם יצחק ורבקה ששניהם היו צדיקים וא"כ יש עדיין בעיר זיו והוד?
ותירץ, עיקר מטרת הצדיק הוא לזכות את הרבים ללכת מחיל אל חיל, מבית הכנסת לבית הכנסת ללמד את הבריות חכמה ודעת, ויעקב אבינו קיים זאת, שהרי נאמר בו ויעקב איש תם יושב אוהלים - לשון רבים, ולא נאמר יושב אוהל - לשון יחיד, מלמד שהיה מסתובב מאוהל לאוהל לזכות את הרבים.
אבל יצחק היה מסוגר באוהלו שהרי היה סגור נהור בעיניו ולא יכל לראות, ומשום כך - כיון שיצא יעקב אבינו מיד הורגש חסרונו בבתי כנסיות ובתי מדרשות.

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" (כח, ז)

במדרש רבה הסמיכו, "אז תלך לבטח" (משלי ג, כג)
יעקב לא איבד מעולם את יישוב דעתו אף בעת בריחתו, דאף שיציאתו זאת הייתה בריחה מעשו, וקיים ציווי אמו 'קום ברח לך', וכן בהפטרה 'ויברח יעקב', אף על פי כן 'ויברח' לא כתיב, אלא וילך. וירץ לא כתיב, אלא ויצא, להורות שאף בברחו מן המוות לא איבד את יישוב דעתו, והלך בשלוות הנפש, במתינות ובבטחה, כי היה דבוק ובטוח בבוראו, וזכר שכל הליכתו אינה אלא השתדלות גרידא, וישאר ראשו פונה ומייחל כלפי שמיא,

שהרי ממילא לא ייעשה עמו דבר אם לא הכריזו כך מלעילא, ומאידך, אין דבר שהכריזו עליו מלמעלה שלא יקרה עמו, ומה תתן ומה תוסיף לו מנוסת בהלה.
מכאן דרך חיים להורות לאדם, שאף כשאצה לו הדרך לא ימהר לעשות דברים הנראים לו כראויים לעשות, אלא א"כ יתבונן היטב מתחילה אם יזיקו לזולת.
מעשה בחתן, שמיד בתחילת דרכו בהקמת ביתו, נדבר עם אשתו הכלה, על רצונו כי עז לבנות את ביתם על אדני ההלכה הצרופה מבלי כל היתרים וכדו', אף כאשר יבואו לידי קושי לא יזונו זיו כלשהו מפסק השו"ע והפוסקים, בבית זה היא השבת מבעוד מועד בכניסת השבת, והוסיף לומר, שאם יראה שהיא מתאחרת מלהדליק את נרות השבת יפנה הוא להדליקם כמו שנפסק (מש"ב רסב, סקי"א), וכן הסכימו שניהם.
ויהי ביום השישי, באמצעם של שבעת ימי המשתה,

בהגיע זמן הדלקת הנרות, (כארבעים או עשרים דקות פני השקיעה, כנהוג) וכבר באו לקרוא לחתן ללוותו לביהכ"נ לתפילת ליל שבת, באותה שעה עדיין עמדה הכלה בהכנות לקראת שבת.
והנה היא יוצאת מחדרה, וחשכו עיניה למראה נרות השבת הדולקים כבר...
ותיפול רוחה בקרבה, וכי כך יעשה לה בשבת

"וַיִּגַּל אֶת הָאָבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר" (כט, ו)
ב'תפלת גשם' מזכירים את יעקב אבינו שהסיר את האבן הגדולה מעל פי הבאר. "יחד לב וגל אבן מפי באר מים".
שואל הרה"צ ר' אשר פריינד זצוק"ל, וכי בשביל להסיר אבן כבדה מהבאר מיחדים את הלב?! והרי נכון יותר היה לומר 'יחד פוחותיו', או 'יחד ידו'...
אלא אומר ר' אשר: הרבה יותר קשה להוריד אבן מהלב - מאשר להסיר את אותה אבן גדולה מהבאר. אם יעקב אבינו הצליח להסיר את האבן מהלב, מהי בשבילו משימה פשוטה כמו הסרת האבן הפיזית...
(נקודות של אור - ספינקא)

הראשונה אחר הנישואין, כשהיא עומדת להדליק נרות שבת לראשונה בחייה, (אין צורך לבאר את גודל ההתרגשות של אשה צדקנית בהדלקת נר מצוה לראשונה בחייה) אבל, חשבה בליבה, הרי החתן צודק במעשיו, אחר שכך התנה בראשית השבוע כתנאי קודם למעשה...
ואכן, מיד כשראתה אם הכלה את בתה בליל שב"ק הבחינה בשברון לבה הגדול, אך מששאלה את פיה, צער ויגון זה על שום מה, לא אבתה הכלה לענות לאמה בשפו"א... ורק אחר הפצרות מרובות הסכימה

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

אמר לו הרה"ק, כתיב וישם מראשותיו, וברש"י פירש עשאן כמין מרזב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות. ותמוה, וכי שמירה יש בגדר אבנים סביב הראש בלבד, והרי עדיין כל גופו אינו שמור מן החיות והמזיקים? אלא, משל לציפור שנפלה לתוך בוך, והחלה לשקוע בה יותר ויותר.

כל עוד שכנפיה עדיין לא טבעו, בידה לצאת מהבוץ ע"י כנפיה, אבל אם גם כנפיה טבעו בתוככי הבוץ, כל זמן שראשה מחוץ לבוץ עדיין תוכל לזעוק 'הצלה' ויבואו להושיעה, אבל כשגם הראש נשקע בבוץ, אוי לה...

לכן בצאת יעקב אבינו חרנה, לבית לבן הרמאי, נתיירא מפני חיות רעות, וחשש מאד מה מצפה לו שם, על כן עשה 'שמירה מעולה' סביב לראשו, כי כל זמן שהראש לא 'שקע', עדיין אפשר לו לאדם לזעוק לעזרה ולהצלה.

אמר לו הרה"ק, כך גם אתה, כשיוצא הנך לעבודת הפרנסה, הזהר על 'ראשך' לבל ישקע בהבלי העולם הזה, ותשמור על ה'אמונה' שבמח, ובזה תנצל מכל הבלבול והרע, ובכל עת ובכל זמן עדיין תהיה מקושר כראוי אל ה' הוא האלוקים.

כבר המליץ הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע (נאות דשא) בדברי חז"ל (קידושין כט) שהאב חייב ללמד את בנו... וי"א אף להשיטו במים. וביארו שכמו השט במים, הרי אף שגופו מונח במים מכל מקום חייב להיות ראשו ממעל - מחוץ למים, כך ילמד האב את בנו, שבכל עת עיסוקו בגופו בעניני גשם, יעסוק בהם רק בגופו, אבל ראשו ומחשבתו יהיו 'מחוץ למים' למעלה, כלפי שמים.

(באר הפרשה)

"ויפגע במקום... ויקח מאבני המקום וגו' וישכב במקום ההוא" (כח, יא)
 עתיד להיות שלושה בתים באותו המקום, והם: הבית שבנה שלמה, הבית שבנו עולי בבל, והבית שעתידי להבנות בב"א.

לספר את אשר עבר עליה... מיד נדברה אם הכלה עם אם החתן, וכי כך יעשה במקומכם, להשפיל בת ישראל בהשפלה כזאת... וכי לזו הנהגה ישרה תקרא? ותען אם החתן ותאמר, לא ולא, מכרת אנכי בבני, וברור לי שלא עשה מעשה נלוז כזה... ואכן, מיד כשעלה בידה דיברה אם החתן עם בנה, ותשאלהו, היתכן כי כך הוזהר מעשה... מיד הבין החתן את אשר אירע שלא באשמתו... וביאר לה בטוב טעם ודעת, כי בזה היום אף הוא בהתרגשותו הגדולה כחתן, הכין את הנרות בסמוך לכניסת השבת, והדליק את הנרות בכדי לחרכן למען יידלקו יפה, ובנקל כשתבוא האשה להדליקם, - כמבואר בדברי הרמ"א (רס"ד, ט) שנהגו להדליק את הפתילה ולכבותה כדי שתהא מחורכת ויאחז בה האור יפה, ובתוך כך חברו וידידו הדר בארה"ב שלא עלה בידו לבוא הנה על שמחת החתונה, ובא לארה"ק לקראת שבת שבע ברכות, התקשר אליו, ובירר אצלו היכן יתקיימו סעודות השבע ברכות... על כן עזב את הנרות כשהם דולקים לדבר עמו, ומשם נלקח אחר כבוד לתוככי ביהכ"ס, וכל ענין הנרות פרח מזכרונו, ואז יצאה הכלה ומצאה נרות דולקים... כשאיש לא התכוון להדליקם. והנה, מלבד הלימוד שנלמד מכאן לענין לדון לכף זכות, אף כשלא נראה לעין כל כף זכות כלל וכלל, יש בזה גם ללמוד כי עם כל העמידה האיתנה על עיקרי ארבעת חלקי השולחן ערוך, יש גם לעמוד ולהבין בעיקרי 'השולחן ערוך החמישי...' שלא לפגוע ברגשות הזולת.

"לעשות רצונך אלקי חפצתי" (תהלים מ, ט)
 יהודי בקש ברכה מהרה"צ ר' אשר פרינדר זצוק"ל, אינ לי ילדים, אָמר. אָמר לו ר' אָשר: אַתָּה לֹא רוֹצֵה ילָדִים! בְּשָׁבוֹעַ הָאַחְרוֹן, שְׁנַיִם לְאַחַר מִפֶּן, פָּגַשׁ אוֹתוֹ יְהוּדִי אֶת כ"ק הַרְבֵּי שְׁלִיט"א וְשָׁאַל אוֹתוֹ, אַתָּה הָרִי הַפְּרֹת אֶת ר' אָשר, אָז תִּסְבִּיר לִי - מָה הַפְּרוּשׁ בְּדַבְּרִי? וְכִי אֲנִי לֹא רְצִיתִי ילָדִים! אָז מְדוּעַ בָּאתִי אֵלָיו לְהַתְּבַרֵּךְ? הַרְבֵּי הִסְבִּיר אֶת הַדְּבָרִים עַל פִּי מָה שֶׁסָּפַר לוֹ יְהוּדִי עֲשִׂיר מְאַרְצוֹת הַבְּרִית. לְפָנַי כְּמָה שְׁנַיִם סָפַר הָאִישׁ לְרַבִּי, חֲשׁוֹן הַבֶּנֶק שְׁלִי הִסְתַּכְּסַם בְּמִסְפָּר בֵּן תִּשְׁעַ סְפָרוֹת (!), וְזֶה הָיָה רַק הַהוֹן הַרְשָׁמִי! בְּאוֹתוֹ זְמַן הָיְתָה לִי בֵּת בְּגִיל שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה, וְהִתְחַלַּתִּי לְחֶשֶׁב - עִם מִי אֶשְׁתַּדֵּף בְּעוֹד שְׁנָתַיִם, כְּשֶׁהִיא תִּגְיַע לְפָרְקָהּ... לְהִשְׁתַּדֵּף עִם אָדָם 'פְּשוּט'? זֶה הָרִי לֹא מֵתָאִים לִי, לֹא בְּרָמָה שְׁלִי... אֲנִי לֹא יָכוֹל לְקַחַת כָּל אֶחָד בְּמַחְתָּן, הַבֶּנֶק לֹא מְרַשָּׁה לִי... הַשְׁתַּעֲשַׁעְתִּי רַבּוֹת בְּמַחְשָׁבוֹת הָאֵלֹהִים, מְדֵי פַעַם הָעֲלִיתִי לְעַצְמִי כָּל מִינֵי רְעִיוֹנוֹת, אֲנָשִׁים מְכַבְּדִים יוֹתֵר וּמְכַבְּדִים פְּחוֹת שְׁאֵתָם אֲנִי יָכוֹל לְהִשְׁתַּדֵּף, אֲבָל אֵף אֶחָד לֹא הִשְׁפִּיעַ אֶת רְצוֹנִי, אֵף אֶחָד לֹא הָיָה 'בְּרָמָה שְׁלִי'.

(באר הפרשה)

"ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו" (כח, יא)
 אחד מחסידי הרה"ק רבי יחזקאל מקאז'מיר זי"ע שאל את רבו כי עליו לעזוב את שערי בית המדרש, לעסוק על המחיה ועל הכלכלה, והוא מפחד מהבלבול השורר בשווקים וברחובות.

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה
 כ"א מר חשון תשפ"א

הראשונות, כמו יוחנן כהן גדול שלאחר שמונים שנה בכהונה גדולה נעשה צדוקי, לכן אינו יכול לקבל שכר בעולם הזה. (ילקוט הגרשוני)

"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה... והנה מלאכי אלוקים... והנה ה' נצב עליו ויאמר..." (כח, יב-יג)
 רבינו בעל ה"אור החיים" הק' זי"ע דייק מהכתוב, שלוש פעמים "והנה", שאין זה היה חלום בעלמא שיש בו לפעמים דמיונות, אלא ממש מראה נבואה אמיתית שנראית לעין בבחינת "והנה היא לפנינו".

וזה לשונו הק', טעם אומרם והנה, להיות שאין החלום מוחלט בבחינת הצדק כי חלומות שוא הם, גם שעל כל פנים יהיה בהם תבן כי הם במראה השעמום, לזה אמר והנה פי' כי הדברים בלא שעמום ודמיונות אלא כל דבר נגלה אצלו ומבואר כיום יאיר, ואין זה דומה לשאר החלומות שרואה דבר ואינו מחליט בראייתו מה שהוא רואה, ולזה תמצא שדקדק לומר בכל פרט ופרט מהנגלה אליו בחלום והנה, גבי ראית הסולם אמר והנה סולם, גבי ראית המלאכים אמר והנה מלאכי..., גבי גילוי שכינה אמר והנה ה', הכוונה בזה כי היתה נבואה ממש.

"ונתן לי לחם לאכול

ובגר ללבוש" (כח, כ)
 כאשר היה הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל כבן שבעים ושמונה, והוא חולה ותשוש, הכינה לו פעם רעייתו

הרבנית (מזיווג שני) מרק עוף מהביל. טבל רבי יוסף חיים את הכף בצלחת, טעם טעימה אחת ולא יסף.

כשנכנסה הרבנית לחדר, פנה אליה רבי יוסף חיים בהתנצלות נוגעת ללב, והחל משבח אותה על מומחיותה בהכנת מטעמים, ותוך כדי דיבור ביקש את סליחתה באמרו: מעדנים כאלו בימות החול, זה קצת יותר מדי... הן כל ימי נזהר הייתי מלפנק את גופי, והרגלתי להסתפק בהכרחי, ואף עלה בידי, ואם כן, למה לקלקלו דוקא כעת בערוב ימי, דוקא סמוך לפרידתי ממנו...

אומר האברבנאל, לכן הזכירה התורה כאן שלוש פעמים "מקום".

"ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש" - רמז לבית ראשון ולחורבנו.

"ויקח מאבני המקום" - ולא כל אבני המקום, רמז לבית שני שלא תהיה בשלימות כמו שהיה בית ראשון.

"וישכב במקום ההוא" - רמז לבית השלישי, שבו תהיה המנוחה והנחלה האמיתית והשלימה.

"והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" (כח, יב)
 פירש הגאון בעל "כף החיים", חז"ל גילו לנו כי לכל אומה יש שר ברקיע, וכאשר השר עולה ומתרוממת מעלתו,

דורך כוכבה של אותה אומה.

אבל ישראל אין להם שר משלהם, וה' לבדו הוא מלכם.

על כן חלם יעקב כי "ה' ניצב עליו", שייך הוא לה' לבדו.

ואם כן, כיצד יתכן שיינתן לאומות הכוח לשלוט על עם ישראל?

התשובה היא: "מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" - בחטאיו! עם ישראל הוא גורם לכך, שמלאכי אלוקים עולים ויורדים! הוא נותן עוז ותעצומות בגויים חלילה, ובשבו בתשובה ניטל מהם כוחם!

"ויחלום והנה סולם

מוצב ארצה... והנה

מלאכי אלוקים עולים

ויורדים בו" (כח, יב)

יש לבאר מה רצה הקב"ה לרמוז לו עם חלום הסולם.

דהנה אמרו חז"ל 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא', ומבאר הפרי מגדים דחיישינן שמא ח"ו יתהרס על הראשונות, על כן אינו יכול לקבל שכרו בעולם הזה.

והנה יעקב אבינו היה יכול לעלות בלבו מחשבה, הזו תורה וזו שכרה?! זה שכרי מכל עמלי שהייתי 'איש תם יושב אהלים'!?

לכן הראה לו הקב"ה את הסולם שאפילו צדיקים הדומים ל"מלאכי אלקים" שבתחלה "עולים" ממדרגה למדרגה, אבל יתכן שלבסוף "יורדים" ממדרגתם ותוהים על

בְּאֶחָת הַפְּעָמִים הַבְּרִיק בְּמוֹחֵי רַעְיוֹן. אֲנִי יוֹדֵעַ מִי הַמַּחְתָּן הַמֵּיַעַד שְׁלִי! ר' מֹשֶׁה רִיכְמָן מְטוֹרוֹנְטוֹ! הוּא אָדָם מְסַפֵּיק מְכַבֵּד, וְאֲנִי בְּהַחְלֵט רוֹאֶה אֶת עֲצָמֵי מִשְׁתַּדֵּף אֶתוֹ!
 בְּיָמִים שְׂאֵחַר הַהַחְלָטָה ש'נִפְלָה', לֹא הָיָה אָדָם מְאֹשֵׁר מִמֶּנִּי. בְּרוּךְ הַשֵּׁם הַמְּזוּג זְוֹגִים...
 אָבֵל אֲזוּ נוֹדַע לִי, שֶׁר' מֹשֶׁה רִיכְמָן לֹא חוֹבֵשׁ שְׁטְרִימֵל. אוֹי וַיִּי...
 כַּמָּה טוֹב שְׁעוֹד לֹא נִשְׁבְּרָה צִלְחַת. עִם כָּל הַכְּבוֹד, אֲנִי לֹא יְכוּל לְהִשְׁתַּדֵּף עִם מִי שְׁלֹא חוֹבֵשׁ שְׁטְרִימֵל!
 בְּלִית בְּרָרָה יְרֵדְתִּי מִהַרְעִיּוֹן, וְהַתְּחַלְתִּי שׁוֹב בְּחַפְזִים אַחֲרֵי ה'מֵיַעַד'...
 לְאַחַר מְאֻמְצֵי חֲשִׁיבָה מְרִבִּים הִגַּעְתִּי לְמִסְקָנָה: ר' בֶּן צִיּוֹן פְּרִישׁוֹאֶסֶר! אֵין מְתָאִים מִמֶּנּוּ לְהִשְׁתַּדֵּף אֶתִּי!
 הוּא גַם 'חֲסִידֵי־שְׁעָר אֵיד' וְגַם מִשְׁתַּוָּה אֵלַי בְּרָמָה הַכְּפֻלִית...
 אֶפְלוּ לֹא בְּדַקְתִּי אִם יֵשׁ לוֹ בֶּן בְּאוֹתוֹ גִּיל, פְּשׁוּט הָיִיתִי מְאֹשֵׁר מִהַרְעִיּוֹן! הוּא אוֹמֵר, בְּכָל אוֹתָהּ תְּקוּפָה כָּלֵל לֹא חֲשַׁבְתִּי עַל הַבַּת שְׁלִי! רַצִּיתִי שְׁדוּךְ בְּשִׁבְלִי, בְּשִׁבְלֵי הַמַּעְמָד שְׁלִי, בְּשִׁבְלֵי הַכְּבוֹד שְׁלִי!
 מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? הוּא יוֹדֵעַ שְׁבַמְצָב הָזֶה הַבַּת שְׁלִי לֹא תוּכַל לְהִקֵּים בֵּית... וְאֲכַן, תְּקוּפָה קְצָרָה לִפְנֵי שְׁהַגִּיעָה בְּתִי לְפָרְקָה אֶבְדְתִי אֶת כָּל הוֹנֵי, וְאֲזוּ כְּבָר 'הַתָּאִים' לִי לְהִשְׁתַּדֵּף עִם כָּל אֶחָד...
 וְהַנְּחִלָּה הַחֲמִיטָה הַשְּׁלִישִׁי, שְׁבוּ תַּהִיָּה הַמְּנוּחָה וְהַנְּחִלָּה הָאֲמִיתִית וְהַשְּׁלִימָה.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

וי"ל כי ישראל עם קדושים רוצים לרמוז שכל המתנה תנאים, יזכור היטב, שעם כל תנאיו, עדיין אינו מובטח שסוף דבר יהיה כרצונו, כמו שבאמת אירע ל'רחל בתך הקטנה' הראשון, אלא אין הדבר תלוי אלא ביד ה'.

"הפעם אודה את ה" (כט, לה)

בעת שילדה לאה את בנה הרביעי יהודה, אמרה, הפעם אודה - שנטלתי יותר חלקי, הפעם יש לי להודות. ומדוע אמרה כן רק אחר לידת הרביעי ולא קודם? כי כשנולד לה בן 'רביעי', הבינה בעצמה שאף שלושה הראשונים שנולדו לה אינם חלקה שלה, ואף הראשונים בחסדי הבורא נולדו לה, וראיה, כי עתה תלד אחת מהאמהות האחרות רק ב' בניים (שעד עתה חשבה ש"ב השבטים מתחלקים חלק כחלק בין האמהות, ועתה ראתה שאינו כן) לכן הפעם, הודתה על כל 'אחד ואחד' מארבעת בניה, בהכירה שאת כולם קיבלה כמתנה מן השמים, ואין כל דבר המובן מאליו. (באר הפרשה)

"על כן קראה שמו

יהודה" (כט, לה)

למה נקרא כל איש ישראלי בשם יהודי? כדי שיזכור תמיד להודות לה', כמו שפרש רש"י שאמרה לאה, הפעם אודה את ה' שנטלתי יותר מחלקי, מעתה יש לי להודות. כך צריך כל יהודי לחשוב, שהוא מקבל מה' יותר מחלקו המגיע לו, ולא יתאונן על מה שחסר לו. (ישמח ישראל מאלכסנדר)

"ויגנוב יעקב את לב לבן הארמי על בלי הגיד לו כי בורח הוא" (לא, ב)

יש לומר דכתיב "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", וכשראה יעקב שאין פני לבן אליו כתמול שלשום, לא רצה יעקב להראות לו פנים של שנאה כי חשש שעל ידי זה יתעורר בלבו של לבן מחשבה שהוא רוצה לברוח. ובזה גנב לבו שלא הראה לו שנאה, וזאת "על בלי הגיד לו" כלומר שלא יגיד לו לבו של לבן "כי בורח הוא". (פנים יפות)

שמרי על המתכון המוצלח הזה לכבוד שבת, ואז אשמח מאד להתענג על התבשילים הטעימים שלך, ואטעם מהם מלא חופניים...

"והאבן גדולה על פי הבאר... ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקינו הצאן ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר" (כט, ב-י)
וידועה הקושיא, וכי לא ראה יעקב ש'האבן גדולה' מדוע אמר להם 'השקו הצאן ולכו רעו'?

אמר הרבי שליט"א ליהודי: הרבה פעמים אָנַחְנוּ מְסֻתוֹבְבִים עִם רְצוֹנוֹת וְדֹאגוֹת 'קְדוּשׁוֹת', כְּמוֹ רְצוֹן לְמִצָּא שְׂדוּךְ אוֹ כְּמִיָּהָה לִילְדִים, אֲבָל מָה מְסֻתָּתָר מֵאֲחֻרֵי הָרְצוֹן הַזֶּה? הָאֵם זֶהוּ רְצוֹן לְשֵׁם שְׁמִים, הָאֵם אָנִי רוֹצֵה אֶת מָה שְׁאֲנִי רוֹצֵה - רַק כִּי זֶה רְצוֹן הַשֵּׁם? אִם כֵּן, מִדּוּעַ יֵשׁ לִי דְרִישוֹת מִיְחֻדוֹת? מִדּוּעַ קָשָׁה לִי לְצַאֵת מֵהַשְּׂבִילוֹנָה אוֹתָהּ קְבַעְתִּי לְעֲצָמִי? לְמָה אָנִי לֹא יָכוֹל לְרְאוֹת אֶת עֲצָמֵי מִחֻתָּן שֶׁל הַהוּא? לְמָה חָשׁוּב לִי דוֹקָא יְלָדִים מְשֻׁלְּמִים?
אֲלֹא מָה, אָנַחְנוּ לֹא רוֹצִים יְלָדִים - אָנַחְנוּ רוֹצִים כְּבוֹד וּמְעַמָּד לְעֲצָמֵנוּ!
אָנַחְנוּ לֹא רוֹצִים שְׂדוּךְ - אָנַחְנוּ רוֹצִים לֹא לְהִיּוֹת 'נְעַבְעָר'!
זֶה מָה שֶׁר' אֲשֶׁר אָמַר לָךְ, ר' אֲשֶׁר נָסָה לְעוֹרֵר אֲצִלְךָ הַתְּבוֹנָנוֹת, שֶׁתְּגַלֶּה אֶת הָאֲמֶת הַזֶּה שֶׁמְצַדֵּךְ אֵין לָךְ רְצוֹנוֹת אֲמִתִּיִּים וְקְדוּשִׁים, כָּל הָרְצוֹנוֹת שֶׁלָּךְ מְלֵאִים בְּחֻשְׁבוֹנוֹת וְאִינְטֶרְסִים אִישִׁיִּים...
כִּשֶׁתְּגַלֶּה אֶת הָאֲמֶת הַלֵּא נְעִימָה הַזֶּה, רַק אֲזַי יֵשׁ סְכוּי שֶׁתַּעֲשֶׂה עִם עֲצָמְךָ תְּהִלָּה שֶׁל הַתְּחִבּוּרֹת לְרְצוֹן הָאֲמִתִּי, לְרְצוֹן הַשֵּׁם. וְכִשֶׁהָרְצוֹן שֶׁלָּךְ יִהְיֶה נְטוּ מָה שֶׁהַשֵּׁם רוֹצֵה בְּשִׂבִילְךָ - אוֹ אֲזַי תִּרְאֶה כְּמָה מִהֵרָ תְּבוּא יְשׁוּעָתְךָ...
כִּי אֲזַי זֶה יִהְיֶה רְצוֹן נְקִי, יִהְיֶה לְזֶה כּוֹחַ!
(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

וביאר הרה"ק האמרי אמת' זי"ע (ליקוטי יהודה), שכשראה יעקב אבינו את הרועים יושבים לצד הבאר באפס מעש, אמר להם, וכי בשביל שגמרתם אומר שאין בכוחכם לגלול את האבן אינכם עושים מאומה, לא זוהי הדרך, ראשית דבר על האדם לנסות ואז יהיה ה' בעזרו...

וכך עשה יעקב בעצמו - אף שידע שאין בכוחו לגלול את האבן, מכל מקום עשה את המוטל עליו, ניסה את כוחו ומן השמים עזרוהו שהוריד את האבן 'כאדם המעביר פקק מעל גבי חבית' (רש"י), ומכאן מודעה רבה לאורייתא, לכל העומד בשערי התורה והעבודה, שלעולם לא יאמר אין בכוחי עשות כך וכך, רק ינסה את כוחו ויעשה את המוטל עליו, ומכאן ואילך יעזרהו ה'.

כי אין הקב"ה דורש ומבקש מהאדם את ה'הצלחה' אלא את העבודה והיגיעה ותו לא. (באר הפרשה)

"ברחל בתך הקטנה" (כט, יח)

נהוג עלמא כשרוצים להתנות בין איש לרעהו איזה ענין באופן שלא ישתמע לשני פנים, ושלא יחזרו בהם שני הצדדים, אומרים זה לזה 'ברחל בתך הקטנה, כמו שיעקב אמר ללבן הארמי. ולכאורה דבר פלא הוא, כי הרי יעקב אבינו לא עלתה בידו, כי לבן רימהו בכל מיני רמאויות למרות שהתנה 'ברחל בתך הקטנה'?

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת וַיֵּצֵא - הַפֶּרֶת הַטּוֹב בְּהַתְחַדְּשׁוֹת

"וַתְּהֵר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר הַפְּעַם אוֹדָה אֶת ה' עַל כֵּן קָרָאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה" (בראשית כ"ט, ל"ה)

בזכות אותו כוח היא החליטה לקרוא לבן שנולד לה יהודה שמשמעותו הודאה לבורא עולם על הישועה.

בכל פעם שלא הזכירה את שמו של יהודה, היא הרגישה שכאילו זאת הפעם הראשונה שהיא אומרת את ההודאה לאחר קבלת הטובה שזכתה לה.

עניין זה רמוז במה שאמרה לאה: "וַתְּהֵר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר הַפְּעַם אוֹדָה אֶת ה' עַל כֵּן קָרָאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה" (בראשית כ"ט, ל"ה).

כלומר בכל פעם שקראה את שמו של יהודה, היא הרגישה כאילו כעת זכתה לבן מאת בורא עולם. זה כאילו הפעם הראשונה שמתחילה את הודאתה לה' על גודל הישועה.

לכן דווקא על לאה נאמר שלא היה אחד שהודה לבורא עולם כמוה.

בנוסף לאה שהיתה חדורה במידה של הכרת הטוב והודאה, נהגה על פי דרכה גם בנתינת השם לבתה דינה. ראשי תיבות שיוצאים מהמילה "דינה" הוא די נתן ה'. כך תמיד הודתה לבורא עולם.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מבשרת ציון

זמני לכת

זמן	כניסת לכת	צאת לכת	היגיון תפ
17:46	17:11	16:00	י"ג
17:41	17:10	16:18	ת"א
17:41	17:10	16:18	מ"ב
17:45	17:12	16:21	כ"ג

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ"י שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רחמי בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואלירה טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר לאה בת תמר אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגנס רחמי בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעמי בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה ניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

בגמרא (ברכות דף ז') מובא: אמר רבי שמעון בר יוחאי: 'מיום שברא הקב"ה עולמו לא היה אדם שהודה לקדוש ברוך הוא עד שבאה לאה והודתו, שנאמר: "הפעם אוֹדָה אֶת ה' " (בראשית כ"ט, ל"ה).

צריך להבין האם לאה היתה הראשונה שהודתה לבורא עולם? הרי מצאנו כבר שאדם הראשון הודה לקב"ה שנאמר: "מִזְמֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת טוֹב לְהַדוֹת לַה' " (תהילים צ"ב, ב). חז"ל אמרו שאדם הראשון אמר את המזמור הזה.

גם מצאנו שיעקב אבינו אמר: "קִטְנִיתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֵת עַבְדְּךָ" (בראשית ל"ב, י"א).

גם מצאנו שמלך שלם אמר לאברהם אבינו כשחזר מן המלחמה: "וּבְרוּךְ אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר מִגֵּן צָרִיךְ בְּיָדְךָ" (בראשית י"ד, כ). אם כן מה מיוחד בהודאה של לאה?

נראה לבאר שידוע שגם כאשר האדם מגיע למצב של הודאה לבורא עולם במשך הזמן הרגש של ההודאה לבורא עולם על גודל הנס הולך ודועך.

ההתפעלות של ההודאה מורגשת בצורה החזקה ביותר רק כשהאדם נמצא תיכף ומיד לאחר שבאה לו אותה ישועה. הוא מרגיש את החובה ואת הצורך להודות לבורא על כך.

המיוחד אצל לאה שהיה לה את הכוח של הכרת הטוב שחייב אותה להודות לבורא עולם כל הזמן באופן שהוא לא נשכח עם הזמן.

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

העלון מוקדש לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה - חנכה - חלק ב'

אלו הלכות נוספות שייכות לחג חנוכה?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מברשת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

מי שחלילה נפטר לו אדם משבעת הקרובים שצריך להתאבל עליהם, חייב בקריעה ובכל דיני שבעת ימי אבלות בחנוכה. מצוות ניחום אבלים היא גם בימי חנוכה ולכן לא ימנע מלנחם אבלים בחג חנוכה. אַבְּל אפילו אם הוא בתוך שבעה, רשאי לברך ביום הראשון על הנר בחנוכייה ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

נכון שלא לקיים אזכרה בימים אלו בבית הקברות ביום פקודת השנה או השבעה או השלושים מכיוון שהציבור ובפרט בני המשפחה מתעוררים לבכיות וצער ליד הקבר. לכן יקדימו את הביקור בבית הקברות לימים שלפני חנוכה. מותר ללכת לבית הקברות בחג חנוכה כדי להתפלל ולהשתטח על קברי צדיקים. מותר לערוך אזכרה בבית הכנסת על ידי אמירת ברכות ודברי תורה כנהוג אבל ללא הספד על הנפטר עצמו מחשש שיבואו לידי צער.

לעניין ברכת "שהחיינו" - גם אם הוא אַבְּל בתוך השנה ואפילו בתוך שלושים או בתוך שבעה, חייב בברכה.

חולה שמאושפז בבית הרפואה ולא נותנים לו להדליק שם נרות חנוכה, אשתו תדליק בבית והוא פטור מלהדליק. בכל זאת ישתדל לשמוע את ברכות ההדלקה מאדם אחר שמדליק נרות.

מותר לחמם סופגניה על גבי פלטה בשבת מכיוון שאין בישול אחר בישול ביבש. למרות שיש ריבה בסופגניה יש להחשיבה כסופגניה יבשה, מכיוון שהיא מיעוט ובטילה ברוב שהוא יבש. אולם באותן מאפיות שמדללים את הריבה על ידי הוספת מים מהברז שלא התבשלו לפני הזרקתם לסופגניה, יש להחמיר. **מקורות:** ראה שו"ת אגרות משה (ח"ד סימן עד דיני בישול אות ה). כן דעת הגר"ש אוירבך בספר שלמי מועד (עמוד רמה). בספר חזון עובדיה- חנוכה (עמוד יט בהערה) ע"ש. כ"כ בספר תורת המלאכות ח"ב (עמוד נט) בשם הגר"ש וואזנר והגר"נ קרליץ. דעת הגר"י פ"ש צ"ל להחמיר בזה מכיוון שהריבה מרוכזת במקום אחד. הובא בספר הלכה ברורה (סימן שיח בשער הציון אות קיד).

יש אומרים שכיום מערבבים מים מהברז בריבה [בעיקר בריבת תות] לפני הזרקת הריבה לסופגניה כדי לדלל אותה שתצא דרך המזרק. לכן יש לאסור מדין חימום המים - מחשש לאיסור בישול.

במוצאי שבת מדליקים נרות חנוכה בבית הכנסת ולאחר מכן מבדילים על הכוס כדי לאחר את יציאת השבת כמה שאפשר, למרות שהמדליק נרות חנוכה מפסיד את קדושת השבת. מכל מקום טוב להדליק נרות חנוכה בביה"כ אחרי תפילת ערבית מכיוון שכל הציבור נשארים בקדושת השבת עד שיבדילו כדי שיהיה פרסום הנס בהדלקת הנרות בביה"כ שהרי אם יבדילו קודם ההדלקה, יתכן שחלק מהציבור ילכו לבתיהם לפני ההדלקה.

כשמגיע לביתו, יקדים להבדיל על הכוס תחילה ואחר כך ידליק נרות, מכיוון שתדיר ושאינו תדיר- תדיר קודם. מצוות הבדלה היא תדירה יותר מכיוון שעושים אותה כל שבוע ואילו הדלקת נרות חנוכה היא רק בחנוכה פעם בשנה.

אותם שנוהגים להחמיר שלא לעשות מלאכה במוצאי שבת עד שיגיע זמן רבינו תם, גם במוצאי שבת חנוכה צריכים להמתין שלא להדליק נרות עד זמן רבינו תם. אין זה מנהג טוב בלבד אלא ראוי ונכון לכל אחד ואחת לנהוג כשיטת רבינו תם. בפרט שכך דעת מרן שולחן ערוך.

לא מברכים ברכת 'מאורי האש' על נרות חנוכה (אם טעה והדליק נרות לפני הבדלה), מכיוון שאסור ליהנות מנרות חנוכה ואין מברכים 'מאורי האש' עד שייאורו לאורו של נר ההבדלה, כלומר: יִהְיֶה מאור הנר. לעומת זאת על נר השמש מותר לברך 'מאורי האש'.

קיום מצוה במסירות נפש ושכרה

רב אחד הרב זאיד מקבל שיחת טלפון. על הקו היה תלמיד שלו שגר בחיסיפין שבצפון. הוא שאל: 'כבוד הרב, אנחנו נמצאים בליל ט"ו בחודש. לצערי השמיים מכוסים בעננים ולא זכיתי לברכת הלבנה. אני לא יודע מה לעשות'. הרב אמר לו: "דווקא כאן בבני ברק השמיים בהירים והלבנה נראית מצוין". התלמיד עונה: 'אם כך אני מגיע לבני ברק'. הוא נסע במשך כמה שעות, הגיע לבני ברק, התפלל ערבית ובירך את ברכת הלבנה. הוא ממש רקד משמחה על הזכות שלא החמיץ את המצווה. לפתע הוא ראה את חבר שלו ששנים לא ראה אותו: "מה שלומך? מה אתה עושה כאן?". הם התחילו להתעניין זה בזה. תוך כדי השיחה היהודי מחסיפין סיפר כי עקב צמצומים הוא פוטר לאחרונה ממפעל הייטק בו הוא עבד. "מה אתה אומר? יש לי חבר שפתח לאחרונה מפעל הייטק בצפון והוא מחפש מנהל". הוא סידר לחבירו ראיון וב"ה התקבל לעבודה. הבחור סיפר: "בעבודה החדשה סגרו איתי על תוספת של 30% מהמשכורת שקיבלתי בעבודה הקודמת".

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מברשת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

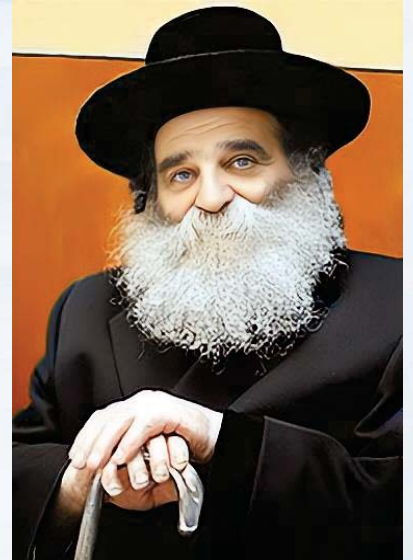
בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב נתן גשטטנר זצ"ל

הגאון הרב נתן גשטטנר זצ"ל - נולד ב-כ"ח אדר ה' ה'תרצ"ב (1932) בעיירה ג'יער (ראב) שבהונגריה. בשנת ה'תרצ"ג (1933) עברה משפחתו לנייפסט. באלול ה'ת"ש (1940) כשהיה בן שמונה וחצי למד בישיבה של הרה"ג ר' בנימין ברגר. שנתיים לאחר מכן למד בישיבה של הרב מפאפא, הגאון רבי יוסף גרינוואלד זצ"ל. שם למד עד תחילת שנת ה'תש"ד (1944). איבד בשואה האיומה את הוריו והתגלגל ממקום למקום. למד בישיבה של הרה"ג משה ניישלאס בסרדהעלי. בשנת ה'תש"ז (1947) למד בישיבת מתיבתא בלונדון. בהמשך למד באנטוורפן אצל רבו אב"ד פאפא במשך שנתיים. בשנת ה'תש"ט (1949) עלה לארץ ישראל. שם למד כשנה וחצי בישיבת בעלזא בירושלים אצל האדמו"ר רבי אהרן רוקח מבעלזא.

לאחר נישואיו כיהן במשך מספר שנים כר"מ בישיבת ערלוי בירושלים. בשנת ה'תשכ"ה (1965) התמנה כרב שיכון אגודת ישראל בבני ברק. ייסד את ישיבת 'פנים מאירות' ועמד בראשה. שנים רבות ישב כדיין בבית הדין של מרן הגאון רבי שמואל ואזנר. הצדיק רבי ישראל קניבסקי (הסטייפלר זיע"א) הפנה אליו שאלות בהלכה וגם התבטא על רבינו: "עמוד התורה בדורנו". אמר עליו: "הוא בקי גדול. הוא יודע הכל!". רבינו בענוותנותו ובריחתו מהכבוד סירב להצעות יותר מכובדות בתחומי הרבנות. כל חייו עסק בתורה והלכה והדפיס ספרים רבים בכלל מכמני התורה. נפטר בי"ד כסליו ה'תשע"א (2010). חי כ-78 שנים. ציונו בבני-ברק.

סבא (מצד אביו): ר' נתן. **אביו:** הגאון ר' עמרם הי"ד (מצאצאי הגאונים מרן ה'חת"ם סופר ומרן הרב מאיר אייזנשטט מח"ס 'פנים מאירות'). **אימו:** מרת מלכה. **אשתו:** מרת אטל (בת הרה"ג ר' מאיר חיים אונגר, אב"ד לאקנברך). **בניו:** ר' עמרם יעקב (רב שיכון 'אגודת ישראל'), ר' יהודה (ראש כולל 'פנים מאירות'), ר' שלמה (מו"צ העדה החרדית וחתן רבי נפתלי הברשטאם מטשאקאווא), ר' חיים (נשיא מוסדות 'פנים מאירות להורות נתן'). **חתניו:** ר' חיים יוסף בידרמן (רב חסידי לעלוב בבני ברק), ר' יחיאל ויזר (מח"ס 'בצדק ובמשפט' על חו"מ).

מרבתי: הגאונים ר' בנימין ברגר (מחשובי חסידי באבוב), ר' יוסף גרינוואלד (הרב מפאפא), ר' משה ניישלאס, ר' אהרון רוקח מבעלזא. **מספריו:** **ילהורות נתן- שו"ת**, על מסכת אבות, מועדי חודש אדר, מועדי השנה, פרשיות התורה, מסכתות התלמוד (עשרה כרכים), מסכות שביעית ומקוואות, הלכות חנוכה, הלכות נטילת ידיים **טל נתן- חידושים וביאורים בענייני ל"ט מלאכות של שבת דרושי חנוכה- דרושים ופולפולים באגדה והלכה בענייני חנוכה הלכות ומנהגים- לערב פסח שחל להיות בשבת ונתן לכהן- הערות לספר תקפו כהן לבעל הש"ך מאורות נתן- דיני ברכת החמה **ימקדש מעט- חומר איסור שיחה בבתי כנסיות ועוד ספרים רבים.****

פעם תלמידיו בישיבה שאלו אותו מה מספר הטלפון בביתו. רבינו השיב שהוא לא יודע, כי דבר שלא מוכרחים לדעת הוא לא מכניס בזה מחשבה. פעם דיבר עם נכדו שהחזיק ביד מטבע של 10 שקלים. רבינו שאל: "מה המטבע הזה?". כלל לא ידע שקרוב לעשר שנים משתמשים במטבע. פעם נתן לאחד מתלמידיו שטר של 100 שקלים לצלם דפים של שיעור כללי עבור 20 בחורים. לפני שהלך, נתן לו שטר נוסף של 20 שקלים ואמר: "אם השטר הראשון לא יספיק..."

בניו שיח' סיפרו בימי ה'שבעה', שהם זוכרים למעלה מחמישים שנה, כל מוצאי שבת קודש, מוצאי יום טוב ואפילו מוצאי יום הכיפורים, מיד אחרי 'הבדלה' כולם היו חייבים לצאת מחדרו. רבינו היה מתיישב לכתוב מיד במשך כמה שעות את כל מה שהתחדש לו באותו יום - כדי שלא ישכח. הרי זה פלא גדול. ביום הכיפורים היה מתפלל לפני ה'עמוד' כשליח ציבור את רוב התפילות ובכל זאת היה מוצא זמן ללמוד בעיון ולחדש חידושי תורה רבים...

פעם זקן אחד שהיה מהתלמידים בישיבת פאפא באנטוורפן ביקר בישיבת 'פנים מאירות' ולמד עם רבינו זצ"ל. הזקן סיפר שהוא היה הממונה מטעם הישיבה לכבות את האור בבית המדרש לפני השינה. פעמים רבות הוא היה צריך להתווכח עם רבינו שילך לישון כבר. פעם אחת אחרי שהתווכחו ביניהם ורבינו נשאר בעמדתו, רגלי רבינו היו מונחות אחת על הכיסא ואחת על הארץ וכולו שקוע בדברי הרי"ף. הממונה כאשר קם בבוקר להעיר את הבחורים משנתם היה מוצא את רבינו באותה תנוחה. ההבדל היחיד היה שכבר למד כמה דפים ברי"ף...

הגאון הצדיק רבי יעקב ישראל קניבסקי (ה'סטייפלר' זיע"א) היה שואל את רבינו שאלות בהלכה. בנוסף מרן הסטייפלר התבטא פעם אחת על רבינו שהוא 'עמוד התורה בדורנו'. סיפר אדם ששמע ממקור ראשון מאדם שהיתה לו שאלה חמורה בהלכות אבלות.

הוא נכנס לסטייפלר ושאל את אותה שאלה חמורה. הסטייפלר חשב במשך כמה רגעים ולאחר מכן אמר לו: "לך אל הרב גשטטנר ותשאל אותו כיצד להתנהג". הסטייפלר הוסיף ואמר לו: "הוא בקי גדול. הוא יודע הכל!". לאחר מכן הסטייפלר אמר לו: "אבל אל תאמר לו מה שאמרתי לך. לך עכשיו..." (הסיפורים מעובדים מאת נועם שיח- אב"ד סאנטוב שליט"א ולהורות נתן)

מעשה חסד ושכר

לא התקשר. עבר עוד יום ועוד יום, כשהחתונה של בני קרבה ובאה ואני לא יודע מהיכן אוכל לשלם.

ערב החתונה הגיע והכסף איננו. ישבתי בחדר לבד ושפכתי את צקן ליבי לפני ה'. אמרתי: "ריבוננו של עולם, עשיתי לפי עצת תלמיד חכם להלוות לאותו יהודי. אני לא מתחרט על כך שעזרתי לבנך ולמשפחתו, אלא שכעת אני צריך לכסף כדי לשלם הלילה הקרוב את הוצאות החתונה. אנא, ברחמיך המרובים גלה לי את גדולתך והושיעני!" כך התפללתי במשך רבע שעה ואז... הטלפון מצלצל.

זה היה עשיר מארה"ב. שתיים-עשרה שנה! קודם לכן לפני חתונת בני הבכור ביקרתי אצלו. מכיוון שספרתי לו על מצבי הקשה ושאני בעל חוב גדול - הוא רצה לעזור לי בסכום מכובד כשיזדמן לו, לכן הוא שמר את מספר הטלפון ופרטי חשבון הבנק שלי.

הוא הבטיח שאם יוכל לתמוך בי, הוא יתקשר אלי. "שלום וברכה", הוא אמר, "רציתי לומר לך שמאז שעברו שתיים עשרה שנה לא שכחתי אותך! וכל פעם רציתי לסדר לך עזרה, אבל לא עלה בידי".

"אתמול התאספנו אני וארבעה מחבריי הנגידיים. העליתי את הנושא שלך. כל אחד תרם לך עשרת אלפים דולר. ממש עכשיו הפקדתי לחשבונך חמישים אלף דולר!"

הייתי בהלם מוחלט ולא הצלחתי לפצות את פי. כעבור מספר שניות של שתיקה סיפרתי לו שהיום בערב אני מחתן את בני והכסף הזה יועיל לי מאוד. הוא שמח מאוד ונתן לי את שמו ושמות חבריו. הוא ביקש שבני החתן יזכיר את השמות בזמן החופה.

סיימתי את שיחת הטלפון. הייתי המום לגלות כמה גדול ה'. עד כמה הדבר גלוי שלא מפסידיים ממעשי חסד! אני הלוויתי לידיד עשרת אלפים דולר וזכיתי שכל נדיב החליט לתת לי במתנה בדיוק סכום כזה.

החתונה התקיימה בערב בשמחה גדולה. בשעה מאוחרת חברי הלווה הגיע בפנים חיוורות ומבוששות. הוא ניגש לאחל לי מזל טוב. הלכתי איתו לצד וסיפרתי לו כמה הרווחתי בזכותו. הוא שמח מאוד. אמרתי לו: "הקב"ה נתן לי פי חמישה ממה שהלוויתי, לכן גם אני רוצה לתת מזה 'חומש' לצדקה. זה יוצא בדיוק עשרת אלפים דולר ולכן ההלוואה נהפכה למתנה!!!".

עיניו של חברי אורו ופרצנו בריקוד כשהתזמורת מלווה אותנו בשירה: "כי הרבית טובות אלי, כי הגדלת חסדך עלי, מה אשיב לך והכל שלך... ואנחנו עמך... החפצים לעשות רצונך".

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון 'מתיקות הפרשה'. יש בו כדי ללמד אותנו עד כמה גדול מעשה החסד עם הזולת. לא לחינם אמרו רבותינו שאם אדם עושה חסד עם הזולת, אז בורא עולם עושה עימו חסד.

האדמו"ר הרב שלמה גולדמן מזוועיהל הוסיף ואמר **שכל פסיעה ופסיעה שאדם עושה למען הזולת, הוא חוסך בכך אלף פסיעות עבור עצמו!** להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

אחד האברכים מהכולל שבו למדתי פנה אלי וסיפר לי שהוא דחוק מאוד בפרנסה. יש לו חובות גדולים בעקבות חתונת בתו. הוא מחפש גמ"ח או אדם שילוה לו עשר אלף דולר. הוא מבטיח להחזיר את הכסף בתוך חודשיים וחצי.

אמרתי לו שאני אחשוב על זה. אולי אוכל לסדר לו משהו. הלכתי לבית ומצאתי שיש לי בחסכונו סכום של שלוש עשרה אלף דולר אותם הכנו לחתונת הבן הקטן שכבר בא בברית האירוסין ובעוד שלושה חדשים החתונה אמורה להתקיים בעז"ה.

היה לי קשה מאוד להחליט האם להלוות לו את הכסף. מצד אחד, הוא מבטיח להחזיר תוך חודשיים וחצי, כלומר שבועיים לפני מועד חתונת בני. אבל מצד שני, חששתי האם הוא יוכל לעמוד בדבריו ולהחזיר מכיוון שהוא, כפי שסיפר, נמצא בחובות.

התייעצתי עם מורי ורבי. שטחתי בפניו את המקרה. הוא המליץ לי להלוות לו גם בגלל שהכרנו אותו שהוא אדם נכון והגון ובפרט שהתורה הקדושה אומרת על זה: "בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך" (דברים ט"ו, י').

"אם כן", הרב אמר לי, "תהיה בטוח שגם אם הכסף לא יחזור אליך בזמנו - תבורך מן השמיים. ברכת שמיים שווה לאין שעור יותר מעשרת אלפים דולר".

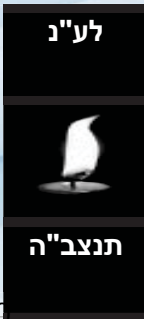
שמעתי לרבי ומורי והילוותי לחבר את הכסף. הוא בירך אותי ושמח שמחה גדולה כי הכסף הזה יעזור לו לכלכלת משפחתו ויחלץ אותו מן המצר.

כעבור חודשיים התחלתי כבר לדאוג. למרות שנפגשנו מדי יום ביומו בכולל, לא נראה ממנו שום סימן שהוא מתכנן להשיב לי את הכסף, אבל נמנעתי מלומר לו דבר כדי שלא אקשל בעוון: "לא תהיה לו פנשה" (שמות כ"ב, כ"ד).

אחרי שבוע הוא כבר לא הגיע בכלל לכולל. כבר הבנתי לקראת מה הדברים הולכים... באותו יום קיבלתי טלפון מהאולם של החתונה כי עלי להביא דמי מקדמה. בחסד ה' יתברך שלוש אלפים דולר שנשארו אצלי הספיקו בדיוק לצורך זה.

עברו חלפו להם חודשיים וחצי. אותו יהודי נעלם מהכולל וגם

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יוסף בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אקבלי יוסף חיים בן נוסה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
אביבה לוי ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעמה ע"ה
שרה בת נקיס ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל
כל שמות עם ישראל		

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	מישא אסתר בת זרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	רחמה בת מסעודה ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1087

הדלקת הנר: 16:15 צאת השבת: 17:17 רבינו תם: 17:54 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ועמי תלואים (הושע יא).

אוֹצְרוֹת הַפָּרָשָׁה

פרשת "ויצא"

"ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש" [כח, יא]. כשהמלך נמצא בעצמו – אין צורך בתמונתו.

בחז"ל מובא, שהשמש שקעה לפני זמנה. "אמר הקדוש ברוך הוא: צדיק זה בא לבית מלוני ויפטר בלא לינה? מיד בא השמש". כך יכול היה יעקב אבינו, שתיקן תפילת ערבית, להתפלל את התפילה שתיקן, בבית מלונו של הקב"ה: "ויפגע במקום".

זוהי הסיבה שלמחרת, בהגיעו לארץ בני קדם, הוא פונה לרועים ואומר להם: "הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו". הרועים חששו שגם היום תשקע השמש קודם זמנה, וכפי שקרה ביום הקודם, אבל יעקב הרגיע אותם, ואמר שהיום זה לא יקרה שוב, "הן עוד היום גדול" ולפיכך יכולים אתם בלב שקט: "השקו הצאן ולכו רעו".

עומק עניין שקיעת החמה הוא, שדמות החמה היא דמותו של יעקב. כשיוסף סיפר שראה בחלומו "והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי", השמש היא יעקב. כאשר יעקב בא בעצמו לבית מלונו של הקב"ה, שוב אין צורך בשמש, שהיא כאמור דמותו של יעקב.

משל למה הדבר דומה? בזמן שחכם הגיע לאיזשהו מקום – אין צורך לתלות את תמונתו שם, וכפי שהיה במעשה שארע עם המהר"ל מפראג.

כידוע, המהר"ל היה גדול שבגדולים, ענק שבענקים, איש קדוש עליון, בקי בקבלה מעשית, שברא את הגולם. יחוסו מגיע עד רש"י, ולמעלה בקודש עד רבי יוחנן הסנדלר, שהיה מצאצאי דוד המלך.

מלך ציכיה, רודולף, אהב אותו מאוד, והיה מתייעץ עימו בכל הנושאים החשובים הנוגעים לענייני המדינה. המלך חוקק חוק כי בכל בית כנסת יש לסתת אבן מיוחדת עם דמות דיוקנו, ולקבוע אותה באחד הקירות. המהר"ל הורה, שגם בבית הכנסת שלו יעשו אבן שכזאת.

ויהי היום, ולרגל יום מלואת עשרים וחמש שנים למלכותו הוחלט בקהילה היהודית של פראג לערוך למלך "קבלת פנים". בית הכנסת עוטר, קושט והואר לכבוד המאורע. והנה, בין אנשי הפמליה המלכותית היה שר אחד שהיה שונא יהודים. בלילה שלפני האירוע, באישון לילה, נכנס לבית הכנסת והסיר את האבן מהקיר.

בשעה שהפמליה המלכותית נכנסה לבית הכנסת, לחש השר באוזנו של המלך, כי יהודים הורידו את דמות דיוקנו מהקיר, והחווה בידו לעבר החור הפעור בקיר, מקום מושבה של האבן. "אין זאת אלא משום שבאמת הם שונאים אותך ומזלזלים בכבודך", אמר.

המלך שאל את המהר"ל, שרק עתה הבחין באבן החסרה, אך המהר"ל בחוכמתו הגדולה, התעשת מיד והשיב על אחר: "אדוני המלך! אנחנו, היהודים, מניחים בכל יום תפילין. שמו של ה' יתברך מונח עלינו. חכמינו ז"ל דרשו את הכתוב בתורתנו הקדושה 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך' – אלו תפילין שבראש. בתפילין שאנו מניחים, ישנם ארבעה בתים כנגד שם הוי"ה, ובתוכם ארבע פרשיות עם עשרים ואחת אזכרות כנגד הגימטריה של שם אהי-ה. בשל כך אנו מוזהרים בשמירה על קדושתם: שמירה על גוף נקי, שלא להסיח את הדעת מהם, שלא לשוחח שיחה בטלה ועוד. והנה, יש יום אחד בשבוע, שבו אין אנו מניחים תפילין – ביום השבת! ומדוע? משום שביום זה, המלך בכבודו ובעצמו מגיע לבית הכנסת. הזוהר הקדוש אומר שעברה חמורה היא עד מאוד, לדבר דברים בטלים בבית הכנסת ביום השבת! גם ביום חול הדבר אסור בתכלית האיסור, אך בשבת האיסור חמור שבעתיים, משום שביום זה המלך בעצמו יעמוד אחר כותלנו – עומד מאחורי כותלי בית הכנסת, 'משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים' – ומביט עלינו מן הכותל המערבי, ואם הוא רואה שמדברים דברים בטלים, זה גורם לו להסתלק מן המקום! על כל פנים, הנחת תפילין בשבת נחשבת כפגיעה במלך! מכיוון שהוא נמצא איתנו בעצמו, אין צורך בהנחת ציור שמו עלינו!

אדוני המלך, סיים המהר"ל את דבריו, "כל השנה, שכבודו לא נמצא עימנו – אנו קובעים את דמות דיוקנו על גבי האבן. אולם ביום הגדול הזה, שאדוננו המלך נמצא עימנו – אין זה לכבודו שנשאיר את תמונתו על הקיר, אבל באותו רגע שהמלך יסיים את ביקורו, נשוב ונקבע אותה, בכבוד ובהידור, בכותל בית הכנסת".

להבדיל אלפי הבדלות, הוא הדין בענייננו: הקב"ה החליט שאם יעקב אבינו מגיע בעצמו להתארח בבית מלונו – אין טעם לתלות את השמש ברקיע, ולכבודו של יעקב שיקע אותה לפני זמנה (דורש ציון).

"אין זה כי אם בית אלוקים" [כח, יז].

מעשה בראובן, בעל חברה מצליחה לתכשיטים ויהלומים, שקיבל לשורות החברה את שמעון. משעשה שמעון רושם של אדם אחראי ואמין, חיבבו ראובן מאוד, עד שנועץ עימו בדברים הסודיים ביותר הנוגעים לעסק, ממש כשותף. אולם האמת היתה, ששמעון לא היה אלא נוכל ערמומי, וגנב סכומים נכבדים מכספי החברה. רבים התפלאו לראות את שמעון, שלא היה ידוע כאדם אמיד, לפתע נוסע ברכב שרד, עורך שיפוצים בדירתו, ובקיצור,

מתנהג כעשיר נכבד. האיש אף דאג להשקיע הונו ביחפצי שמים', ותרם לבית הכנסת בימה מפוארת, וגם ארון-קודש עם פרוכת מהודרת, וכל פריטי הקדושה מעוטרים ב...הנצחה - 'לעילוי נשמת אבי מורי...'
כשעלו חשדות בליבו של ראובן, שלח חוקרים לבלוש אחר חבירו, ואכן העלו האנשים ממצאים חותכים אודות גבנותיו המתוחכמות של שמעון. תבעו אפוא ראובן לבית הדין, וחייבו הדיינים את שמעון להשיב לראובן סכום עתק... שמעון הבטיח לשלם את הכל, אך מיד באותו הלילה ברח לחוץ לארץ ונעלמו עקבותיו.
כעת מגיע ראובן לבית הכנסת, ומסיר לעיני הגבאים את הפרוכת המפוארת. הגבאים התרעמו 'ימה אתה עושה?!!' והלה משיב: 'כולם יודעים שלשמעון לא היה ממון כה רב בכדי לתרום ארון קודש ובימה; את הכל רכש מגבנותיו ממני, אשר על כן החלטתי למסור את הפרוכת לבעל מלאכה שיפרום את ההנצחה שלו, ובמקומה יטווה את שמו של אבי המנוח, ואף את גילופיו על הארון והבימה אדאג להחליף... הלא ידועים דברי אדוננו הגר"א, שאם יש בבית הכנסת אפילו מסמר אחד גזול - הדבר מעכב את קיבול התפילות והסייעתא דשמיא, ולכן החלטתי לתקן את הדבר...'

'איננו מוכנים לעשות שום שינוי בבית הכנסת ללא הוראת היתר מרב', הודיעוהו הגבאים.
ובאים הגבאים וראובן לשאלו כיצד עליהם לנהוג?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א:

מן הדין אין לראובן שום תביעה על הרכוש שנקנה לבית הכנסת, כי אפילו אם היה ברור לנו כשמש שפריטי המצוה נקנו מהממון הגנוב, מכל מקום הגנב אינו יכול לגבות מהם את המגיע לו, כי אין לו עסק עם רכוש בית הכנסת, אלא כל תביעתו היא רק על שמעון ומידיו עליו להוציא טרפו.

ובנוגע לטענה שדבר גזול בבית הכנסת הוא 'מאוס לגבוה' ומעכב את התפילות, נראה שאין הדבר דומה ל'מסמר גנוב', כי שם המסמר עצמו גנוב, ואילו כאן, הארון והבימה לא נגנבו כלל, אלא קנאם הגנב, ורק הממון שבידו הוא גנוב. ולכן מן הדין אין לעשות שום שינוי בחפצי המצוה שבבית הכנסת.

והנה, מעשה אירע ביהודי שהוזיל דמים מרובים לרכישת ריהוט חדש ומפואר לבית הכנסת מפורסם, ונתלה שלט גדול על כותל בית הכנסת בו פורסם שמו של הנדיב. לאחר מכן אותו יהודי התפרסם ברבים כבעל פשעים וגניבות, והורה אחד מגדולי הדור, להסיר מיד את השלט בו מתנוסס שמו של האיש, כי חשש שמא יבואו (אנשי תקשורת וכדומה) ויצלמו את השלט, ויפרסמו ברבים כיצד אנו מחזקים ידי הפושע... והוא הדין בענייננו - אם בית הדין המקומי אומדים בדעתם, שדבר פרסום שמו של הגנב על גבי חפצי הקדושה בבית הכנסת, עלול לגרום לחילול ה', או להחזקת ידי חוטאים וכדומה - בודאי שיש להם רשות להסיר את שמו! (ופריו מתוק).

"ודיברתי על הנביאים ואנוכי חזון הרביתי וביד הנביאים אדמה" (מתוך ההפטר).

פסוק זה, המופיע בסוף ההפטר, הוא למעשה בסיסה של ההפטר, כולה, והוא יסוד למכלול ספרי הנביאים.

ראינו במהלך הדורות שלושה נביאים מיוחדים, שהיו שונים מיתר הנביאים. הראשון שבהם הוא, כמובן, משה רבנו, אבי הנביאים, אשר השי"ת עצמו מעיד עליו: "אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתוודע בחלום אדבר בו. לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא. פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת ה' יביט". הגמרא אומרת: "כל הנביאים נסתכלו באספקלריא שאינה מאירה, משה רבנו נסתכל באספקלריא המאירה". משה רבנו, בניגוד לשאר הנביאים, ראה את הנבואה ישירות מהשי"ת, פה אל פה, עין בעין, לעומת שאר הנביאים שראו את הנבואה, כמו שאדם רואה מהמראה, דהינו לא באופן ישיר, לכן משה אמת ותורתו אמת.

הנביא המיוחד השני, הוא ישעיה הנביא, שנבואתו הגם שלא הייתה באספקלריא המאירה, מכל מקום היה מקבלה ישירות מהשי"ת, בעוד ששאר הנביאים היו מתנבאים נביא מפי נביא.

כלומר, אם ניקח, למשל, את הנביאים הושע ועמוס. הקב"ה היה אומר להושע שיאמר את הנבואה לעמוס, ואלו את עמוס היה שולח לומר את הנבואה להושע. כך הייתה מתאמת הנבואה, כי כאשר היה הנביא מתנבא, יכול היה הנביא השני לאמת את דבריו. אך ישעיהו היה מתנבא ישירות מפי השי"ת, בלי צורך בנביא אחר שיעיד עליו.

הנביא השלישי שהיה שונה מיתר הנביאים, הוא הנביא הושע. כל הנביאים התנבאו גם הם על התשובה, אבל הושע התנבא יותר מכולם. הוא זה שאמר: "שובה ישראל עד ה' אלוקיך"; "ארפא משובתים"; "אהיה כטל לישראל". מי שקורא את נבואותיו של הושע, רואה את אהבתו של השי"ת לעם ישראל, וכיצד הוא קורא להם לשוב אליו בתשובה כדי שיזכו להיגאל.

כאשר הנביאים הלכו בשליחותו של הקב"ה, רוח הקודש הייתה שורה עליהם. כיצד ידעו הבריות כי הדובר הוא נביא אמת? בשעת קבלת הנבואה, הייתה נופלת אימה גדולה על הנביא, והוא היה נופל על הקרקע, וכך ידעו כי אכן נביא אמת הוא.

על זאת אומר כאן הפסוק: "ודיברתי על הנביאים". הקב"ה, כביכול, הולך עם הנביא, ודרכו מדבר לכלל ישראל. אומר הקב"ה: "אני עצמי נמצא יעל הנביאים" בשעה שהם מתנבאים.

מה הכוונה "וביד הנביאים אדמה"?

אומר האברבנאל: ישנן ארבע דרגות הנבואה. הדרגה הראשונה: הנביא רואה את הנבואה כמו בחלום. כך היה אצל בלעם, שהשי"ת נגלה אליו בחלום הלילה, כך היה גם אצל לבן ברודפו אחר יעקב אבינו, שהקב"ה נגלה אליו בחלום. הדרגה השנייה: הנביא רואה את הנבואה בדמיון. בלי לישון, אלא כמו הוזה בהקיץ, וזו הכוונה "וביד הנביאים אדמה". הדרגה השלישית: כאשר הנביא כבר מרגיש דבר-מה. הוא רואה או שומע משהו, לפעמים זהו חוש האוזן, לפעמים חוש הראייה. הדרגה הרביעית: גילוי גמור. זו כבר דרגתו של משה רבנו. רק אבי הנביאים זכה לה.

אחרי תום תקופת הנביאים, לאחר מותם של חגי, זכריה ומלאכי שהיו אחרוני הנביאים, יש לנו רק דרגה של 'רוח הקודש', כפי שראינו אצל רבי נחוניא בן הקנה, רבי ישמעאל בן אלישע ורבי עקיבא, שיכלו להשביע את המלאכים ולראות ברוח הקודש. לאחר מכן נפסקה דרגה זו, אבל נותרה עדיין רוח הקודש. והיא נמשכת עד ימינו, כאשר גדולי הדורות יש להם רוח הקודש או גילוי אליהו או גילוי נשמות הצדיקים.

היו גדולי עולם, שיכלו לעשות 'עליית נשמה'. אל מרן ה"בית יוסף" הגיע מגיד מן השמים. ה"אור החיים" הקדוש, כמו גם הרש"ש, היו עושים עליית נשמה, והיו, כאמור, מי שזכו לגילוי אליהו, או זכו לכך שנשמת צדיק הייתה נשלחת אליהם לדבר עימם. ולוואי שנזכה במהרה לגאולה השלמה, ואז תחזור הנבואה ורוח הקודש, ונשוב כולנו בתשובה שלמה (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ מניזה בת שוקט ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מול ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ מאיר בן עזיזה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יב כסלו תשפד: הדלקת נרות: ירושלים: 4:01 תל-אביב: 4:15 חיפה: 4:04 מוצאי שבת: ירושלים: 5:15 תל-אביב: 5:17 חיפה: 5:14 ר"ת: 5:53

פרשת ויצא

הסתפקות במועט

להסתפק במה שחננו השי"ת ולשמוח בחלקו!

נלמד מהפסוק: "ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש" (פרק כח-כ)

וכתב ללמוד מכאן החובת הלבבות (שער הבחינה פ"ה) כי "זאת שאלת הצדיקים מאת ה'. לא ישאלו המותרות, רק הדבר ההכרחי בלבד, שאי אפשר לו לאדם שיחיה בלעדיו. ובידוע כי נטיית האדם אחר בקשת המותרות, הוא גורם לו מהומות רבות, ועל כן כל איש ירא את ה', ראוי לו שיהיה שמח בחלקו ושיסתפק במועט, ושלא יתאוה המותרות, ויטיב לבו ביראת ה'"

כתב המאור ושמש: השורש והתכלית לעבודת ה' הוא מדת ההסתפקות, שלא לרדוף אחר המותרות. וכל זמן שאם רודף אחר המותרות, הן באכילה ושתיה והן בשאר התאוות, קשה לו לבוא לידי התכלית האמיתית. וצדיקי הדור הם נקראים יסוד העולם כי הם במדרגת מדת יסוד אשר ע"י מעשיהם הטובים הם משפיעים כל הטובות בעולם, והם הם הצינור והשביל אשר על ידם באים כל ההשפעות... והם מסתפקים במיעוט ההסתפקות ומחלקים ההשפעות וכל טוב לישראל, כמו שמצינו ברבי חנינא בן דוסא "כל העולם ניוון בשביל חנינא בני והוא די לו בקב חרובין" שמתפק במועט.

ברעיון זה ביאר המאור ושמש את הפסוק בפרשה הבאה ופרק לב-ו בו אמר יעקב לעשו "ויהי לי שור וחמור... עבד ושפחה". ולכאורה: מדוע נאמר בלשון יחיד כאשר רגיל הכתוב לומר "עבדים ושפחות"?

אלא משום שביקש יעקב לומר שאין לו צורך בכל מה שברכו אביו "מטל השמים ומשמני הארץ" שהוא צרכי העולם הזה, אלא די לו בשור אחד וחמור אחד ועבד אחד ולהסתפק במועט.

הצדיק רבי אברהם הראשון מסלונים זצ"ל (בספרו באר אברהם עה"ת) פירט אחת לאחת את המעלות הטובות שזוכה להן האדם השמח בחלקו. וכה כתב: המדה של אדם השמח בחלקו תמיד, היא מדה כללית. נפלאות היא פועלת בלב האדם, היא מביאה אותו לעולם הזה ולעולם הבא. ועל ידה יזכה לענוה ולשפלות הנפש והלב בקרבו.

עוד מוסיף הבאר אברהם: השמח בחלקו הקב"ה מקרבו, ואף רוח חכמים נוחה ממנו. דמיונותיו מצטללים, וניצול מגאוה ומבושה רעה, וזוכה לאור מצוה ואור שבת. אוהב לידיד השם ולחבריו מאוד, ואוהב גם לכל ישראל. ניצול מכעס. ניצול מקפדנות. מעביר על מדותיו, וזוכה לתשובה מאהבה. הכל בזכות שהוא שמח בחלקו. עכ"ד.

כ"ק האדמו"ר מבאבוב הזהיר כי כשאדם נושא אשה ובונה בית נאמן לה', צריך להזהר מאוד שלא לרוץ אחר המותרות כי הוא שורש לכל חטאת. הוא שנאמר (מ"א ו-ז) "כי מגרעות נתן לבית" - שצריך לגרוע מביתו את המותרות "לבלתי אחוז בקירות הבית" - שלא יבוא עי"ז לפגוע ביסודי הדת שכל בית יהודי מושתת עליהם...

"אולי ישוב לתלמודו"...

סיפר המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: כאשר הגרמנים צרו על העיר קלם במלחמת העולם הראשונה, ירו פגזים על העיירה, ופגעו בביתו של אברך שלמד בשעתו בבית התלמוד ופרש למסחר, הבית נשרף והאברך הפסיד את כל רכושו. נכנסתי עם כמה מחברי לשאול מה לעשות עבורו.

מצאתי את מורי ורבי הגה"צ רבי נחום זאב זיו זצ"ל יושב ליד החלון ומביט בלהבות המלחכות את הבית.

בראותו אותנו, דפק בידו על השולחן ואמר: "אני התייאשתי ממנו, ובשמים לא התייאשו... הותירו אותו נקי מנכסיו, אולי ישוב לתלמודו".... **בית קלם - ידיו אמונה**

בית של "מיעוט תענוגות"...

הבית אליו נכנס הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל להתגורר לאחר נישואיו, היה צרף עץ שהיו בו שני חדרים. הוא טען שאין לו צורך ב"ארמון" כל כך גדול. על כן בחדר אחד בצרף התגורר הוא ומשפחתו, ובחדר השני איכסן שלושה בחורים משיבת פוניבז' (שנים מהם היו הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל ואחיו הגאון רבי יעקב זצ"ל).

הצרף היו פרוץ לגשמים ובכל ימות החורף נפרסו בו ניילונים לקבל את מי הגשמים, לפי המושגים של היום זה היה יותר מחסן מאשר דירה. כעבור מספר שנים הגיע לידיעת אחיו באמריקה שהוא גר בכזה צרף והוא שלח לו כסף כדי שיקנו דירה.

ואולם באותה עת התחתנה בת יתומה קרובת משפחה ולזוג לא היתה קורת גג, החליטו רבי מיכל יהודה והרבנית שראוי שהכסף שיקבלו ישמש את הזוג הצעיר... כאשר נשאל מה יהיה איתו, השיב: "בצרף הזה אפשר לחיות עד זקנה ושיבה..."

כאשר שמע האח שכך נעשה, התאמץ ושלח חצי סכום שראוי לרכוש בו דירה. רבי מיכל יהודה קיבץ על יד, ובמשך ארבע שנים נבנה ביתו אריח על גבי לבנה עד שהושלם הבנין. לפי חשבון השנים, הם גרו בצרף כשש עשרה שנה. אבל הבית החדש נבנה על אדני הבית הישן. בית של "מיעוט תענוגות".

הלמות עמלים

מצוה להפריש מעשר או חומש מרכושו לצרכי צדקה והחזקת תורה!

נלמד מהפסוק: "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך" (פרק כח-כב)

והובא בדת זקנים (מהמדרש) "יעקב תיקן לתת מעשר מן הממון". ובגמרא למדו חז"ל מכפל הלשון "עשר תעשרנו" על מעשר כפול, היינו חומש. שכן אמרו: באושה התקינו, המבזבז אל יבזבז יותר מחומש (כתובות נ.).

נשאלת השאלה: מדוע דוקא באושה התקינו שלא יבזבז יותר מחומש? ביאר זאת הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל (בספרו יערות דבש ח"ב-דרוש יד) כי במקום זה התגוררו מיד אחר חורבן הבית כמבואר בגמרא (ראש השנה לא.) וכל עוד היה בית המקדש על תילו, היה הקב"ה קוצב מזונות דבר יום ביומו ולא היה צורך לדאוג למזונות המחר, וממילא היה רשות לבזבז כמה שירצה. ואולם אחר החורבן שחדלו מזונות ישירות מה' והיו ניזונים ע"י מזל, צריך אדם לדאוג למזונות ולכן תיקנו שלא יבזבז יותר מחומש שלא יצטרך לבריות.

במשנה (פאה פ"א) מבואר שגמילות חסדים אין לה שיעור. וכתב הרמב"ם בפירוש המשניות: ומה שאומר כאן גמילות חסדים אין לה שיעור, רוצה לומר לעזור לאדם בגופו, אך שיעזור אותו בממונו יש לו שיעור והוא כחמישית ממנו, ולא יתחייב יותר מחמישית ממנו, לבד אם עושה כן מחמת חסידות. עכ"ד. הרי שמבואר ברמב"ם שמה שמותר לתת יותר מחומש מנכסיו הוא ממדת חסידות.

והקשה הברכי יוסף (יו"ד סימן רמ"ט) דלכאורה הרמב"ם סותר עצמו ממה שכתב בהלכותיו ביד החזקה (פ"ח מהלכות ערכין וחרמין הלכה יג) בזה הלשון: "לעולם לא יקדיש אדם ולא יחרים כל נכסיו. והעושה כן עובר על דעת הכתוב, שהרי הוא אומר "מכל אשר לו" ולא "כל אשר לו"... ואין זו חסידות אלא שטות שהרי הוא מאבד כל ממנו ויצטרך לבריות ואין מרחמין עליו".

ומוסיף הרמב"ם: "ובזה וכיוצא בו אמרו חכמים חסיד שוטה מכלל מבלי עולם. אלא כל המפזר ממנו במצוות, אל יפזר יותר מחומש. ויהיה כמו שציוו נביאים מכלכל דבריו במשפט בין בדברי תורה בין בדברי עולם". עכ"ל. הרי מבואר ברמב"ם שלתת יותר מחומש אין זו מדת החסידות אלא שטות!!

והובא תרוץ בשם הגאון רבי משה סולוביצ'יק זצ"ל עפ"י מה שיש לדקדק בלשון הרמב"ם שכתב "אלא כל המפזר ממנו במצוות" ולא כתב "בצדקה ונתינה לעניים".

מזה מוכח שהרמב"ם מחלק בין מה שנותן למצוות כמו תפילין, ציצית, לולב ובין מה שנותן לצדקה. שבמצוות, הוצאת הממון אינה עצם המצוה אלא רק הכשר למצוה, ובה אסור לבזבז יותר מחומש, שאין בזה מדת חסידות אלא שטות. מה שאין כן נתינת ממון לעני, בזה עצם הנתינה היא המצוה, לפיכך מותר לתת יותר מחומש וזו מדת חסידות.

החפץ חיים הציע עצה טובה לכל יהודי שחפץ להיות מאושר בעולם הזה. וכה כתב (בספרו נפוצות ישראל): ומה מאוד ראוי ונכון בימינו שמצוקות הזמן מתרבות, שנתנהג כמו יעקב אבינו בעת צר לו שהבטיח ליתן מעשר מכל אשר השי"ת יזמן לו, ככתוב "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך".

נתינת מעשר - כותב החפץ חיים - מביאה ברכה בתוך ביתו של אדם כמו שכתוב: "הביאו את כל המעשר... ובחנוני נא בזאת אמר ה' אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די", נמצא שעל ידי ג' דברים באה ברכה לתוך ביתו של אדם:

א) על ידי קיום התורה. כדכתיב: "את הברכה אשר תשמעו אל מצוותי". **ב) על ידי מדת הבטחון.** ג) על ידי נתינת מעשר. ומי שמתחזק בשלושתם בוודאי אשריו בעולם הזה וטוב לו בעולם הבא.

"המעשר מכספו מתעשר"...

רבינו הגרא"מ שך זצ"ל היה מעורר רבות על ענין מעשר כספים וחומש, ואמר כי ראה בחוש עוד בחו"ל אצל בעלי מסחר אשר הקפידו לתת מעשר מכספיהם ונתקיים בהם "עשר בשביל שתתעשר" וזה בדוק ומנוסה.

פעם בא לפני הרב שך עשיר שירד מנכסיו ושאל: שמה ירד מנכסיו בגלל שפיזר צדקה אף יותר מחומש, ולא עשה כדברי חז"ל שאמרו "אל יבזבז יותר מחומש"?

השיב לו הרב שך כי בוודאי יש סיבות רבות שאפשר לתלות בהם. אך ברור הוא שהסיבה אינה משום שנתן יותר מחומש.

שמושה של תורה

מעשר כספים מראש...

פעם שח הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל בפני בני ביתו שבכספי המעשר שלו רבה "משיכת היתר", והיינו שהתחייב מראש מעשר כספים לצרכי צדקה בסכום 2400 לירות! (סכום עצום באותם ימים) וזאת על חשבון הכספים שירוויח בעתיד לכן זקוק הוא בדחיפות לכסף כדי להחזיר חובות אחדים, אותם לקח על עצמו בתרמו סכומים גדולים לצדקה. יעץ לו בנו: "אין לך ברירה אלא לעשות כדרכך בקודש, לזעוק אל הקב"ה הרי הוא תמיד נענה לך".

באותו יום אחר הצהרים כאשר שהו רבי יעקב הרמן ובנו בחנותם, נחפז פנימה בחור צעיר ופנה אל הרב הרמן באומרו: "המליצו עליך כעל האדם אשר אצלו אוכל לרכוש ספר תורה כשר ומהודר. אני יוצא הערב ללונדון והייתי רוצה לקנות כזה ספר תורה".

הרב הרמן הראה לו ספרי תורה ונקב במחיר סך 2400 לירות. האיש הצעיר לא התווכח. הוא הוציא מיד את ארנקו ומנה את הסכום במדוייק. כאשר עזב הלה את החנות, אמר הרב הרמן: הקב"ה ענה לי מהר. ברוך הוא וברוך שמו אוכל להחזיר את חובותי".

הכל לאדון הכל

"רק מרויחים"...

סח הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל: אבא (הגר"י קניבסקי - הסטייפלער זצ"ל) היה אומר, כי מי שמקפיד על מעשר כספים כראוי, אין השלטונות יכולים להוציא ממנו כספים אחרים.

ופעם שאלתי אותו בענין ספק שהיה לי במעשר כספים ואמר לי כהאי לישנא: בכל הספיקות שיש לך בענין זה, רק תחמיר, כי ממעשר אף פעם לא מפסידים, רק מרויחים!

דרך שיחה

איך מסירים את מכת העכברים...?

אדם בא לפני הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל והתלונן שיש לו מכת עכברים בבית. אמר לו רבי חיים עפ"י הירושלמי, שזה מגיע בגלל שלא עישרו כראוי ושיקפיד לעשר כל דבר, וכך עשה ועדיין לא פסקו העכברים. שאל אותו רבי חיים: האם נותן מעשר כספים בדקדוק והשיב בחיוב.

והנה לאחר כמה ימים סיפר הלה שהוא מחלל את 'מעשר שני' על מטבע של "קרן המעשרות", אך על המטבע של חמיו, ולא ידע "שקרן המעשרות" לא מרשים זאת. ואכן מיד נתן מטבע של עצמו לקרן המעשרות והודיע לרבי חיים כי נעלמו העכברים.

כל משאלותיך

להוכיח הזולת בדרכי נועם ומתוך אהבה ורעות!

נלמד מהפסוק: "ויאמר להם יעקב אחי... ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה... ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים" (כט-ד, ח)

ופירש רש"י: לפי שראה אותם רובצים, כסבור שרוצים לאסוף המקנה הביתה ולא ירעו עוד. אמר להם, הן עוד היום גדול, כלומר: אם שכירי יום אתם לא שלמתם פעולת היום... עכ"ל. והוא במדרש לקח טוב: מכאן לאדם חשוב שהולך למקום אחד ורואה דבר שלא כהוגן שצריך למונעו ואל יאמר שלום עלי נפשי.

מהנהגה זו של יעקב עם הרועים, לומדים אנו שני תנאים עיקריים הנדרשים במצות תוכחה: (א) שהמוכיח יהיה במצב כזה שאינו מסוגל באמת ובתמים לסבול את העוול עליו הוא מוכיחו, וממילא כל כוונתו בתוכחה לסלק את העוול, ולא כדי לבטל ולהשפיל את עושהו... [כלומר: מטרתו "יתמו חטאים" ולא "יתמו חוטאים". וכמשל הידוע מהגר"ח סולובייצ'יק זצ"ל שההבדל בין בעל הבית הרודף את העכברים ובין החתול, שהחתול רוצה בקיומם כדי לרדוף אותם. ואילו רצון בעה"ב שלא יהיו, ולא ירדוף].

אך יעקב שבא להוכיח את הרועים על "נקיון כפיים", תוכחתו נבעה מיושרו המושלם בתחום זה (כפי שהוכיח הוא עצמו מעבודתו את לבן בנאמנות), וגם הרועים הרגישו בכך מעצם העובדה שפנה אליהם במילים של כבוד ואחווה.

(ב) תנאי נוסף: שהמוכיח יביע תוכחתו בנועם ובכבוד ולא ב"התלהמות". לא בהטלת אשמה מיידית והדבקת תוארי גנאי, אלא בהקדמת מלים של אחווה ורעות. לא בחריצת-דין מהירה ושלילית אלא בגישה מתונה וסובלנית, דרך שאלה וביורור.

ואכן כשחשש יעקב שהרועים עושים עוול, לא מיהר לטפול עליהם אשמה לאמר: "גזלנים... מאין אתם?" אלא קודם כל פנה אליהם באחווה ורעות: "אחי מאין אתם..." ורק לאחר מכן בירר בנועם: "הן עוד היום גדול..."

ואז התברר ליעקב שגם בתור שכירים אין להם כל כוונה רעה, אלא בסך הכל הם מחכים לעזרה לגלול את האבן מעל פי הבאר ולהשקות את הצאן. ורק נתאר לעצמנו מהי תגובת אנשים, כאשר מכתירים אותם ב"גזלנים" על לא עוול בכפם...

כדאי לדעת מה שמובא **במעם לועז** (מסכת אבות) שהמוכיח את הבריות זוכה למעלות גדולות ונשגבות, כמו זו שהקב"ה גוזר גזירה והוא בכוחו לבטלה. ואמרו **בזוהר הק'** אילו ידעו הבריות מעלותיו של המוכיח היו רודפים אחר המוכיחים יותר מחייהם. וכשם שאדם משתדל למנוע כל נזק מידידיו, כך חייב למונעם מן החטא. ואם תוכחתו לשם שמים, הרי דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. וזה רק אם תוכחתו לשם שמים ולטובת חברו, ולא כשיש לו איזושהי פניה ח"ו או שהוא עצמו אינו מקיים.

הוא שאמרו חז"ל על הפסוק "וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעים", שאם החכם מסכן ודל מאותה חכמה ומאותם דברים שהוא אומר, ורוצה הוא להוכיח אחרים על אותה חכמה, הרי חכמתו בזויה ודבריו אינם נשמעים.

הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל היה נוהג כי לפני שהוא משמיע דברי תוכחה באזני רעהו, נהג בו בדרך של חיבה וכבוד לעודדו ולחזקו".

ופירש רבי ישראל הנהגתו זו, על פי המובא במסכת יבמות (עח): דבחדא מחתא תבע הקב"ה את כבודו של שאול על שלא נספד כהלכה וגם תבע את שאול עצמו על אשר המית את נוב עיר הכהנים. שכך הוא הנהגתו של הקב"ה כמאמר הכתוב: "בקשו את ה' כל ענוי ארץ אשר משפטו פעלו" (צפניה ב-ג) ודרש ריש לקיש: "באשר משפטו - שם פעלו". ופירש רש"י: במקום שדנים האדם, שם מזכירים פועל צידקותיו".

תוכחה בשתי גישות...

כ"ק האדמו"ר רבי שמעלקא מניקלשבורג זצ"ל נשא דרשת התעוררות בפני בני עדתו כדי להוכיחם ולעוררם על כל הדברים הדרושים תיקון. גדושה היתה הדרשה בחריפות המחשבה, ברעיונות נעלים ובהשגות נשגבות. כאשר סיים את דרשתו, עלה הרה"ק **רבי אלימלך מליז'נסק** זצ"ל וללא כל הקדמות פתח ואמר:

שמעו נא רבותי: מעשה בסוסו של המלך שחלה. מיהרו והביאו את גדולי הרופאים. רקחו מרקחות וחבשו תחבושות, ודבר לא עזר. עד שהביאו רופא בהמות, וטרינר, הוא שריפא את הסוס ממחלתו... משום שלסוסים צריכים רופא סוסים...

כך רבכם הקדוש, רוקח לכם תרופות עדינות שנותנים לחולים מעודנים. פילפולין עמוקים ורעיונות נעלים, אבל אני אדבר אליכם בשפתכם: את עשרת הדברות תשמרו! את ה"לא תרצח" ואת ה"לא תגנוב" ואל ה"לא תחמוד"...

שיח שרפי קודש

לכוון את השעה והמקום...

הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל ידע דרכי תוכחה. הוא בידעו את האחריות הכבידה הרובצת על שכמו כמנהיג ספינת ישראל הוכיח והזהיר כאשר ידע כי תוכחתו תתקבל. ערום בדעת היה רבי צבי פסח להבין דברי תוכחה.

מוצאים אנו בדרכו זאת סימוכין לביאור **החתם סופר** שפירש את מאמר חז"ל (ערכין טז): "תמה אני אם יש בדור הזה מי שיודע להוכיח" כי בתוכחה זקוקים לשלושה תנאים: שיהיה הזמן כשר, שיהא המקום ראוי, ושדברי התוכחה יהלמו ויתאימו לטבעו ולמזגו של המקבל".

רבי צבי פסח ידע לכוון את השעה הכשירה. את המקום הראוי ואת דברי התוכחה, ולכן קלעה תוכחתו ולא החטיאה. בתוכחתו נשקפה אהבה עזה לכלל ישראל וגם חמלה על כל אדם מישראל...

משואה לדור

"הרגשתי שהצעקה טהורה ואמיתית"...

פעם, בעצם יום השבת, התדפק אדם חילוני, שנראה גברתן ואליס, על דלת ביתו של הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל וביקש להכנס, נבהלו בני הבית ממה שעלול לעשות, אך הרב צדקה יצא אליו רגוע ושאל לחפצו.

התברר כי האיש נהג מונית וחילל שבת בפרהסיה, והרב צדקה הוכיחו בזעקה מרה והפציר בו בתחנונים שיעצור ולא ימשיך לנסוע. אך לשוא. הוא המשיך בנסיעה, אולם ככל הנראה זעקת הרב לא נתנה לו מנוח ונכנסה בלבו כ"ארס של עכנאי", עד ששאל אודותיו והחל לחפש אחריו.

"באתי אל כבודו" - אמר הנהג - "כי הרגשתי שהצעקה "שבת" "שבת" שבוקעת מפיו היא טהורה ואמיתית. זו זעקה שונה מכל הצעקות שקלטו אזני עד כה. החלטתי, איפוא, לבוא ולשמוע, מה פשר הכאב הזה שגרם לך לצעוק כל כך בחוזקה..."

וזאת ליהודה

להשפיע לפחות על עצמו...

שח הגה"צ רבי זאב איזלמן זצ"ל: **החפץ חיים** היה מאיץ בתלמידיו הבחורים שיכשירו עצמם לדבר לפני קהל. ואכן הבחורים שבאו מראדין לבריסק ידעו לדרוש ובדרשותיהם הוכיחו את הציבור בכל מה שהיה צריך תיקון.

והיה אומר הגה"צ **רבי ישראל סלנטר** זצ"ל שאף אם נראה שהדרשה לא עושה רושם, בכ"ז כדאי לדרוש ואפילו אם רק אחד יושפע מהדברים, ואף אם אותו אחד לא יהיה אלא הדרשן עצמו... **ר' וועלוועל דער איידל מאן**

זמי בעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

לעלות בסולם? / הרב נפתלי וינברג

גדולי הדורות, אך כיום פחות עוסקים בו.

השל"ה (שם, קדושת האכילה (א) אות ק"ץ) כותב שאדם יכול לאכול כל ימיו רק "סעודת מצוה". מה הפשט? וכי זה מציאותי לרוץ שלוש פעמים ביום לסעודות מצוה?! אז הוא מבאר שזה נעשה כאשר כוונת האדם היא לאכול רק כדי להבריא ולהעמיד את גופו במצב נכון ומזומן לעבודת הנפש.

רבי יהודה הנשיא היה, כידוע, עשיר. אך בשעת פטירתו מן העולם זקף את אצבעותיו ואמר: גלוי וידוע לפניך ריבון העולמים שאפילו באצבע קטנה לא נהנת. שואלים: הרי בימיהם נחשב הצנון למאכל מאוד חשוב, ומצאנו מפורש שהצנון לא פסק מעל שולחנו של רבי יהודה הנשיא במשך כל עונות השנה (כיום משמרים פירות וירקות מעונה לעונה, לפני המהפכה התעשייתית זה היה נחשב לחידוש גדול מאוד!) אם-כן כיצד הוא אמר שלא נהנה מן העולם?!

בעלי התוספות (מסכת עבודה זרה דף י"א ע"א ד"ה צנון) מיישבים שאמנם הצנון היה מונח על השולחן עבור האורחים, אך הוא עצמו לא נהנה מזה. אבל השל"ה (ועשרה מאמרות, פ' שמיני אות ר"ח בהג"ה) - לפי דרכו הנ"ל - אומר שלא צריך להגיע לתירוף הזה. רבי יהודה הנשיא אכן אכל מהצנון, אך לא לשם הנאה, אלא על דרך רפואה כדי לחזק את הגוף שיהיה חזק לעבודת הבורא (ובביאור נפלא זה אודות רבי יהודה הנשיא גם צועדים **רבינו יונה** בפירושו למסכת אבות פרק ד' משנה כ"א, והגר"א או"ח סי' רל"א).

* * *

מדפי החנויות מלאים מזן אל זן, במוצרים רבים שכל מטרתם היפך הנ"ל. נכון. הם אמנם לא מהווים לגוף רעל מיידי. אפשר לצרוך מהם ולא להרגיש כלום. אבל בטווח הארוך הם מחוללים בגוף נזקים חסרי תקנה.

כתוצאה מכל זאת עלינו להשתדל ולהקדיש מאמץ, לצרוך מאכלים ומשקאות שמבריאים את הגוף ומחזקים אותו לעבודתו יתברך שמו!

מכיוון שאנחנו בשנה מעוברת, החורף התחיל קצת באיחור, אך כבר צריך לתת את הדעת כיצד לשמור על הגוף כדי שיוכל לשמש כחייל בריא לעבודתו יתברך שמו. להלן מספר עצות מעשיות כיצד להימנע מווירוס, הצטננות ויתר חלאי-החורף:

למעט ככל האפשר בצריכת סוכר, שכן ידוע שסוכר מחליש את המערכת החיסונית. וזה כולל שתיה מתוקה, קולה ואף יין מתוק. לצרוך מזון - כפשוטו - ולא חטיפים. מלבד סוכר וכדו' מכילים החטיפים המון כימיקלים שאף הם מחלישים את המערכת החיסונית. מידי בוקר כדאי לשתות 2-3 כוסות מים פושרים על בטן ריקה, עם מיץ מלימון טרי אחד סחוט לתוך אחד הכוסות. לאחר מכן אין לאכול או לשתות במשך כשעה, על מנת לאפשר למערכת לנקות את עצמה.

בעבר כבר כתבנו אודות תה מיוחד אשר מלבד חיזוק המערכת החיסונית מכיל עוד מעלות: מוריד את הכולסטרול הלא טוב (LDL); מוריד לחץ דם; מסייע במניעת המחלה; מאזן את רמת הסוכר בדם; משפר את זרימת הדם; מונע חימצון; שומר על צלילות המוח, משפר בהירות מחשבה וזיכרון; מגרש מיגרנות.

המשקה מסופק בשקיות קטנות, כמו שקיקי תה, בהשגחת בד"ץ העדה החרדית. אני עצמי צורך את התה במשך תקופות ארוכות, ומרגיש תוצאות טובות. מדובר בהשקעה קטנה של שני שקיקי תה ליום עם תוצאות טובות ומחזקות. הזמנות תה בטל' 054-5252463

* * *

לא מדובר כאן ב"ווארט", אלא ביסוד תורני שנדון לא מעט בספרי

לרגל המצב, המבצע ימשך בעזה"י בשבועות הקרובים

הזוכים הבאים במבצע הפרסים לעידוד וטיפול מדות טובות יכולים להיות אתם. כל שעליכם לעשות: לכתוב סיפור מעניין ולא שייגרתי על מדות טובות שאירע אצלכם או אצל מכרכם, בתנאי שהסיפור עדיין לא פורסם בספר או בכתבי עת, ולשולחו לפי כתובת המכון: **"מכון אהבת אמת" רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242410 או פקס: 077-7671812 או אימייל: haemesemes@gmail.com**

חמשה סיפורים נוספים שיבחרו, יפורסמו במדור זה ויזכו את שולחיהם בסך 100 ש"ח(!)

הסיפורים שיתקבלו יטופלו רק בתנאים הבאים:

- 1) אורך הסיפור בין 200-500 מילים (בעברית), בכתב יד ברור וקריא. (עדיף מודפס במחשב).
 - 2) על השולח לרשום שמו, כתובתו המדוייקת ומס' טלפון.
 - 3) למכון שמורה הזכות, לפרסם את כל הסיפורים שישלחו, והרי הם רכוש המכון, (מלבד בהוראה אחרת מהשולח) ורק 20 סיפורים יזכו לפרס.
 - 4) למכון אהבת אמת שמורה הזכות, לערוך ולעבד את הסיפור לפי מדת הצורך.
 - 5) למותר לציין כי על שולח סיפור האחריות לבדוק שהסיפור לא פורסם בספר או בכתב עת ואין עליו "זכויות יוצרים".
- בע"ה בשבועות הקרובים נמשיך לפרסם את הסיפורים והזוכים הבאים.**

מה ששנא עליך אל תעשה לחברך – וגם חייך אליו

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת לתחילת פרשתנו?

תשובה: פרשת תולדות מסתיימת בהזכרת שמות הנשים שנשא עשיו. ואילו פרשתנו פותחת במילים "ויצא יעקב" ומכאן מובן שכששמע יעקב מי הן הנשים שנשא עשיו, הוא יצא והתרחק מהמקום ההוא בכדי שלא להיות מושפע מהן לרעה.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: המלאכים הם הקשר בין ההתחלה לסוף. בתחילת הפרשה מסופר שליוו את יעקב מלאכי ארץ ישראל וקיבלו את פניו מלאכי חוצה לארץ. ואילו בסוף הפרשה מסופר שמלאכי חוצה לארץ נפרדו ממנו ומלאכי ארץ ישראל באו לקבל את פניו.

3. מדוע אומר הפסוק "ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב"? וכי היינו חושבים שרחל אמורה ללדת לבעל אחר מלבד יעקב?

תשובה: המלבי"ם כותב בספרו "התורה והמצווה" על הפסוק הזה: "רחל חשבה שהעובדה שהיא לא ילדה, אינה מסיבתה אלא רק מסיבת יעקב. לכן אומר הפסוק: "לא ילדה ליעקב", כי כבר כתבו חכמי הטבע שהאהבה היתירה תמנע ההולדה לפעמים... לכן כתוב "ותקנא רחל באחותה" כי היא חשבה שטוב היה שתהא השנואה ובלבד שתלד בנים..."

4. מדרש פליאה על הפסוק "ותען רחל ולא ותאמרנה לו: העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו". המדרש רבא כותב על כך שבשביל שקדמה רחל ללאה, לכן לא זכתה להקבר עימו במערת המכפלה. והשאלה היא מה הוא הקשר בין זה שרחל ענתה ראשונה לכך שלא זכתה להקבר עם יעקב?

תשובה: יש לומר על דרך האפשר שבשל כך שענתה ראשונה ניתן היה להבין שהיא מעוניינת בחלק ונחלה משלה. לכן היא נקברה בבית לחם בנחלה שכולה שייכת לה מבלי לחלוק עם שותפים.

פירש רש"י: "רבותינו פירשו, אמרה ראו מה בין בני לבן חמי וכו', שביקש להוציאו מן הבור".

לכאורה קשה, הלא מפורש בפסוק "כי ראה ה' וגו', ומה צריכים עוד טעם. ועוד, איפוא זה מרומז בפסוק.

ואפשר לומר, שהיה קשה לרבותינו לשון הפסוק מה שכפל שני פעמים "כי", "כי ראה" וגו' "כי עתה יאהבני" וגו', היה צריך לכתוב ועתה יאהבני אישי, אלא שרמזה בתוך דבריה שמלבד הטעם על שם "ראה ה' בעניי", יש עוד טעם של "ראו מה בין בני וכו'" שביקש להוציא את יוסף מן הבור, ועל ידי זה יאהבני אישי.

דם רעך".

נמצא, שכל הדרך הזה שיעקב הוצרך לברוח, הוא מפני שרבה אמו לא רצתה לגלות ולדבר לשון הרע על עשיו. מזה למד יעקב גודל איסור לשון הרע.

וישק יעקב לרחל וכו' ויבך (כט, יא)

פירש רש"י: "לפי שצפה ברוח הקודש שאינה נכנסת עימו לקבורה".

אפשר לומר, דעניין הבכי של יעקב על הקבורה, הוא כדי להזכיר יום המיתה, כמו שמצינו במסכת ברכות (לא, א): "אמרו לו החכמים לרב המנונא זוטי בשמחת הנישואין של מר בנו של רבינא, ישיר לנו רבנו, אמר להם אוי לנו שנמות, אוי לנו שנמות".

והיינו מפני שהאדם בעת שמחתו יכול חס ושלום לבוא לידי שכחת ה', וכמו שנאמר בפרשת עקב (ח, יא) "השמר לך וגו' פן תאכל ושבעת וגו' ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך". והעיצה לזה כמו שאמר עקביא בן מהללאל (אבות פרק ג, משנה א) "דע לאן אתה הולך למקום רימה ותולעה" (עיין בפירוש הרע"ב שם).

עוד יש לומר, שבזמן החתונה אדם עושה חשבון שיבוא הזמן שהוא סוף כל האדם, שהרי בשביל זה נצטווה במצוות פרו ורבו כדי שיהיה קיום העולם, ולכן אז הוא זמן של חשבון הנפש.

ועוד אפשר לומר הכוונה בבכיותו של יעקב על שאינה נכנסת עימו לקבורה, שבכה על גלות ישראל. שהרי זהו הטעם שנקברה בדרך, כמו שפירש רש"י בפרשת ויחי (מח, ז): "שעל פי הדיבור קברתיה שם, שתהא עוזרה לבניה כשיגלה אותם נבוזראדן, והיו עוברים דרך שם, יוצאת רחל על קברה ובוכה וכו'", ועל אותה הבכיה של רחל בכה עתה יעקב אבינו עליו השלום.

וישק יעקב לרחל וכו' ויבך

פירש רש"י: "דבר אחר לפי שבא בידים ריקניות וכו'".

וצריך להבין איך יתכן שיעקב אבינו עליו השלום בכה על שאין בידיו נזמים וצמידים וטבעות?

ואפשר לומר, שיעקב צפה ברוח הקודש מה שיכול להגיע אליו על ידי לבן הרמאי, שרימה אותו וגרם לו צער גדול בעבודתו שבע שנים עבור רחל. וכל זה נגרם בגלל שלא היה בידו נזמים וטבעות, שאילו היה לו, היה מקדש את רחל על המקום, כמו שעשה אליעזר שקידש את רבקה ליצחק. ובשביל זה בכה יעקב, שראה העתידות לבוא על ידי זה.

ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה ה' בעוניי כי עתה יאהבני אישי (כט, לב)

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו (כח, יא)

פירש רש"י: "האבנים התחילו מריבות זו עם זו, זאת אומרת עליו יניח צדיק את ראשו, וזאת אומרת עליו יניח צדיק את ראשו".

אפשר לבאר העניין של מריבת האבנים, שהנה יעקב ברח מעשיו שרצה להורגו, ובדרך לקח אליפז את כל מה שהיה לו, ואפשר לומר שיעקב יחשוב כי כל זה גרם החטא, ולכן הראו לו מן השמים שהאבנים מריבות וכל אחת רצתה שעליה יניח ראשו, וזאת מפני שהוא צדיק, ואל יפול רוחו בקרבו. וזה שעשיו רודף אחריו, לא משום שחטא חס ושלום, אלא שטבע הרע לשנוא את הטוב.

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו

פירש רש"י: "התחילו מריבות כו' מיד עשאן הקדוש ברוך הוא אבן אחת".

לכאורה אינו מובן מה היה צריך לעשות נס גדול כזה, הלא אין הקדוש ברוך הוא עושה נס לחינם?

אפשר לפרש שזה בא ללמדנו, שתלמידי חכמים מרבים שלום בעולם (ברכות סד, א) ואינם רוצים שיהיה ריב על ידיהם. וכמו כן גם כאן, כאשר כל אחת אומרת עליו יניח צדיק את ראשו, נעשה נס שמכל האבנים נעשה אבן אחת, כי הצדיק אינו יכול לסבול שבשבילו נעשה מחלוקת.

וכמה שנאוי המחלקת, אפילו שההתחלה הייתה מתוך כונה טובה (כמו "עליו יניח צדיק את ראשו"), אבל אחר כך עוברים על לא תשנא את אחיך (ויקרא יט, ז). והחכם עיניו בראשו.

וידור יעקב נדר וגו' ושמרני בדרך הזה (כח, כ)

במדרש רבה (פרשה ע, ד): "ושמרני בדרך כו' אין דרך אלא לשון הרע וכו'".

על פי זה אפשר לפרש המשך הפסוק "והיה ה' לי לאלקים". ויתבאר על פי מה שמובא במסכת סוטה (ה, א) "שאינן השכינה שורה על בעלי לשון הרע". וזהו שאמר "ושמרני בדרך הזה", היינו, שלא אדבר לשון הרע, אז, "והיה ה' לי לאלקים", שהשכינה תשרה עליו.

ואפשר לומר שיעקב למד חומר איסור לשון הרע מרבקה אמנו עליה השלום. שאמרה לו (בראשית כז, מב) "הנה עשיו אחיך מתנחם לך להרגך", ומשום זה ילך ללבן, וליצחק אמרה (שם, מו) "קצתי בחיי מפני בנות חת" ובשביל זה ילך ללבן, ולא אמרה לו הטעם מפני שעשיו רוצה להרגו, שלכאורה היה יותר טוב, אם היה יצחק יודע שעשו רוצה להורגו והיה מצווה לעשיו על זה, על זה כתב האור החיים: "ולא רצתה לגלות הדבר ליצחק, משום איסור רכילות, ואמרה סיבה אחרת. אבל מה שגילתה ליעקב, אדרבה קיימה "לא תעמד על

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

החרצן נעלם

"החרצן – הסביר הרנטגנולוג – נתקע במקום לא נוח בריאות".

הוא צייד את ההורים עם הצילומים, ושלח אותם בחזרה לדוקטור כגן, להמשך טיפול לפי שיקול דעתה. הרופאה בדקה את הצילומים ופניה הביעו מורת רוח. "גם ניתוח – מילמלה – אינו פתרון במצב זה. החרצן תקוע במקום שיקשה על אזמל המנתח להגיע אליו... לעת ערב שבו ההורים הדואגים הביתה. שיעולו של יצחק גבר, מלווה צפצופים וחרחורים שדקרו ופצעו את לב הוריו.

מה יעשה יהודי כאשר צרתו צרה וזקוק הוא לישועה? הושיב הסוחר אנשים תמימים וישרים בבית המדרש במשמרות, לומר תהלים לרפואת הילד. בנוסף פיזר ממון רב לצדקה. והלא נאמר כי תשובה תפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזרה.

הצרה שניתכה על משפחת מוסיוף, עוררה הדים. בשכונה כולה סחו על כך השכנים והמכרים במנד ראש של השתתפות. צר היה לכולם על ילד החמד שכמו פגע בו הרעם ביום בהיר, ומצבו חמור כל כך, בר מינן.

ר' מנדל קשור היה בכל נימי נפשו לרב הקדוש רבי ישראל מהוסיאטין. עוד בחוצה לארץ קשור היה אל אביו הצדיק רבי מרדכי פייביש זצ"ל

בשכונת הבוכרים דר חסיד אחד מחסידי הצדיק מהוסיאטין, זכותו תגן עלינו. היה זה ר' מנדל הקשיש שעלה להשתקע בארץ ישראל טרם פרוץ המלחמה. ר' מנדל קשור היה בכל נימי נפשו לרב הקדוש רבי ישראל מהוסיאטין. עוד בחוצה לארץ קשור היה אל אביו הצדיק רבי מרדכי פייביש זצ"ל. כאשר הגיע לארץ ישראל הסתופף בצילו של הבן. וכאשר הגיע הצדיק מהוסיאטין, בימות הקיץ, לירושלים, לא אז ממנו. כאשר תושבי השכונה נשאו קול זעקה ותפילה לרפואת הילד, השתתף גם ר' מנדל הקשיש בתפילות הציבור. הוא התעניין מאד בשלום הילד שהיה חביב על כל מכיריו, והחליט להציע לאדון מוסיוף להזכיר את בנו אצל רבו הרה"ק מהוסיאטין ששהה באותם ימים בירושלים.

הרב הקדוש מהוסיאטין צעד בדרך מיוחדת בעבודת השם. דרך בה צעד סבו הקדוש רבי ישראל מרוז'ין ז"ע. הצדיק מהוסיאטין הופיע בין הבריות לבוש בקפידה, בגדיו מצוחצחים ללא רבב, ידיו רחוצות במי בושם, ועניבה מפארת את צחור חולצתו. חזות 'מודרנית' של אדם שרושם חיזוני תופס אצלו מקום רחב. אבל... באמת היה הרב הקדוש מהוסיאטין רחוק מאד מכל גינונים חיזוניים. ידעי דבר העריכו כי טמן את דרגותיו, בדוגמת הצדיק מרוז'ין, בפאר חיזוני. מלבד, יהודי מודרני מרשים בהופעתו ההדורה, מלגו – אש קודש, סנה בוער! סיפרו כי ביום מן הימים עבר הרב הקדוש רבי אהרן מבעלז' ז"ע, ברחוב אחד בשכונת "בית וגן". עזר הרבי, השרף הלוהב, במקומו, והורה למשמשו להכנס לאחד הבתים ולשאל מי דר בו. שב המשמש ומסר לרבי כי משפחה פלונית דרה בבית. 'איני מתכוון אליהם' השיב הרבי – לך ושאל מי דר בבית זה'.

המשמש בקודש שידע כי שום דיבור של הרבי אינו לריק, שב לשאל את הידירים לשמם, אבל המענה זהה

המשך בעמוד 4

ובניתם בעוד בני הבית עסוקים עם האורח, ישב לו יצחק מוסיוף בצד והתענג על שקית התמרים. בכוונה מרובה ברך על פרי העץ משבעת המינים שהארץ נשתבחה בהם, ובעליצות ילדותית שלף ותחב לפיו פרי אחר פרי, עסיסי, מגיר דבש, תאווה לעינים. כיון שהכל טרודים היו עם האורח, לא שם איש לבו למעשי הילד, עד שלפתע נשמע קולו. תוך כדי אכילה חפזה החל להשתעל ולהשתנק, וכשתשומת לב בני הבית הופנתה אליו, הבחינו כי הילד כמו נחנק. הוא השתעל התלעלע ופניו האדמו מאד.

בתחילה לא הבינו מה ארע לו בפתע, אבל מיד התחוויר כי בבהילתו וטעום מן התמרים העסיסיים, לא השגיח באכילתו, וחרצן של תמר נתקע בגרונו.

הראשון שתפס את הענין לאשורו היה האב. הוא זינק אל הילד והחל לחבוט על גבו כדי, לשחרר את החרצן מן הקנה. אבל החבטות לא הועילו; יצחק הכחיל ונשימתו כבדה, עיניו בלטו, ופניו הביעו מצוקה.

בני הבית החרדים הקיפוהו. איש איש תרם את חלקו כדי להקל על הילד, ואכן, כעבור כמה רגעי טיפול הוקל לו מעט. החרצן השתחרר מן הקנה אבל לא נפלט החוצה כי אם גלש פנימה ונתקע בריאות... נשימת הילד הוקלה, פניו שבו לצבעם הרגיל, עיניו חזרו למקומם, אבל לכל נשימה ונשימה התלווה חרחור שאינו מבשר טוב.

קבלת הפנים והשמחה שעטתה את הבית עם בואו של האורח היקר, נשכחו. הסוחר לא הספיק אפילו לטפל בארגזים וצורות האריגים היקרים שהביא מן הדרך, כי כל מעיניו ודאגתו נתונים היו לבנו. למרות עייפותו החליט אדון מוסיוף להביא את בנו לבדיקה רפואית. יצא מוסיוף לדרך עם זוגתו החרדה לשלום הילד. בימים ההם היתה דוקטור כגן, זכרונה לברכה, הרופאה הראשית שטיפלה בילדי ירושלים. תושבי ירושלים דאז העריכו מאד את הרופאה המסורה. אמרו עליה כי לא אחת נלחמה עם מלאך המוות פנים אל פנים, ויכלה לו... לא רק ילד ירושלמי אחד שהגיע לביתה בזרועות אב או אם אומללים כאשר חלילה אפסה תקוה, שב לחיים ולשלום לאחר טיפולה המסור של הרופאה הנכבדה.

דוקטור כגן לא היתה רק מומחית למחלות גוף, היא הבינה גם היטב לנפש העומד לפניו. מעניים מרודים לא די שלא נטלה דמי רפואה, אלא ששילמה גם עבור תרופותיהם...

אל דוקטור כגן זו, הלכו עתה בני הזוג מוסיוף, מובילים את בנם בחרדה ושפתותיהם מרחשות תפלה. הרופאה בדקה את הילד, האזינה בדומיה לרחשי ריאותיו, ופניה הביעו צער.

"החרצן – אמרה בכובד ראש – תקוע בריאות בתנוחה לא טובה, חייבים להוציאו משם ובמהירות, אם הטיפול יתממה, חיי הילד בסכנה..."

הרופאה המנוסה לא הסתפקה באבחונה האישי. היא שלחה את ההורים המודאגים למכון הרנטגן בירושלים כדי לצלם את ריאות הילד ולקבוע את מקומו של החרצן.

הצילום אישר את קביעת הרופאה, ולא די שאימת את האיבחון אף הראה כי המצב חמור יותר.

ד ו אברהם מוסיוף, בן היה למשפחת סוחרים בבוכרה. אבותיו היו בעלי בית מסחר לאריגים, וכשבגר, נכנס אף הוא לסייע בבית המסחר המשפחתי.

חנות הבדים של מוסיוף ססגונית היתה ומוגזנת. האריגים השונים, וקומים וצבעים היו בשלל צבעים.

כאשר ביום מן הימים עזב אברהם מוסיוף את ארץ מולדתו כדי לעלות ולהשתקע בארץ ישראל, כבר היה בעל בעמיו.

בהגיעו ארצה בחר לגור בירושלים עיר הקודש. בשכונת הבוכרים קבע מושבו. לשכונה זו גם העביר את בית מסחר האריגים המשפחתי, וגם כאן מכר לקהל לקוחותיו, יהודים וצאיי בוכרה, את האריגים האהובים עליהם.

במשך הזמן פרץ בית מסחרו והתרחב, החוש המסחרי שהנחה את אדון מוסיוף, הורה לו אלו בדים לרכוש, וחוג לקוחותיו גדל. אברהם מוסיוף לא שקט על שמריו. לפרקים נסע לארצות המזרח כדי לרכוש בדים שונים עבור הקונים המצפים להם.

כל זאת עד פרוץ מלחמת העולם השנייה. שאז השתבשו דרכים, נתיבי המסע הפכו מסוכנים ומהומה ירדה לעולם.

בארץ ישראל היה המצב קל יחסית, המלחמה לא נגעה בגבוליה, ורק בשורות איוב ממרחקים החרידו את לב בני ישראל בכל מקום שהם.

הסחר – מכר שכמעט שותק בעולם, השפיע גם על המסחר בשכונת הבוכרים בירושלים. אדון מוסיוף שנמנע ממנו לצאת לשוקים בארצות המזרח לרכוש סחורה, נאלץ להסתפק בבדים המקומיים שרכש אצל יצרנים ערביים בארץ ישראל. במקום לנסוע ולנוד בדרכים בשוקי חוץ לארץ, קבע לו אברהם מוסיוף ימים מסוימים בשנה בהם סבב בשוקי הערבים בארץ ישראל, בערים, עיירות וכפרים, שם רכש את התוצרת שנדרשה לו כדי להוציא פרנסה מחנותו.

בנו בכורו של אברהם, היה ילד חניני שלמד בתלמוד תורה בשכונת הבוכרים. לבוש היה כמסורת בית אבותיו בבוכרה; כיפה מוגבהת רקומה לראשו, ופאותיו המסולסלות מוסיפות חן יהודי לפניו העדינות. בראות אביו את הילד, גאו בו רגשי חיבה ואושר. הוא חיבק את בן החמד ומיהר לשלוף שקית תמרים עסיסיים שקנה אצל הערבים במטעי התמרים ביריחו.

הילד קרא קריאת שמחה למראה התמרים הדבשיים הנאים, וחיש כבזק נכנס הביתה להודיע לאמו על שוב אביו.

נכנס אברהם מוסיוף הביתה, הניח את צרורותיו וברך את בני הבית לשלום. הכל שמחו לקראתו שמחה רבה והאווירה הפכה חגיגית. בעלת הבית מיהרה לערוך שולחן, והכל הקיפו את האורח החשוב לשמוע מפי חדשות מן העולם הגדול.

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

הציל 14 יהודים

המחבלים ימ"ש במסע הרצחני שלהם, זעק מסעד לעבר היהודים שייכנסו במהירות לחנותו בכדי להינצל. ואכן לאחר שנדחסו לחנות ארבע עשרה יהודים, מסעד נעל את הדלת על מנעול ובריח. מצלמות האבטחה מראות כיצד חלאות האדם הללו ניסו לפרוץ פנימה לחנות ובסייעתא דשמיא לא הצליחו לבצע את זממם. בכך הציל מסעד בחסדי שמים את כל אותם היהודים ממוות תוך כדי שהוא מסכן את חייו שלו. כאשר השבוע הוא נשאל כיצד לא פחד לעשות זאת, הוא השיב כשחיוך נסוך על שפתיו מאוזן לאוזן: "מי שמאמין, לא מפחד..."

מסעד נראה מצד שמאל בתמונה כשחיוך רחב על שפתיו

138 ובר-אל

תוך קלחת האירועים המחרידים שאירעו בכ"ב בתשרי השנה לאחינו בית ישראל אשר נרצחו באכזריות מזויעה ומזעזעת בשל היותם בני יצחק ויעקב, התגלו גם מעשי גבורה רבים ומדהימים. רובם ככולם של המעשים הללו קשורים ליהודים שחירפו נפשם בכדי להציל את אחיהם מהתופת. ואולם היו גם כמה סיפורים שקשורים לחסידי אומות העולם אשר אף הם שמו נפשם בכפם בכדי להציל יהודים. אחד מהם הוא ערבי העונה לשם - מסעד.

באותו היום שהתרחשו הפרעות, מסעד שימש בתפקיד של מוכר מזון בחנות מכולת. כאשר החלו

החרצן נעלם - המשרך מעמוד קודם

הרופאה אמרה כן, והצילום הראה זאת... "צאו... החוצה, כבר נושעתם!" - לחש המשמש ביראה, באוזני מר מוסיוף, אבל זה התעלם מדבריו. "יש לנו צילום - אמר - שרואים בו בברור את החרצן תקוע בריאה... צדיק חנון ורחום! - קולו נחנק, זוגתו פרצה בבכי מר שכלאה עד עתה - התפלל על נפש ילדנו היקר!"

"הודו לה" - השיב הרבי מבלי להסב מבטו - על חסדו, בנכם בריא ושלם. "המשמש כמעט נאלץ לדחוף את מר מוסיוף החוצה... "לך בשם השי"ת - לחש באוזניו, כבר פעלת את הישועה!"

יצא מוסיוף החוצה, ובעקבותיו זוגתו ובנו. נבוכים עמדו בחוץ, אינם יודעים לכלכל את מעשיהם וצעדיהם הבאים.

היה זה הילד שבישר לפתע להוריו כי הוקל לו! היטו ההורים אזניהם לנשימתו, ואכן נוכחו לדעת כי נעלמו החרחרורים והצפצופים...

אבל עדיין התקשו לעכל את המצב, ותוך כך יצאו מן הפרוזדור אל הרחוב.

"הבה נלך אל דוקטור כגן". הציע מוסיוף לזוגתו. היתה זו הצעה טובה ובני המשפחה נסעו אל הרופאה.

דוקטור כגן בדקה את ריאות הילד פעם ופעמיים, אחר כך נשאה עיניה אל ההורים. "הריאות נקיות! החרצן נעלם! איך זה קרה? איך התרחש הדבר?" - חקרה הרופאה המשתוממת.

סיפרו לה ההורים כי זה עתה שבים הם מן הרבי מהוסיאטין שנתן את ברכתו...

"ככה? מילמלה הרופאה - מה שרבנים יכולים, הרפואה, אינה מסוגלת!". אף על פי כן שלחה את הילד לצילום ריאות נוסף. הצילום נעשה, והתוצאה הייתה כי אין חרצן - - -

ב"ק האדמו"ר ישראל פרידמן מהוסיאטין זיע"א

המתלווים לנשימת הילד. בתוך כך יצא המשמש, הביט בנכנסים ומיהר לכתוב עבורם 'קוויטל' לרבי. הרבי קרא את הקוויטל, בחן לרגע את פני הילד, לא שאל שאלות, וביקש ממנו להתקרב אליו. בפנים סמוקות ובנשימה כבדה ניגש הילד אל הרבי, וזה העביר את ידיו הקדושות על גבו. בחדר שררה דממה מתוחה. אם הילד התיפחה בחשאי ולא גרעה עיניה מידי הרבי. ולפתע הופרה הדממה. "איני יודע אמר הרבי - מה אתם סחים?... אין שום חרצן בריאותי! יהי רצון שתתברכו מהשם יתברך בכל טוב!".

הצדיק מהוסיאטין הרחיק את הקוויטל והסב מבטו ממנו. המשמש ניגש מחייך אל אדון מוסיוף, אבל זה צעד קדימה, ובקול שבור אמר: "יש חרצן בריאות!"

היה למענה הראשון... ואז עלה בדעת המשמש לשאול את הדיירים מי דר בבית זה טרם דרו בו. "הדייר הקודם - הסבירו הדיירים - היה האדמו"ר מהוסיאטין.

"אם כן הוא - הפטיר רבי אהרן קדוש השם, בשמעו את התשובה - מובן עתה מהי רוח הקדושה האופפת את הבית..."

הוא הסביר לאדון מוסיוף מדוע עליו ללכת ולהגיש פיתקה "לצדיק" הקדוש מהוסיאטין. "צדיק גזר והקדוש, ברוך-הוא-מקיים"

נכנס ר' מנדל לבית מוסיוף, ובעל הבית קיבלו בסבר פנים יפות למרות צערו הנוקב. החסיד הישיש מכובד היה על אנשי המקום.

ישב ר' מנדל סעוד על כרים רכים בסלון האפולולי שקירותיו מקומרים, וצינה ירושלמית משרה בו לחלוחית למרות חום הקיץ, והסביר לאדון מוסיוף מדוע עליו ללכת ולהגיש פיתקה "לצדיק" הקדוש מהוסיאטין. "צדיק גזר והקדוש, ברוך-הוא-מקיים" אמר ר' מנדל, וגברת מוסיוף עומדת מעבר לדלת ועיניה זולגות דמעות כמים.

"למזלך" אמר ר' מנדל - שוהה עתה הרבי בירושלים, קום ולך אליו, כי יש תקווה!"

יצא ר' מנדל מן הבית, ואדון מוסיוף החליט לקיים עצתו. נטלה גברת מוסיוף צעיף, עטפה את גוו הילד, ונסעה עם בעלה לעבר משכנו של הצדיק מהוסיאטין, רבו של השכן הצדיק, ר' מנדל.

הרבי קרא את הקוויטל, בחן לרגע את פני הילד, לא שאל שאלות, וביקש ממנו להתקרב אליו. בפנים סמוקות ובנשימה כבדה ניגש הילד אל הרבי

נכנסה משפחת מוסיוף למשכנו של הרבי, וכל הממתנינים נחרדו למשמע קולות החרחרור והצפצוף

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לציונים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שמוליך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלחם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגניזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

691

**ניתן לתרום באשראי
בנדרים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

העלון לעילוי נשמת מורנו הרב שלום כהן זצוק"ל לע"נ הרב מאיר זאב בן משה זצ"ל

סיפור לשבת קודש

ספרדיה ואתה תימני בכלל?! "מה זה משנה", השבתי לו, "היום תימנים וספרדים זה כמעט אותו דבר, ואני האבא המאמץ של הכלה, אני אחראי עליה ומטפל בה, ובקרוב אנחנו נהיה מחותנים".
אין זה שקה, כיוון שאני מכיר אותה היטב וכמה פעמים אירחנו אותה אצלנו. "ואווו לא ידעתי, איזו זכות יש לנו", קפץ האבא משמחה. סיכמנו בינינו שהזוג ייפגש עוד פגישה או שניים, ואם הדבר יסתדר נסגור "ווארט".

האב ששמע כי הרב זאיד אחראי על הבת ודואג לה שמח מאוד ורצה לפתע בשידוך. הזוג נפגשו עוד כמה פגישות, ובשעה טובה ומוצלחת נסגר ה'ווארט' אצלי בבית. הבחור והבחורה הגיעו אליי לבית עם הורי הבחור, כשאשתי והשכנים הכינו עוגות ומטעמים והבית היה מקושט וססוגני לכבוד המאורע הגדול.

האבא הנרגש ישב מולי בשמחה עצומה והחלנו לסכם את הוצאות הכספים לחתונה, כשאני לוקח על עצמי לעזור לה כספית, למרות שלא תכננתי זאת מעולם. פניתי אליו ואמרתי לו: "תראה, שבת חתן לא צריך אפשר לוותר על זה, זה המון כסף על השכרת חדרים אוכל וכו', אבל על החתונה יש להשקיע ולהביא אולם טוב ותזמורת מכותבת, על מנת ששמחת החתן והכלה יהיו שלמים".

סיפרתי לו שבחורף האחרון זכיתי לחתן בת ואני מכיר את המחירים, ולבסוף סיכמנו שכל צד יביא 40,000 ש. האב הסכים, לחצנו ידיים למזל טוב והודענו לחתן ולכלה כי הם יכולים להתחיל להתכונן לחתונה, בשעה טובה. השמחה הייתה מיוחדת, הכלה בכתה מרוב אושר וכולם באו לברכה ולשמוח עמה.

אלא שה'ווארט' נגמר, ואני יושב עם עצמי וחושב: "מאיפה אני מביא 40,000 ש, שהרי חיתנתי לאחרונה בת וההוצאות היו מרובות, כך שהיום אין לי כלל סכום כזה, ואף לא את ההתחלה שלו. אם כן מניין אביא את הסכום הזה של החתונה?!"

ידידי ואהובי הרמתי עיניים לשמיים ואמרתי: "טאטע (אבא), אני התחייבתי בשביל כלה יתומה בחיי הוריה, אתה תעזור לי ותשלח לי את הכסף, שהרי זו הבת שלך". בינתיים הזמן עבר, נערכה מסיבת אירוסין צנועה ויפה, והנה הגיע היום שלפני החתונה - "א אלול התשע"ח, מחה, ביום י"ב החתונה ועדיין אין לי שקל להביא. מה עושים?"

מחר החתונה וצריך להכין מעטפות לתזמורת ולאולם, ואין לי כלום, מה אני עושה?
היה זה יום לפני החתונה - "א אלול, סיימתי להתפלל שחרית ולמדתי אחר כך עמוד גמרא כמנהגי מדי יום, שם למדתי במסכת יומא דף ל"ח על ניקור שמסר נפש לכבוד ה' במה שיכל, וה' שלח לו ישועה והציל את דלתות בית המקדש.

התרגשתי כל כך ואמרתי כי אם ה' זימן לי ללמוד זאת היום, הרי שהוא רוצה לאותת לי כי הוא מנהל את העולם, ועלי לעשות את שביכולתי, והוא לבדו ישלים הכל לבדו.
הגעתי לביתי ואני רואה בתבת הדואר מעטפה שמנה, שכתוב עליה: "לכבוד הרב זאיד". אני פותח אותה ולמול עיני אני רואה עשרות שטרות של מאה ש, כשבסך הכל היו בה 4,000 ש.
בפנים היה מכתב ממכון גמילה להתמכרויות מהימורים, בו באתי בחורף האחרון בהתנדבות ומסרתי פעם בשבוע הרצאה לאותם מסכנים ועודדתי אותם.

מעשה נפלא המלמד אותנו כי אנחנו מצדנו צריכים לעשות רק את ההשתדלות, כל השאר זה בונס מבורא עולם.

סיפר מגיד המישרים, רבה של "פרדס כץ", הרב חיים זאיד שליט"א: צלצלה אליי בת ישראל צדיקה מאזור המרכז, וסיפורה שבר את ליבי, היא ממש יתומה בחיי אביה ואימה.

הכיצד?
אבא שלה יושב בכלא כבר 26 שנה, ונותרו לו עוד 10 שנים, כשכל הזמן הזה הוא לא בקשר איתה. ואמא שלה עברה קשיים רבים שגרמו לה ללקות בנפשה ומאז היא מאושפזת בבית חולים מיוחד בבאר יעקב ואין לה קשר עמה.

אז כיצד היא חיה?
היא גרה בפנימייה באחד הסמינרים, וכשבשבתות וחגים היא נודדת מבית לבית, ואף לפני שנתיים היא שהתה אצלנו בליל הסדר. חיים לא פשוטים בכלל. אלא שכעת הבחורה הגיעה לגיל השידוכים והיא מחפשת חתן, אך אף אחד לא רוצה בחורה שאבא שלה יושב בכלא ואמא שלה בבית חולי נפש! ועוד שהחתן יצטרך לממן את החתונה לבדו, שהרי לבת אין כלי!
אך אנו מאמינים בני מאמינים שה' דואג ומשגיח לכל יהודי, בכל מצב שהוא.

והנה, יום אחד, מצאה הסגנית של הסמינר בחור ירא שמיים מבית טוב וממשפחה חשובה, אשר לא חסר לו כלום מבחינה כלכלית. הבחור שמע את פרטי הבחורה והיה מוכן להיפגש עמה למרות כל מצבה המשפחתי, אלא שכיוון שידע שאבא שלו לא יסכים להצעה של משפחה כזו, החליט ללכת ולשאול את אחד מגדולי ישראל כיצד לנהוג.

אותו רב גדול הורה כי הבחור יעשה איתה פגישה אחת, ואם ישנה התאמה נדון בעניין. הבחור נפגש עמה פעם אחת וחזר לביתו נפעם, מדובר בבית ישראל יראת ה', בעלת מידות ודרך ארץ מיוחדת במינה. הוא ניגש לאביו וסיפר לו על ההצעה. מיד כששמע זאת האב החשוב, כעס עד למאוד ואמר לו: "אם אתה ניגש לשידוך הזה, אני לא אבא שלך, ואם בסוף תתחתן איתה, אני לא אגיע לחתונה שלך, נקודה!"

הבחור היה מחובר מאוד להוריו, אך מצד שני לא רצה לוותר על המציאה שזכה, לכן ניגש הוא שוב לגדולי ישראל ושאל לעצתם, והלה השיבו לו כי יתנו לאבא לדבר עם רב שהוא מכיר ומעריך, והם כבר ינסו להשפיע עליו. האב לא הכיר הרבה רבנים, מלבד רב אחד שאהב לשמוע והוא, הרב חיים זאיד (אני).

הסגנית התקשרה אליי ואמרה לי כי גדולי הדור הורו כי עלי לעזור לאותה בת סמינר יקרה, יתומה מהוריה בחייה, ולדבר על ליבו של אבי הבחור על מנת לקדם את השידוך. הסכמתי לנסות, והתקשרתי אליו. "שלום, מדבר הרב זאיד, מה שלומך?"

"ואווו, הרב זאיד איך אני אוהב לשמוע את סיפורי האמונה שלך, מה זכית?!", הוא התרגש. השבתי לו ואמרתי: "שמעתי כי אתה לא רוצה את הבחורה פלונית לשידוך לבנך. אך תאמר לי כיצד אתה מסרב לך, הרי אני אבא של הכלה?!"
"הרב הוא אבא של הכלה?!", נדהם האב, "כיצד יתכן? הרי היא

האמריקאי שלך: הוא יגלה מה הסכום שרצה לתרום, אם הסכום הוא בדיוק 36,000 ש"ח - סימן שמשמייים זה שייך למקרה שלי, שזה הסכום הנדרש, והתורם יתן הסכום גם שהחתונה מחר בלילה, ואם הסכום שונה מכך - אני מוותר"

הרב עזאני התקשר לתורם שאמר לו: "השארתי 10,000 \$ לקרוב משפחה ב'נווה שאנן' בחיפה, שזה 35,430 ש"ח, אך בסוף החלטתי שהסכום יהיה עגול, והותרתי בידו 36,000 ש"ח בדיוק!!!". פלאי פלאות.

שמעתי זאת ונתתי צעקה ברכבת: "יש בורא לעולם! מדהים! מופלא!". כששמע התורם את כל המקרה, הוא התרגש מגודל ההשגחה המופלאה, ושלח אותי לרחוב פלורנטיין 8, בנווה שאנן שבחיפה, משפ' היינריך, כאשר אני גם ככה בדרכי למסור שיעור בסמינר בחיפה.

אך זה לא נגמור... לא תאמינו כמה גדול ה': אישה אחת חילונית שישבה סמוך אליי וראתה אותי צועק וקופץ משמחה, שאלה לפרש הדבר וסיפרתי לה בהתלהבות את גודל הישועה כמה ה' מנהל את העולם.

האישה התפעלה מהסיפוח, ואמרה לי: "ומה עם שבת חתן?", והסברתי לה כי אין לנו כסף לדבר גדול שכזה. מיד היא הרימה טלפון לבעלה ולאחר כמה רגעים היא אומרת לי: "יש לכם 50 חדרים לשבת חתן ומאה מנות עליי!".

לא האמנתי למשמע אזוני, התחלתי לרקוד ולקפוץ ברכבת. ואם זה לא מספיק, כשהגעתי לחיפה פגשתי ביהודי טוב, עורך דין יוסי שחורי, ולא יכולתי לעצור את שמחתי והתחלתי לספר לו את הנס המופלא שהיה לי! הלה לא האמין לי והיה מוכן לקפוץ איתי אל הבית בנווה שאנן שם חיכה לי הכסף.

הוא עלה אתי ונפעם למשמע הסיפור במלואו, ומיד הוציא לי מארנקו 840 ש"ח, ואמר לי כי גם הוא משתתף בישועה. החתונה היתה שמחה, ונוסף היה בה שולחן "רזרבה" לחברים, מה שהוסיף לתשלום הסכום המדויק של - 840 ש"ח בדיוק!

אתה תעשה מה שאתה יכול - וה' ישלים לך ויעזור לך בכל השאר... יהי רצון שנוכח להתחזק באמונה, ולדעת שה' עוזר לכל אחד שמנסה לעשות את רצונו, וגם שקשה לו הוא מתאמץ ומשתדל, הקב"ה לא יעזבנו וישלים את מלאכתו נזכה לגאולה השלמה והאמיתית לראות במשיח צדקנו אמן.

(יוצא עמו בששון)

ובמכתב היה כתוב: "לכבוד הרב זאיד. רצינו להודות לך על התנדבותך חורף שלם, מצורף סכום סמלי על הכל". הרמתי עיניים למעלה ואמרתי לאבא בשמיים: "אני עושה מסירות נפש מעצמי ונותן את ה-4,000 ש"ח האלו לכלה, ואתה תשלם את שאר הסכום.

לא יודע איך, רק יודע שאתה הכל יכול. "פתחו לי פתח כפתחו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם". סיימתי לאכול ועליתי לרכבת למסור שיחה בסמינר בחיפה כשעיניי נשואות לשמים בכל עת. לפתע, הטלפון מצלצל.

"שלום הרב זאיד, מדבר עזאני מבית שמש". חכתי בראשי וניסיתי להבין מי זה, עד שנזכרתי כי זה קרוב משפחה שלי שכבר שנים לא דיברנו. הוא מספר לי בהתלהבות: "יש לי חברותא, עמו הייתי לומד בעבר, המתגורר כיום ב'לוס-אנג'לס'. מדובר בבחור אמריקאי ולפני כמה דקות הוא התקשר אליי ואמר לי כי היום הוא עורך בר מצווה לכן שלו, והוא רוצה זכויות על מנת שהבן שלו יכנס אל הבר מצווה בקדושה.

על כן הוא מוכן לתרום סכום כסף ליתום ויתומה שמתחננים בארץ ישראל, אך בתנאי שהחתונה היא היום, ביום הבר מצווה של בנו. אתה וודאי מכיר זוג כזה, האם תוכל לעזור לו?". מיד קפצתי בשמחה ואמרתי לו: "הרב עזאני התקשר בדיוק בזמן, ממש כעת אני עוסק בחתונה של יתומה מהוריה בחייה, ואני חייב סכום כסף, אך תגיד לו שהחתונה היא מחר, הרי מה זה משנה היום או מחר".

הרב עזאני התקשר לחברו, אך הלה סירב וטען כי הוא רוצה זכות ליום הבר מצווה, ועל כן הוא מחפש חתונה שנערכת היום ולא מחר, בזמן השמחה של בנו. מה אני עושה?

להקדים את החתונה זה לא מציאותי. עד שעלה לי רעיון: נעשה את החתונה מחר ביום חמישי, לפני השקיעה, ככה שהבר מצווה נערכת בלילה חמישי, והחופה תהיה חמישי לפני השקיעה.

התורם שמע זאת אך לא הסכים, הוא רוצה לתרום לחתונה שתהיה ברביעי בלילה.

מה עושים?

פניתי לרב עזאני ואמרתי לו: "תראה בוא נעשה עסקה עם החבר

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תברכו מפי עליון!**

לידיו הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730	
העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל	ההצלת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה
נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל	העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה
נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה	נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפואה שלימה!
אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא! יחזקאל בן מהין ורעייתו כרפמיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כחן ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו, ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.	לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה
לעילוי נשמה: עמנואל בן אירן, זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זולכיה, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, זמן שרה בת סלנט, סלנט בת טאווס, ראובן בן נעמי, משה אהרון בן אסתר, אליהו בן זוהרה	שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למחזור החודשי לנשים: 053-4163681 ניתן לפרסם בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il
מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.	

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת ויצא"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

ויפגע במקום וילך שם וכו' (כה, יא)

מסביר רש"י: ורבותינו פירשו, "ויפגע" לשון תפילה, שיעקב תיקן שם תפילת ערבית, ואמנם שינה הכתוב ולא כתוב "ויתפלל" במקום, אלא "ויפגע" במקום, ללמוד דבר נוסף, שקפצה לו הארץ.

אמר הכותב: השבתי עוד להסביר, מדוע כתבה התורה על תפילתו של יעקב: "ויפגע במקום" ולא "ויתפלל יעקב". וזאת על פי היסוד הנפלא בתפילה שלימדנו הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע, שכתב, דהנה הרבה פעמים אדם מתפלל, על דבר מסוים, מחכה ומצפה לישועה, כממוץ, או בכל דבר שהוא, אך הישועה מתבוששת מלבוא, ואף אם לבסוף מגיעה הישועה, היא מגיעה שלא בזמנה, וכלשוננו: לאחר שנה שנתיים או שלוש...

מה יעשה האדם בכדי שישועתו תגיע משמים בזמנה, שהשפע ירד עליו משמים בדיוק בזמן שהוא נצרך לכך?

הסביר הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע שהפתרון לכך, הוא תפילה וביטחון בצורת "ההסתכלות".

לדוגמא, כשאדם מסתכל מרחוק על שלט, והוא רוצה לקרוא מה כתוב על השלט, הוא צריך לצמצם את ראייתו אך ורק לכיוון השלט, בכדי שעיניו יוכלו לשדר את המילים שכתובות שם למוחו, ואז הוא מצליח לקרוא את המילים כסדרן. אך אם האדם לא יהיה ממוקד לכיוון אותו שלט, ובעת שירצה לקרוא את הדברים, עיניו ישוטטו לכל הצדדים, אז כמובן הוא לא יוכל להבין את מה שכתוב שם.

כך צריכה להיות "התפילה והבטחון" של יהודי בעת שנוקב לישועה מאת ה'. לקחת את כל מהשבותי והרגשותי למקום אחד – אל מלך מלכי המלכים, המשגיח על כל העולם ועל כל הבריה בכל רגע, להתפלל ולבטוח בו בצורה ממוקדת מבלי לפזול לצדדים, כלומר, שבעת שמתפלל, שלא יהיו מחשבות אחרות איך להשיג את הישועה, אלא יתפלל מעומק ליבו בדביקות עצומה ואיתנה, ויבטח בה' בצורה הזקה, ובהבנה, שהישועה שהוא צריך, יכולה לבוא ממקום אחד – ממלך מלכי המלכים שהעושר והכבוד שלו והוא מושל בכל ובידו לגדל ולהזקק לכל!

ואז – כותב הרה"ק מברסלב זי"ע – הוא מצליח להוריד את השפע מלמעלה בזמנה!

ועל פי זה הוא הסביר את דברי קדשו של נעים זמירות ישראל משיח ה' אדונינו דוד המלך ע"ה (תהילים קמה, טו): "עיני כל אליך ישברון ואתה נותן להם את אכלם בעיתו". כלומר, כשהאדם בוטח ומתפלל אל ה' בצורת ההסתכלות בעיניים, "עיני כל אליך ישברון", בצורה ממוקדת ובהבנה שהישועה יכולה לבוא אך ורק ממקום אחד מבלי לפזול לצדדים, אז מובטח לאדם "אתה נותן להם את אכלם בעיתו" – שהקב"ה יביא לך את הישועה בעיתו בזמן שאתה נצרך לכך.

זהו יסוד גדול בתפילה, שצריכים לשננו ולעשותו שוב ושוב, ובודאי יוכל כל אדם לראות בעזרתו יתברך פלאות ונשגבות.

ולפי זה השבתי להסביר, דהתורה רצתה לרמוזנו כאן, איך ובאיזו צורה, צריך יהודי להתפלל אל ה', בכדי לראות את הישועה בזמנה. לכן נכתב על תפילת יעקב "ויפגע במקום", ולא "ויתפלל במקום", כי יעקב אבינו כשהתפלל, הוא התפלל בצורה ממוקדת, ובהבנה שיש מקום אחד שאליה העיניים נשואות, אל אבינו שבשמים! כמו בול פגיעה – "ויפגע במקום!" ולכך זכה שמיד קפצה לו הארץ...

ויחלום והנה פולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בה, והנה ה' נצב עליו ויאמר וכו' רבינו ה"אור החיים" הק' זי"ע דייק מהכתוב ג' פעמים "והנה", שאין זה היה

תגלית: היכן נמצאת כיום האבן שיעקב אבינו ישן עליה?

בפרשתנו: "וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר שם מראשתו וישם אתה מצבה ויצק שמן על ראשה וכו' ויודר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך וכו' והאבן הזאת אשר שמתו מצבה יהיה בית אלהים".

בספר "אוצר פלאות התורה" מובא דבר פלא שכתוב ב"תוספות השלם" (דף קכד אות ה), וזה לשונו שם:

"והאבן הזאת – אמרו על אותה אבן, כשהיו מעלין אותה בדימום היתה מפלת עצמה, לפי שעתיד בית המקדש להיחרב, ועל כן מאסו אותה הבונים, עד שבא שלמה המלך בהכמתו ונשבע לה שאפילו יחרבה הכל, היא לא תחרב ולא תזוז ממקומה, וקבעה בכותל המערבי".

כלומר, מכיון שיעקב הבטיח ש"האבן הזאת", שנתקבצה לאבן אחת גדולה, וזאת לאחר שכל האבנים רבו על מי יניח צדיק ראשו, שהיא "תהיה בית אלוקים", על כן, כשבנו את בית המקדש, רצו להשימה באחד הכתלים של בית המקדש, אך היא הפילה את עצמה, ביודעה שבית המקדש יחרב והיא תחרב עמו. והיא לא רצתה להיות נחרבת, היות ויעקב הבטיח לה שהיא תהיה לבית אלוקים לעולם. ובא שלמה המלך בהכמתו הגדולה, שידע את כל השפות של כל הנבראים, ונשבע לה, להשימה בכותל המערבי, שכמובא בחז"ל (שיר השירים רבה ב, ט): "דומה דודי לצבי או לעפר האילים הנה זה עומד אחר כתלנו משגיח מן ההלנות מציץ מן החרכים" – אחר כותל המערבי של בית המקדש, שנשבע לו הקב"ה שאינו חרב לעולם. ולמה, ששכינה במערב.

אמר הכותב: כשראיתי את דברי התוס' השלם הנ"ל על מקומה של האבן של יעקב, שהיא בכותל המערבי. אמרתי אחכמה ונחפשה, אולי נמצאנה?

ומדי דברי בו, מיד הבזיק במוחי מחשבה: "אולי זאת האבן הגדולה ביותר שנמצאה בכותל המערבי שנהפשה בחפירות של מנהרות הכותל?"

כידוע לפני שנים ספורות, נחשף חלק גדול מהכותל המערבי שלא היה גלוי, ומצאו שם אבן גדולה: מדובר באבן הבנייה הגדולה בעולם. היא שוקלת מעל 570 טון, אורכה: 13.6 מטרים, רוחבה: 4.6 מטר וגובהה: 3.3 מטר. נפחה של אבן זו, הינו 206.448 מ"ק.

עד היום מנסים החוקרים להבין איך הרימו את האבן הגדולה הזאת אל מקומה. ישנם כל מיני השערות שונות ומשונות.

אולי בעת לפי דברי התוס' השלם נבין זאת? אולי היא האבן של יעקב אבינו, שישן עליה, והיתה מלכתחילה 12 אבנים עד שנתחברו לאבן אחת גדולה ואותה עשה יעקב מצבה. והבטיח לה יעקב שתהיה בבית אלוקים, ולא רצתה להיות בנויה עד שהבטיח לה שלמה המלך שהיא תהיה בכותל המערבי?

ואולי גם אז נבין איך הרימו את האבן הזאת. כי אם אכן שלמה המלך נשבע לה, אז הרי שלמה המלך השתמש בשמות הק' וידע לומר לה להניח את עצמה במקום זה?...

כמובן שזה בנדר "אולי", ואין אנו יודעים האם הדברים נכונים. על כל פנים, האבן של יעקב אבינו נמצאת בכותל המערבי ומעניין מאד איזה אבן היא והיכן היא נמצאת...

הלום בעלמא שיש בו לפעמים דמיונות, אלא ממש מראה נבואה אמיתית שנראית לעין בבחינת "והנה היא לפנינו", וזה לשונו הק':
"ויחלוף והנה וגו'. מעם אומרו **והנה**. להיות שאין החלום מוחלט בבחינת הצדק כי הלומות שוא הם, גם שעל כל פנים יהיה בהם תבן כי הם כמראה השעמום, לזה אמר והנה פ' כי הדברים בלא שעמום ודמיונות אלא כל דבר נגלה אצלו ומבואר כיום יאיר, ואין זה דומה לשאר החלומות שרואה דבר ואינו מחליט בראייתו מה שהוא רואה, ולזה תמצא שדקדק לומר בכל פרט ופרט מהנגלה אליו בחלום והנה, גבי ראית הסולם אמר **והנה סולם**, גבי ראית המלאכים אמר **והנה מלאכי וגו'**, גבי גילוי שכינה אמר **והנה ה'**, הכוונה בזה כי היתה נבואה ממש".

אמר הכותב: היוצא לנו מדברי ה"אור החיים" הק' הנ"ל, שהמילה "והנה" מראה לנו שהדברים נראים ממש במציאות לעין. השבתי א"כ לדייק, בפסוק שאומר לנו **אדונינו דוד מלך ישראל** (תהלים לג, יח) **"הנה עין ה' אל יראוי למהילים לחסדו"**, דגם שם מתכוין דוד המלך להודיענו, עד כמה הדברים ממש נראים לעין ואמיתיים ללא שום ספק, שהקב"ה משגיח על יראוי על אלו שמצפים ובטוחים אך ורק לחסדו, בכדי להצילם ממות ולחיותם ברעב ולהביא להם את כל מחסורם, וזה דבר מוחשי ואמיתי בבחינת **"הנה עין ה' אל יראוי"**.

וכך גם **הנביא האחרון מלאכי** בחתימת הנבואה לדור האחרון: **"הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם וכו'".** דגם שם הנביא מנבא לנו בנבואה אלוקית, שלא נתייאש מעול הגלות שכל כך הרבה שנים עברו ועדיין לא נושענו, אלא נדע שיבוא יום ונראה זאת במציאות ובמוחש בבחינת **"הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא"**. זה עומד להגיע ולהפיע במוחש ובמציאות, הכוונה לכך! הכשירו את הלבבות! הכינו את עצמכם לביאת אליהו הנביא מבשר הגאולה שישב את לבבינו אל אבינו שבשמים!...

יציא יעקב מבאר שבע וילך הרנה (כה, י)

הקשה רש"י: למה הזכיר יציאתו והרי היה מספיק אילו היה הפסוק אומר לך **"וילך יעקב הרנה"**? ותירץ: מגיד שיעצת צדיק מן המקום עושה רושם. בזמן שהצדיק בעיר, הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה. יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה.

בספר "לקח טוב" מובא רמז נפלא שדברי רש"י רמוזים ע"פ גימטריא בעצם הפסוק באופן זה: **"ויצא יעקב מבאר שבע"**, כלומר, כאשר מוציאים את "יעקב" (182) מ"באר שבע" (575), תהיה התוצאה: 393. שזוהו הגימטריא של "פנה זיוה הודה והדרה" (393). ליכא מידי דלא רמזא באורייתא!...

ידייק יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי (כה, טז)

על הפסוק: **"וישכב במקום ההוא"** (כה, יא) אומר רש"י לשון מיעוט, באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר לא שכב בליה שהיה עוסק בתורה. וכשיעקב ראה במקום הזה בשנתו והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים, אמר: **"אכן יש ה' במקום הזה"**, היינו: שגם בשינה אפשר להיות קשור להשם ולעבוד את הבורא – **"ואנכי לא ידעתי"**, על דרך עבודה כזאת לא ידעתי כל י"ד השנים ששימשתי בבית עבר...

וזהו **"בכל דרכי דעהו"** – יכול אדם לישון שינה עמוקה וטובה ולאכול מעדני מלכים ולקבל על כך שכר. כי אם לפני שינתו מכיין כי הוא הולך לישון כדי כשיקום יוכל לעבוד את בוראו, או לפני שהולך לאכול מכיין בעצמו כי הוא אוכל עכשיו כדי שאחר כך יהיה לו את הכוח ללמוד וללמד, זה נקרא עבודת השם, ועל זה אמר יעקב **"ואנכי לא ידעתי"**...

הרה"ק רבי יצחק מזורקי זי"ע היה אומר: כשאומרים: **"החייט או הסנדלר ישן"** אין זה נכון, כי אדם בעת שישן אינו עוסק במלאכתו, ואינו אז לא חייט ולא סנדלר, אבל כשאומרים **"הרב או הצדיק ישן"** אמת הוא, כי הרב או הצדיק אף בשעת שינה, רב או צדיק הוא...

בעין זה כתב הט"ז (אבן העזר סימן כ"ה סק"א): על מה שכתב **הרמב"ם** על הפסוק (משלי ג, ז) **"בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך"** – מי שאוכל ושותה ומעדן נפשו, כדי שיהיה בריא וחזק לעבודת השי"ת, יש לו שכר כמו שמתענה.

וכתב הט"ז: לדברים אלו יש אסמכתא בכתוב (תהילים קכו, ב) **"שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת אוכלי להם העצבים כן יתן לידידו שינה"** – יש תלמידי חכמים המנדדים שינה מעיניהם, ועוסקים בתורה הרבה. ויש תלמידי חכמים שישנים הרבה, כדי שיהיה להם כח וזריזות לב לעסוק בתורה, ויוכלו ללמוד בשעה אחת, מה שזה מצטער ועוסק בשתי

שעות. ובודאי שניהם יש להם שכר בשווה. על כן אמר: **"שוא לכם"** – בחינם לכם שאתם מצטערים. **"משכימי קום"** – ומשכימים בבוקר. **"מאחרי שבת"** – בליה, וממעטים שנתכם, זה בחינם. והמעם כי **"כן יתן לידידו שינה"** – דהיינו מי שישן הרבה, כדי שיהוק מוחו בתורה, נותן לו הקב"ה חלקו בתורה כמו מי שממעט בשינה ומצער עצמו, כי הכל הולך אחר המחשבה...

ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו. ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור וכו' ויאמר להם השלום לו וכו' ויאמר הן עוד היום גדול (כט, ד-ז)

אמר הכותב: ידוע הוא הכלל **"דליכא מידי דלא רמזא באורייתא"**. על כן נביא בפניכם רמז נחמד ששלח לנו אחד מן הת"ח **שבעיר "קרית ספר"** הרב א. שלאם שליט"א, על הפסוק הנ"ל, שבו מרומז דברי המשנה הידועים (אבות ג, א). **"עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה: דע מאין באת, מטפה סרוחה, ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה"**.

"ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם" – יש לומר שרמזו להם שאלת עקביא בן מהללאל **"מאין באת?"**

ויאמרו **"מחרן אנחנו"** – בגימטריא **"מטפה סרוחה"**. ויאמר להם **"הידעתם את לבן בן נחור"** בגימטריא ולאן אתה הולך **"למקום עפר רמה ותולעה"**.

ויאמר להם **"השלום לו ויאמרו שלום, והנה רחל בתו באה עם הצאן"** בגימטריא **"ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון"**.

ויאמר **"הן עוד היום גדול"** מרמז על יום הגדול והנורא!...

ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו (כט, ז)

במדרש (שה"ר מו, ז) מובא: כל האותיות מתחברים האחד עם השני הוי"ו מה"א ונו"ן שמתחברים רק עם עצמם, כיצד, א-ט הרי עשרה ב-ה גם כן עשרה, וכן י-צ הרי מאה וכן כ-פ הרי מאה וכן הלאה, הוי"ו מה"א ונו"ן שאינם יכולים להתחבר לאות אחרת רק עם עצמם כגון ה-ה הרי עשר, נ-נ הרי מאה.

אמר על כך **הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע** שזה הפירוש: **"הן עוד היום גדול, כל זמן שהפירוד בכל תקפו כאותם אותיות ה-ן שאינם רוצים להתחבר אל אף אחד, אז ה"ו לא עת האסף המקנה"** – לקיבוץ גלויות, ותמשך הגלות...

הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו (כט, ז) מסופר, שבימי האחרונים של **הגה"ק הרב מבריסק זי"ע**, כאשר שכב על ערש דווי ביסורים נוראים, ביקש אחד ממקורביו להעלות חיוך על פניו בציטוט אמרה נאה, ואמר ששמע חסידים המפרשים את הכתוב: **"הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו"**, שכך אמר יעקב אבינו: **רבש"ע! גם אם לא הגיע עדיין העת שתאסוף את צאן מרעייתך ותגאלם – לפחות תשקה ותרעה אותם כמרעה טוב ודשן, כפרנסה בהרחבה!...**

ננער הרב מנמנומו בתוקף מכאוביו, ואמר: **"לא, אין זו סתם אמרה, בודאי אדם גדול אמרה"**...

בסעודה שלישית חזר הרב על האמרה, ואמר שיש לה מקור בזהר הקדוש, שדרשו את יציאת יעקב מארץ ישראל לגלות עם ישראל מארצו. והבאר רומזת למקור השפע, והעדרים למלאכים הממונים על השפע.

מיד הלכו והתעניינו והתברר שאמרה זו מקורה אכן באדם גדול ה"ה **הרבי הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע** שהיה דרכו בכך להמליץ טוב ולבקש על עם ישראל. ואחרי כברכת המזון אף הוסיף הבריסקער רב לתרץ עם פשט זה שאלה ידועה: דאנו אומרים **"רחם נא ה' אלוקינו וכו' ועל הבית הגדול והקדוש וכו' רענו וזוננו, פרנסנו"**, ולכאורה כיצד לאחר שמבקשים דברים כה רמים ונשגבים כבנין ירושלים, בית המקדש ומלכות בית דוד, פונים אנו תוך כדי דיבור לבקשת מזונות והרווחה, ופרנסה בכבוד? אלא לפי האמרה הנ"ל יובן, דאנו מתפללים להקב"ה: **רחם נא ה' וכו' על ישראל עמך ועל ציון משכן כבודך**, אך אם הקב"ה עדיין עוד לא הגיע הזמן לגאלנו, אז לכל הפחות מבקשים אנו **"רענו וזוננו פרנסנו"**!...

ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה וכו'. מסופר על הרה"ק בעל ה"פני מנחם" מגור זי"ע שקרא פעם לאיזה "עסקן" ובקש ממנו לעזור למאן דהו, ואותו עסקן לא ענה תשובה ישירה, אלא הנהן בראשו איזה תשובה מתחמקת...

אמר לו הרבי בפיקוחותו: **"על תענה לי תשובות כמו פוליטיקאי!"** והסביר את עצמו ואמר: גם כאן יעקב שואל את לבן: **"למה רמיתני?"** ומה עונה לו לבן על כך: **"לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה"**. ונשאלת השאלה: איך יכול היה לבן להיות כל כך גם רוח ולומר ליעקב כזאת תשובה, איפה הוא היה עד עכשיו עם המענה הזאת? אלא זה היה כוונתו של לבן, **"לא יעשה כן במקומנו"** – אצלנו לא נוהגים לומר **"כן"**, רק עונים בדרך עוקפת...

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 965

פרשת ויצא - "אהבה שאינה תלויה בדבר"

ש... את/ה: יפה, חזק, עשיר, חכם, מרשים, פוטוגני, מקושר, מוכשר וכו'. אך לתפיסת היהדות אוקיינוס שלם מפריד וחוצץ בין אהבה - לתאוה! אהבה - זו לא תאוה חד וחלק. הנה המילה אהבה מתחילה באות א' ואילו תאוה מתחילה באות: ת', ביניהם מפרידות כל אותיות א-ב! כלומר שהמרחק בין אהבה לתאוה הוא כל כך גדול שהוא ממש דבר והיפוכו. ומדוע? התשובה היא כל כך פשוטה: אם אני אוהב פרח אני לא קוטף אותו ממקור חיותו! אם אני אוהב ציור אני לא קורע אותו! אם אני אוהב ציפור אני לא לוכד אותה בכלוב! אם אני אוהב דגים אני לא אוכל אותם!... כל יצור בעולם הוא אגואיסטי - אנוכי, אוהב את עצמו ורק את עצמו. כל יצור דואג לעצמו ולא לזולתו. המעשה הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. לפני מספר שנים סופר על אדם שעמד בתחנת הרכבת באנגליה ולפתע נפל על המסילה. הוא ניסה לקום ולא הצליח. מרחוק נראתה רכבת מתקרבת ואנשים סביב החסירו פעימה. מתוך עשרות האנגלים הקפואים נמצא גיבור אחד שלא איבד עשתונות, קפץ למסילה, הושיט יד וברגע האחרון העלה אותו לרציף. המציל הפך לגיבור לאומי ולדוגמא למסירות נפש אגדית. עיתונאי מאושר שהצליח לתפוס ראיון עם גיבור היום שאל אותו בחגיגות: "מאיפה תעצמות הנפש למעשה כזה?!", והגוי ענה: "היה זה לכבוד יום ראשון, יום המנוחה הרשמי של אנגליה. אני עובד גם במהלכו ומקבל משכורת מוגדלת כתעריף יום מנוחה. אם המסכן היה נדרס, היתה הרכבת מתעכבת שעה ארוכה לחילוף, לטיפול ולתחקיר. לא חבל על הכסף?". כך מצליח גוי לדוגמא להפוך בקטנות מוח מסירות נפש אצילית למאה דולר. הוא יהיה מסור ונעלה, כי משתלם לו!... הבעיה של דורנו היא שהאדם רואה את עצמו במרכז העולם. הוא אינו מוכן לקלוט את הרעיון שהוא מהווה בסך הכל אחד מתוך כארבעה מיליארד אנשים המצויים בעולם. הוא חש שיש בו משהו מיוחד המבדיל ומייחד אותו מאחרים. התעניינות האדם בעצמו מתבטאת לא רק בעניינים שוליים שאין להם משמעות רבה, אלא אף בדברים כבדי משקל. אימרה עתיקה אומרת, שכאב שיניו של אדם מעסיק אותו יותר מסבלם של חמישה מיליון סינים המתים ברעב! משבר כי יבוא עליו - הוא נתון בו כולו. באותה עת לא יעניינו אותו אפילו אירועים יוצאי דופן. לא אירוע מלחמתי ואף לא אירוע משמח.

האדם מעצם טבעו, דואג לעצמו, כמו שניסח זאת הלל הזקן (אבות פרק א משנה יד) "אם אין אני לי מי לי". אולם, משעה שהוא מתחיל לתת לזולתו ולהשקיע בו את כוחותיו ואת זמנו, את ממונו, את דמו ואת חלבו הרי, ככל שישקיע בו יותר הוא מזהה במקבל את ה"אני" שלו, את הנותן, וככל שרמת ההשקעה תלך ותגדל, גם האהבה תלך ותגדל, כיוון שהאהבה היא תוצאה של אותה השקעה והקרבה של האוהב בנאהב. כאן המקום להזכיר קטע מרתק ויסודי שכתב הרב דסלר זצ"ל, בקונטרס החסד (במאמר "אהבת איש ואשתו") כלשונו: "וכך אני אומר תמיד לזוג בעת שמחת כלולותיהם: "היזהרו, יקרים, שתמיד תשאפו להשביע נחת זה לזה, כאשר תרגישו בעצמכם בשעה זו. ודעו, כי אשר ברגע שתתחילו לדרוש דרישות זה מזה, הנה כבר אושרכם מכם והלאה". המסר שהעביר הרב דסלר לזוג הוא, שכדי לחיות את כל

על הפסוק בפרשתנו "ויעבד יעקב ברחל שבע שנים והיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה" (כט,כ) כתבו המפרשים כי יעקב אבינו ממתין לרחל, ממתין לממש את מהות הגעתו לבית לבן במשך שבע שנים. זהו זמן ארוך ויקר לכל הדיעות. דרכו של אדם שבהמתו לדבר אליו הוא נכסף, זמן קצר משמעו עבורו כמו זמן ארוך, ויום אחד לעיתים זה בשבילו כמו חודש. ניקח, לדוגמא, אדם שקנה רכב חדש ובמעמד הקניה מודיעים לו כי את הרכב יוכל לקבל בחברה בעוד שלושה חודשים. מאותו הרגע שלושת החודשים עוברים בשבילו כמו מספר שנים... כל יום הוא יושב וממתין, מתקשר לחברה בכל שבוע ושואל אם הספינה עם מטען המכוניות יצאה כבר לדרך, איפה היא עוגנת ומתי היא תגיע, האם יש סבירות לקיצור תהליך היבוא ואם יש אפשרות שהוא יעשה משהו לזירוזו. ועוד פעולות וטרדות רבות במשקל זה, והזמן עובר לאט לאט... נחזור לשאלתנו: איך יעקב אבינו אם כן ממתין לרחל שבע שנים ובמקום שזה יהיה לו כשבעים שנה זה עובר לו כמו מספר ימים? הביא על כך ב"ילקוט לקח טוב" את תשובתו של הגאון רבי אליהו לאפיאן, זכר צדיק לברכה, (בספרו "לב אליהו"): העולם כולו, שוגה בהבנת המושג "אהבה". לכולם נדמה ש"אהבה", פירושה תחושת נעימות הממלאת את האדם בהימצאו בחברת מי שמוגדר אצלו כאהוב. אך אין זה נכון. אהבה אמיתית היא זו אשר מעוררת את האדם להעניק לחברו עזרה ולהשפיע עליו נעימות וכל טוב. בדברים אלה מתחווה עדותה של התורה ששבע השנים בהן עבד יעקב את לבן נדמים היו עליו כימים אחדים, בעוד שטבע העולם, כאשר אוהב אדם משהו וחפץ להשיגו, חשובים בעיניו ימים אחדים לנצח. אמת, כך הוא טבע העולם. אבל במה דברים אמורים? באהבה נוסח העולם, זו אהבה עצמית, שה"אוהב" משתוקק להנעים לעצמו ולהשביע את רצונו. אז נדמה לו שהזמן חולף לאט. זה שהמתין לרכב ארוכות שיצא מהנמל, למעשה אוהב את עצמו והמתנה שלו כל כך קשה כי הוא כבר מצפה מה הרכב יתן לו. זה שמצהיר שהוא אוהב דגים, מצהיר זאת כי חשיבתו מה יתנו לו הדגים ולחייכו. והמצהיר לאשתו "אני אוהב אותך" זה בגלל מה שהיא תתן לו. מסתבר, שרבים הם האוהבים את עצמם, אולם כש"הכלי" לא מצליח לספק את הצרכים אז האהבה פוחתת או נעלמת. שונים הם פני הדברים באהבת יעקב לרחל. אם מעידה התורה שיעקב אהב את רחל היא אומר שהיתה כאן אהבת אמת. אהבה שבה האוהב מחפש תדיר את הדרך לתת ולהעניק לשני ולא ליטול ממנו, ומכיוון שהיתה זו אהבה רוחנית טהורה ללא שמץ של פניה עצמית, לפיכך היו השנים בעיניו כימים אחדים.

רבותינו זיכרונם לברכה הבחינו בין שני סוגי אהבות אלו הבחנה חדה: "על אהבה שהיא תלויה בדבר, בטל דבר - בטלה אהבה. ושאינה תלויה בדבר, אינה בטלה לעולם. הנה המילה אהבה מתחילה באות א שהיא האות שמסמלת את אלוקים, שכן, היא הראשונה באותיות הא"ב ובה נפתחו עשרת הדברות - "אנוכי". האות המרוחקת ביותר מהאלוקות היא ת, המתחילה את המילה "תאוה". שמשמעותה לקחת לעצמך את הכל. אגואיזם - ברמתו הקיצונית ביותר. המילים אהבה ותאוה לכאורה הם מאוד דומות, אולי אפילו מילים נרדפות. אני אוהב בגלל שאני תאב. אני אוהבת/אתך בגלל

חיייהם באהבה ובאושר – עליהם לדעת, שניגשים לנישואין כדי לתת לבן הזוג, ולא כדי לקבל. ברגע שהגישה הזו חדלה מלהיות תקפה, גם האושר נמוג ונעלם. השקפה זו הפוכה לגמרי מהצורה שניגשים כיום כל הזוגות לחתונה: כולם נישאים רק כדי ליהנות מבן הזוג. אף אחד לא חושב שתפקידו הוא להנות את בן זוגו כל ימיו! אבל המציאות מראה, שאלה שמחפשים לעשות טוב לבן הזוג, בסופו של דבר מקבלים את ההנאה כפליים. יוצא מכך: אהבה משמעותה, הרצון לתת ולהעניק בלי גבול ומבלי סיבה. ולכן, לימדו אותנו רבותינו: "כל אהבה... שאינה תלויה בדבר – אינה בטלה לעולם", אהבה שאינה מונעת מתוך שיקולים של "קח – ותן". הסיפור הבא שלפנינו, כפי שסיפר הרב אליאב הדרי שליט"א, יבהיר לנו דברים אלו היטב. לפני כמאה שנים היה דייל קארנגי (סופר אמריקאי בעל שם) לפי עדותו, אחד הנערים האומללים ביותר בניו יורק. הוא חי בעוני רב וניסה את ידו במלאכות שונות מפרכות וזולות. כמה שנים קודם, עת בה היה אמור לרכוש השכלה, הוא הוצרך להתגבר על מכשולים רבים מחמת שלא היו למשפחתו די אמצעים כדי לממן עבורו את דמי הפנימייה במקום לימודו, ובשל כך מידי בוקר נאלץ לרכב על סוסו מרחק עשרה קילומטרים הלך וחזור לחווה במיזורי הרחוקה שם גדל. כתוצאה מכך שהחל במאבקו המוקדם נגד תחושת הנחיתות שאחזה בו, הגיע קארנגי להבנה, כי בטחונו העצמי של האדם מתחזק, כאשר יש בכוחו לנאום בציבור. הוא האמין שאם ירכוש לעצמו ביטחון עצמי הוא יוכל לעשות ככל העולה על רוחו אף ללא בסיס כלכלי. רעיון צץ במוחו ויישמו היה קשה מנשוא. הוא רצה להנחיל את תורת הנאום אשר חקר לכמה שיותר אנשים, אך קיבל דחיות אין ספור מבעלי אולמות שלא רצו להשתתף בעסק זה ולאפשר לו לשכור את האולם תמורת תמלוגים. הם לא האמינו בו. אך דייל קארנגי לא התייאש. הוא ניסה שוב ושוב עד שאחד האולמות נאות לבקשתו להסתכן בהימור חדשני כל כך בעת ההיא. הוא החל לכנס קבוצות אנשים משכילים שנענו למודעה בת תשע מילים בעיתון ניו יורקי, ובה נאמר: "הגדילו את הכנסתכם. לימדו תורת הנאום. הכינו עצמכם למנהיגות". מניין האנשים שיצאו אותו הערב מביתם למלון "פנסילבניה" עמד על אלפיים וחמש מאות נפש. בקורסים שהעביר קארנגי לא נכללו רק כללי תורת הנאום. הוא הבין בחלוף כמה שנים שמבוגרים אלה זקוקים גם לפיתוח כושרם לרכוש לעצמם ידידים והשפעה על הבריות, וכך אלפים רבים צבאו על פתחי האולמות לזכות בעוד קורס בנושא "תורת הנאום, וכיצד לרכוש ידידים והשפעה". המגיבים למודעות הפרסומת בדבר קיומו של הקורס השתייכו לרבדים הגבוהים של החברה הכלכלית בארצות הברית. דייל קארנגי הוציא את ספרו "כיצד תרכוש ידידים והשפעה בחברה", בו מובאים שיטות ונוסחאות שונות המבטיחות לאור התנסותו האישית במגעיו החברתיים אושר והצלחה מעשית, בכל הנוגע לקשרי האדם עם סביבתו, ואין לך חלק בחייו של אדם שאינו נוגע בקשרים אלה. אכן, ספר זה הפך במהרה לרב מכר עולמי. מיליוני בני אדם קראו בו, ובפעל מנהלים ובעלי תפקידים בכירים מיישמים טכניקות אלו הלכה למעשה, ומדווחים על הצלחה מרובה בתחומי עיסוקם. תורת קארנגי לא הוסיפה אהבה לעולם, כלל וכלל לא. היא תורה חיצונית שאינה נוגעת לפנימיות. הוא גם לא התכוון לכך, הוא התכוון אך ורק לדבר אחד: כיצד אתה תוכל לרכוש את ידידיך כדי שיעשו מה שאתה רוצה! בפרק אחד של הספר מובאים שישה כללים הנושאים את הכותרת: "שש דרכים שבהן תביאו לידי כך שבני אדם יחבבו אתכם". הכלל הראשון הוא: "חייכו", וכן "אם ברצונכם שבני האדם יחבבו אתכם, זכרו כי לשמו של אדם יש בעיניו הצליל הנעים ביותר והחשוב ביותר, בכל לשון שהיא". כך לכל אורך הדרך מתייחס קארנגי לצורך האדם להיות "נאהב", צורך המתבטא בלקיחה. לצורך כך לימד

אותך דייל קארנגי לגלות עניין בבני אדם אחרים כדי שאתה תקודם בברכה בכל מקום שתבוא. הוא לימד אותך לחייך, כדי שאתה תעשה רושם טוב, ואז ייטב לך. קארנגי לימד אותך שאם אתה רוצה לחסוך מעצמך צרות מיותרות, כדאי לך להתרגל לזכור שמות בני אדם, ויותר מכך, אם רצונך שיחבבו אותך, תהיה מאזין טוב – זה משתלם לך, לכן אתה צריך גם לשוחח על נושאים המעניינים את בני שיחך כדי שהם יעוררו עניין בצרכיך, ובטח שאל תשכח להביא לידי כך שכן שיחך יחוש חשיבות עצמית ותיזהר שלא ירגיש שאתה עושה זאת במתכוון, אחרת זה לא ישתלם לך. גם ביחס לאשתך אומר דייל קארנגי אף שאתה משבח אותה "אולם אל תפתח באסטרטגיה זאת במפתיע יתר על המידה, שאם לא כן היא תגלה כלפיך חשדנות". כל עוד יודע אתה "להציג" יפה, אתה יכול לחשוב על זולתך שהינם השפלים ביותר, העיקר שתראה להם שאתה מעריך ומוקיר אותם, אחרת, אם יחושו חוסר כבוד והחמצת פנים אתה תפסיד, ולכן שווה לך לפעמים לנסות לחשוב עליהם טוב כדי שתוכל להציג בכמות מספקת של אמירות משודרת. אם לא, חבל לך, לא תתקדם אף פעם. זוהי תורת קארנגי. "תורה" שלא מבוססת כלל ועיקר על אדני תורתנו הקדושה של לתת שלא על מנת לקבל, אז מה הפלא שסוף ימיו של קארנגי לא בדיוק סימלו אושר בכל מובן שהוא, כי פשוט דייל קארנגי התאבד...!!!

בהשקפה יהודית, הגישה שונה בתכלית השינוי. התקשורת בין בני האדם הינה על מנת ליצור אהבה בין הבריות, אם ישנה אהבה בין אחים, אין משבר עסקי הקשה ביותר שיוכל להפר אהבה זו. כאשר אוהבים אזי "מים רבים לא יוכלו לכבות את האֶהָבָה וְנִהְרֹת לא יִשְׁטְפוּהָ". אך אהבה היא עבודה על מערכת יחסים, עבודה המתבטאת במימוש הצורך העליון של האדם "לתת". נתינה לשם נתינה, נתינה שאינה על תנאי הקבלה. אתה מחייך לחברך כדי לעשות לו טוב. אין זה קשור כלל וכלל לרצונך בהשאת רושם טוב. אתה חייב לגלות עניין בבני אדם אחרים ולדעת לשומעם, משום שזהו צורכם, ואתה חייב לשמוח למלא את צורכו של האחר, בלי קשר לרווח שאתה עלול לקבל בעקבות כך. אתה חייב לפרגן לאשתך ולדעת לבקרה, וכמובן כך גם היא, מבלי קשר לנטילה. זהו אך ורק משום שאתה מעריך נכונה ובאמת ותמים את האדם שמולך. זאת הגישה המחוייבת בחיי הנישואין. אתה צריך לפתח רגשות אהבה מכוח ההערכה ובאמצעות הנתינה הטהורה. זאת אהבה ולא שיתוף עסקי רווחי, שהיתנו שלא במקומו מוביל למחוזות שליליים ביחסי חברה ומשפחה (מעובד מתוך הספר "אני הרוח והנפש שבי"). הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. בכל בוקר בשעה תשע בדיוק היה אלישע מגיע ל"קפה פריז" כמו שעון שווייצרי. בתור אחד מבעלי משרד רואי החשבון "אלדד את אלישע" הנחשב לאחד מהגדולים והמפורסמים בעיר, זמנו היה בידו ומידי בוקר היה לו טקס קבוע: הוא היה מתייצב בפתח בית הקפה, מבקש מהמלצר קפה הפוך על חלב דל, רותח במיוחד ובלי קצף ולצידו קרואסון חמאה בימים זוגיים וקרואסון שוקולד בימים לא זוגיים. אליהו, המלצר הקבוע של "קפה פריז" היה רגיל ובקיא בטקס ובהעדפות של אלישע וכבר ידע מראש מה אלישע הולך להזמין. מעבר לכך, דאגו ב"קפה פריז" לשמור מקום קבוע עבורו שהיה שמור רק לאורחים חשובים וללקוחות הנאמנים ביותר. וכך יום אחד יום, היה אלישע נכנס לבית הקפה, מתיישב ומקבל במהירות מידי אליהו שחייך אליו בנעימות את הקפה הקבוע שלו עם הקרואסון, יום אחרי יום. שבוע אחד, הופתע אלישע לא הבין לשם מה נועד הלוח אולם אליהו המלצר מסביר לו: "חשוב לנו שהלקוחות שלנו ירגישו שחשוב לנו לדעת מה הם חושבים: גם על השירות שלנו, על הקפה והמאפים שלנו ומעבר לכך, על העולם כולו. בהתחלה אלישע היה נבוך ולא כתב כלום. וכי מה איכפת לאחרים מה הוא חושב על נשיא ארצות הברית ועל מאכלי בית הקפה? אולם הוא החל

כלל, דווקא המעשים הללו, שמגיעים ממקום נקי מפניות ושיקולי רווח, הם אלו שיגרמו לנו לתחושת סיפוק ומשמעות גדולה, שתצבע את כל היום שלנו בצבעים חיוביים ומבטיחים יותר.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, כי הקשר הטוב בין איש ואשתו יהיה, אם וכאשר יגיעו שניהם למעלת הנתניה – המושתתת על יסוד אהבה שאינה תלויה בדבר, הרי שאהבתם לא תיפסק וחייהם יהיו תמיד באושר ובשמחה...

לא כולם זוכים לבית בריא ומתפקד, להורים החיים בשלווה ושלו, לילדות משוחררת נטולת דאגות ופחדים. כמוני. לא זכיתי להימנות עם הילדים הקמים עם שחר לכוס שוקו חמה וכריך מושקע, לנשיקת לילה / בוקר טוב, לארוחה חמה ומזינה בסיום לימודים. להורים מתפקדים. גדלתי במערב הפרוע. ללא חוקים וכללים, ללא מסגרת תומכת ומכילה. קוראים לזה: בית הרוס. גידלתי את אחי ואחיותי הקטנים, יצאתי לעבוד אחרי הלימודים כדי לעזור לפרנס את הבית. אמא מגיל צעיר. אבל למרות כל זאת, השמחה היתה חלק מחיי. היא זרמה בי כמו אשד לאחר גשמים מרובים. גם לאחר כל הסיבות שנזכרו לעיל, למרות ועל אף, לא יכלתי לכבות אותה, היא

היתה החמצן שלי – בלעדיה באמת לא הייתי שורדת. אבי היה איש לא קל, פגוע בנפש. אמא ניהלה את הבית לבד לגמרי. היא נלחמה בעוז מול כל האתגרים, מבית ומחוץ, ולא היו לה הפנאי והזמן בלראות ולשים לב לדברים הקטנים "יחסית", כמו שיעורי בית, התעניינות בחיי הגן ובית הספר, ועוד. זה היה תקן הישרדות. יאמר לשבחה של אמא, היא לא ראתה את הדברים קשה כל כך. היא התמודדה בגבורה ועם צחוק על הפנים, וזה הקריין אלינו. צחקנו הרבה, וראינו את הכל כסיפור שאפשר לבכות ממנו, אבל אפשר גם לצחוק - וזה נתון לבחירה. ועוד פרט חשוב: בהתחלה, הסביבה לא באמת ידעה מה קורה אצלנו בבית, מסיבות שונות, ואנחנו למדנו לשתוק את מה שלא יודעים כולם. עוד מעמסה על הגב. היות שהייתי בין הראשונים במשפחה, לקחתי גם עלי חלק מהעול של ניהול והנהגת הבית, קרי, חינוך הילדים. וכאשר הגדולים כבר עזבו את הקן – העול, ברובו, עבר אלי. כך שהיה זה טבעי שאתקשר עבור אלי, אח שלי. אלי היה ילד מאתגר במיוחד. הוא ניחן בכישרונות אדירים, עם ראש חזק וזיכרון נדיר, וזה הגיע במעטפת מושלמת של הפרעות קשב וריכוז, שקיבלו תאוצה לאור הרקע הקשה בו גדל, והסביבה אליה היה חשוף. בעיות ההתנהגות שלו היו לא פשוטות בעליל, לא כל אנשי החינוך היו מסוגלים לגלות אהבה וחמלה כלפיו, ומעטים מהם ידעו את הרקע שלו והגיבו בהתאם. היה לו קשה. גם לאמא שלי. לכולנו. הוא עבר ממוסד למוסד, לא מוצא מנוחה. לא מצאנו רגע רגוע ושלו. במקביל, המצב בבית החמיר והבעיות רק גדלו בהתאם. המידע מהבית החל לזלוג החוצה, מה שהקל עלינו יותר בהתנהלות, וברגע שאפשר לשתף יותר, ולהתייעץ. כך מצאתי את עצמי משכנעת את אמי לפנות לאיש חינוך שהיא הכירה והעריכה, ולשתף אותו במה שקורה בבית, ועם אלי במיוחד. לקח קצת זמן עד שאמא היתה מסוגלת, עד שהגיעה ההתרעה האחרונה מהמוסד שבו הוא למד באותם ימים. אמא הבינה שאין ברירה ופנתה אליו ליעוץ. לאחר דין ודברים ארוכים ולא פשוטים בעליל, הוחלט על מסגרת אומנה לאלי. זה היה רגע קשה מאוד בשביל אמא שלי. למרות אי הפניות שלה, היא אהבה כל אחד מאיתנו ממש, והיה לה עצוב לחשוב על כך. אבל טובתו ועתידו של אלי, עמדו מול עיניה. זה מה שנתן לה כוח לעשות את מה שהשכל מבקש. היא פחדה מאוד מהעתיד שלו, ממה יצא ממנו אם זה ימשיך כך. בנוסף, היכולות שלו היו מרשימות מאוד, והן גם היו לו לרוץ במצבו האומלל. היא הבינה שהילד זקוק לאדמה יציבה ולבית מתפקד, להורה שמכותי שיינתן לו גב, שיהווה דמות עבורו מכל הבחינות,

להסתכל על שאר השולחנות ולראות מה כתבו שאר לקוחות בית הקפה. לקוח אחד כתב: תודה רבה לכם על הקפה המיוחד. היום הוא היה טעים לי באופן יוצא דופן". לקוח אחר כתב: "אני לא מבין מדוע אני צריך לחכות על כך הרבה זמן בשביל לקבל כוס מים. אתם ב"קפה פריז" חייבים להתעורר ומוטב שעה אחת קודם". ואילו לקוח שלישי פשוט צייר איש מחייך וכתב: "(אני לא מכיר אותך, הלקוח שמסתכל עכשיו על הלוח שבו כתבתי), אבל אני מאחל לך מכל הלב שיהיה לך יום מקסים!". מבלי להבין למה, החל אלישע להתעכב על הלוח החלק עם איחולי הברכה שקיבל הרגע מבן אדם שלא הכיר מעולם. הוא הרגיש שבאופן מוזר הברכה הפשוטה הזו, שנאמרה לאו דווקא אליו אלא אל כל אדם אחר שהיה עכשיו עומד ומסתכל לעבר הלוח, פשוט חיממה לו את הלב וכבר גרמה ליום שלו להראות טוב יותר. למחרת אלישע הגיע לבית הקפה והרגיש שסקרנות גדולה תפסה אותו וגרמה לו הפעם לחרוג ממנהגו רב השנים ובמקום לתפוס את מקומו הרגיל בבית הקפה ולברך לשלום את אליהו המלצר שיגיש לו את הקפה שלו, הוא החל להסתכל על הלוחות הריקים ועל מה שכתבו הלקוחות האחרים. כמו אתמול גם הפעם התחלקו הלוחות בין הלקוחות השונים: חלק התלוננו על מזג האוויר. חלק לא הבינו מדוע מחירי מוצרי בית הקפה כל כך יקרים, חלק שיבחו את השירות וחלק פשוט כתבו את אשר על ליבם ושיתפו את שאר הלקוחות שעתידיהם היו להסתכל על הלוח בצפונות ליבם ובדאגותיהם היומיומיות. אולם גם הפעם, הרגיש אלישע שרגליו מוליכות אותו לעבר המקום בבית הקפה שאתמול הוצב שם הלוח בעל הברכה הלבבית שנכתבה, בידי הלקוח המסתורי. אלישע התקרב לעבר הלוח וגם הפעם חיכתה לו הפתעה: "אני לא מכיר אותך..." נכתב בלוח בידי הלקוח המסתורי: "אבל רק רציתי להגיד לך: שתמיד לפני הזריחה, יש חושך גדול". אלישע נפעם מהמשפט הזה. הוא היה בעיניו כל כך חכם ונכון ובדיק גם תפס אותו ברגע המתאים: משבר גדול התחולל בחברת רואי החשבון שבבעלותו עד כדי מחשבות על פרישה קרובה, הוא הרגיש שהמשפט הזה כמו נכתב לו משמים ברגע ובזמן הנכון וממש עודד את רוחו. אלישע לא התאפק, ניגש ללוח וכתב מתחת: "תודה לך איש יקר. עזרת לי מאוד". למחרת הרגיש אלישע שהוא קיבל מתנה בחינם מהלקוח האלמוני שהוא מעולם לא הכיר, והחליט שגם הוא רוצה לתת מעצמו בשביל מישהו אחר. לא בגלל אינטרס או סיבה מסויימת. אלא לתת בכדי להפוך את העולם לטוב יותר. הוא כתב על הלוח שהוצב לידו: "תמיד נסה לחפש את חצי הכוס המלאה בחיים. לפעמים תגלה שהיא הרבה יותר מלאה ממה שחשבת". אלישע סיים לכתוב והסתכל בחשש שאף אחד לא רואה. שילם ויצא מבית הקפה, הוא הרגיש קול פנימי שגרם לו להמשיך ולהסתכל ליד בית הקפה, אולי יצליח לראות איך המשפט שהוא כתב ישפיע על האדם שיקרא אותו. כעבור כמה דקות נכנס פנימה אדם זר, התיישב במקום שלו וחיכה להזמנה. בזמן ההמתנה, הוא החל להסתכל מסביבו עד שנתקל במשפט שנכתב על הלוח, ולפתע חיוך גדול החל לעלות על פניו. הוא לקח את הטוש והחל לשרבט משהו על הלוח החלק. כעת התמלא אלישע בסקרנות לראות מה כתב האיש: הוא החליט לחכות עוד כמה דקות עד שהאיש יסיים לשתות ולשלם ולאחר שיצא מבית הקפה, ניגש אלישע במהירות ללוח כדי לקרוא מה כתב האיש, הוא התקרב וקרא את המילים הבאות: "תמיד כדאי לך לעשות טוב לאחרים גם אם ברגע הראשון לא תצמח לך מכך שום תועלת. בסופו של דבר זה יחזור אליך בחזרה. לי זה קרה היום! מאחל גם לך יום נפלא!". כן, למרות שהתרגלנו לכך שרוב המעשים שאנשים עושים בעולם נעשים מתוך אינטרסים, טוב לדעת שעדיין יש אנשים שעושים מעשים טובים שלא על מנת לקבל פרס, אלא רק כדי להפוך את העולם שלנו לטוב יותר. בדרך

ושירגיש אבא כמו שכל ילד אחר בגילו צריך. לאמא שלי היה חשוב מאוד לדעת מי המשפחה. היא רצתה לבחור אותה בעצמה, אבל זה לא ממש קרה, ההתפתחויות בבית לא נתנו לה את הפנאי והפניות לכך, וזה רק נדחה. הבנתי שאני צריכה להיכנס לעניין. התייעצתי עם גורמים חינוכיים שעזרו לי אישית, מאוד, והדריכו אותי לפנות לאדם מסוים מארגון גדול, מנהל מחלקה, ולדבר איתו, לספר לו את הסיפור של אלי ולבקש ממנו שיתווך בינינו למשפחה מתאימה. ואכן, קיבלתי את המספר הישיר שלו ללשכה. לאחר אינסוף התלבטויות וחזרות וגרוליות, התקשרתי אליו. ברגע שהרימו את הטלפון בצד השני – התחלתי לשפוך את כל הנאום שהכנתי. הייתי לחוצה ומרוגשת כל כך, שדברתי ללא הפסקה, מתארת את המצב עד לפרטים הקטנים ומבקשת עזרה. לאורך כל הנאום שלי היתה הקשבה מוחלטת מהצד השני. כאשר סיימתי, הגיע הרגע של העומד מעבר לקו להגיב. את התגובה הזו לא אשכח כל ימי חיי. "אני שומעת בכאב את סיפורך, אבל אני לא הכתובת לכך", הייתי המומה. לא הבנתי מה קרה. מתברר שחייגתי למספר הנכון, רק בסוף – במקום הספרה 1, שהיתה מובילה אותי ללשכתו של מנהל המחלקה, הקשתי ספרה אחרת. הגעתי למנהלת מחלקה שונה לגמרי, והיות שהיה לה קול בס – היה נשמע לי שזהו קול גברי, לכן גם לא חשדתי כלל בהתחלה. הובכתי כהוגן. לא פשוט לספר את חייך, הגם שהעומד מולי הינו אנונימי לחלוטין. להיחשף כך, ללא כוונה מצידך, ועוד בפרטים הכי אישיים שיש... התביישתי מאוד. אך הגברת קורצה מחומר אחר לגמרי. היא ממש לא נתנה לי לסיים את השיחה. "תקשיבי, יש לי שידוך מצוין להציע לך". הוכיחני בתדהמה. לא מספיק שהיא שמעה את כל הרקע הלא פשוט שלי, בלי צנזורים, עכשיו יש לה הצעה?! היה ברור לי שזה יהיה בחור עם "תיק" לכל דבר. היא כבר עדכנה אותי שיש לו מגבלה חיצונית כלשהי, עקב תאונה שעבר בילדות, מה שהרתיע אותי עוד יותר. אבל כמו שאמרתי, הגברת לא התרגשה ממני כלל. "אני מבטיחה לך שזה בחור נהדר. קחי מספרים לבריורים, מה אכפת לך?". וכך, לאחר כעשר דקות של שכנוע מצידה, לקחתי את הפרטים. לא תליתי בכך תקוות. להפך, פחדתי מהמום, וגם חיפשתי איפה העוקץ המסתתר. במוסד בו למדתי הכירו את הרקע שלי, ובסיעתא דשמיא מרובה ליוו אותי אנשים מדהימים מכל הסגל החינוכי, החל ממנהל המוסד ועד לאחראית המטבח. כולם נתנו לי את לבם והתמסרו אלי מאוד. סיפרתי להם את הסיפור. הם ממש התלהבו מהדרך בה זה קרה, ולקחו את הפרטים לברור. כבר למחרת המנהל פנה אלי ואמר לי שזה בחור מדהים, מציאה

של ממש, והמוגבלות שלו חיצונית בלבד, לא מגיעה לביטוי בשום דרך שאמורה להפריע לי. "זהו בחור זהב שיתן לך את כל נשמתו, בן תורה אמיתי, שיראת השמים שלו טהורה כל כך. את לא יכול לפספס דבר כזה". באותם רגעים הרגשתי נורא. כעסתי על ההצעה הזו בכלל, רציתי להיות כמו כולם, לא להתפשר, כביכול, על מום כזה או אחר, למרות הרקע שלי, והרצון שלא ישפטו אותי אלא יראו בי שווה בין שווים. הסתכלתי על העניין בצורה ילדותית יותר. המום שלו הציף לי, לא הצלחתי להתבונן על כל המכלול, לראות את היופי האמיתי והנכון שקיים. כעסתי על המנהל, שכביכול "מאלץ" אותי לפגוש את הבחור, בכך שהוא לא נותן לי קרש להיאחז בו כדי להיתלות ב"למה לא" לפגוש אותו. הוא לא השאיר לי שום פתח שאוכל להתחמק דרכו. החלטתי לפגוש אותו פעם אחת. היה ברור לי שאין לזה סיכוי. אל הפגישה הגעתי שאננה, בטוחה שתוך שעה אני בחוץ והכל יהיה בדיחה אחת גדולה.... אבל – אלוקים רצה אחרת. כבר בתחילת הפגישה הוקסמתי לגמרי. ראיתי בן תורה אמיתי, האחד שהתפללתי עליו כל הזמן, בדיוק מה שייחלתי לעצמי. הפגישה התארכה פי שלושה מהמצופה. הייתי מרותקת. רק למחרת נזכרתי במום שלו. רק כאשר שאלו אותי האנשים שליוו אותי, מה אני אומרת לגבי זה, שמתי לב לכך שלא ראיתי דבר, המום בכלל לא נראה לעיני. ראיתי את האדם, את המידות, התורה וכל מה שהיה לו מעצמו להביא לי. מום? מגבלה? היא לא היתה קיימת בשבילי. זה היה מדהים. לא הרבה אחרי כבר היינו מאורסים. מאז השתנו חיי לטובה ממש. קבלתי מתנה גדולה. בנינו יחד בית שמושגת על מידות, הבנה והכלה. הוא ליווה אותי לאורך כל הקשיים ונתן לי תמיכה מלאה. בזכות הקמתי את עצמי מעפר ממש. הוא היה שם לצדידי לאורך הדרך, בסבלנות, ברגישות ובאכפתיות. הוא עזר לי להיות מי שאני ולממש את היכולות שלי כאדם, כרעיה וכאמא. ראיתי איך הקדוש ברוך הוא משלם ונותן לאדם אפשרות לצאת מהשבי ולהיבנות, לבנות משהו אחר, חדש נכון וטוב יותר למרות ונגד הסיכויים. יש תקווה לכולם. הבנתי שלפעמים אנחנו רואים רק את מה שחסר, את ה"מום", המגבלה. לא מבינים כמה יופי ועוצמות נמצאים לנו דווקא במה שכן יש, בחוזקות שהתעצמו בגלל ה"חסר", ולעיתים דווקא אלו שחוו את הקושי והאתגרים של החיים, ניתן להם ממד נוסף של רגישות, אכפתיות ובגרות יוצאת דופן, מה שלא נמצא אצל כל אחד. זכיתי למצוא אחד כזה. ערכם לא יסולא בפז. אני לא יודעת מה היה קורה אילו הייתי נכנעת לתכתיבים חיצוניים ול"מה יגידו". כמה הייתי מפסידה. כי באמת, בשורה התחתונה, כמו בעלי, יש רק אחד...!

אחים יקרים!

הנתינה ללא תנאי היא הביטוי הנפלא ביותר לאהבה. ועל כן, זוגות, שהתרגלו לתת ולהעניק, למדו לאהוב והפכו לאחד ממש. לא בכדי אמרו חכמים: **אהבה בגימטריה: אחד**. כי אהבה יוצרת קשר נשמתי עצום, מהות אחת ממש. שאל פעם בחור את החזון איש זצ"ל, כיצד ינהג עם אשתו לעתיד, כי עומד הוא להקים בית בישראל בסיעתא דשמיא. ענה לו החזון איש באגרתו הידועה כי אשתו כגופו. אם לקח אדם סכין וחתך בבשר וירדה הסכין לידו ופצעה אותה. כלום יעלה בדעתו של אדם לנקום מידו הימנית, שהכאיבה לידו השמאלית? הן שתיהן ידיו הן. כך הוא הדבר בחיי הנישואין: איש ואשה אחד הם, אם יכאיבו זה לזה לעצמם יכאיבו, את עצמם יפצעו, כלום כדאי הדבר? זוהי אם כן אהבת אמת, אהבה שאינה תלויה בדבר, להיות שותפים נאמנים בכאב, בצער, כמו בשמחה. ועם כל נתינה מתחזקת האהבה ומתגברת והופכת למעיין מפכה ולנהר שאין מימיו פוסקים מלנבוע. התייחסות כזו כלפי החיים והנישואין היא שמעניקה למשפחה היהודית את חוסנה וזו גם הדרך היחידה לזכות לברכה של "שמח תשמח רעים אהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם".

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 114

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת ויצא - תשפ"ד

עניין של חינוך

התחשבות בשני – עד היכן?

השכינה שורה במקום שבו יש התחשבות בשני, כבוד ואהבה לכל אחד וויתור על רצונותינו למען הזולת. בית אשר האווירה בו היא נתינה בלי חשבונות אנוכיים, יהיה משכן לשכינה ותשרה בו הברכה. התחשבות בבני הבית מהווה יסוד לבניית הבית. גדולי ישראל בכל הדורות משמשים לנו דוגמה ומופת למתן כבוד לכל אחד ולהתחשבות בזולת, גם כאשר מדובר בילד קטן! הם מלמדים אותנו כי יש לעשות כן גם כאשר הוויתור פוגע בצרכינו, ויותר מכך, ההתחשבות בזולת נדרשת מאיתנו כל אופן אף על חשבון דקדוק במצוות! פעם התארח רבי ישראל סלנטר בביתו של יהודי עשיר והוזמן לסעודה. כאשר ניגשו ליטול את ידיהם הבחין במשרתת הנושאת דליי מים מן הבאר לצורכי הסעודה. המארח העשיר נטל את ידיו בשפע, כמאמר חכמינו הנוטל ידיו בשפע של מים זוכה לשפע ברכה. לעומת זאת רבי ישראל נטל ידיו בכמות מים מצומצמת, רק כפי המוכרח מבחינת ההלכה. בעל הבית תמה על כך, הן טרח להציע לרבו שפע של מים, ומדוע אם כן נטל הרב את ידיו רק במעט? ענה רבי ישראל על תמיהתו: "אומנם מקפיד הינני ליטול מלוא חופניים מים, אולם משהבחנתי במשרתת הנושאת את דליי המים, לא רציתי להדר במצווה על חשבון עבודתה הקשה!" בדרורנו האווירה היא: "חשוב קודם על עצמך", ולעיתים אנו נוטים לדאוג לעצמנו על חשבון השני. כיצד נגיע לדרגות כאלו של ויתור על רצוננו למען זולתנו דוגמת אבות האומה וגדולי התורה? אם נעמיק בליבנו רגשות של אהבת ישראל, אהבת חיים לכל אחד, החל מבני הבית והלאה לכל אדם שנברא בצלם אלקים, נרבה אהבה ואחוה בכלל ישראל ונוכל להתעלות מעל רצונותינו ולהתעלם מצרכינו למען טובת השני. אז, כשיראה הקב"ה שאנו דואגים אך להיטיב עם הזולת, ישכין שכינתו בינינו ויגאלנו במהרה גאולת עולמים. (נתיבי אור)

בברכת שבת שלום
מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִים

הקשה מרן ה'אור החיים' הקדוש זיע"א: **למה נתכוון יעקב אבינו בבקשתו: 'וְהִיָּה ה' לִי לְאֱלֹהִים' וכי עד עתה לא היה הקב"ה האלקים שלו? והשיב בנועם קודשו: 'וְהִנְכֹון הוּא שְׁנִתְכַוֵּן לומר... כְּשֶׁם שְׁנִתְיַחַד עַל אֲבוֹתָיו – אֱלֹהֵי אֲבֹרָהּם, אֱלֹהֵי יַצְחָק, גַּם יֹאמַר עָלָיו אֱלֹהֵי יַעֲקֹב... וְדַבֵּר גְּדוֹל דְּבַר יַעֲקֹב בְּזֶה!' לומר, ברור שכל הזמן היה הקב"ה האלקים של יעקב אבינו ובו הייתה אמונתו, אלא שיעקב אבינו ביקש שכשם שאברהם אבינו זכה ששם ה' נקרא עליו, שנאמר: אלקי אברהם, וכן יצחק אבינו זכה לזה, שנאמר: אלקי יצחק, כך גם לו תהיה הזכות שהקב"ה יקבע את שמו עליו, ואף עליו ייאמר: אלקי יעקב! ודבר גדול ביקש יעקב אבינו בזה, ללמד שבעניינים רוחניים צריך האדם תמיד לשאוף ולהגיע אל הטוב ביותר, ורק בעניינים הגשמיים צריך להסתפק במועט. לכן הלך יעקב אבינו וביקש שהקב"ה יקבע את שמו עליו כמו שקבע את שמו על אבותיו, לא פחות מכך! א.ה: ניתן להמליץ על כך את הפסוק: בשמיים ממעל – היינו בדברים שמיימים – תראה מי נמצא מעליך ותשאף להיות כמוהו, אולם 'על הארץ מתחת' – בדברים ארציים וגשמיים – ראה מי נמצא מתחתך ותסתפק במה שיש לך!**

סגולת השבוע: סגולת שיירי השמן של נרות חנוכה כסגולה ל'שושנה'

הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל: היה מחלק מהשמן שנותר מנרות החנוכה לאנשים שסבלו משושנה (פריחה על העור), ואכן השמן ריפא אותם. הרב חרל"פ היה מסביר שכתוב: "מנותר קנקנים נעשה נס לשושנים", מהשמן שנותר יש מרפא לשושנה. מרן הרב יצחק זילברשטיין שליט"א, שסיפר סיפור זה, למד ממנו גם הלכה למעשה, שמותר להשתמש בשמן שנשאר מנרות החנוכה, וגם שהוא מועיל ומרפא!

סגולות להסרת פחדים ודאגות!

כתב ה"ימלט נפשו": יאמר מיד לאחר ברכות השחר בלא הפסק כל שהוא: "מיכאל הכהן הגדול שר ואפוטרופוס של ישראל".

כתוב בספר "האח נפשונו": "אדם השרוי בצער או בבעיה המדאיגה את ליבו, יאמר פסוקים מפרק קיט בתהילים הפותחים באותיות שמו". לדוגמה: משה יאמר את פסוקי האותיות מ"ם, ש"ן וכו'. וסיים: "והיא סגולה אמיתית".

מובא בשם הרב משינאווא זצ"ל: "אדם שאינו חש בטוב עקב חולי או צער נפשי, יאמר בדביקות ובכוונה את הפסוק: 'רְאֵה עֲנִי וְעֲמְלִי, וְשֵׂא לְקַל חַטְאוֹתַי', ובזכות זה ישלח לו הקב"ה מזרז ורפואה".

כתב ה"חובת האדם בעולמו": "אדם החש בדיכאון, עצבות או תשישות מחייו, יקדיש דקות אחדות ביום אשר בהן ימנה את החסדים שה' עשה עימו עד עתה, יודה לה' עליהם, ויבקש ממנו שימשיך בחסדיו עימו. ואז יראה שתוך זמן קצר הוא מקבל כוחות שמחה".
כתוב בשו"ת "רב פעלים": "אדם הסובל מחרדות לא יניח את ידיו על נחיריו ושפתיו". (הנ"ל נעתק מתוך 'עיצה ותושיה' – משכן שילה גליון 578)

מעשה שהיה...

פגיעה בזולת! ספורים על רבנו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת רבנו
הגאון הרב
איסר זלמן
מלצר זצ"ל
זיע"א

הגאון הרב איסר זלמן מלצר זצ"ל: נולד בשנת ה'תר"ל במיר (כיום בלארוס) לאביו ר' ברוך פרץ. בגיל עשר התחיל ללמוד אצל רב העיר במיר. כשהיה בן 14 התחיל ללמוד בישיבת וולוז'ין. לאחר נישואיו הושפע מתנועת המוסר. בגיל 24 התמנה לראש ישיבת סלבודקה. לאחר מכן בשנת ה'תרס"ג התמנה לרבה של סלוצק ושימש בכהונה זו כעשרים שנים. בשנת ה'תרפ"ג נמלט על נפשו לקלצק שבפולין מרדיפות המשטר הסובייטי, שאסרוהו מספר פעמים בשל עיסוקו ביהדות ובתורה. בקלצק שימש כראש ישיבת 'עץ חיים'. בשנת ה'תרפ"ה עלה לארץ ושימש כראש ישיבת 'עץ חיים' עד יום פטירתו. עסק בתלמוד, מדרשים, מוסר והלכה. השתייך לזרם המתנגדים. היה ממייסדי 'ועד הישיבות' בוילנה. **נלב"ע ב-י' כסליו ה'תשי"ד.** חי כ-84 שנים. ציונו בהר-המנוחות. ידועה אמרתו לנוות ביתו מרת בילא הינדא ע"ה שבאחד הימים גלש החלב ונהיה עשן גדול והסבירה לו אשתו שהסיבה היא משום שעסקה במתן צדקה. וכששמע זאת רבינו אמר לה: בילא הינדא! חלב לא גולש ממצוות – חלב גולש מעבירות! ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

ידוע, כי הרב היה מקהיל קהלות וכהן פראש ישיבה בעיר סלוצק, ובמשך חייו נרדף על ידי השלטונות שהיו מתנגדים לכל דבר שרים קדושה ויהדות נודף ממנו. באחד הימים הופיע שוטר ביישיבה, עם צו חתום, שבו מתבקש הרב לסור לתחנת המשטרה הקרובה לחקירה. השוטר התנהג בגסות רוח מרבה, והשתדל מאד לפגוע בכבודו של ראש הישיבה, כך שפדרקם לתחנות המשטרה צעק השוטר: "תרד לכביש מיד!!!". רבי איסר זלמן גרד מהמדרכה והלך בשולי הכביש, אך השוטר התעקש וצעק: "בכביש אמרתי, באמצע הכביש!!!". והרב נאלץ ללכת באמצע הכביש. לאחר חקירה קצרה שחרר הרב לביתו. אולם השוטר הנ"ל לא יצא נקי, ועוד באותו שבוע נפטר אחד מבניו בר מינו. כעבור כמה ימים חלה בנו השני, ומצבו החמיר במהירות. אמרה לו אשתו: "נראה לי שיד הי' פוגעת בנו כינון שפגעת בכבודו של אותו ראש ישיבה רוצ' ובקש ממנו מחילה!!!". השוטר המפחד רץ לרבה של סלוצק ובקש את מחילתו בדמעות שליט, "אל דאגה", אמר לו הרב, "תקבל על עצמך לא לפגע יותר בשום יהודי, ובנדך תרפא לאתרת", וכך היה. כשראו זאת תלמידיו נזכרו בעוד ספורי מופת בהם תבע הקדוש ברוך הוא את עלבוננו של רבם ושאלוהו: "רבנו! איך זוכים לכך?" אך הוא לא ענה. לקמים התפרץ לחדרו של הרב יהודי ממרר בבכי והתלונן אודות קצין משטרה, שהעליל עליו עלילה קשה וצפוי הוא בשל כך למאסר שש שנים, הרב קרא מיד לשלשה מבחירי תלמידיו ובחד נדו והחרימו את אותו קצין, ולאחר מכן אמר הרב ליהודי: "לך לדרבך, תהיה רגוע. בעז"ה הכל בסדר!!!". וכפי שהצדיק אמר - כך היה. יומים לפני מועד המשפט רכב אותו קצין על סוסו שהחל לפתע להשתולל והפיל את רוכבו מעליו ורמסו ברגליו, וכמוכן, המשפט בטל, כינון שהעד המרפזי עבר מן העולם, ואף פאן שאלוהו תלמידיו: "מדוע לצורך היהודי משתמש אתה בנידויים וחרמות ואלו כשמדבר בך, הנך מבליג ולא מחרים ומנדה?". "תשובה אחת אענה לשתי השאלות", אמר להם הרב, "רק מחמת שאיני מוחל על כבודו של אף יהודי ותובע את עלבוננו בכל האמצעים העומדים לרשותי, לכן אף הקדוש ברוך הוא תובע את עלבוני ומעניש את רדפי ואיני צריך להתמודד מולם". **ועוד מסופר**, כשכיהן רבי איסר זלמן מלצר כרבה של סלוצק, הלך לתמוך ברחוב, ותוך כדי הליכה נפל לתוך ברכת סיד. יהודים שעברו במקום נסו לקחת אותו במנוסה כדי לחסוך ממנו בוששה ועוגמת נפש, אולם הוא לא זז ממקומו, שהרי חסר לקבלן הבנין מעט סיד שנוסף מבגדיו, לכן לא עזב את המקום עד שנמצא הקבלן, ורבי מלצר פיצה אותו על 'הנזק' ובקש ממנו מחילה. (מתוך העלון פניני הצדיקים בשינויים קלים).

אופק חדרה

כניסת שבת	16:06	ציאת רבינו תם	17:15
לוח מקומי	17:49	אור החיים	17:41
	16:18		17:09

ובאר רבי מאיר שפירא מלובלין שכונתם היתה לומר לו, שהוא כבר קיבל מספיק שכר. עצם זה שלא נעשה עמו דבר, שלא הזיקו לו ולא הציקו לו על אף היותו יהודי - זה עצמו שכר גדול...
 זה מה שאמר כאן לבן ליעקב: "מי אתה בכלל, אלו טענות יכולות להיות לך עלי? הרי 'הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני' ומי אתה בכלל שתדבר?"
 זה לבן הארמי, ממש אציל המידות...
 והוא ממשיך: ועתה לכה נכרתה ברית אני ואתה והיה לעד ביני ובינך. אתה מסכים? בוא נכרות ברית.
 וייקח יעקב אבן וירימה מצבה - יעקב לקח את האבן, ויאמר יעקב לאחיו. מי הם 'אחיו', הלא היה לו אח אחד בלבד? בפרש רש"י: "לאחיו - הם בניו, שהיו לו אחים, נגשים אליו לצרה ולמלחמה".
 ומה אמר להם: לקטו אבנים. ואכן כך היה: וייקחו אבנים ויעשו גל. מי עשה את הגל? יעקב הניח את האבן הראשונה ובניו הניחו את שאר האבנים.
 ויאמר לבן ליעקב הנה הגל הזה והנה המצבה אשר יריתי ביני לבינך. לא יאמן כי יסופר! היה פעם רמאי אחד שאמרו לו: "אם תאמר שקר, אבל מיד על המקום - תקבל עשרה שקלים". אמר להם: "הבטחתם עשרים..."
 בני יעקב עוד לא הספיקו אפילו לנגב את הזעה מהידיים אחרי המאמץ של הקמת המצבה, ולבן כבר אומר את השקר הבא: "אשר יריתי" - אני, לא אתם.
 והוא אפילו לא הסמיק כשאמר זאת...
 איך יתכן כדבר הזה? במשך עשרים שהנה חי יעקב אבינו בבית אחד עם שקרן ונוכל כזה, איש רע מעללים שאין מילים לתאר את רשעותו - ואפילו פעם אחת הוא אינו מתרגז. איך?!

טמון כאן סוד אחד, נפלא עד מאוד: "אני מאמין באמונה שלמה, שהבורא יתברך שמו, הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה לכל המעשים" מי שמאמין בכך באמת - יודע שלבן לא יכול לגנוב או לקחת ממנו דבר. אם הקב"ה גזר שיהיה לו - יהיה לו, ואם לא - לבן יקח זאת, אבל לבן אינו אלא כ'בובה' בתאטרון בובות, והבורא יתברך הוא ה'מושך בחוטים' מלמעלה ומנווט אותו כפי שגזרה חכמתו יתברך.

ממילא, אמר יעקב, מדוע שאתרגזו על לבן? כלב שמרביצים לו עם מקל מתנפל מיד על המקל, הוא לא יודע שיש מאחוריו אדם. מי שמנהל את העולם זה ה'. איתנו צריך להסתדר. הוא עשה ויעשה לכל המעשים.

בבניא (שמואל ב' פרק טו') מסופר על דוד המלך שברח מאבשלום בנו. הוא הולך על צלע ההר "והנה איש יוצא ממשפחת בית שאול ושמו שמעי בן גרא, יוצא יוצא ומקלל... וכה אמר שמעי בקללו: צא צא איש הדמים ואיש הבלעיל".

שמעי בן גרא היה ראש הסנהדרין והוא קילל את דוד 'קללה נמרצת', כפי שהגדיר זאת דוד המלך לפני מותו, ואמרו חז"ל ש'נמרצת' ראשי תיבות 'נואף הוא, מואבי הוא, רוצח הוא, צורר הוא, תועבה הוא'. כך הוא התבטא על אדונו דוד המלך!
 "ויאמר אבישי בן צרויה אל המלך: למה יקלל הכלב המת הזה את אדני המלך, אעברה נא ואסירה את ראשו". ודאי הגיע לו עונש מיתה, כי היה מורד במלכות.

ומה עונה על כך אדונו דוד. יקירו ואהובו של הבורא?
 "ויאמר המלך מה לי ולכם בני צרויה, כה יקלל, כי ה' אמר לו קלל את דוד, ומי יאמר מדוע עשית כן". וכי אינכם מבינים שזה לא הוא מקלל אלא ה' אמר לו לקלל, והרי הוא עושה ויעשה את כל המעשים, איתו צריכים להסתדר. אם נעשה תשובה - ה' לא יאמר לו לקלל!

ה' הוא 'בעל הבית' היחיד בעולם. אם נמצא חן בעיניו - הכל יראה אחרת. לכן יעקב אבינו לא רואה שום סיבה להתרגז על לבן.
הרי מדוע אנשים עצבניים? כי סבורים הם ש'כסף וזהב הם מעשה ידי אדם', חושבים שאת הכסף מרוויחים במעשי ידיהם וגם מפסידים אותו כך. לכן הם כועסים בעת הפסד ממונם.
אבל באמת אין על מי להתרגז כי ה' - הוא זה שנותן כסף לאדם והוא גם נוטלו ממנו כשצריך, כי רק עשה עושה ויעשה לכל המעשים. (ומתוק האור)

"ויחר ליעקב וירב בלבן... מה פשעי מה חטאתי..." (נא, לו)
 יעקב אבינו לוקח את אשתו ואת ילדיו ובורח מבית לבן.
 לבן מגלה את דבר בריחתו של יעקב, ופותח במרדף אחריו. בלילה בא הקב"ה אל לבן בחלום ומזהירו: הישמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע. למחרת, כשמשיג לבן את יעקב, הוא מטיח בו אשמה כבדה: ועתה הלך הלכתה כי נכסוף נכספתה לבית אביך למה גנת את אלקי.
 יעקב מכחיש מכל וכל את האשמה, ואומר ללבן: עם אשר תמצא את אלוקיך לא תחיה, נגד אחינו הכר לך מה עמדי וקח לך. נו, ומה עכשיו? האם לבן יאמר: "חס ושלוס, לא התכונתי ברצינות לומר שאתה גנב...": לא ולא! לבן הרשע ניגש במרץ לחיפושים נרחבים ברכושו של יעקב, למצוא את התרפים.
 ובאמת, רחל גנבה את התרפים, וכדי שאביה לא ימצאם נטלה אותם, ותשימם בכר הגמל, ותשב עליהם. ואז היא אומרת לאביה: אל ייחר בעיני אדוני כי לא אוכל לקום בפניך כי דרך נשים לי - אבאל'ה, סלח לי שאינני קמה מלפניך, אך אינני חשה בטוב.
 בוודאי חושבים אתם שהוא אמר לה: רחל'ה, את לא מרגישה טוב? אוי ואבוי! אולי אפשר להציע לך איזו תרופה שתקל עליך את הכאבים ודאי, תשכבי, אל תקומי...
 לא ולא! חז"ל מגלים לנו כי לבן הכריח אותם לקום. ויחפש ולא מצא את התרפים, אומרים חז"ל: "תרפים לא מצא, קיתוניות מצא. נעשו תרפים קיתוניות, שלא לבייש את רחל" - דווקא את התרפים הוא לא מצא, כי כשהיא קמה הקב"ה עשה נס והתרפים נהפכו לכלי בית.
 ממש אבא נפלא: ביתו לא מרגישה טוב, והוא מכריח אותה לקום!
 יעקב רואה את כל זאת ואינו מסוגל להחשות יותר. ויחר ליעקב וירב בלבן. כאן מגיעה ההתפרצות, אחרי עשרים שנה של שתיקה מתמדת לנוכח רמאותו של לבן והתעללותו בו. כעת יעקב 'רב' עם לבן!
 אדם אחר, במצב הזה, ודאי היה מפליט כמה קללות בצרוף צעקות ודברי נאצה... לא כן יעקב אבינו: ויען יעקב ויאמר ללבן מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי. כי מששת את כל כלי מה מצאת מכל כלי ביתך שים כה נגד אחי ואחייך ויוכיחו בין שנינו.
 יעקב אבינו לא צועק ולא מקלל. הוא מדבר מנהמת לבו הכואב, דיבורים 'חלשים'. הקדושה והטהרה מול הטומאה הגדולה ביותר! ספרים על מרא דארעא דישראל, רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, שפעם ישב בדין, ופסק לרעת יהודי מסוים שהיה איש אלים. אחרי הצהרים הגיע האישי לבית הרב ואמר לו: "כבוד הרב, אני חושב שטעית בפסק. אני מציע שתלמד פעם נוספת את הסוגיה ואז תראה שאני צודק.
 אומר לו ר' יוסף חיים: "לא טעית, זה הפסק!"
 "אני חושב שבכל זאת טעית, אולי כדאי שתחשוב עוד פעם."
 "לא, אין לי מה לחשוב. הפסק אמת והנך מתבקש לשלם את חובך מיד!"
 ההוא ראה שבטובות זה לא ילך. פתח את פיו ונתן שאגה: "כבוד הרב! אם עד הבוקר לא תחזור בד מהפסק - לא יישאר בכל הבית חלון אחד שלם!!"
 רבי יוסף חיים קם מהמקום, ואמר בפנים חמורות: "ואתה חושב שאשתוק על כך?!"
 ההוא איבד את בטחונו העצמי, הוא ידע כי לרבי חיים יש אישור מטעם המנדט האנגלי לשמש כדין, ובאפשרותו להכניס אותו לכלא. שאל אפוא בחשש: "מה הרב יעשה?"
 "לא אשב בשקט! אם אתה תשבור את החלונות - אקרא לזגג והוא יתקן אותם!"...
 יעקב אבינו כועס, אבל כל טענותיו נאמרות מלב כואב: "מה פשעי ומה חטאתי". אומרים חז"ל: במשך עשרים שנה גר יעקב אצל חמיו, ולא נמצאה ברשותו אפילו כפית אחת שהילד לקח בטעות כשגמר לאכול. שום דבר! ויעקב ממשיך: זה לי עשרים שנה בביתך עבדתך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך ושש שנים בצאנך ותחלף את משכרתי עשרת מונים. כל אחד שקורא את הדברים ממש מתרגש עד כדי דמעות!
 ומה עונה לבן על כל הטענות הללו?
 ויען לבן ויאמר אל יעקב - מה אמרת! יש לך טענות? ברצוני לומר לך משהו: הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה רואה לי הוא, ותגיד תודה שאתה עוד נושם!...
 במגילת אסתר כתוב, שכשהמלך אחשורוש שאל: "מה נעשה יקר וגדולה למרדכי על זה", ענו משרתיו: "לא נעשה עמו דבר".

הלכות

הלכות חנוכה

בתקופת בית המקדש השני גזרו מלכי יוון גזירות על ישראל, ועמדו עליהם להשכיחם ממצוות התורה, ולבטל אותם מדתם. ולא הניחום לעסוק בתורה ובמצוות. נכנסו להיכל בית-המקדש ופרצו בו פרצות, והיה צר מאוד לישראל מפניהם, עד שריחם עליהם הקב"ה, והצילם מידם, וגברו עליהם בני החשמונאים הכהונים הגדולים, והרגום, והושיעו את ישראל מידם. והעמידו מלך מן הכהונים. וכשגברו החשמונאים על היוונים, נכנסו לבית המקדש, ורצו להדליק את המנורה הטהורה, ולא מצאו אלא פך אחד של שמן טהור שהיה בו כדי להדליק את המנורה יום אחד בלבד, ונעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים, עד שכתשו זיתים ועשו מהם שמן טהור. ואותו היום שבו נמצא פך השמן, יום כ"ה לחודש כסלו היה, ולכן תקנו חכמים שהיו באותו הדור לעשות שמונה ימים הללו, מיום כ"ה בכסלו, ימי הלל ושמוחה, ומדליקים בהם נרות בכל לילה משמונת הלילות, כדי לפרסם הנס. וימים אלו נקראים "חנוכה".

אפילו עני המתפרנס מהצדקה שואל או מוכר כסותו לקנות שמן להדליק לפחות נר אחד בכל לילה.

מעיקר הדין די בנר אחד בכל בית מישראל, בין שבני הבית מרובים, ובין שבני הבית מועטים. ונהגו כל ישראל להדר במצווה להוסיף נר אחד בכל לילה, ומנהג הספרדים ועדות המזרח שאחד מבני הבית מדליק ופוטר את כל בני הבית בהדלקתו. ומנהג האשכנזים שכל אחד מבני הבית מדליק בפני עצמו.

אם בעל הבית אינו יכול להדליק הנרות בביתו, כגון שצריך לצאת למקום רחוק, ראוי ונכון שימנה את אשתו שתהיה שלוחתו להדליק את הנרות במקומו ויוצא ידי חובה ואפילו יודע שיגיע מאוחר לביתו, והאשה מברכת "להדליק נר חנוכה", כמו האישה.

(לוקט מ'תורת המועדים)

מצוה האדומים

מהו הכוח הנורא הזה של בכייה, שכאשר כל השערים נעולים ישנו שער אחד הפתוח תמיד - "שערי דמעה" הם מעולם לא ננעלו.

גם במצבים בהם ניראה, לכאורה, 'אבדה כל תקווה', דווקא אז הבכי יכול לשמש כמפתח לעורר רחמי שמים. זאת ידעו לנצל היטב גם גדולי רבותינו. בעצה זו השתמש אברהם שלא זכה לפרי בטן.

הוא ניגש אל הטייפלער וצ"ל, והתחנן לפניו שיבטיח לו בנים. הוא נשוי זמן רב ואין לו ילדים.

"אני לא מבטיח ילדים". אומר הטייפלער, זה רק ביד הקב"ה. אני יכול רק להתפלל".

אולם האברך מר הנפש, שכבר סבב אצל כל גדולי ישראל בבקשה שיתפללו עליו, לא היה יכול יותר עוד לישא את מר חייו, ואמר: "אני לא אצא עד שהרב יבטיח לי ילדים!" כך אמר במר נפשו ופרץ בבכי.

הטייפלער נתן בו עיניים נוקבות וזה הספיק לאותו אברך כדי שייכנס פחד נורא בליבו, והוא יצא והלך.

אולם, תשעה חודשים אח"כ בא אביו של אותו אברך להזמין את הטייפלער להיות סנדק לבן הנולד לבנו. הוא הביע בפני הטייפלער את התפעלותו, איך שהברכה שבירך התקיימה, אך הטייפלער הפסיקו במחי יד: "יאמין לי כבודו, אם גם הייתם בוכים עליו כמו שאני בכיתי, הוא היה נושע באותה מידה..."

ישב לו יהודי זקן מאוד, עם צרות של חצי העולם על ראשו, ובוכה לילה שלם אל ה' עבור אברך שאינו מכיר כלל - - . זוהי גדלות שאין לתאר. רק מי שמרגיש את המבקש כאילו הוא בנו יחידו הפרטי ממש, מסוגל לבכות עליו כל כך.

(אור דניאל)

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמות: שושנה שירה ח' בי בת אברהם, מיכאל אריה ח' בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, דיקלה בת אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, אבינה אסתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, אייל בן ניסים רחנה, משה כהן בן יעקב, קמר (שושנה) נגר בת עוואד, בנימין חיים בן יהודית, צדוק סאלח בן ג'וליס, נבריא נגר בן זכריה.

לרפואת: אריה בן סעידה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

509

פרשת ויצא תשפ"ד

הגדול ולברכו בברכת "אגוטע נאכט" קודם שתצא לדרכה. רבינו היה משיב לעומתה במילים חמות, כשהוא מודה לה על טרחתה ומברכה בחום שתזכה להצלחה וברכה ונחת מכל יוצאי חלציה.

בשלהי ימיו התחזק אביה בלימודו ובהתמדתו אף יותר משנות קדם, עד כדי כך שלא אבה לחדול מתלמודו לשום דבר ועניין. באותה תקופה חס רבינו גם על רגע קט זה, ובשעה שבתו באה להיפרד ממנו ולברכו החל להנהן לה בראשו לשלום ותו לא, מבלי להפסיק מתלמודו. כאשר שאלו אותה אם אינה נפגעת מכך שאביה מהנהן לה קצרות בשעה שאת כל הפוקדים את ביתו הוא מברך ברוחב לב, השיבה הרבנית ישראלזון בזו הלשון: "אבי מברך בחום את כל הבאים לביתו משום שהוא יודע שהם זקוקים לכך, אבל אותי הוא מכיר ויודע כי שמחה אני בכל שנייה בה הוא לומד, ועל כן מעדיפה אני לוותר על ברכת השלום ובלבד שלא להפסיקו מתלמודו ולא לכלות את רגעיו היקרים!"

* * *

דקותיו של רבינו היו מחושבות ומדודות במניין ובמספר, ובכל עת שהחסיר אף רגע קט מלימודו חש חובה להשלימו. באחד הלילות הזדמן לביתו יהודי שבפיו הייתה שאלה דחופה שאינה סובלת דיחוי וענהו בפרוטרוט, כשכל העניין נמשך כשלוש דקות תמימות. כעבור זמן־מה, כשהגישו לפניו את כוס השתייה החמה אותה נהג לשתות בטרם החל בלימודו, דחה רבנו את הכוס מעליו ואמר בהתנצלות: "איני יכול לשתות כעת, עלי להשלים את שלוש הדקות בהן עניתי לאותו יהודי באמצעות שלוש הדקות בהן אני רגיל לשתות את כוס הקפה!"

* * *

נכד רבינו, הרב יעקב ברליון, מספר: "מנהגו של רבינו היה לקום בכל לילה בשעה שתיים לפנות בוקר בלי להתחשב בשעה בה עלה על משכבו. וזאת למרות שהיו לילות בהם היה כה חלש, עד שבטרם עלה על יצועו בקושי אזר כוח כדי לפסוע מכיסאו אל המיטה. ובכל זאת היה מזדרז לקום בשעה הקבועה ולשוב לתלמודו. באחד הלילות בהם שהיתי בביתו, עלה רבינו על משכבו בשעה מאוחרת, ולמרות כן התגבר כארי וקם מיצועו עוד בטרם השעה היעודה. הדבר עורר את פליאתי. 'סבא, מפני מה קמת מוקדם יותר מבכל

וַיֵּשֶׁב בַּמָּקוֹם הַהוּא (כוז, יא)

וַיֵּשֶׁב בַּמָּקוֹם הַהוּא - לִשׁוֹן מִיעוּט, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁכַּב, אֲבֵל אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנִים שֶׁשִּׁמַּשׁ בְּבֵית עֶבֶר לֹא שֶׁכַּב בְּלִילָה, שֶׁהָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה (רש"י)

ליעקב אבינו היה ברור שלפני שהוא נכנס לביתו של לבן ולפני שהוא מעמיד את י"ב השבטים, שבטי י-ה - הוא מוכרח לעבור את כור ההיתוך של לימוד תורה במשך ארבע עשרה שנה. וכמו"כ פשוט לו שלימוד התורה חייב להיעשות באופן רצוף, במיעוט שיחה ומיעוט שינה ושאר קניני תורה.

* * *

הנהגת מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל הייתה בבחינת "תאחוז בזה וגם מזה אל תנח את ידך" (קהלת ז, יח). מצד אחד היה בו מתח נוראי לנצל כל רגע. כל דקה מימי חייו הייתה ספורה ומדודה, וממש היה נראה בחוש כיצד הוא מונה את הרגעים ואת השניות על מנת שאף פרק זמן לא ילך לאיבוד. אך מצד שני היתה על פניו הארה תמידית, שהשרתה אווירה נעימה ונינוחה על השוהים במחציתו. רבינו ברוחו הגדולה היטיב למזג את שתי ההנהגות יחדיו, בבחינת 'עוז וחדוה במקומו', כך שכל הנכנס לביתו יצא בתחושה נעימה ומרוממת. רבינו הקדיש מזמנו אף לצעיר שבצעירים, אמנם בקצרה, אך בהארת פנים מופלאה. משאת נפשו הייתה שלא יפריעוהו מלימודו, ומנהגו היה לבקש במידת האפשר שלא לקבל את השואלים מאחר שכל חפצו להגות בתורת ה'. ברם, כשגמר בדעתו כי יש להשיב בדבר ה' זו הלכה' כשעה מדי יום, ענה לשואלים בסבלנות ובאורך רוח, כמי שכל עתותיו בידו. לעתים רבות תמהו היוצאים מחדרו מפני מה נאמר להם כי רבינו מסרב לקבל את השואלים, בה בשעה שכשדברו איתו חשו כי הוא מקדיש להם את מלוא תשומת לבו באכפתיות ובהתעניינות, כשראשו ורובו מונחים בצרותיהם ובדאגותיהם, כביכול שקוע הוא בעיצומה של סוגיה חמורה.

תלמיד רבינו, רבי יצחק דרזי, מספר: "בת רבינו, הרבנית ישראלזון תחי', נהגה להגיע מבני ברק לבית אביה פעמיים בשבוע כדי לטפל בכל ענייני הבית - החל מהשעה אחת־עשרה וחצי בבוקר ועד השעה שבע בערב. בכל פעם, לאחר שסיימה את מלאכתה הייתה ניגשת להיפרד מאביה

הוסיף: "כדי שהמנהלים לא ייפגעו מכך שאיני נענה לבקשתם, אנא מסור להם, שבאותן דקות בהן יקבעו הם את המזוזה אלמד אני עוד כמה שורות גמרא, ולימוד זה יהיה לזכות המוסד ומנהליו שהשלימו עם אי השתתפותי בשמחתם!".

* * *

באחת הפעמים הוכרח מרן להתנתק מתלמודו לרגל חתונה שערך אחד ממקורביו. היה זה מפני שחש כי הוא חב לאותו אדם הכרת הטוב; וכיוון שכך, על אף מנהגו למעט ביציאות והשתתפות באירועים, נסע לחתונה כדי להשיב טובה לבעל השמחה. לפני צאתו מן הרכב פנה מרן למלווה ואמר: "אני מבקש לשהות בחתונה פרק זמן קצר ככל האפשר ותיכף לאחר מכן לשוב ללימודי. אנא, סייע לי לצאת מהאולם במהירות האפשרית ובקש מאנשים שלא יפנו אלי בשאלות שונות, כדי שאוכל תיכף ומיד לחזור ללמוד!". המלווה הנהן בראשו בהסכמה ושאל: "במשך כמה זמן הרב'ה מעוניין להתעכב בשמחה?". "מה זאת אומרת?", נענה מרן, "הרי אני מגיע לחתונה בשביל לשמח את החתן, ואם כן עלי לשהות באירוע כדי שיעור הזמן הנדרש על מנת לשמחו, שהרי זו המצווה!". "וכמה הוא שיעור הזמן כדי לשמח את החתן?", הוסיף המלווה להקשות. "דקה אחת בלבד!", נקב מרן, "הרי החתן לא מצפה שארקוד אתו, הוא גם לא מקווה שאשב ואפטפט אתו, שהרי אני צריך לשבת וללמוד. אז מה א"כ רוצה החתן? שאאחל לו 'מזל טוב' ושתהיה לו תמונה למזכרת מכך שנוכחתי בחתונתו, ולשם כך נדרשת דקה אחת בלבד ותו לא!".

[מתוך 'עמודו של עולם']

וַיְהִי בַבֶּקֶר וַהֲיָה הוּא לְאָה (כט, כה)

אבל בלילה לא היתה לאה, לפי שמסר יעקב לרחל סימנים, וכשראתה רחל שמכניסין לו לאה אמרה עכשיו תכלם אחותי, עמדה ומסרה לה אותן סימנים (רש"י)

כבר עמדו כל המפרשים על מעלת ויתורה של רחל ללאה אחותה, שלא היה זה ויתור חד-פעמי, אלא ויתור לאורך ימים. כל חייה עם יעקב הייתה גומלת חסד עם לאה, ונתנה ללאה להרגיש שעשתה עמה חסד במה שנישאה ליעקב לפניו, ואף כשלאה הקניטתה שתקה רחל ולא דיברה!. ובזה מבאר הגה"צ ר' שלום שבדרון זצוק"ל מדוע ניסיון זה של רחל עומד לה שבשעת החורבן והגלות זיכרונה הוא שיעלה לפני ה' לגאול את בניו מהגלות, ושאר ניסיונות האבות הקדושים - שהיו ניסיונות קשים וגדולים - לא עמדו לישראל להעלותם מהגלות. והיינו, שניסיונם של האבות היה בשעת מעשה אבל ניסיונה של רחל היה לאורך ימים, והתגברה תמיד בשתיקה ולא אמרה כלום!. זו גבורה שאין למעלה ממנה, שבזכות גבורה זו זכתה לדורות עולם להיות זו שבזכותה יעלה רצון לפני ה' לגאול את בניו.

* * *

לילה על אף שהלכת לישון בשעה מאוחרת מבכל לילה!?, תמהתי באוזניו. ענה לי רבנו בקצרה כדרכו: 'הרי יודע אתה מי הגיע לכאן אתמול בלילה ומפני מה הלכתי לישון בשעה מאוחרת!'. באותו לילה הגיע לבית אדם רחוק משמירת תורה ומצוות, שסייע לרבנו בטיפול רפואי שנאלץ לעבור זמן-מה קודם המעשה. ועל כן, על אף שבדרך כלל השתדל להימנע מלקבל אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות, חרג רבינו ממנהגו ומשום הכרת הטוב קיבלו לביתו. אך כיוון שעקב אותו ביקור נאלץ לבטל מלימודו, לכן למחרת קם מרן בשעה יותר מוקדמת כדי להשלים את הזמן היקר אותו החסיר אמש, למרות שמאותה סיבה נאלץ לעלות על יצועו בשעה מאוחרת יותר...

* * *

בשנת תשס"ב נחנך אגף חדש במוסד תורני שמנהליו זכו לתמיכתו ולהכוונתו התדירה של מרן. ראשי המוסד, שזכו באורח קבע ליהנות מעצתו ותבונתו של רבינו, ביקשו לכבדו בקביעת המזוזה לפתח האגף החדש. אולם מאחר שידעו כי נפשו הענוגה סולדת מכל דבר שריח כבוד וסממני יוהרה דבוקים בו, פנו לאחד מנכדיו ושאלוהו כיצד יעלה בידם לרצות את סבו ליטול על עצמו את הכיבוד. "אין כל הסתברות שסבי יענה למשאלה, שקיומה כה רחוק מאורחות חייו וצניעותו!", העריך הנכד. "אולם אם העניין יועלה בפניו על ידי גברא רבה שיש להתחשב בדעתו, יתכן שסבא ייעתר לבקשה!". בין הדברים עלה שמו של רבי אברהם דב לוינ' זצ"ל, אב בית דין בירושלים, שנהג לפקוד את מעונו של רבינו באורח קבע כדי להיוועץ בו בשאלות הלכתיות שונות שניצבו לפתחו. מרן הוקיר את דעתו עד מאוד, ולפיכך סבר הנכד כי אם הוא יהיה זה שיציג את העניין ניתן להניח שיעלה בידיו לרצותו ולקבל על עצמו את הכיבוד ולקבוע את המזוזה. רבי אברהם דב שמע את הבקשה ונרתע בהסתייגות: "הלא זמנו של מרן כה יקר! ואף עפ"כ ניאות הוא להקדיש לי מעתותיו היות ואנו דנים בהלכות חמורות וסבוכות, אך כיצד אעז להעלות בפניו ענייני חולין ולשוחח עמו דברים בטלים?". בסופו של דבר, היות וידע כי המוסד ומנהליו יקרים ללבו של רבינו, הואיל רבי אברהם דב לפרוש את הבקשה בפניו. לאחר שסיים לדון עם מרן בדבר הלכה הציג רבי אברהם דב את העניין, כשבין השאר הוא מנמק את הבקשה בכך שרבינו השתתף בקביעת המזוזה במוסד פלוני בעבר. "קביעת המזוזה היא חובת הבעלים, והלכה היא ש'מצוה בו יותר מבשלוחו", ציטט רבנו, "וכי יעלה על הדעת שראשי המוסד יבקשו ממני להוציאם ידי חובה גם במצוות קידוש?! אלא מה? תמה אתה מפני מה קבעתי את המזוזה בפתחו של מוסד פלוני, אין זה אלא מפני שלא יכולתי לסרב לבקשתם של מנהלי המוסד, שלא היו מסוגלים להבין כי אין בכך כל רבותא אלא להיפך - גריעותא. אבל לך יכול אני לומר על מנת שתבהיר זאת לשולחך, כי אין בכך כל מעלה ואדרבה 'מצוה בו יותר מבשלוחו'". רבינו עצר קמעה משטף דבריו וכעבור רגע קט

נוספים החליט ללכת על זה. הדבר נודע לשר הרווחה והוא שלח מסר תקיף לקבלן להפסיק את העבודות. הרב שיינברגר, שידע שזה הזמן, דיבר על לבו של הקבלן שיקבע עובדות ולא יפחד שיפטרו אותו כי זו זכות שתעמוד לו לדורות. חשב הקבלן ואמר להרב שיינברגר: "אני מסכים לקחת סיכון ולהמשיך עם העבודות!", והוסיף: "אתה ויתרת לי לפני עשרות שנים על משמרת לילה בשכונת סנהדריה בליל הסדר! אני מוותר לך עכשיו וממשיך בעבודות!..."

בזכות הוויתור של הרב שיינברגר לאותו יהודי זכה עם ישראל שרחבת הכותל נשארה מקום קדוש לתפילה!

הוסיף הגר"י גנס שליט"א, שהוא היה נוכח עם חמיו באותו זמן בכותל, בכל זמן הוויכוח עם הקבלן, וכשהקבלן החליט להמרות את פי הממונים ולעשות שתי רחבות, כשההבדל ביניהן היה 60 ס"מ, ביקש הגר"י גנס מהקבלן שינמיך את הרחבה התחתונה בעוד 20 ס"מ שיהיה 80 ס"מ שזה י' טפחים, ואז יהיה ממש רשות נפרדת. ובאמת כך הוא עשה.

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הרב בנימין בירנצוויג]

* * *

סיפר הרה"ח ר' חנוך ריגל הי"ו מה ששמע מבעל המעשה, יהודי מארה"ב, גביר גדול, כיצד זכה לעשירותו: "לפני עשרות שנים פתחתי עסק עם ידיד קרוב, עסק קטן שאט-אט הלך והתרחב לעסק פעיל ומכניס שהצליח לפרנס את שתי המשפחות שלנו, אם כי לא בהרווחה מופלגת. לאחר כמה שנים הכרתי יהודי ניצול שואה גלמוד ועשיר שעסק ביבוא מוצרים שעסקנו בשיווק שלהם. התפתחו בינינו קשרי מסחר שאט-אט הפכו לקשרי ידידות, ולאחר שנתיים הוא כבר היה בן בית אצלנו - אצלי ואצל השותף השני, בשבתות ובמועדים ובסתם ימי חול. הוא הרגיש כל כך נוח עד שהחל לתת לנו עצות והוראות היכן למקם את הרהיטים ובאיזה צבע צריכים להיות הווילונות, וזה הלך ונהיה יותר קשה, עד שבאחד הימים שעוד גבול מני רבים נחצה, אמרתי לעצמי: 'עד כאן!'. ניגשתי אליו ואמרתי לו בטון תקיף וברור: 'ידידי היקר! אתה יודע שאני ומשפחתי מכבדים ואוהבים אותך, אבל את ההתנהגות שלך ממש לא, וכשאתה אומר דעות ועצות למארחים שלך זה מאוד לא נעים. מהיום והלאה אל תתערב בניהול הבית'. הוא היה המום מהשינוי הפתאומי והטיח בי: 'על דיבורים כאלה אין מחילה ואיני רוצה להכיר אותך יותר. אצל השותף שלך הרבה יותר נעים, מהיום והלאה אל תדרוך אצלי בעסק, הכל רק דרך השותף'. תקופה של כשנה חלפה, נקטתי כמה פעולות של פיוס בניסיון להרגיע ולהסביר שלא רציתי לפגוע אלא רק להגן על השלווה שלי ומשפחתי, זה לקח זמן אבל בסוף הייתה שיחת פיוס ולחיצת יד איתנה, ולאחר כמה שעות הוא כבר התקשר לביתנו ואמר שברוך ה' השלמנו והוא מוכן לבוא ולהתארח לפי הכללים... הוא אכן בא ושמר על הכללים, אבל באוויר היה עדיין אי נעימות מהעניין ההוא.

סיפר הגאון רבי ישראל גנס שליט"א, מראשי ישיבת 'קול תורה' ומזקני ההוראה שבדור: בזמן קום המדינה שכנה שכונת סנהדריה ממש בגבול, דבר שהביא להטרדות וטרור מצד השכנים הערביים, שהיו מגיעים בלילות לשכונה ומציקים בפעולות טרור לתושביה היהודים של השכונה. כשהתרבו ההטרדות החליטו תושבי השכונה לעשות תורנות של שמירה בלילות, וכל לילה התנדב תושב אחר לשמור בלילה. כשהגיע כמה ימים לפני ליל הסדר התברר שאף שכן לא רוצה לשמור בלילה הקדוש של ליל הסדר, כולם רצו לשהות עם בני משפחתם בלילה הקדוש והמרומם. בעקבות זאת החליטו לעשות גורל שבו יוחלט מי יתנדב בליל הסדר.

בשכונה התגורר גם יהודי שהיה קבלן במקצועו, והיה שומר מצוות אבל לא הקפיד כל כך על אורח חיים חרדי. והנה נעשה הגורל והוא עלה בגורל. התרעם היהודי הזה על מר 'גורלו', ואמר שאם כך הוא לא יעשה ליל הסדר בשנה זו! הרב יוסף שיינברגר ז"ל [חמיו של הגר"י גנס שליט"א] שהיה תושב השכונה והיה יהודי ת"ח וירא שמים, וגם היה אחראי על בניית בתי כנסת ומקוואות מטעם המדינה, שמע את דבריו של אותו יהודי והחליט שהוא מוותר! וכי בגלל הגורל יהודי לא יעשה ליל הסדר?! הוא ניגש אליו ואמר לו שהוא החליט כי הוא יתנדב בליל הסדר ויעשה סדר כשיחזור מאוחר בלילה עם אשתו וילדיו. אותו יהודי שמח והודה לו.

לאחר מלחמת ששת הימים, כשכבשו את הכותל המערבי, התחילה מחלוקת גדולה בממשלה מה לעשות ברחבת הכותל, האם להופכו לבית-כנסת עם כל ההגבלות של עזרת גברים ועזרת נשים, או לעשותו לרחבת מוזיאון גדולה לתיירים, וכמובן גם מעורבת גברים ונשים יחדיו. התכנסה הממשלה להחליט בעניין זה, ושר השיכון והרווחה התנגד בכל תוקף לרעיון של הבית-כנסת והוביל קו תקיף להפוך את הרחבה לאתר תיירות פתוח רח"ל, והצליח לרתום לרעיונו את רוב חברי הממשלה.

מספר הגר"י גנס שליט"א, שלאספת ממשלה זו הוזמן גם חמיו הרב שיינברגר, בתור הממונה על בינוי המקומות הקדושים, והוא ניסה בתור פשרה להציע לחברי הממשלה לעשות שתי רחבות, הפנימית כבית-כנסת והעליונה לתיירות כללית, ובכך למנוע ח"ו את הפיכת הרחבה כולה למקום בילוי ותיירות. ראש הממשלה לוי אשכול נהנה מהצעת הפשרה והתחיל ויכוח, אבל שר הרווחה מנע בכל כוחו את קבלת ההצעה.

הרב שיינברגר חשב שחייבים בכל מחיר למנוע את בזיון הפיכת הכותל למקום בילוי רח"ל, והחליט לקבוע עובדות, כי אחרי שיעשו שתי רחבות כבר לא יהיו מתנגדים. הוא הגיע לרחבת הכותל, שם עבד קבלן מבצע של המדינה בהכשרת הרחבה וריצופה. הוא ניגש אל הקבלן ואמר לו שינמיך את חצי הרחבה שקרובה לכותל, ושיעשה זאת ויהיה לו זכויות לדורות עולם. פחד הקבלן בתחילה, אבל אחרי שכנועים

באחד הביקורים כשלוויתי אותו, לא התאפקתי ואמרתי לו שאני מרגיש צורך שוב לבקש סליחה, ואני גם רוצה, הוספתי, להיות בטוח שהעניין מאחורינו. גם הוא לא התאפק, ואמר: 'מאחורינו? רק שתדע שבצוואה שלי כתבתי את כל הרכוש לשותף שלך, לא לעסק המשותף, אלא לשותף. ליתר דיוק, מאה דולר רשמתי על שמך.'

צמרמורת אחזה בגופי וגלים של הלם רצו לי במוח זה אחר זה, לא חשבתי עליו מעולם במונחים של צוואה, לא העליתי בדעתי שליחסים שלנו יש תעריף של תשלום לאחר המוות, הרגשתי שאני עושה חסד של אמת עם יהודי גלמוד שכל משפחתו עלתה בעשן המשרפות, וללא ציפייה לגמול כל שהוא. אך ככל שחלפו הימים והרהרתי בדבר הצלחתי לשכנע ולנחם את עצמי במעלת הכסף שמגיע ביושר ובעמל. לאחר כמה שנים נפרדתי מהעסק ופניתי לאפיק אחר, מכרתי את חלקי לשותף שכבר הספיק להיות מחותני וסבא משותף לכמה נכדים. את הקשר עם השותף הגלמוד שכבר הזקין שמרתי והמשכתי לכבד אותו. כשהוזמן אלינו לשבת, כבר בצהרי יום חמישי היינו מקדימים להביא אותו. בשלב מאוחר יותר נחלשה בריאותו ולקחתי על עצמי את הטיפול בו שזה אומר התמסרות מתמדת - רופאים, מאמצים, כספים ועוד. יום אחד הוא קורא לי ואומר לי בדמעות: 'יקירי, אני כ"כ מצטער שגיליתי לך את הצוואה ההיא; תדע לך, שהיא שונתה זה מכבר והנה עותק מצולם.' הוא מגיש לי אותה בידיו תוך שהוא מפרט באוזניי את תוכנה: 'כל נכסי שווה בשווה לך ולשותפך'. כמובן שהודיתי לו ברגש, את אותו עותק הנחתי באחת המגירות בביתי. שבועיים לאחר מכן הוא הלך לעולמו. ערכנו לו הלוויה מכובדת, הספדים וכו'.

"שבועות נוספים חלפו ואני מקבל הזמנה לבית המשפט לשם מימוש הצוואה. הגעתי, רגע לפני הדיון הבחנתי בקריצת עין בין עורך הדין של הנפטר לשותף שלי, המחותן שלי, קריצה שהתבררה בדיעבד כרבת משמעות. כשעורך הדין הציג את הצוואה בפני השופט, הדם שלי קפא בעורקים והפה התייבש באחת. הצוואה שהוגשה הייתה אותה צוואה ישנה שמזכה אותי במאה דולר ואת שותפי ביותר משישה מיליון דולר. בחישוב מהיר הבנתי שהמחותן היקר לא מעלה בקצה דעתו שידידו הקשיש סיפר לי על הצוואה השנייה, ושיש לי מסמך מפליל ביותר במגירת משרדי, ושהוא שילם מספיק לעוה"ד כדי שיעלים את דבר הצוואה השנייה, ושניהם עשו יד אחת לנשל אותי ממנה.

החלטתי שדבר ראשון אני מנסה להירגע ולכלכל את צעדי ולא מספר לאיש או אשה את הנוכלות המסעירה, ושאת ההחלטה אקבל מאחד מגדולי הדור. שלושה ימים לאחר מכן הייתי בדרכי לארץ ישראל לחתונת בן משפחה קרוב, במטוס החלטתי ללכת להתייעץ עם הרב וואזנר זצוק"ל. לא הכרתי אותו והוא לא הכיר אותי, אך הרגשתי שהשאלה שלי מספיקה בשביל להתייעץ עם גדול הדור, וכך עשיתי - מהמטוס שמתי פעמיי היישר לבית הרב וואזנר כשבמכונית

השכורה מחכות לי המזוודות. הקשתי על הדלת, הרבנית פתחה. 'באתי מחוץ לארץ להתייעץ עם הרב', אמרתי. היא נכנסה פנימה ומיד שבה: 'הרב אמר שתיכנס'. הרב וואזנר הקשיב בדריכות לכל מילה לכל נייע ותנועה, סיימתי לספר, ונשמתי נשימה ארוכה.

הרב וואזנר עצם את עיניו ולאחר אנחה קלה אמר: 'הסיפור ברור, יש לך תביעה חזקה, גש לדין תורה'. ידעתי מה המשמעות של דין תורה שכזה, הגלים שהוא יחולל בשכונה, בבתי כנסת, בקהילה, באנשי העסקים, ועל כולנה בביתנו פנימה. הודיתי לרב ויצאתי מביתו, התחלתי לרדת במדרגות, ולפתע הדלת של הרב וואזנר נפתחה שוב והוא עומד בפתח, מביט עלי כאב רחום ואומר לי: 'אתה יכול ללכת לדין תורה, אבל דע לך בני, על ויתור הקב"ה משלם גם בעוה"ז'.

באותה חתונה רקדתי כמו שלא רקדתי מעולם, ריקוד של התרת הספקות, ריקוד של החלטה נכונה, ריקוד של עבודת המידות. כשחזרתי לאחר כמה ימים לביתי בניו יורק, לקחתי את הצוואה, הדלקתי את האש בכיריים והעברתי אותה מן העולם. זהו זה, זה מאחוריי, לחשתי לעצמי בסיפוק, ומאותה לחישה גזרתי על עצמי שתיקה, המשך שתיקה...

שנים רבות חלפו, אני לא יודע בכמה הייתי מצליח להגדיל את אותם שלושה מיליון דולר שהיו חלקי בצוואה אם הייתי ניגש לדרך השנייה, אך בפועל ה' בירך אותי בהון של פי שישים (!) ויותר... מאותו יום שהחלטתי על הוויתור, כל עסק שנגעתי בו - ואפילו הקטן ביותר - הפך למכרה של זהב, ואני זוכה כיום בסייעתא דשמיא להחזיק את כל יוצאי חלציי על שולחני מתוך הרחבה, ולאפשר להם להימצא בעולמה של תורה מתוך שלוה. והמחותן, אנחנו ידידים טובים מאוד, מתפללים באותו בית כנסת, שמחים יחד בשמחות משותפות ועולים יחד כל שנה לקברו של אותו יהודי גלמוד. שנינו יודעים שהוא עשה את הונו מהירושה של אותו אדם, ורק אני יודע שגם אני עשיתי את הוני מאותה ירושה...

"שנתיים-שלוש לפני פטירת הרב וואזנר יצאתי לנופש באוסטריה. פגשתי מכר שסיפר לי שבמרחק קרוב נמצאת עיירת קיט ושוהה בה הרב וואזנר, והוא בדרכו אליו להתברך ממנו, הוא הציע לי באדיבותו להצטרף אליו, כמובן שהסכמתי. הגענו לשם לקראת צהרים, נכנסנו לבית הכנסת של המלון, ידידי מיד ניגש להתברך מהגאון ורמז לי להצטרף אליו. הרב וואזנר נשא את עיניו ונתן בי מבט נוקב, ולפתע הורה באצבעו שאתקרב אליו גם אני. עשרים שנה חלפו מאותה פגישה יחידה ומיוחדת שפקדתי את ביתו של הרב וואזנר, היה ברור לי שהוא לא זוכר אותי, הרב רואה ביום מאות אנשים, כפול שלוש מאות שישים וחמישה, כפול עשרים, מיליוני אנשים... התכופתי לעברו והוא רכן לעבר אוזניי ולחש: 'נו, מה אתה אומר, על ותרנות משלמים בעולם הזה או לא?...'".

[מתוך 'ופריו מתוק']

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 775 במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 650 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל ז' כסלו תשפ"ד

פאסק פאר פארט

פאסק פאר פארט

פרשתינו ויצא היא המשך ישיר לפרשת חיי שרה, יעקב יוצא לחרון לקחת אשה - להקים בית בשליחות הוריו - יצחק אבינו ורבקה אמנו. הוא פוגש את רחל ליד הבאר ויודע שהיא זו שמיועדת לו. הוא מגיע לבית לבן בחוסר כל (אליפו לקח ממנו הכל - נשאר בלי בגדים אפילו).

תמורת לקיחת רחל אמנו לאשה עבד אצל לבן 7 שנים, אחרי שבבוקר ראה שנמצאת איתו לאה ולא רחל, אמר לו לבן שהוא צריך לעבוד עוד 7 שנים שנאמר: "וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שִׁבְעַת שָׁנִים אַחֲרוֹת" (כט, ל).

וברש"י: "אחרות - הקישן לראשונות מה ראשונות באמונה אף האחרונות באמונה. ואף על פי שברמאות בא עלינו, מדברי רש"י אלו עומדים אנו על גודל צדקותו של יעקב. הוא לא התמרד נגד רמאותו וחוצפתו של לבן שהעבידו שלא ביושר שבע שנים נוספות, שגם אותן עבד באמונה וביושר.

כתב רבנו בחיי בספרו "חובות הלבבות": וכן ראוי שתבחין את נפלאות ה' בהנהגת העולם, על ידי שתסתכל תמיד בתוצאות הסופיות של המאורעות העוברים עלינו, הנראות כרעות בתחילתם ובאות עלינו שלא ברצוננו, ובסופן הולכות לטובה.

ומסופר על חבורת עוברי דרכים שלנה ליד קיר אחד, ובא כלב וטינף את אחד מן החבורה, ההוא נייעור משנתו וקם לרחוץ את עצמו, וכשהתרחק מחבריו נפל עליהם הקיר ומתו, והוא ניצול.

והרבה פעמים קורים מקרים דומים... ניתן לשער מה חש אותו אדם בעת שאירע לו האירוע. אפשר שהתמרמר על רוע מזלו, כי הנה כשהוא מבקש להתנמנם לשעה קלה מעמל יומו, גם זה לא ניתן לו. אפשר שגם הרהר לעצמו כמה מאושרים חבריו, שהנה הם נמים את שנתם בשלווה, בעת שבה עליו לקום להתרחץ מהתקלה שאירעה לו. אולי הוא גם נזכר במאורעות דומים שקרו לו בעבר, ומכולם הסיק שאכן הוא ביש-מזל ללא תקנה והנה, כעבור שעה קלה בלבד התברר שההיפך הוא הנכון ודווקא לו השעה שיחקה לטובה.

בפרשתנו מגלים אנו קורטוב מאישיותו הכבירה של בחיר האבות. פרק באמונה ובבטחון שאפיינו את יעקב אבינו. גם כשנגרמה רעה על ידי בעל בחירה - לבן הארמי, קיבל הכל בסבלנות מתוך אמונה שכל מה שעושה ה' הכל לטובה.

על כך מאיר הגר"צ מסלנט בספרו "באר יוסף": אנו מוצאים לאחר שיעקב עבד ללבן שבע שנים תמימות בעבור רחל - "וַיְהִי בְּבִקְרֵי הַיָּהּ הַלְּאָה" (כט, כה). הפתעה גמורה. נקל לשער את ההתמרמרות שהיתה פוקדת כל אחד מאתנו אחר דבר כזה. אין ספק שבן תמותה רגיל היה מגיב על כך ברוגז גדול ובכעס רב שעולה היה עד לב השמים. ואם אין אפשרות להקים קול צעקה היה לפחות הולך עצוב ונדכא ונשבר לרסיסים. וכאן לא נאמר אפילו "ויחר אף יעקב" אלא הוא פונה ללבן וקובל בניחותא על הרמאות: "וַיֹּאמֶר (בלשון רכה!) אֵל לְבָן מַה זֹאת עָשִׂיתָ לִי הֲלֹא בְרַחֵל "עַבְדְּתִי עִמָּךְ וְלָמָּה רְמִיתָנִי" - יעקב אינו יוצא מגדרו. הוא מקבל הכל באהבה ובאמונה שמהלך זה מכוון משמים אך ורק לטובתו. כמה יש לנו ללמוד ולהתפעל מגבורתו ושליטתו על כחות הנפש שבקרבנו... "וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שִׁבְעַת שָׁנִים אַחֲרוֹת" (כט, ל).

מהתבוננות נוספת בפרשת אמונה זו, למדים אנו שגם אם רשע ורע מעללים נטפל ומציק לאדם על לא עוול בכפו, עליו לדעת שהכל מכוון משמים לטובתו. מרמאותו של לבן שגבלה באכזריות נוראה ושיבשה ליעקב את עבודת ה', צמחה הישועה והגאולה לישראל בגלויותיו השונות.

כך מצינו במדרש איכה (בפתיחה) שבשעת החורבן באו האותיות של התורה, האבות ומשה רבינו, וכל אחד מהם טען והזכיר את זכותו לפני הקב"ה, ולא נתקבלה טענתם.

עד שקפצה רחל אמנו ופירטה את עניין נישואי אחותה ליעקב, ואיך שריחמה על אחותה שלא תצא לחרפה, ומסרה לה את הסימנים שמסר לה יעקב. והוסיפה וטענה: "ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר ולא קנאתי לצרה שלי וכו', ואתה מלך חי וקיים, רחמן וכו' - מפני מה קנאת לעבודה זרה שאין בה ממש" (עייין שם באריכות). התגובה לדבריה לא איחרה לבוא "מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה ואמר: בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, כפי שנאמר (ירמיהו לא, יד): "כֹּה אָמַר קוֹל בְּרִיָּה נְשָׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רַחֵל מִבְּפֶה עַל בְּנֵיהָ מֵאֲנָה לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינֶנּוּ", כֹּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינַיִךָ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפַעֲלֶתְךָ נְאֻם ה' וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב" (שם, טו) - וְשָׁבוּ בָנִים לְגְבוּלָם" (שם, במדרש).

בזכות עמידתה של רחל בנסיון וצדקותה היוצאת מגדר הרגיל, הצליחה לפעול לגאולת ישראל יותר ממה שפעלו האבות ומשה רבינו גם יחד. למעשה במעשה המרמה יצאה צמחה לה הגאולה העתידית אחרי חורבן בית ראשון. ללמדינו, שכל חיי האדם הם לטובה, וגם אם אין הטובה נראית לו לאלתר, הרי היא תעלה ותצמח בבוא העת.

alfo pae

ויצא - תוכן ענייני הפרשה

- א. יעקב יוצא מבאר שבע, מגיע להר המוריה מתקן תפילת ערבית, וישן במקום, חלום יעקב והבטחותיו של ה' ליעקב, יעקב נודר נדר מקים מצבה ומנסך עליה שמן לה' (כח, י-כב).
- ב. פגישת יעקב עם הרועים ליד הבאר ורחל בת לבן אחי אמו, באה עם הצאן (כט, א-ג).
- ג. יעקב עובד בבית לבן 7 שנים כדי לשאת את רחל, נושא את לאה (בגלל רמאותו של לבן ובזכות ויתורה של רחל) ושבעה ימים אח"כ נושא את רחל, ועובד 7 שנים נוספות בעבורה.
- ד. לאה יולדת ליעקב את ראובן שמעון לוי ויהודה (כט, לא-לה).
- ה. בלהה שפחת רחל ילדה ליעקב את דן ונפתלי.
- ו. זלפה שפחת לאה ילדה ליעקב את גד ואשר.
- ז. לאה יולדת את יששכר וזבולון ואת דינה (ל, יד-כא).
- ח. רחל נפקדה ויולדת בן וקראה שמו יוסף (ל, כב-כד).
- ט. יעקב מודיע ללבן על רצונו לעזוב ונשאר עוד שש שנים בבית לבן, מצליח במעשיו ומתברך במקנה ובעושר רב.
- י. לאחר ציווי ה', עוזב יעקב את לבן לכוון ארץ כנען.
- יא. לבן ובניו רודפים אחרי יעקב ומשיגים אותו בהר גלעד.
- יב. יעקב ולבן כורתים ברית ביניהם ונפרדים (לא, מג-נד).
- יג. יעקב ממשיך בדרכו לארץ ישראל, ומגיע למחנים ופוגש שם במלאכי ארץ ישראל (לב, א-ג).

”וַיִּסְפֹּר לְלִבָּן אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה” (כט, יג)

וברש"י: "ויספר ללבן - שלא בא אלא מתוך אונס אחיו ושנטלו ממונו ממנו".

ולעיל (פסוק יא) הביא רש"י: "דבר אחר לפי שבא בידיים ריקניות אמר, אליעזר עבד אבי אבא היו בידי נזמים וצמידים ומגדנות ואני אין בידי כלום. לפי שרדף אליפז בן עשו במצות אביו אחריו להורגו והשיגו ולפי שגדל אליפז בחיקו של יצחק משך ידו. אמר לו מה אעשה לציווי של אבא אמר לו יעקב טול מה שבידי והעני חשוב כמת".

הגרמ"מ שולזינגר זצ"ל סיפר ששאל פעם את הסטייפלר, איזה מעלות צריך לחפש כשרוצים לבחור חתן, אמר לו הסטייפלר שכשבוחרים חתן, לא צריך לבדוק עילוי גדול, רק צריך לבדוק שלשה דברים, שיהיה לו מידות טובות, שיהיה מתמיד, ושיהיה לו שכל הישר. אבל לא צריך להיות גאון. וסימנך "משה" מידות, שכל ישר והתמדה, אמר הגרמ"מ שאלתי את הסטייפלר, אם יש לו שכל הישר, והוא גם מתמיד, למה צריך שיהיה לו מידות טובות? הרי התורה מעדנת את האדם! ע"י תורה האדם מקבל מידות טובות. ענה לו הסטייפלר, אכן התורה מעדנת את האדם, אבל זה לא מספיק, אם האדם לא מתייגע לשנות את המידות ולשפרן, התורה לבד, זה לא מספיק.

והביא לו ראייה מהפרשה שלנו, אליפז למד אצל זקנו יצחק, ומה למד אצלו? "לא תרצח". וכי את הלאו של "ולא תגזל" "ולא תגנב" הוא לא למד אצלו? הוא למד שאסור להיות רוצח, ושודד מותר כן להיות? מה התירוץ? אם הוא לא היה לומד תורה הוא היה רוצח, אבל היות שלמד תורה, והתורה מעדנת את האדם, אז זה הועיל לו להוריד אותו מדרגת "רוצח" לדרגת "שודד". אמר לו הסטייפלר, ודאי שהתורה עוזרת, שבלי התורה הוא היה רוצח ואילו עם התורה הוא סתם "חיה רעה". אם לא עובדים על המידות, זה לא מספיק. והוסיף הסטייפלר, בחור שלומד טוב, ההוכחה היחידה היא שעם ה"סטנדר" יש לו "שלום בית" טוב, ואתה יודע למה? כי ה"סטנדר" אף פעם לא ביקש לו להוריד את הפח... הסטנדר אף פעם לא ביקש לו לקום אל התינוק באמצע הלילה... אם לא עובדים על המידות, יכולים ללמוד ולהיות מושחת. זה מה שלומדים מאליפז, שעל המידות צריך לעבוד.

כיצד שכנע יעקב את אליפז שלא יהרגו

מובא במדרש הגדול: אמר יעקב לאליפז: הווי יודע שיש עלינו שטר חוב, שאמר הקב"ה לאברהם "ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדים וענו אתם ארבע מאות שנה". אם אתה הורגני - אתה ובניך פורעים שטר זה של גלות. מוטב שתיטול כל ממוני ממני ותניחני, ואני אפרע שטר של גלות. מיד קבל עליו אליפז ונטל כל ממונו ושלח את יעקב ריקם.

”וּלְלִבָּן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לָאָה וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל” - תפילה מעומק הלב

כותב רבנו האלשיך הקדוש זצ"ל: המתבונן בפסוק ילמד מהי כוחה של תפילה! התורה מונה מס' סיבות שבגינן היתה רחל ראויה להינשא ליעקב, ו"שם הקטנה רחל" - כשם שיעקב בנו הקטן של יצחק אבינו, יעקב אהב את רחל ועבד בעבורה שבע שנים... והיא היתה זיווגו משמים. אבל "עיני לאה רכות" (שם, יז) - מבכי, תחנונים ותפילה לפני הקב"ה להינשא ליעקב, וזכתה לזאת כי תפילה הנאמרת בתחנונים ומעומק הלב אינה שבה ריקם.

”וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרְנָה” (כח, י)

מובא במדרש תנחומא: "זה שאמר הכתוב - כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך".

ביאר בספר "תמימי דרך", שהנה יכול היה לומר "ויצא יעקב מבאר שבע לחרן", ואם היה כתוב כן, יוצא שהאותיות 'ו' ה' ה' מיותרים: "וַיֵּלֶךְ חָרְנָה", ומובא שהשם "יוה" זה המלאך הממונה על קפיצת הדרך, ושם זה יוצא מסופי התיבות של הפסוק "כי מלאכיו יצוה לך" (תהלים צא, יא), ובזה מובן המדרש, שהיה קשה למדרש על ייתור האותיות הנ"ל, ומתרץ שהכתוב רימז על המלאך שממונה על הדרך שנתלווה אליו, וכפי שיוצא מהפסוק 'כי מלאכיו'...

ובספר 'אוהב ישראל' (ליקוטים, פרשת וזאת ברכה) ביאר את העניין כך: "במדרש הנפטר מחברו אל יפטר אלא מתוך דבר הלכה. ומאי הלכה יחיד ורבים הלכה כרבים. עכ"ל המדרש. פירוש כי שם של שמירת הדרך הוא "יוה" היוצא מן סופי תיבות מפסוק (תהלים צא, יא) "כי מלאכיו יצוה לך", והם ראשי תיבות של יחיד ורבים הלכה כרבים שהוא גם כן שם זה.

בספר "חקל תפוחין", מביא בשם מהרי"ד מבעלזא זיע"א, שסיפר: שפעם נסע הרה"ק החוזה מלובלין עם כמה מחסידיו, והיה זה ביום שישי, וכבר נתאחרה השעה, פנו החסידים אל רבם ואמרו, שבדורות הקודמים, במצב כזה היו הצדיקים עושים קפיצת הדרך, נענה החוזה מלובלין ואמר "כן, מי יכול היום", ולפתע ראו שהגיעו למחוז הפצם מוקדם בהרבה מהמצופה, ולאחר מכן אמרו שבדבריו "כן, מי יכול היום" כיוון החוזה מלובלין את השם הנזכר, "יוה" שמשוגל לקפיצת הדרך.

”וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר אֶסָף אֱלֹקִים אֶת

חַרְפְּתִי” (ל, כג)

וברש"י: "חרפתי וכו' ואגדה כל זמן שאין לאשה בן אין לה במי לתלות סרחונה משיש לה בן תולה בו מי שבר כלי זה בנך מי אכל תאנים אלו בנך".

והדברים מפליאים, וכי זהו מעלת הבן אצל רחל אמנו, שמזכירים דברים קטנים של מה בכך בכבוד, לעומת אושר הגדול של אם הבנים שמחה שמעמידה שבת בישראל ואם עקרה שנפתח רחמה וזכתה לזרע של קיימא ובן ליעקב אבינו, כמה תמוה שתזכיר דבר כזה כלל!?

ופירש הגרא"ל חסמן ז"ל שכשאדם איבד כובעו וחבירו רץ אחריו ומה עוד שנכנס למים להציל לו את כובעו, הרי מודה לו מאוד, ומכיר לו טובה על המעשה. ואם הוא עצמו היה בסכנה, ונפל לים, ובא חבירו והצילו, וגם הציל לו את כובעו, מטבע האדם שמרוב שבח והודיה על הצלת חייו לא נחשב בעיניו כלום מה שהציל לו גם את כובעו, אמנם, ממידת האמת והכרת הטובה, ראוי לו להודות על כל דבר ודבר בפני עצמו, כי הרי גם זה טובה היא, וכי בגלל שעשה עמו עוד דברים גדולים יותר בטלה חובתו לגבי דבר הקטן? ועל כך הזכירה רחל אמנו, שלא תשכח לעולם להכיר טובה גם על דבר קטן כזה של אסף אלקים את חרפתי, הרי פשיטא שכל ליבה מלא שמחה ושבח והודיה על זרע ברכ' ה', על עבד ה' בן יעקב משבטי ה', ומתוך גדלותה הזכירה גם עניין קטן שאין האדם משים על לב. [ברכת אברהם]

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה" (כח, י) -

רק צריך לרצות באמת ולסמוך על ה' יתברך

במדבר (בראשית רבה סח, ב): "רבי שמואל בר נחמן פתח: 'שיר למעלות אֲשָׁא עֵינַי אֶל הַהָרִים' (תהלים קכא) אֲשָׁא עֵינַי אֶל הַהָרִים לְמַלְפָּנַי לְמַעֲבַדְנִי".

המילה "ההרים" נדרשת בכלל משמעות: מלשון הורים, ומלשון הוראה, כשלמעשה ההורים הם בדרך כלל גם מורים המלמדים את בניהם. יעקב אבינו אמר: "אֲשָׁא עֵינַי אֶל הַהָרִים" - אני צריך לראות איך אבותי התנהגו כשרצו לבקש זיווג. אליעזר, בשעה שהלך להביא את רבקה, מה כתוב ביה? 'וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֶשְׂרָה גַמְלִים מִגְּמְלֵי אֲדָנָיו', ואני לא נזם אחד, ולא צמיד אחד (שכידוע אליפז בן עשו שדד את יעקב בדרך) מה עושים? חזר ואמר: מה, אני מאבד את בטחוני מבוראי?! חס ושלום, איני מאבד בטחוני מבוראי! אלא, עֲזָרֵי מַעַם ה' עֲשֵׂה שְׁמִים וְאָרֶץ". הרי ה' עושה שמים וארץ בלי שום השתדלות מצידם של השמים והארץ, הכל מיזמתו של הקב"ה. אז גם כאן יהיה הכל מיזמתו של הקב"ה.

וממשיך המדרש, "אֵל יִתֵּן לְמוֹט רִגְלֶךָ אֶל יְנוֹם שְׁמֶרְךָ, הִנֵּה לֹא יְנוֹם וְלֹא יִשְׁנֶן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל - הַכוֹוֶנָה לַיעֲקֹב, ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע' - מַעֲשֵׂו וּמַלְכוּ, 'יִשְׁמַר אֶת נַפְשְׁךָ' - מִמַּלְאָךְ הַמּוֹת, ה' יִשְׁמַר צְאֲתְךָ וּבּוֹאֶךָ' - וַיֵּצֵא יַעֲקֹב".

יש לנו במדרש הזה ידיעה חשובה שמנחה אותנו למעשה בחיינו: כאשר אפשר - חייבים! אם באפשרותך להביא עשרה גמלים טעונים מכל טוב, כמו שאברהם הביא - עשה זאת. אולם כשאין אפשרות לעשות השתדלות - אתה פטור מהשתדלות, ועליך להאמין שהכל יסתדר בעזרת שמים, שהלא זיווגו של אדם משמים הוא העשייה שלך היא התנאי לתוצאה. וזה למעשה פסוק מפורש בספר קהלת (ט, י): "כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ עֲשֵׂה" - כל מה שאתה יכול לעשות - תעשה את המקסימום ממה שאתה יכול לעשות...! אז עצם החובה להשתדל, לא לחבוק ידיים, היא הרי ידועה. אומר הספרי על הפסוק (דברים טו, יח): "וּבִרְכֶךָ ה' אֱלֹקֶיךָ" - "יכול יהא יושב ובטל? תלמוד לומר: 'בכל אשר תעשה'".

ברכת שמים היא זו שתועיל. מתי? אחרי שאתה עושה! יעקב אבינו גילה לנו יסוד: כשאתה יכול להשתדל - אתה חייב להשתדל, וכשאינך יכול להשתדל - אתה פטור מהשתדלות! ואם אתה באמת פטור מהשתדלות - ה' יעזור לך!

כשרוצים באמת - משמים מסייעים - סיפור

הרב מפוניבז' זצ"ל היה היה אברך כשהתמנה לרבה של העירה פוניבז' - ממלא מקומו של רבי איצ'לה פוניבז'ר.

הוא קיבל עירה שהיו בה תלמוד תורה קטן, וישיבה, שעוד איכשהו החזיקה מעמד. היה לו חלום - להפוך את פוניבז' למעצמה של חינוך: לבסס את התלמוד תורה, ולייסד ישיבה קטנה וישיבה גדולה, וכוללים של אברכים, בית ספר יסודי לנערות, וסמינר וכו' - קמפוס של חינוך!

בשביל להתחיל לממש את החלום, הוא היה צריך שטח קרקע גדול. מהשמים הקרו לפניו הזדמנות ממש נדירה - הכומר של פוניבז' היה בן למשפחת האצולה שפעם שלטה בעיירה, והיא היה הנצר האחרון למשפחה זו וירש המון קרקעות. הוא ידע שהוא לא משאיר אחריו ילדים, אז החליט למכור את השטחים שלו. לפי ערך הקרקע, הם היו שווים 60,000 רובל - הון בלתי נתפס בימים ההם, אבל הוא פרסם, שמי שיתן לו חצי מחיר, כלומר 30,000 רובל במזומן - הוא ימכור לו את הקרקע!

עבור הרב מפוניבז' זו היתה ממש הזדמנות חייו! הוא עלה אל הכומר, והתחיל להתמקח: "מי יתן לך 60,000 רובל?!? ענה לו הכומר: "האמת היא שיש מי שמוכן לתת, אבל הוא רוצה לפרוס זאת בתשלומים... אני רוצה חצי מחיר, אבל במזומן! אתה רציני או לא?!? ענה לו הרב: "תוריד ל-25,000, וגמרנו ענייך!" "אבל מזומן!" אמר הכומר. אמר לו הרב: "תשמע, אתה הכומר של העירה, ואני הרב של העירה. תן לי מרווח של זמן, כמה חודשים. לעשות סבב בין עשירי רוסיה

ולחמם את לבבם, שיחליטו לפתוח את הכיס!" הדבר לא מצא חן בעיני כומר... "אתה יודע מה?" אמר הכומר, "תביא לי כעת 5,000 רובל מזומן, ואני אתן לך חודשים לעשות את הסבב שלך, ולאסוף תרומות. אם בתום החודשים אני לא רואה את ה-20,000 הנוספים - אין עסקה, ואיבדת את דמי הקדימה! מסכים או לא?" "אשאל את אשתי", ענה הרב. 5,000 רובל - זה כל הכסף שהיה לרב מפוניבז' ולזוגותו, מהנדוניה שהוא קבל מחותנו - הרב של וויג'. הלך הרב מפוניבז' לביתו ושאל את אשתו: "את מוכנה לתת את 5,000 הרובלים?" והיא אמרה מיד: "כן! אני אתך"!!!

לקח את הכסף, הלך לכומר, וחתמו על זכרון דברים. יש לו עתה חדשיים לגייס את הסכום הנותר. קם ועשה! נסע לפטרבורג, נסע לקובנה, נסע לוילנא, דיבר עם כל הגבירים, חימם אותם, הלהיב אותם - הוא פתח להם את הלב, אבל לא את היד!... כולם הסכימו עקרונית לתרום, אבל אמרו לו שאין להם כעת בכספת את הסכום שהוא דורש.

בקיצור, מגיעה השבת האחרונה, ביום א' הוא צריך לשלם את יתרת התשלום - ואין לו! איך שיצאה השבת ועשו הבדלה, הלך לבית המדרש ללמוד, וכשהרב מפוניבז' פתח את הגמרא, הכל נעלם. אין כומר, אין קרקעות... הוא כעת חי בעולם אחר! שט לו בעומקא של תורה, בסיום הלימוד, הוא מרים את הראש - 2:00 בלילה! חשב שכולם ישנים.

הרב עושה את דרכו לביתו, ורואה אור... פותח את הדלת, מוצא שני עשירים, מהגבירים של פוניבז', יושבים אצלו בסלון. "שלום הרב! איפה הרב היה?" שאלוהו. מה אתם עושים כאן בשתיים בלילה?!? שאל אותם הרב. "מגיע לנו מזל טוב! לזה יש בן, לי יש בת - החלטנו להשתדך בינינו!" ענה אחד הגבירים. "מזל טוב, מזל טוב" ברח אותם הרב, ומזג להם 'לחיים'. "כדי לבשר לי את זה נשארתי ערים שני שתיים בלילה?!? תמה הרב. והם הסבירו לו שהם שני גבירים שכל אחד הבטיח 10,000 רובל לנדוניה (אף אחד הרי לא האמין לשני), והם רוצים 'לראות, שבאמת כל צד נותן את הסכום הנ"ל, אז זה הוציא 10,000 רובל, והשני גם הוציא, כל אחד סופר את הכסף של השני... 'ופי! יש 20,000 רובל, אפשר לשתות לחיים! עשינו שידוך! בד בבד הם החליטו להפקיד את הכסף אצל הרב עד החתונה, שתערך בעוד חצי שנה. אמר להם הרב: "תשמעו, אני מקבל פקדונות מאנשים, אבל לא בסכומים כאלה. אין לי כספת בבית, ולהיות אחראי על 20,000 רובל... סכומים כאלה אני לא מקבל!"

שני הגבירים הפצירו שוב ברב, שבכל זאת יסכים לשמור להם על הסכום, ענה להם הרב: "אם תסכימו שאוציא את הסכום הנ"ל למה שאני צריך כעת לצרכי מצוה, ובעוד חצי שנה (בתאריך של החתונה) תקבלו את ה-20,000 ביד - "מסכימים!" אמרו השניים, "סומכים על הרב!"

מספר הרב: "כל הלילה לא ישנתי. פתחתי גמרא, למדתי עם הכסף מתחת לגמרא, התפללתי 'ותיקין', עלייתי לכומר, הנחתי את הכסף על השולחן (העיניים שלו התגלגלו...), לקחתי את הכומר למשרדים והעברתי את הבעלות על שמי... בצהרים אני חוזר הביתה - והגבירים מחכים לי. מה זה?" שאלתי. "השידוך התפוצץ!" ענו... הם מבקשים את הכסף בחזרה. "טוב", הוא אומר להם, "תשמעו, סכמנו חצי שנה... הכסף כבר לא אצל". "טוב, אז עוד חצי שנה שהרב יחזיר לנו את הכסף", ענו שני הגבירים.

תוך ארבעה חודשים החלו הגבירים לתת! זה נתן, וזה נתן, ותוך חצי שנה היה לי כבר את כל הכסף להחזיר להם! ופוניבז' פרחה! היתה למטרופולין של חינוך: לפני השואה היו כ-1,800 תלמידים ותלמידות. פוניבז' הפכה להיות מעוז של חינוך בליטא!

מה הקב"ה רצה לומר בסיפור הזה? - שאם אתה יכול לעשות השתדלות אתה חייב לעשות השתדלות, וכשאינך לך שום אמצעים - הקב"ה יעשה, "גול על ה' דַרְכֶךָ, וּבִטַח עֲלִיו וְהוּא יַעֲשֶׂה" (תהלים לו, ה). ואו "הַשְׁלֵךְ עַל ה' יְהַבֶּךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ, לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק". [מעובד מתוך דורש טוב]

"ויאמר לו... אך עצמי ובשרי אתה... (כט, יד)

ויקרא לאחיו לאכל לחם... (לא, נד) - סיפור

עם סיום מלחמת העולם השנייה, היה מצבם של הפליטים היהודים בכי רע. כולם רצו להיבנות מחדש, לאחר חורבן ושבך כה גדולים, אולם העניות היתה גדולה ביותר. מי שיכול היה לסייע לפליטים היהודים היה ארגון הג'וינט. הארגון היהודי ההומניטרי הצליח לרכז אליו תרומות רבות מעשירי ארצות הברית, אשר שמע הזוועות שהתחוללו ביהודי אירופה נגע ללבם. דא עקא, ארגון זה נשלט על ידי אנשים רחוקים מתורה ומצוות, ואלו עשו בכספים כפי נטיית לבם.

באותם ימים הגיעה ישיבת מיר למצוקה כספית קשה שסיכנה את המשך קיום הישיבה. אחד מראשיה גמר בלבו לפנות לבקש עזרה מיו"ר הג'וינט. מי ששמע על כך ניסה להניאו מכך; 'חבל על הזמן היקר, אין שום סיכוי שיו"ר הארגון, שהוא שונא דת ידוע, ירצה לתרום לישיבה'. אך לראש הישיבה כבר לא היה מה להפסיד. בישיבה לא היה אוכל לבחורים, וכך לא שייך להמשיך. "אני עושה את ההשתדלות שלי", אמר, "והקב"ה יעשה את שלו". הוא עמד לפני היו"ר וביקש כסף עבור הישיבה ועבור התלמידים, שברובם הגדול היו פליטי מלחמה חסרי כל. כמענה לבקשה, אמר לו היו"ר: "אני עוזר לרופאים, לעורכי דין, לאנשים שבאופן כללי תורמים לחברה... אתם, מה אתם תורמים לעולם? שום דבר. כל היום יושבים ולומדים..."

"אנחנו לא תורמים כלום"?! החזיר ראש הישיבה בשאלה. הוא הפשיל את שרוולו, הראה לו את המספר החקוק על זרועו והמשיך: "הייתי במחנה עבודה של הנאצים, יימח שם. המפקדים כולם היו רשעים, אבל היה אחד רשע יותר מכולם. הוא התעלל בנו, וגם כשנתן את פרוסת הלחם היבשה שלנו, עשה זאת תמיד בסדיסטיות. לפעמים היה זורק את הפרוסות לרצפה ויורק עליהן, לפני שהורשינו לגעת בהן. לפעמים היה מכריח אותנו להתכופף ולשכב על הרצפה כדי לקחת אותן, ואז דורך על גבינו. תמיד היה האוכל כרוך בהשפלה. לאותו נאצי רשע היה עוזר יהודי. שמו היה 'איוון המומר', והוא מסר נפשו לשטן. הוא היה ה'שטינקר', המלשין, ובכל פעם שהביא מידע על אחד היהודים בצריף, זכה לקבל שתי פרוסות לחם במקום האחת שכולנו קיבלנו, ומלבד זאת ניצל מן ההשפלות הכרוכות בקבלת פרוסת הלחם. באחד הימים, עלה בדעתו של הנאצי רעיון סדיסטי חדש לגבי האוכל שלנו. באותם ימים עבדנו קשה במעלה מדרון תלול. הטיפוס היה קשה ביותר, כולנו היינו חלשים, עור ועצמות ממש, ובאפיסת כוחות עשינו את הדרך הלך ושוב. ואז הכריז הנאצי כי היום הוא יעמוד בראש ההר ויזרוק את פרוסת הלחם למטה. הבטנו למטה ועינינו חשכו, איך נוכל לעשות זאת? הבטתי לעבר יהודי זקן שהיה אתנו. הוא היה חלש הרבה יותר מאתנו, הבחורים הצעירים. ידעתי בוודאות כי לא יהיה לו כוח לטפס. החלטתי לקחת גם עבורו פרוסת לחם, אולם חששתי שמא לא יעמוד לו כוחו לחכות עד שאחזור. נראה היה לי כי אם לא יאכל מיד, הוא עלול למות. פתאום הבחנתי כי בידיו של איוון המומר היו שתי פרוסות לחם. הוא, כאמור, קיבל יחס מועדף. אזרתי עוז ונגשתי אליו, הצבעתי לעבר היהודי הזקן, שנראה נוטה למות, ובקשתי: 'האם תוכל לתת לו פרוסת לחם אחת מן השתיים שיש לך? אני יורד כעת להביא

פרוסות לחם, ואביא גם את הפרוסה של היהודי הזה. בעוד זמן מה תקבל את הפרוסה השניה בחזרה, רק שבינתיים אני חושש שהוא עומד למות'. איוון הביט לכווני ואמר: 'היהודי הזקן הזה בין כה וכה לא ייצא מכאן חי, ואם כן, בשביל מה שימשיך עוד להתייסר? שימות היום ויגמור את הסיפור', אמר איוון וסרב לתת את פרוסת הלחם השניה שלו. הבנתי כי ממנו לא תבוא הישועה, וירדתי למטה להביא את הלחם. כשחזרתי עם ה'שלל' בידי התברר לי כי הגעתי מאוחר מדי עבור אותו זקן... הוא לא החזיק מעמד ובאותו יום נפטר". ראש הישיבה השתתק, נשא עיניו לעבר היו"ר שהקשיב לו בריכוז, והמשיך: "שאלת קודם במה מועילים בחורי ישיבה לעולם? הרי לך התשובה. אנחנו, בחורי הישיבה דאגנו לאותו זקן, המשכנו להיות בני אדם גם תחת התנאים האיומים במחנה. איוון המומר הוא דוגמא ליהודי שהתנתק מתורה. יהודי שרואה מולו איש זקן גווע מרעב, ואינו מסוגל להיפרד לכמה דקות מפרוסת הלחם השנייה שלו למענו". הוא סיים את דבריו, שהותירו רושם עז, ויצא מהמקום. כעבור ימים אחדים שמע ראש הישיבה דפיקות בדלת ביתו. כשניגש לפתוח, נדהם לגלות מאחורי הדלת את יו"ר ארגון הג'וינט. "דע לך", אמר לו היו"ר, "שמאז שדיברת איתי, אני מצליח לישון. היודע אתה מדוע? מפני שאני הוא 'איוון המומר'..." הוא הפשיל את שרוולו והראה לו את המספר החקוק על ידו. "הדברים שאמרת לי נכנסו בי כארס של עכנאי. ייסרתי את עצמי על שלא דאגתי לאחי, עצמי ובשרי, ומה שעניין אותי בימים הללו היה רק לשרוד ולחיות. זכרתי אתכם היטב, בחורי הישיבה, לא פעם ראיתי את דאגתכם לזקן ההוא, ואת האכפתיות שלכם לשאר היהודים... באתי לכאן להודיע לך שאני רוצה לסייע לכם". תוך זמן קצר הועבר מארגון הג'וינט סכום עצום שהספיק לאוכל ולבגדים עבור כל בחורי הישיבה...

ברכת התורה

ריון ברינה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן מאור אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רו"ח) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעמה: רוח בת שמשון הגר בת אהרן וחרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיהה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זהבה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עווד בן הגר: גולן בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושחרה בנות תורן יפה

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה ריזל בת מיינה: שירה בת שושנה הדס הודיה בת פאולה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מלז

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

סיפורי השגחה פריטים שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

אל תבא לנסות

השתתפנו בשמחה משפחתית וקבענו לעיוב בשעה אחת עשרה בלילה (23:00) הזמנו הסעות לכל המשפחה, אך בשבועה היעודה החליטה הרבנית מסיבות שלה שעליה להישאר עוד קצת...

ההסעות נסעו עם כל בני המשפחה ואני נשארת להמתין לנוות ביתי.

לא חלף רגע ובהור שמועד להתחתן הגיע מתנשף אחרי ריצה של רבע שעה רצוף כדי להספיק לפגוש אותי להתייעץ בעניין דחוף לקראת החתונה שלו. הוא כבר שמע שעובתי באחת עשרה והתרגש מההשגחה בסופו נשארת...

שוחחנו ארוכות עד שהכל היה לו ברור ונהיר. חשבתי שכבר ראיתי את ההשגחה וסיבת העיכוב ואכן דקה אחרי שסיימתי עם הבחור, בקשה הרבנית לעיוב. הזמנתי דייבר שהגיע לאסוף אותנו. בדרך התפתחה שיחה עם הנהג והתברר שהוא החליט לעיוב את דרך החסידות ולשחרר עצמו מכל מחויבות כל שהיא...

מדובר באבא לכמה וכמה ילדים והדבר יעורר זעזוע לכל המשפחה.

כל הדרך שוחחנו כאשר בסוף הנסיעה הוא הודה לי ואמר שלא חשב על ההשלכות שיזיהה לכן עבור הילדים שסך הכל טוב להם, והוסיף שגם על עצמו לא חשב לעומק ושבואופן כללי טוב לו, ועל נקודה אחת או שניים לא שוברים הכל...

קבענו להמשיך לדבר אבל הבית הזה ניצל מהרס!!!

בעל המעשה: מרדכי הרב

צ'רני לטבח - מנדח

מעפע לפעם אני מצטרף לקבוצת משמחים לשמח אסירים בכלא.

בפעם הזו היו עיכובים לא צפויים ונאלצנו להתפלל מנהג בכלא. אלא שלא היה לי סיודר תפילה וקבלתי על עצמי להגיד עלינו לשבח מותן הכתב מפני חשיבות תפילה זו כפי שמצוטט המשנה ברורה: ויש לומר "עלינו באימה וביראה, כי כל צבא השמים שומעים, והקב"ה עומד עם פמליא של מעלה וכולם עונים ואומרים "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו וגו'.

הסיבה לכך שלא היתה לי סיודר הוא שלפני שנכנסים לכלא, עובדים בדיקות וסריקות כדי לוודא שאף אחד לא מכניס או מבריח פריט כל שהוא לכלא עבור האסירים. כולנו מרוקנים מראש את כל הכיסים ובאים עם אפס חפצים לקראת הביקורת. חוץ מאחד שתמיד מביא הכל אתו ונהנה מהבידוק ומכל החפצים ששמים לו בצד לשמירה. נזפתו בו פעם אבל הוא בשל, מעוניין לראות מה הם מפספסים ולא מוצאים בכליו סתם לכיף שלו...

לשאלתי אם יש למישהו סיודר? שאלה שמוכן לי שאין לאף אחד, הוא ציחק בהנאה ושלף לי סיודר קטן ואמר תחביא את זה!!! זה הדבר היחיד שהם לא מצאו...

כבר לא כנסתי עליו והבנתי שמשמים סיודר לי את הסיודר דרך השוטיים שהוא אוהב לעשות...

בעל המעשה: ב. ש. ספאלס

הפענוץ לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטית מוזמן לשלוח אל ר' שפחה ספאלס

בפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

יש לנו כבר למכביר! אנתנו שבועים מרשימה ארוכה של ברכות... אני צריך 'הבטחה' הבטחה ברורה ומפורשת... בהעדר 'הבטחה' שכזו הריני מוכן ומוזמן לקיים הדין הכלכלתי ולהתגרש תיכף ומיד!

כשראה הרבי את המצב לאשורו, נכמרו רחמיו מאד עליהם ותכיף הכריז בפה קדשו: הריני מבטיחך נאמנה לשנה הבאה בן זכר!

תיכף כששמע ר' אלימלך את הדבר מפורש יוצא באש שלהבת מקדושת פי הצדיק, נסכה בו פתאום רוח חדשה, הוא חש באותו רגע שאבן כבדה מאוד נוולה מעל ליבו, וכמי שיוצא ממוות לחיים: הוא נתמלא שמחה וחיות קודש, והודה לרבי בכל לב על שהציל אותו ואת משפחתו מן החרפה, והלך לביתו בשמחה ובתפילה וציפיה לישועת ה'.

אהבת ישראל מה משפחתך

ויהי לתקופת השנה ותהום כל המשפחה והידידים על הגם והפלא הגדול שעשה הש"ת בגזירת עבדיו הצדיקים בבית משפחת טויבער, כאשר נולד להם בן זכר חי וקיים בריא ושלם וכל שכונת 'אונגערדישע הייזער' וסיבובתיה צהלה ושמחה!

בשמחתו הגדולה יצא ר' אלימלך אל משרדי הדואר הראשי, ויגיד 'טלגרמה' אל בית הרבי שכבר חזר למונקאטש על הבשורה הטובה, כדבר איש האלקים אשר שיערה אחת מדברי קדשו לא לפלה ארצה!

בעקבות אותה ישועה נהפך ר' אלימלך לחסיד מונקאטש נלהב, ואף ערך כמה נסיעות קודש למונקאטש, ולא שת לבו לקושי הדרכים שמירושלים ועד הונגריה.

והנה לימים נודע ממשך רבי בנימין הצדיק בסיפורו המרתק שבאותה תקופה שלאחר ההבטחה שנתן המונקאטשער רב על בן זכר לר' אלימלך, מצאו בין ספריו הרבים 'גמרא סוכה' שרשם עליה הרבי תק' את שמו של ר' אלימלך ושם אימו, שם זוגתו ושם אימה. והיה הדבר לפלא בין הגבאים ואנשי שלומם, כי לא היה רגיל כלל לכתוב שמות להזכרה, ובודאי שלא על גבי הספרים ולבטח שלא על הגמרות הקדושות בעצמם: הם לא ידעו לפתור מדוע בחר לכתוב את שמו דוקא על גמרא סוכה?

אך אמר לי רבי בנימין זצ"ל כממתיק סוד: אפשר לך את כל הענין בפשטות [כנודע דרכו בקודש להסתיר גודל בינתו וצדקתו במעטה הפשטות...]. הלא ידוע שהלימוד במסכתא סוכה היא סגולה להינצל מן השונאים והחולקים כאשר לכל מסכת יש את השפע ואת הסגולה שלה, ומסכתא זו משפיעה את מידת השלום ואהבת ישראל.

כמו שכתב בספר המידות (ערך מריבה אות נז) וה"ק: "למחלוקת - ילמד מסכת סוכה" עכ"ל.

הלא כל יסודה של הסוכה היא 'סוכת שלום', שיש בה איחוד וקיבוץ בית ישראל יחדיו בשלום ובאחדות. כפי שרמזו בה דורשי רשומות במאמר הגמרא (סוכה כז): "כל ישראל ראוים לישב בסוכה אחת", שמכוח הסוכה הקדושה נשפע שלום ואחדות בישראל, כאיש אחד בלב אחד, וראויים כולם יחדיו לישב בסוכה אחת. שלא כשאר ימים שזה אין יכול לשבת ביחד עם זה... חנה אינו יכול עם זה...

וכן היה מנהג כמה צדיקים ומטו בה גם משמיה דהרה"ק מרופשיץ זצוק"ל, ללמוד מדי יום בגמרא סוכה, כדי להינצל מן הרדיפות והמחלוקת שהיה הס"מ מעורר כנגדם תדיר כנודע. [כאשר הבטיחו בישיבה של מעלה לשתן בעת שקטרו בטרם ירדת נשמת הבעל שם טוב הקדוש ז"ע לעולם שעם דרך החסידות שיפץ בעולם יפריע מאוד לעבודתו. - והבטיחו מן השמים שיהיו עליו ועל תלמידיו הצדיקים ממשכי דרכו תמיד מחלוקת שיפריעו בעדם כידוע].

ולכן היה אף הרבי מונקאטש ז"ע לומד והוגה בכל יום בגמרא סוכה כידוע שברוב להט הקנאות שבערה בו בתבערת אש קודש, היו לו הרבה חולקים ומתנגדים והיה עוסק מדי יום בלימוד זה בשביל סגולת השלום שהיתה מקובלת בידו מן הצדיקים שלפניו.

אשר על כן, לאחר שהוציא מפי קדשו הבטחה מפורשת ושפתיו ברור מילול, לא עבר יום שלא התפלל לפני הש"ת והעתיר בכל לב בעד קיום זו ההבטחה, ולכן רשם את השמות למזכרת על אותה גמרא סוכה שהיה לומד בה בכל יום כדי להתפלל עבורם מדי יום ביומו.

ומלבד הסגולה הטובה שלמדנו כאן לחיזוק 'אהבת ישראל, ארוחנא תו אנב ארוחין לימוד חשוב נוסף, שלא הוציאו הצדיקים ספיהם מילים של הבטחות בעלמא, אלא יגעו וטרחו והרבו להעתיך ולהתפלל על כל ברכה והבטחה שהעניקו לאיש ישראל. כאשר היו מוסרים ליבם ונפשם תמיד בשביל טובתם של ישראל, ולכל ז'ק שלהם יש כיסוי חזק!

באחת מנסיעותיו של הגה"ק בעל 'מנחת אלעזר' ממונקאטש זצוק"ל לעיירת מרפא רחוקה, פגש

בדרך רמז דרשו במקרא זה שבא ללמדנו אורחות חיים במידת 'אהבת ישראל, והדרך הישרה שיבור לו האדם בקידוב לב ישראל, באהבה ואהבה שלום ורעות.

ועל כך דיבר הכותב לאמר: הכי אחי אתה? - כיצד נבדוק זאת לנכון אם אכן 'אחי אתה' באחוה ואהבה שלמה? - המבחן לזה הוא: יעבדתי חנם! ולא בשביל קבלת תמורה כל שהיא שלא כדרך אנשים שכל טובה שעושים לחבר יש בה איזו 'קנוניא'... ואינטרס מסוים אלא אך ורק בשביל שאחי אתה!

הגידה לי מה משפחתך - את 'משפחתך' ורווחך שחושב אתה 'להרוויח' מקנוניה זו, הגידה אותה לי ולא לך! - בעת שאתה מטיב עם ישראל תקיים 'ועבדתי חנם! ותשוב רק מה אחיך ויכל להרוויח ולהשתכר מכאן, ולא מה תהי' 'משפחתך' שלך מזה ד"ק.

כך היא המידה הישרה של 'אהבת ישראל' לאהוב להשפיע ולהעניק בישירות בנאמנות ובתמימות, ללא התחשבוניות שונות של תגמולים כאשר 'עשה האלקים את האדם ישר, והמה בקשו חשבונות רבים! (קבלת ז, טז). בספרים הקדושים נקראת מידה גרועה זו בשם: 'לתינה על מנת לקבל, שהוא 'חסד שאינו של אמת' [עייני רש"י ריש פרשת ויחי (מן, טז) ע"ש]. והיא רחוקה מן השלמות של 'אהבת ישראל, שכן כל עצם מהות 'לתינה זו הוא רק בשביל 'קבלה, שכל תכליתו וכוונתו בנתינתו היא בכדי לקבל. - אלא שמבין ומחשב שבכדי לקבל צריך גם לתת, שהרי על פי רוב לא יקבל בחינם...

וכדרך שמצינו בפרק השוכר את האומנין (ב"מ פ:): "שמור לי ואשמור לך - שומר שכר", שאף על פי שהוא שומר עתה את שורו של חבירו, הרי זה בשכר, כדי שאחר כך חבירו ישמור עבורו את שורו שלו...

הנתינה צריכה להיות לשם נתינה! - ועבדתי חנם! אהבת ישראל - לשם אהבת ישראל!

סיפר לי מו"ר כ"ק אדמו"ר ממשכנות הרועים, הגה"צ רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל, דיין ומ"ץ דפה עיה"ק ת"ו. שלפני עשרות בשנים סיפר לו אחד מחשובי המתפללים בבית הכנסת הגדול של 'בתי אונגארין, ה"ה מוה"ר אלימלך טויבער זצ"ל, שלאחר נישואיו לא זכה לדאבון לב להיפקד בזרע של קיימא וכעבור עשר שנים שלא נפקדו בבנים רצה לגרש את אשתו.

באותה תקופה הגיע לביקור בארץ הקודש הגה"ק ממונקאטש ז"ע בעל 'מנחת אלעזר, ובשהותו לימים מספר בעיה"ק ירושלים ת"ו, כדי להיפגש ולהמתיק סוד עם הגה"ק המקובל הס"ק מוהרש"א אלפנדרי זצוק"ל כידוע באו לפניו זוגתו של הר"ר אלימלך ואמה וזעקו במר ליבם בדבר ישועה ורחמים מצרתם הגדולה, כאשר כבר רצה בעלה לגרשה. ואף הוסיפו לבקש ממנו שידבר על לב הבעל להניא אותו מלגרשה כי אם לא די לה בצרת עקרותה, עוד תישאר גרושה עלובה ומסכנה רח"ל.

המונקאטשער רב כשמעו את צרתה ובכיותיה של בת ישראל קודש התחלחל ליבן, וציווה לקרוא תיכף אליו את הר"ר אלימלך, והחל לדבר עימו אודות מצבם המעיק, הוא חיזקו ועודדו שאין ראוי לאיש ישראל להתייאש ח"ו מן הישועה והפציר בו שלא ימהר לגרש את אשתו בשביל זה.

אך ר' אלימלך שמע ולא קיבל, הוא טען שסוגיא ערוכה היא וגמרא מפורשת לפנינו בפרק הבא על יבמתו (יבמות טז): "נשא אשה ושהה כמה עשר שנים ולא ילדה, יוציא ויתן כתובה, שמה לא זכה להיבנות ממנה. ואף על פי שאין ראה לדבר, זכר לדבר (בראשית טז ג), 'מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען' ע"כ. [עייני היטב בשולחן ערוך הלכות גיטין (אבן העזר סי' קגד ס"ו) ונושאי כלים שם].

וכי טוב אנכי מאברהם אבינו ע"ה? - טען רבי אלימלך במרירות נפשן שלאחר עשר שנים עשה מעשה ונשא את הגר כדי להיבנות בזרע של קיימא.

[ואף 'מנחת אלעזר' זצוק"ל בעצמו קיים מאמר זה כנודע כי מזוגתו ביזו"ר בת הרה"ק בעל 'ארוני עדות' זצוק"ל לא נפקד בבנים ורק לאחר שנשא את אשתו השנייה בת הרה"ק רבי יעקב משה מקומאראנא זצוק"ל נולדה לו בתו יחידתו].

אולם הרבי ממונקאטש לא היה מסוגל לראות בצערה של אותה ריבה, הוא פנה אל רבי אלימלך בלב נשבר, ואמר: ראה נא גם ראה את גודל צערה של אשתך, של אימא שלה, ושל כל משפחתה! הרי אם תעזוב אותה כך לאנחות היא תצא לחרפה וביזיונות קשים הנני מתנתן לפניך, תרחם נא עליה ותישאר עימה. ובהתרגשות גדולה הוסיף: בזכות שתקיים את דברי, מברך אני אותך שתזכה להיפקד בבן זכר בעוה"ת.

נענה ר' אלימלך ואמר בדמעות רוחותיו שכלבו שבור ורצון בקרבו: ברכות

הפענוץ לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטית מוזמן לשלוח אל ר' שפחה ספאלס

בפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

באיש יהודי ירא ושלם מחשובי חסידי גור, שאף הוא הגיע למעיינות המרפא כנהוג בימים ההם.

הרבי שוחח אתו ארוכות בדברי תורה והסידות, וכראותו שהוא בר אוריין איש חסיד ותלמיד חכם ביקשו לבוא אל ביתו ולהשתתף עמם בסעודה שלישית של שבת קודש, מחמת שהיו עימו באותה נסיעה רק מתי מספר מן הגבאים והמלווים שהתלו אליו.

חיך החסיד כמצפין סוד, ואמר, אכן מאוד הייתי רוצה להשתתף בסעודה שלישית ביחד עם הצדיקים והחסידים כדרכי תמיד, אך חוששני פן ואולי בדברי תורה שישא הרבי ברמה במהלך השיעור, ידבר כנגד כ"ק מורי ורבי האדמו"ר בעל האמרי אמת מגור... כדרכו בקודש של הרבי ממונקאטש לעודד ברמה על כל דבר וענין באש קנאותו.

לשמע תשובתו של החסיד, נהנה הרבי ממונקאטש ואמר: אויב דאס איז ד'אנצע פראבלעם [אם זו כל הבעיה] אמנע אפוא בשבת זו לכבודך שלא לדבר כנגד הרבי שלך... יכול אהיה להיות סמוך ובעטו בדברי!

ואכן הגיע הרב הגעור חסיד אל מעונו של הרבי ממונקאטש לסעודה שלישית וכראות אותו הצדיק שמח מאוד שנענה להזמנתו, ברוב חובה וקידוב לב הושיבו לידו, סמוך אליו ממש.

הטיש התנהג ברוממות קל, כדרכו של הצדיק בתפילות וזמירות בכיסופין ובבכיות בקול רעש גדול. והנה הגיעה עת אמירת התורה, הס הושלך באולם והכל עשו אוזנם כאפרסת לגמיע בצמא כל מילה ומילה שבתורה, שנאמרה בהדרת קודש ובזקוקין דגורא.

במהלך הדרשה התלהב מאוד הצדיק, ובין הדברים החל לזעוק מנהמת ליבו בקנאותו על עניינים שונים המתנהלים ביהדות החרדית, ובתוך דבריו השמיע גם דיבורים כנגד הנהגתו של הרבי הזקן מגור!

החסיד שישב סמוך לרבי ממש, התפלא בדבר, הלא אמר לו הרבי לפני השבת שהפעם לא ידבר כנגדו בשיחת קדשו, והנה עתה מרוב התלהבות יצא שיחו בעז. - אולם כאשר קירב עצמו יותר לשמוע בבירור דברי אלקים חיים שם לב שבכל פעם שמזכיר הצדיק את הרבי מגור, ממלמל הוא תחת שפתו איזה מלמול אל תוך זקנו... וכשהיטה אוזנו היטב להבין את מלמוליו שמע שבכל פעם שמזכיר את הרבי מגור מוסיף לו בהבלעה תיכף ברכה איתנה כמו: 'זאל געזונד זיין...' זאל מאריך ימים זיין... וכיוצא!

או אז הבין אותו חסיד נבון היטב את אשר לפניו, שאין כאן שום מחלוקת או קפיידא חס ושלום, אף לא במשהו שבמשהו. ואף על פי שראה צורך לעודד ולהאיר באש הקנאות, בערה בליבו 'אהבת ישראל גדולה והאבת הצדיקים אשר לפני ה'!

לאחר תפילת ערבית, כשעבר לפני הצדיק להתברך בברכת אגוטע וואך! [שבוע טוב] חיך אליו הרבי חיוך רב משמעות, וסנט בו: אכן קיימת מה שהבטחת, הרי שמעת היטב!...

עתה גם הבין אותו חסיד למפרע מדוע הושיבו הצדיק על ידו ממש, כדי שיעליל לשמוע את אותם ברכות קודש שהבליע והרעיף על ראש רבו, ויבין הדבר לאשורו, שאין כאן ה'ו' שום מחלוקת ופירוד, כי אם באהבת ישראל תמיד!

→ • • ←

אחד ממכרי איש ישר ונאמן, אשר התברך מן השמים בבנים ובנות טובים ומוצלחים ביותר כ"ו, והפרוטה אינה מצויה בכיסו, שידך את בתו עם משפחה חשובה ועשירה. ובהיות הנערה כלילת המעלות ואצילת המידות נשאה חן בעיניהם והתחייב

אמרה קצרה. משל. סיפור.

להתחיל את השנה החדשה עם 'שלחן שבת' ברמה אחרת

טיב הפנינים

לשלחן שבת

ענינים יקרים אמרות קצרות
על פי משלים וסיפורים

על התורה

מאת: רבי גמליאל הכהן רבינובין שליטא

להשיג בחנויות הספרים המוכרות

הפצת ראשית מרכז הספרים בהנהלת הרב יצחק פרידמן 03-6194154

מתוך מצב מושפל וכואב זה, שאלנו אבי הכלה אם יכול הוא לכל הפחות לדרוש תשלום 'פצויים' של מאה אלף דולר [100,000\$] תמורת המחילה, בהיות שהיו לו בשידוך זה הוצאות רבות יותר כשנצרך להתאים את כל הוצאותיו על פי רמת המחנות (לשעבר) הנגיד. שהרי לעשר כמותו אין זה סכום גדול כל כך, ואולי יהיה בסכום נאה זה מעט בכדי להמתין את המכה הכואבת שכן בהיותה כעת בחורה שעזבה שידוך בודאי יצטרך לשלם יותר בשביל שידוך אחר.

הצעתי את שאלתו בפני מרן הראב"ד הגה"צ רבי ישראל יעקב פישר זצוק"ל, רב דשכונת זכרון משה פה עיה"ק, ועל אחר ענה הרב בהכמת אלקים שבקרבו: יכול הוא לדרוש פיצויים כרצונו, השאלה היותר קשה כאן היא אם הצד השני יסכימו לתת כבקשתו... [וכמובן בזה צריך ב"ד או בורר שיפטר ביניהם].

אבל העיקר שבעיקרים הוסיף הרב במתק לשונו, יש להזהיר מאוד, לאחר שיתנו כמה שיתנו, יהיה באיזה סכום שיהיה שישתדלו בכל לב לעקור את הקפידה מליבם ולהבין שמן הסתם היה לצד השני לפי דעתם סיבה טובה בדבר, ולא בכדי קם לו חתן יום אחד ועוזב כלה מושלמת שכזו שבוע לפני החתונה... ועליהם לפעול במעמקי לבבם שתריה זו מחילה שלמה, חן מצד הכלה בעצמה, וחן מצד ההורים והמשפחה.

בסיום דבריו הוסיף לי הרב הצדיק משפט מצמרר: באם חלילה לא תרא כאן 'מחילה גמורה', מי יודע איזה קטרוג גדול יכולה עבירה כזו לגרום לכל כלי ישראל, ה' ישמרנו ויצילנו!

והטעמים את דברו, כי כל קפידה וכל כעס או שנאה של איש ישראל על תבירו חלילה, מוסיפה 'שנאת חינו' בישראל וגורמת לקטרוגים קשים חלילה, ועל עניינים אלו באים עיקר צרות אריכות גלות ירחם ה'.

המשפחה כולה קיבלה את פסקו של הרב בתמימות ובנאמנות הם מחלו בלב שלם הוציאו כל קפידה מליבם והשתדלו לשכוח מאותו מעשה. ומאז התקרבו מאוד אל הרב זצוק"ל, שחשו את גדל 'אהבת ישראל הבעורת בקרב, והתדבקו בו ובתורתו בעקבות אותו מעשה.

צא ולמד, עד היכן מגעת הבנתם והכרתם של חכמי ישראל, בגודל מידת 'אהבת ישראל, ובעוצמת חשיבות עניינים הדקים והעדינים הללו בעיני השידוכים בפרט ובכל שאר עניינים שבין אדם לחבירו!

→ • • ←

הרב הקדוש רבי אהרן הגדול מקארלין זצוק"ל לפני פטירתו רצה מאוד שתלמידו הר"ק רבי שלמה קארלינער זצוק"ל י"ד ימשיך אחריו בהנהגת העדה הקדושה.

אך הוא לא אבד, ואמר שאיננו ראוים לאותה איצטלא. לאחר רוב הפצרות שהפצרו בו החסידים החולט שיעסוק לשבת אחת אל הרב הקדוש רבי מיכיל מולוטשוב זצוק"ל, מוקני צדיקי הדור, וישאלו את דעת קדשו בדבר.

רבי שלמה לקח עימו לאותה נסיעה כמה ידידים ורעים כדי שייחזקוהו, כי פחד והתיירא מאוד מקדושתו העצומה של הרבי רבי מיכיל, שכשיראהו בודאי יענר בו...

הם עשו יחידו בולוטשוב שבת שלמה, וכשכנסו להיפרד מן הצדיק גער בו רבי מיכיל, ואמר: וכי מה התכלית בעולם? בודאי מעדיף אתה להיסגר בהדרך ולעבוד את בוראך בהשקט ופרישות! אבל דע לך נאמנה שלטובת איש ישראל צריך להכניס את עצמך לבין עד צוואר! [מדארף זין אריין לאיין און בלאטע ביז ד'האלץ, פאר א יודענס וועגן]... אהבת ישראל!

על הברכה יעמדו

גלילי

קשת הרשת

מיתוב י"ר ויקרום מיתוב

02-6257948

info@keshet-harehet.co.il

גרפצ'יק

סל: 02-5002321

גרפצ'יק

לעי"נ הבחור שמואל

מאיר ז"ל בן יבלחטי"א

רבי ישראל יצחק

נלביץ יחנסלו תנצבה.

לעי"נ מרת חיה

סאסא בת לאה

נלביץ יסיון

תנצבה.

שרה שיינדל

בת טילה רוה

להצלחה בכל

העניינים

האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו

הרב יהודה בן שרה שיינדל

והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל

וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים

יוסף בן

טילה רוזא

לרפואה

שלימה

לעי"נ מרת

הינדל בת

משה ירסיהו

ובלומה

לעי"נ

יעקב

צבי בן

ישראל

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוריק ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

לפנינו נרות ומשתחווים לו, ומדבר עמם בלחש. זה שאמר הכתוב כי התרפים דברו און, לפיכך גנבה אותן רחל".

ובספר "תורה לשמה" הביא בשם מגלת סתרים: "...וכן היו עושים, מביאים איש אדום, וקושרין ומרעיבין מין חיה ויונקת דמו, ושוחטין אותה ומבשלים בדמה בשמים, והטועם יודע להבין כל העתידות והשמות והלשונות כו', והתרפים מגידים עתידות".

אם כן, עשו ידע שכדי לעשות תרפים צריך למצא "אדם בכור" שהוא "איש אדום". עשו, שהיה בכור אדמוני, פחד שברגע שיגיע לבית לבן הוא יהפוך להיות ז"ל, מתוך יסורים איומים, באופן נורא ומחריד, וכיון שכך, לא העז להתקרב אל ביתו של לבן... (רבי ברוך רוזנבלום שליט"א, נאה דורש)

ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה: ויאמר טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר (כט, יח-יט)

נו, היה כאן חוזה ברור, כמו שאומרים, "ברחל בתך הקטנה...", איך לבן הצליח לרמות, איפה בחוזה היה השקר?

התשובה תובן במשל: גביר אחד, כל מי שהיה בא לבקש ממנו צדקה לעניים או שאר עניינים, היה הגביר פורש ידים בצער מעושה ואומר: "אתה יודע יש לי אח עני והוא הרי קודם לכל הצדקות".

והנה בערב פסח מגיע אחיו של הגביר ומבקש להרשם ל'קמחא דפסחא'. הגבאי תמה: וכי אתה צריך צדקה? הרי אחיך הגביר נותן רק לך... אמר להם האח: לא היו דברים מעולם, לא ראיתי ממנו אגורה שחוקה, שום כלום. טוב, הלכו עסקני הקופה ודפקו אצל הגביר, הסבירו לו את מצב הקופה, ואת החובה של קמחא דפסחא והגביר כרגיל השיב ואמר להם "אתם הרי יודעים יש לי אח עני והוא קודם הרי לכל הצדקות" אמרו לו הגבאים 'שקרן! והלא אחיך לא מקבל מאומה ממך. חייך הכילי וענה: וכי אמרתי שאני נותן??!! אמרתי רק שאילו הייתי נותן צדקה הייתי נותן לאחי... (א ישיבישעיר חומש)

ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את ד' על כן קראה שמו יהודה ותעמד מלדת (כט, לה)

ופירש"י: "הפעם אודה שנטלתי יותר מחלקי, מעתה יש לי להודות. לפי שהאימהות נביאות היו ויודעות שי"ב שבטים יוצאים מיעקב, וד' נשים ישא, ונמצא לכל אשה חלקה הוא שלשה בנים. וכשנולד ללאה בן רביעי אמרה הפעם אודה את ד' שנטלתי יותר מחלקי".

והנה בפשטות ההודאה היא רק על יהודה, אך יש לומר בזה דאחרי שנולד לה בן זה הרביעי, הרי בזה נתגלה לה שלא כל הנשים יזכו לשלשה בנים. ומעתה נתעוררה להודות להשם גם על שלשת בניה הראשונים וזהו שאמרה הפעם אודה את השם – על כל בני שנולדו לי.

מעשה היה באברך שנולדה לו בתו הראשונה ושאל את מרן הגראמ"מ שך זצוק"ל אם לעשות "קידוש" בשבת. שאל אותו מרן זצוק"ל: מהו פרק הזמן שעבר מאז נישואיו, והשיבו שנולדה תוך פחות משנה. שאל אותו מרן, "ואם היית ממתין עשר שנים לפני בטן, האם היית עורך "קידוש"? השיב האברך – בוודאי! אמר לו מרן "אם כך עתה אתה מוכרח לערוך "קידוש הגדול", שהרי אתה צריך להודות להשי"ת גם על עצם לידת הבת. וגם על כך שנחסכו ממך המתנה רבת שנים לזש"ק"... (הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א, מוסף ש"ק יתד נאמן)

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח, י) צועד לו מרן המושגח הגה"צ, רבי אליהו אליעזר דסלר זצוק"ל – בעל 'מכתב מאלהיו' – ברחוב ואוזניו קולטות את השאלה: "Where is... street?" איפה זה רחוב פלוני? הוא מכוון את השואל למקום הנכון ו... שמח נוכח השאלה. מדוע? כי ברוב כישרונו ידע אנגלית ברמה גבוהה מאוד (עד שפנו אליו שיתרגם את הש"ס לאנגלית!) אך הוא תהה לשם מה הכניס בכלל לראש שלו את האנגלית? מה יתן ומה יוסיף! אבל ברגע שראה שבאמצעות הכרת השפה יוצא לו לגמול חסד עם אנשים שלא מכירים שפה אחרת, הצליח למצוא בדבר גם תכלית רוחנית.

רבקה אמנו גדלה בבית איום ונורא, אבא רשע ואח רמאי... נורא ואיום. מסכנה. אבל חולפות שנים ומסתבר שזה היה מכוון לתכלית. יצא מזה תועלת: היא מבחינה בין יעקב ועשו, והיא יודעת לכוון את יעקב עם ההתמודדות הנוראה. תעשה כך וכך, עד ששולחת אותו להסתתר בבית הוריה.

וכך יכול כל אדם לשחזר את הנקודות השחורות מהעבר שלו, ולנסות לגלות סגירות מעגלים מרתקות שהועידה עבורו ההשגחה העליונה!... (אשל אברהם)

וירא והנה באר בשדה (כט, ב)

נזדווגו להם ויווגיהם מן הבאר: יצחק, יעקב, ומשה".
ושמעתי ממורי מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל דיש ליתן טעם מפני מה לא מצינו כן אצל אברהם. וביאר בזה, דעניין הבאר מורה על "המושכות", וכמו שאמרו ז"ל פ"ק דכריתות (ה): אין מושחין מלכים אלא על המעיין כדי שתמשך מלכותו. וענין הזיווג על הבאר הוא כדי להמוז לחתן והכלה שהולכים לבנות את ביתן, שימשיכו בדרך אבותם. אכן כל זה היה שייך רק אצל יצחק ויעקב ומשה, שהבאר באה לרמוז להם שימשיכו בדרך אבותם. אבל אברהם אבינו הרי לא המשיך כלל בדרך אבות, אלא אדרבה, התחיל מעצמו לילך בדרך האמונה, בניגוד לדרך אבותיו הקלוקלת. (הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א, מוסף ש"ק י"ט)

ועיני לאה רכות (כט, יז)

פרש רש"י בשם חז"ל: "רכות" – שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובכתה, שהיו הכל אומרים, שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן, הגדולה לגדול והקטנה לקטן".

ובמדרש תנחומא מובא: "... אלא כיון שילדה רבקה עשו ויעקב, נולדו ללבן שתי בנות לאה ורחל, שלחו אגרות אלו לאלו והתנו ביניהן, כדי שיטל עשו את לאה, ויעקב את רחל, והיה לאה שואלת במעשה עשו, והיתה שומעת שמעשיו רעים, והיתה בוכה בכל שעה לומר, כך עלה גורלי לרשע הזה". ואם כן, מאחר שידע עשו שמחכה לו אשה אצל לבן, למה לא הלך לשם?

לפני זמן רב ראיתי תרוץ יפה מאוד, ואינני זוכר היכן ראיתיו, כדי להביא את התרוץ הזה, יש צורך בהקדמה תחילה: המדרש (תנחומא ויצא אות יג) מבאר מהם תרפים: "למה נקראו תרפים, לפי שהן מעשה תרף, מעשה טומאה. וכיצד היו עושים, מביאים אדם בכור ושוחטים אותו ומולחים אותו במלח ובשמים וכותבין על ציץ זהב שם רוח טומאה, ומניחין הציץ במכשפות תחת לשונו, ומניחין אותו בקיר, ומדליקין

את הישיבה ניתן להביא לכל מקום...

וַיֵּרָא וַיֹּאמֶר מִה נִרְאָה הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם (כ"ח, י"ז) ופרש"י: "אומר אני שנעקר הר המוריה ובא לכאן, וזהו היא קפיצת הארץ האמורה ב'שחיטת חולין', שבא בית המקדש לקראתו עד בית אל, וזהו ויפגע במקום".

מבואר בדברי רש"י הקדוש, כי הר המוריה הוא שנעקר ממקומו ובא לקראת יעקב. אכן, הרמב"ן חולק מכל וכל על דרכו של רש"י, וסובר כי קפיצת הדרך האמורה כאן – הינה כמו כל קפיצת הדרך המוזכרת בדברי חז"ל, ומשמעותה הינה שהאדם קופץ אל המקום – ולא המקום קופץ אל האדם. ולכאורה עלינו לבאר לשיטת רש"י, מדוע במקרה זה אכן מדובר היה בקפיצת הדרך מסוג שונה?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: היה זה ביום מן הימים, כאשר קיבל יענק'ל טיקטינה, מגדולי מתמדיה של ישיבת מיר, מכתב רשמי ובו צו המורה לו להתייצב בפני שלטונות הצבא לצורך גיוס לצבא הפולני. מאחר ויענק'ל היה בחור חסון ובעל גוף בריא, היה ברור לו כי סיכוייו להשתחרר מהצבא ולהפטר מעול הגזירה – נמוכים ביותר, ואכן, כך היה: לרופא הצבאי הספיק מבט חטוף בפניו הבריאות של יענק'ל, בכדי לקבוע חד משמעית כי הינו כשיר לעבודת הצבא... בברכיים כושלות יצא יענק'ל ממשרדי הצבא, כשבידו צו המורה לו להתייצב מספר ימים מאוחר יותר לתחילת שירותו הצבאי. את רגליו, שם הוא מיד אל עבר ביתו של מורו ורבו, רבי אליעזר יהודה, אשר נחרד לראות את תלמידו החביב ממרר בבכי: "רבי! גוייסתי לצבא! מה אעשה? אני לא יכול להתנתק מהגמרא, מהתורה הקדושה!" יבב יענק'ל, ורבי אליעזר יהודה הסכים איתו לחלוטין... את הימים הבאים, הקדיש רבי אליעזר יהודה עם שאר ראשי הישיבה, בכדי להפעיל כל שתדלנות שניתן להעלות על הדעת ולנסות לחלץ את יענק'ל מציפורני הצבא הפולני, אולם כל המאמצים עלו בתוהו. ניכר היה כי כבר נגזרה גזירה משמים, ולא ניתן להעבירה...

כך, תקופת מה מאוחר יותר, כשהוא שבור ורצוצן, הגיע יענק'ל בכדי להפרד מרבו הגדול, אשר פנה אליו ואמר: "יענק'ל, אל תצטער... אתה אמנם נאלץ לעזוב את הסטנדר, את היכל הישיבה, אבל את הישיבה עצמה – אתה לא עוזב! אדרבה: אתה הולך לפתוח סניף חדש של ישיבת מיר, בתוככי הצבא הפולני!". במבט של השתאות הביט יענק'ל ברבו, אשר חיך והסביר: "בדיוק כפי ששמעת... אתה תפתח 'סניף' של הישיבה בצבא הפולני! מדי חודש בחודשו אתה תשלח לי איגרת, ובה חידושים שחידשת בתורה בזמנים לא זמנים, בין אימון למשנהו, ואילו אני – אמשך לשלוח לך את סכום התמיכה שניתן לכל בחור החובש את ספסלי הישיבה! כך, אתה תמשיך להיות תלמיד הישיבה גם הלאה, בדיוק כמו היום!".

דבריו של רבי אליעזר יהודה, הזילו טל של תחיה על ליבו של יענק'ל, שקיבל את ההצעה בשמחה. בליבו ניצת זיק של תקווה: הנה, הוא ימשיך ללמוד גם בהיותו בצבא, ימשיך לחדש חידושים, והכי חשוב: ימשיך להיות תלמיד של ישיבת מיר! וזה בדיוק מה שקרה... במהלך השנתיים הבאות, בזמנים לא זמנים, ביום ובלילה, ניצל יענק'ל כל רגע פנוי בכדי להמשיך להגות בתורה, ואף להעלות את חידושי על הכתב. אחת לחודש, היה מגיע אל הישיבה מכתב עליו הוטבעה חותמת הצנזורה, ובו חידושי תורה שחידש תלמיד ישיבת מיר, אי שם, ב'סניף' שבתוככי הצבא הפולני... במקביל, רבי אליעזר יהודה לא שכח את הבטחתו, ומדי חודש היה משגר אל תלמידו את דמי התמיכה החודשיים, שאיפשרו לו לשרוד את שנות השירות הקשות... אך הנה, באחד החודשים, נפל דבר: יענק'ל שלח את המכתב ובו חידושי תורתו, כמדי חודש בחודשו, אולם מכתב התשובה ובו התמיכה החודשית – בושש מלבוא... בתחילה, סבר יענק'ל כי המכתב התעכב אי-שם בדרך, אולם משחלפו שבוע ושבועיים והמכתב לא הגיע – מיהר להריץ מכתב נוסף אל רבו, בו תהה: האם אבדה המעטפה בדרך? או אולי חזר בו ראש הישיבה מהבטחתו? ואילו מכתב התשובה? הוא לא בושש מלבוא... "החידוש שחידשת החודש, מבוסס על החידוש שכבר שמעתי ממך בשנה שעברה! אי אפשר לשלם פעמיים על אותו החידוש!" כתב רבי אליעזר יהודה, שלא היה מוכן להתפשר בדרישותיו מתלמידו חביבו, גם בהיותו שרוי הרחק הרחק, במחנה צבאי עלום שם... הוא המשיך להתייחס אליו כבן ישיבה לכל דבר, כאילו היה בבית המדרש – בהיכלה של הישיבה!

למותר לציין, כי יענק'ל שינס מותניו ועמל על חידוש אחר, בעקבותיו הגיעה התמיכה החודשית, ואילו המסר – עבר באופן ברור: לא מדובר במליצה בעלמא, אלא בהסכם של ממש... יענק'ל ממשיך להיות תלמיד הישיבה לכל דבר, על החובות והזכויות הכרוכות בכך!

שנתיים מאוחר יותר, כאשר שוחרר יענק'ל מהצבא לאחר שהשלים את חוק שירותו – הוא שב אל הישיבה, בדיוק כפי שעזב אותה... הוא התיישב אצל הגמרא כאילו לא חלפו שנתיים ימים, וחזר להגות בה בשקידה כמימים ימימה, עד שגדל וצמח, עלה והתעלה, והיה ברבות הימים לתלמיד חכם מובהק! הרי לנו, כי אדם שנאלץ לעקור ממקומו, וללכת למקום טמא בין הגויים – אינו מוכרח לאבד את מדרגתו הרוחנית... בכל מקום שבו הוא נמצא – ביכולתו לפתוח 'סניף' של הישיבה, ולהמשיך את התעלותו בדיוק כפי שעשה עד כה בבית המדרש!

ומכאן תשובה לשאלתנו: שכן הנה, יעקב, אשר עשה את דרכו כעת אל בית לבן, חשש מאד מפני הטומאה השוררת בביתו של לבן דודו, ופחד שמא יאבד את התורה שלמד כל חייו. לפיכך, הראו לו מן השמים, כי בית המקדש יכול לעזוב את מקומו, וכי הר המוריה יכול להגיע אליו – לכל מקום בו יהיה... כלומר: גם אל בית לבן – ניתן להביא את 'בית המקדש', את הר המוריה, את הישיבה, וגם שם ניתן להמשיך לעלות ולהתעלות...

פינת ההלכה

גוי החזיר כלי לחנות

שאלה: גוי קנה כלי שיוצר ע"י יהודי והחזירו לאחר שבועיים (עפ"י החוק שניתן להחזיר מוצר), האם חייבים לטבול את הכלי? יסוד השאלה הוא, כלי שעשוי ע"י יהודי לא צריך טבילה, ואם מכרו לגוי ושוב קנה ממנו ישראל הרי זה חייב טבילה, וא"כ בנד"ד שהגוי קנה את הכלי, האם התחייב טבילה? **תשובה:** החוק שמתיר להחזיר מוצר שקנה, היינו שיש לו זכות לבטל את המקח למפרע, נמצא שמעולם הגוי לא קנה כלי זה ואין בו חיוב טבילה. (הגרי"א דינר שליט"א, מים חיים)

חידה שבועית

בצל מאפי' דקדקן הצ'ל'ח חשב את עצות הייצור של כל סופאני'ה, מחינת חומרי הצ'ל'ס של. הוא פילח את הצ'ל'ס חשבתי הסופאני'ה הצ'ל'ס: הצ'ל'ס, הרי'ה, ואקת הסוכר. אלא הנתונים: עצות הייצור הכוללת - 1.2 ש' הצ'ל'ס יקר מהרי'ה ב-55 א'ד' הרי'ה יקרה מאקת הסוכר ב-25 א'ד', מהי הצ'ל'ס כל מרכיב?

תשובה לחידה פרי"ש: כו-כה יין. כו-כח תירוש. תשובה לחידה השבועית: 3 העברות. מניחות הנתונים עולה, כי ב"סה לכל אחד, חוץ מאברום, יש חוב של 100 ש' בלבד (לאחר קיוויו הסכומים שחייבים לו) – שבסופו של דבר מתקנו לאברום. לכן, על כל אחד משלושת החייבים להעניק 100 ש' לאברום ובזאת חסל סדר חובות וגולגולים...

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת הרה"ג צבי אלימלך הורביץ שליט"א לנשואי הבן משפחת לינצר להולדת הבן הנכד משפחות סמאי – ה"ה פינטו – ה"ה חפוטא להולדת הבן הנכד הנין

גני הדר-עמישב: משפחות שיינפלד – פוירשטיין להולדת הבן הנכד משפחות דורפמן לאירוסיו הבן משפחת כהנוביץ לאירוסיו הבת משפחות שטרית – כהן אירני להולדת הבן הנכד משפחת לביא לנשואי הבת משפחות ברק – הרבסט – צויק – שלזינגר – פרידלנד להולדת הבן הנכד הנין בן נין

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 514

המאמר לשבתורה

שַׁבַּת אוֹרֵה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינינים בעלון ובשאר דברים. לעלוני נשמת רב דב נר מאיר יוסף זיל

ויצא

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

פעם נסע רבי יואל שארין זצ"ל - (העילוי מפלטובא) בעגלה עם תלמידיו לעיירה הסמוכה לקוריץ, הם נסעו שעות רבות בשדרה ארוכה ורחבה, כששני צדיה עצים גבוהים וצפופים. העצים נמשכו עד האופק, עד שלא ניתן היה להבחין בקצה שלהם. מרחוק נראה היה כאילו העצים מתחברים יחד, ויוצרים כמין חומה ירוקה. ולכן עורר אחד התלמידים שישב בעגלה עם רבי יואל כלפי העגלון: לאן נוסעים, הרי הדרך המובילה בתוך השדרה כאן סופה להסגר, ואיך נצא מכאן בסופו של דבר? ועל הערת התלמיד, השיב העגלון: תמתין זמן מועט ותמצא פתרון נאות. המשיכו לנסוע דרך ארוכה, וכולם מבחינים שהשדרה החלה להיפתח. העצים נפרדו זה מזה, והדרך החלה להיראות רחבה יותר. והבינו שהחשש שלהם היה מופרך. העגלון גרם להם הפתעה והפיג את המתח שעבר עליהם. רבי יואל האזין לדברים שבין העגלון והתלמיד, ופנה אל תלמידיו: תלמדו מכאן פרק של אמיצות וחיוק, שאין יאוש כלל בעולם, שמה שאדם רואה בכח ראייתו שסתום וחתום הכל לעיניו, לא יגמור אומר בלבו שבסוף סתום ומוסגר לפניו, ואין מה לפעול עוד, ח"ו לומר כן, אלא ימשיך במסעו, בהשתדלותו ובפעולותיו לתכלית חייו ומטרתו, ויתגלה בסופו שיש התרחבות והתפשטות באין סתום והסגר כלל. מאורע זהו יוליד ויוביל אתכם על כל צעד ושעל, ומחזקים תצאו מכל פגעי החיים, שהאדם נתקל בהם באורחותיו. (אור אליקים)

הרבי מקלויזנבורג זצ"ל לאחר השואה האיומה" ניסה בכוחות עצמו לרכו את מה שנקרא "שארית הפליטה" לעורדם מבחינה נפשית ורוחנית כאחת. יום אחד הובא לפניו בחור בשם משולם, בצעירותו נודע כמתמיד גדול מדקדק במצוות וכולם ניבאו לו עתיד מזהיר ברוחניות. אך כל מה שראה והווה במחנות הריכוז ערערו את אמונתו. וכל הנסיגות להחזירו לחיק היהדות עלו בתווה. ולכן הביאורו לפני הרבי אולי יאזן בכוחו להחזירו לאומנתו. כשנכנס משולם לחדר הרבי סימן לו שישב קרוב אליו. וא"ל "הכרתי עוד את אבירי. משולם ענה לו בקצרה: כן, לא היה בדעתי להכנס לשיחות ארוכות בידען שהרבי יביאו לויכוחים בעניני אמונה, בשבילו חרב העולם במשפוחתה של אושפיץ. הרביה המשיך, מספרים עליך שהיית פעם מתמיד גדול? משולם רק הנהן בראשו. "הרבה" המשיך: אבל עכשיו אתה כועס ומלא מרמור. ואז התפרץ משולם ואמר בודאי אני כועס הרי הטובים והנהדרים ביותר נלקחו למשריפות לא נשאר אף אחד והרביה הושיט את ידו ונגע בלחיו של משולם ואמר לו אתה כל כך צודק, הטובים והנהדרים נלקחו תסתכל עלי היה לי אשה ו-11 ילדים ותראה מה שנשאר. וכאן התחיל הרביה לבכות מרורים, והוא והנער בכו אחד על כתפי השני ולא הוסיפו לדבר מאומה ביניהם. משום שלא היה צורך להוסיף במילים. שתי הלבבות השבורים התאחדו בים של דמעות. ומשולם עזב את ביתו של הרבי וחזר לחיק היהדות, כשמשולם בגיל 70 חזר על הסיפור הוא אמר: כולם גיסו לדבר לשכלי "הרביה הבין לרגשותי". (מנחת נתן)

סיפר רבי יצחק וסרמן זצ"ל ראש ישיבת אהל יעקב: "פעם נכנסתי לבית מדרשו של החזון איש בבין השמשות של כניסת השבת, רבי שמואל רוזנבוסקי זצ"ל ראש ישיבת פונוביז' היה בעיצומו של שיח תלמודי עם החזון איש. בסיום הלימוד הם דיברו בעניין אחר, וממקום עומדי במרחק, שמעתי איך שרבי שמואל אומר לחזון איש בכאב עצור "הוא צריך לקבל משמים תשלום עונש על המקום", היה זה כשפלוני בהגף יר, נתן את ראשות העיר בפתח תקוה, לאדם חילוני ממפלגת השמאל שהייתה להם אחריות לעויבת הדת אצל רבים וטובים. רבי שמואל דיבר על העניין בלהט, לא שמעתי את כל השיחה ביניהם, אלא את המשפט הנ"ל שנאמר בתקיפות. ואף שמעתי את תגובתו של החזון איש: "בשביל לקבל פסק (תשלום ועונש) מיד על המקום, צריך זכויות...." (ראש הישיבה)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה: כתב רש"י, לא היה צריך לכתוב אלא "וילך חרנה", ולמה הוכיח "ויצא", אלא ללמד ששיצאת צדיק מן המקום עושה רושם. ובספר "בית הלוי" על התורה (לרבי יוסף דוב סולוביצ'יק זצ"ל) כתב עוד לבאר את הכפילות, שהנה אדם הולך ממקום למקום ישנם שתי אפשרויות, א. שעיקר כוונתו לעזוב את המקום שיצא ממנו, ב. שעיקר כוונתו ללכת למקום שהולך אליו, ויעקב אבינו הוצרך לשתי המטרות, גם לצאת מבאר שבע, כבקשת רבקה שיברח ויתחבא מעשיו, וגם ללכת לחרן להנשא ובקשת אביו יצחק, ולכן כתבה התורה "ויצא יעקב מבאר שבע", כלומר שקיים את ציווי רבקה לברוח מעשיו, "וילך חרנה" - כלומר לקיים את ציווי יצחק ללכת לחרן לחפש אשה. הוסיף על כך רבי יעקב ישראל קנייבסקי, "הססיפלער" זצ"ל, בימינו, ללכת לבית המדרש ללמוד ישנם את שתי הבחינות, שכן בימים קדמונים לא היתה ברוחב משיכה לרע ואוירת קלקול, והמטרה בהליכה לבית המדרש היתה להתקדש ולהוסיף בלימוד התורה, אך בימינו, שהרחוב מושך לעבירות, בית המדרש הוא מקום השמידה, שעל ידי לימוד התורה האדם ניצל מיצר הרע, נמצא שההליכה לבית המדרש משמשת שתי מטרות: א. לברוח מן הרע. ב. להדבק בטוב. (אזהבה תורת)

ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה אצל פרעה נאמר ויקץ פרעה וישן החלום שנית (בראשית מא) ואולם יעקב הקיץ מיד אחרי החלום זהו ההבדל בין יעקב לפרעה, יעקב בהקיצו משנתו מיד הוא פונה לעבודת ה' לתורה ולעבודה "אכן יש ה' במקום הזה" ואילו פרעה מקיץ הוא משנתו ומיד ויישן שנית חוזר לשכב לישון. (האדמו"ר מקוצק)

כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר בקשתי לך: רבי דוד משה מצ'ורטקוב ז"ע, בהיותו ילד קט כבן שלש, ראה יהודי ממתין לפני חדר אביו הרבי מרוזין ז"ע, ושאלו, מה רצונך לבקש מאבא? השיב היהודי, אני זקוק לברכת ישועה. כאשר תצא מאבא אמור נא לי מה אמר לך בקשו הילד, כשיצא היהודי מחדר הרבי שאלו מה אמר לך אבא? השיב יעזור, ומה יהיה עד אשר השיב יעזור, שאל הילד. איני יודע... נגמם הלה, חוזר נא לאבא ושאל אותו, הציע הילד, חזר היהודי לרבי ושאל את השאלה. השיבו הרבי: הקב"ה יעזור גם עד אשר יעזור, וכמו שכתוב בפרשת ויצא: "כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך", לכאורה היה צריך לומר, כי לא אעזבך כאשר דברתי לך, אלא כך אמר לו הקב"ה: כי לא אעזבך ואעמוד לעזרתך, גם עד אשר אשלח את ישועה השלימה. (גידול תורה: ירמיהו)

ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי: שאם ידעתי לא ישנתי כמקום קדוש כזה. (רש"י) פליאה היא, הלא יעקב התעלה בחלומו למדרגות והשגות נשגבות ביותר, וזכה לנבואה על קיום כל העולם, ובכל זאת הוא אומר שאילו ידע לא היה ישן. וכי כל כן קל היה לו לוותר על כל אותם הישגים נפלאים? דרכו של עולם הוא, שבעניינים גשמיים אין אנו מסתפקים ביגיעה מועטת ועושים הכל כדי להשיג עוד ועוד. לא כן בענייני תורה ומצוות, הננו תרים אחר דרכים קלות שיביאנו אל התכלית. כפי שאומר הפתגם העממי, אדם רוצה להיות 'הגאון מילנא' בין לילה, ובאותו לילה גם לישון שנת ישרים עמוקה: אמנם אצל יעקב אבינו לא זו היא המידה, שכן עבור עניני עולם הזה ביקש "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש", ונמנע מלהודק להשתדלות ויגיעה יתירה להשגתם. ואילו בענייני הרוחניות סירב ליהנות ממתנת חינוך, רק שאף להשיגם כדי עמל ויגע. ומאחר שקם משנתו ומצא שיש ה' במקום הזה, והשגות כה יקרות הוענקו לו במקום זה, והוא לא ידע על כך מבעוד מועד, להכין עצמו ולעמוד על הכשרת נפשו לקבלתו, לפיכך נודעו כולו. שהרי נמצא שכל אלו ניתנו לו כמתנת חינוך, ואילו הוא "לעמל יולד", ולא לנתינה בהיסח הדעת. והו שאמר, כי אם היה יודע שמקום זה קדוש הוא ומסוגל לאותן נבואות וסגולות, אזי לא היה נופל בשינה, רק מכין עצמו כראוי למקום וסגולתו. (נחלה אליעזר: פנינים משולחן גבוה)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

מסופר על רבי חיים מליקובסקי זצ"ל שהיה עילוי גדול מתלמידי ישיבת מיד ולקחו האדמו"ר מאמשניב זצ"ל כחתן לבתו, אף שלא גידל זקן, ושאלו את האדמו"ר "הרי אצלכם מקפידים מאוד על גידול זקן, וכיצד הינך לוקח חתן בלי זקן"? השיב האדמו"ר: "זקן צומח תוך כמה חודשים, אך תלמיד חכם לא צומח תוך כמה חודשים". (והזן שלמה)

"ענין של טעם"

הטעם שאמרו חז"ל כל המצות מברך עליהם עובר(קודם) לעשייתם, כדי שיתקדש בברכה, ויגלה דעתו ויודיע שהוא עושה מפני מצות השי"ת, ועוד כי הברכות הן מעבודת הנפש, וראוי להקדים עבודת הנפש למצוה שהיא עבודת הגוף. (הידושי הרישב"א לפסחים ה')

"מפי כתבם"

...קיום ישראל בכל אורך הגלות יוכיח, שרק בארצות שלא רפו ידיהם מהתורה והמצוות החזיקו מעמד ולא התבוללו בין האומות. ולא כן בארצות שרפו ידיהם מלימוד התורה, והבנים והבנות נתחנכו על ברכי לימודים אחרים, הרבה מהם התבוללו, ואין זכר לשום דבר הקדוש לנו. לנו אין שום עצה אחרת! ...היעב"ץ ז"ל אומר בהקדמת הסיפור, שנים הקיום של עם ישראל בגלות הוא יותר גדול מניסי יציאת מצרים. ואני שואל אתכם: האם דווקא כשיהודים בגלות הוא כך? והאם לא כך הוא גם כאן בארץ ישראל, כשאנחנו מוקפים בשונאים מסביב מכל מדינות העולם, כל כך הרבה מדינות, אין מדינה אחת בעולם שאיננה שונאת אותנו, כולם עומדים ומצמצמים את חרותיהם לעברנו. מה שלהם מותר — לנו אסור, להם מותר לירות ולהרוג ולהשמיד ולעשות שואה של איבוד מלינוי נפשות, ואילו אצלנו על חשד בעלמא בלבד איננו יכולים להתנקות. הלא גם עכשיו בארץ ישראל אנחנו נמצאים בגלות בין שבעים אומות, שה אחת בין שבעים זאבים, והעם היהודי חי אך ורק בניסים יום-יומיים למעלה מדרך הטבע, כשהקב"ה מכניס במוחו של מישוהו כוזה רעיון וכוזה רעיון, כוזה וכוזה וכוזה סיבה. אין זכות אחרת, אין שכל אחר, אין הבנה אחרת, אין דרך אחרת להביא את קיום העם היהודי. ככה היה הקיום עד היום וכך הוא נמשך הלאה. שחישות, גזירות, שריפות, ואנחנו קיימים. הדרך שלנו היא הדרך של תורה: של לימוד! של בית מדרש! החומש הוא הנשק שלנו! יהודי נכנס לבית המדרש ושוף שיהו בתפילה לפני השם יתברך. זה מחזיק אותנו. הוא מבקש מהבורא רפואה ובריאות ופרנסה ודעת. יהודי כוזה אורא מתבולל, יהודי כוזה מאושר ושמח ביהדותו, בקשר התמידי שלו עם הבורא יתברך. אין מאושר ממנו בעולם. ... דרכי המלחמה והטקטיקה של הגויים בנויים על עוד נשק ועוד נשק, עוד כלי-זין ועוד כלי-משחית. אבל לא כן הוא חלק יעקב. לא זהו דרך מלחמתנו ולא זהו דרך נצחוננו. לנו יש רק דרך אחת: לימוד התורה! זוהי אומנותנו, זה נשקנו, זה אושרנו, זה הצלחתנו, זה קיומנו, זוהי חיותנו. שום שריפות לא יכלו לנו. שרפו את ספרי הקודש שלנו, הגוילים נשרפו, אבל האותיות נשארו פורחות! והאותיות הקדושות הללו של התורה הקדושה הם סוד קיומה של האומה הישראלית! (מדברי מרן הרב שך זצ"ל פניני האבי עור)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם מסופק אם השמיט קטע מהתפילה יצטרך לחזור מתחילת התפילה ואילו אם למחרת יהיה לו אותו ספק בתפילה, לא יצטרך לחזור?

תשובה: אם מסופק אם אמר "ותן טל ומטר" כל זמן שלא עברו שלושים יום ממתי שמתחילים להוכיח(בארץ ישראל ז' בחשוון ובחז"ל 60 יום לאחר תקופת תשרי) צריך לחזור אבל לאחר הזמן הזה גם אם מסופק אינו חוזר כיון שרגיל בלשוננו לומר. (שולחן ערוך-משנה ברורה סימן קי"ד)

אֲשֶׁר בָּךְ יִרְחַם יְתוֹס: על רבים מגדולי התורה נשמעו סיפורים, איך רתמו את כישרונותיהם כדי לעשות חסד עם אחרים. רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל ידוע באין ספור מקרים שבהם השתמש בכישרונותיו הגאונים, ובמקורות ויצירתיות שנתברך בהן, בשביל לגלות את הנקודה השורשית שבה זקוק אי מי לעזרה, כקטן כגדול, ולהגיש לו אותה בדרך מתחכמת רגישותו המיוחדת לכל אדם בישראל, כשהיה מוסר שיעורים, מפליא היה לראות היאך שכל מי ששואל שאלה בשיעור, גם באופן שכל הנוכחים מנחכים על סברתו של השואל, היה מתייחס לדרביו בדרך כבוד באומרו בנימת כבוד וענות חן שהדבר יתכן או שזה מהלך ליישב... וכדומה ולעולם לא היה מביך בן אדם שבא עמו באיזה מגע. וכשטעה השואל באופן הנכיר הצליח להסביר שכוונתו היתה לשאול את השאלה שיאמר בעוד רגע. וכמה שורמם בזה את השואלים..

צעיר לימים נפטר והשאיר אלמנה ויתומים רבים. אחד מילדיו כבן תשע וחצי נעשה מופרע, לא מרוכז, לא משקיע בלימודים ואינו יודע כלל מהנלמד בתלמוד תורה. היה זה לאחר שנתיים של מחלת אביו המנוח שכבר מעת חוליו לא יכול היה לעקוב אחר התקדמותו בלימודים. המשפחה לקחה את הילד לפסיכולוג, והוא הנחית רשימה ארוכה של תארים והגדרות: הילד היפראקטיבי, בעל לחצים ומתחים, ... הוא רשם שורה של הוראות אותן יש לבצע: הוא קבע שיש לסדר לו חונך לשעות הבוקר וחונך לאחר הצהריים, ואף קבע לו עשר פגישות של טיפול. היות שכל המבצע המורכב בהוראת הפסיכולוג היה כלול בהוצאות של כאלף דולר לחודש, הלכו וחיפשו מי יוכל לעזור ולשאת בהוצאות, ובסבב הגיעו לרבי אברהם גניחובסקי, שהכיר את המשפחה ושאלה קשה בפניהם: כסף מנין. הרב הקשיב ונאנח, שמע הכול ואז התעניין: "האם אפשרי שיביאו את הילד אלי לשיבה? ואכן, יום אחד בשעות הצהריים הופיע הילד בבגני השיבה בליווי אחיו המבוגר ממנו. הם פגשו את הרב גניחובסקי בהיכל השיבה. רבי אברהם צעד עם הילד לחדרו בפנימייה והם נכנסו בשמחה. הילד דאז לא זוכר הרבה ממה שהיה, אך מה שחקק בתודעתו של הילד, שכיום הינו אברך חשוב, שהיה מעניין, חי ומרתק, ואף זוכר את הפרטים הבאים: רבי אברהם התיישב לצידו על רצפת החדר והחל שואלו: "אילו משחקים אתה אוהב? אוטו? אווירונים? זוג או פרד או איקס עיגול?" והם החלו לשחק במשחק האהוב שבחר הילד. כך שיחקו יחד שעה ארוכה. אחרי שהתלבבו והתחברו זה עם זה, הפסיק רבי אברהם את המשחק ואמר לילד: "הרי לך יש חידור. ולי יש ישיבה, וקשה לשנינו לשבת כך כל הזמן על הארץ ולשחק. לכן, יש לי רעיון - תשמע טוב, רעיון מצוין. מדי שבוע אני אכתוב לך חידה על דף, ואתה תספר אותה לחברך בכיתה. תציג לפנינו את החידה התורנית, כדי שינסו לפותרה. ובשבוע הבא תבוא אלי ותגיד לי מי הם הילדים בכיתה שידעו את התשובה, ואני אתן לך פרסים קטנים שתחלק להם". רבי אברהם אמר לילד את החידה הראשונה, ואז גם כתב אותה על דף קטן, בשורה אחת: מהו הדבר שמכניסים אותו לפה, לא אוכלים אותו ולא בולעים אותו, ומברכים עליו ברכה"? (השופר), הילד הגביה רגליים, אמר שלום ו... רץ אל אחיו הגדול שהמתין לו בהיכל השיבה למעלה. רעיון החידות יצא לפועל תוך יומיים קיבל הילד מהחברים שיתוף פעולה מלא, לא רק בחידות אלא אף במשחקים מתוך ידידות רבה. מי שזוכר את אותם ימים סיפר כי ילדי הכיתה, שרצו להיזכר לטובה אצל נותן הפרסים משיבת טשעבין, היו מלווים את הילד פעם בשבוע ורצים אחריו עד פתח הישיבה, אולי הרב נותן הפרסים יראה אותם ויקבלו שניים...לאחר שבועות ספורים נהפך הילד למציאות אחרת, השתלב בחברה הטובה של הכיתה והיה מרוצה ושמח מעצמו, ולא נזקק יותר לפסיכולוג וליועצים שונים שיעזרוהו. מאותו רגע שהתרום מהקרקע, מאז ועד היום - קם על רגליו, קם והיה לאיש. וזכה לגדול בתורה יראת שמים ומידות טובות. (זיאמר הנני")

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אין הגאון מצויה יותר, אלא במי שסכל יותר. (רמח"ל)
האדם נברא לא רק להשלים את עצמו, אלא גם להשפיע לזולתו. (ר' אליהו דסלר)
אין נקב המחט צר לשני אוהבים, ואין רוחב העולם מכיל שני שונאים. (אבן גבירול)

נר לשולחן שבת פרשת ויצא

גליון 847 תשפ"ד

נשמה לקבל
תרומות לטובת
הדפסת העלון
לע"נ ולהצלחה

מנהגי נישואין בעיר חלב: לאחר החופה אין עושים סעודה מיד, אלא מביאים כיבוד קל בבית הורי החתן ואין אוכלים שם לחם וגם לא מברכים שבע ברכות. רק למחרת בלילה היו עורכים סעודה גדולה "פטר'ת" ואז מברכים שבע ברכות, מלבד זה אין מברכים שבע ברכות.

(ד"ר אר"ץ חופה וקידושין)

כמה מתאים

שאל חתן את מרן שטיינמן, כשמתענה ביום חופתו ואומר "עננו", היאך יאמר "בצרה גדולה אנחנו", הרי ברוך ה' הוא שרוי בשמחה גדולה על חתונתו ואולי צריך להשמיט תיבות אלו. השיבו רבי אהרן לייב, שאין כזה דבר להשמיט תיבות מנוסח התפילה. ובהקשר לשאלתו, הכוונה על כלל ישראל. לדאבונו, בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, וזה פירוש "כי בצרה גדולה אנחנו"!

(פרי חיים רל"ו)

נהגו חתן וכלה להתענות ביום חופתם. (רמ"א ס"א א') כי יום כיפורים הוא להם. (נוהג כצאן יוסף ק"י א') יש שנהגו לעשות כפרות לחתן וכלה ערב נישואיהם. ("הבית היהודי") אשכנז, חברות הכלה סועדות עמה בשחר מאכלי חלב ודגים, "מילך מול". (מהר"ל מנהגים, נישואין) בגדד, רק החתן מתענה ביום שנכנס לחופה, אך לא הכלה. (מנהגי בבל)

"מלא שבוע זה" - מה אסור או מותר למלא...

דעת רוב הפוסקים, שחתן וכלה בימי שבע הברכות, ההולכים לכותל המערבי פטורים מקריעה על ראיית מקום המקדש.

נכון שלא יבקרו חולים ביום הראשון אחר חופתם... אבל מהיום השני של ימי שבע הברכות מותר, ומצוה עליהם לבקר חולים, אף על פי שהדבר גורם להם צער. (שו"ת "בצל החכמה" ב' מ"ד ע"י"ש) והגאון רבי יוסף שלום אלישיב השיב, שודאי מותר לחתן וכלה לבקר חולים, גם ביום הראשון, כיון שזו המצוה, אין כלל איסור בזה, וכן מותר להם גם ללכת לנחם אבלים. ("תל תלפיות" קובץ ס"ג)

החתן והכלה אין הולכים אל בית הקברות תקופה לפני החתונה ולאחר החתונה - שלושים יום - אם לא שמת להן מת במשפחה. (מנהגים דק"ק ורומיישא)

הגאון רבי יוסף שלום אלישיב: המנהג שהחתן והכלה לא הולכים ללוויה בשבעת ימי המשחה, אף שכמה פסיעות יכולים ללכת, דסוף סוף זה לא איסור אלא מנהג. ("אשרי האיש" אה"ז א' עמ' קפ"א)

"ויקה את לאה". "ויתן לו את רחל בתו לו לאשה".

חידה: כיבדוהו לברך ברכה מסויימת, וסירב ואין עליו טענה, היתכן? כן, יעקב בחרן.

חתונה, שבע ברכות, האם החתן יכול לברך בעצמו ברכות נישואין? ברכות נישואין, כיון שהם ברכות לחתן ולכלה שיצליחו, בהכרח שאחרים יברכו אותם. החתן והכלה עומדים תחת החופה פניהם למזרח והמברך עומד פניו למערב, כדי שיברכם פנים מול פנים, כמו ברכת כהנים. (ערוה"ש אה"ז ס"ב ט' ועיין מהר"ל הל' נישואין)

וכבר כתב להדיא רבי אברהם בן הרמב"ם, שאין ראוי שהחתן יברך אלו הברכות, לפי שהם ברכה לו ואין ראוי שיברך אדם ברכות אלו לעצמו... ואבא מארי רגז על חתן שברך ברכות אלו לעצמו. ("מעשה רקח" ח"א)

טעם אחר כתבו שהחתן לא יברך, דמיחזי כיוהרא. (רש"י תשו' הגאונים)

והמנהג פשוט שאין החתן מברך. ("נהר מצרים" חופה ד', "שלחן העזר" ועוד)

במקום שאין איש היודע לברך - חרן: לא הקפידו אלא כשיש שם אחר שיכול לברך, אבל אם אין, יברך החתן בעצמו, ואין צריך להתעכב עד שיחפשו אחר איש היודע לברך. ("שד"ח חו"כ י"ח ע"י"ש)

וכן כתב מהרש"ם שבדיעבד מהני, כפי שמצינו מעשה בארוס וארוסתו שנשבו בין הגויים והשיאום. (גיטין נז. שו"ת מהרש"ם ח"א ק"ס) כפסק המרדכי בשם רב שר שלום גאון, שבמקום שאין בקי לברך אלא החתן בלבד, ודאי על החתן לברך. (כתובות קל"א)

מעשה היה בחתן חיפאי יקר, שבסעודת שבע הברכות שלו כיבדוהו לברך, אך הוא סירב מפני המזבא בפוסקים כאמור, והשיבו ה"מנחת יצחק" שהצדק עימו. (ח"ג ק"ד ע"י"ש)

"ויעש משתה" - לא תמיד...

אשכנז: אחרי החופה תיכף ממחרים את החתן דרך שמחה לביתו או לבית הכלה. ויושבים בשולחן. כל מי שירצה לשבת בשולחן ההוא, מיסב. ומביאים לחם שלם. החתן מברך ברכת המוציא, ומביאים יין ומברכים ושותים, ונותן לכלה ולכל המסובים.

ומביאים שם ביצה ותרנגולת לאכול. את הביצה אוכלים החתן והכלה לבד ולא הקרואים... ומברכים ברכת המזון ושבע ברכות. ואחר כך מייחדים את החתן והכלה לחדר ואוכלים שם לבדם. (עפ"י מנהגים דק"ק ורומיישא רל"א) ועיקר הסעודה היא בלילה... (נחלת שבעה)

והחופה עושים על הרוב אחר מנחה גדולה, קודם זמן ערבית הרבה. (שם)

ויצא יעקב-ויקץ יעקב-וידר יעקב-וישא יעקב-וישק יעקב-ויגנב יעקב-ויזכה יעקב
אין מידה אותה משייכים לגאון רבי יעקב קמינצקי יותר מאשר מידת
האמת. כאשר הגאון רבי יצחק הוטנר הציע לתלמידו רבי הירש
דיסקינד את השידוך עם רבקה, בתו של רבי יעקב, אמר לו: "במידת
האמת שבו, מהווה רבי יעקב שריד מדורות עברו!" (רבי יעקב)

לא פעם הביע: "שמי יעקב, ועל יעקב נאמר 'תתן אמת ליעקב' ולכן
אינני יכול להתנהג אחרת!" (הקדמת חתנו הגאון ר' ישראל שורין "אמת ליעקב" עה"ת)

מתורתו של מרן רבי יעקב קמינצקי, עמוד האמת

"וילך חרנה... וישכב במקום ההוא: באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים
ששימש בבית עבר, לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה". (כ"ה י"א רש"י)
גדול תלמוד תורה יותר מכיבוד אב ואם, שכל אותן שנים שהיה יעקב
אבינו בבית עבר לא נענש. (מגילה טו:)

חז"ל אומרים לנו שיעקב נענש על אותם שנים שהיה בחרון ולא
קיים כיבוד אב ואם, ולכן יוסף נעדר מביתו עשרים ושנים שנה,
אבל על הארבע עשרה שנה שהיה בבית שם ועבר לא נענש.
בהכרח ששנים אלו היו כל כך נחוצות להתפתחותו הרוחנית של
יעקב עד שהם דוחים את ענין כיבוד אב ואם.

זה תמוה, הרי יעקב בזמן שיצא מבאר שבע היה בן שישים
ושלש. הוא למד תורה עם אברהם עד גיל חמש עשרה, ובהמשך
השנים למד בישיבתו של יצחק. מדוע אם כן היה כל כך נחוץ
ליעקב במקום ללכת מיד לחרן כפי ציווי הוריו, לשבת וללמוד
עוד ארבע עשרה שנים בישיבת שם ועבר?!

נכון הדבר שבוודאי גדל בתורה בזמן ההוא, מכל מקום אין זה
פוטר מצות כיבוד אב ואם. למה הדבר דומה, לאב המצווה לבנו
לקנות בשבילו דבר. ובדרך לחנות מחליט הבן שהוא רוצה
ללמוד תורה. האם עכשיו זה הזמן ללמוד?! ברור שלא.

נסביר את הדברים. כדי להבין את הנחיצות של יעקב ללכת
עכשיו לישיבת שם ועבר, אנו צריכים להבין מה התורה
המיוחדת שנלמדה בבית מדרשם של שם ועבר, שהיתה שונה
מתורתם של אברהם ויצחק.

האבות הקדושים היו "יושבים בישיבה" ומלמדים תורה לכל
הבא להסתופף בנחלתם. בבית מדרשם למדו תורה במדרגה
הגבוהה ביותר של אמונה ועבודת השם, מחוסנים לגמרי
מהסביבה בחוץ ולא מושפעים ממנה.

מזה הטעם, כשראתה שרה את ישמעאל מצחק, דרשה לגרש
אותו, כי בסביבתם של צדיקים גמורים אין מקום לאחד מסוגו
של ישמעאל.

לא כן היה אצל שם ועבר. שם ניצל לא רק ממי המבול, אלא גם
מהשחתת דור המבול. עבר חי בימי דור ההפלה, אלו שרצו
למרוד בהקב"ה, אבל הוא לא נסחף עמהם ונשאר בצדקתו.

רק שם ועבר, שרידים של דורות וסביבה מושחתת היו יכולים
ללמד ליעקב תורה הנצרכה לו כדי שיוכל להשאר בתומתו
בסביבתו של לבן, איש מושחת ורשע, ולא רק לבן עצמו, אלא
כל אנשי מקומו היו רמאים, כפי שמצינו במשנת החתונה,
שאפילו אחד לא נמצא לגלות ליעקב שלבן מתכוון לרמותו.

יעקב לא היה יכול לקיים את ציווי של אביו ללכת אל לבן, אלא
אם כן היה עוצר בבית המדרש של שם ועבר, רק כך בסופו של
דבר יוכל להכריז "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי ולא
למדתי ממעשיו!" רק באופן זה הוא מקיים את דבר אביו כהוגן.
הדבר דומה לאב שציווה לבנו לקנות לו לולב ואתרוג לסוכות.
בדרכו לשוק החליט הבן שאין הוא מספיק בקי בהלכות ארבעת
המינים ועליו להכנס לבית המדרש ללמוד ולשנן את ההלכות.
האם נאמר שאינו מקיים את מצוות אביו?

אדרבה, הוא מקיים את המצוה בשלמותה והידורה, אילו לא
היה עושה כן לא היה מקיים כלל מצוות כיבוד אב. כן הוא אצל
יעקב, בלי ההכנה המיוחדת שהיתה דרושה לו אצל שם ועבר
לא היה יכול לקיים ציווי של אביו ללכת לארצו וביתו של לבן.

בפרשת וישב כתוב "וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן
זקנים הוא לו" (ל"ג). הביא רש"י: "ואונקלוס תרגם בר הכים הוא
ליה, כל מה שלמד משם ועבר מסר לו".

יש להבין, מדוע דקדק רש"י לומר "כל מה שלמד משם ועבר",
וכי לא היה ליעקב את תורת האבות למסור לו? גם צריך לבאר,
מפני מה לא מסר יעקב לשאר בניו את תורת שם ועבר זו?
לפי מה שכתבתי יובן היטב. קבלה היתה בידם מפי אברהם
שצריכים הם לצאת לגלות, לחיות בארץ לא להם. הקב"ה אומר
לאברהם "ידע תדע כי גר יהיה זרעך". למה לו לדעת זאת? על
כרחך הודיעו כן על מנת שיוכלו להכין עצמם.

מכיון שיוסף היה זה שהתגלגל למצרים, אותה ארץ טמאה והיה
צריך לעמוד לבדו נגד כל הנסיונות, הוא זה שעליו נפל העול
להכין את המקום לבני ישראל, היה מוכרח יעקב למסור דווקא
לו את התורה המיוחדת הזאת, תורת הגלות, תורת שם ועבר.
(אמת ליעקב" ויצא)

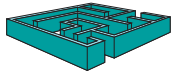
רבים הם הזריזים בספר בראשית: הארץ... אברהם, אליעזר, רבקה,
יוסף. "ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא" כתב "אור החיים":
טעם עשותה ככה ולא מן המוסר... והרי זו זריזה ונשכרת. (ל"ט ט"ז)

'זריזות', מה זה?

הלכה היא שיש לבדוק אחר השחיטה את הריאה. כתב
ה"שולחן ערוך" בהלכות טריפות: "יש מי שאומר שהבודק
יכניס ידו בבהמה בזריזות, בלא רפיון ידים". כתב הט"ז בשם
המהרש"ל, אדרבה, קיבלנו שיכניס ידו בנחת.

ביאר רבי יעקב קמינצקי: נראה לי שהפירוש זריזות אינה דווקא
מהירות, וכפי שמצינו "כהנים זריזים הם", ופירש רש"י שכולם
בני תורה וחרדים ונזכרים ולא יבואו להכשל (שבת כ). הרי מוכח
שזריזות היא שימת לב ולא דווקא מהירות.

וכן מצינו שהיפך זריזות היא שפלות (פסחים ג) וכן מובא במסכת
גיטין 'נמצאו בנות זריזות ובנים שפלים!' (אמת ליעקב" י"ד ל"ט י"ג)

"ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא": אחיו הוא ברמאות. (מגילה ג:)

תמיהה גדולה היא, יעקב אבינו נוקט בברכות עם עשו, בצאן עם
לבן, לכאורה, בדרכים שהן רחוקות מן הישרות, איך יתכן
שיעקב עמוד האמת פעל בדרך שנראית עקומה?!

באמת למדנו כאן יסוד גדול במהות ה"אמת": גם האמת
צריכה להיות על פי חשבון. ודאי שמותר לאדם להשתמש
לפעמים בדרך הערמה כדי להשיג את מבוקשו - "עם עקש
תתפלל" "אחיו אני ברמאות" - כאשר הוא בא לידי התמודדות
עם רמאי מסוכן מסוגם של עשו ולבן, לפעמים אין מנוס
משימוש בדרך עורמה כפי הצורך והשעה.

מצאנו כן כמה וכמה פעמים אצל יעקב אבינו ואין זה סתירה
לכלל של "תתן אמת ליעקב". לדוגמה: ענין פיצול המקלות כדי
להציל את צאנו מידי לבן. הוא אומר לעשו "ואני אתנהלה לאטי
... עד אשר אבא אל אדני שעירה" למדים חז"ל מכאן הלכה
לדורות איך להתרחק מגוי במקום סכנה.

יעקב שאחז במידת האמת בכל מאודו לא חשש לשנות
מדיבורו באופן המותר, בזמן שהיה מוכרח לזה. (שם כ"ז י"ג ע"י"ש)

"ויאמר להם יעקב אחי". (כ"ט ד')

סיפר רבי יעקב לתלמידיו: לפני שנים רבות כשהייתי רב בעיירה
בליטא, פעם הלכתי לדואר לקנות בולים. שילמתי, בדרכי לצאת
ראיתי שקיבלתי עודף יותר ממה שהגיע לי. חזרתי לדלפק,
החזרתי את אשר הייתי צריך להחזיר ויצאתי מבית הדואר.
בדרכי הרהרתי, אני מכיר את איש הדואר שנים רבות. הגוי הזה
לא טועה במטבעות, אף לא בפרוטה אחת. מן הסתם רצה לבחון
את הרב של היהודים, האם הוא אדם ישר או רמאי... הייתי
משוכנע שהיה זה ניסוי.

שמעו רבותי. שנים עברו, אני היגרתי לקנדה, בשואה נספו כל
יהודי העיירה חוץ משנים עשר יהודים שניצלו על ידי איש
הדואר ההוא, אותם הסתיר במרתף ביתו.

מי יודע, אולי בגלל כמה פרוטות שהחזרתי ניצלו חייהם של
שתים עשרה נפשות! ("בין ישן לחדש" ע"י"ש ועיין בס' "רבי יעקב" בזה)

פרשת ויצא

להזהר לא לפגוע גם אם הוא גורם לעצמו להפגע

ויקם בבוקר והנה היא לאה

כותב רש"י: "אבל בלילה לא היתה לאה, לפי שמסר יעקב לרחל סימנים, וכשראתה רחל שמכניסים לו לאה אמרה עכשיו תכלם אחותי, עמדה ומסרה לה אותן סימנים"

יעקב מסר את הסימנים לרחל [ובסי' דעת זקנים כתוב שהסימנים הם: גדה, חלה, והדלקת הנר] כיוון שידע שלבן ירמה אותו. וכשראתה רחל שתתבייש אחותה עמדה ומסרה את הסימנים (עיי' במדרש מה שעשתה עוד), וכל זה כדי לא לפגוע באחותה אף על פי שיכלה להפסיד את יעקב אבינו שכוון שהתחתן עם לאה מי אמר שירצה לגרש את לאה ולשאת את רחל ורואים שבאמת הוא לא גירשה אלא נשא גם את רחל ואפילו אם ירצה לשאתה גם אחרי שיישא את לאה מ"מ היא מכניסה צרתה לביתה ולמרות כל זאת מסרה את הסימנים כדי שאחותה לא תתבייש.

מכאן לומדים עד כמה צריך להיזהר לא לפגוע ביהודי גם אם הוא גורם לעצמו להיפגע שהרי לאה גרמה לעצמה את זה, ולמרות זאת רחל מסרה את נפשה וגלתה את הסימנים כדי שאחותה לא תתבייש, למרות שיכלה להפסיד את יעקב אבינו מ"מ כדי לא לפגוע באחותה שווה לה הדבר.

מסופר במסכת כתובות (ס ז): מר עוקבא היה לו שכן עני, מר עוקבא היה מניח לעני כל יום ארבעה זוזים במפתן הדלת ללא ידיעתו של העני, יום אחד אמר העני אלך לראות מי עושה לי את הטובה הזאת כל יום ונותן לי ארבעה זוזים, אותו יום התעכב מר עוקבא בבית המדרש, באה אשתו אליו וחזרה יחד עם מר עוקבא, כשראה העני אנשים שמתקרבים לדלת יצא אחריהם לזהות מיהו הנותן לו כל יום ארבעה זוזים, הם ברחו מפניו שלא יזהה אותם ונכנסו לתנור גדול שגרפו ממנו את הגחלים אבל עדיין התנור היה חם מאד, התחילו להישרף רגליו של מר עוקבא, אמרה לו אשתו תניח את רגליך על הרגלים שלי, חלשה דעתו של מר עוקבא שאשתו צדקת ממנו, כיון שלמר עוקבא התחילו להישרף רגליו ולאשתו לא נשרפו. אמרה לו אשתו אל תצטער, הסיבה שלא נשרפו רגלי היא, מכיוון שאני נמצאת כל היום בבית ונותנת לעני מיד אוכל מוכן לאכול וכך נמאנו הרבה יותר גדולה, אבל אתה נותן כסף והעני צריך לקנות ולהכין ולבשל ולכן לי לא נשרפו רגלי.

שואלת הגמרא ומאי כולי האי? מדוע היה צריך להיכנס לתנור חם שלא לבייש את העני? עונה הגמרא: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי נוח לו לאדם שימסור עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים.

ולומדים זאת מתמר שכתוב היא מוצאת להישרף ואמרה ליהודה הכר נא, אמרה אם יכיר מעצמו מוטב ואם לאו היא מוכנה להישרף ובלבד שלא לבייש את יהודה.

והתוס' במסכת בבא מציעא דף נט כותבים "היא מצאתי לשון הצתה שכבר התחילו להצית בה אש ובלל זאת לא סיפרה

ממעשה זה רואים שלא רק שאסור לביישו אלא גם אם הוא גורם לעצמו את הבושה שהרי העני רץ אחריו לגלות מי הנותן מכל מקום ראוי למסור את עצמו ובלבד שלא יתבייש אדם כתוצאה ממנו.

מכאן לומדים את הכלל נח לו לאדם שיכנס לתוך כבשן האש ובלבד שלא ילבין פני חברו ברבים

דעת התוס' במס' סוטה דף י: ממאמר זה שגם זה נכלל ביהרג ובל יעבור שאם אומרים לאדם או תבייש את חברך או נהרגך ייהרג ובל יעבור יוצא שהתוס' משווה לבייש חברו ברבים לעבירות החמורות

זה לשונם (תוספות סוטה דף י.) נוח לו לאדם שיפיל את עצמו לתוך כבשן האש- כדאמר בפי הזהב (ב"מ דף נח:) כל היורדים לגיהנום עולים חוץ משלשה ואחד מהם המלבין פני חברו ברבים ואומרת הגמרא שם (שם נט.) נוח לו לאדם שיבעול ספק אשת איש ואל ילבין פני חברו ברבים ודבר זה נלמד מזה אם

כן הדבר חומר מאד לכן צריך למסור נפש **ואומר תוספות שהסיבה שלא הזכירו חז"ל** שעל הלבנת פנים צריך למסור את הנפש ביחד עם השלוש העבירות החמורות שעליהם נאמר שצריך למסור את הנפש שהם (פסחים דף כה.) עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים משום דעבירת הלבנת פנים אינה מפורשת בתורה ולא הזכירו אלא עבירות המפורשות בתורה

ממש והעובר עליהם הוא רשע גמור כעובר על עקרי הדת וכן המהר"ל מבאר "נח לו לאדם" הכוונה שאדם השלם במידותיו שמידותיו מתוקנות מעדיף נח לו להיכנס לתוך כבשן האש ובלבד שלא יתבייש חברו וכן דעת המאירי סוף מסכת ברכות

מסופר בתלמוד ירושלמי (מסכת דמאי דף ד. ת.) רבי פנחס בן יאיר היה הולך לבית וועד לחכמים היה נהר גינני מלא מים אמר לנהר גינני האם אתה מונע ממני ללכת לבית הוועד? ומיד נחצה הנהר לפניו לשיניים אמרו לו תלמידיו האם גם אנחנו יכולים לעבור בנהר אמר להם מי שיועד בעצמו שלא פגע באדם מעולם יעבור ולא יקרה לו כלום.

רבן יוחנן בן זכאי לפני פטירתו (ברכות כח) ציווה לתלמידיו: "היזהרו בכבוד חבריכם" ועוד כמה אזהרות מכל מה שיש ראה להזהירם בהיזהרו בכבוד חברכם לחשיבות הדבר

מובא בגמרא שרבי חייא גרס לבטול תורה של שיעור שלם ובלבד שלא יפגע אחד מהתלמידים **כפי שמסופר** במסכת סנהדרין יא: רבי ישב ומסר שיעור, והריח ריח של שום, אמר: "מי שאכל שום יצא", עמד רבי חייא ויצא. עמדו כולם ויצאו בשחר מצאו רבי שמעון בנו של רבי חייא אמר ליה אתה הוא שציערת לאבא אמר לו לא תהא כזאת בישראל

והמהרש"א במקום מבאר את שאלתו של רבי שמעון מדוע יצאת אף על פי שלא אכלת שום וידעת שכולם יצאו אחרך וכפי שבאמת קרה וגרמת שיתבטל השיעור ענה לו רבי חייא מוטב לבטל שיעור תורה חשוב וגדול ובלבד לא לפגוע באדם **רואים פה את אותו יסוד** אף על פי שאותו תלמיד גרם לעצמו והתנהג בשפיעותא ובא לשיעור אחרי שאכל שום ולכאורה איהו דאפסיד אנפשיה מכל מקום רבי חייא עשה זאת כדי לא לפגוע באותו תלמיד.

מסופר על אחד האדמו"רים שהיה בבהמ"ד והתחיל לבכות אמרו לו למה אתה בוכה ואמר ראיתי אדם שרצח את חברו פה בבהמ"ד דהיינו שביישו ברבים ואך לא אבכה על כך

מסופר על המהרי"ל דיסקין שמסר שיעור, הכינו לו כוס תה ובמקום להוסיף סוכר לתה שמו מלח בכמות גדושה, כיון שהמהרי"ל דיסקין אהב עם הרבה סוכר לאחר זמן מה, שמו לב שבמקום להוסיף סוכר שמו מלח למרות זאת הרב שתה רגיל מהכוס, למרות שהרב חולה בכליותיו עד שבאה אשתו ואמרו לו ששמו בטעות אחד התלמידים במקום מלח סוכר, אמרו לו כיצד שתית כוס תה זה אמר להם מוטב להיכנס לתוך כבשן האש ובלבד שלא יבייש את חברו הרבים שלא יתבייש מכין היתה שם לי מלח במקום סוכר

אדם הרוצה שלא תבוא לו בושה לא יבייש אחרים כמובא בגמרא מועד קטן דף טז: רב (האמורא) אמר לבנו לא תבייש ולא תתבייש לא לבייש גנב ובכך ניצלו מהשואה

אסור לבייש יהודי גם בעד כל הון שבעולם

כשהאדם הולך בדרך התורה כמה הוא זוכה, משפחה יהודית באזור אירופה שהפרנסה שלהם היתה מהלול תרנגולות שהיה להם שהיו מוכרים ביצים וגם עופות והפרנסה היתה ברווח, והנה ביום בהיר אחד, ראש המשפחה בשם משה נכנס ללול וכדרכו החל לספור את העופות, ולתדהמתו הוא מגלה שחמש תרנגולות חסרות, ואמר בלבו כנראה זה מקרה ואולי אני טועה, ולמחרת שוב פעם הוא ספר את התרנגולות ולתדהמתו הוא רואה ששוב חסרים חמש תרנגולות וכך במשך כמה ימים רצופים.

ומשה החליט לעשות לזה סוף לפני שלא ישארו לו תרנגולות, ולכן בלילה התחבא משה באחת מפינות הלול החשוכות כדי לתפוס את הגנב על חם, והנה בשעה שתיים לפנות בוקר, משה שומע רעשים והנה הדלת נפתחת והוא מנסה להציץ ולראות מי זה, והוא רואה את שכינו שמתפלל איתו באותו בית הכנסת יום יום, הוא לא העז לקום ולצעוק עליו ונשאר יושב בפינתו החשוכה עד שהשכן יצא כשחמש עופות בידו. אבל בוקר נאספו בני ביתו ושאלו אותו נו, האם תפסת את הגנב, והוא אומר כי תפסת אותי, זה השכן שלנו, כולם היו בהלם, מצד אחד הוא הרי צריך לעשות לזה סוף, ואולי היום בבית הכנסת בין מנחה לערבית אני יצעק עליו ליד כולם גם בתור נקמה על כל מה שהוא עשה לנו אבל מצד שני הרי השכן מצב פרנסתו גרוע והוא צריך לפרנס את משפחתו. ומי שחרף את הדין זו היתה האשה עקרת הבית שאמרה לבעלה, אסור לבייש יהודי מה שהיה היה, את הלול תרנגולות תמכור כמה שיותר מהר ואנו עוברים דירה ויוצאים מאזור אירופה וכל בני הבית הסכימו לאשה עקרת הבית הנבונה. ובתוך זמן קצר הבית והלול נמכרו והפליגו אל מעבר לים לכיוון אמריקה ולא עברו ימים מועטים והשואה הארורה החלה וכל אותה עיירה שבקו חיים לכל חי, אבל אותה משפחה שהיו מוכנים למכור הכל ולילך אל הלא נודע רק בשביל לא לפגוע במשפחה אחרת זכו וניצלו ממות. וזכו לחיים טובים ומאושרים כי זו דרך התורה הקדושה.

מדוע הפר את ההסכם התלמיד חכם לעשרי שהתחייב לפרנסו מעשה שבאו שניים לדין תורה לפני הרב בעל ספר "מגלה עמוקות": האחד - גביר מעשירי העיר, והשני - תלמיד חכם גדול. התובע היה הגביר, הוא פתח את תביעתו ואמר: ברצוני לתבוע את החכם לדין על כך שהיפר את ההסכם שעשיתי עימו! ומה היה ההסכם? תלמיד חכם זה היה רגיל לצורך פרנסתו ללכת לשוק כל יום למשך כמה שעות, היה מוכר את סחורתו, וכאשר ראה שהרוויח די פרנסתו לאותו יום, היה חוזר לבית המדרש וממשיך להנות בתורה עד אמצע הלילה. והנה העשירי בראותו זאת, התעורר בליבו לחשוב כי אין זה נאה שתלמיד חכם כזה יעסוק בשוק במסחר, ועל כן נגש אליו והסכימו ביניהם כי מעתה ואילך ישלם העשירי את כל הוצאותיו וצרכיו, וכך יוכל התלמיד חכם לשקוד על התורה באין מפריע. כך עשו למשך תקופה מסויימת, ואולם לאחרונה זה כמה ימים שהעשירי שם לב לפתע שהחכם חזר למסחרו. כאשר העיר לו על הפרת ההסכם, נענה הלה ואמר כי הוא חוזר בו מההסכם, וכבר אין ברצונו לקבל ממנו תמיכה כלכלית. הגביר סירב לשמוע על כך - הסכם זה הסכם! אך החכם אף הוא לא אבה לשנות את דעתו. משלא הגיעו לכלל הסכמה, החליט הגביר לתבוע את החכם לדין תורה. התפלא הרב על החכם, מדוע חזר בו מההסכם,

אחר שכל הרווח הוא שלו שיוכל להגות בתורה כל היום, וזה היה משובש חיי. ענה החכם ואמר כי אכן בתחילה כך חשב אף הוא, שמעתה ירווח לו ויוכל לעסוק בתורה באין מפריע, ולכן נתן את הסכמתו להצעת הגביר, ואולם כעבור תקופה קצרה הוא הרגיש שהדבר גורם לו הפסד בעניין אחר: הנה עד עכשיו כאשר היה נזקק לעסוק במסחר לצורך פרנסתו, בכל יום שהיה קם ממיטתו היה מרגיש שעליו להתפלל על מזונו, שמעוין לו ה' סחורה בודל, ושיוכל למכרה ביוקר, ושיזדמנו לו קונים מיד ולא יצטרך להישאר בשוק הרבה שעות, וכדומה משאר עניינים הקשורים לצורך פרנסתו. ובה היה מרגיש כל היום שהוא תלוי בחסדי הבורא, וענינו היו נשואות אל ה' בתפילה מדי יום בינמו על כל פרט ופרט שיצליח. אולם מאז שהסכים עם העשירי על העסק הנייל, הנה לפתע רואה הוא ששוב אינו מרגיש את עצמו תלוי כל כך בחסדי הבורא עולם כאשר היה אז, בהיותו שהעשירי נותן לו כל הוצאותיו ואין לו כל כך על מה להתפלל כאשר היה מתפלל אז על כל פרט בכוונת הלב. ובגלל החיסרון הזה החליט שמקח טעות היה לו בכל העסק הזה, המפריע לו מדבקתו בה', שיהיה מרגיש שתלוי בחסדיו ממש ויהיו עיניו נשואות אליו בתמידות, ועל כן אינו יכול להמשיך לקיים את ההסכם.

פנקס החולים שנרשמו בו החולים להתפלל עליהם הועיל

מספרת אחת מבנות המשפחה: אימי היא אישה צדיקה ומיוחדת במינה שכל ימיה עשתה טוב לאנשים וגמלה אימם חסד. לפני כחמש עשרה שנה היא ראתה מודעה בעיתון. בקשו רחמים עבור... נמצאת במצב קשה. היא רשמה את השם בפנקס וקבלה על עצמה להזכיר את השם בתפילותיה. ומאז בכל פעם שראתה שם בעיתון, בלוח מודעות או שמעה מחברות הייתה כותבת בפנקס ומזכירה בתפילותיה יום יום. תוך כמה שנים מנה הפנקס מאות שמות שעליהם היא התפללה מידי יום. באחת מסעודות שבת אמר לפתע אבי כי ישנו סיכוי רב כי חלק ניכר מהאנשים הכתובים בפנקס כבר אינם בין החיים. אימי נזדעקה אמרה: "איך אתה מדבר! השתררה דממה, היושבים סביב השולחן עיכלו את הדברים ולפתע אמרו: הוא צודק, הרי כתובים שם אנשים שלפני חמש עשרה שנה היו זקנים, חלק מהם ודאי נפטרו... ענייה של אימי התמלאו דמעות: "ככה אתם אומרים... יתכן שהם נפטרו...? אבל מה בכך, אני חושבת שלא יזיק להם אם אתפלל עליהם, גם בשמים יהיה טוב לנשמתם אם אתפלל לרפואתם". ערב אחד קבלה אימי אירוע מוחי. היא הובלה לבית החולים והרופאים הודיעו שסיכוייה לחיות אפסיים. הידיעה התפשטה במהירות בקרב בני המשפחה.

אחדים רצו לבית החולים ואחרים רצו לבתי רבנים לבקש ברכה. התקשרנו לעיתון לפרסם מודעת 'בקשו רחמים' ונזכרנו שלמחרת לא יהיה מי שיתפלל עבור החולים והנפטרים בפנקס של אימי. החלטנו לעשות זאת במקומה, שהדבר יעמוד לזכותה. קומתו של אבי השתוחחה והוא הסתובב הלום צער. למחרת המצב החמיר וכמה מהאחיינים הנשואים החליטו לערוך ערב תפילה לרפואת הבית הכנסת המרכזי. באותו יום ישננו, שלוש האחיות, בביה"ח מחוץ למחלקת טיפול נמרץ והתפללנו כשאנו מחלקות בין שלושתנו את שמות הרשומים בפנקס. עצרת התפילה נועדה ל-8:00 בערב. ב-8:05 יצאו הרופאים והודיעו שהמצב נואש. הם אפשרו לנו להיכנס, ראינו את מכשירי ההנשמה, קו הדופק הלך והתעמעם עד שנעשה ישר לחלוטין, אימי נפטרה. בכינו בכי תמרורים ואז אמרה אחותי: "צריך להודיע לאנשים שכבר אין על מה להתפלל". היא לקחה את מכשיר הפלאפון וחייגה לבנה שארגן את העצרת. רגע לפני שסיימה לחייג לקחתי את הנייד וסגרתי אותו. "מדוע את עושה זאת?" שאלה. שיתפללו, מגיע לאמא שיתפללו עליה אחרי פטירתה כפי שעשתה לכל אלפי האנשים הרשומים בפנקס שלה". אמרתי. אחותי התנגדה אך האחיות השלישית אמרה: "היא צודקת, אם יש מישהו בעולם שמגיע לו שהציבור יתפלל עליו גם אחרי פטירתו, זו אמא שהתפללה על ציבור שלם מידי יום בלי לדעת אם הם חיים או לא". כעבור רבע שעה צלצל הנייד. על הצג הופיע מס' הטלפון של אחייני. ענית לשיחה. "מה קורה?". שאל. יש כאן ציבור גדול שמתפלל על סבתא, אני מקווה שזה יעזור". "מצויין", שיתפללו, מגיע לה". אמרתי. "אני רוצה להשמיע לכם את התפילה", ביקש העברתי את הטלפון למצב של רמקול ונאו שמענו את הזעקות הגדולות. "קל נא רפא נא לה". ושלושתנו פרצנו בבכי נורא שלא יכולנו להפסיקו. ידענו שאמנו האהובה אינה בין החיים. התחלתי להרגיש נקיפות מצפון, הרגשתי שאולי אנו משקריות ציבור שלם. החלטתי להמתין שהוא ישוב לדבר ולומר שהוא יכול להפסיק את התפילה כי סבתו נפטרה, אבל הוא היה שקוע בתפילה, כשהמכשיר היה מונח על הסטנדר, קול התהילים הרקיע עשוק בתפילה אז ראינו תכונה סביבנו. רופאים ואחיות רצו לחדרה של אימנו עם ציוד החייאה ומיטתה הוקפה ברופאים. הבטתי במסך ובאורח פלא ראיתי תנועה קלושה. הם החלו בהחייאה ואנו הורחקנו מהמקום. הצטרפנו לציבור בתפילותיו, בכינו וזעקנו להקב"ה. לאחר דקות ארוכות יצא הרופא את

והודיע שלאימנו קרה נס: אחת האחיות חשה בתוזה ואימנו שבה לגלות סימני חיים. היא אמנם במצב לא קל, אך יצאה מכלל סכנה. אימנו שרדה האירוע ולאחר שיקום מסיביו שארץ חודשים היא הולכת, מדרבת ומתפקדת באופן הממאס לגילה. שוב איננו צוחקים על פנקס החולים והנפטרים. אנו יודעים היטב שכל אלפי האנשים שהיא התפללה לרפואתם לאחר פטירתם באו לכיסא הכבוד ונשאו תחינה לבורא עולם שישאיר אותה בחיים, ואליהם הצטרפו יושבי הארץ שנשאו תפילה להחלמתה. (תורה ואמונה).

כתוב בספר חסידים (סימן ר"ח) אם בא ראובן לידי צער והגיד צערו לשמעון ושמעון התחנן על ראובן כאלו הצער על עצמו לבסוף כשיבא על שמעון שום צער ולא התחנן ראובן על שמעון כמו שמעון על ראובן הרי כאלו גזלו שטאמר (ישעי' ג' י"ד) גזילת העני בבתיכם ואפי' אם נושע שמעון שנאמר ואהבת לרעך כמוך. **ואם התחנן על חבירו אף על פי שלא הועיל כשיבא הוא או זרעו לאותו צער הקב"ה יזכר מה שעשה לחבירו כשנעשה לו זה המאורע ומושיע. ולכן מצווה גדולה להצטרף לתפילות על חולים שגם אם לא יועיל לחולה לגמרי בוודאי שיועיל למתפלל שלא יבוא לידי אותו צער.**

וכן כותב ספר חסידים סימן תקנ"ג וז"ל: **יש מתפלל ונענה ויש מתפלל ואינו נענה, והטעם לפי שצער חבירו ולבטחו של חבירו אינו מעלה על לבו של המתפלל זה יתכן שאף יהיה נענה לפי שהיה לו לחשוב אינו הייתי בצער של זה הייתי צריך להתפלל עליו** וכתב (ויקרא י"ט י"ח) ואהבת לרעך כמוך, ומאחר שאינו מצטער בצער הצדיק לא יתכן שיהיה נענה לכך כל התפילות והתחנונים תקנו לומר בלשון רבים רפאנו ראה נא בעונינו ואם לא [שחש וכואב את צער הגזל] מה בין זה לבהמה שאינה חוששת בצער חברתה ועליו נאמר (קהלת ג' י"ט) ומותר האדם מן הבהמה אין. עכ"ל **קרב ה' לכל קוראיו ולא משנה מהו רמתו הרוחנית אבל בתנאי "לכל אשר יקראוהו באמת שתהיה התפילה מעומק הלב ואומר לקב"ה יש לי רק אותך רק אתה יכול לעזור ואזי תפילתו נשמעת כשהיא עם דמעות סיפר הרב שלום שבדרון זצ"ל: לילדי הגר בלונדון, ישנו מכר עורך דין**

מצליח, היודע מעט מאוד על יהדות. באחד הימים הוא פונה אליו ומספר לו שהוא בצרה גדולה: בעבודתו קיבל עליו להיות פרקליט של נכרי אחד, שהעבד בעניין פלילי. במהלך המשפט התגלה כי הלקוח הזה הוא ראשי גדול, כך שהשופט לא חשך את שבת ביקורתו גם מהעורך דין שלו, והאסיי אותו כי היה מודע לרמאות של הלקוח, ועל כן החליט להעמיד למשפט גם את עורך הדין. באנגליה מתנהל כל הענין המשפטי בדרך קפדנית ביותר. השופטים מדקדקים לא רק עם הנאשמים העומדים למשפט אלא גם עם עורכי הדין, שלא יהיה עליהם שום רבב. ולכן נסקפה לעו"ד זה סכנה גדולה, שלא רק שישללו את רישיונו ויפסלוהו מלעסוק במקצועו, אלא עלולים עוד להטיל עליו עונש כבד עם קנס. הוא סיפר זאת לילדי בצער גדול, כשהוא לא יודע לשיטת צעה בנפשו. אמרו לו איש שיחו: שמעני ידי, העצה הטובה ביותר היא, שתעשה ככל אחרון בית ישראל, היינו להתפלל פשוט לריבוננו של עולם, והוא יוציא אותך מן הצרה! משיב לו העו"ד: מה, לבקש מה? - זאת אינני יכול! ואסביר לך מדוע: פעם כבר ביקשתי ממנו ישועה והבטחתי לו שיותר לא אבקש שום דבר...! ומה היה הדבר שביקש ועל זה נתן הבטחתו שיותר לא יבקש? מספר שנים קודם לכן הוא הוזמן לאוסטרליה לצורכי עבודתו, ויצא לשם לשהות של ששה שבועות חודשים.

הוא לקח עימו בסיעתו את בתו היחידה והאהובה, שהייתה אז בת שבע שנים. והנה בהיותם שם באוסטרליה, חלתה לפתע הילדה בצורה קשה, והרופא הזעיק אותה מיד לבית החולים, שם ערכו לה סידרה של צילומים, והתגלתה המחלה הארוהה, ה' יצילנו.

מיד פתחו בסדרה של טיפולים, אבל עברו כמה שבועות ומצבה הלך ונעשה גרוע יותר ויותר, עד שיום אחד, זה היה בשבת, אמר הרופא לאביה העו"ד, כי מצבה קריטי, ולא נותרו לה אלא שעתיים שלוש שעות בלבד לחיות. האבא היה מזועזע ונחרד לשמע הבשורה הנוראה, אך משתאוושש קמעא, נפלה החלטה בלבבו ללכת מיד לבית הכנסת. אומנם הרבה לא ידע, לא זכר שום דבר של הדות, אולם זכר שביום הבר מצוה לקח אותו אביו לבית הכנסת והניח לו תפילין. הוא לא השתהה, יצא והחל לחפש בית הכנסת. זה היה כבר בשעות הצהריים, חיפש וחיפש עד שמצא בית הכנסת.

המקום היה כבר ריק מאנשים. למזלו, היה פתוח. הוא נכנס פנימה ובהיות ליבו מר עליו, פרץ בבכי עז שנמשך שעתיים ללא הפוגה, ובתוך בכיו עמד ודיבר: רבנו של עולם, אני מוכרח לבקש ממך דבר, ואני מבטיח לך שיותר לא אבקש עוד משהו...! אני מבקש ממך שבתי האהובה תישאר בחיים...! כך נשאר עוד זמן מסויים בבכיו, עד שלפתע חש באיזו הקלה על ליבו. הוא החליט שהגיע הזמן לשוב לבית החולים ולראות מה המצב. והנה בשו בו לבית החולים ליד מיטת ביתו,

מקדם הרופא את פניו ואומר לו: קרה דבר פלא, מוזר מאוד - היא פקחה את עיניה! הרופא לא היסס ומיד ערך לה בדיקה, בסיומה אמר לאב: תראה, יש תקווה! למחרת בבוקר, כשחזר שוב האב לבית החולים, היא כבר ביקועה מעט מים. כך החל תהליך מופלא של שיקום הילדה, עד שכעבור שבועיים היא כבר ירדה מהמיטה. משתגעיה למצב זה החליטו לערוך לה בדיקות יסודיות: האם יש לה או אין מחלה? הצילומים נעשו וכולם מתפלאים: נס ופלא! אין שום דבר! הרופאים כולם השתוממו ממש ויצאו מן הכלים, עד שהחלו ועשו אסיפת רופאים מכל רחבי העיר, כשהם מצגינים בפניהם את הצילומים הראשונים שהראו בבירור את הגידול, ואת הצילומים החדשים שבהם לא נמצא שום דבר. כולם הפטירו ואמרו: אין זה אלא נס משמים... סיים עורך הדין את סיפורו ואמר לילדיו: עתה הלא שמעת, כי הבטחתי לה: שלא אבקש עוד, וכיצד אוכל להפר הבטחתי? אמר לו ילדיו: אין בכך כלום! אתה אומנם הבטחת אבל אתה יכול ללכת ולבקש עוד פעם, ה' רחום וחנון וייעתר לך. מששמע כך, הלך והתפלל שוב מקירות לבו, ובחסדי ה' יצא מן המשפט זכאי. (שאל אביך יגידך ח"א עמוד ר"ט

[א] בימות החול אדם משלים מאה ברכות על ידי ברכות השחר וברכות התפילה מתחלה ועד סוף, ועל ידי ברכות אכילה ושתיה, ובשבת ויום טוב שחסר לו מברכות תפילת שמונה עשרה, ישלים במיני פירות ובשמים, וביום התענית יחסר לו הרבה ברכות ובפרט כשמתענה לילה ויום, יזהר לשמוע ברכות הקוראים בתורה ועונה אחריהם אמן וזה יועיל להשלים בשעת הדחק היכא דלא אפשר, וצריך שישמע כל הברכה מתחלה ועד סוף: [א.ה עיין ב"י סימן מו שעושה את החשבון שאדם מגיע בשבת לשמונים וחמש ברכות חסר 15 לו ברכות, אם מוסיפים אשה יצר בממוצע חמש פעמים נשאר 10 ברכות יש להשלים פעמיים ביום ברכות מנע אש שזה חמש ברכות בכל פעם, ואם מוסיפים ברכה אחרונה נפשות ועל המחיה כשאוכל מזונות ומריח כל פעם על עצי בשמים מגיע כל פעם לשמונה ברכות ובפעמיים שעושה סדר זה מגיע ל-16 ברכות שחסרו לו והותר.]

[ב] המברך צריך להשמיע לאוזניו הברכה, ויזהר לברך במתון בכונות הלב, ויזהר לא לדלג שום מילה ואם דלג שם או מלכות יחזור ויברך, דכל ברכה שאין בה שם ומלכות אינה ברכה, ואפילו לא דילג אלא תיבת העולם לבד יחזור ויברך כי מלך לבד אינה מלכות[ה"ע דילג תיבת "העולם" לא יחזור לברך משום סב"ל וכן אם אמר אדנות ודילג תיבת א-לוקינו או אמר א-לוקינו ודילג אדנות יצא בדיעבד]:

[ג] יזהר שלא יפסיק בין ברכה לאכילה או שתיה יותר מכדי דיבור דהיינו כדי אמירת "שלום עליך רבי" שהוא שלש תיבות, רמז לדבר בשער לא יפתח פיו בשע"ר ר"ת בשיעור שלום עליך רבי, מיהו בבציעה על המוציא כשאוכל עם אחרים התיירו לבצוע פרוסה גדולה כדי ליתן למסובין ואף על פי שזה די בצעו פרוסה גדולה שוהה יותר מכדי דיבור הותר לו זה משום מצוה, ויזהר לאכול מאותה הפרושה קודם שיבצע ממנה למסובין, וכן אם רוצה לשתות מים ורוצה לשפוך מהם קצת ישפוך קודם שיברך כדי למהר לשתות אחר ברכה, וכן משום שלא לשפוך אחר הברכה מפני הביוון של הברכה שחלה כבר על כל המים שבכלי, וכן יש ליהזר כששותה משקה חם שלא ינופף בשפתו לקררו אחר הברכה אלא יעשה קודם, ויש ליהזר שלא יברך על מאכל ומשקה חם ביותר, משום דחוששי שמה ישאה מפני החום:

[ד] אם לבו רואה את הערוה שאין לו אזור או כסות דחוק. אסור לברך, וכן ראשו מגולה אסור לברך, וכל דבר שמברך עליו יאחזנו בימיו, ובספר חסידים כתב אם מושיטים לו ספר צריך שיקחנו ביד ימין ואין לתחוב הפרי שמברך עליו בסכין ויאחזנה בימיו, כי הם שני הפכים דהימין ממנו תוצאות חיים והסכין מקצר וצריך להזהר שהמזלג יהיה של כסף ולא של ברזל, כי יש דבר דמוכר לתחוב במזלג ולברך:

[ה] העומד על אמת המים מברך ושותה מאמת המים, אף על פי שהמים שהיו לפניו בעת הברכה חלפו והלכו, מפני שדעתו היה על מים שיבוא בסיום ברכתו ועליהם חלה הברכה. נטל בידו פרי מן הכלי שיש בו פירות ויברך עליו, ובסיום הברכה נפל מידו ונאבד או נמאס יקח פרי אחר מהכלי ויאכל על סמך אותה ברכה מפני שדעתו היה לאכול גם כן מן הפירות שבכלי ולכן חלה עליהם הברכה, ואף על גב דיש חולקין עם כל זה סב"ל ולא יברך עוד, ודוקא שהיה בדעתו בעת הברכה לאכול עוד ממנה שלפניו אף על פי שלא היה נופל הפרי מידו, וכן אם בירך על כוס יין ונשפך והיה קנקן יין מונח לפניו והיה בדעתו לשתות עוד ממנו, אבל אם לא היה בדעתו אלא לאכול אותו הפרי שהיה בידו דוקא, ולא לשתות אלא אותו הכוס שהיה בידו, הנה עתה שנאבד או נשפך נמצאת ברכתו לבטלה ואומר בשכמל"ו, ואם ירצה לאכול פירות מן הכללי צריך לחזור ולברך, מיהו גם בזה ישתדל להביא אדם אחר שיברך על הפרי יכוין עליו, או יביא פרי מין אחר שברכתו שוה עם אותו הפרי ויברך עליו, וכל זה אם סיים הברכה שאמר תיבת א-להינו גם כן, אבל אם לא אמר אלא בא"י ונפל הפרי או הכוס מידו לטעם למדני חוקיק דנראה כקורא פסוק תהלים, ואז יקח פרי אחר ויברך עליו:

[ו] אם נטל פרי בידו ויברך עליו וראה אחר יפה ממנו לא יחליפנו, אף על פי שבדעתו היה בעת שברך גם על זה הפרי האחר:

[ז] היה אוכל פירות דרך עראי והביאו לו עוד, אם היה דעתו מתחלה על מה שיביאו לו אינו חוזר ומברך על מה שהביאו לו אף על פי שכבר אכל כל מה שהיה לפניו, ואם לא היה דעתו מתחלה אלא רק לאכול את אלו הפירות שלפניו דוקא ונמלך לאכול עוד ואמר שיביאו לו צריך לברך על מה שיביאו לו אפילו יש עדיין לפניו מן הפרי, ואם הוא בסתם הנה כל זמן שמונח לפניו מן הפרי שכבר בירך עליו יש מחלוקת האם לברך וסב"ל ולא יברך דאמרינן סב"ל אפילו בקום אכול, ואף על פי דאמרינן סב"ל בקום אכול מכל מקום כל היכא דאפשר לבו לתקן מתקנינן והוא שיברך על מעט סוכר שהכל ויפטור גם אותו הפרי, או יבא אדם אחר ויברך ויאכל ויכוין עליו, ואם יאפשר בכל אופנים אלו יברך בלי שם ומלכות, ורק יהרהר שם ומלכות בלבו:

וכל זה מייירי בסתם, ויש עדין לפניו מאותו פרי שברך כבר דבאהי גונא הוא שיש כגולתא הנזכרת לעיל, אבל אם הוא בסתם ואכל כל מה שהיה לפניו ואחר כך הביאו לו הרי זה מברך לכולי עלמא על מה שהביאו לו, מפני שהוא היה אוכל בדרך עראי, ואין חילוק בין אם הביאו לו ממין ראשון או ממין אחר שברכתו שווה עם הראשון[ה"ע גם בסתם אינו חוזר ומברך משום סב"ל אף על פי שאכל כל מה שלפניו ואפילו הביאו לו מין אחר שברכתו שווה למין שאכל כגון אוכל דגים והביאו לו בירה], ואם קבע עצמו על השולחן לאכילת פירות או אפילו אם אכל כל מה שהיה לפניו ואחר כך הביאו לו עוד אין צריך לברך, דכל שקבע עצמו לאכילת פירות אינו מסיח דעתו כל זמן שמסב על השולחן. וגם סבה אין חילוק בין הביאו לו ממין ראשון או ממין אחר שברכתו שווה

[ח] אפילו אם קבע לאכילת פירות. אם סיים אכילתו וסילקו הפירות לפניו.

וגמר בדעתו לברך ברכה אחרונה עד שעבר זמן מה מפני שנתעסק בדבר אחר ואחר כך נמצא מאותו המין פרי ששנף על המטה או בקרן זוית או על הארץ הרי זה נמלך בוודאי וצריך לברך על אותו הפרי שמצא אם ירצה לאוכלו, ומיהו טוב יותר למנוע עצמו מזה שלא לאכול כדי שלא יברך [ט] אם אחר שברך על מה שלפניו ואכל ממנו הביאו לו פרי מין אחר שברכתו שווה, אך הוא חשוב וחביב עליו יותר ממין הראשון שהיה לפניו צריך על החדש אם לא היה דעתו לפטורו בברכה של הראשון בפירוש דאינו בדין שיפטור פרי שאינו חשוב לפרי חשוב וחביב דרך גררה אלא אם כן נתכוון בדעתו לפטורו[ה"ע המברך לא הפסיד]

וכל זה מדובר באדם האוכל משלו, אבל אוכל על שלחן אחרים כיון שברך על מין אחד פטור כל מה שיביאו לו עוד אפילו לא היה לפניו עוד מן הראשונות, הדכל תלוי בדעת בעל הבית, אם לא שנמלך ממש, וכל שהוא אוכל על שלחן בעל הבית אפילו לא היה בדעת בעל הבית ליתן לאורחים יותר ממה שיש לפניהם רק לבקשת האורחים נתן להם עוד, למרות זאת אין צריכים לחזור ולברך משום דלכל שלחן בעל הבית סומכין שידועין שיתנו להם כל צרכם ואין עושין הסח הדעת: [ברך בורא נפשות וכוון על משקה ולא חשב לפטור את הארוז אינו חוזר ומברך על הארוז בורא נפשות]

[י] אורח הנכנס לבית חבירו והביאו לו כוס משקה סוכר שברכתו שהכל, ואחר כך הביאו לו משקה קפה ברכתו שהכל לא יברך על הקפה דנפטור בברכה ראשונה מפני כי יש בני אדם שמכבדין לאורח במשקה של קפה בלבד ויש שמכבדין בזה ובוזה, מיהו טוב שהאורח יכוין במשקה הראשון שיביאו לו לפטור גם משקה האחר שישטו לו אחר כך, והאדם יעשה מזה הקש לכמה דברים שרגילים בהם אנשי המקום ההוא:

[יא] לקח דבר שברכתו בורא פרי האדמה וחשב שהוא פרי העץ, ויברך אדעתא דעץ שאמר ברוך אתה ה' אמי"ה על דעת לומר העץ ונזכר וסיים בורא פרי האדמה יצא, וכן הוא הדין אם לקח דבר שברכתו שהכל וחשב שהוא עץ ופתח ויברך על דעת לומר העץ ונזכר ואמר שהכל יצא, וכן הוא הדין אם לקח כוס משקה שברכתו שהכל וסבור שהוא יין גם כן דינא הכי דיצא, אך לדעת הרמב"ם ז"ל לא יצא כיון דבעיקר הברכה היה בדעתו לומר שלא תהיין, כיצד יעשה משום ספק ברכות יטעום מה שבידו שיהיה עליו כדי שלא תהיין לבטלה לכולי עלמא, ומשום חששת סבר הרמב"ם ז"ל יתן לאחרים שיברכו ויאכלו ממנו ויכוונו לפטור ואז יאכל כרצונו: ומיהו אם זה הפרי שהיה בידו ברכתו בורא פרי העץ וחשב שהוא פרי אדמה, ואמר בא"י אמי"ה על דעת לומר בורא פרי האדמה ונזכר וסיים בורא פרי העץ יצא לכולי עלמא ואין צריך לתקן בזה, יען שאם בירך על דבר שברכתו עץ בורא פרי האדמה יצא, וכן הוא הדין אם זה ברכת עץ או בורא פרי הגפן וחשב שברכתו שהכל ופתח לומר שהכל וסיים ברכתו העקריית יצא לכולי עלמא, משום דעל הכל אם בירך שההכל יצא:

[יב] אם בירך על פרי אדמה בורא פרי העץ ותוך כדי דיבור נזכר שטעה ואמר בורא פרי האדמה, וכך היתה ברכתו בא"י אמי"ה בורא פרי העץ בורא פרי האדמה יצא, ואף על גב דיש חולקין קיימא לן סב"ל, וכן הוא הדין בטעה בדבר שברכתו שהכל ויברך עץ או משקה שברכתו שהכל וברך בורא פרי הגפן:

[יג] טעה ויברך על הלחם בורא מיני מזונות יצא, [ה"ע משום סב"ל] ואפילו שאר מיני מאכל ומשקה אם טעה וברך עליהם בורא מיני מזונות יצא, דבלשון תורה הכל נקרא מזון חוץ ממים ומלח, ולכן אם טעה ויברך על המים בורא מיני מזונות לא יצא, וצריך לומר בשכמל"ו ויחזור ויברך על המים שהכל נהיה בדברו וכל דיני טעויות הנזכר לעיל שכתבנו דיוצא ידי חובה היינו רק בדיעבד, אבל לכתחילה קודם שיברך צריך שידע ויכוין הברכה שצריך לברך, כדי שבהזכרת השם שהוא עיקר הברכה יהיה יודע מה שמסיים באמיתות ותבא עליו ברכה: אמרו רבותינו ז"ל המזלזל בברכות הנהנין גורם רעה לעצמו להטמא בקרי ב"מ, כי תמשול בו הסטי"א ולהפך הנהנין בברכת הנהנין הוא ימשול ביצ"ר ממשל רב ויתקן עצמו בזה תקון גדול עצום ורב, על כן ראה כמה וכמה צריך האדם ליהזר בברכות ולא יביא עצמו לידי ברכה לבטלה, ולא ישנה ויטעם הם אלא את הכל יוציא בכונה גדולה, ואז הוא טוב לו וטוב לעולם:

זוהר הקדוש מתורגם - שערי דמעה לא ננעלו

תיקון אחד עשר, בראשית ברי"א שיש, ומה הוא? ששה היכלות כנגד ששת ימי בראשית. א-לוקים זו האם העליונה עליהם, שהיא היכל השביעי, וכמו שהאם העליונה הוציאה שש, כך האם התחתונה הוציאה שש, ומה הם? את השמים ואת הארץ, והם ששה כלים, שנקרא בהם כי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ, וההיכלות התחתונים הם כלים להיכלות העליונים. וכשישאל היו מתפללים, כל ההיכלות הללו היו נפתחים אליהם, וכעת בגלות נאמר בהם כל השערים ננעלו, והשכינה מחוץ להיכלה, והקדוש ברוך הוא מחוץ להיכלו, והמלאכים ממניעים על התפלות מחוץ להיכליהם. זהו שכתוב הן אראלים יעקבו חצה, ואין לתפלות מקום להקנס, וזהו כל השערים ננעלו, אבל שערי דמעה לא ננעלו, ואין מי שיפתח את השערים הללו עד שיבא בעל הדמעה, שנקרא בו ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה, ואין ההיכל נפתח אלא בו, וזהו ותפתח, שנפתח ההיכל הזה אליו. במה נפתח לו? בדמעה. זהו שכתוב והנה נער בכה, ומיד ותחמל עליו. ועוד ותפתח, כשישאל פותחים בתשובה בבכינה, מיד ותחמל עליו, וזהו בבכי יבאו, בזכות הבכינה שלו ותכנסו מן הגלות. שיש היכל של דמעה שאין לה רשות לפתח אלא בדמעה, ויש היכל הנגון שאין לה רשות לפתח אלא בנגון, ומשום זה דוד מתקרב לאותו ההיכל בנגון, וזהו שכתוב והיה כנגון הנגון. ויש היכל של אור שלא נפתח אלא לאדם שהיה מתעסק באור התורה ותיקנו זוהר-דף כו.

אמרי חז"ל: חביבה תפילה, אף שהאדם בא לה' בתפילה כאשר צר לו - אין הקב"ה דוחהו, ולא כדרך העולם לומר לה' אתה אלי עתה כאשר צר לך" (שופטים יז) אלא מוכן הקב"ה תמיד לקבל האדם. (ספר העיקרים), מרן החפץ חיים התבטא פעם שלא עברה עליו תפילה אחת בחייו שבשומע תפילה שבה לא התפלל ובקש והתחנן על חינוך ילדיו. מספרים תלמידי החתם סופר שלאחר שסיים את תפילת העמידה היו רואים שלולית במקום שעמד, מריבוי הדמעות ששפך לפני ה' בהשתפכות נפש גדולה, כתוב בקצף אגרות ח"ב אגרות קלב החזון איש וזה לשונו: **בבל** פגע הריני מרגל להחזיק את האמונה כי לא יעשה דבר בעולם במקרה, רק על פי השקפתו ויתברך. והריני מתאמץ בתפילה להעביר את רע הגזירה, ולפיכך הריני מתניח בקרירות להשתדלות, כי על פי הרב אין ההשתדלות ברגרה

שומרי משמרת הקודש

גיליון
נ"ז

כסלו תש"פ

גליון חודשי לחיזוק והתעוררות בעניני תפילה וכבוד ביהמ"ד

מלב אל לב

התבוננות לאור התקופה

חבר יקר!
שלום וברכה

בעוד ימים ספורים תיגש בעז"ה להדליק את נרות החנוכה הקדושים.

כנראה הנך מכין עצמך לעבודה קדושה זו בהכנת הלב כראוי, הכנת המנורה, השמן והפתילות, עיון בספרים הק' וכדו'.

חשבתי רעיון שאפשר ללמוד מהדלקת נרות חנוכה, נראה לי שזה יכול להיות לך לתועלת.

ראשית דבר, שים לב!

אם נעמיד מנורה יקרה גדולה ונאה, שמונה קנים מהודרים יוצאים מצידה, הבזיכים מלאים בשמן זית זך, פתילות הדורות בעבודת יד מושקעות, הכל טוב ויפה, אך המנורה אינה דולקת, הפתילות עדיין כבויים, הלא תסכים אתי שהעיקר חסר, איזו תועלת במנורה יפה כשנרותיה כבויים.

קח זאת כמשל!

כשאתה עומד בתפילה, יתכן שהנך עומד מוכן, הסיידור פתוח, הגוף מתנענע, הפה אומר, אולם היכן הוא הלב? איפה האור הפנימי שיאיר את עבודת התפילה, וכי תמונת מצב זו אינו דומה בדיוק למנורה ערוכה ללא האור הדולק בראשה, לבזיכים מלאים בשמן ופתילות כבויים?

האר את הלב באש קודש, הפעל את דיבורי התפילה בכוונת הלב וברגשי קודש באהבה ויראה, הדלק את הנשמה שבקרבך באור ה'.

ידידי היקר, בנוסף לכך, יש ללמוד מעניין המנורה נקודה נוספת.

הידעת, כי על אף שהדלקת המנורה בבית המקדש היא עבודה חשובה מאוד, מכל מקום כשרה גם אם זר הדליק אותה, אך ישנה עבודה במנורה הזקוקה לכהן שיעשנה ופסולה בזר.

ומהי עבודה זו? הטבת המנורה, שהיא לנקות את הבזיכים מכל אפר ופסולת, להכין ולערוך את המנורה להדלקה.

למדנו מכל זה דבר ברור! לא די בהדלקת המנורה כך כמו שהיא, קודם להדלקתה צריכים לנקות אותה מכל רבב, ורק לאחר מכן נדליק את האש ותאיר באור זך.

בעמדך בתפילה כעומד לפני המלך והנך עורך לפניו עבודה שבלב, הנך מבעיר את לבך ונשמתך ברגשי קודש כלפי הקב"ה.

אולם זכור 'להיטיב את המנורה', לבל ימצא בה שום פסולת ורבב, כמה טוב היה אילו היית יכול לשמור את המח והלב מכל פסולת ורבב של מחשבה זרה, אך זה ודאי ביכולותיך וכוחותיך להקפיד ולשמור לבל יהיה שום פסולת ורבב של שיחה זרה ופסולה בעת עבודת הקודש, יעזור ה' ויהיה לך אפרייליכן לעכטיגן חנוכה.

עלה והצלח

מאחל בכל לב
ידיך ומוקירך

דברים אחדים

עבודה לדורות

תמונת המנורה שנוצרה ע"י מכון המקדש לכבוד בית המקדש שיבנה בעז"ה. באדיבות מכון המקדש

אדם מקבל מחברו טובה כלשהי, ברצונו להודות לחברו על העזרה והטובה שעשה עמו, נתאר לעצמנו שבעת הוקרת התודה עסוק הוא באותו רגע בעניינים אחרים, הלא החבר הנותן יסאס ב'תודה' זו, עדיף היה אילו לא היה בא כלל להוקיר תודה מאשר להודות בצורה סזולזלת זו.

ימי החנוכה הק' נקבעו לימים טובים בהלל והודאה, שלימות אמירת ההלל, כשהיא בשמחת הלב, הודאה אמיתית היא רק כשהיא מעומק הלב, בלתי אפשרי שיהיה הלב פנוי ל'הלל והודאה' בצורה ראויה ונכונה, אם בו בזמן ישנה אפשרות בלבו לשוחח, ראה מאמר נפלא בהרחבת העניין במדור 'מבט אל התפילה'.

מלחמת היוונים באה בעקבות התרשלות בעבודה (ב"ח תחילת ה' חנוכה), כעת זמן נפלא לקחת מוסר ודעת, מעבודה בפועל של 'הדלקת הנרות' נכניס בלבנו השתוקקות לחזק התרשלות בעבודת ה' היא תפילה, מ'הלל והודאה' הנאמרים בשמחת הלב נחזק ונטהר את לבנו אל אבינו שבשמים לעבדו בלבב שלם באהבה וביראה ובשמחה.

מחכו וי'אמ'ם לכבכת
האצרכת

המלך חגג את חנוכת הבית לארמון המסואר והאדיר שנבנה לאחר השקעה רבה ומאמץ רב, השמחה היתה עצומה, הרבה מעבר מה שניתן לשער ולתאר, שנים רבות גילה המלך למקורביו את השתוקקותו לבית בה ידור במקום קבוע, סוף סוף לאחר שנים רבות של המתנה וציפייה התגשמה תאוות לבו ולמלך יש בית מסלו.

כל ראשי מדינות המלוכה באו להשתתף בשמחת המלך, כל אחד מהם הביא מתנה להביע את רגשי לבו, את שמחתו ואהבתו למלך לרגל היום הגדול והנעלה.

אוהבו של המלך הקרוב אליו ביותר, הנבחר לשרת את המלך בארמון הנהדר, קיבל תפקידים חדשים חשובים ביותר בארמון המלוכה, כיצד ואיך לשרת את המלך ולהגיש לו את כל צרכיו, במיוחד ליום טקס ההתחלה - חנוכת הבית קיבל הוא את התפקיד הראשי בהכנת צורכי המלך.

אולם כשהתבונן וראה את המתנות היפות והנכבדות שהגישו כל ראשי המדינות לכבוד המלך, חלשה דעתו, למה ומדוע גם הוא לא הביא מתנה לשמח ולכבד את המלך, איך יתכן שנגרע חלקו מלגרום נחת רוח ושמחה זו למלך הגדול.

המלך בראותו את צער אוהבו, פייס אותו באמרו הלא לכבדני ולשמחני אתה רוצה וזו שאיפת חייך, אלמד אותך דרך במה לשמח אותי ומה לעשות כדי לגרום לי הנאה וקורת רוח מידי יום ביומו, כך תהיה קרוב אלי בכל עת.

אהרן הכהן בראותו את נדבת הנשיאים לחנוכת המשכן חלשה דעתו שלא היה לו חלק בחנוכה זו, אמר לו הקב"ה שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות, הרמב"ן ז"ל (תחילת פר' בהעלותך) מבאר ע"פ המדרש שנחתת הקב"ה לאהרן היתה שאפי' בזמן הזה שכל הקרבנות בטלים, מ"ם עבודה זו של הדלקת המנורה נשארה לדורות, והכוונה היא להדלקת נרות חנוכה שבכל דור ודור.

מה מאוד יתרום וישמח לבנו ותגל נפשנו בהעלותנו במחשבתנו בזכות הגדולה שנפלה בחלקנו בהדלקת נרות החנוכה שהיא דוגמת עבודת הדלקת המנורה שבמקדש, וראה הרחבה בעניין זה במדור 'מלב אל לב'.

רננו צדיקים

עבודת התפילה אצל צדיקי הדורות זי"ע

האוהל באמשינאו, על ציון הרה"ק ר' יעקב דוד זי"ע

תפילות הצדיקים

אמרות טהורות מעוררים לב נפש בענייני תפילה מאת

הרה"ק רבי יעקב דוד זי"ע ובנו הרה"ק רבי מנחם זי"ע

מאמשינאו

ליומא דהילולא - ד' ססל - תרל"ח ליומא דהילולא - ט"ז ססל - תרע"ח

ליקוט מתוך הספרים: אדמו"ר הזקן מאמשינאו, נפלאות יצחק, שפתי קודש ועוד

הרה"ק ר' מנחם זי"ע

הרה"ק רבי יעקב דוד זי"ע

כח הצדיק להתפלל על האדם שיחזור למוטב

וְיָבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבָרָם רָעָה אֶל אֲבֵיהֶם (פר' וישב). אמר, שיוסף הצדיק התבונן במעשי אחיו וראה שאינם מתנהגים כשורה, על כן הזכירם לפני צדיק הדור שיתפלל עליהם כי יחזרו למוטב. ושמעתי שאמר 'זיבא' - שהביא פתקא.

גם כשטרוד, יתפלל, הגם שאומר התיבות ללא כוונה

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לְאָמֵר (פר' ואתחנן). אמר, סתם 'חנינו' הוא בכוונה שמתחנן לאדוני אודות איזה ענין בקשה, וזה פירוש 'ואתחנן אל ד' - בכוונה ורצון, אבל 'בעת ההוא' - שמוטרד בדאגות או שאר יסורים המפסידים כוונת התפילה, אז 'לאמר' - לבד די על כל פנים לאמר תיבות התפילה כמו שהוא יכול לשם שמים היינו לשם פעלם, וגם כן טוב הוא ואינו יכול לפטור עצמו מתפלה ח"ו עבור הטרדה.

אנו מתפללים להשי"ת שישלם בעדנו את כוונת המצוות והיחודים

וְאֶמְרָתְךָ לִפְנֵי ה' אֶלְקֵיךָ... עֲשִׂיתִי כְכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי, הַשְׂקִיפָה מִמַּעוֹן קַדְשֶׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וגו' (בוויודי מעשרות, פר' כי תבוא) והקשה הלא ויודי זה היו אומרים כל ישראל בין גדול שבישראל בין קטן שבישראל ואיך אמר הכתוב שכל ישראל יאמרו בשוה 'עשיתי ככל אשר צויתני', איך אפשר שעשו הכל מצות השם בשוה, ועוד הלא אפילו הגדול שבישראל אינו יכול לומר ולשבח בעצמו שעשה כל אשר צוה ד' הא כתיב 'אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא', והאיך צוה לו הכתוב אשר יוציא דבר שקר מפיו חלילה, ... ואמר שהפשט הוא כי לכל מצוה יש סודות גדולים וצריך כל אדם לכוין בעת שעושה המצוה ... ועל ידי מה שאומר לשם יחוד קב"ה הדיבור מעורר הכוונה בלב ומה שאינו יכול לכוין הוא מתפלל להקב"ה בסוף ואומר יהי רצון מלפניך ד' שתהא חשובה מצות וכו' כאילו קימתיה בכל וכו' וכוונותיה ומתפלל ומבקש מהש"י שכביכול בעצמו יעשה היחודים כי כוונתו ליחד שמו דקב"ה רק מה שאינו יכול על זה הוא התפלה ולזה כוון הכתוב שצוה כל אחד מישראל יתודה כן בשווה ויאמר 'עשיתי כל אשר צויתני' רצה לומר שאינו יודע לכוין שום כוונות ולייחד שום יחוד רק עשיתי כמו שצויתני בפשוט אבל לפי שהעיקר המצוה הוא הכוונה והיחודים על כן אני מתפלל אליך ד' השקיפה ממעון קדשך מן השמים, רצה לומר שיעשה ד' עם עמו את הברכה שהם יעשו את המעשה וכביכול ד' יעשה את היחודים ואז יהיה הברכה והמעשה כראוי ויהיה ברכות טוב.

תפילה על מחילת עוונות, כביכול לצורך הקב"ה

אִם עוֹנוֹת תִּשְׁמָר י-ה ה' מִי יַעֲמֵד (תהלים קל) [בפסוק זה יש מליצה טובה עבור ישראל שהפשט היא כך 'אם עוונות תשמור י-ה, א"כ ה' מי יעמוד' לפניך בתפילה שהקב"ה מתאוה ומשתוקק לתפלות ישראל ובאם שלא ימחול הקב"ה עוונותם, מי יתפלל לפניו, וזה מש"כ 'למשפטך עמדו היום' שזהו משפט שלך כי הכל עבדיך ואין מלך בלא עם, ובאם לא תרצה למחול לנו לא יהיה שום אדם בעולם שיתפלל לפניך, כי על האומות כתיב ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי וגו' ע"כ עשה ה' למען שמך הגדול כדי שיהא נחת רוח לפניך.

שנשכיל לדעת שכל מילוי בקשתנו הם מאת ה' בלבד

אֶחָת שְׂאֵלְתִי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ (תהלים כז) הפי' הוא שתמיד יש לי שאלה ובקשה אחת מאת ה', ומפרש מהו השאלה, ואומר 'אותה אבקש' ר' את זה בעצמו אני מבקש מה שאמור למעלה שכל שאלותיו

ובקשותיו לא יהיה לו רק מאת ה', ושיתן לו ה' עינים שכל ולב להבין שה' הטוב הוא כל יכול ע"כ אין לו ממי לבקש שום דבר רק מה' וטוב לחסות בה' וכו', ושבתי בבית ה' זהו יהיה כל ימי חי' ר"ל שכל תשוקתו ומגמתו ותאותו לא יהיה בדבר אחר שיש בעולם רק במה שיש בבית ה' זהו יהיה עיקר חיותו בעולם הזה.

הרה"ק רבי מנחם זי"ע

הכנה ותפלה

שאלו להרה"ק רבי מנחם מאמשינאו זי"ע יש צדיקים העושים הכנות לתפלה שש שעות ומתפללים אחרי כן שעה קלה הלא מוטב שיעשו ההכנות שעה קלה ויתפללו שש שעות החזירים רבי מנחם אם אחרי הכנות כה ארוכות יכולים להתפלל רק שעה קלה מה יתפללו אחרי הכנות קצרות?...

התעוררות הלב לתפילה מהתבוננות במצבו הנחות

וַיֵּרָא יַעֲקֹב מֵאֵד וַיֵּצֵד לוֹ וַיַּחֲזֵק אֶת הָעַם אֲשֶׁר אִתּוֹ... וְהָיָה הַמַּחְנֶה הַנֶּשְׂאָר לַפְּלִיטָה, וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶלְקֵי אֲבִי אַבְרָהָם וְאֶלְקֵי אֲבִי יִצְחָק ה' הָאֵמֵר אֵלַי וגו', (פר' וישלח) לכאורה בתחלה היה צריך להיות התפלה 'אלקי אבי אברהם וגו' ה' האומר אלי וגו', [ואח"כ 'ויחץ את העם אשר אתו וגו'...] אמר, כי [לפעמים] יש [בחינה של] 'גם כי אזעק ואשוע סתם תפלות' (איכה ג, ח), שיעקב אבינו לא היה יכול להתפלל, וחיפש התעוררות לתפלה, ועשה פעולות [לזה] - 'ויחץ וגו', [וחישב] 'אם יבא וגו' והיה המחנה הנשאר לפליטה' - שראה והתבונן במצבו איך הוא עומד, איך הוא רע ומר מאוד שצריך לחפש עצה להציל מחנה אחת, עד שנתעורר לתפילה ואמר [אמר, און ער האט ארויס געבוכניעט - (ונזעק בקריאה עמוקה מעומק לבו)] אלקי אבי אברהם וגו' ה' האומר אלי וגו'.

יוסף הצדיק התפלל שטובתו לא תבוא מהשתדלות

וְלֹא זָכַר שֶׁר הַמַּשְׁקִים אֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ (סוף פר' וישב) [לכאורה] הוא כפל לשון, אם 'לא זכר' מובן ש'וישכח'ו'. כי יוסף הצדיק התיישב את עצמו תיכף כי עשה לא טוב בזה שפנה לאדם בהשתדלות, והתפלל שהשר המשקים ישכח כדי שלא יבא טובה מזה ההשתדלות. זה הפי' ולא זכר וגו', לכך לא זכר שר המשקים את יוסף, כי 'וישכח'ו' - יוסף עשה פעולות לזה והשכיח אותו. (תורה קוואל)

ברכה, שבכל עת יוצרך לבקש מהשי"ת

וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹקִים (פר' תולדות) וברש"י ויתן ויתן ויחזור ויתן. ואמר אדמו"ר [הרה"ק ר' ירמיה מאפאלע] זצלה"ה בשם אחיו אדמו"ר מוהר"מ זצלה"ה, בהקדים דברי מרן אדמו"ר הזקן מווארקא זצלה"ה אשר דבר בקדשו לבאר מה קללה נתקלל הנחש ועפר תאכל וגו', אדרבא הרי מצוי לו מזוננו בכל עת ובכל מקום מבלי שום קושי, וכדאיאת בגמרא (יומא עה, א) עולה לגג מזונותיו עמו, אלא שזהו הקללה היותר גדולה שנדחה לגמרי מעל פני ה', כמו שאומר לאדם קח לך אשר לך ולבל יהא לך שום עסק עמי (עי' תענית כה, ב), משא"כ בשאר הברואים הרי הכפירים שואגים לטרף ולבקש מא-ל אכלם (תהלים קד, כא), עכתד"ק. וזהו בכאן היפוכא דקללת הנחש, ויתן לך האלקים, שהו"ו מורה ויתן ויחזור ויתן, היינו שבכל פעם יוצרך לבקש מחדש מהשי"ת ובכל עת יהא לו שייכות עם השי"ת. מאמר זה הובא בשמו בשם משמואל שמונת תרעו, ובעוד מקומות

התודה והברכה ליוזמו הרה"ק ר' שמואל שמעלקא קיל שליט"א, מנהל חוות דתלמוד תורה תחמת שלמה חסידי ירושלים, על ליקוט וציריכת סאמריס אלו, כמ"כ נוה למערכת 'שוח חסידים-אמשינאו על חלקם, זכות הרבים תעמוד להם להתברך משמים בכל טוב.

מבט אל התפילה

זוויות ראייה שונות על ענייני התפילה

ימים טובים בהלל והודאה

השי"ת עם יהודי טוב שמחמק את קורות חייו עד כה ועד כמה חמור המצב, ולאחר שהבין כי אני באמת רוצה להשתנות פנה אלי וביקש ממני דבר קטן אבל שאבטיח לו בהבטחה גמורה כי איישם זאת.

'שמע שוקי אינני מבקש משהו מעבר לכוחותיך, מודע אני עד כמה קשה לך, אך מהיום והלאה קבל על עצמך שעל כל מה שאנשים מיטיבים אותך, אתה משיב מילה אחת 'תודה', לא יותר מזה, אך לכל אחד, לבעל מכולת, לנהג, לדורך, למנקה הרחובות, לכולם ללא יוצא מן הכלל, הנראה לך שתוכל לעשות זאת?'

'כן' - השבתי, אין לי שום קושי בזה, אבל מה עם כל ה'שטיקים והטריקים' בהם אני רגיל, כיצד ביום אחד אהדר מהם ואשוב להיות כאדם מן השורה? 'כרגע אל תתייחס אליהם' - השיב לי, 'תתמקד אך ורק במקודה אחת, חפש ובדוק מסביבך היטב היטב למי ואיך להודות על כל פרט ופרט עד הקטן ביותר, אבל הבטח לי שאתה עושה זאת', הבטחתי לו.

התחלתי במלאכה זו בקביעות ובעקביות, דקדקתי אחרי כל פרט אמיליו על הקטנים ביותר, השתדלתי מאוד לא להחסיר שום טובה שלא הודיתי עליה, כל אימת שקבלתי איזו שהיא תועלת מכל אדם שהוא הודיתי לו, האמנתי ליהודי שנתן לי את העצה, גם ללא שהבנתי את כוונתו, הרצון האמיתי שלי להשתנות, נתן לי כוחות להתמיד בזה במלוא הכוח והרצינות.

לאחר תקופה בה ניסיתי לראות רק את הטוב מכל הסובב אותי, אט אט חשתי שינוי בקרבי, הרגשתי שאינני מסוגל להציק לזולת בו בזמן שאני חושב ומחפש איך להכיר את טובתו ולהוקיר לו תודה, בד בבד עם מיעוט ההצקות וההקנטות לסביבה, חששו פחות להתקרב אלי, יחד עם זאת גם אני יכולתי ליהנות יותר מתועלתם ומטובתם, ושוב זה נתן לי סיבה טובה להודות להם, כך סובב לו הגלגל עד שלאחר כמה חודשים השתניתי לבלתי היכר עד למצב שהנך רואה כיום, זה הסיפור שלי בקצרה - סיכם שוקי.

מרגש מאוד לשמוע - הגיב אהר'לה בהתפעלות, מדהים עד כמה עצה די פשוטה וקלה הועילה כל כך, עד כדי שינוי כה גדול והביאה אותך על דרך המלך. נכון מאוד! האם אתה מוכן לשמוע רעיון נפלא שעלה לי בעקבות הסיפור שלי - שאל שוקי.

- בטח אני מעוניין, פתח פיך ויאירו דבריך.

- אנחנו רדי נמצאים בתקופת ימי החנוכה, יש ווארט חסידי ידוע על ההלכה 'פתילות ושמינים שאין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן בחנוכה' שזה מכוון על נשמות כאלו שאין להם הדלקה והתעוררות מקדושת השבת, אולם 'מדליקין בהן בחנוכה' - היינו שבחנוכה יש להם אפשרות להתעורר להאיר את נשמתם, מוכר לך?

- כן כן, זה כתוב ב'מאור עינים' ובעוד ספרי חסידות.

- אינני מתיימר לבוא ולפרש את דבריהם הק', אולם בעקבות מה שהיה איתי חשבתי רעיון כזה. שבת קודש זמן גבוה מאוד, עליה מעיד הקב"ה 'ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם', זמן שכל יהודי יכול להתקרב להשי"ת, אמת ויציב, אך מה לעשות ולצערנו לא תמיד אנחנו חשים כל כך בזה, גם אלו השומרים שבת כהלכה לא כולם מרגישים טעם בקדושת השבת וד"ל, לזה באו חז"ל ואמרו על אותם 'פתילות ושמינים' החלטים האלה 'שאינן מדליקין בהן בשבת' - שאינם מתעוררים מקדושת השבת, 'מדליקין בהן בחנוכה', יכולים להתעורר בחנוכה.

מדוע?

הלא ימי החנוכה קבעו חז"ל לימים טובים בהלל והודאה, אם כן, מהותם של ימים אלה לעורר אצלנו עניין 'הלל והודאה' להשי"ת, שהוא ערך חשוב ומרכזי מאוד בחייו של יהודי וכידועים דברי הרמב"ן ז"ל בסוף פר' בא.

הדרגה הפשוטה ביותר בעניין ההודאה, המובנת לכל יהודי הכי פשוט שאין לו כל השגה גבוהות, אל תכפה את טובתו של הקב"ה, תן תודה על כל מה שעושה עמך, התחל להתבונן מסביבך כמה טובות עושה עמך בכל רגע ורגע על כל פרט ופרט בכל המיטורים והודה לו, אל תכפור בטובתו של מקום.

כשאדם ירגיל את עצמו להודות לקב"ה על כל צעד ושעל לפרטי פרטים, אט אט יחוש מחובר יותר אל אביו שבשמים, רגשי קודש של אהבה ויראה ימלאו יותר את לבו, כשיחיה בהרגשות אלו יחוש יותר סלידה ונסיגה מלעבוד על רצון הבורא ח"ו היות וזה סתירה מוחלטת להכרת הטוב והוקרת תודה להשי"ת, וע"י כך יוכל יותר להתגבר על יצרן, נפשו תהיה יותר כשהה וצמאה לאלקיו, כך יתעורר ותדלק נפשו ונשמתו לפעטות גבוהות.

חז"ל קבעו את ימי החנוכה הק' לימים טובים בהלל והודאה, ללמד אותנו לקנות בנפשנו מידה קדושה זו לכל ימות השנה, בפרט בעת התפילה - הזמן העיקרי שאנו נותנים הודאה להשי"ת, פסוקי זמרה, ברכות, וכו' וכו', כשמניח הכל ומונה עצמו מכל ענייני העולם וכל עסק עם הזולת וכו' מלהשיח בעת הזאת עם בן אנוש, מתייחד עם אלקיו ברגשי קודש, יתקיים בו 'מדליקין בהם בחנוכה' תתעורר נפשו ונשמתו אל השי"ת בהתרוממות ובתשוקה, כך יעורנו ה'.

קראו לו שוקי המופרע, שוקי הפרא אדם, בלשון נקייה כינו אותו שוקי השובב, הצד השווה שבהם שכולם הכירו אותו כפגע רע, נודניק, אוי לו למי שקרב במחיצתו.

לא בלום אחד נעשה יהושע מידוענו לכלי משחית שכזה, אולם כבר בצעירותו בלט מאוד בניסיונות חוזרים ונשנים לחשוך תשומת לב מכל הסובב, מקטנותו לא ניסה לעשות זאת בדרך נכונה ורצויה, הייתה זו דרך קשה מידי לדבריו, הוא בחר בדרך "קלה ונוחה" לטעמו, הציק לילדים בכיתה והרבה בתעלולים שונים, הרבי"ס בחיידר לא שבעו ממנו רוב נחת בלשון המעטה, לעיתים קרובות סולק מהכיתה לביתו והבטיח להשתנות, אך כל זה הועיל ליום או יומיים בלבד והסיפור היה חוזר על עצמו, כשחבריו סאלוהו - שוקי מדוע הנך מתנהג כך, וכי אינך שם לב ששונאים אותך וכולם מדברים עליך, שוקי השיב - 'לא משנה, העיקר שידברו ממני', כך היטיב להגדיר יותר מכל, את מה שכולם הרהרו בלבם.

הנער התבגר ויחד עם זאת פגעיו ומעלליו 'עלו רמה', המצב הפך לבלתי נסבל, במיוחד הביאה תמונת מצבו לתסכול רב בקרב הסובבים אותו, היות שברוב כישוריו המנוצלים לרעה ידע תמיד להתחמק ולא להתחמק, כל מקום אליו הגיע הבינו כולם שברגעים הבאים יקרה משהו, או יעלם חפץ חשוב למאן דהו או יחוש אחד הנוכחים כאב פיזי או תעלול אחר, דבר אחד היה ברור, הופעתו במקום לא תעבור בשקט, אולם כשהיו מגיעים אליו תבטיעה או בטענה כלשהי היחמם שוקי כאילו אינו יודע בזה מדובר וכל העניין לא קשור אליו כלל, ועוד היה תוקף על שכל פעם מתקיימים אותו על לא עוול בכפי, סימפטום 'הקוואק הנגזל'.

רבים וטובים המומחים בתחום ניסו פעמים אין ספור להעמידו על מקומו אך ללא הצלחה והתופעה רק החמירה, נוכחותו גרמה לסובביו תחושות דהייה וסלידה נוראים, ברוב עיקשותו בנה לעצמו מערך שונאים, כשהיו מבחינים בו מרחק השתדלו להתרחק ממקומו, למי מתחשק להיות טרף לאיש משחית.

מהמותר להוסיף שהנהגתו 'למופת' זו לא שיחקה לטובתו כלל, בכל מקום אליו פנה להתקבל למקום עבודה, עיון קל בקורות החיים שהגיש ובידור קצר במקומות קודמים שעבד, העלה תמונת מצב של סדרת הצקות פוגעניות בכל הנקלה בדרכו, הצעות שידורים ירדו זה אחר זה, גם הבלטת מעלותיו בכישוריו הגבוהים ויכולותיו המוצלחים בתחומים שונים לא היו בכוחם להסתיר ולהעלים את הנהגתו הנחותה והשפלה בין הבריות.

הפלא הגדול בסיפורו העגום של שוקי, שכל אלה לא הרתיעו אותו ולא מנעו ממנו מלהמשיך בתעלוליו, שיגעון אחז בו ללא יכולת להשתחרר, כל ניסוי מצד מכריו שגילו דאגה אמיתית לשנות במקצת את דרכיו נהדף ונדחה בבזו, עד שכל מי שהכיר את שוקי התייאש לחלוטין בידיעה ברורה שאין מה לעשות, כל השתדלות במצבו נועדה לכישלון חרוץ.

ביום מן הימים הבחינו ששוקי נעלם מן הנוף, קשה לומר שתושבי המקום התגעגעו אליו, רבים ברכו בלבם 'ברוך שפטנו' וקיוו מאוד ששוב לא יתראה בשכונתם, סוף סוף הגיע קץ לסבלם, כעת אינם זקוקים למצוא עצה ולחשוב איך מתמודדים עם 'חית טרף' ו'פגע רע' זה.

אולם לאחר כמה חודשים, שוב נראה שוקי בשכונה, רק הבחינו בו מרחוק ואנחה עלתה 'שוב הוא הגיע, מה נעשה עכשיו, הכל חוזר על עצמו', אך עד מהרה ראו במפתיע שלא כך הם פני הדברים, שוקי השתנה מן הקצה אל הקצה ללא היכר, פרס בשלום הנפגשים אתו, טון דיבורו התעדן להפליא, הציע עזרה וסיוע לזולתו, הודה בנימוס לכל מי שהוטיט לו עזרה, שוקי היטן נגזו ונעלם, במקומו הופיע אדם חדש לגמרי, אט אט החלו להתרגל למצב החדש, שוקי היה נעים מאוד לסביבתו, לאחר תקופה, כמעט ולא זכרו את העבר.

אהר'לה, אדם משכיל, מטבעו לחקור ולהתבונן בכל הסובב אותו, לעולם לא יתן לתופעה לעבור בדרכו שהוא לא יברר וידע אותה לפרטי פרטים. הסיפור של שוקי לא נותן לו מנוח, בעבר ניסה כמה פעמים להזיז אותו מעט מעלליו ולא הצליח, פתאום הוא רואה תמונה חדשה, הוא לא יתן למקרה יוצא דופן שכזה לחמוק מתחת ידיו, הוא 'חייב' לדעת איך זה קרה והסתין לטעת הכושר לברר ולשאל את שוקי עצמו.

שוקי נענה בחפץ לב, גם הוא חיכה להזדמנות לשפוך את ליבו ולספר, אך חוסר הנעימות, חן מצדו הן מצד האחרים מנעו אותו מלפתוח פעמים ישנים וכואבים, אולם כשאהר'לה מתעניין בכנות מוכן הוא לספר הכל מתחילה ועד הסוף הטוב.

לא קל בכלל היה לי באותה תקופה - התחיל שוקי בסיפורו המרגש, בילדותי ניסיתי בצורה זו לחשוך תשומת לב ואפשר לומר שדי 'הצלחתי' בזה, אך מאוחר יותר זה הפך אצלי להיות כטבע חמש, אובססיה של רוע לב ואכזריות, על אף שזה פעל כבומרנג נגדי לא יכולתי לחדול ממעשי ומתעלוליי, כמה פעמים החלטתי - 'די! מי יחמתי עם זה' אולם עד מהרה בשעת מבחן התגלה ההיפך הגמור, הכל מסייך כרגיל, הייתי שבור מאוד ובמיוחד כשראיתי עד כמה זה מפריע ומונע ממני להתקדם בחיים.

לא אלאה אותך בכל טלטולי הדרכים שעברתי, אגש מיד לנקודה המרכזית והחשובה, ניסיתי להתייעץ עם רבים, עד לאותו יום מבורך בו נפגשתי בחסדי

התפילה לאור הפרשה

ענייני תפילה
הגלמים מפרשת
השבוע

תפילה מחוץ לסדר התפילה

פרשת וישב - וַיָּרֵא אֱדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ, פִּרְשֵׁי - שם שמים שגור בפיו.

שבועות ארוכות המתין ר' שמואל הערש להיכנס אל ר' יודל הגביר, ר' יודל מוכר לכולם כגביר גדול, אולם אינו שומר את ממונו לעצמו. מפורסם בפי כל לבעל חסד עצום, מחלק סכומי כסף אדירים מידי יום ביומו, עם ריבוי בקשות הצדקה קבע ר' שמואל סדר הזמנת תור מראש, כל יום בשעות הערב מפנה ר' שמואל הערש מזמנו לטיפול אישי בכל בקשות התמיכה המגיעים לפתחו, לאחר ששימוע את פרטי הסיפור פותח את לבו בהרחבה ומעניק מתת יד הגונה לשביעות רצון המבקש. עמך ישראל צריכין פרנסה, כמות המבקשים תופחת מיום ליום, עד כי ידעו מבקשי הסיוע, כי מעת הבקשה עד שגיע התור המיוחל יתכן ויעברו כמה שבועות.

סוף סוף הגיע זמנו של ר' שמואל הערש, בעוד רגעים ספורים גיע תורו ויכנס אל חדרו של ר' יודל פנימה, שם גיש את בקשתו בפרוטרוט, הוא הכין עצמו היטב וסידר במחשבתו באופן מדויק איך להציג את התמונה בצורה הברורה ביותר בזמן שנקצב לו לשוחח עם ר' יודל הגביר בעל החסד והצדקה.

ר' יודל מספר את סיפורו, מטופל הוא בילדים רבים כ', לאחרונה זכה לארס שנים מילדיו ולרש אין כל, בנוסף עבר אחד מילדיו טיפול קשה ומסובך המלווה בשלמונים רבים, כל זאת גרם כי הגיעו מים עד נפש, אינו רואה איך לצאת מהבוץ העמוק - הסיבוב הכספי אליו נקלע.

בזמן שר' שמואל הערש ממתין לתשובתו של ר' יודל, נכנס אל החדר בחור צעיר ולחש דבר מה באזני ר' יודל, ר' יודל מוציא שטר של 50 ש"ח ונותן לבחור, ר' שמואל הערש מביט בתמיהה על המתרחש ואינו מבין, ראשית, לא זכור לו שבחור זה היה בחור המתנה, שנית, הסכום הפעוט שר' יודל העניק למבקש אינו מראה על דחיפות כה גדולה, וכי בשביל סכום מזערי זה, היה צריך אותו אחד להטריח את ר' יודל הגביר הגדול והעצום, מוזר ביותר...

ר' יודל מבחין בתמיהה בעיני ר' שמואל הערש ומסביר בקצרה - 'זה הבן שלי, הוא היה צריך לקנות משהו במכולת...'

שלש פעמים ביום ערב ובוקר וצהריים אנו מתפללים את התפילות הקבועות, הלכות רבות נאמרו בהלכות תפילה, הן בהכנה הראויה קודם התפילה, הן בשעת התפילה 'כעומד לפני המלך', הן בנוסח התפילה ועוד ועוד.

אולם ישנות בקשות תפילה שאינם כלולים בהלכות אלו, עבורם אין נדרש הכנה קודמת, אין בהם כל דיני תפילה, הם בקשות מאת אבינו שבשמים, כשמבקשים מאבא, אין צורך בכל סדר ההכנה, אופן הבקשה וכו'.

במדרש על הפסוק וירא אדוני כי ה' אתו, שואל המדרש איך ראה פוטיפר הרשע שהקב"ה עם יוסף הצדיק, אלא ראה פוטיפר שאין שם הקב"ה אז מפי יוסף, בכל עת שיוסף הצדיק היה משמש את פוטיפר היה מלחש ואומר רבון העולם... תנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי ובעיני פוטיפר אדוני, פוטיפר רואה את כל זאת ואינו מבין מה מלחש יוסף, חשב בדעתו שעושה כשפים, עד שיוסף הצדיק השיבו שמתפלל אל הקב"ה.

גם גויים מבינים שיש להתפלל אל הקב"ה, אולם כל הבנתו והשגתו היא אך ורק בסדר התפילה, הלא כך אמר הכתוב 'כי יתי בית תפילה יקרא לכל העמים', אך חלק זה שהקב"ה מלבד שהוא 'מלכנו' הלא הוא 'אבינו' זה אינו בהשגת הגוי כלל, זאת לא יכול פוטיפר להבין בשום אופן.

אולם למדנו מיוסף הצדיק דרך נפלאה בתפילה, גם כשהאדם אינו עומד בסדר התפילה הקבועה אלא עוסק במלאכתו והולך בדרך, יש לבקש מאת אבינו שבשמים על כל פרט ופרט, הגם שהדברים נראים פעוטי ערך בעינינו, אולם מאבא מבקשים הכל, לכל אלו הפרטים אין צורך להמתין עד שגיע אל סדר תפילה והלכות תפילה וכדו', בקשות אלו יאמרו מלבנו בלשון השגורה בפיו, זאת חלקנו ונחלתנו לנו בניו אהוביו של מקום לבקש כל צרכינו ומאוויינו ובקשתינו בכל עת מאת אבינו שבשמים.

גיליון זה נתרם ע"י ידידנו ומכובדנו
הרה"ח ר' יהודה רכניצ'ר שליט"א
משגיח בשיבה גבוהה טל תורה

לע"נ חותנו הרה"ח ר' יהושע העשיל ב"ר יעקב נטע ז"ל
נלב"ע י"ז כסלו תשע"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

י"א כסלו - יום זכאי

חמש שנים עברו מעת הוקמה מערכת 'שומרי משמרת הקודש' שמה של המערכת לא ניתן לה ביומה הראשון כמו שכל ענייניה לא היו מתוכננים ומסודרים מראש, איך לעשות, כיצד לעשות, מתי, כמה, וכדו'. מה כן עמד ביסודה של מערכת קדושה זו?

הרצון האמיתי של ציבור קדוש המתאגד יחדיו, בסיוע פעילים נמרצים ועקביים במטרה אחת ויחידה: כך אי אפשר להמשיך, מכאן ואילך נקבל על עצמנו לקדש שם שמים, כולם צעדו בעוז ותעצומות אחר הקריאה הזועקת 'מי לה' אלי', כזעקת החשמונאים בימים ההם בזמן הזה.

מאיך, היו כאלה שזלזלו והמעיתו בערכה של קריאה זו בטענות צודקות לכאורה, וכי יתכן שציבור שלם ידום בכל שעת התפילה, כך דרכה של התלהבות זמנית, יעבור הזמן והכל ידעך מעצמו, אך נחישותם ורצינותם של כח הציבור הראו את ההיפך הגמור, ראינו במוחש כמה עומדת סיעתא דשמיא רבה ועצומה לסייע ולזכות את הציבור מקדשי שם שמים.

חז"ל הק' אומרים 'מגלגלין זכות ליום זכאי, ניתן לרמז - 'זכאי' ר"ת ז'ה י"א כ'סלו, במשך כמה שנים מאותו י"א כסלו תשע"ה, צוין ז'כרון י"א כ'סלו ליום מיוחד, התקיימו בו כינוסי חיזוק והתעוררות לחזק בדק הבית - כבוד בית ה', כבוד התפילה בכלל ושמירת הדיבור בעת התפילה בפרט, רבים העידו עד כמה התחזקו והתעוררו לדבר ה' מכינסים אלו להרבות כבוד שמים.

הגיליון החודשי 'שומרי משמרת הקודש' היוצא לאור בסייעתא דשמיא מרובה, המעורר ומחזק את הרבים, מופץ ברחבי תבל, קטעים נרחבים מתוכו הועתקו לגיליונות חיזוק שונים בנושא קדוש זה, גם הוא פועל יוצא מאותה התעוררות והתלהבות שהיתה נראית רגעית וזמנית בתחילתה.

למלך דנו! שאין לזלזל בשום פעולה טובה, גם הנראית כחסרת סיכוי בראשיתה או התלהבות זמנית בלבד וכדו', במיוחד כשהפעולה מתעוררת ע"י ציבור, זכות הציבור גדולה ועצומה מאוד לקבל סיעתא דשמיא רבה למען יעמדו הדברים לאורך ימים רבים, יציבים, קיימים ונאמנים לעד.

לכבוד אצרכת ג'ליון שארי אצרכת הקודש
של' ובה יעש'

ראיתי את אצרכת הנפלא על תפילת אגמה וכדאי לפרסם את דברי האור (אור"ח סי' ר"ב) בזה"ל: 'כפי'טע'טאן תפילת אגמה יתפלל, ואצד צריך להיזהר בה, דא"ר מלבו אאר רב הונא לעולם יזהר אצק בתפילת אגמה שהרי לא נצנה אליו אלא בתפילת אגמה שנאמר (א"ר"א מ"ז) ויהי בלעלות אגמה ויעש אליו (ברכות ו'), והעסק אפני שתפילת השמר אגמה ידוע כבוקר בקוואו אמיטנו יתפלל איד קודק שיהא ארוד באסקיו וכן של ארב בלידה אגמה ידוע בבואו לביתו והוא פניו אעסקיו, אכד של אגמה שהיא באצצא היוק באצד שהוא ארוד באסקיו צריך לעש אותה אל לבו ולפנות אכד אסקיו ולהתפלל אותה וסא עשה כן שכרו הרבה אאד, וע"כ אגמו מכאיק לכד אצק לעשות אלמאכות הקבועות אוקר לכאן אגמה דתנן לא ישב אצק לפני הספר פ' להסתפר אוקר לאגמה אד שיתפלל ולא יכנס לארמז' ולא לבורסקי ולא לדין ולא לכאכוד וכו'.

וע' בפרישה שזה אפוא העסק אדוע אכן אליו לא נצנה אלא בתפילת אגמה! וז"ל: והעסק אפני שתפילת השמר וכו' [דברי האור], השתא אפרש למה אליו נצנה באגמה דוקא כהו אפני שתפילת האגמה הנה יש לה סלודה אצד האגמה שהוא ארוד וכו', ע"כ. כלומר הסיבה שלעליו להתמטק בתפילת אגמה איננה כי אליו נצנה וכו' כה לא הסיבה' כה רק הסימן', אליו לא נצנה אלא בתפילת אגמה כי אתה ומכריך אצק ורצין ופוסקיק את תעשיית היוק להתפלל לפני ד'.

כה אק אתרע' את אה אעאנתק של אד פ' התוס', ודו"ק. הרי לנו יסוד נפלא כאה אצק אתאמז' יותר לייחד את לבבו אליו יתברך, באמז' וכיאל, בהתאצצות האול' והנפש - הרי אכזה פתח לו שכר טוב אאת ד'. אוקיר אאוד את פלעכק, חזקו ואאצו וד' הישועה

דוד שלמה אגוס
ירושלם

ציידה לדרך

בימים הללו ראוי ליתן לב לתקן כל הדברים הגורמים לשכינה שתסתלק מישאל שזה היה כונת היונים, והנה בעוה"ר בעת הגלות אפס מקום להשראת השכינה, כי חרב בית מקדשנו, והקב"ה ברחמיו השאיר לנו שארית, וכתוב ואהיה להם למקדש מעט אלו בתי כנסיות ושם השכינה שורה, ואלו המדברים בזה"כ אין לך מורד במלכו של עולם בהיכלו ולפניו גדול מזה, וזה מטמא אויר הקדוש דוגמת היונים שטימאו המזבח, כי זה מעמיד צלם בהיכל, כי בכל עבירה נעשית קליפה ורוח הטומאה, ובעוה"ר נתפרץ הדבר מאד.

דרושי הצל"ח - דרוש לגלחונכה

י"ו ל ע"י מערכת 'שומרי משמרת הקודש'
לחיזוק והתעוררות בענין שמירת הדיבור בשעת התפילה
פקס: 03-6180410 • דוא"ל: shmh5775@gmail.com

פְּנֵי נֵי קִדְשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפוראר מהר"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

א ווארט אויף די פרשה

סילוק חרוץ אף - בזכות יום מנוחתנו

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (בראשית כח, ט).

יש לפרש בדרך רמז בהקדם פירושו של כ"ק מרן מהר"ש זי"ע על נוסח התפילה: "שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו", שאנו מתפללים להנצל מכל צרה וצוקה ומכל מיני דינים וגבורות בזכות יום מנוחתנו, ויתפרש "ביום" מלשון בשביל יום מנוחתנו, כי יפה כוחה של שבת קודש ו"יכולה היא שתרחה" (שבת יב, א).

והנה, יעקב בגימטריא שבע פעמים שם הוי"ה, רמז לשבת קודש שבו כלול השפעת רחמים וחסדים של כל שבעת ימי הבנין (כל שיתא יומין מתברכין מיומא שביעאה, זוה"ק ח"ב סג, ב). זהו הרמז בפסוק: "ויצא יעקב מבאר שבע", שהשפעת שבת קודש לכל שבעת ימי הבנין היא, "וילך חרנה", שהחרון אף ילך ויסתלק, ולא תהא צרה ויגון ואנחה בזכות יום מנוחתנו.

(סעודה א' תשכט)

בירור הקדושה מתוך הטומאה בזיווגי יצחק ויעקב - מכח התורה הקדושה

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (בראשית כח, ט).

איתא במדרש (בראשית רבה סח, ב): "שיר למעלות אשא עיני אל ההרים (תהלים קכא, א), אשא עיני אל ההורים... מאין יבוא עזרי, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה מה כתיב ביה (בראשית כד, ט) 'ויקח העבד עשרה גמלים' וגו', ואני לא נזם אחד ולא צמיד אחד... חזר ואמר... לית אנא מובד סברי מן בריי (אינני מאבד תקוותי מבוראי), אלא 'עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ'".

כאשר הלך אליעזר לחפש זיווג עבור יצחק, היה לו להכנס בתוך טינופת, בתוך זוהמת לבן ובתואל, ולהוציא משם יקר מזולל, לברור את האוכל מתוך הפסולת, הקדושה מתוך הטומאה, ולקחת את רבקה ממשפחתה ובית אביה.

לצורך כך היה זקוק לכח התורה שתגן ותשמור עליו מהטינוף ומהזוהמא, וכן תזכהו בסייעתא דשמיא במלאכת בירור הקדושה מתוך הטומאה.

משום כך לקח עמו את גמלי אדוניו, ועשה סימן, שאם תאמר "שתה וגם גמליך אשקה" הרי זה שידוך הולם ליצחק, וסיפור זה הרי נחשב כתורה שלימה ("יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים", ב"ר ס, ח), ומכח העסק בסיפור זה היה בידו כח התורה להגן עליו ולסייע בעדו להצליח בשליחותו.

כמו כן, הצמידים שהעניק לה רמזו לתורה הקדושה (שני צמידים - רמז לשני לחות מצומדות, רש"י בראשית כד, כב) שמכוחה היה בכוחו לפעול את שליחותו כהוגן.

ברם, יעקב כשהלך לבית לבן מחמת אחיו עשיו (ראה לעיל כז, מד), לא היה בידו שיחה זו הנחשבת כתורה, וגם לא היה בידו נזם וצמיד (הרומזים לתורה), ולכן חשש פן ושמא לא יצליח בשליחותו להוציא יקר מזולל, ולברור את זיווגו מתוך זוהמתו של לבן הארמי.

לאחר מחשבה עביד דינא לנפשיה ואמר: "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ", שהעזר והסיוע יבואו לידו על ידי עסקו בתורה הקדושה שנשתלשלה מגבהי מרומים ("שמים") וניתנה במתנה ליושבי ארץ ("ארץ"), וכל חיות הבריאה היא מכוחה ("עושה שמים וארץ"), ולכן

נטמן בבית שם ועבר י"ד שנה, כדי שזכות התורה תעמוד לו להוציא יקר מזולל בהצלחה רבה וללא נזק ומכשול.

(סעודה ג' תשלז)

חיותם וקיומם של בני-ישראל בגלות - על ידי לימוד התורה הקדושה

ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש... וישכב במקום ההוא. ויחלום... והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו (בראשית כח, יא-יב).

יש לפרש שיעקב אבינו עשה הכנה לדורות, שכאשר בני-ישראל יהיו בחשכת הגלות, והיו נתונים למשיסה בין שבעים זאבים, יוכלו לשרוד ולהתקיים בקדושתם על ידי התורה הקדושה, שבכוחה ניתן להמשיך את כל הקדושות לכל המצבים והזמנים.

זהו דכתיב: "וילן שם כי בא השמש", שיעקב אבינו עשה הכנה שכאשר תשקע השמש ובני-ישראל ייצאו ממצב של 'יום' למצב של 'לילה' חושך ענן וערפל, יוכלו להתקיים על ידי "וישכב במקום ההוא", וישכב נוטריקון ויש כ"ב, כי אף שיהיו בגלות עדיין תאיר עליהם קדושת כ"ב אותיות התורה להחזיקם ולהחיותם.

ולא זו בלבד, אלא "והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו" לשמוע תורה מפיהם בזמן הגלות.

כפירוש רש"י (שיר השירים ה, ג): "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעיני", הקב"ה אומר לכנסת ישראל, את הנפוצה בגולה... ויושבת בבתי כנסיות ובבתי מדרשות... מלאכי השרת חבריך, בני אלקים דוגמתך, מקשיבים ובאים לשמוע קולך בבתי כנסיות".

(סעודה א' תשכט)

הגילוי של יעקב אבינו - שיש גבוה מעל גבוה

וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי. ויירא ויאמר... אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים (בראשית כח, טז-יז).

יתבאר על פי המסופר על כ"ק מרן מהר"ש זי"ע, שפעם זכה להשגה שמימית גבוהה, והיה שרוי בשמחה רבה, ואמר על כך: "יותר ממה שאני שמח עם ההשגה עצמה, אני שש ושמו בכך שאני רואה שיש גבוה מעל גבוה".

דרך זו היא דרכם של צדיקים בני-עליה המבוארת ב"נועם אלימלך" (ליקוטי שושנה): "עיקר מדת הצדיקים כך הוא, בכל מה שעובד יותר להבורא ב"ה הוא מבין יותר שאינו יכול להגיע אל תכלית העבודה, כי אין סוף בדבר".

"וזהו שאמר הכתוב (תהלים קיח, יט): 'פתחו לי, פירוש, הצדיק אומר שיפתחו לו שערי העבודה לבוא במ לעבוד הבורא, לפי שסובר שלא עשה כלום עדיין ולא פעל בעבודתו כלל עדיין, ומשיבין לו (שם כ): 'זה השער לה', פירוש, היא היא עיקר העבודה לידע זה שאינו יכול לגמור העבודה, כי דבר שאין לו סוף ותכלית".

זהו שאמר יעקב לאחר ההשגה השמימית שזכה לה בחלומו: "אכן יש ה' במקום הזה", אכן זכיתי במקום קדוש זה להתגלות נפלאה ונעלית, אמנם, יותר מכך נתגלה לי עכשיו ש"ואנכי לא ידעתי", שעל אף ההשגה וההתגלות אני עדיין במצב של 'לא ידעתי', כי אני רואה שיש גבוה מעל גבוה, "זהו" גופא הוא "שער השמים", כי ידיעה זו היא "השער לה", והיא עיקר עבודת הצדיקים (כדברי הרבי ר' אלימלך זי"ע).

(סעודה ב' תשכט)

סיפורי קודש

על הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זי"ע - ח' כסליו

פעם כשחזרו קבוצת חסידים מנסיעה לרבים הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זי"ע, ראו על פניהם ארשת שמחה מחמת עריבות נעימות וידידות הקדושה שהושפעו עליהם בצל הצדיק.

עמד שם יהודי כפרי אחד וראה בשמחתם, וחשב לעצמו: "הנה אני כבר זכיתי להרבה תענוגי עולם הזה, ובכל זאת אף פעם לא זכיתי להיות שמח ומרומם כמו חבורת חסידים זו", וגילה להם את מחשבות לבו וביקש מהם: "במטותא מינייכו, סעו לצדיק פעם נוספת וקחו אותי עמכם, וההוצאות עלי, אבל רק בתנאי שגם אני אזכה לאותה תענוג כמותכם".

החבורה הסכימה, ונסעו יחד עמו, ונכנסו לרבי לספר לו את סיבת בואם. במשך השבת לא הרגיש הכפרי כל טעם ותענוג, והיה מלא אכזבות, וכבר המתין לצאת השבת, שאז יוכל לשוב הביתה, ואף רמז לחסידים שיצטרכו ליטול חלק בהוצאות הנסיעה מאחר שלא נתקיים התנאי שהתנה עמהם.

ברם, בסעודה שלישית קיבל הכפרי התעוררות גדולה, ונתמלא לבו ברגשי תשובה וקירבת אלוקים, עד כדי שרצה להשאר בטשערנאביל גם אחר השבת.

במוצאי שבת נכנסו החסידים לרבי, ושאלוהו לפשר הדבר, וענה להם: "כאשר ראיתי את הכפרי בבואו אלי, חיפשתי ופשפתי במעשיו ולא מצאתי בו שום דבר טוב שיהא לי חיבור ושייכות עמו כדי להשפיע עליו התעוררות רוחנית, ולכן לא הרגיש שום התעלות בצל קורת. אולם, בסעודה שלישית חיפשתי שוב במעשיו מימי קדם, ואז מצאתי שפעם אחת בשבת קודש כשהיה שקוע באכילתו הוציא מפיו את המילים 'לכבוד שבת קודש', ובכוח עובדא טבא זו הרגשתי חיבור ושייכות עמו, ומתוך כך יכולתי להצית את לבו להתעוררות תשובה ולהתעלות רבתית..."

(סעודה ב' פ"ר תולדות תשס"ד)

הרה"ק ר' מנחם נחום ממקארוב זי"ע נפטר על פני אביו הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זי"ע, כשנה לפני פטירתו, והיות ורבי אהרן כבר היה אז זקן וחלוש ביקש שהמיטה תעבור דרך ביתו כדי שיוכל להשתתף בהלוויה.

כשעברה ההלוויה ליד ביתו, יצא רבי אהרן מביתו וניגש אל מיטת הנפטר ואמר עליו את הפסוק (שמות כ"ג): "הנה אנכי שולח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכינתיו", והפטיר: "קענסט גיין, דארפסט פון גארנישט מורא האבן".

לאחר מכן המשיכו הגבאים ובני-הבית ובני-המשפחה ללוות את הנפטר, ורבי אהרן נשאר בבית עם כמה אורחים מעניי אר"י, וקבעו סימן, שלאחר סתימת הגולג' יזרקו לפיד אש כלפי מעלה, ואז יידע רבי אהרן שעליו להתיישב 'שבעה' אחר פטירת בנו.

לאחר שהבחינו בלפיד האש מ'בית החיים', קיבל עליו רבי אהרן שבעה והתיישב על הקרקע. אחד העניינים האורחים אמר לו: "הרבי הוא מלך ישראל, 'מאן מלכי רבנן', ומלך פטור מלישב שבעה, ולכן הרבי יכול להתרומם מן הארץ, ולישב על כסא רגיל". אמר לו רבי אהרן: "כמו שאתה רצית להרים אותי מן הארץ כך יקיים בך הכתוב (תהלים קי"ג): 'מאשפות ידים אביון'". לא עבר זמן רב ונהפך הגלגל של עני זה כלפי מעלה, והפך לעשיר גדול בעל נכסים רבים בזכות אותה ברכה.

(ח' כסליו תשכט; תשס"ג)

באחד השיחים אמר הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זי"ע, שיש ענין גדול להרבות בלימוד התורה בערב שבת כשבני-אדם טרודים בצרכי שבת ואין להם פנאי לעסוק אז בתורה.

ורמז כן בפסוק (תהלים קט"ו): "עת לעשות לה' הפרו תורתך", שבאותם זמנים שבהם רוב בני-אדם "הפרו תורתך" מחמת טרדות ההכנה לשבת, דייקא אז הוא "עת לעשות לה'" - לדבקה בו על ידי התורה הקדושה.

(סעודה א' פ"ר תולדות תשל"ב)

לעת זקנתו שלח הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זי"ע שליח לציון אביו הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זי"ע באנטיווקא, לאמר לו בזו הלשון:

"אבי אבי, הבטחת לי אז איך וועל דער לעבן משיח'ן, וכעת ישנן הרבה צרות על בני-ישראל, ואינני יכול לסבול זאת, ולכן אני מבקש ממך שתוותר על ההבטחה, כי אינני יכול עוד..."

(ח' כסליו תשל"א)

מדרו זה נודע ע"י ידידו הרה"ק ר' יצחק אייזיק פריעד שליט"א

לעילוי נשמת אביו החסיד המפורסם הבלתי נשכח, אש קודש לבעליזא ר' אליכסנדר ב"ר אברהם צבי ז"ל פריעד

הארה נפלאה

על פרשת השבוע

כשבני-ישראל אינם ראויים - השפע מוסיף חיות בסטרא אחרא

וירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים וגו' (בראשית כ"ח, יז). **ובתרגום: "לית דין אתר הדיוט, אלהין אתר דרעוא ביה מן קדם ה'".**

בפרשת הברכות שהעניק יצחק ליעקב נאמר (בראשית כ"ח, כח): "ויתן לך האלקים מטל השמים" וגו', ופירש רש"י: "האלקים" - בדין, אם ראוי לך יתן לך, ואם לאו לא יתן לך, אבל לעשיו אמר 'משמני הארץ יהיה מושבך', בין צדיק בין רשע יתן לך".

ומוסיף רש"י: "ממנו למד שלמה כשעשה הבית סידר תפלתו, ישראל שהוא בעל אמונה ומצדיק עליו הדין לא יקרא עליך תגר, לפיכך 'ונתת לאיש כדרכו אשר תדע את לבבו' (מלכים א' ה', לט), אבל נכרי מחוסר אמונה, לפיכך אמר (שם מ'): 'אתה תשמע השמים וגו' ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי, בין ראוי בין אינו ראוי".

ולכאורה קשה, איך יתכן שהגוי יקבל במצב של "אינו ראוי", ואילו היהודי - שהוא תמיד מצוי במדרגה נעלית מהגוי - לא יקבל שפע במצב כזה!?

ונראה, שבוודאי גם במצב כזה יקבל היהודי שפע מכח "קל וחומר בן הגבירה מבן האמה" (רש"י בראשית י"ז, יט, שאם "בן האמה" - ישמעאל - מקבל, כל שכן "בן הגבירה" - יצחק - אמור לקבל). אלא שיש הבדל בין השפעה זו לבין השפעה המגיעה לאדם כשהוא ראוי לכך: א. כשהוא ראוי, הוא מקבל השפעה מצד "אלקים" מדת הדין, וכשאינו ראוי, ההשפעה אינה מצד שורת הדין, רק מצד התעוררות הרצון לפנים משורת הדין. ב. כשאינו ראוי, ההשפעה מוסיפה חיות לגויים ולסטרא אחרא, מאחר שהיהודי מקבל רק בזכותם, ואילו כשהוא במצב ראוי, אז ההשפעה אינה בזכות הגויים, וממילא אין להם תוספת חיות מכך.

לכן יעקב אבינו אמר: "אין זה כי אם בית אלקים", בדרך "ויתן לך האלקים", אם ראוי לך יתן לך", כי לכתחלה אין זה מן הראוי שבני-ישראל יצטרכו לקבל שפע כשאינם ראויים, ויוסיפו חיות בגויים ובסטרא אחרא.

אולם, התרגום נתקן על תקופת הגלות שבה לא יהיו בני-ישראל ראויים לשפע מצד עצמם, ואז ההשפעה תבוא בדרך "אתר דרעוא ביה מן קדם הויה", דהיינו, השפעה הנמשכת ממדת הרחמים מכח התעוררות 'רעוא' ו'רצון' - לפנים משורת הדין.

ואז תהא המשכת השפע בדרך הכתוב (ישעי' נ"ו, יז): "ובני הנכר הנלוים על ה' וגו', אף שהם בבחינת "בני נכר" ומרוחקים מן השלימות, עם זאת, "עולותיהם זובחיהם לרצון על מזבחי", יזכו לשפע מצד התעוררות רצון - לפנים משורת הדין, ואופן ההמשכה יהא על ידי "כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים", על ידי קל-וחומר מכל העמים, שאם הם מקבלים בוודאי אנו צריכים לקבל.

(סעודה ג' תשמח)

אמירה נעימה

על פרשת השבוע

וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם (בראשית כ"ט, א).

כ"ק מרן מהר"י זי"ע שאל פעם את אביו **כ"ק מרן מהר"ש זי"ע** אודות עבודת הריקודין בשמחת תורה, וכ"ק מרן זי"ע השיב לו: "כוונת הריקודים אינני יכול לומר לך, אבל זאת אומר לך, שכל התפילות שאינן זוכות לעלייה בכל ימות השנה, זוכות לעלות למעלה על ידי הריקודין בשמחת תורה".

ופירש כ"ק מרן מהר"י זי"ע על פי יסוד זה את מאמר הגמרא (סוכה מח, א): "שמיני רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב", שכל התפילות המפורזות, שלא זכו לעלייה בכל השנה, עולות למעלה בשמיני עצרת והקב"ה מקשיב להם ומקבלם לרצון.

והנה מבואר בזוהר הק' (ח"ג קד, ב): "יעקב - רישא דחודותא", דהיינו, ששמיני עצרת הוא כנגד יעקב אבינו.

ורמז **כ"ק מרן מהר"י זי"ע** ענין זה בפסוק שלפנינו: **וישא יעקב רגליו**, רמז על הריקודין בשמיני עצרת (שכנגד יעקב אבינו), שבהן האדם מגביה את רגליו טפח וטפחיים מעל גבי קרקע, ועל ידי זה: **"וילך ארצה בני קדם"**, רמז להקב"ה קדמונו של עולם שיוורד לארץ כדי לחזות בריקודין עילאין אלו, ומתוך כך הוא לוקח עמו את כל התפלות הפזורות למטה ומעלה אותן למעלה לקבלן לרחמים ולרצון.

(קידושא רבה תשס')

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
משמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חמשים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ב, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכ.

מלליצי יין עשיר

הזון יהוקאל
רבי יהוקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכרוז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(ריבבות אפרים ארח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ב ובעוה"ב.
וכל הולמד בספרי יזכה לירוש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
סגולה גדולה בבית לכל הדברים

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

הירויזן

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יהוקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

ל"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

וילך חרנה. אמרו במדרש (ב"ר עה:ח) עה"פ ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו, שבירכו יצחק ברכת הגלות. וותמוה דוכי הגלות ברכה היא, ומה שייך לומר שבירכו ברכת הגלות. וי"ל עפ"י מה שאמרו במדרש (ב"ר מד:כא) דברית בין הבתרים הראה לו הקב"ה לאברהם גיהנום, שעבוד מלכויות, מתן תורה, וקרבתו, ואמר לו הקב"ה כל זמן שבניך יהיו עסוקים בשתיים יהיו ניצולין משתיים. אח"כ חזר הקב"ה ושאל אותו, במה אתה רוצה שירדו בניך, בגיהנום או במלכויות. ובירר לו אברהם את המלכויות. והיינו שבחר אברהם שישלבו בניו משעבוד מלכויות ובכך יועיל להם שלא יסבלו גיהנום. והגלות אצל האומות זה במקום הגיהנום. ולפ"ז מובן היטב שאכן הגלות היא ברכה, כי מחמתה אנו זוכים להינצל מעונש הגיהנום המר. (זרע שמשון אות ד').

ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלקים. הקשו המפרשים מה צורך היה ליעקב למלאכים, הלא כבר הבטיחו הקב"ה והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך. ויש לתרץ, ששמירת המלאכים הוא דבר אחד, ושמירת הקב"ה הוא דבר אחר, שהמלאכים המשמרים את האדם, הם המלאכים שנבראו ע"י המעשים טובים שעושה האדם, וחובה עליהם לשמור מכל פגעים רעים את האדם שברא אותם. וכשניצול האדם על ידם אין מנכין לו מזכויותיו, כי זה חובתם לעשות לאדם שבראם. אולם אלו המלאכים לא יצילו את האדם בדרך נס רק בדרך טבע. אמנם שמירתו של הקב"ה מועלת לאדם יותר, כי הוא מציל את האדם אפילו בדרך נס, אכן כשעושים לאדם נס ממעטין מזכויותיו, ולכן ראוי למעט בניסים ככל היכולת. ועתה אצל יעקב שהובטח מהקב"ה שיהיה עמו וישמרוהו בכל אשר ילך, אזי הועילה לו זאת ההבטחה שיכול לתחילה לילך במקום סכנה, שבדאי יעלה לו נס, וגם לא ינכו לו מזכויותיו, כי אם בנס זה ינכו לו מזכויותיו נמצא שאין זה הבטחה טובה. (זרע שמשון אות כב).

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

לע"נ הג"ר יהודה ב"ר יהודה הולצמן זצ"ל י"א י"א צ"ט
כסלו

והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים
בו. יראה כי המלאכים המה נבראים ע"י עשיית המצוות, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"א) 'כל העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד', ועולה לו להיות מליץ יושר בעדו, וכאן שהיה צריך לשמירה, היו עולים פרקליטין שלו, עד שגם מלאכי מעלה ירדו בשבילו [ללוותו], וכמו שכתוב בסוף הפרשה 'ויעקב הלך לדרוכו ויפגעו בו מלאכי אלהים', כי אותן המלאכים אשר פעל במעשיו הטובים הם מקדמין לפניו, כמו שאמרו (סוטה ג): 'כל העושה מצוה אחת בעוה"ז מקדמתו והולכת לפניו לעוה"ב, שנאמר והלך לפניך צדקך', ומלאכים אלו גורמין שגם מלאכי מעלה יצאו לקראתם, וזהו שאמר 'ויפגעו בו מלאכי אלהים' כי מלאכים שירדו מלמעלה הולכים לקראתו, ועמהם מלאכים שברא בפועל ידיו. וזהו שאמר 'עולים', דהמלאכים עולים להגיד לאדם ישרו וצדקת תם, ו'יורדים' מלאכי מעלה לקראתם. וזהו 'ישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו', דמה שאמר 'לפניו', היינו המלאכים ש'לפניו', שהיו מעשה ידי אדם צדיק, אותן שלח אל עשו אחיו.

ואילו ברשע הוא להיפך, כי כל העובר עבירה אחת קונה לו קטיגור אחד, וזהו שאמר הכתוב 'נודע ה' משפט עשה בפועל כפיו נוקש רשע הגיון סלה', כי הרשע מדויל ידיה משתלם, שהמקטרגים אשר פעל ועשה, הם משתלמין ממנו, וזהו 'תסרך רעתך', שהרעה עצמו שפעל הוא מייסרו. [וזה שאמר הכתוב 'בפועל כפיו', היינו עבירות שעשה, בזה 'נוקש רשע', ע"י המקטרגים שנבראו ע"י העבירות].

ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן. אפשר רמזו לו שנעדר ממנו 'שלום', שאין לו זכר, כדאיתא בנדה (דף לא): 'כיון שבא זכר לעולם בא שלום לעולם', [ולכן לא אמרו 'שלום לו', כלשון השאלה 'השלום לו', רק אמרו סתם 'שלום'. ולכן גם אמרו לו הרועים] 'הנה רחל בתו באה עם הצאן', [דגם בלשון זה] רמזו לו שאין לו זכרים, [ולכן הוצרך לבן לשלוח בתו רחל], למען לא יחשוב כי [מה שאמרו לו] 'שלום', היינו רק בבחינת שאין לו מחלוקת.

לע"נ הג"ר נחום יצחק ב"ר צבי אשר כהנא-שפירא זצ"ל י"א י"א צ"ט
כסלו

מלאכת אורג. הנה המכניס חוטי ערב בין חוטי שתי בשבת חייב משום אורג. ולפי שיטת חכמים (שבת עג.) השיעור הוא שני חוטים, אבל האורג חוט אחד פטור. אבל אמרו בתו"כ (פ' אחרי פ"ה פ"ז) דאע"ג דפטור, אבל יש איסור אפילו באריגת חוט אחד. וכך אמרו בתו"כ: מנין שלא יכתוב אות אחת שלא יארוג חוט אחד וכו', תלמוד לומר מלאכה וכל מלאכה ריבה. והנה האבני נזר (או"ח סי' קפ"ז וסימן ר"א, וכ"כ במגן אבות לר"מ בנעט מלאכת אורג, ומנח"ח מוסף השבת מלאכת האורג) חידש, ששיעור אריגה

א רבינו מפרש דמה שכתוב 'הנה רחל בתו באה עם הצאן', הוא המשך ממה שאמרו לו הרועים. ב וכ"כ בשם משמואל (פורים תרע"ג) חז"ל: 'ל"ק אבי אדומ"ר וצ"ל"ה הגיד דבשבת יש שתי בחינות 'זכר למעשה בראשית' ככתוב בלוחות הראשונות, ו'זכר ליציאת מצרים' ככתוב בלוחות האחרונות, והיינו דכמו במעשה בראשית כתיב 'ויפח באפיו נשמת חיים', כן בשבת נשמה

'מעגלי צדק' על פרשת ראה מסוגל לעשירות

ר' ישראל וואלף מאנדעל היה עשיר, ונהפך עליו הגלגל ונעשה יורד ונצרך לבריות, ואמר לו הרה"ק בעל מעגלי צדק מדעעש: **תהגה בספרי מעגלי צדק פרשת ראה, ותוושע ממוקתך ויהיה לך הרחבה גדולה בלי מצרים.** וכך היה, שאחר שלמד מעגלי צדק על פרשת ראה, נשע ויצא ממצר למרחב, והתברך בהשפעה מרובה בכל עניו.

השמר לך פן תנקש אחריהם אחרי השמדם מפניך ופן תדרש לאלהיהם לאמר איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני, לא תעשה כן לה' אלקיך, כי כל תועבת ה' אשר שנה עשו לאלהיהם. רש"י נדחק במה שנאמר 'אחרי השמדם', גם הביא רש"י דסלקא דעתך דוקא עבודה שכשרה לגבוה, יש עונש בעושהו לעבודה זרה. [וז"ל: לפי שלא ענש על עבודה זרה אלא על זבוח וקטור ונסוך והשתחואה, כמו שכתוב 'בלתי לה' לבדו', דברים הנעשים לגבוה, בא ולמדך כאן, שאם דרכה של עבודה זרה לעבדה בדבר אחר, כגון פוער לפעור, וזורק אבן למרקוליס, זו היא עבודתה וחייב. אבל זבוח וקטור ונסוך והשתחואה, אפילו שלא כדרכה חייב].

ונראה לי, דזה מבואר בקרא, והכי קאמר דתנצח ללמוד עבודת הגוים לאלהיהם שתעשה כן לה', וטעות זה יצא לך מאחר שראית שנענשו על עבודתם, על כרחך שעבודה זו ראוי לה', וכנזכר לעיל שסלקא דעתך שאין עונש רק על עבודת שהיה בבית המקדש, וזהו 'פן תנקש' אחרי 'השמדם מפניך', שראית שנשמדו, על כרחך עבודתם כשרה לגבוה, ולכן תאמר 'איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני' לגבוה. על זה מסיים 'לא תעשה כן לה', שלא תטעה כן, והטעם שנשמדו הוא משום ד'כי כל תועבות ה' אשר שנה עשו תמיד לאלהיהם', ואם כן עבודתם בכך, [דכיון דעבודתם בכך, לכן תועבה היא], ולכן סיים 'את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרו לעשות לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו', שלא תעשה עבודתם לה', רק העבודה שצויתך לבד. (מעגלי צדק).

אינו דומה לשאר שיעורים שבמלאכת שבת, שכולם השיעור מגדיר לא את המלאכה אלא את החיוב, ולכן אף חצי שיעור אסור מדין חצי שיעור. אבל באריגה, מכיון שבמשנה שם תנן "והאורג שני חוטי", הרי זה מורה שהשיעור מגדיר את עצם המלאכה, שבפחות מזה אין זו מלאכת אריגה כלל, ולכן בפחות משני חוטים, אין אפילו האיסור של חצי שיעור מן התורה, עכ"ד. וצ"ל לפ"ז דדרשת הת"כ היא אסמכתא בעלמא.

שבת הוא זכר למעשה בראשית
זכר ליציאת מצרים. בשבת יש שתי בחינות: א) מה שיש בו תוספת נשמה לאדם, והוא כענין מעשה בראשית שאז ניתנה לאדם נשמה אחת, ובשבת מוסיפים עוד נשמה יתירה, וזה שאומרים דשבת הוא 'זכר למעשה בראשית'. ב) מחמת אור קדושת השבת, מרגיש החומר בושה בעצמו, ומסכים להכניע בפני הנשמה ולהיות סר למשמעתה, וכמאמר האריז"ל כי 'שבת' הוא אותיות 'בשבת'. וזה הוא כעין יציאת מצרים, שכל הכוחות החומריים נתבטלו מחמת גילוי השכינה, וכדכתיב 'אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמוגו כל יושבי כנען', וזה שאומרים דשבת הוא 'זכר ליציאת מצרים'. והנה גם בתורה יש ב' בחינות כמו בשבת, כי התורה כולה היא שמותיו של הקב"ה, ועם זאת היא מתלבשת בדברים גשמיים, לכן יש בה אפוא תועלת

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מטבת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
השפה ראשית: עם הספר - די בנימין לעווין
והרב יצחק מיטניק שליט"א 0000-322-347

יתירה. וכמו דביציאת מצרים ה' ביטולם והנעתם של כחות החומר כמבואר במהר"ל וכדכתיב 'אז נבהלו אלופי אדום', כן בשבת אותיות 'בשבת' החומר נכנע.

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א
זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

תולדות האבני נזר זי"ע

כחו של האבני נזר זי"ע היה רב גם בתורת הנסתר, והוא לא היסס להביא יסודות מתורת הנסתר לכאר סוגיא בתורת הנגלה, וגם להיפך, לפעמים ביאר יסודות בתורת הנסתר מתורת הנגלה, בהדגישו תמיד שהתורה אחת היא הן הנגלה והן הנסתר. וכמו שכתב האבני"ז בעצמו (או"ח סי' ב') וז"ל: כמו שכל כחות נשמה נראים באברי הגוף, כן נראים פנימיות מעמי המצוות שכזוהר תוך התורה הנגלית, עכ"ל.

חמיו הרבי מקוצק זי"ע העיד עליו שכחו בנסתר רב מכחו בנגלה. מסופר שפעם בעת עריכת השולחן של האבני נזר זי"ע, נתפעל מאוד הרה"ק מוה"ר יוסף ענגיל זצ"ל מהדברים ששמע, ואמר אח"כ שמלבד עצם המאמרים שאמר האבני נזר בשולחנו שהם מלאים בסודות עמוקים, הוא מתפעל יותר מכך שכל דבר שהוא מזכיר מהכמת הנסתר, הוא מלבישו תיכף בלבוש פשוט, ומביא דוגמת הדבר מש"ס ופוסקים ומראה את מקור הדבר בתורה הנגלית, וע"י כך מנסה הוא להסתיר את גדולתו בתורת הנסתר.

פעם אחת בעת שביקר האבני נזר אצל אביו בביאלה, נכנס לבקר אצל הרה"ק מוה"ר בעריש מביאלה, הם הסתגרו בחדר במשך כל הלילה והשתעשעו בדברי תורה, בבוקר טרם הפרדם אמר הרבי מביאלה להאבני נזר: 'בנגלה אני מודה לכם שאתם חד בדרא, אך בנסתר איני יודע'. השיבו האבני נזר: 'הלא התורה אחת היא, ובנגלה כן הנסתר'.

אך עם זאת יש להדגיש שהאבני נזר אמר (ע' שם משמואל שמיני עמוד ר"א, ונאות הדשא ח"א פ' ויצא), שעיקר עסק התורה חייב להיות בתורה הנגלית, ורק על ידה יוכל לזכות גם לתורת הנסתר, ולא עוד אלא שלעולם לא יוכל הלומד להשיג בפנימיות התורה יותר משהוא משיג בנגלה. (מראה הדשא).

הוא המנגד לקדושת יעקב אבינו שמטתו שלימה וכו', דיעקב אבינו ע"ה היה שפל בעיניו כמו שנאמר 'קטונתי מכל החסדים', והוא השורש של תורת אמת שמניחים מקום גבוה והולכין למקום נמוך כמים וכו'.

והנה יעקב אבינו ע"ה כאשר גלה לבית לבן, אב הרמאים ושורש ההיפך, בודאי נתן על לבו לתקן הפגמים של השלוש מדות רעות. ועל זה אמר ר' יהושע בן לוי שהיה אומר חמש עשרה שיר המעלות, דזה היה לתקן פגם התאוה וכו', כי המספר חמש עשרה מרמז על איש ואשה כשמתנהגים בקדושה שכינה ביניהן, 'באיש וה' באשה (סוטה יז). ויודע בזוה"ק (ח"א קלח). שיצה"ר של תאוה יש לו תיקון, ולכן נקרא 'לבן' שיתלבן לעתיד לבוא, כי היצה"ר נצרך לחוותא דשמעתא. ועל זה אמרו 'אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש', והיינו היצה"ר של תאוה שנקרא 'מנוול', משכחו לבית המדרש, שיהיה התאוה והחשק לדברי תורה. ויודע, כי מים שורש החסדים וחשק ואהבת התורה. ולעומת זה התאוה וחסדים זרים נקראו ה'מים הזדונים' ו'מי תהום רבה' שהוא שורש העכרים וכו'.

ועל זה מרמז ר' יהושע בן לוי שט"ו שיר המעלות אמר יעקב בבית לבן כדי לתקן הפגם של התאוה ולהעלותו לקדושה, מאי טעמא 'לולי ה' שהיה לנו יאמר ישראל' סבא, ושם נאמר 'אזי עבר על נפשנו המים הזדונים', ורק ישראל סבא העלה אותם ע"י חמש עשרה שיר המעלות כנזכר לעיל.

לע"נ הג"ר אהרן ב"ר דרעי בן הרה"ק ר' יצחק דרעי זצ"ל י"א צ"ג כסלו

ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה ה' בעיני. וכתב בילקוט ראובני, כי ראובן היה תיקון קין, ע"ש. והנה אם כי הדברים יסודתם בהררי קודש עמוק עמוק, מ"מ יש לדרוש בהם גם על דרך אגדה. ויש לומר על דרך שכתב בספר קדושת לוי הטעם שאמהות הצדקניות נתנו שם בניהם על שם חומריות העוה"ז, 'ראובן' על שם 'כי ראה ה' בעיני', ושמעון' על שם 'כי שנואה אנכי', כי רצו ללמוד בזה שהקב"ה משיג על העולם השפל, לאפוקי מדעת הנפסדת והכוזבת שאין כבודו של הקב"ה להשיג בתחתונים, על כן אמרה 'כי ראה ה' בעיני', וכן 'ראה ה' כי שנואה אנכי', עכ"ד.

והנה חטא קין שהיה שלא רצה להביא קרבן מבעלי חיים, כי חשב שאין יתרון לאדם על בעלי חיים. ואמר לו הקב"ה 'הלא אם תטיב שאת', כלומר אמת שיעיר פרא אדם יולד, ואין לו יתרון על בעלי חיים בצאתו לאויר העולם, אבל יש לו יתרון להטיב במעשיו ולהכיר מעלת האדון המשיג

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר

וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקה בלייבט מקח"!

gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

לנשמה ולחומר, הנשמה שהיא פנימית, יש לה תועלת מפנימיות התורה. והחומר שהוא לבוש הנשמה, יש לו תועלת מלבושי התורה, כי ע"י הלבוש יש לו השגת מה, ובזולת הלבוש אין לחומר שום השגה בתורה כלל. (נאות הדשא ח"א עמוד קע"ו).

נר שבת משום שלום ביתו (שבת כג.). כי בימי החול אין שלום בגוף האדם, שהנפש שהיא מן העליונים מתאוה לרוחניות, והגוף מתאוה לחומריות, ומתקוטט עם כוחות הנפש. אבל מחמת אור קדושת שבת יש לנפש מנוחה מכוחות הגוף, כי אפילו עם הארץ אימת שבת עליו (נאות הדשא ח"ב עמוד ה').

לע"נ הר"ר משה וועבר ב"ר מודכי ז"ל י"א צ"ג כסלו

ישכב במקום ההוא. במדרש רבה (סח:יא): ר' יהודה אמר, כאן שכב, אבל כל ארבעה עשרה שנה שהיה טמון בבית עבר לא שכב. ור' נחמיה אמר כאן שכב, אבל כל עשרים שנה שעמד בביתו של לבן לא שכב. ומה היה אומר, ר' יהושע בן לוי אמר חמש עשרה שיר המעלות

וכו', מאי טעמא 'לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל, ישראל סבא, ע"כ. והנה על בית עבר אינו שואל מה היה אומר, כי בודאי למד תורה, וא"כ מהו השאלה על בית לבן יותר. גם יש להבין הראיה על חמש עשרה שיר המעלות מפסוק אחד של 'לולי ה' שהיה לנו'.

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דין'

צעיר שהגיע לפרקו, ההדר בלבושו ובחיצוניותו, כשרונותיו וחריפות שכלו בשיא פריחתם ויופים, עלול הוא להכשל ב'כוחי ועוצם ידי', ולחשוב שבכח שכלו הטוב וחיצוניותו המרשימה יוכל בעצמו להשיג מאליו את כל אשר יחפוץ, ועל כן עליו להתחזק במיוחד באמונה ובטחון בהקב"ה, ולקיים מש"כ 'וזכרת כי ה' הוא הנותן לך כח לעשות חיל', והקב"ה לבדו הוא אשר מזווג זיווגים לכל באי עולם, וכל מעשי האדם אינם אלא בגדר מצוות ההשתדלות, והזיווג שנגזר עליו משמים הוא אשר יקום, וכפי שרואים בחוש שהופעות מרשימות לא תמיד עוזרות, והופעות פחות מרשימות מצליחות יותר, וכמו שאמר הכתוב 'רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום', וא"כ מה לו לאדם לסבך עצמו בעול הדאגות והמחשבות, הלא בין כה וכה לא יספיק ולא יועילו כל מחשבותיו ודאגותיו, על כן ישליך על ה' יהבו ויבטח בו ויתפלל שיצליחו להשיג זיווג הנכון.

**ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליא זי"ע
שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:**

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית נ"ל בעז"ה, כי התוה"ק מסיימת בא"ל ומתחלת בב"ר, בגמ' רגל. וז"ש דוד המלך ע"ה (תהלים קיט ט): "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך", וד"ל.

בראשית נ"ל בעז"ה, כי התוה"ק מסיימת בל' ומתחלת בב"ר אותיות רלב, בגמ' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן - שמות הקדושים של ד' עולמות (ע"י שער ההקדמות דף ס ב, ובעץ חיים שער מב פ"ד). כי ע"י לימוד התוה"ק ומקיום תרי"ג מצות, הוא מעלה נצה"ק מעולם עשי' עד עולם אצילות בבחינת מ"נ, וממשיך שפע הקודש מעולם אצילות עד עולם עשיה לכלל ישראל בבחינת מ"ד (ע"י זוהר פ' שלח [דף קסו ב]).

עליהם ומושל בכל, ואז יתעלה מעל מדריגת הבעלי חיים, וזהו 'אם תטיב שאת', היינו 'אם תטיב שאת' תוכל להתנשא על הבעלי חיים. ובזה יובן דמה שנתנה השם 'ראובן' היה להראות דהקב"ה משגיח על העולם השפל וחפץ בעבודתם, והיה בזה תיקון לחטא קין שחשב כי אין יתרון לאדם על הבעלי חיים, רק אדרבא הקב"ה משגיח על התחתונים חפץ בעבודתם, והיה אם ייטיבו יתעלו מעלה על כל הנבראים.

לזכות מ.ב. ה. פ. לעשריות והצלחה בכל מעשי ידי
ויחר אף יעקב ברחל וגו'. וצ"ב מה חרון אף, והרי אין אדם נתפס על צער, כדכתיב בחנה 'אשה קשת רוח אנכי'. ועוד יותר קשה ע"פ פרש"י שיעקב אבינו השיב לה 'כי מנע ממך, אני איני כאבא, ממך המניעה', דקשה דהרי 'אהבת לרעך כמוך' כתיב, וכל שכן חפצי אשתו, ומה חרון אף כי צעקה לעזרה.

אך דע, כי פה מרומז ברוה"ק דור אחרון אשר שמו דרכם לבקש פני צדיק [לברכה וישועה, ושוכחים כי הישועה בא מאת ה', והצדיק הוא רק שלוחו לבקש מאת ה' בקשתו, אבל דור האחרון] אינם מקשרים עצמם במנהיגי אמת, כדרך דכתיב 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו, [דמקודם והעיקר הוא 'ויאמינו בה', ורק אח"כ יש לבקש מ'משה עבדו' להתפלל בעדו. אבל בדור האחרון שוכחים העיקר, ומבקשים] אך ורק שצדיק יבטיח לו, [והושיבם] כי הוא עושה כל המעשה ממש, ו[הנהגה] זה [ששוכח העיקר], הוא [גורם] מסך המבדיל, כי הקב"ה אמר 'מי כה' אלקינו בכל קראינו אליו, כדאיתא בירושלמי (ברכות פ"ט ה"א): 'אם באת על אדם צרה, לא יצווח לא למיכאל ולא לגבריאל, אלא לי יצווח, ואני עונה לו מיד, הדא הוא דכתיב 'כל אשר יקרא בשם ה' ימלט'.

והנה יעקב איש תם, ובכל ימיו לא עשה לו הקב"ה נסים, כדכתב בתנא דבי אליהו רבה (פ"ז): 'לא עשיתי לו נס מעולם, וכל ימיו היה ישר לפני, שנאמר ויעקב איש תם, ע"כ. לכן כשאמרה רחל ליעקב לשון 'הבה לי בנים', כעין 'ותגור אומר ויקם לך' (איוב כב:כח), [לכן 'ויחר אף יעקב ברחל', כי מעולם לא עשה לו הקב"ה נס, ולכן הבין יעקב דמה שבקשה רחל 'הבה לי בנים', היתה בקשתה שיעקב בעצמו יתן לה בנים, ולזה אמר לה יעקב] כדכתב בתרגום וז"ל: 'המנאי את בעיא? הלא מן קדם ה' תבעי' - וכי ממני יש לך לבקש כאילו אני אלהים? הלא מלפני ה' יש לך לבקש שהוא זה שמנע ממך פרי בטן ורק בידו ליתנו לך, והיינו שלא תעשה אותי כבחינת אלקות ר"ל, וזה שצעק יעקב 'התחת אלקים אנכי, כי אם

תבעיון בעין להקב"ה שהוא מושל בעולמו ית"ש. ובשלמא אם אמרה רחל 'התפלל עלי', אז לא היה כועס ח"ו, [כי כך אמרו חז"ל מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים], אך כיון שביקשה כעין אלו שמבקשים מצדיקים שיבטיח, ושמו בטחונם בבשר ודם, [ושוכחים העיקר], ואמרה לשון 'הבה', לכן אמר יעקב שזה הוא כבחינת עבודה זרה, לכן 'ויחר אף יעקב', ודברי התרגום נאמרו ברוה"ק על זמן הזה.

לע"נ 'בעלת הנסים' שרה לאה ב"ר שלמה פיש ע"ה
יא"צ כ"ז חשוון

מה נורא המקום הזה. יש לבאר הכלל ד'אין עשה דוחה ל"ת שבמקדש', כי הטעם דעשה דוחה ל"ת הוא, משום דעשה ענינה אהבה, ול"ת ענינה יראה, ואהבה עדיף מיראה, כמבואר ברמב"ן (שמות כ:ח) וז"ל: מצות עשה

הוא היוצא ממת האהבה והוא למדת הרחמים, כי העושה מצות אדוניו, אהוב לו ואדוניו מרחם עליו, ומצות ל"ת הוא למדת הדין ויוצא ממת היראה, כי הנשמר מעשות דבר הרע בעיני אדוניו ירא אותה, ולכן מצות עשה גדולה ממצות ל"ת, כמו שהאבה גדולה מהיראה, כי המקיים ועושה בגופו

ובממונו רצון אדוניו הוא גדול מהנשמר מעשות הרע בעיניו, ולכן אמרו דאתי עשה ודחי ל"ת, עכ"ל.

ולכן במקדש דשם הוא ענין היראה, כדאמרו בירושלמי (ברכות פ"ד ה"ה) שמשם יראה יוצאה לעולם, וכן בבבלי (תענית טז), וכן בירושלמי ברכות פ"ז ה"ג שאין 'נורא' אלא ביהמ"ק, שנא' 'נורא אלקים ממקדשך', וכן נאמר 'מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים - מדת הדין'), ולכן אין שם עדיפות לאהבה על יראה, כיון דשם מדריגת היראה, ולכן [במקדש] אין היראה נדחית מפני האהבה. (גליוני הש"ס באורים וכללים בירושלמי זרעים כרך א' אות ל"ד).

שבעה שמות יש ליצה"ר. איתא בסנהדרין (צח.), רב אמר, קודם ביאת המשיח, אף תלמידי חכמים שכתוב בהם שלום, דכתיב 'שלום רב לאהבי תורתך', שעל פי דין היו צריכים החכמים לצאת ולבוא בשלום, מ"מ באותם ימים אף להם אין שלום 'מן צר'. ופירש"י וז"ל: מן הצר - מרוב הצרות, לישנא אחרינא, מיצר הרע, עכ"ל. והנה אמרו בסוכה (נב.) אמר ר' יהושע בן לוי, שבעה שמות יש לו ליצה"ר: רע, ערל, טמא, שונא, מכשול, אבן, צפוני, ע"ש. והקשה הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס סוכה שם), דלפי פירוש שני של רש"י בסנהדרין ד'צר' הוא יצה"ר, מדוע לא חשיב ר' יהושע בן לוי שם זה, ונשאר בצ"ע.

שיש בגופו של אדם, הוי אומר זה יצה"ר, ע"ש, היינו דזה שם על 'פעולת' היצה"ר, ולא שם של היצה"ר גופא, ולכן לא חשיב ר' יהושע בן לוי שם של 'עבודה זרה' לאחד השמות של היצה"ר.

להשיג בכל חטיבות הספרים הנמכרות
הפצה ראשית בארץ ספרית - ארזים ביטלר - בתר"ל עם הספר - לעיון
מכון מורשת הר"ח - moreshetagnach@gmail.com

אפשר למסור נדבות להוצאות הגליון בקנה להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א 438-875-5478
אימעייל 2792034@gmail.com
גבאים ושמישים בקנדה, שרוצים לקנות זכתיים בלי שיעור ע"י הפצת הגליון בבתי מדרשיהם, יתקשרו להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א

לכות מ.ב.ר.ר. להפ"ש והצלחה בכ"ע

ויקח מאבני המקום ושם מראשותיו. פירש רש"י שהיה ירא מחיות רעות. ותרמה בכתב סופר, דאיך צדיק כזה מתירא מחיות רעות, ע"ש. ויש לומר באופן אחר, דהנה אמרו חז"ל 'כל החלומות הן מהרהורי הלב', והנה מה שראה בחלום הסולם עולים ויורדים, מבואר במדרש (בר"ר סח: יד) דראה שר של בבל עולה, וכן כל ד' מלכים העתידים להשתעבד בבניו. ונראה דכיון שהיה בורח מעשו וגולה ללבן, והרהר מזה ביום, [לכן ראה בחלום ד' מלכים שישלטו בבניו]. והנה בדניאל (ב') המשיל ד' מלכים לחיות רעות, וזה כוונת רש"י שנתירא מחיות רעות, אבל לא

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

ארייברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- מלאות איך וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקען, שהוא עת רצון להתפלל. כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די תורה גייט אליין צום ציון און מתפלל. נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין ווערט באגראבן ווי די ריכטיגע וועג און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מקען איך אנקענען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מקען באשטעלען אפאר שטייער כדי מזאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.
- מ'רשייבט די נאמען נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויפגען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא איך דעם מקובלדיגע אופן פון מכן דורות ישרים ווערט מען ווען עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק איפ"ק הא"י: **יבצר הלב (אנכיניען יין החרץ צו אירישקייט), שיהפך לב לשמים לטובה (סייטשעס די נאמען מענטש), ותרמה מלאים (וועטט זעהן האנדער), מקען עס געבען פון מענער.**

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים

917-635-3883 dorosyesharah@gmail.com

צופרדענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

"מיין קינד איז געווארען א געזונטע מענטש. ער לערענט געניגען א מסכתא

"מיין זון בערט מיר יונגע מיין אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

"מיין יצחק האט געמאכט א פילטער

"איך האב נישט געמאכט א מנוחה פאר דעם נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

"כדיאב אנגעווייבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חברים קינד

והניחם על שפת הנהר ונטבע, ועלה יעקב אבינו מהמים ולבש בגדיו, וכדי שלא יחשדוהו שהוא רצחו ושללו, הלך ונטמן בבית עבר י"ד שנה עד שנשתכח הדבר, ע"כ. ונשאלת השאלה, דא"כ מה הועילו המלאכים שליווהו [אם הוצרך לברוח לבית שם ועבר י"ד שנה]. ואולי היה הכרח לטובת יעקב שישב מקודם היכנסו לבית לבן בבית שם ועבר כדי שיתקשר בתורה הקדושה כל אותו הזמן, ועיד"ז יחזיק מעמד ולא יפול ברשת זו טמן לו לבן.

והנה רז"ל אמרו (חולין צא:): המלאכים היו עולין בסולם, ומסתכלין בדיוקנו צורתו של יעקב אבינו החקוקה בכסא הכבוד למעלה, ויורדין ומסתכלין בדיוקנו

של יעקב למטה. בעו המלאכים לסכוניה ליעקב מחמת קנאה. מיד 'והנה ה' נצב עליו' לשומר, ע"כ. ונראה דכיון שכבר הלך ללמוד בבית שם עבר ולהתקשר בתורה, כבר היה לו הזכות שהשי"ת בכבודו ובעצמו ישמור עליו וכדברי המדרש תנחומא ה"ל. [דאע"ג דעדיין היה קודם מתת תורה, ולכן הוצרך יעקב אבינו לשמירה של המלאכים, אבל כיון דלמד תורה בבית שם ועבר, לכן זכה גם לשמירה של הקב"ה בעצמו].

ונראה לענ"ד דרש"י הוקשה לו לשון 'נצב', שהוא לשון מריבה, כדכתיב 'נצב לריב', והוי ליה למימר 'עומד' עליו. וגם אצל אברהם אבינו כתיב 'נצבים עליו', ועל זה דרשו רז"ל (ב"מ פו:): דזה לשון מריבה, דאמרו המלאכים לאברהם: וכי בערביים חשדתנו שאנו ערבים, שהם משתחווים לאבק רגליהם, שלכן אמרת לנו לרחוץ רגלינו, הרי ממך יצא ישמעאל, שרגיל לעשות כן, ומדוע אתה חושד בנו, ע"כ. ולכן כתיב שם הלשון 'נצבים'. וכן כאן שמלאכים עצמם רצו לפגוע בו, לכן רב ה' את ריבו ושמרו מהם, ושפיר כתיב 'נצב' ולא 'עומד'.

לע"נ הג"ד אהרן עבוד ב"ר אליהו זצ"ל יא"צ כ"א חשוון

אין לשחיטה אלא לבסוף. עיקר המחלוקת אם 'אינה לשחיטה אלא בסוף', או 'ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף', אינה אלא בנוגע לדברים צדדיים,

לכבוד עורך גליון החשוב 'מליצי יושר'!

אחדשה"ט. הנה בגליון פרשת לך תשפ"ד במדור 'אבני נזר', הבאתם חידושו ויסודו של האבני נזר בגדר 'דיחוי', דלא מצינו 'דיחוי' אלא בדבר שליכא מחייב בכל רגע, אלא החיוב עכשיו נובע ממה שאירע בתחילה. כגון במצות כיסוי, שהחיוב עכשיו נובע מחמת השחיטה, דהשחיטה מחייב הכיסוי, דאז יש לומר דיש דיחוי אצל מצות, דחיוב זה שחל בשעת השחיטה נוסף בשעה שכיסהו הרוח, ושוב ליכא מחייב למצות כיסוי. וכן בקדשים והיינו קרבן שנפל בו מום, שקדושתו של הקרבן נובע מחמת שהוקדש בתחילה, ולכן אם נדחה הקרבן, פקע קדושתו. אבל תינוק שהיה חולה ואח"כ הבריא, בזה לא שייך דיחוי, כיון דמצות מילה נובע מחמת שהוא עכשיו ערל, עד כאן לשונכם.

הנה ביארם היטב דברי האבני נזר, אבל משהו חסר כאן, כי גם בלולב אמרה הגמ' דשייך דיחוי, דהלולב נדחה, ובלולב הרי יש מחייב בכל רגע של חג הסוכות ליטול לולב, ואינו דומה לכיסוי דם, דהשחיטה מחייב הכיסוי, וא"כ איך שייך בזה גדר של 'דיחוי'.

נא לענות - **משה סטראוס, לייקווד**

תגובת המערכת

כיוונת בזה לדברי האבנ"ז (י"ד סי' של"ט) שהקשה כן על יסודו, ותיירץ וז"ל: וכן בלולב [שייך גדרו של 'דיחוי'], שמצותו מחמת גדילתו, שהרי אינו יוצא בו אלא כדרך גדילתו, א"כ מצותו מחמת גדילתו, עכ"ל. וצ"ב כוונתו, דהרי אינו דומה למצות כיסוי, דהשחיטה מחייב הכיסוי, ואילו בלולב קיים מחייב בכל רגע של חג הסוכות, ורק דאיכא תנאי דבעינן שיהא כדרך גדילתו. וראיתי שהקשה כן הג"ר מאיר הייזלר ר"מ עמק התלמוד (בית אברהם ח"א עמוד ל"ה), ונשאר בצ"ע.

והג"ר שמואל דויטש ר"מ קול תורה (בית אברהם ח"ב עמוד נ') תירץ קושייתו וז"ל: נראה דכוונת האבנ"ז שחשיבותו של לולב למצוה מתחלת ע"י גדילתו ודרך גידולו, דאל"כ לא היה שייך דין דרך גדילתו, כמו שבשאר מצוות דלא מצינו ענין זה דבעינן דרך גדילתו, עכ"ל. אבל עדיין קשה, דאה"נ דחשיבותו של לולב למצוה מתחלת ע"י גדילתו, אבל סו"ס איכא מחייב בכל רגע של יו"ט ליטול הלולב, וא"כ איך שייך בזה הגדר של 'דיחוי', וצע"ג. ובגוף קושיית האבנ"ז, יש לומר דאיכא שני דינים בדין דחוי, דהנה מצינו ב' סוגי מצוות המתקיימות ע"י כלים המשמשים למצוה: (א) מצוה שעיקרה הוא לייחד חפץ למצוה, ולקיים בו אותה, כגון לולב ושופר. (ב) מצוה שעיקרה הוא מעשה מסוים ולא החפץ עמו היא מתקיימת, אלא שצריך חפץ מסוים כדי לקיימה, כגון כיסוי דם, שאין העפר או הדם חפץ של מצוה. (כמו שכתב בעמק ברכה עניני לולב סימן ז'. אבל הגרמ"ש שפירא בשערי שמועות סוכה לג. מביא בשם הגרי"ד דגם דם הוא חפצא של מצוה, כמו שופר ולולב).

ובחפצא של מצוה כגון לולב, אם חל פסול בגוף הלולב, אז נדחה הלולב, ואז ליכא חילוק אם עדיין יש עכשיו סבה המחייבת או לא, דסו"ס חלה פסול בגוף החפצא של המצוה, וכבר נפסל הלולב למצוה. אבל בדבר דליכא חפצא של מצוה, כגון בכיסוי דם, לא שייך לומר בזה שאין לקיימם בחפץ שנדחה, שהרי אין העפר או הדם חפץ של מצוה. רק בזה היסוד של דחוי הוא בגוף המחייב, דהמחייב הוא המעשה שחיטה, ונדחה המחייב, ובזה איכא כלל הנ"ל דדוקא אם ליכא עכשיו סבה המחייבת, אז שייך דין דחוי.

אשר חיובם או פיסולם תלוי בשם 'שחיטה', כגון 'חולין שנשחטו בעזרה', שאינם נאסרים אלא מפני שם 'זביחה', כדאמרין בקידושין (דף נז:): דכתיב 'כי ירחק ממך המקום וגו' זבחת מבקרך', בריחוק מקום אתה זובח, ואי אתה זובח בקירוב מקום, דלמאן דסבירא ליה שאינה לשחיטה אלא בסוף, היינו שאין השחיטה קרויה שחיטה אלא בסופה כשגומרת והיא מתרת, אז אין שחוטין חולין שנשחטו בעזרה נאסרים אלא במעשה כזה שיש עליו שם 'זביחה' והיינו בסופה, אבל אם התחיל בפנים וגמר בחוץ לא נאסרו.

אבל מאן דאמר שישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, וכל חלק וחלק ממעשה השחיטה קרויה 'שחיטה', אז אפילו בכהאי גוונא ששחט רק בתחילה המיעוט קמא בפנים וגמרה בחוץ, נמי נאסרה משום שחיטת חולין בפנים. וכן לענין המחשב בקדשים שלא לשמם או לאכלם חוץ לזמנם או חוץ למקומם, אשר גם זה הוא דבר צדדי התלוי בשם עבודת השחיטה, דלמ"ד דישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, מחשבתו פוסלת גם בתחילת השחיטה, ואם אינה לשחיטה אלא לבסוף, אין מחשבתו פוסלת אלא במעשה שיש עליו שם עבודת שחיטה והיינו בסופה כשגומרה.

[אבל בשיטה מקובצת (ב"ק עב:): כתוב בשם המאירי, דלענין מחשב בקדשים כולי עלמא מודים שישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, ע"ש. ואולי טעמו ונימוקו הוא, משום שבכל מעשה שיש לעשות בקרבן, מחשבה פוסלת בו, ולא דוקא שחיטה, ולכן לא גרעה תחילת השחיטה מהולכה].

וכן הא דם שחיטה חשוב 'משקה' ומכשיר, ואילו דם מכה לא מכשיר, הרי זה נמי דבר צדדי התלוי בשם 'שחיטה', וממילא שייך לדין אם ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, או שאינה קרויה שחיטה אלא בסופה כשהיא מתרת. אבל בנוגע אל עצם מעשה השחיטה אשר זה הוא מעשה המתיר את הבהמה באכילה, בודאי יש על מעשה זה דין מעשה שחיטה מתחילה ועד סוף, דאי לא תימא הכי שיש דין מעשה שחיטה מתחילה ועד סוף, הרי נמצא שבתחילת חתיכתו הרי זה כנוקב את הושט.

וכיון דגם תחילת השחיטה הוא חלק מהשחיטה, לכן גוי שנתמעט מדין מעשה השחיטה מקרא 'זבחת ואכלת', הוה שחיטתו כנקיבת עץ בעלמא ופוסלת אפילו בתחלת השחיטה. (חזו"י חולין כט:).

לזכות מ.ב.פ.ר. להצלחה בכ"ע

התגלות הנשמות בצפת בביהמ"ד האריז"ל. סיפר הגאון רבי ישעיהו הורביץ זצ"ל שהיה רבה של צפת הרבה שנים, וכתב זה בכת"י בזה הלשון: כשהייתי

נער קטן בעיר הק' צפת ת"ו, היה שיחה בין הילדים שבבית הכנסת האריז"ל ז"ע באים מתים בלילה להתפלל, וסיפרו אשר איש אחד הרב כהנא בן הר"ר ברוך דיין, הוא היה דומ"ץ בצפת, ראה את המתים כשהיה נער קטן וישן פ"א בלילה בבית הכנסת. כמובן אשר שום אחד מהנערים לא הרהיב בנפשו לשאול ע"ז, אבל נזדמן כשהייתי בחור בן ט"ז שנה, שכרנו דירה בחצירו, והיה מחבבני ביותר, ועזרתי לו לעשות הסוכה, ואכלתי בסוכתו, אז שאלתיו על הענין הנ"ל, וסיפר לי הדברים כהווייתם:

אבא נתאלמן, ואמו ע"ה השאירה לו כמה ילדים קטנים, אבל ישראל רחמנים בני רחמנים חלקו הילדים ולקחום לגדלם עד שישיא אשה ויסתדר, הוא נלקח לזוג אחד, והיה אז כבן שש שנים, ואבא פקד עלי לבוא בכל בוקר וערב לבהכ"נ לומר קדיש, פ"א לעת ערב בש"ק לאחד תפלת מנחה, ואבא נכנס לחדר שבזוית בהכ"נ לאכול סעודה שלישית עם החסידים, ומפני שבהכ"נ היה אור מעט מזעיר, לא הרגיש שום אדם אשר הילד בן הדיין נרדם על אחד מהספסלים, ולא אמר קדיש בתפלת ערבית, אבא חשב שבודאי אחר תפילת ערבית בבבית הכנסת, הלך לו לבית, וככה נשאר בבית הכנסת ישן על הספסל, הוא הקיץ באישון לילה, וראה שבבית הכנסת מלא מאנשים ולבושים בטלית ומתפללים הוא נתפחד והתחיל לבכות, ויגש אליו זקן אחד והביט בו, ואמר: הא זה הילד של הדיין, ולקחו על זרעו, ואסף את כל הכרים שהיו הזקנים יושבים עליהם, דעל האיציטא הרחבה שהיה אצל הפתח הציע כמה כרים, והשכיבו עליהם, וגם כיסוהו באיזה כרים והוא נרדם בשינה, וכשהשמש פתח את הבהכ"נ בבוקר השכם מצאו ישן שם, ונתפרסם בכל העיר צפת. (שו"ת שערי זבול חלק י"ד עמוד ל"ד).

מאמר מספר צפנת פענח להרה"ק מופת הדור רבי אליהו גריידיץ זי"ע שכתב דמסוגל מאמר זה להניצל מאויבים

וז"ל: וכפי הזריעה (-לכוין בתפילה הכוונות שכתוב במאמר זה) יש לילך בטח שכן יהיה בעזרת השי"ת הצמיחה מזה. ואולי יהיה סיעתא דשמיא שיהיה עוד הרבה תועלת יותר ממה שאני משער, ויקום בזה כעין מה דכתיב 'זירע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'.

[אות ח']: אבל צריך בירור גמור [שרודף אותן], וגם זה רק כשאין לו עצה אחרת, וזה מרומז במה דקאמר 'דמטבע לספינתא', דנתברר כמו 'ניצוצין חוורתא', בבא הגל מכוון נגדו, והגל רחב הרבה, שאין ספינתו יכול להישמט ממנו. דאם היה יכול להשמט, לא היה נקרא 'דמטבע', אלא שאפשר להגל להטביע הספינה אם לא יהיה נשמו. אבל כיון דאמר 'דמטבע', הורה [בזה דמייירי] במצב שאין לו מבוא להסתלק מהגל, ואז יש להקדים נגד הרודף בהחרב, וכמו שיתבאר אי"ה אחרי זה. ואולם טרם שאבאר באיזה אופן יש להתגבר [על הרודף], יש לי להעמיד אזהרה שלא להיות לזה מהיר עד שיתחזור ודאי, הן הנרדף עצמו, וכן חבירו שבא להציל, דהרי אמרו (ב"ק צג.) דהמוסר דין כשיש לו דין בארעא נענש תחילה, ואמרו שם ששניהם (-הרודף והנרדף) נענשים, אבל ממהרין לצועק יותר מן הנצעק (-דממהרין לענוש נרדף הצועק ומוסר דינו לשמים, יותר מן הרודף הנצעק, והיינו זה שצועקים על עול שהוא עשה), [ולכן צריך להיות ברור לו מקודם שמתפלל, דאינו יוכל לתבוע את תביעתו בב"ד של מטה].

והנה סידר לנו רבה בר בר חנה סדר תפילה בזה [איך להתפלל על מפלת השונא]. וזה לפי הכלל שכתב המג"א (סי' תר"ז סק"ג) לבקש על הקל תחילה, וציין המחצית השקל לדברי הטור (או"ח סי' תקפ"ב), וז"ל הטור: הר"מ מרוטנבורג בנוסח של 'זכרנו לחיים', לא היה אומר 'לחיים טובים', אלא רק 'לחיים', ורק בסוף ברכת הודאה כשהיה אומר 'וכתוב', אז אמר 'לחיים טובים', כי המבקש - צריך לבקש תחילה דבר מועט, ואח"כ מוסיף והולך, כמו שמצינו (תהלים י"ט) בדוד המלך, דמתחילה אמר 'שגיאות מי יבין', ואח"כ בקש על הזדונות דכתיב 'גם מזדים חשון עבדך', ואח"כ 'אל ימשלו בי אז איתם', פירוש העבירות החזקות. והמדרש (שוחר טוב) מביא משל לזה: א"ר אבא, כותים הללו יודעים איך לבקש על הפתחים, תחילה אומר: 'תנו לי מעט מים', ונותנין לו. אח"כ אומר: 'תנו לי בצל אחד', ונותנין לו. אח"כ אומר: 'בצל בלא פתא נסיב ליבא (-בצל בלא פת, מזיק ללב), כך הצדיקים יודעים לרצות בוראם, שנאמר 'שפתי צדיק ידעון רצון', עכ"ל.

כן הוא כאן [בתפילה נגד השונא, דיש להתפלל על הקל תחילה, ויש כאן ג' תפילות], (א) מתחילה יבקש רחמים שיעזור הקב"ה אותו שלא יהיה ביכולת שונאיו להרע לו, אף בעודו [נמצא] תחת [רשות] שונאו, כי זה ענין הצריך לו מיד באותו רגע. (ב) שוב יתפלל שיפדהו ה' שיצא לגמרי מממשלת או מהגעת יד שונאיו. (ג) ושוב יתפלל על מפלת שונאו, שלא יתגלגל בעתיד ע"י סיבות ששוב יבוא ליד השונא, ויתפלל שלא ישאר מהשונא שריד ופליט, וכמו שקילל דוד במזמור ק"ט. וכן היה במצרים: (א) בתחילה בהיות ישראל במצרים והתחממו לאבדם, היה קודם כל הישועה שלא בצעו מחשבתם ועצתם, וכדכתיב 'ואשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ'. (ב) אח"כ צעקו אל ה', ונפדו ויצאו מרשותם ביד רמה. (ג) אח"כ טבעו כולם בים, כדכתיב 'וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים', ובלעם הארץ, וידעו שיש להם מנוחה, ואז שרו השירה.

והנה אפשר להתפלל כל הני שלשה תפילות בפעם אחד, רק צריך להתפלל זה אחר זה על הקל תחילה, וכמו שאמר דוד המלך (תהלים י"ט), וכמו שכתב המג"א הנ"ל שיש לומר 'בסתר ובגלוי בשגה ובזדון', דזה מן הקל אל הקל. [המשך בשבוע הבא].

כיצד מחנכין?

עלון מס' 48

גילוי מפתיע! המטמון נמצא אצלך!

בספר משנת רבי אהרן (רבי אהרן קוטלר, ח"א עמ' קנ"ז) כותב: וחייב אדם להתבונן ולהכיר החשיבות הגדולה שיש בו בעצמותו, ובכח שמתהווה בו בפועל עם הכרתו בחשיבות זו, ... וזהו גורם גדול ועיקרי לתיקון המעשים יותר מכל, שהרי מצד הכרת חשיבותו לעולם יחשוב בדעתו האם פעולה זו ראויה והגונה לו, וימנע מכל מעשה ומכל התנהגות שאינה לפי מעלתו וחשיבותו, שהרי "בנים אתם לה' אלקיכם"!

סח הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א:

סיפר הרה"ח רבי מענדל פוטרפאס זצ"ל, מעשה שהיה לו עד בעצמו בעת היותו חבוש בבית האסורים שברוסיה, בטרם נחרץ משפטו לגלות לסיביר.

שם בין חומות הכלא היו סדרים וחוקים שונים, ונאסר על האסירים בתוקף להכניס 'קלפים' אל בית הסוהר. משחק הקלפים היה נפוץ ברחבי רוסיה והביא אנשים רבים להפסדים גדולים, כששיחקו על סכומי כסף גדולים. וביותר היה מצוי משחק זה בבתי הסוהר, שם היו האסירים המשוועמים מעבירים את זמנם לריק במשחקי הקלפים, ומתחייבים על סכומים שאין בידם לשלם. בעקבות משחקים אלו נוצרו מלחמות קשות בתוככי הכלא, כשהמרוויחים רודפים את הנושים להסדיר את חובותיהם, ומשכך הוחלט לאסור לגמרי את משחק הקלפים בבית הסוהר.

וברוסיה כמו ברוסיה, מרגע שהתקבל החוק ונכנס לספר החוקים, תיכף יצאו קלגסי הכלא לאכוף את החוק בנאמנות, השומרים סובבו תדיר בין האסירים כדי לוודא שהחוק מיושם ככתבו וכלשונו, ואוי לו למי שיימצא בתאו 'משחק קלפים' תמים.

ברם, מספר רבי מענדל, אצלנו בכלא נמצא בשופי משחק הקלפים האהוב על האסירים, לאחר שהצליחו להערים על השוטרים והקצינים ולהבריח פנימה את המשחק הנחשק,

בספר אהל משה (עמוד קס"ב. ברוקלין ניו יורק, תשס"ז) מובא שהמשגיח הנודע של ישיבת מיר, רבי ירוחם לייבוביץ', אמר: עבירה גדולה היא שאדם אינו מכיר בחסרונותיו, אולם עבירה גדולה היא עוד יותר - שאינו יודע את מעלותיו!!!

ושם בהערה 44 מוסיף: בפתקא קטנה של הסבא מקלם זצ"ל, מצאו כתוב: אדם היודע כי בדיבור אחד שלו מתהפכות מדינות, אינו צריך ללמוד מוסר על שמירת פיו ולשונו!

ומוסיף בשם הרבי רבי בונים מפרשיסחא: לכל אחד צריך שיהיו שני כיסים. בכיס אחד עליו להחזיק את הפסוק "בצלם אלקים עשה את האדם". ובכיס השני את הפסוק "ואנכי עפר ואפר".

כאשר מבקשים ממנו לפעול גדולות ונצורות, ובעיניו נראה התפקיד קשה מידי, יעמיד לנגד עיניו את הפסוק "בצלם אלקים עשה את האדם"!!! יתבונן ויתחזק ויראה שהוא יכול לקחת על עצמו את הדברים ולעשותם.

לעומת זאת כאשר פוגעים בו, לא יתגאה ולא יחוש לנקום אלא יעמיד לנגד עיניו את הפסוק "ואנכי עפר ואפר".

[וסיים רבי בונים: המציאות מורה אדם נוהג להיפך: כאשר פוגעים בו הוא מיד מזדעק: הרי אני נבראתי בצלם אלוקים!!! וכאשר מבקשים ממנו לפעול ולהרבות חיילים למען ה' ותורתו, הוא נסוג בטענת אנכי עפר ואפר...]

בהמשך הספר אהל משה (עמוד תתק"ח) כותב: בס' צדקת הצדיק (לר' צדוק הכהן מלובלין, אות קנ"ד) כתב וז"ל: "כשם שצריך אדם להאמין בהשי"ת, כך צריך אח"כ להאמין בעצמו".

ומוסיף: שמעתי בשם הרב יצחק הוטנר, בעל ה'פחד יצחק', שהיה אומר בזו הלשון: היום אין יצר האומר לעבוד עבודה זרה, אבל יש יצר מינות אחר, שאנשים אינם מאמינים בעצמם!

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

והרחק מעינים הבוחנת של השומרים היו ממשיכים במשחק הקלפים כפי שהורגלו תדיר.

אך לא לעולם חוסן, וכעבור תקופה מסוימת נודע הדבר במפקדה הראשית שבדרך לא דרך הוברח 'משחק קלפים' שלם אל הכלא כשהאסירים מצפצפים על החוק ומבלים שעות במשחק האסור.

כששמעו זאת מפקדי הכלא חרה אפם מאוד על השוטרים שומרי בית הסוהר שאינם עושים את מלאכתם נאמנה, ואינם אוכפים את החוק, ויצאה הפקודה לגלות מיידית היכן מסתתר משחק הקלפים שבבית הסוהר, ולחקור היטב כיצד הוכנס פנימה. הנאשמים היו צפויים כמובן לעונשים כבדים וחמורים. השוטרים האחראים על סדרי בית הכלא שהתיירו ממכתבי פיטורים מידיים, החליטו לעקוב ולבלוש היטב כדי למצוא את הקלפים בכל מחיר, הם הפתיעו את האסירים בביקורי פתע, ואף התקינו חורים מיוחדים להצצה מבחוץ אל תוככי התאים כדי לגלות את תעלומת הקלפים הנעלמים!

למרבה הפלא, מספר רבי מענדל, גם השמירה ההדוקה הזאת לא הצליחה להפחיד את האסירים פורעי החוק, השוטרים בשלהם והאסירים בשלהם... המשחק בקלפים המשיך כהרגלו, כשהשוטרים המיומנים מעלים חרס בידם. התעלומה היתה גדולה, כיצד מצליחים אותם אסירים להערים שוב ושוב על השומרים, כשבכל פעם שנכנסים בחרי אף בפתאומיות בחיפוש נואש אחר הקלפים, הם נעלמים כמי שבלעה אותם האדמה.

בראותם כיון, החליטו מפקדי הכלא להעמיד באותם חורים נסתרים שוטרי חרש צמודים אל החור כל העת ברצף ללא ההפסקה, כדי שברגע שיראו את משחק הקלפים עולה על שולחנם של האסירים יפרצו מיידית פנימה לתפוס אותם על חם... ואכן הועמדו שוטרים במשמרות כשעינים צמודה במעקב נחוש אל תוך הכלא, כשהם עומדים דרוכים לקפוץ היישר פנימה, מיד כשיתגלו הקלפים על השולחן.

אולם, הפלא ופלא, במלחמה הזאת שבין האסירים לשוטרים דוקא ידם של האסירים גברה... הקלפים המשיכו לעלות על שולחנם בכבוד, כשהם ממשיכים במשחקיהם כמימים ימימה, ובכל פעם שפרצו השוטרים בפתאומיות פנימה, תוך רגע אחד נעלמו הקלפים ואינם... כעסם

של השוטרים חמורי הסבר התגבר שבעתיים, כשתיכף כראות השוטר דרך החור שהאסירים משחקים בקלפים ניתנה האות והשוטר זינק פנימה לתפוס את הקלפים. אך האסירים פשוט צחקו וגיחכו עליהם כשהשוטר מחפש בכל פינה ופינה, הופך את כל השולחנות, ומחפש בדקדוק ובעיון בתוך כל הכיסים של בגדי האסירים, ובכל מקום שרק ניתן להחביא, ואף על פי כן המטמון לא נמצא...

בראותי כל זאת מן הצד, מספר ר' מענדל, גברה פליאתי לגילוי הסוד הכמוס המסעיר את כל אלפי האסירים ומאות השוטרים, כיצד יתכן שעם כל החיפושים הנחרצים אחר הקלפים רגע לאחר שנראו בבירור על השולחן הם נעלמים כהרף עין? והנה באחד הימים יצאתי קשר טוב עם אחד מחבורת משחקי הקלפים שבכלא, שסמך עלי ועל נאמנותי וגילה לי את הסוד הגדול.

דע לך, המתיק האיש את סודו באוזני, שיש בינינו כאן בבית הסוהר 'כייס' מומחה בשליפת ארנקים וגניבות מתוך כיסים ללא שהנגב מרגיש בכלום... הכייס העלום דגן יושב על מקומו דרוך ומוכן לכל ביקורת פתע של פריצת השומר פנימה, תיכף ומיד עם כניסת השומר תוחב הכייס את הקלפים אל כיס מעילו של השומר עצמו... וכך עורך לו השומר עם עוזריו חיפושים קשים ודקדקניים אחר הקלפים בכל חור ובכל מקום ואף בכל בגדי האסירים, כשאינו מעלה על דעתו שהקלפים המבוקשים כל כך עומדים מן המוכן תחת ידו בכיס שלו עצמו! בטרם צאת השומר החוצה, מתקרב אליו בלא משים ה'כייס' האומן שולף כלאחר יד את הקלפים בחזרה החוצה, וכך מיד עם צאת השומר נפרשים הקלפים שוב על השולחן, לסבב משחק נוסף.

המוסר השכל שלמדתי מזה המעשה, סיים רבי מענדל את שיחתו הנוקבת, שפעמים רבות נמצא האוצר שהנך מחפש ודורש אחריו כל כך, בתוך הכיס שלך בעצמך... עליך רק לגלות ולהאיר את הנקודה הפנימית, חלק אלקי ממעל, השוכן וקיים בקרבך מאז ומעולם, שיזריח אורו בלבבך ובנפשך, וממילא תמצא ותגלה את מי שאמר והיה העולם, על דרך שמעיד בנו הכתוב לאמר (דברים ל, יא-יד): "כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך וגו' כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיו ובלבבך לעשותו".

(טיב הקהילה)

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

נתרם על ידי ידיד נאמן לזיכוי הרבים

מאור יוסף

גליון שבועי לע"נ מו"א חזקיה יוסף חיים בן שרה ברכה

פרשת ויצא גיליון 269

מאור יוסף

לע"נ מו"א
חזקיה יוסף חיים
בן שרה ברכה

ממתק לשולחן שיבת

הגאון רבי יצחק הלסקי שלישיא על מן הגאון רבי ברוך מנדל אהרן זעקל

הראשונה ומיד קפצתי עם עוד בחורים לראש ישיבה, אבל הוא כבר מיד תפס את עצמו והתרומם, ואמר הכל בסדר כנראה לשלחלק שנייה נרדמתי.

המילה הכי שנואה על הברכת מרדכי היתה "מלומדה" הוא אמר חבורות בליל שבת למעלה משבעים שנה בלי הפסק, ותמיד לא היו מזמינים אורחים בליל שבת כי צריך להזדרז כי הבחורים מגיעים לשמוע. הוא שיחות קבועות שהיה אומר מדי שנה, הבית הלוי בפרשת וישלח, הסיפור עם השדי חמד, וכל פעם מחדש לומר עם כזה "פרישי" כזאת התחדשות כאליו זה הפעם הראשונה. הסיפור המפורסם על רבי יצחק אלחנן שהוא היה מספר מדי שנה במחנה בני תורה, הייתי פעם לצידו וכשהוא סיים, הפראק היה רטוב לא לח! רטוב, הוא אמר לי בוא ותראה והוא לקח ביד את החגורה שהייתה מעור שלא סופג כ"כ וסחט אותה ויצאו ממנה טיפות מים, בעיניי ראיתי. בחשבון שלי זה היה בערך הפעם 35- שהוא סיפר את הסיפור.

אני זוכר לפני 48 שנה ביום שישי בצהריים במחנה בני תורה הוא טבע את מטבע הלשון שהיום שגורה כבר בפי כל, "המינימום הנדרש הוא המקסימום האפשרי" וכך הוא חי, ותבע מעצמו עוד ועוד. דרכו של רבי ברוך

מרדכי היתה בשנים הראשונות של הישיבה להביא ראשי ישיבות מהדור הקודם שימסרו שיעור בישיבה, כך שמענו שיעורים מרבי חיים שמואלביץ. ורבי שניאור קוטלר ורבי יעקב רודרמן ורבי מרדכי גיפטר ועוד.

ההסבר שלי להנהגה הזאת הוא שהראש ישיבה רצה שיהיה חיבור של בני הישיבות כאן בארץ ישראל לתורת ליטא שלפני החורבן הגדול בשואה, זכורני ששהגיע רבי יעקב רודרמן וכבר עמד עם הסטנדר כדי להתחיל את השיעור ועלה הראש ישיבה ונעמד לצידו ואמר הביטו וראו איך נראה תלמיד חכם שלמד בסלבודקה חשבתי שהמסר היה חשוב לא פחות מהשיעור בעצמו. בשנה הראשונה למדו יבמות, ויש קושיא מפולפלת שהאמרי משה מביא מהקלימוביצער עילוי, הראש ישיבה מסר על זה שיעור, ושאל שוב ושוב שמעתם את הקושיא של הקלימוביצער עילוי, היה חשוב לו שידעו שהיתה קלימוביץ והיו עילויים, וכשהוא הרגיש שהיה בחור שלא הבין הוא חזר שוב על הקושיא של הקלימוביצער עילוי כדי שגם פלוני יוכל להנות ממנה. (מילי דהספיא בירושלים)

זכיתי להיות ממייסדי ישיבת עטרת ישראל, היו לרבי ברוך מרדכי הרבה כישרונות. אבל הנקודה המרכזית שהייתה בו - הוא היה הרבה של אהבת תורה "והערב נא" הית כל המציאות שלו. עליו ראו את דברי האור החיים המפורסמים שאם היו בני אדם מרגישים את מתיקות ועריבות התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה" כשהוא היה שומע ווארט טוב זה היה בשבילו ממש חג שמחת תורה. חז"ל אומרים הביאני אל בית היין זה הר סיני, אצל הברכת מרדכי ראו שהיה שיכור על התורה, היו שנים של טירדות בניהול הישיבה ועוד טירדות אבל כשהוא היה לומד סוגיא הכל היה נעלם כלא

היה. רואים ילדים ביום חם שרצים בפארק שעשועים ממתקן למתקן ונהנים ולא מרגישים כלל שהם מזיעים וחס להם, כך אצל הברכת מרדכי ראו שהתורה זה הפארק שעשועים שלו, אני יכול להעיד ששבועות הוא לא היה עולה לישון על המיטה, היה לומד וכותב בחדר ליד השולחן ובבוקר כשהגיע הזמן לקרוא לו לישיבה יכלו לראות אותו עם היד על השולחן וכך היה נרדם.

בטיסות ארוכות של שתיים עשרה שעות או שש עשרה שעות, מהרגע שהיה אפשר לפתוח את

השולחן שלפני המושב הוא היה יושב וכותב עד הרגע שבו הודיע הקברניט שצריך לקפל את השולחן כי מתכוננים לנחיתה, היה קונטרסים רבים, שאחר כך נדפסו בתורף הברכת מרדכי, שההכותרת הייתה נכתב בטיסה ללוס אנג'לס או לניו יורק.

בחדש אלול בליל שבת אחרי החבורה היה מוסר ועד במוסר אחרי שנכבה החשמל, ויש דברים שמהדהדים עד היום באוזני השומעים כאשר הוא אמר את דברי רבנו יונה "ויעזור ה' לשבים כאשר אין יד טבעם משגת" כולת למשש בידיים את דברי רבנו יונה והעניינים זלגו דמענות.

זכורני פעם אחת שנסענו עמו מספר בחורים בליל ערב יום כיפור ומסר שיעורים בכמה מקומות בצפון הארץ, ואח"כ נכנס להגאון רבי אליהו מישקובסקי בכפר חסידים, והגענו חזרה לירושלים לישיבה לפנות בוקר, התפללנו שחרית ואח"כ אנחנו הבחורים הלכנו קצת לנוח ולישון ולהתכונן ליום כיפור, אבל הראש ישיבה המשיך את היום כרגיל בלימוד, ואח"כ הוא ניגש לכל נדרי ומסר שמוע'ס אחרי כל נדרי, ואח"כ התפללו מעריב, ואחר מעריב באמירת אחד הפיוטים בעת עמדו על מקומו

השבוע העלוץ מוקדשי

בבתי חיים
הכרת השבת
עמ"ס 2

הבשרת כבוד
שאלת תשובת הרב דוד מהר"י שלישיא
עמ"ס 3

משחק שהושלך לאשתי
אות שאלתי-ר יצחק זילברשטיין שלישיא
עמ"ס 4

החינוך השבועי
עמ"ס 4

לרפואת הגאון רבי משה בן פחיסה, והגאון רבי שלום מאיר בן צירל, וזו חזק מן חוה, ולרפואת כל חולי עמו, ולהצלחה ברוח מיכאל בן מיכאל, שלמה בן ארה, כוהן מלאה.

סיפור לשיבת בנקובים של הכרת הטוב

"עצוב"

טוב הרב לוי... אתה שם לב בוודאי שאני קצת מתנשף... הנשימות שלי חזקות, כי אני מתרגש... הנני חש חוב מוסרי ענק לספר לך סיפור שחוויתי כרגע, כדי שיוכלו קוראיך לקטוף לעצמם עוד נקודת זכות חשובה במסע החיים, אני מקווה שיש לך זמן בשבילי...?"

רק תנהג לחצר ביתי, ואני אהיה הסבל... אנא!"

"אחרי כמה הפצרות חוזרות ונשנות, נעתרתי. אך כאן ניצלתי את ההזדמנות לשאול את חייט העיירה החביב את שאלת המוחץ שסיקרה אותי מאוד: 'תגיד לי אדון טרבלסי, אני עוקב אחריך בשנתיים האחרונות, ובלי עין הרע אתה עמוס בעבודה כחייט, הודו לה' כי טוב, יש ברכה בעמלך..."

כל הזמן שבעולם, בבקשה.

"ובכן, אצלנו בעיירה הצפונית הקטנה הנושקת - לעשרות ציוני צדיקים - ישנו חייט חביב ומאיר פנים, היושב בחנותו הקטנה עושה מלאכתו בזריזות וביעילות, וברוך השם יש לו שם טוב, ולא פחות מכך גם שמן טוב על ראשו לא יחסר. במילים אחרות מאחר וחיטנו הוא בעל המקצוע היחיד בעיירה ובישובים שסביבה, אזי העומס עליו הוא בלתי רגיל, ואף תעריפיו הם לא זולים במיוחד, כך שלא אחטא לאמת אם אספר לך שהוא בהחלט חייט עשיר, אפילו מאוד.

ומה לך כי תאסוף בקבוקים ותעסוק במיונם?" ולא רציתי להוסיף לו את המילים "כאחד המשועממים..." כדי חלילה לא לפגוע בו.

"אדון טרבלסי שתק כמה שניתן, וסימן לי לשבת על שרפרף העץ הישן שבחנותו. הוא קרב את פיו לאוזני ולחש לי 'ר' יצחק אני מרגיש מאד קרוב אליך, אתה יהודי כלבבי ואנחנו ידידים טובים כבר שנים רבות, ולכן אני מרשה לעצמי לספר לך מה סוד איסוף הבקבוקים... אבל בתנאי שתצניע זאת עמוק בליבך... אינני מחפש פירסום ואשרי מי שחושדים בו ואין בו...".

"לצורך הסיפור נכנה אותו בשם אדון מושיקו טרבלסי, יהודי תמים ישר דרך ונקי כפיים, המפזר דרך קבע ברכות וקילוסין ללקוחותיו ואשר מעביר את רוב שעות יומו בחייטייה שלו. למעט תפילת שחרית ומנחה תמיד הוא שם. בין גלילי הבדים למכונת התפירה עם מחט בפיו, חוטים תלויים על דש בגדו והוא מזמזם נעימות ופיטים טוניסאים האופייניים לחוני טונים המעתירים במיתרי קולם היחודיים לקב"ה.

"אדון טרבלסי שאף אוריר לריאותיו והמשיך לחלוש ממתק את סודו 'כשהייתי ילד קטן בטוניס, הייתי בן הזקונים למשפחה מאד ענייה, אבא היה איש חולה, ואמא כאשה קשת-יום מטופלת באחד עשר ילדים, היתה עמוסה בעבודת בישול כביסות ונקיון. הרעב היה בן בית אצלנו. העניות התעקשה לא לזוז מביתנו. הורי שהיו אנשים יראים וצנועים לא פירסמו את עוונם ולא פשטו ידם לצדקה. 'אוכלים מה שיש' נהג אבא ז"ל לומר 'הקב"ה לא ימית אותנו ברעב ונשמח במעט שקיבלנו' לחשה לי אמא.

"אצלנו בעיירה מתגוררים אנשים צנועים המסתפקים כמזעט, אשר משתמשים בשרותיו של טרבלסי קשישא ואת מיטב מחלצותיהם הם מפקידים בידיו, הן תליקון והן תפירה. גם הגבירים באזורינו כרוכים בעבודתו של חוט תפירה אל חיטנו. ותתפלא, החליפות הפרטיות שהוא תופר, אמנם קרות פי שניים או שלוש מאשר החליפות הסיניות מלכסנות העיניים, אך אין מה להשוות בטיב ובאיכות.

"הקב"ה לא ימית אותנו ברעב ונשמח במעט שקיבלנו" לחשה לי אמא.

"יום אחד, היהודי הכי עשיר בעיר חלף בכרכרתו סמוך לביתנו, וראה אותנו בחוץ יחפים לבושים בלואי סחבות. הוא הורה לעלגון לעצור, וסימן לנו לגשת, הוא שאל לשמנו, שלף מכיסו מספר שטרות וביקש "תנו זאת לאבא". היה מדובר כנראה בסכום גדול מאד, שכן כמה חודשים אחר-כך היינו שבעים ומדוושנים. היה לנו שפע חלב גבינות בצים דגים בשר, הכל וכך במשך מספר שנים הגביר היהודי העשיר שהיה סוחר רהיטים מצליח, דאג להעביר להורינו סכומים לא מבוטלים, בהסתר, בצנעה... בעין יפה.

"ברוך ה' יום יום", נוהג מושיקו טרבלסי לסכם את יום העבודה, בתום ספירת המצלצלים והשטרות, אותם הוא מפקיד בבנק הדואר הסמוך. "אני כבר 40 שנים חייט, מאז עליתי מטוניס, והברכה שאני מוצא בעמלי אני מאחל לכל בעל מקצוע והלוואי הקלינטים שלי על כל החייטים שבתבל" כך לדבריו.

"גלגל טובב בעולם. בשנה שבה החליטו הורי לעלות לישראל הגביר היהודי נפל מנכסיו חלה במחלה קשה ונפטר עני וחסר כל בטוניס. אבא התפלל ובהכח, ואמר עליו קדיש שנה שלימה, 'אסור לשכוח את חסדיו שעשה עמנו' הורה לנו אבא, השנים חלפו, עשרות שנים. דמותו של האיש שהתחסד עמנו קצת כהתה לי, בני הגירו לארה"ב והסיפור הזה כבר הפך לאבק בזכרונותי. לפני שלוש שנים נכנס לחנותי אברך צעיר וביקש לתקן שני זוגות מכנסיים. תוך כדי דיבור הוא הציג עצמו בשם שמעון ג'נח 'אתה הנכד של אלברט ג'נח ז"ל?' שאלתי 'כן' השיב האברך, אני בנו של ארמונד בנו הקטן, אך אני לא זכיתי להכיר את סבא ז"ל אבל שמענו עליו רבות...".

"בבחינת חן אשה על בעלה, חן מקום על יושביו, וחן מקצוע על העוסק בו... אגב אני גר בסמוך לחנותו, כך שבכל בוקר אנחנו מברכים זה את זה ב'בוקר טוב' ו'ימה נשמע'."

"שים לב כבודו, יושב לו טרבלסי החייט בחנותו הקטנה המלאה בדים וכו', אך מפעם לפעם אני שם לב, שבפניותיה של החנות נערמים להם שקי נילון ובהם עשרות אם לא מאות בקבוקי פלסטיק וגם בקבוקי זכוכית, קטנים כגדולים. בקבוקים כאלה, אשר נאספים להם ונמכרים ב-30 אגורות לטובת האוספים.

"התרגשתי ר' יצחק עד דמעוות, אך עצרתי את התרגשותי והתחלתי להתעניין במצבו של האברך היקר. 'ברוך ה' יש לי שבעה ילדים, ומסתפקים במילגה צנועה של אברך, כן, אני מחפש איזה עיסוק צדדי בין הסדרים שלא יפריע ללימוד התורה ויוסיף הכנסה קטנה, השם יעזור ואמצא" כך סיפר לי החייט.

"הרב לוי, הלוואי ויכולתי לתאר לך את עינו של החייט, הן מלאו אור ודמעוות של תמימות וכך המשיך וסיפר: 'ר' יצחק, הבנתי שמשמים מאותמים לי... ואז חשתי בכל נימי נפשי, שאני חייב הכרת הטוב עצומה ליהודי היקר הזה, סבא שלו היטיב לנו בחו"ל, ממש החייה אותנו ואני לא אושיט לנכדו יד? חשבתי לעצמי מה ניתן לעשות, ואז צץ לי רעיון איסוף הבקבוקים. הסתובבתי בעיירה בין ידידי בעלי הקיוסקים והמסעדות שיאספו לי את הבקבוקים תמורת מחיר סימלי, ובסוף כל יום עבודה אני מלקט את השקים ומניחם בחנותי. ביום חמישי אחה"צ אני מוריד את כל הסחורה בחצר ביתי, ממיינם לפי סוגים, אחר-כך מגיע האברך ג'נח, מתאם עם משאית איסוף ומקבל סכום נאה עבור מאות ואלפי הבקבוקים. הוא שמח ואני עוד יותר שמח. אז עשה לי טובה ר' יצחק... בוא תהיה שותף למצווה הזו, של הכרת הטוב...".

לקראת סוף השבוע יכולת להבחין בעשרה או חמישה עשר שקים כאלה, ביום א' החנות היתה מרוקנת מהם, אך מתמלאת בהם שוב מדי יום. האמת היא - ואת חטאי אני מזכיר חשבתי שאדון טרבלסי תפוס קצת בתאוות ממון, ולכן הוא עסוק בזמנו הפנוי (אם יש לו כזה) באיסוף בקבוקים. אבל סייג להוכחה שתיקה, לא שאלתי דבר למרות שהייתי סקרן מאד לדעת מדוע הוא מגדיל את הכנסותיו באמצעות הבקבוקים 'שיהיה בריא', הרהרתי ביני לבין עצמי, 'כנראה שעיסוקו כחייט לא מספיק לו, לכן הוא עסוק באפיקי פרנסה נוספים, נו, נו, כף זכותניק שכמוני...".

"הרב לוי, הלוואי ויכולתי לתאר לך את עינו של החייט, הן מלאו אור ודמעוות של תמימות וכך המשיך וסיפר: 'ר' יצחק, הבנתי שמשמים מאותמים לי... ואז חשתי בכל נימי נפשי, שאני חייב הכרת הטוב עצומה ליהודי היקר הזה, סבא שלו היטיב לנו בחו"ל, ממש החייה אותנו ואני לא אושיט לנכדו יד? חשבתי לעצמי מה ניתן לעשות, ואז צץ לי רעיון איסוף הבקבוקים. הסתובבתי בעיירה בין ידידי בעלי הקיוסקים והמסעדות שיאספו לי את הבקבוקים תמורת מחיר סימלי, ובסוף כל יום עבודה אני מלקט את השקים ומניחם בחנותי. ביום חמישי אחה"צ אני מוריד את כל הסחורה בחצר ביתי, ממיינם לפי סוגים, אחר-כך מגיע האברך ג'נח, מתאם עם משאית איסוף ומקבל סכום נאה עבור מאות ואלפי הבקבוקים. הוא שמח ואני עוד יותר שמח. אז עשה לי טובה ר' יצחק... בוא תהיה שותף למצווה הזו, של הכרת הטוב...".

"היום, יום חמישי, נוהג אלי טרבלסי קשישא, ושואל: 'תגיד לי יצחק, נכון שיש לך רכב גדול? עשה לי טובה אתה חייב לעזור לי, הטנדר שלי במוסך'."

"במה אוכל לעזור?"

"עשה לי טובה ידידי, ולא בחינם, אתה תעמיס איתי את שקי הבקבוקים ונוריד אותם בחצר ביתי, ואני אשלם לך במיטב כספי. אם תסרב לקחת כסף, אז את כל תיקוני החליפות של ילדיך, על חשבוננו עד סוף החודש."

"הרב לוי, הלוואי ויכולתי לתאר לך את עינו של החייט, הן מלאו אור ודמעוות של תמימות וכך המשיך וסיפר: 'ר' יצחק, הבנתי שמשמים מאותמים לי... ואז חשתי בכל נימי נפשי, שאני חייב הכרת הטוב עצומה ליהודי היקר הזה, סבא שלו היטיב לנו בחו"ל, ממש החייה אותנו ואני לא אושיט לנכדו יד? חשבתי לעצמי מה ניתן לעשות, ואז צץ לי רעיון איסוף הבקבוקים. הסתובבתי בעיירה בין ידידי בעלי הקיוסקים והמסעדות שיאספו לי את הבקבוקים תמורת מחיר סימלי, ובסוף כל יום עבודה אני מלקט את השקים ומניחם בחנותי. ביום חמישי אחה"צ אני מוריד את כל הסחורה בחצר ביתי, ממיינם לפי סוגים, אחר-כך מגיע האברך ג'נח, מתאם עם משאית איסוף ומקבל סכום נאה עבור מאות ואלפי הבקבוקים. הוא שמח ואני עוד יותר שמח. אז עשה לי טובה ר' יצחק... בוא תהיה שותף למצווה הזו, של הכרת הטוב...".

"היום, יום חמישי, נוהג אלי טרבלסי קשישא, ושואל: 'תגיד לי יצחק, נכון שיש לך רכב גדול? עשה לי טובה אתה חייב לעזור לי, הטנדר שלי במוסך'."

"במה אוכל לעזור?"

"עשה לי טובה ידידי, ולא בחינם, אתה תעמיס איתי את שקי הבקבוקים ונוריד אותם בחצר ביתי, ואני אשלם לך במיטב כספי. אם תסרב לקחת כסף, אז את כל תיקוני החליפות של ילדיך, על חשבוננו עד סוף החודש."

"הרב לוי, הלוואי ויכולתי לתאר לך את עינו של החייט, הן מלאו אור ודמעוות של תמימות וכך המשיך וסיפר: 'ר' יצחק, הבנתי שמשמים מאותמים לי... ואז חשתי בכל נימי נפשי, שאני חייב הכרת הטוב עצומה ליהודי היקר הזה, סבא שלו היטיב לנו בחו"ל, ממש החייה אותנו ואני לא אושיט לנכדו יד? חשבתי לעצמי מה ניתן לעשות, ואז צץ לי רעיון איסוף הבקבוקים. הסתובבתי בעיירה בין ידידי בעלי הקיוסקים והמסעדות שיאספו לי את הבקבוקים תמורת מחיר סימלי, ובסוף כל יום עבודה אני מלקט את השקים ומניחם בחנותי. ביום חמישי אחה"צ אני מוריד את כל הסחורה בחצר ביתי, ממיינם לפי סוגים, אחר-כך מגיע האברך ג'נח, מתאם עם משאית איסוף ומקבל סכום נאה עבור מאות ואלפי הבקבוקים. הוא שמח ואני עוד יותר שמח. אז עשה לי טובה ר' יצחק... בוא תהיה שותף למצווה הזו, של הכרת הטוב...".

"עשה לי טובה ידידי, ולא בחינם, אתה תעמיס איתי את שקי הבקבוקים ונוריד אותם בחצר ביתי, ואני אשלם לך במיטב כספי. אם תסרב לקחת כסף, אז את כל תיקוני החליפות של ילדיך, על חשבוננו עד סוף החודש."

"האמת היא, שמיהרתי להרביץ שיעור בשיבה. הא, לא צינתי בפניך שאני ר' מ' בשיבה גדולה... וחוף מזה לפני מספר שנים סבלתי מפריצת דיסק כך שמשאות כבדים אינם ברזומה שלי, על כן כשביקשתי ממנו בעדינות שיחפש קליינט אחר למשימה. "אני מאוד ממהר לשיבה אדון טרבלסי... וחוף מזה אסור לי להרים משאות כבדים" ניסיתי להתחמק בעדינות. אך הלה הפציר בי, "עשה לי טובה, אני מתחנן בפניך, אני חייב לסיים את מיון הבקבוקים עוד הלילה ואין מי שיעזור לי. אתה פטור מלהרים את השקים,

"הרב לוי, הלוואי ויכולתי לתאר לך את עינו של החייט, הן מלאו אור ודמעוות של תמימות וכך המשיך וסיפר: 'ר' יצחק, הבנתי שמשמים מאותמים לי... ואז חשתי בכל נימי נפשי, שאני חייב הכרת הטוב עצומה ליהודי היקר הזה, סבא שלו היטיב לנו בחו"ל, ממש החייה אותנו ואני לא אושיט לנכדו יד? חשבתי לעצמי מה ניתן לעשות, ואז צץ לי רעיון איסוף הבקבוקים. הסתובבתי בעיירה בין ידידי בעלי הקיוסקים והמסעדות שיאספו לי את הבקבוקים תמורת מחיר סימלי, ובסוף כל יום עבודה אני מלקט את השקים ומניחם בחנותי. ביום חמישי אחה"צ אני מוריד את כל הסחורה בחצר ביתי, ממיינם לפי סוגים, אחר-כך מגיע האברך ג'נח, מתאם עם משאית איסוף ומקבל סכום נאה עבור מאות ואלפי הבקבוקים. הוא שמח ואני עוד יותר שמח. אז עשה לי טובה ר' יצחק... בוא תהיה שותף למצווה הזו, של הכרת הטוב...".

מרח לדרך

הקב"ה מסתיר תחת מעטה החייטים הסדלרים ומוכרי הדגים, דמויות ענק מופתיות, הניצבות מולנו בפשטותן ומסתירות את עצמתן חסידותן ונקיון רוחם. סיפור מתוק ושופע עדינות זה הגיע אלי בפאקס מאי שם, ותענוג היה לעבדו ולחדרו, על מנת להגישו לצלחתנו עם ארומה פשוטה של הכרת הטוב נעלה, של יהודי תמים. ונעימים ובריאם הדברים לתיתם אל הלב.

קובי לוי-

הלכה שיבועית

הרב יוסף דוד כהן שליט"א

עד איזה גיל דינו כחולה שאין בו סכנה

ישנם כמה דעות עד איזה גיל נחשב הקטן כחולה שאין בו סכנה ו"א עד גיל שלוש עשרה שנים. ו"א עד ט' שנים. ו"א עד גיל שש שנים. ו"א כל זמן שנותנים לו מאכל מיוחד לקטנים והוא גיל שנתים או שלוש.

הכנת מאכל לקטן

מוותר לומר לגוי לבשל או לחמם תבשיל לקטן שאין לו מה יאכל. ודוקא אם אינו רעב כל כך שאין בו משום סכנה, אבל אם רעב מאוד שיתכן ויגיע לכלל סכנה, מותר לחלל שבת ע"י ישראל.

חיוב הכנת המאכלו מבע"י

אף שהתבאר שיש היתר להכין מאכל לקטן באופנים מסויימים, מ"מ לכתחילה צריך להכין מאכל מבעוד יום ולא יסמוך על מה שיהא מותר לחלל שבת עבורו.

עוגה שיש עליה אותיות

עוגה שיש עליה אותיות מצבע מאכל פסק הרמ"א (סי' שמ סעי' ג) שאסור לשובר האותיות, אך מותר ליתנה לקטן אע"פ שכשיאכלנה ימחקו האותיות. ואם כתב האותיות נעשו מגוף העוגה מותר גם לגדול לשרבם ביד.

קטן דינו כחולה שאין בו סכנה

פסק הרמ"א (סי' שכח סעי' יז) "קטן דינו כחולה שאין בו סכנה" ומוותר לעשות עבורו כל מה שהתירו בשביל חולה שאין בו סכנה כגון אמירה לגוי. ואם אין גוי מותר אף לישראל לעשות מלאכה דאורייתא כלאחר יד לצורך הקטן.

ולאו דוקא בענין הכנת מאכלו התירו אלא גם לעשות לו שאר צרכיו הנוגעים

לבריאותו. ופרטי הדברים יתבארו להלן.

לרכישת ספרי ידי כהן ועוד ספרי המחבר
052-764-4642

החיוך השבועי

מאיר פנחסי

תכוננו.... - ספינקא - רפיח. קרעטשניץ - רימאל

נדבורנא - סאג'עיה לעלוב - חאן יונס. ביאלה - בית לאהיה.

סדיגורא ירושלים - ג' אבליה.....

מחבל בן שנתיים וחצי חוסל בעדה. הודעה
נמסרה למשפחתו.....

השבוע הגיע אדם למרפאת 'טרם' בעיר
וטען שהוא נפגע חרדה, לאחר תיחקור קצר
התברר שחמותו הגיעה להתארח אצלו
לאחר שברחה מהדרום, ובתוך המזוודה
שלה נמצאה הגדה של פסח.....

צפיתי בתמנות הזוועות וזה לא קל לצפייה!! פשוט אסון. בקטע שאני שובר
את הכוס בחופה כבר נשברתי ובכיתי, לא יכולתי
להמשיך לצפות!.....

שאלות ותשובות

הרב דוד טהרני שליט"א

השבוע נמשיך בסדר צליית הכבד להכשירו לאכילה

אין לצלות את הכבד על גבי פלאטה רותחת (פלנצ'ה) כאשר בפלאטה נוצרה שקע שבו מתאספים הנוזלים ואינם יוצאים לבחוף, כיון שבשקע שנוצר נקוה דם בזמן הצליה, והכבד מתבשל בדמו תוך כדי הצליה, ואז דינו כבישול לכל דבר. ומ"מ למעשה אם עבר וצלה שם כבד, דינו ככבד שנתבשל, שלדעת מר"ן בשו"ע (יו"ד סי' עג ס"א) מותר הכבד באכילה, והכלי נאסר. אבל אם הפלאטה בנויה בצורת שיפוע שכאשר שופכים מים על הפלאטה ישפכו מיד לבחוף, או שישרף הדם לאלתר מחום הפלאטה, מותר לצלות עליה כבדים כיון שהדם היוצא מן הכבד נשרף במקומו או שיוצא לבחוף. ושמעתי מידידי ר' מרדכי אוהב ציון הי"ו (לפני כשלושים שנה) שהציג מכשיר שצורתו כצלחת הפוכה (הנקרא חצילית), לפני הגרב"צ אבא שאול זצ"ל והורה לו שמוותר לצלות עליו כבד, כיון שהדם לא נקוה שם בעת הצליה. ומקורב נדפס כן באור לציון (תשובות ח"ה עמ' קעח). - ומכיון שדרכם של הפלאטות שצולים עליהם כבד ומונחות על האש להתעוות מחמת החום, ואף כאשר בתחילה הפלאטה היא ישרה, אבל במשך הזמן מחמת החום הם נעשות קעורות במרכזם, והדם בזמן הצליה עלול להתאסף שם, יש לבדוק לפני כל צליה שאכן הפלאטה אינה מקבלת נוזלים.

מותר לצלות את הכבדים על גבי מנגל חשמלי, כאשר מקום החתך נמצא כלפי מטה, אף שמניח מגש עם מים מתחת לגוף החימום, ולתוכו מטפטף הדם הנוסף מהכבד בזמן צלייתו, כיון שהגוף חימום מונח בין הכבד לבין המים, גם אם המים מתאדים בזמן הצליה מ"מ נשרפים הם בחום של הגוף חימום הנמצא מתחת לכבד, ואינם נבלעים בכבדים, ומכיון שהמנגל נמצא במקום פתוח האדים אינם עולים למעלה אל הכבדים אלא מתפזרים לצדדים. ושונה הדבר מצליית כבד בתוך תנור סגור כאשר יש מגש עם מים בתחתית התנור, שהאדים של המים שלתוכם טפטף הדם, עולים ונוגעים חזרה לכבדים המונחים על הרשת. וכ"כ מופה"ד רבינו עובדיה יוסף זצ"ל בקובץ יתד המאיר (גליון 58 ס' תמד). וכ"כ בקובץ מבית לוי (יו"ד עמ' טז) בשם הגר"ש וואזנר זצ"ל.

ניתן להניח את הכבדים ישירות על גבי גחלים לוחטות, כיון שהדם הנוזל מהם נשרף מיד מחום הגחלים או שיטפטף אל מתחת לגחלים ולא יתאסף מתחת לכבדים עצמם. ובספר מסגרת השלחן (קאסטיילנובו, שם ס"א) הזכיר לשבח את הנוהגים לצלות את הכבד ע"ג גחלים. וכ"כ החפץ חיים בספרו נדחי ישראל (פל"ב ס"ז).

המשך יבוא בע"ה בשבוע הבא

אחת שאלתי מאוצרותיו של הרה"ג יצחק זילברשטיין

לקוח מתוך סדרת הספרים "אחת שאלתי" מאת המתבר הרב ארז חזני

מפתח שהצלח לאפפה

וילך ואובו בימי קציר חטים וקציר כשדח (בראשית ל' י"ד). שעת הקציר הייתה, ולא פשט ידו בגזל לקביא חטים ושעורים, אלא

דבר ההפקר שאין אדם מקפיד בו. (רש"י)

לפנינו דין תורה מעגן שהתעורר בין שני ילדים בני שש - איתמר וישיב - איתמר חפצים או להתיאש מהם (כמבאר ברש"י בב"מ כ"ב: ד"ה יתמו). התובע נתנאל הנתבע, בעקבות ההתרחשות הבאה:

באחת ההפקקות שחק איתמר ב"קביה הונגריה" שקבל מאביו במתנה. הוא נסה "לפתר" [לסדר] את הקביה [באופן שכל צלע תהיה בצבע אחד], ולא הצליח. מתוך רגשות תסכול ואכזבה, החליט שלהבא לא ישחק בצעצוע הזה, והשליכו ברגז לפח האשפה! פעבר מספר רגעים, הבחין איתמר בחברו נתנאל מושחק בקביה שהיתה נראית ממש זהה לשלו... "ממי קבלת את הקביה? התעגן איתמר. נתנאל השיב: "מצאתי אותה כאן בפח האשפה..."

"ידידי הקר", הגיב איתמר, "אבקש את סליחתך, אבל עליך להשיב לידי את הקביה, היא שיכת ליו". נתנאל ידע

שחברו דובר אמת, כי ראהו משליך את הקביה לאשפה, אך בכל זאת טען: "לאחר שהשלכת את המשחק לאשפה, הוא כבר אינו שלך, אלא נחשב להפקר, וממילא זכיתי בו והוא שלך ליו".

איתמר המשיך להתנפח ולטען שהמשחק נשאר ברשותו, עד שלבסוף החליטו השניים לגשת אל הרב ולברר עם מי הדין...

א חפץ המשלך לאשפה נחשב להפקר (כפי שמתבאר במסכת ב"מ כ"ה: לגבי אדם המניח חפץ באשפה העשויה להתפנות). אלא, שקטנים אין הפקדם הפקר, וגם אין יאושם יאוש, וזאת משום שקדי שהפקר יחול, צריך שתהיה לאדם "גמירות דעת" להפקיר את החפץ, ולקטן אין מספיק דעת שלמה וצוללה כדי להחיל קנינים, למחל, להפקיר

הרבים, כגון למכלה המכנה "צפרדע", אזי הפקעה בעלותו של הקטן מהחפץ, כי החפצים הנזקקים לשם בדרך כלל אינם נראים, וגם ברור שאין רגילות להנכס לתוכו כדי להוציא משם חפצים, כך שלבעל החפץ אין כבר שליטה עליו, וזכה אין אנו צריכים את "דעתו" של הקטן כדי להחיל הפקר או יאוש על החפץ, אלא זו מציאות של "אבונה ממונו", ולכן החפץ יוצא ממילא מרשות בעליו, וכל האזכה בו זכה בו (ראה "אגרות משה" או"ח ס"א סי' קפ"ד).

לטכונם: אם המשחק שנזרק נגיש ובר-השגה, כגון שהוא מנח בפח הפתוח, אזי התלמיד נתנאל ישיבו לאיתמר חברו. אך אם נזרק לאשפה שברשות הרבים, שאין הדרך לנבר בו ולהוציא ממונו חפצים, יש להחשיב את החפץ כהפקר והמוציאו מהאשפה זכה בו.

החיזוק השבועי

לדאוג לזכויות של עצמו רבי יצחק לוינושטיין זצ"ל, שזכה לצקת מים מידי רבנו הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, כל מהותו הייתה תורת חסד. מלבד היותו מרביץ תורה ביישיבת "ברכת אפרים", הוא ניצל כל הזדמנות לעשיית חסד. ויותר מכך - הוא השתמש בכל נתוני חייו, בין המשמחים ובין הקשים והמעצבים, כדי להרבות בחסד. רבי יצחק בלט בדאגתו לילדים שנעלו בפניהם שערי מוסדות הלימוד. הם והוריהם עמדו חסרי ישע מול בעיות, אובייקטיביות או לא, שחסמו את השערים וגרמו סבל בל יסוער.

רבי יצחק טרח ויעג, הקדיש שעות וימים רבים וגם סבל בזיונות למען החסד הזה. גם את מעמדו כמקורב למרן ראש הישיבה ניצל כדי לגמול חסד. גם בימי מחלתו הקשים, כאשר סבל ייסורים והחולשה אימה להכריע אותו, לא חדל רבי יצחק מלנסות לסייע. באותה תקופה אירע שנודע לו על ילד שלא התקבל לחיידר בשל בעיה מסוימת שהייתה לו. מתוך ייסוריו ביקש לשוחח עם מנהל

הבנינו ואלמדה

אוצרות דעת, נספי וזיוק ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעורי של הגדה רבי שמעון שפיצער שלישי

האוצר הטמון בגילוי סוד אפל! 'גילו את סודי' - מה עושים?

ובצדקתה כי רבתה ניאותה לקבל על עצמה בזיונות כאלו עבור עבודת בעלה הצדיק.

תקן את סודך

ונסיים במה שכבר הוזכר במאמר הקודם, שמי שהוא בעל בטחון אמיתי, מלכתחילה אין לו שום בושה גם כשמתגלה חסרונו לעין כל, שהרי הוא יודע ומאמין שהקב"ה נתן לו חסרון זה מפני שרצה להטיל עליו שליחות מיוחדת, ומה לו להתבייש בשליחותו של מקום. דומה הדבר ללב נשבר, שמי שאינו מבין תכליתו, נדמה לו כדבר חסר. אבל מי שמבין תכליתו יודע שאין דבר יותר שלם מלב נשבר. מי שידע שלכל קושי שפוקד את האדם יש בו תכלית, הרי הוא מבין שהקשיים אינם חסרונות, ואז אפילו בית שבור או שולחן שבור או גוף שבור, נעשים בעיניו דברים שלמים!

ואכן אם באמת יש לו לאדם במה להתבייש, וכגון שהוא מעורב במחלוקת ומריבה ואינו רוצה שידעו מזה. אף הוא במקום שישקיע את כל כחו ודמו בהסתרת הדבר, ישקיע בתקן את הדבר משרשו ולהוציא את עצמו מן המחלוקת... הלא בזה שהוא משקיע את כוחותיו בהסתרת הדבר, הוא דומה למי שיש לו נבילה בתוך ביתו ובמקום להוציא ולהשליכו לאשפה, הוא סותם את חלונות ביתו כדי שלא ייצא הסרחון לחוץ ולא יידעו שיש לו נבילה בתוך ביתו. הוצא את הסרחון מביתך ויטב לך תיכף ומיד.

הכוחות שמשקיע בהסתרת הסוד

כשיעשה האדם חשבון בנפשו מדוע הוא מפחד שיתגלו סודותיו, ימצא את מקורם, וכשימצא את מקורם ויעשה את מה שצריך על פי האמור עד כה, ישתרר מהם באחת ויוכל לחיות חיים שלווים ורגועים. ופעמים הרבה יגלה שמאז שהשתחרר מפחדיו הוא מתחיל לפרוח בלימודו ולגדול בעבודת ה', וזאת מפני שכל אותם כוחות שהיה משקיע עד כה כדי להסתיר את סודותיו, התפנו מעתה והוא יכול להשקיע אותם בלימוד התורה ובעבודת ה'...

סוף דבר, החכם מכל אדם אמר (קהלת ז, כט): "האלוקים עשה את האדם ישר". האדם נברא בריא בנפשו ועם כוחות מספיקים להצליח בתלמודו ובעבודת בוראו. אולם "המה בקשו חשבונות רבים", וחשבונות אלו שואבים מהם את כל כוחותיהם ומשאירים אותם מחוסרי כוח בהגיעם ללימוד התורה ולעבודת ה'. גילה לנו רבינו בעל חובת הלבבות שכל זה מפני שחסר להם באמונתם ובבטחונם בה', וכשאך יאמצו את לבם באמונה ובטחון, מיד יחזרו למה שהיו מתחילת בריאתם ויתחילו לגדול ולפרוח בתורה ועבודת ה'!

(מתוך סדרת השיעורים על 'שער הביטחון' בספר 'חובת הלבבות', שיעור כ"ח. לשמיעת השיעור המלא, חייגו לוק השיעורים (בא"י), לחצו בכניסתכם למערכת 2 - שיעורי חובת הלבבות), ובחרו שיעור 28. שמעו וביטחון!

אתה מתכוון כלפי הבזיונות שיהיו לי, הלא לזמן קצר יהיו ונעבור אותם בשלום בע"ה!"

פעמים הרבה מתהלך האדם עם סודותיו כשהוא סובל מפחדים איומים, אך ורק מפני שלא חשף את פחדיו לאור השמש. ייטיב לעצמו ויחשוף אותם לאור השמש. מה יקרה אם יתגלו סודותיו? יתכן שלא יקרה כלום. ואם יקרה - יתכן שיתפרסם הדבר ברבים ויהיו לי בזיונות. ומה יקרה אם יהיו לי בזיונות? תהיה לי כפרת עוונות!

כפרה קלה יותר

לפנינו דברי הספר "קול בוכים" להרב הגלאנטי כפי שהם מובאים בסוף הספר הקדוש "בית אהרן": "נאמר באיכה 'יתן למכהו לחי יבער חרפה'. מרגל בפומיה דמורי [הרמ"ק ז"ל] שהיה אומר, שבכל התשובות שבעולם, המעולה שבכולן למרק את החטאים והזדונות והפשעים, היא שהאדם סובל עלבונות החירופים והגזופים, והיא מעולה יותר מכל מלקיות וסגיפית תעניות שבעולם. כי אם יסגף את עצמו לבד, יחוש מלבטל מדברי תורה למאן דלא אפשר ליה ונקרא חוטא, וכן במלקיות. אמנם במידה זו (כשהאדם סופג בזיונות), תאכל ותשתה ותעבוד ועוונות מתכפרים הגע בעצמך שיאמרו לך: 'תרצה שיבוא לך הפסד ממון או נפילת בתים?' תשיב 'לא', ואם יאמרו לך: 'תרצה שתהיה לך מיתת בניים?' תשיב 'חס ושלום, אתה ה' תשמרם', ואם יאמרו: 'תרצה שייככה ה' בשחפת ובקדחת, בקריירי ובחמימי?' מיד ירוץ לך ותשיב 'רחמנא ליצלך', וכן אם יאמרו לך? על המיתה והגיהנום ועל הגלגולים רעים, על הכל תשיב 'חס ושלום'. אם כן תאמר לי: 'בחיירי! החטאות והעוונות והפשעים שחטאת ושעוית ושפשעת ופגמת במעלות הרמות בעשייה ויצירה ובריאה ואצילות כפי מחצב נשמתך מיום היותך על האדמה, במה יכופר? ובכן היתה העצה היעוצה מאת ה' צבאות יתן למכה לחי ישבע בחרפה, כמדובר".

כשיזכור האדם דיבורים אלו, יבין שאם יתגלו סודותיו ברצון הבורא ויגרמו לו בזיונות על ידי כן, לכל היותר תהיה לו כפרת עוונות, וממילא יחיה חיי רוגע ושלווה, משוחררים מכל פחד שווא.

על רבי יוסף הצדיק זצ"ל אב"ד דק"ק פוזנא, חתנו של הגאון נודע ביהודה זצ"ל, מסופר, שאשתו היתה נוהגת כל ימיו לביישו ברבים. ויהי בעת פטירתו, בכתה בכי מר ונשאה עליו קינה בספרה כי תנאי התנה עמה בשעה שהכניסה לחופה, שכל אימת שיוכל להיות איזה חשש נגיעה של כבוד, תביישנו ברבים כדי להצילו מן הכבוד, ולא אבה להכניסה לחופה מבלי שתקבל על עצמה תנאי זה... ואמרו כי שלה גדול משלו, כי בעוד אותו ראו כל בני דורו כנרדף, אותה ראו כאשה רעה הרודפת את בעלה,

בגליון האחרון הרחבנו בענין שמירת סודות וחסרונות במשנתו של בעל הביטחון, הדבר טוב הוא אם לא, והנה באמת יכול האדם ואף מחויב להסתיר את הדברים שאין מן הראוי לפרסמם בשער בת רבים, כגון חסרון מסוים שיש בביתו, או מקור פרנסה מסוים שכדאי להסתירו משום "למה תתראו" (בראשית מב, א) וכדי שתשרה בו הברכה כמאמר חז"ל (ב"מ מב, א) "אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין". אבל יחד עם השתדלותו, מחויב הוא להאמין שאין התוצאה תלויה בו אלא בהש"ת, וכשיזכור כן יעשה את המוטל עליו בנחת וברוגע ועל השאר יבטח בה', ולא ישקיע למעלה מכוחותיו כדי להסתיר את מה שהוא רוצה להסתיר.

וכל זה בדברים שאין מן הראוי לפרסמם, אך כאמור במאמר המורחב (בגליון האחרון), מרבית הדברים שבני אדם משקיעים בהם מאמצים מרובים להסתירם, הם דברים שאין שום סיבה אמיתית להסתירם, ומה שמסתירים אותם הוא רק בגלל הפחד של מה יאמרו ומה יגידו, ובגלל החשש שינזקו בהגיע עת השידוכים וכדומה. וכאמור, בגלל פחד זה אין הם יכולים ליטול עצה ותושייה ואינם יכולים לקיים בעצמם מאמר חז"ל (סוטה מב, ב) "דאגה בלב איש ישחנה - אל תקרי ישחנה אלא ישיחנה", והרי הפסד גדול מאין כמוה הוא להתהלך בדד עם סודות בגלל פחדים הנובעים מחוסר בטחון בה'.

כפרת עוונות

ואמנם מי שיש לו דבר שאינו רוצה שיתגלה, לא מפני שהוא מפחד ממה יאמרו ומה יגידו, אלא מפני שהוא דבר שבמהותו גורם בושה לאדם. אם אירע ולאחר עשייה את המוטל עליו לשמור אותו שלא יתגלה (בדברו של בעל הבטחון, וכאמור לעיל - בנחת וברוגע ובנשיאת תפילה לה'), יצא הדבר לחוץ ונתגלה לכל ונגרמה לו מחמת כן בושה גדולה, יודה ויהלל על כך לה' מתוך ידיעה ברורה שאך טוב וחסד הוא בעבורו, ולא יחשב חשבונות לדעת מי זה אשר גילה את סודו לאחרים ולא ינטור טינה לאף אחד בעולם.

וכך סיפר הגה"ח רבי חיים ברים זצ"ל שלקראת נישואיו ביקש לבקש את מורו ורבו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל להיות מסדר הקידושין, אולם הדבר נבצר ממנו משום שחתנו הגה"צ רבי ישראל טויסיג זצ"ל ממאטערסדארף רצה דווקא את מהר"ץ דושינסקי זצ"ל. הלך אל רבו הגרא"ז מלצר להודיע לו שכל לקחת למסדר קידושין, אמר לו רבו: "אין לי שום קפיידא בכך, אבוא בע"ה להשתתף בחופתך והכל על מקומו יבוא בשלום!"

העיר לו אחד ממקורביו שלכאורה אין זה מן הכבוד שיעמוד בחופת תלמידו ולא יקבל סידור קידושין. אמר לו הגרא"ז: "אם אתה מתכוון לכבוד, מאן דבר שמה, ואם

הלקח ממעשי יעקב אבינו - הליכות חיים בשדה הפרנסה!

נשאת ונתת באמונה - כיצד זוכים לזה? • מחולק לה חלקים

כי לא קל הוא לעשות את המלאכה בנאמנות מוחלטת וצריך לזה סייעתא דשמיא מרובה.

שלב ב'

המשכת הקדושה לעולם הזה

עוד מסבירים המפרשים שרצונו של הקב"ה בענין זה היה שנאציל את הקדושה לזה העולם, ולכן אילו היה האדם נמצא רק בעולמות העליונים, לא היה מקדש בזה את העולם הזה. לכן צריך האדם להכנס לתוך העולם הזה, לטפל בו ככל הצורך, ולזכור תוך כדי כך שיש מנהיג לבירה. וזהו מה שדיברו הרבה בקרב החסידים, שעל האדם להתעסק בצרכי העולם הזה ולהקפיד שישאר בלבו ומוחו דבוק בהש"ת, ובזה יאציל את הקדושה לעולם הזה.

וכך כתב הרמב"ם ב"מורה נבוכים" (ח"ג פב"א) שתכלית האדם היא שיהיה מספר עם בני אדם ומתעסק בצרכי גופו, ושכלו כולו בעת ההיא יהיה עם הש"ת והוא לפניו תמיד בלבו, ואף על פי שגופו עם בני אדם.

אכן כן, זוהי תכלית האדם, שתוך כדי עסקו בצרכי העולם הזה, יזכור שהקב"ה משיגה עליו ומנהל, ויבקש לסייעתא דשמיא, ויחשוב בכל רגע מה רוצה הקב"ה מעמו במצב זה שהוא שרוי בו עתה, יש ויגלה שהוא צריך לעשות קידוש השם, יש שיגלה שהוא צריך לשמור על העינים, יש ויגלה שהוא צריך להיות זהיר בענייני ממונו, דהיינו שיתנהג בישירות למרות שהוא יכול לעשות איוו הערמה ולהרוויח יותר, וכן הלאה.

זאת היתה התוכנית של הקב"ה בבריאת העולם, ומי שיכול לישא ולהישאר ירא ושלם ונאמן בדבורו ובממונו, הרי הוא מקדש בזה את העולם הזה!

שלב ג'

להפוך לרוחניות

נעבור עתה לדברי המהר"ל. הנה המהר"ל ב"נצח ישראל" מסביר באופן נפלא מה נעשה לאדם כשהוא נושא ונותן באמונה, וזה תוכן דבריו: כל חומר, דהיינו כל דבר גשמי, נועד להיות מקבל, וכפי שרואים את הכוס למשל, שעשויה לקבל בתוכה משקה. ומאידך, כל צורה, דהיינו כל דבר רוחני, מופשט ומובדל מלהיות מקבל.

לכן תמצא שהמלאכים בהיותם נבדלים שכליים אינם עוסקים במשא ומתן, כי במשא ומתן צריך לקבל ולהשתכר, והמלאכים אינם יכולים לקבל. כשמשה רבינו אמר למלאכים כשאמרו תנה הודך על השמים "שוב מה כתיב בה, לא תשא, כלום משא ומתן יש ביניכם", לא נתכוון לומר להם רק שאין להם את הניסיון להשבע לשקר, אלא נתכוון לומר להם גם שהם מופקעים לגמרי מלישא וליתן, כי במשא ומתן האדם בא לקבל.

כשהאדם נושא ונותן הוא בעצם יוצא מנקודת הנחה שהוא זקוק לכמה אלפים דולר, ואז מתעוררת בו התשוקה

אם עסק בפריה ורביה, היא אם נשא ונתן באמונה, וכן כתב ב"יפה תואר" שזהו הפירוש בדברי המדרש.

ונמצא שמה שהאדם צריך לעשות במלאכה אינו ענין של בדיעבד, וכאילו אומרים לו: "מאחר שאתה צריך לעשות במלאכה, ראה לעשותה בנאמנות והזהר שלא לעבור על איסור גניבה ואונאה", אלא לתחילה שבלכתחילה הוא, כי כך היה רצונו של הקב"ה מתחילת הבריאה, שיעסק האדם במלאכה, ולכן סידר את הבריאה באופן שיזדקק האדם לכסף, כדי שיצטרך לעסוק במלאכה שתכניס לו כסף ונמילא יקיים את רצונו.

הצורך במלאכה

בוודאי מבקשים שתהיה זאת אומנות קלה ונקיה ושתהיה הסביבה קדושה וטהורה, אך סופו של דבר הוא שהצורך לעסוק במלאכה הוא צורך שהקב"ה יצר אותו בכוונה תחילה מפני שרצה שהאדם יעסוק במלאכה.

ואפילו אלו שהקב"ה נתן להם את האפשרות להישאר בין כתלי בית המדרש ולקיים 'ותלמוד תורה כנגד כולם', הלא גם בהם נשאר הצורך הראשון להשיג כסף כדי מחייתם. ואף מסתמכים על תמיכת הכולל, הלא גם בזה יצטרכו לישא וליתן בנאמנות, להגיע בזמן, לא להתבטל, לעשות מבחנים וכן הלאה. זאת ועוד, הרי בדרך כלל נוות ביתם תצא לעבוד בשביל לפרנס את המשפחה, ונמצא שבאופן זה יתקיים בהם הצורך לישא וליתן באמונה.

כך שכולם בלי יוצא מן הכלל עומדים בכל עת במבחן אם הם נושאים ונותנים באמונה, ולא בדיעבד הוא, אלא לכתחילה הוא כפי שאנו רואים אצל יעקב אבינו ע"ה שבשביל זה הוצרך ללכת אצל לבן, ואלמלא היה עשו מכריחו ללכת אליו, היו מזמנים לו מן השמים אחרים שיכריחו אותו לכך.

לא לחינם נקראת המלאכה בפרקי אבות "דרך ארץ", אלא משום שזהו דרך הארץ, כלומר המהלך שעל פיו העולם פועל. רצונך לקיים זאת בדברים שבקדושה? מה טוב ומה נעים, אבל סוף כל סוף תצטרך לעסוק במלאכה ולישא וליתן עם אנשים ולהזהר במשנה זהירות שכל משאך ומתנך יהיה באמונה.

ועל זה דייק המדרש תנחומא מלשון הפסוק, שאם יזכה האדם ואכן יעשה את מלאכתו בנאמנות, לזה ייקרא צדיק, לזה ייקרא בעל זכותים, והזכות תעמוד לו יותר משתעמדם לו זכות אבות.

הן כך אנו רואים שיעקב אבינו ע"ה הגיע לתכליתו דווקא על-ידי נשוא ונתן באמונה - עבד את לבן בכל כוחו ביום ובלילה בכל עונות השנה כמבואר בפסוקים - הוא נעשה מוכן להביא לעולם את יוסף הצדיק אשר הוא היה תכליתו ושלימותו כי כל מה שקרה ליעקב קרה ליוסף כנודע.

אמור מעתה: אם רוצה האדם להגיע לתכליתו ולשלימותו, אין הוא יכול להתחמק מלעסוק במלאכה ולבקש מהקב"ה שיצליח בידו לישא וליתן באמונה מבלי להונות אחרים או לגנוב או לשקר וכדו'. ואכן מי שנמצא בפנים יודע היטב למה הדבר נחשב לזכות גדולה כל-כך,

בפרשתנו, פרשת ויצא, אנו לומדים על יעקב אבינו שיוצא אל הרחוב הסואן השורץ סכנות ועם כל זה נשאר יהודי ירא ושלם, והרבה אנו יכולים ללמוד ממנו איך להשאר אף אנו יראים ושלמים בצאתנו אל הרחוב הסואן.

הנה לבן ורדף אחר יעקב ורוצה לנגוע בו לרעה, אך הקב"ה אינו נותן לו כפי שהוא עצמו אומר ליעקב: "יש לאל ידי לעשות עמכם רע, ואלוקי אביכם אמש אמר אלי לאמר, המשור לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע". ולאחר כל המשא ומתן שמתנהל ביניהם, יעקב אומר לו במה הוא זוכה לשמירה עליונה: "לולי אלוקי אבי, אלוקי אברהם ופחד יצחק היה לי, כי עתה ריקם שלחתי, את עניי ואת יגיע כפי ראה אלוקים ויזכר אמש".

ואיתא על זה במדרש תנחומא: "מכאן אנו למדין שזכות מלאכה עומדת במקום שאין יכול זכות אבות לעמוד, שנאמר "לולי אלוקי אבי אלוקי אברהם וגו' כי עתה ריקם שלחתי", אם כן לא עמדה לו זכות אבותיו אלא לשמירת ממונו (שהרי כך הוא אומר שאלמלא זכות אבותיו היה לבן שולח אותו ריקם בלי ממונו). "את עניי ואת יגיע כפי ראה אלוקים ויזכר אמש", שהזהירו מהרע לו בזכות יגיע כפיו (הרי שגם אם לא היה די בזכות אבותיו כדי להציל את נפשו. היה די בזכות יגיע כפיו להצילה)".

ומסיים שם: "לימד שלא יאמר אדם אוכל ואשתה ואראה בטוב, ולא אטריח עצמי, ומן השמים ירחמו, לכן נאמר "ומעשה ידיו ברכת" (איוב א, ט) צריך לאדם לעמול ולעשות בשתי ידיו והקב"ה שולח את ברכתו!"

גדולה יגיעת כפיים

ולענין מעשה, הנה לפעמים נראה לנו שהמלאכה היא דבר בזוי שאינו מתאים לבן תורה היוצא ממשפחה חשובה, והלא גם מפני כך תשוקתו של כל אברך היא להישאר תמיד בד' אמות של הלכה, ואם יוכרח לעשות לפרנסתו, לכל היותר יתמנה למגיד שיעור בישיבה. אך כאן גילתה לנו התורה שלפעמים יש אופן נוסף, שדווקא יעקב אבינו ע"ה שהיה נקרא 'איש תם ויושב אוהלים', הוצרך ללכת לבית לבן ולעשות אצלו מלאכה ולישא וליתן עמו, וכיון שנשא ונתן עמו בנאמנות, נזקף לו הדבר לזכות הגדולה יותר מזכות אבות.

אכן חידוש גדול הוא דברי המדרש, כי הגם שידענו כבר שעל האדם לעשות במלאכה כי אדם לעמול ולדל, מכל מקום סבורים היינו שהוא צריך לעשות אותה מצד ההכרח ומפני שאינו יכול להשתמט ממנה, אך כאן נתחדש שזכות גדולה יש בעשייתה, זכות שעולה בכוחה על זכות אבות!

שלב א'

נשאת ונתת באמונה

והנה כפי הפשטות הזכות הגדולה נובעת ממה שהאדם נושא ונותן באמונה, שהרי כך רואים שאמרו חז"ל שבשעה שמכניסין את האדם לדין, השאלה הראשונה ששואלים אותו, עוד לפני ששואלים אותו אם קבע עתים לתורה או

הרבנונות

וראיתי מביאים ראייה נפלאה מפרשה זו שעל-ידי משא ומתן באמונה מאצילים את הקדושה לעולם, כי הנה בפרשה זו נאמר שהקב"ה נתגלה ללבן, ולכאורה הוא פלא גדול היתכן שלבן הארמי יזכה לגילוי השכינה הקדושה, אלא לפי שיעקב אבינו היה בביתו ונשא ונתן שם באמונה ועבד את ה' באמצעות מלאכתו, גרם של לריבוי הקדושה עד שאפילו לבן הארמי זכה שיתגלה לו הקב"ה.

להשיג סכום זה, ולכן הוא עושה כל טעדיך כדי להשיגו בדרך משא ומתן, וכשהוא משיגו, תשוקתו לקבל נרגעת. והרי הוא דומה לאדם רעב שמתעורר בו רצון עז לחפש מזון כדי להשביע את רעבונו, וכשהוא מוצא מזון ואוכל, רעבונו נרגע. וכמו כן מי שמחפש כבוד ותשומת לב, כגון מי שסיים מסכת ומתעורר בו רצון עז להודיע על כך לכל העולם כולו כדי שכולם ידעו על כך ויעריכוהו, בכל אלה ודומיהם, האדם מעמיד את עצמו בחזקת מקבל וממילא הוא מגביר בזה את חומריותו.

והנה כשהאדם אוכל למשל, אע"פ שאינו קדוש ופרוש, אם יחשוב באותה שעה שהוא פועל משהו באכילתו, למרות שאינו יודע מה הוא פועל, או אם יחשוב באותה עת שהקב"ה הוא זה שמאכילו, הרי הוא מתעלה קצת באופן ממילא כי הצורה מתגברת ואין חומריותו מתעוררת כל כך. ולהיפך אם האדם להוט באכילתו ואוכל ברעבתנות, הוא מחזק בכך את חומריותו בכל תוקפה.

וכמו כן בענין תשומת הלב והכבוד, יש מי שהולך ושואב אותם בדליים וחביות, ויש מי שהגם שהוא דורש אותם כי נפשו זקוקה להם, אינו קם לקחת אותם, אלא מחכה שיגיעו אליו מעצמם.

להיות מן הנותנים

ובכן מה יעשה האדם העוסק במשא ומתן ורוצה שלא יתגשם על דמיון? והרי האדם אי אפשר לו שלא יעסוק במשא ומתן כמו שראינו שהצורך לעסוק במשא ומתן הוא מסדר הבריאה, ומה יעשה שלא תתעורר חומריותו בכל תוקפה. הלא הסברא נותנת שבאותה מידה שהשקוע בתאוות אכילה כל היום, נעשה אדם חומרי ומגושם, כך העוסק כל היום במשא ומתן וחושב איך לאגור ממון עוד ועוד, יעשה אדם חומרי ומגושם, ואיך נוכל להנצל מזה?

התשובה לכך כותב מהר"ל בלשונו: "כאשר משא ומתן שלו באמונה, ואינו נוטל מה שאינו ראוי לו, הרי אינו מקבל מן אחר רק מה שראוי, ואין זה נחשב שהוא מקבל דבר". וכונת דבריו שכל שהאדם מקבל רק לפי ערך התמורה שהוא נותן, אין זה נקרא שהוא מקבל, שהרי עשה מעשה חליפין בלבד.

דומה הדבר לשני אנשים, לאחד היה כד חלב ולשני היה כיכר לחם. נתן הראשון מעט מהחלב שלו לרעהו, ורעהו נתן לו מעט מן הלחם שלו, וכך יש לשניהם גם חלב וגם לחם. כך ברא הקב"ה בעולם כסף כנגד מזון והטיל על בני האדם המלאכה החליפיים זה בזה באופן שיהיה לכולם גם מזה וגם מזה כדי צרכם ויכולו לחיות בשלוה ונחת. ולכן כל שהאדם מתנהג לפי תכלית זו, לא זו בלבד שאין בו חסרון, עוד הוא מקיים בזה את התכלית לפי סדר הבריאה, ואם כן אינו מתגשם מזה כלל.

משא ומתן באמונה כיצד?

נמצאנו למדים שהנוטל יותר מן הראוי לו על ידי הערמה ותחבולות (כפי שנהוג היום לעשות תחבולות ומבצעים שקריים כדי לרמות בני אדם ולגרום להם לקנות דברים שאינם זקוקים להם), מלבד השאלה שיש בזה מצד המלוך ממון, ומלבד השאלה שיש בזה מצד מצות האמונה והבטחון שהיא יסוד היהדות, עוד יש בכך מוקש גדול, כי בזה נעשה האדם מקבל ומעורר את חומריותו. מה שאין כן אם יקבל רק מה שראוי לו ותו לא, שבשום אופן לא יתגשם מכך, שהרי אינו נקרא מקבל אלא מחליף את פירותיו בכספו של פלוני.

סוף דבר, בין אם עוסק האדם במכירת קרקעות, בין אם הוא מוכר פירות או כלים, בין אם הוא מוכר יצירות כגון ציורים או ספרים שכתב, ובין אם הוא נותן שירות כגון שהוא מנגן בחתונות וכדו', בכל סוג עבודה, כל שיחשוב האדם בלבו שאינו רוצה להיות מקבל, אלא כל רצונו ליתן לאחרים את מה שהם צריכים ולקבל תמורתו כסף לפרנסת בני ביתו, לא יתגשם מעבודתו אלא יתעלה ממנה.

שינוי הגישה אל עסק הפרנסה

המהר"ל לימד אותנו לשנות את השקפתנו על עסק הפרנסה. תחת אשר נחשוב שאנו עוסקים במסחרנו מפני שאנו רוצים לקבל כסף, ומה נעשה ואין לנו ברירה כי אין מקבלים כסף חנם, לכן מוכרחים אנו ליתן תמורתו את מה שאנו מוכרים,

נהפוך את מחשבתנו ונאמר כך: רצונו להיות נותנים כל היום, ואדראב בגלל זה הטביע בנו הקב"ה הצורך להרוויח כסף, כדי שבהכרח נצטרך להיות נותנים. וכיון שנכוון זאת פעם אחר פעם בעת מסחרנו, ממילא נלך ונתעלה, ונעשה יותר ויותר רוחניים אע"פ שנמשך לעסוק במסחרנו.

אין זה שונה מכל דבר מצוה שיש בה גם עונג גשמי, שכל שכונת האדם לפעול וליתן, הוא מתעלה על ידו, ולהיפך, אם כוונתו לקבל ממנה את ההנאה הגשמית, הוא יורד למטה על ידה. כמו כן ממש הוא לענין משא ומתן, זה מה שהעיר לנו המהר"ל שכל שהאדם נותן תמורה הוגנת לכסף שהוא מקבל, אין הוא נקרא מקבל ולכן הוא נותר בקדושתו.

ישנם אנשים שאוהבים לאכול ברוגע ויש אנשים שאוהבים לישון ברוגע

שלב ד'

האהבה מקלקלת את השורה

ואמנם כדי שנוכל לשנות את השקפתנו עלינו להבין מה הן הסיבות שביגנם קשה לנו כל כך להיות מן הנותנים ולא מן המקבלים. הנה בספר "אורחות צדיקים" (שער האהבה) כתב לבאר, שכפי שאמרנו חז"ל על אברהם אבינו שאהבתו לבוראו קלקלה את השורה, כך יכול להיות אצל כל אחד ואחד כמה מיני אהבה שיקלקלו את השורה. ובלשונו: ועתה שמע איך האהבה מקלקלת המעשים בעת שיגביר אהבתו על חכמתו, כי כמה מיני אהבה זו משונה מזו. ובין כל אותן אהבות שמקלקלות את השורה, מביא בעל "אורחות צדיקים" גם אהבת ממון שבעניינה אנו עוסקים, וזה לשונו: "האהבה השניה - אהבת ממון, ומרוב תשוקתו אל הממון לא יהיה משא ומתן שלו באמונה, וחומד עושיק וגדול כדי להרבות הון, ומרוב חמדת העושר יקפץ ידו מן הצדקה ויהיה צר עין".

הנה כי כן, האהבה מקלקלת את השורה. הן הקב"ה יסד סדר מתוקן בעולם, אשר לפיו יכול כל אדם לישא וליתן ולהרוויח כסף, ואם רואה האדם שאינו מרוויח כדי צרכו, הלא יכול הוא להתפלל ולמצוא לעצמו עוד מיני מסחר להרוויח מהם. מדוע צריך האדם לבוא לידי גזילה ושאר מרעין בישין? התשובה היא: אהבת הממון. אהבת הממון מקלקלת את השורה.

ואם נתבונן בעולם נוכל לראות איך אנשים הקריבו את בני ביתם בשביל להרבות הונם, ואף סיכנו את עצמם בישיבה בכלא לשנים רבות, והכל משום שאהבת הממון שלהם קלקלה את השורה. וכבר אמרו הצדיקים שתאוות הממון נובעת מתאוות עבודה זרה. כמה צער יש בזה!

עניי כל איך ישברו

פעמים הרבה אין שום הגיון בתאוה זו, וגם אין צריך לחפש לה הגיון, כי תאוה אין צריכה הגיון. אך פעמים הרבה היא ברת הגיון. "מה לעשות? אני צריך לחתן את צאצאיי, וכי רוצים אתם שצאצאיי יישארו בבית עד ששערותיהם ילבינו?"! אכן התשובה האמיתית היא שיש דרך ישרה וחלקה איך להתפרנס ואיך לחתן את הילדים, והיא לבטוח בהקב"ה כמו שנאמר "עניי כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעת". ואפילו אם אין האדם יודע איך לבטוח נכונה, אין לו שום סיבה לנקוט בעבור כך בצעדים בלתי ראויים, כי אלה לא יעילו לו מאומה, אלא להיפך, יעמיקו את שברו.

שלב ה'

במסירה נעלה

התבוננו וראו! כל אותם ארגונים שמטפלים במשפחות שנקלעו לחובות לעלות על דרך המלך, מה הם מלמדים את אבות המשפחות? הלא הם מרוויחים סכום נמוך בהרבה מכדי הוצאותיהם, וכי יכולים אותם ארגונים להשלים להם את הפער?! ובכן אחד מהדברים הפשוטים שהם מלמדים אותם הוא שלא יעשו יותר דברים טיפשיים למרות היותם במצוקה. כי הנה רבים המה האנשים שנקלעו לחובות משום שהיו במצוקה, וזו סנוורה את עיניהם וגרמה להם לעשות מעשים אשר לא ייעשו. על כן מלמדים אותם ארגונים אלו שלא לעשות מעשה שום דברים פזיזים מחמת מצוקתם.

הללו עומדים וצווחים: אם לא נפעל יותר כפי שפעלנו עד כה, מה תקוה יש לנו להחליץ עבור החובות? והללו עונים להם: אין אנו יודעים. בשביל זה אתם צריכים לפתוח תהלים ולהתפלל להש"ת שיעזור לכם. מה שאנו יכולים לעזור לכם, הוא רק למנוע אתכם מלחזור על מה שעשיתם עד כה. הפלא ופלא! עוברת תקופה קצרה ופתאום הם מתחילים להחליץ עבור החובות, הם מטפסים להם לאט לאט ולפתע הם מגלים שהם נמצאים כבר על דרך המלך. מה עשיתם להם? נתתם להם מאה אלף דולר לכסות חובותיהם? לא, הם לא נתנו להם כלום, אבל הם העמידו אותם על דרך כל הארץ ומנעו מהם לעשות טטיות, וכיון שנעמדו על דרך זו, ממילא הסתדרו להם הדברים, כי הקב"ה מפרנס כל אחד, אך זאת בתנאי שהוא הולך בדרך כל הארץ ומעמיד את עצמו לסדר הבריאה.

ואכן מפני מה נקטו הללו בתחילה במעשים פזיזים וטפשיים? מפני מה עשו כל מיני זיפופים וחתימות שקריות? מפני שחמדו את הממון, ואהבתם היא זו שקלקלה את השורה, היא זו שגרמה להם לסכן את כל היקר להם, והיא זו שהרחיקה עושה מפרנסתם.

אם גם אתאמץ בעצות ותחבולות

מנהל מוסד סיפר לי שיצא לו לדבר עם מנהל מוסד אחר ושאל אותו בין השאר אם הוא עושה את כל התחבולות והשקרים. הלה ענה לו שאינו עושה אותם. התפלל הוא ושאל: איך יתכן? הלא אינו שייך במציאות לנהל מוסד בלי כל אותן תחבולות, שהרי אין הקומוץ משיביע את הארי.

ענה לו הלה בכהאי לישנא: ישנם אנשים שאוהבים לאכול ברוגע ויש אנשים שאוהבים לישון ברוגע. ובכן אתה נמנה על אותם אנשים שאוהבים לאכול ברוגע, לכן אתה עושה את כל התחבולות כדי שתוכל לאכול כדרך בעלי בתים חשובים. אני נמנה על אותם אנשים שאוהבים לישון ברוגע, לכן אני מוותר על כל אותן תחבולות אע"פ שאצטרך בגלל כן למעט באכילתי.

הדבר נשמע אמנם כבדיחותא בעלמא, אבל באמת גלומה בו אותה אמת שדיברנו עליה. תאוות הממון שלך גורמת לך לקלקל את השורה ולסכן את שלוחתך, אם תוותר על תאוות הממון שלך, לא תסכן את שלוחתך ושינתך תהיה מתוקה.

סוף דבר

סיכום הדברים: כשהאדם עוסק במשא ומתן, יש לו לדעת שזוהו רצונו של הקב"ה שיצטרך להתעסק בכספים, ליתן ולקחת, ובכוננה תחילה סידר את הבריאה באופן זה. וכל זה משום שבאופן זה דווקא האדם מקדש את העולם הזה כל שהוא זוכר את הקב"ה תוך כדי עבודת מסחרו, ובעבור כך נזקף לו הדבר לזכות עצומה יותר מזכות אבות. ולימדנו מהר"ל שכדי שיתקיים דבר זה מוכרח האדם להיות נותן במסחרו ולא מקבל, וכדי שבאמת יהיה נותן ולא מקבל, עליו להזהר בכל הזהירות שלא לילך בעקמומיות, אלא לעשות את כל משאו ומתנו באמונה. ועל כל זה אמרנו שהיצר הרע המונע את האדם מלעשות את משאו ומתנו באמונה, הוא תאוות הממון שלו אשר מקלקלת את השורה.

אכן במעט התבוננות יוכל האדם להבין כמה תאוות הממון הורסת אצלו כל חלקה טובה, ואז יתעורר לדבר עם הקב"ה, וממילא יעזור לו הקב"ה להפטר מתאוות הממון שלו ולזכות עד בלי סוף בזה ובבא.

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"אישון בת עין"

סיעור מס' 163 | פר' ויצא תשפ"ג

כבודנו בעינינו, ולראות עצמינו כאישון, כאיש קטן ותו לא ובהתאם לכך להתייחס לפגיעה בנו. כדבריו הקדושים בפרשת בלק: "אין מזל לישראל", פירוש: בחינת ענווה היא המזל של ישראל, כי כשאדם בבחינת "אין" הוא מזל, ממשיך ומשפיע על ישראל כל טוב, שפע ברכה וחיים, וממילא בא להם כל טוב, ונסתתמו ונסתלקו מהם כל המקטרגים.

עצה נוספת של ה"בת עין" כיצד ניתן בעינינו לשנות הכל לטובה, גם היא מרומזת: "כאישון בת עין", כפירוש רש"י למילה אישון, הוא החלק השחור שבעין, שהאור תלוי בו, ועל שם שחרוריתו קרוי אישון, לשון חושך.

דווקא הגלגל החשוך, האישון הוא זה שמקבל את האור. וכה דברי ה"בת עין" בפרשת "חיי שרה": "ויאמין באמונה שלימה שבכל מילי הוא רק חסדי השם ורחמי המרובים, ואפילו בראותו שבאים עליו שום דינים וצרה יאמין כי מאתו לא תצא הרעות והטוב, והוא רק טוב וחסדי השם עליו להיטיב אחריתו, כן יתהפך עליו מלמעלה ממידת הדין למידת הרחמים".

שני עצות נפלאות מהבת עין זיע"א לפתיחת שערי השפע דרך העין, בשינוי מבט "כאישון בת עין". זאת מלבד עצם שינוי המבט המבורך כדלעיל, בהחלפת זווית הצילום והעדשות המסננות, דרך הפותחת לאדם את שערי ההצלחה

הסיפור דלהלן נשלח אלי על ידי הר"ר יוחנן פייגנבוים הי"ו, אברך טברייני, עת חזרתו לפנות בוקר מאירוסים של ידיד וחבר נאמן. שניהם משייכים את הישועה ללימוד בספר הקדוש "בת עין" אשר קבלו על עצמם.

ידידו של ר' יוחנן, האברך החשוב הר"ר ישראל דרובינר הי"ו, מנסה ומייחל כבר כמה שנים להקים את ביתו, אך ללא הצלחה. שעות החול אוזל, שנים חולפות וישועה- אין. הידידים מתפללים ומייחלים. בין שני הרעים קשר הדוק שלא פג, למרות המרחק הפיזי מביתר לטבריה. לימים התגלגל לידו של ר' יוחנן העלון עם הסיפור על "רכבת השידוכים", שהתפרסם בחודש אלול תשפ"ג, רכבת מופלאה של שידוכים שהגיעו בדרך פלאית לאנשים שקבלו ע"ע להגות בתורתו של ה"בת עין" זיע"א. החליט ר' יוחנן: "אני מקבל על עצמי להגות מידי יום בתורת ה"בת עין", לזכות חברי ר' ישראל. ר' ישראל שמע ע"כ, החליט להצטרף לחברו כחברותא ללימוד היומי בטלפון. הם סיכמו ביניהם שקבלה זו בתוקף עד י"ב בכסלו תשפ"ד, יום ההילולא, מתוך אמונה ותקווה שבמהרה תיראה הישועה. עוד הוסיפו חיזוק לקבלה וקבלו על עצמם לערוך סעודת הילולא ביארצייט.

"יודר יעקב נדר לאמר" - "לאמר- לדורות, שיהיו נודרים בעת צרה" (מדרש רבה ע' א'). כלומר, בעת צרה על האדם לקבל על עצמו קבלה טובה. "וקשה" שואל רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א: "הרי נאמר בקהלת: 'טוב אשר לא תדור', ומה הטעם שבעת צרה יש מצווה לידור?" ומסביר שהטעם שיעקב נדר, אף על פי שכבר הבטיחו הקב"ה לעשות לו נס, הוא מחמת שלא רצה שבזכות הנס ינכו לו מזכויותיו, לכן אמר: "אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני בדרך הזה", כדי שמה שיעשה לו הקב"ה יהיה בזכות התפלה והנדר, ולא מטעם נס: "וזה הפירוש במדרש: 'יודר יעקב נדר לאמר' - 'לאמר- לדורות, שיהיו נודרים בעת צרה', כדי שאם יעשה להם הקב"ה נס, לא ינכה להם מזכויותיהם, אלא יהיה בזכות הנדר והתפלה. ומי שאינו נודר אלא בעת צרה לא ירגיל עצמו בנדרים ועל זה לא נאמר: 'טוב שלא תידור' - שמע מינה שיותר טוב שכשתידור וישלם, והיינו בעת צרתו" מסיים רבינו ה"זרע שמשון".

ר' יוחנן משתף בכנות: "ככל שהתקרב מועד פקיעת הנדר, י"ב בכסלו, נלחצתי יותר, כי היה נראה שהאופק שומם וצחיה, ללא שום הצעת שידוך! ר' ישראל בינתיים החליף קידומת 40... הוספתי לחזקו בדברי נוחם ואמונה כי הכול לטובה, וכאישון בת עין- מתוך החושך נראה אור, כשר' ישראל שאל אותי בר"ח חשוון: 'הרי כבר מתקרב התאריך... לא ידעתי את נפשי, כיצד אסביר לו לר' ישראל מדוע הקרון שלו לא צורף לרכבת, למה הוא לבדו נשאר בודד ברציף.

לפתע, משום מקום, יומיים אחר כך, הגיעה הצעת שידוך שעלתה יפה ב"ה ובמהירות נשברה הצלחת למזל טוב!!! הם החליטו להמשיך להתפלל ולהגות בתורתו של ה"בת עין" כדי להמשיך ברכה ושפע לבית החדש **יהי רצון** שבזכות רבנו הבת עין זיע"א תתקבל לרצון משאלת כולנו "שמרני כאישון בת עין בצל כנפיך תסתיריני"

N.L.P הינה שיטה המאפשרת להשפיע על ההתנהגות והתודעה שלנו בעזרת שימוש בדפוסי שפה אסטרטגיות, למידה כלים וטכניקות הנותנות לכל אדם כלים לתקשר בצורה טובה יותר להגיע למטרותיו ולממש את החזון שלו. N.L.P תופס בשנים האחרונות תאוצה אדירה, השיטה רווחת בעולם ונותנת כלים רבים לכל מי שרוצה לשנות הרגלים, להתגבר על קשיים, להשיג הישגים ולהפוך עצמו למנוע של הצלחות.

השיטה פותחה במשך עשרות שנים, ונחקרה על בני אדם רבים. במהלך המחקר התברר כי לכל אדם יש במוח את המודע- החלק שאתו הוא פועל, אך מנגד- הוא מופעל מהת מודע, שהוא מעין הזיכרון הפנימי של המחשב. הת מודע אוגר בתוכו כל מיני זיכרונות מתמונות שונות מהחיים, חלקן משנים עברו, ועל פיהם האדם פועל בהווה.

ידידי הר"ר אברהם פרדס הי"ו, חסיד גור מבית שמש, שהשתלם היטב בנושא במשך שנים רבות ומאמן אנשים רבים בשיטה בהצלחה הואיל לשתף את הקוראים ביסוד הדברים בקצרה וע"כ התודה נתונה,

האישון, הגלגל הקטן והשחור שבמרכז העין שלנו, מסוגל לקלוט בכל מבט סכום עצום של כשני מיליון ביטים, כלומר: שני מיליון חלקיקי תמונה! אך המוח שלנו מקבל וקולט פנימה לעיבוד, מתוך אותו אוצר ענק של שני מיליון ביטים, פחות ממאתיים ביטים! וזו התמונה שמתקבלת אצלנו במוח.

לפי מה יודע האדם לבחור אילו חלקים מהתמונה הזו יכנסו ויאגרו בתוך "המחשב" שלו?

הבורא יתברך ברא שלושה מסננים, בהם אנו משתמשים, וכדי לפשט את הדברים ניתן להמשיכם לשלוש עדשות, מהסוג שמתמש בהן אופטומטריסט להתאמת משקפיים:

עדשה אחת דוחה ומסננת את רוב הביטים, בהם לא נתבונן כלל. עדשה שניה מעוותת, מגדילה או מקטינה בעינינו כל מיני פרטים מתוך התמונה האמתית, והעדשה השלישית מדמה לנו סיטואציה לסיטואציה ונותנת להבין כי אם כך ארע שם, זה מה שקורה גם בסיטואציה הנוכחית כך שלעיתים התמונה המתקבלת אצלנו, שונה לחלוטין מהמציאות

כשם ש"הוכנה" היא שפה אותה המחשב מבין, ועימה ניתן "לתקשר" עימו, כך נ.ל.פ היא שפה לתקשר עם הת מודע, ובעיקר לאמן אותו להביט על התמונה מזווית שונה, עם עדשות ומסננים חיוביים ואופטימיים.

מאמן N.L.P טוב יאמן את האדם לשנות את זווית העדשות כלומר המסננים באופן חיובי גם על מה שחווה בעבר, עד שהמתאמן יאמין שבכוחותיו ובידיו להתגבר, להשתנות ולהצליח.

השבת יום ההילולא של ה"בת עין", רבי אברהם בר' דוב מאובריטש זצוק"ל, שמנו"כ בצפת, הוא לא השאיר אחריו של קיימא. ידוע ומפורסם בשער בת רבים על כוחו של ה"בת עין" לפעול ישועות, בפרט ללומדי תורתו ושומרי זכרו. הבת עין עמל רבות עד שזכה לראות בראיה מוחשית, את עפרה של ארץ ישראל כיהלומים ומרגליות. מוסיף ידיד שהצטרף לשיחה: "אולי אפשר להסביר שזה כוחו מלאכתו ואומנותו של ה"בת עין", לאמן את האדם לשנות את מבטו על כל מצב וסיטואציה בחיים, להחליף את העדשות לחיוביות ולהביט על החיים ומשבריהם מהזווית הנכונה

"ראה השם את עניי ויגיע כפי" - מובא במדרש: "אמר רבי ירמיה: חביבה היא המלאכה מזכות אבות, שזכות אבות הצילה ממון, שנאמר: 'לולי אבי אברהם', ומלאכה הצילה נפשות- 'את עניי ויגיע כפי'". מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א שהכוונה למלאכת צדיקים, כמובא בריקאנטי בשם ספר הבהיר זיע"א, שכשישראל הם צדיקים, ושכינה שרויה ביניהם ושרויה במעשיהם, הקב"ה מפרה אותן ומרבה אותן. "על כן" מוסיף רבנו ה"זרע שמשון": "כללו של דבר שהברכה משתלחת לעולם על ידי מעשי הצדיקים, המשפיעים אף להצלת הנפשות, וזהו הטעם שאמרנו ז"ל: אמר רבי הושעיה: 'גדול יום הגשמים, שאפילו ישועה פרה ורבה, שנאמר: 'תפתח ארץ ויראו ישע' דהיינו: ישועת הנפשות והברכה הזו, שבאה בביתו של לבן על ידי מלאכת הצדיקים, מלאכת יעקב, הצילה נפשות שהיו עשוקים, ומשום הכי, בזכות אותה מלאכה, מידה כנגד מידה הצילה נפשו מיד לבן".

בתורתו של ה"בת עין" ישנם שני יסודות שהמכנה המשותף בהם הוא שינוי בעינינו למבט נכון, רבים מאתנו מסתובבים עם 'תמונות' בת מודע: "פלוגי השפיל אותי, או נהג עמי כך, ולכן אני..."

"כאישון בת עין" כפירוש הרד"ק והמצודות פירושו "איש קטן", כיון שבאישון משתקף העומד לפנינו, ונראה שם אישון- איש קטן. כך מלמד אותנו הבת עין ענווה - לשנות את העדשה ולא להיפגע ולהיעלב מכל מילה כזו או אחרת, לעיתים עלינו לשנות את זווית הראיה לדעת להקטין

ברשותך סיפור אמיתי מרתק? מוזמן לשתף!
הצטרפות hbz3587@gmail.com

מה שבוטח טובות

מענה לבני הישיבות בנתיבי העליה

גליון 24

ידיעת התורה (ג)

ידיעות שאינן חשובות נדחקות הצידה. מטרת סינון זה כדי שלא להכביד על האדם במליוני פרטים שאין לו בהם שום צורך, ולקטלג את הידיעות הנחוצות לו לפי סדרי העדיפויות שהאדם עצמו קבע. אם במהלך שיחה בין שני אנשים, ישכחו את המשפט האחרון שנאמר, לא יוכלו לנהל שיחה תקינה, ולעומת זאת המשפטים הקודמים נדחקים אחורה ככל שאינם שייכים לנושא המדובר כרגע. המסננת מאפשרת לאדם להיות ממוקד בהווה בלי להתבלבל מכל הנושאים הנמצאים בידיעתו. תופעה זו מתוארת בגמרא (סנהדרין כ"ט): שם נאמר 'מילי דכדי לא דכרי אינשי', (אדם שהודה לחבירו שהוא חייב לו מעות ואח"כ מכחיש שהוא הודה לו, וסבר רבא שהוא פטור מלשלם, שמאחר שנתכוון לשטות בו באותה הודאה לכן שכח מה שאמר, ומוכח שאין משמעות אמיתית להודאה זו).

נכחתי פעם בכינוס תורני חשוב שבו נישאו דברים חשובים ע"י גדולי ישראל. בדרכי מהכנס שמעתי אנשים מדברים בהתלהבות על מאורע כלשהו שאירע בכינוס והעסיק אותם מאד, והתעלמו לגמרי מהתוכן החשוב שנאמר בכינוס. אין ספק שאם נשאל את אותם אנשים בעוד תקופה מה הם זוכרים מהכינוס, הם יזכרו בעיקר את אותו מאורע, ואילו שאר הדברים החשובים ששמעו בכינוס לא ישמרו אצלם במערכת הזכרון. ולא מפני שהכוח הזיכרון שלהם חלש אלא שהדברים שאינם חשובים להם נשכחים מהם. רוב מוחלט של הדברים שאדם זוכר אינם דברים שהוא 'החליט' לזכור, אלא הם דברים שהיו חשובים לו מקודם ולכן הוא זוכר אותם.

האדם קולט כל הזמן דברים ע"י כל חושי, הראיה (כולל קריאה) והשמיעה וגם הדיבור והכתיבה משפיעים על הזיכרון, וחוקקים בו את הדברים הנקלטים. ככל שהמוח מקבל את הידיעה פעמים רבות (והיינו חזרה) היא נחקקת יותר בזיכרונו, וכאשר האדם מקבל את הידיעה בצורות שונות (כגון דבר שהוא גם רואה וגם שומע) הוא זוכר את הדבר טוב יותר.

לכן, הדבר פשוט שיש לאדם יכולת להשפיע על כוח הזיכרון שלו. הקב"ה נתן לאדם שליטה על כל העולם הגשמי, והוא יכול להשתמש בו לצרכיו, למשל בעלי החיים יש מהם חזקים בהרבה מהאדם, אבל האדם ע"י חכמתו שולט על בעלי החיים (כמו שנאמר 'ומלאו את הארץ וכבשוה', ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ) וגם על כל היצורים העומד לשימוש האדם, וכל היצירות שנעשו בעולם נעשו ע"י חכמת האדם. גם המוח עומד לשימוש האדם, והוא בנוי בצורה שהאדם יכול להפעיל אותו לפי הצורך, לזכור מה שהוא צריך ולא לזכור מה שהוא לא צריך, והכל תלוי בהכנה של המוח מה חשוב ומה לא, ואיך לתפוס את הנקודות החשובות בסוגיה. ביד האדם לפתח את כח הזיכרון ולחזק אותו, והיינו שאם האדם משתמש בזיכרון בצורה פשוטה, ואינו מתכנן לזכור, התפוקה של המוח תהיה פשוטה. כמו אדם שנוסע ברכב בהילוך נמוך ואינו מגיע למהירות גבוהה, כך במוח האדם, בהבדלים גדולים הרבה יותר, אבל אם הוא משתמש ומפעיל את כוח הזיכרון בצורה נכונה, הוא מחזק אותו ומפיק ממנו את המירב. (מקובל לחשוב שאין לאדם שליטה על כח השכחה ואם ינסה לשכוח משהו, זה יוביל לתוצאה הפוכה והדבר ישאר בזיכרונו. כגון אם יבטיחו לו סכום כסף אם לא יחשוב על דברים, הוא לא יפסיק לחשוב על דברים... אבל באמת במחשבה מושכלת, אדם יכול להסיח דעת מדברים שאינו רוצה לזכור, וישנם הרבה דברים שאנשים מדחיקים ומתעלמים עד ששוכחים...).

ויש לדעת שמערכת הזיכרון פועלת בצורה טבעית ואוטומטית, ואין צורך להפעילה!!! אדם שילמד ותוך כדי לימודו הוא יחשוב כל הזמן איך הוא זוכר את מה שלומד, לא יוכל להתרכז ולהיות מחובר לתוכן שהוא לומד, וכמובן שגם לא יצליח לזכור את הדברים. אין ספק שצריך לתכנן את הלימוד והחזרה, אבל בשעת הלימוד יש להתרכז בעצם הנושא הנלמד ולא במחשבות אודות מעשה הלימוד. במאמר הבא נרחיב בסייעתא דשמיא בדרכים שיש בכוחנו לנהל את הזיכרון ולקבוע אלו דברים ישארו בזכרונו, ואלו דברים יסוננו וידחקו למעמקי הזכרון. ובעצות כיצד להשפיע על הזיכרון ולהצליח לזכור ולדעת את הלימוד לאורך זמן ובצורה ברורה. ובהמשך נביא א"ה עשר דרכים שבכוחם להשפיע על ידיעת התורה, ונבאר איך לבצעם למעשה.

עסקנו בשבועות הקודמים ברמת הידיעה הנדרשת למצות תלמוד תורה, והזכרו דברי הגמ' 'שאם ישאלך אדם אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמור לו מיד'. ונתבאר כי יש לאדם כוח זיכרון עצום ובאפשרותו להגיע למדרגה זו, אך אעפ"כ רבים אינם משיגים וזוכרים את לימודם עם כל יגיעתם ועמלם, ועלינו למצוא את הדרך להוציא את הכוחות הטמונים בנו אל הפועל.

ננסה להבין השבוע כיצד פועלת מערכת הזיכרון המופלאה בה חנן הקב"ה את האדם. הבנת פעולת המחשבה והזיכרון חשובה מאד, שמתוכה אנו משכילים את אשר נעשה - כיצד ללמוד מתחילה וכיצד לגשת לכל סוגיה ולכל מסכת, וכן לחזור בצורה נכונה שתביא לזיכרון הלימוד. כאשר מפעילים את המוח בצורה נכונה, מפיקים ממנו את הרבה בזמן קצר, וכאשר יגיעים ומשתדלים בצורה שגויה, המאמצים אינם עושים פירות.

הבריאה כולה מעידה על חכמתו העצומה והאינסופית של הקב"ה - השמים מספרים כבוד א-ל וגו', וככל שמתבוננים, רואות עינינו שבכל דבר ודבר קטן כגדול - 'כולם בחכמה עשית', ואין השגת האדם יכולה להגיע עד תכלית החכמה בכל פרט בבריאה. ואדרבה, ככל שחוקרים יותר, מתגלים עומקים חדשים ומרחבים נוספים המצביעים ומורים על חכמה מופלאה הסובבת ומאפיינת את הבריאה כולה. עם התפתחות הטכנולוגיה היו שסברו שמעתה יתאפשר לחקור ולהבין כל נבוא וכל תופעה עד תכליתם באמצעות הכלים החדשים שפותחו, אולם בפועל עם התקדמות המדע נוכחו החוקרים שהדברים מתחכמים הרבה יותר וא"א לעמוד על תכליתם. גם בנושא הזיכרון רב הנסתר על הגלוי, וכך כתב אחד החוקרים בתחום זה: "שיטות חדשניות המתפתחות כל הזמן מאפשרות עוד מידע על תחום הזיכרון, שנראה מפתיע בכל פעם מחדש, ועם זאת הוא עדיין לא פוצח לחלוטין".

כפי הנראה במושכל ראשון כוח הזיכרון והשכחה פועלים בכל אדם לפי מה שהוא. ישנם דברים שהאדם זוכר ויש פרטים שהוא שוכח, וכן ישנם אנשים שזוכרים הרבה ויש כאלו שזוכרים פחות. אולם המציאות היא שמערכת הזיכרון פועלת בצורה מסוימת וכל אחד יכול להשתמש בה כרצונו לאותם דברים שרוצה לדעת ולזכור.

עצם כוח הזיכרון הוא כוח עצום שפועל בחכמה מופלאה, מוח האדם מסוגל לאגור כמות בלתי מוגבלת של מידע, כל פרט שאדם רואה או שומע נכנס למאגר הזיכרון, ומסייע לו בכל מה שהוא צריך. הפעולות והתגובות של האדם מבוססות על מאגר המידע שצבר, ובנונת בתוכו את המבט על העולם ועל עצמו. מי של"ע לקה בזכרונו בזקנותו אינו יכול לעשות כמעט שום דבר, למרות שאינו מוגבל פיזית.

יצוין כי כל דבר נמצא בזכרון, גם דבר שהאדם לא נתן ליבו אליו, בספר 'מנחת יהודה' (נכתב לפני כמאה שנה ע"י ר' יהודה סטריאווער והופיע בהסכמת הגר"ח זוננפלד זצ"ל ועוד, ובו פרק נכבד על ענין הזיכרון וא"ה בהמשך סדרת המאמרים נביא מדבריו) מספר על הרמב"ם שהביאו לפניו אשה נוצרית שלא ידעה קרוא וכתוב, וחלתה בדלקת והיתה מדברת בלשון הקודש ומצטטת בעל פה הרבה פסוקים, וסברו שאחז בה דיבוק. הרמב"ם ברא היכן היתה בילדותה, ונודע לו שכאשר היתה בת תשע שהתה במחיצת אדם שקרא פסוקים אלו, והסביר הרמב"ם שהדברים נכנסו ונשתקעו במוחה, וכשחלתה עוררה הדלקת את הזיכרון הרדום של הדברים שנכנסו לתוך אזנה אע"פ שלא הבינה אותם כלל, ונתן לה רפואה ונתרפאה. (כמו"כ ע"י הפינזה ניתן לשלוף מתוך הזיכרון גם דברים חסרי משמעות. מסופר על חטיפה של אוטובוס על ילדים שאירעה בארצות הברית, ואיש מהאנשים שעמדו בסמוך לא זכר את מספר הרישוי של האוטובוס. לאחר מכן טיפלו באחד הנוכחים ע"י הפינזה, והוא ראה שוב את תמונת האוטובוס מתוך הזיכרון והצליח לשחזר את מספרו).

מערכת הזיכרון בנויה מארבעה חלקים: א) קליטת הידיעות לטווח קצר. ב) סינון הידיעות שאינם חשובות. ג) הפנמת הידיעות החשובות והכנסתם למערכת הזיכרון לטווח ארוך. ד) שליפת הידיעות מתוך מערכת הזיכרון.

מערכת הזיכרון בנויה בצורה של 'מסננת' מקצועית מאד, כל ידיעה המגיעה לאדם ע"י אחד מחמשת החושים בהם הוא קולט את הידיעות, מועברת בצורה ישירה למערכת סינון, אשר בוחרת את הידיעות החשובות לאדם ושומרת אותם בזיכרון, להצטרפות לרשימת התפוצה ולהשארת שאלות יש לפנות במייל - 0747962028@gmail.com

טעם בפרשה

k31

אבא לא נוהג עמנו כמנהג העולם, אבא מתייחס אלינו כאל אנשים זרים ונוכריים אשר כספם לבדו חשוב לו, ומעניין אותו, וכל השאר יענה בהקדם, תודה!
אומר להם יעקב: אם כן, בואו ונארוז את כל הדברים, ונסע יחד לבית הורי אשר בארץ כנען.
כל אחד ואחד אורז את הפציו ואת הדברים ששייכים לו חוץ מאשה אחת...

אשה אחת (שאגב, פגועה מאוד מאבא שלה, ושאבא שלה עשה לה עוול 'בל יכופר' לעולם) חושבת לעצמה: מה יהיה עם אבא שלי?? כיצד הוא יבוא לעולם שכולו טוב?? מה יהיה באמתחתו?? אין לו לא תורה ולא יראה ולא שום דבר, מה יש לו, רק עבודה זרה, שקר, וחנופה. חייבים לעשות משהו על מנת להציל את אבא!!

אני חייבת להציל אותו משאול תחתית! אני חייבת להחזיר אותו למוטב!!

מיד היא יוצאת לכיוון הבית של 'אבא' וגונבת לו את 'העבודה זרה' שלו.

נכון, לגנוב זה מעשה נועז, ולא נעים בכלל, ואפילו זה מעשה מסוכן! אך מה לא עושים על מנת להציל עוד אדם משאול תחתית?? מה לא עושים על מנת לקרב עוד אדם תחת

כנפי השכינה???

מיד היא נכנסת בשקט לביתו וגונבת לו את העבודה זרה שלו.

השיירה יוצאת לכיוון ארץ ישראל, שמחה ומאושרת.. ועמה נמצאת אישה אחת שעסוקה רק בלהציל עוד מישהו מ'רדת שאול', עסוקה בלהוסיף עוד נשמה לעבודת הקל יתברך..

אמא רחל!!

אמא רחל, שנפגעה קשות מאביה, חושבת ועסוקה כיצד להצילו, וכיצד לקרבו תחת כנפי השכינה..

מאמע רחל, אנא, אל תרפי מאיתנו! אל נא תפסיקי לשפוך עלינו שיח ולהצילנו משאול תחתית!!

אנא הרבי בתחינה עד אשר נראה כי 'שבו בנים לגבולם', ובא לציון גואל!!

אמן כן יהי רצון!!

אמא רחל גדלה בבית של אבא רשע וצבוע. אינני יודע איזה מין ילדות היא עברה, אך מה שאני כן יודע הוא, שבהמשך חייה היא סבלה ממנו קשות.

אך בא נראה מה קרה בארץ 'חרן' של אז..

יום אחד בא יהודי מארץ ישראל ששמו 'יעקב', ויעקב ניגש לבית 'לבן', והוא מודיע להם שהוא בן דודם, והוא בא על מנת להינשא לבתם 'רחל'.

רחל כפי שאנו יודעים, הייתה אף היא מעוניינת מאוד להינשא ליעקב, שהרי היה ידוע בעולם שחלקה של רחל הוא עם יעקב, וחלקה של לאה הוא עם עשיו, ועיניה של רחל היו מאירות ושמחות, ושל לאה היו רכות ועצובות.

יעקב ניגש לעבודה ומתחיל לשמור על צאנו של 'לבן' במשך שבע שנים!

לאחר שעברו להן השנים של עבודה הקשה, הגיע ובה יום נישואיה של 'רחל'.

רחל מחכה ויודעת שהיא עומדת להקים בית עם גדול הדור, ומה שנותר לעשות, הוא להכין את הנדוניה הנפלאה, מתנת 'אבא לבן' ז"ל..

יום החתונה מגיע, ורחל רואה שאביה היקר תופר בגדים למישהו אחר...

כן, היא לפתע קולטת שהיא קצת פחות קשורה לשמחה המשפחתית הנפלאה..

"מדוע באתי ואין איש???" מדוע אני מחוץ לתמונה, שאלה רחל??

כרגע אנחנו עסוקים בפניות קודמות!! נענתה הבת. אנא התאזרי בסבלנות ותעני בהקדם. תודה!

אני לא יודע כמה אהבה זה הוסיף לרחל לאביה, וכמה הכרת הטוב היא רכשה כלפיו, אך כרגע אין זמן כי עוד מעט 'לאה' תיכנס לחופתה ולא תדע את הסימנים.. אז מיד רצים לספר לה את כל הסימנים ולהמשיך הלאה..

טוב. יעקב נושא את לאה ולאחר תקופה אף את רחל, והחיים ממשיכים וזורמים.. עד שיום אחד יעקב ניגש לרחל ולאה ואומר להם:

הקב"ה ציווני לחזור להורי לארץ כנען, ואני מבקש את רשותכן לכך, התועילו נא לחזור עמי יחד לבית הורי??

"הלא כנוכריות נחשבנו לו!!!" השיבו הם מיד.

לבת לוי!

להערות ותגובות וכן להרשמה לקבלה במייל tamrdy35@gmail.com

הדלקת-נרות

י-ם-----4:01
ב"ב-----4:15

יציאת שבת

י-ם-----5:15
ב"ב-----5:17
ר"ת-----5:53

– פניני משה –**דברי תורה לפרשת ויצא**

א { "ויצא יעקב מבאר שבע וילך זרנה", שואל רש"י לשם מה נאמר "ויצא יעקב מבאר שבע" וכי מה נפקא מינה מנין יצא?. ברם, כאדם הולך ממקום אחד למשנהו, הרי לפעמים עיקר רצונו הוא ללכת מן המקום הראשון ולפעמים עיקר רצונו הוא להגיע אל המקום השני. ואילו כאן אצל יעקב נדדמנו שתי המטרות הללו יחד, רבקה צייתה עליו לברוח לחרן מחמת מזימתו של עשו להרגו, וכונתה היתה שיצא מבאר שבע, ומאיך יצחק שלח את יעקב לחרן על מנת שייקח לו אשה מבנות לבן ולא מבנות כנען וכונתו היתה, שיגיע לחרן, ממילא, כשביקש יעקב לקיים כיבוד אב ואם, היו לפניו שתי המטרות יחד גם לצאת מבאר שבע וגם להגיע לחרן לפיכך מציין הכתוב את שתייהן את היציאה מבאר שבע ואת ההליכה לחרן. {בית הלוי}

ב { "ויצא יעקב", אומר רש"י הקדוש "מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם וכו' למה לא נאמר גם אצל אברהם אבינו "ויצא", כדי להורות ש"יציאת צדיק עושה רושם"? משום שיעקב אבינו היה שרוי במחיצתם של יעקב ורבקה, אשר הרגישו בחסרונו אחרי יציאתו והדבר עשה עליהם רושם. אבל אברהם היה שרוי בסביבה של עובדי אלילים, אשר לא הרגישו כלל בחסרונו אחרי עזיבתו והדבר לא עשה עליהם כל רושם. {חתם סופר}

ג { "ויצא יעקב", ובהפטרה "ויברח יעקב" מהבית של ההורים יוצאים ואילו מעשו בורחים כמו שכתוב בהפטרה. {אבי מורי שליט"א}

ד { "ויפגוע במקום", רבותינו פירשו פגיעה לשון תפילה {רש"י הקדוש} הלא להלן נאמר במפורש, שיעקב התפלל "אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני... ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש"- לשם מה איפוא באה עכשיו תפילה זו? ברם לפני שהתפלל יעקב על צרכיו ועניניו האישיים התפלל תחילה על כבודו של השם יתברך הקרוי "מקום" {כמו ברוך המקום} ועל בנין בית המקדש העתיד להיות במקום זה. כך גם תיקנו חכמינו תחילה את ברכת ה"מלכות" על כבוד השם יתברך, ורק לאחר מכן את ברכת ה"זכרונות" על צרכים האישיים

ה { "והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", אם האדם שפל בעיני עצמו, שהוא "מוצב ארצה", אזי "וראשו מגיע השמימה" הריהו באמת גדול בשמים כפי שאמר הזוהר הקדוש "מאן דהוא זעיר איהו רב" והוא זוכה לידי כך שיהיה "והנה ה' נצב עליו" שתהא השכינה שרויה עליו כמאמר הכתוב "אשכון את דכא". {אורח לחיים}

ו { "והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" "סולם" בגמטריא "ממון" אמנם הממון הינו דבר שפל ביותר, "מוצב ארצה" אך בכל זאת "וראשו מגיע השמימה" – אפשר לפעול בעזרת הממון גדולות ונצורות אשר יגיעו עד השמים, כמו גמילות חסדים וצדקה, {אור צדיקים}

ז { "ויזר אף יעקב ברזל", יעקב רצה לעורר את רחל במידת הביטחון שתפנה לקב"ה, כמו שהוא אמר לה "התחת אלוקים אנוכי"? {הרה"צ ר' אשר פריינד זי"ע, מיסד יד עזרא}

ח { "ויגנוב יעקב את לב לבן", לב=32 בגמטריא כבוד=32 ר"ל הכבוד של לבן נפגע בזמן שיעקב הלך בלי רשות. {אבי מורי שליט"א}

גוט שבת, שבת שלום

ידידכם

משה יוסף יוסף

בנועם שיחה

להרשמה לקבלת העלון במייל
bs0583201525@gmail.com
לתרומות והנצחות - 0556774358

פרשת ויצא

עלון מספר: 9

ויהי נועם

הפעם בחרנו להביא מכתב תודה של אחד מהמנויים לעלון, ככתבו וכלשונו: שלום וברכה למרכז 'בנועם שיחה' ולאיש החינוך, הר"ר חנניה מנס שליט"א. אני חייב לציין שאני ורעיתי מאז שהתוועדנו אליך ולעלוננו נים ולמדריכים שהפצתם. ממש אנחנו כל שבוע עוברים על זה בשקיקה. כל כך הרבה חומר איכותי, בלעדי, תורני ברמה, והרבה ידע פרקטי. אנחנו ממש התרגשנו מהטור של פרש' חיי שרה והעברנו הלאה לעוד הרבה מהמכרים. שגם הם אמרו שזה תפס אותם חזק, בפרט בעיתות של עקבתא דמשיחא. ופה אנחנו פשוט רוצים לומר תודה ויישר כח. (ג.ב. היינו שמחים שתוציאו קורס דיגטלי על איך מקנים ערכים. זה פשוט חובה.) תזכו להמשיך להגדיל תורה ולהאדירה.

משפחת קוריץ ב"ב

'האחים החדשים שלנו'

"אנחנו אומרים שחור, הוא אומר לבן. אנחנו אומרים קר, הוא אומר חם. אנחנו אומרים לא, הוא אומר כן. ואם אנחנו אומרים כן הוא ימצא סיבה שלא...." מתוך כאב של הורים לנוער מתבגר, שמתפרץ על החיכוכים שלהם עם הילדים.

בפרשתנו כ' "ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים. מי הם אחיו? עשיו, ברור שלא. אומר רש"י לאחיו - הם בניו.

ושמעתי שהמדרש כותב: "שכיוון שגדלו בניו של אדם, הרי הם כאחיו. רואים שלילדים מתבגרים קוראים 'אחים'.

כמו"כ מסופר שפעם שאל יהודי את רבי שמעון שוואב זצוק"ל מגדולי רבני ארה"ב. "מה הוא תפקידו של אבא?"

ענה לו ר' שמעון: כאשר יש שאלה מסתכלים בתורה. היכן כתובה המילה 'אב' בתורה? בפרשת ויגש כתוב: "לאב בכל ארץ מצרים" אומר רש"י הקדוש, על פירוש המילה 'אב' - "לחבר ופטרו".

זאת אומרת שההגדרה של אבא זה לחבר ופטרו. האבא דואג לבנו. האבא חבר לבנו. הרש"ר הירש בהקדמה לספרו 'חורב' כותב:

"הורי -

שומרי בימי ילדותי,

מדריכי בימי נערוטי

וידידי בימי בגרותי"

מתבגר נמצא במצב שיש לו קשיים. מצבי רוח משתנים, יום המתבגר/ת נמצא במצב רוח מרומם ויום כולו בדיכאון... חלומות שונים, בוקר אחד 'חלום חיי' להיות ראש ישיבה ולמחרת לפתוח 'פיצוציה'.

המתבגר נמצא במצב שמחפשים זהות, בגיל ההתבגרות, הנער מתחיל ליצור את האני שלו, מה מייחד אותו ומבדיל אותו מהאחרים. הוא מחפש עצמאות ולא רוצה שיכתיבו לו, כי מי שבונה לעצמו עצמאות לא רוצה שיכתיבו לו...

ובכזה מצב הם צריכים הרבה הבנה, כמויות של הכלה, והמון סבלנות. עלינו להיות חכמים ולא צודקים. ואחרי שעברנו את זה בזהירות ובתפילה, אחר כך זה עובר בע"ה.

אומר הרב הירש כאשר יש לנו ילד, מוטל עלינו לשמור עליו, להפעיל את מלוא הסמכות היות ואינו יודע להבחין בין מותר לאסור בין קר לרותח... צריך שמירה!

כאשר הילד התחיל להיות נער - עלינו להדריך אותו. וזהו שלב לא קל. אך איננו יכולים 'לשמור' עליו כי זה יהרוס את הקשר והוא יחפש קשר עם אחרים שאינם רצויים, לכן עלינו להדריך. לעיתים לשתוק, ולקיים את השב ואל תעשה. ולעיתים לקחת אותו להליכה ולדבר אתו ברוגע בידידות כמדריך.

וכאשר הילד התבגר כבר, מוטל עלינו להיות כידידים. קשר של ידידות בין ההורה לילד המתבגר.

ואם הורה ייגש לילד המתבגר וידבר אתו, בשפה שהוא רגיל לדבר לילדים הקטנים שבבית. או איך שהוא דיבר אל הילד כמו שהיה מדבר אליו עד היום, זה יכול לגרום להתרחקות של הילד מהוריו.

לכן על ההורה לגשת לילד בשפה אחרת ממה שהתרגלו, שפה נעימה יותר. מכילה יותר. זורמת וחביבה יותר, כמו שההורה היה ניגש לדבר עם אחיו.

ואז בע"ה יהיה קשר טוב ותקין בין ההורה לבין ילדיו שמתבגרים, ויעברו את התקופה במינימום פגיעות. (המאמר נאמר בצורה של אב ובן אך הוא רלוונטי לא פחות, ואולי יותר אף לאם ובתה.)

להזמנת הרצאות וייעוץ: 0583201525 | להערות / הארות ושאלות: n3201525@gmail.com

התווית השבועית

תחיה את חיי עצמך, כל חיי האחרים כבר תפוסים!

ברכת מזל טוב ליניק וחכים לביא
גנוט נ"י בן לידידי נעים זמירות
ישראל הר' יוני גנוט
לרגל היכנסו לנועם עול
תורה ומצוות.

קוביה זו יכולה להיות שלך!
זכיות רבות ייזקפו לזכותך!
אפשרי לזכות: להצלחה /
לע"נ / לרגל שמחה

פנו עוד היום - 0556774358
0556774358 - זכר ספיץ פרשת ויצא תשפ"ב

נכתב ע"י הרב ישראל זוזות שליט"א יועץ במרכז "בנועם שיח".

כתב לי אחד הקוראים תגובה מעניינת: ראשית תודה רבה על הטורים המעניינים והמחכימים.

שנית כיצד עלי לדאוג לקשר חיובי עם הילד במסגרת אבות ובנים? בני בן עשר חלש לימודית ומתקשה בעיקר בלימוד הגמרא אני מוצא את עצמי ממש מלמד אותו את החומר מחדש בכל שבוע, בני לא תמיד מרוכז ואני מנסה לעזור לו בכך במגוון דרכים האם אני נוהג נכון?

מכיון ששאלה זו רלוונטית עבור רבים ראיתי לנכון להתייחס אליה בטור זה. באופן כללי חווית האבות ובנים צריכה לעבור לילד כחוויה חיובית שהאב פתוח אל הבן וכן הבן אל האב קשר זה חיובי מעין כמוהו גם בשיפור יכולות הלמידה של הילד, גם במעורבות ההורית בתהליך הלמידה של הילד, וגם ככלי למינוף והעצמה של נקודות חוזק של הילד. הליך הלמידה הרצוי הוא שהילד יספר את החלק שהוא יודע בתוכן הלימודי ובאמצעות האב יגבש את החומר יארגן אותו מחדש בצורה ברורה וחדה יותר. הדרך הטובה ביותר היא כשהילד מתגייס למשימת הארגון של החומר על ידי החוויה המשותפת.

מהתיאור שלך ניכר כי הילד אינו נהנה מעצם החוויה לכן קשה לי להגיד שאתה נוהג נכון, כי חווית הילד הכללית לא בהכרח נתפסת אצלו כחיובית. על מנת להפוך את החוויה לחיובית עליך לדעת מה מצבו הלימודי של הילד קודם הלימוד, לא לפתח ציפיות אישיות שיקבל ציונים גבוהים יותר. הייתי ממליץ על שיחה אישית עם הילד איך הוא רואה את הלימוד? מה יכול לעזור לו כדי שהלימוד יהיה חיובי יותר? איך אתה כאב יכול לעזור לו? אולי להכין אתו את החומר מראש או לימוד גם באמצע שבוע. לעיתים מפריע לילד העומס בבית הכנסת, לעיתים החומר לא מסודר לו נכון, ואולי הוא מתבייש שהוא לא יודע את החומר מספיק טוב, יתכן והוא רואה בך ממש כמורה פרטי שצריך להשלים לו את מה שלא הספיק. בעיניי המשימה של האב הוא להביא את התוכן הלימודי מהילד החוצה ובעזרת האב לגבש את החומר בצורה מאורגנת וברורה.

מכיוון שאתה מודע למצבו של הילד עליך לברר מהו הקושי של הילד? האם הוא מתקשה בשאר המקצועות או רק בהבנת הגמרא? איפה הקושי מתבטא יותר ביכולת הקשב של הילד? בקליטת השפה של הגמ' ביכולת החזרה. ואיך ההבנה של הילד? אולי מומלץ להוסיף לו מורה פרטי בשעות אחרי צהרים, מומלץ להתייעץ עם הרבה והצוות החינוכי בת"ת, על מנת לשפר את יכולות הלמידה של הילד.

לסיכום: כשבאים ללמוד עם הילד באבות ובנים עלינו להיות מודעים למצבו הלימודי של הילד, שיהיה לנו במודעות תיאום ציפיות לקראת זה. ולארגן לו את החומר שהוא כן יודע, תוך כדי עידוד ללמידה וידע בהתאם לרמת הילד ולא בהתאם לרמת הכיתה.

להארות הערות ושאלות ניתן לפנות למייל 5374zuzut@gmail.com

שאל את המומחים

ביאור שלי בן 3
נאיל תמיד ארץלים.
ועליו עם כל באצקות וביירוטים
בוא נכנס אפאניקה, מה נימן אצלול?
מ'ל. א. א. א. א.

לא פשוט, זה בוודאי שאלה שהרבה מתחבטים בה בימים כאלה... זה וודאי נפוץ בתקופה הזו. בשביל לעבור את זה בשלום כדאי לשים לב ל 3 נקודות:

1. חסר להם בגיל הזה את העיבוד לחוויה. ז"א שהם חווים חוויה והרגש מקפיץ את רמת הפחד כי אם לא יודעים להסיר מה קרה...

לכן עלינו לדבר במקומם: באמת, איזה רעש מפחיד זה... ואוו זה מלחיץ... וגם בהבעות פנים להראות שזה קשה הרעש, לדוגמא להניח את הידיים על האוזניים, ולדבר במקומם איזה מפחיד זה...

2. לא לומר שזה לא מפחיד. כי זה מראה לילד שאנחנו מנותקים ממנו. וזה יוצר הרגשה שההורים לא מבינים אותו. 3. לא למנוע מהם לשמוע את הרעש. אלא להיות איתם ביחד, שזה אכן מפחיד אותנו ומקשה עלינו.

4 אם הילדה ממש לא רגועה, ונמצאת בחרדות כדאי לפנות לייעוץ.

אפשר אף לפנות אלי בטל' מספר 0548423649

הרבה נחת. ותפילה לימים שקטים יותר.

על הכותב:

הרב אשר מורסקי, מחבר ספרים, מטפל רגשי מבוקש, וכותב הבלוג המונומנטלי "רשימות תורניות" על נפש, נשמה ומה שביניהם, בכתובת: soulology.co.il

במסגרת 'שאל את המומחים' הנך יכול לשלוח שאלה למייל bs0583201525@gmail.com ונעביר את השאלה לאחד מהיועצים שבמרכז. ובע"ה נפרסמה.

כבר חינכת היום?

מדוע ג'ז בידן שלך 2 ספינות מלחמה? כי הוא שכח לשלח אחת...

לזכות להרחיב את ההדפסה באזור מגורכם להצלחה / לע"נ וכו' פנו עוד היום למזכירות הארגון: 0556774358 או למייל: bs0583201525@gmail.com

מהדורת הדפוס מודפסת בכמות מוגבלת, ברחבי הארץ. ניתן לקבל את הגיליון ללא תמורה בשליחת דוא"ל לכתובת: bs0583201525@gmail.com כמו"כ העלון נמצא באתרים: דרשו. לדעת.

הדפיסו וקחו הביתה לשבת קודש

היכל המשפט

גיליון 7 - כסליו תשפ"ד

מתוך שיעורי הפרקטיקה של רבני בית הדין שליט"א

היכל המעשה ~

האם העו"ד אמור לשלם על ההתרשלות

איך קורה שעו"ד ממולח מצליח להוציא את ר' שלמה עדין הנפש משלוותו. מהם הנקודות הקריטיות שחשוב לתת מענה בכל חוזה סטנדרטי ■ האם עו"ד חרדי אמור לדאוג לענייני הדת שבין הקונה למוכר ■ האם יש קשר בין חוזה דירה להיתר עיסקא. ■ והאם יש להקפיד על נוסח היתר עיסקא מסויים.

הכל מוכן לשביעות רצון כל הצדדים, המחיר, התשלומים נוחים, ברוך ה' כבר ניתן לחתום על החוזה, זמן רב בירר שלמה המוכר על עו"ד טוב שיערוך עבורו את חוזה מכירת הדירה, סיפורים רבים כבר הספיק לשמוע על תקלות כאלו ואחרים שחוו אנשים במכירת דירה, והוא שנאלץ בלית ברירה למכור את דירתו בשל חובות מצטברים, לא מחפש צרות נוספות, עדיף לשלם עוד כמה אלפי שקלים לעו"ד טוב ולחסוך אח"כ כאב ראש גדול יותר, ובפרט במקרה דנן כאשר מדובר בעו"ד חרדי, מה טוב, לפחות הכסף הולך למקומות טובים, לקניית ארבעת המינים, לחינוך הבנים, ועוד מצוות שבזכותי הוא יכול להרשות לעצמו, כך נהג לומר לכל המתעניינים השונים.

10.1 הצדדים מצהירים, כי הם חותמים על ההסכם לאחר שקראוהו והבינוהו לאשורו, לאחר שהוסבר להם תוכנו ומשמעותו.

11.3 פיגור של עד 7 ימים בתשלום סכומי התמורה או כל חלק מהם לא ייחשב להפרה של הסכם זה, אולם בכל מקרה, של פיגור בתשלום מעבר לשבעת הימים, תתווסף לסכום שבפיגור ריבית בשיעור שיהיה נהוג במועד הפיגור כבנק לאומי לישראל בע"מ בגין חריגה ממשגרת אשראי מאושרת בחשבון חח"ד, וזאת בנוסף לתשלום בסך של 200 ₪ (מאתיים שקלים חדשים) לכל יום פיגור, החל מן היום שלאחר שבעת הימים הנ"ל ועד ליום ביצוע התשלום בפועל, וזאת מבלי לגרוע מכל הסעדים ו/או התרופות העומדות לרשות המוכר בגין הפרה יסודית על פי דין ו/או על פי ההסכם.

בתשלום הראשון והשני הכל הלך כשורה, ועם כל העצב שבמכירת הדירה, הוקל קצת הלחץ של הנושים שדורשים את שלהם, ללא כל הבנה מינימלית למצבו הדחוק, הוא מצידו היה ממשיך את סבב הגמח"ם עוד כמה שנים, אלא שלאחרונה סיבוב הגמח"ם והמכרים החודשי לא הניב הרבה תוצאות הללו לא רצו להלוות לו מאחר שלא הכירוהו ואחרים לא רצו להלוות דווקא בשל הסיבה שכן הכירוהו באחד המקרים לאחר סבב הלוואות כושל עת רוחו עגמה עליו, אף הציע לאחד הנושים ללכת במקומו לסיבוב הגמח"ם החודשי והוא ישלם לו על כך שכר טירחא, הנושה שלא אהב את רוח העליצות החל לאיים עליו במילים לא קלות, ולכן בלית ברירה נאלץ להציע דירתו למכירה, אך כעת ברוך ה' כבר אווזים לקראת התשלום השלישי, והעניינים

- מעק הנישואין
- דבר העורך
- היכל המעשה
- מתוך כותלי בית הדין
- מהנעשה והנשמע
- שו"ת ע"י רבני בית הדין
- שואל כעניין
- חדש !!! היכל הצדק
- מכתבים למערכת

דבר הארץ ~

בשלשה דברים אדם ניכר בכוסו ובכיסו ובכעסו, אחת התופעות המעניינות בין כותלי בית הדין, הוא לראות כיצד לפעמים מוכנים אנשים לעקם ולעוות את דברי התורה ולסטות מדרך האמת, והכל בכדי להצדיק את מעשיהם.

בהדוגמאות לכך הם רבות, אך חילוק גדול יש בין אם מדובר בהצטדקות שלאחר מעשה, לבין אדם שפועל כך כשיטה, פעמים רבות אנו נתקלים בתרמויות שונות בהם נפלו אנשים, ולאחר מכן בעיון בחוזה עליו חתמו, מופיעה התרמית במלא הדרה, אלא שהחותם ברוב תמימותו לא שם לב לעניין, וטענת בעל הדין כי הכל כתוב ברור, וכי כל תנאי שבמזמון תנאו קייים.

במדד של הפסוק (בראשית ו, יא) 'ותשחת הארץ לפני האלוקים ותמלא הארץ חמס' מבואר שאנשי דור המבול כשאחד מהם מוציא קופתו מליאה תורמוסים, היה זה בא ונוטל פחות משווה פרוטה וזה בא ונוטל פחות משווה פרוטה עד מקום שאינו יכול להוציא ממנו בדין.

והקשה ר' שלום שבדרון הרי מצינו בסנהדרין (קח) כי אנשי דור המבול עברו על כל מצוות התורה ולא על הגזל בלבד, ואם כן מדוע נחתם דינם רק על הגזל ובפרט כאשר גזלו רק פחות משווה פרוטה.

מסביר ר' שולם שזהו עיקר העוולה, כל עוד אדם מכיר בחטאו הרי שעדיין יש לו תקווה, אך כשאדם מצדיק את מעשיו על פי הדין, כאן כבר אין תקווה.

דורשי רשומות מסבירים בדרך צחות על פי זה את דברי הגמ' (ב"מ ל:): 'אמר ר' יוחנן לא חרבה ירושלים אלא על שהעמידו דיניהם על דין תורה' כלומר שלא נהגו על פי דין תורה, אלא שהעמידו את דיניהם על דין תורה, כדוגמת אנשי דור המבול שגזלו פחות משווה פרוטה כדי שלא יוכלו להייבם בדין.

תקנת בית השותף

קול קורא

לבקשת גדולי הפוסקים אנו נערכים לערוך בשיתוף בית הדין ומרכז הברורות 'היכל המשפט' תקנת בית משותף על פי ההלכה, הנתון מעלת הלכת רחב לנשיאים רבים, ויאפשר את המגורים המשותפים באחוזה ודירות. בהתאם ובכפוף להכרעות של גדולי ישראל בכל העדות והחוגים.

כבדי שנוכל לתת מענה רחב לכלל הקהלות הגורמים חוכך וחסור ויראות בין מרכזי הבית השונים. בקשתנו ששוהה בפני הציבור, למי שיש כידו וקורתו של גדולי ישראל לתת עליהם את הדעת בתקנת שכות. בנין:

מצלמות בשטחים המשותפים / מרפסות ללא אישור / מחסנים ומקלטים / נחלת תפעים שאינם בשימוש בשטחים המשותפים / פינוי בנין / תמ"א 38 / חוספת דיריים / מעלית / חסקות / ועוד שאלות נושאים תגורמים למתחת בית דיורי הבניין.

נא לשלוח לכתובת המייל שהוקמה לעורך בנין זה: b0733831747@gmail.com

כמו כן ניתן להשאיר הודעה ברורה בקיו מערכת בית הדין [0733831747](tel:0733831747) (שילוחה 9).

תחודגעת זו או פונים לרובים והדיונים הנכבדים שליט"א שכבר כתבו מאמרים ופסקי דין בנושאים אלו, אם יעזרו לשלוח המאמרים ופסקי הדין הנכבדים. על מנת שנוכל לערוך ולחללם בתקנתנו

בברכה רבה
מ' מוכריות

ג.ב. קבלנים ויוזמי בנייה שמעניינים לחיות חיים טובים ונעימים מוזמנים לכתוב ולהתקשר

הזמנה לחתרות כתיבה תורנית

בונים אלו אנו נערכים להזמנתם לשלוב חלוקת וליבוני העשאים על פי ההלכה לשם כך כותלים העוסקים בלימוד חו"מ הלכה למעשה מוזמנים להצטרף לפרוייקט נעני המבול או נעני ביהמ"ס יוכלו לפנות למוכריות בניין b0733831747@gmail.com לקבלת החומר והתקנת (המיום מועד עם לרובים ודיונים פרטיים)

פרס שני 2000 ₪
פרס ראשון 3000 ₪
פרס שלישי 1000 ₪

יתכנו מספר זכיות בכל פרס, בכפוף להחלטת ועדת הכותבים

לווה שנותן למלווה מתנה בגלל שתי סיבות, גם מסיבה אחרת וגם בגלל ההלוואה, ומחמת כל סיבה לחודה גם היה הלווה נותן את הדבר למלווה, האם הדבר מותר?

[לדוגמה: לווה שאומר למלווה תודה רבה, והיה אומר הלווה למלווה את התודה על עצם הרצון הטוב גם אם המלווה לא היה מלווה לו בפועל מחוסר אפשרות, אלא שכיום המלווה כן הלווה ואומר הלווה את התודה גם על הרצון הטוב וגם על ההלוואה בפועל, האם הדבר אסור?]

אם נותן זאת בפרהסיא, אסור. ואם עושה זאת שלא בפרהסיא, אם היה רגיל לתת לו גם לולא ההלוואה, מותר, כמבואר בשו"ע (סימן ק"ס סעיף ז) שצריך המלווה לזיזר מליהנות מהלווה שלא מדעתו, כל זמן שמעותו בידו, אפילו בדבר שהיה עושה לו אף אם לא הלווהו. אבל אם נהנה ממנו מדעתו, מותר בדבר שהיה עושה לו אף אם לא הלווהו. ובלבד שלא יהא דבר של פרהסיא, כגון לדור בחצרו ולהשתמש בעבדיו.

[אמנם הש"ך (סימן קסו סק"א) כתב בשם הרא"ש שיש מפרשים שבאופן שידוע שקודם ההלוואה היו אוהבים זה את זה כל כך שהיו משאילים חצר זה לזה אם היו צריכים, מותר להשאיל בפרהסיא גם לאחר ההלוואה, ואינו אסור אלא רק בסתם בני אדם. וכן פסק בחכמת אדם (כלל קלא סט"ז) להלכה, שאם הדבר ידוע שהיה עושה כן אף בלא ההלוואה, מותר אפילו בדברים שבפרהסיא. אבל המהרש"ל כתב שאין להתיר באופן זה אלא דברים שאינם של פרהסיא. וכן פסק בשו"ע הרב (סי"א) שבדבר שבפרהסיא אסור אפילו אם היה עושה כן גם בלא ההלוואה, וביאר בטעם הדבר, שכיון שהוא דבר שנראה לכל, ואין הכל יודעים שהיו אוהבים כן זה לזה מקודם, הרי זה נראה כריבית. ולהלכה נראה מדברי השו"ע שבפרהסיא אסור].

וראו להעיר כי כל האיסור בפרהסיא כאשר ידוע לאנשים מהלוואה זו, והם יסברו שזה ריבית. אבל בזמן הזה אין הוצאת קול להלוואה אפי' היא נעשית בעדים, וכבר העיר כן הנהניבות שלום סי' קס סעי' ח ס"ק ז.

לגבי אמירת תודה רבה, בשו"ע הרב כתב שאסור להודות, וגם אמירת תודה היא בכלל ריבית דברים. וכן מבואר בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"א סי' פ). אף פוסקי זמננו סבורים אין איסור לומר תודה רבה, כיון שאין כוונת המלווה להחזיק טובה כלל, אלא שזוהו מדרך הנימוס (ראה נתיבות שלום סימן ק"ס סעיף יא סק"ג אות ז בשם הגרי"ש אלישיב, ריבית לאור ההלכה פ"ח ס"ג סוף הערה ח בשם הגר"צ אבא שאול). [והגרשו"א (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' כז אות א) כתב שבאמירת תודה אין ברכה, אלא הודעה שהוא מודה בכך שהמלווה עשה לו טובה ואינו כפוי טובה. וכיון שבאמת אסור ללווה לכפור בטובתו של המלווה, וחייב להחזיק לו טובה על הלוואתו באופן שאין בו איסור ריבית, ממילא גם באמירת תודה, שמגלה דעתו על כך שהוא מכיר בטובתו אין איסור משום ריבית דברים, ולא אסור חכמים אלא שאילת שלום שהיא ברכה למלווה, והוא הדין בשאר ברכות. אלא שהגרשו"ז עצמו חזר בו מדבריו כפי שנדפס במהדור"ח בהערה ע"ג הגליון שם].

המוכר רוצה לבטל את המכר ולהחזיר לי את כספי, הדיינים המשך בעמוד 3

מסכים לאחרי

נא לראות הזמנה זו כאישית

בעלון מס' 5 פורסמה שאלתו של יהודי שלא היה מרוצה מתפקוד המלצרים ורצה בשל כך לנכות משכרו של בעל הקייטרינג. כבעל קייטרינג מפורסם בציבור החרדי הנני רוצה להביא תמונת מצב שונה מזווית ראיתי, מניסיוני העשירי אחת הדילמות הקשות לפני סגירת אירוע היא, כמה מנות להזמין, מצד אחד אף אחד לא רוצה להגיע לאי נעימות מחוסר מנות, מצד שני כולם רוצים לחסוך, ולא להזמין מנות מיותרות. ישנם מקומות בהם נהוג לאשר הגעה לאירוע, ובכך חוסכים את כאב הראש הזה, אך בציבור שלנו זה עדיין לא נכנס כל כך. לצערי הרב פעמים רבות אני נתקל באירועים שבפועל מגיעים כמות כפולה של אנשים ממספר המנות שהוזמנו, ובפועל כל האשמה נופלת על הקייטרינג, שבסך הכל מנסה לעשות את המקסימום לפי הנתונים הקיימים. לפני תקופה ניהלתי שיחה עם ידיד בעל דפוס, והוא סיפר שלי שבענף שלו זה בדיקת הפוך, שם בדרך כלל אנשים מבצעים הזמנה כפולה של הזמנות

מעבר לנדרש. ידוע הסיפור על אותו ידיד רחוק ששלח הזמנה לידידו בכדי שזה האחרון לא יפגע, ואותו ידיד הגיע לחתונה על מנת שהראשון לא יפגע. וכך יוצא שאנשים שולחים הזמנות ללא כל חושבים, רק בכדי שהמקבלים לא יפגעו, ועוד ישנם מחמירים המגדילים לעשות כשכותבים בבית הכנסת נ'א לראות הזמנה זו כאישית. מה לעשות שישנם אנשים שאכן רואים הזמנה זו כאישית ובאים לחתונה, למרות שכל ההיכרות ביניהם מסתכמת בכך ששניהם מקדימים לבוא לבית הכנסת ולהיות מעשרה ראשונים המקבלים פני השכינה. וזה עוד לפני כל בעלי השמחה המשניים שבד"כ לא לוקחים אותם בחשבון כמו המנגנים השונים, הצלמים, שגם צריכים לאכול, מה הם לא בני אדם! הם באו לנגן או לאכול, (ומי מדבר על המלצרים בכלל) אני לא בא בטענות על עובדות שהושרשו בציבור. אך בפעם הבאה תקחו את הכל בחשבון, לפני שאתם מחליטים כמה מנות להזמין.

בשמחות תמיד

מדור זה עוקב אחרי סכסוכי שנים, ומטרתו להציג בפניכם את שני צידי המתרס, ולהביא תמונת מצב מרתקת ונקודת מבט שונה.

היכול

תשלום יתר על שימוש במעלית

תקופה ארוכה שאנו חשים כי אחד השכנים, עינו צרה בהצלחתנו, זה התחיל בבקשת תרומה עבור משפחה קרובה, זה המשיך בכל מיני משפטים כמו 'טוב אתם יכולים להרשות לעצמכם', ועוד כיוצא בזה. החלטנו לתת לזמן ולהיגיון לעשות את שלהם, השבוע הוברר לנו כי טעינו, לפני כשבועיים התקיימה אסיפת דיירים, בה הוחלט להעלות את סך הגביה החדשית, לאחר אותה אסיפה, זרק לכיוונינו השכן, 'אולי תקחו על עצמכם את העלויות הגבוהות', מבט עמוק אל תוך עיניו השתיק אותנו, ובכך חשבנו שהעניין הסתיים. אלא שהשבוע פנו אלינו מוועד הבית בטענה שמאחר ואנחנו מנהלים בביתנו חנות תכשיטים ומטבע הדברים הלקוחות משתמשים במעלית, משכך לאחר התייעצות רבתית הוחלט כי עלינו לשאת בנטל התשלום, כפול מכל דייר אחר. טענה הגיונית, אלא שאם באמת נחלק את התשלום לפי שימוש, אותו השכן שיש לו בלע"ז 12 ילדים, משתמש במעלית יותר מאתנו ומכל הלקוחות שלנו יחד, האם הדין שונה בגלל שזה חנות.

לפני שנה לערך, לאחר שנים של סחבת וניסיונות גישור בין השכנים, סוף כל סוף עשינו מעלית בבניין שלנו. בשונה ממקרים רבים בהם חלק מהשכנים מתנגדים לבניית המעלית, ואז נאלצים לבנות מעלית עם מפתח שרק לשכנים מסוימים ישנה אפשרות לעלות במעלית, מה שגורם למתח נוסף בין דיירי הבניין, אצלינו ברוך ה' בסופו של תהליך כולם השתתפו בעלות הקמת המעלית. אלא שמה שלא לקחנו בחשבון זה העלויות הגבוהות של תפעול המעלית אם זה ברמי אחזקה או תשלום חשבונות החשמל המנופחים. באחד השיחות העלה אחד השכנים את הטענה שנשמעה צודקת למדי, טענתו הייתה כי מאחר ומשפחת כהן מקומה שלישיית מנהלים בביתם חנות תכשיטים מצליחה, אין כאן חלילה צרות עין בהצלחתם, אך צריך לקחת בחשבון שכל לקוח שלהם עובר קודם כל במעלית, ומשכך עליהם לשלם על אחזקת המעלית, יותר מדייר רגיל

תגובות למדור זה ניתן לשלוח ל b0733831747@gmail.com

יהודה זמר במקצועו תובע את אברהם כהן מעסקני העיר בגין אירוע שהתבטל, וגרם לו לטענתו הפסד בנוסף למניעת הרווח שנמנע בשל הביטול הבלתי צפוי.

מקרה הנידון

אברהם כהן (שם בדוי) מהעסקנים היותר מוכרים בעיר הזמין את יהודה (שם בדוי) כזמר לחתונת בנו, מאחר ובכל אופן מדובר באברהם כהן הרי שיהודה נענה להזמנה, וביטל הופעה אחרת לשם כך.

סיבות מסיבות שונות הביאו את אברהם כהן לבטל את הזמנתו של יהודה כזמר באירוע, לטענת יהודה הביטול היה במועד סמוך מאוד לאירוע מה שלא אפשר לו אירוע אחר, בנוסף טוען יהודה כי מאחר ובעצם ההופעה בחתונה שכזו, יש פרסומת לזמר, הרי שבשל ביטול הזמנתו נמנע הפרסום, ובפרט כאשר לשם כך ביטל אף הוא הזמנה לאירוע אחר מה שבאירוע עשה לו קצת שם רע. כעת תובע יהודה הזמר את אברהם כהן את מלוא הסכום כפי מה שסוכם, ובנוסף על כך דורש פיצויים על הנזק שנגרם לו בשם הרע ובפרסום שנמנע.

טענת הנתבע

אברהם כהן טוען כי מכיוון שהביטול נעשה שבעה ימים לפני מועד האירוע, כמו כן סיבת הביטול לא הייתה תלויה בו, משכך אין לו לשלם את המחיר שסוכם, ובוודאי שהוא לא אמור לשלם תשלום כלשהו עבור הפרסום שנמנע מיהודה, מאחר ואין זה מתפקידו לספק שירותי פרסום, ומה שטען שבשל כך הסכים לוותר על האירוע השני אליו הזומן, ומשכך חושש הוא לשם הרע שיצא עליו בשל כך, זו ודאי אינו אשמתו, והכל נעשה על פי בחירתו של יהודה, ובכל אופן מהיות טוב הוא מוכן לשלם איזה פיצוי קטן.

טענת התובע

אמנם הודעה מראש של שבוע נשמע זמן סביר להודעה על ביטול, אך בענף זה שבוע הוא זמן מאוד לא סביר כי בדרך כלל אירועים כאלו נסגרים חודשים קודם לכן או לכל הפחות שבועות קודם לכן.

צדדי הנידון

יש לדון האם מותר היה לאברהם כהן לחזור בו מהסיכום בינו לבין יהודה,

אמנם כתב הרמ"א בחו"מ (סי' רד סעי' יא) אע"פ שבדברים בלא מעות יכול לחזור בו וא"צ לקבל עליו מי שפרע מכל מקום ראוי לאדם לעמוד בדיבורו אע"פ שלא עשה שום קנין רק דברים בעלמא וכל החזור בו בין לוקח בין מוכר אין רוח חכמים נוחה הימנו. ועל אף דברי הסמ"ע כי דין זה שייך גם בשכירות פועלים כמבואר בסמ"ע, עם כל זאת הדיינים השתכנעו שסיבת הביטול הייתה מוצדקת, למרות שלא מדובר באונס, (אין באפשרות הצדדים להרחיב בזה), ומשכך יש להקל בזה כמבואר בשו"ת חתם סופר (סימן קב) טענת התובע לקבלת פיצוי מוסכם בשל הפרסום שנמנע ממנו אינה קבילה, מאחר ומדובר במניעת רווח ולא בהפסד ברור, גם השם הרע שיצא לו לטענתו, נגרם לו אך ורק בשל פזיזותו ואין לה כל שייכות למזמין האירוע.

מצד שני מאחר והנתבע הודיע לתובע על ביטול האירוע, רק שבוע קודם לכן, אם כן יש לבדוק את טענת התובע, כי בענף זה שבוע הוא פרק זמן שאינו סביר למצוא אירוע אחר, ואם צדקו דבריו

יש לחייב את הנתבע בתשלום, מאחר והוכח למעלה מכל ספק שהיה לתובע הצעה אחרת, וכמבואר בשו"ע חו"מ (סי' שלג סעי' ב) שבאופן כזה שהיו נשכרים אמש ועכשיו אינם נשכרים כלל ה"ז כדבר האבוד להם ונותן להם שכרם כפועל בטל, ואם כן עכ"פ מחוייב הנתבע לשלם להם כפועל בטל, מאחר והביטול לא נובע מאונס כאמור,

לטענת הטוען רבני, מקרה ספציפי זה שונה מהאמור בשולחן ערוך, ומשכך במקרה דנן על הנתבע לשלם לתובע שכר מלא, ולא רק שכר כפועל בטל. מקור ההלכה לתשלום כפועל בטל, מתבססת על אומדן הנזק שנגרם לתובע, ואומדן הדעת של חז"ל היא כי פועל סטנדרטי היה מוכן להוריד קצת במחיר בכדי לישב בטל ולא לבצע את עבודתו, ומשכך באופן שבפועל באמת לבסוף הוא לא עבד מחמת הביטול, הרי שהפסדו לא התבטא רק באותו הסכום שהיה מוכן לקבל.

אך מצאנו בגמ' (ב"מ עז.) מקרה שמבטל העיסקא יצטרך לשלם לתובע סך מלא, דין הגמ' מתבססת על הסברא כי סבלים שהושכרו לעבודה, לא שייך בהם טענה זו שהיו מוכנים להפחית משכרם בכדי לישב בטל, ומשכך לא שייך בהם דין זה כלל.

ואם כן במקרה דנן שברור לנו שהזמר לא היה מוכן להוריד בשכרו בכדי לשבת בבית, שהרי בעצם השירה בחתונה יש לו פרסומת, אם כן הרי שנפלה הטענה שהיה מוכן להוריד בשכרו בכדי לשבת בטל, ולכן על הנתבע לשלם את סך כל ההתחייבות.

המשך – היכל המעשה

שאלת סנין

ענו כאחד, **מה זאת אומרת ריבית?** הרי בחוזה יש סעיף שהכל הוא בכפוף ועל פי היתר עיסקא.

הקונה נשאר רגוע, לא, אין כזה סעיף.

אם כך פנו הדיינים למוכר צודק הקונה הרי שיש כאן איסור ריבית, המוכר כולו תדהמה הרי שילמתי טבין ותקילין לעו"ד שיעגן את כל זכויותי בחוזה, ומה מועיל כל החוזה אם איני יכול לגבות את המגיע לי, לפנייתו ענה העו"ד, שהוא עו"ד ולא רב ומשכך מתעסק בעניינים משפטיים ולא הלכתיים.

האם לא בשביל זה לקחת עו"ד חרדי???

וכעת יש לדון האם אכן העו"ד אמור לשאת בהפסדים, או שאכן צדקה טענתו כי אין זה באחריותו, ולא על דעת כן נשכר, ופעמים רבות שלקוחות לוקחים את החוזה לרב שיעבור עליו, והוא הלקוח לא עשה כן, ומשכך עליו תחול האחריות.

ולכן חשוב מאוד לוודא לפני חתימת כל חוזה שהוא, בין אם מדובר בחוזה לרכישת דירה, או חוזה לשכירות דירה כי הוכנס סעיף של היתר עיסקא.

באחד הדיינים שהתנהלו בבית דין מוכר, טען הצד הנתבע, כי למרות העובדה שבחוזה הוכנס סעיף של היתר עיסקא, עדיין לא נפתר איסור הריבית לגמרי, וטענתו הייתה כי מאחר ולא צויין בשטר נוסח מסויים אלא סתם נכתב סעיף 'החוזה כפוף להיות עיסקא' ומאחר וקיימים נוסחאות היתרי עיסקא שונים שלא בהכרח יש בהם לתת מענה לעיסקא הצפופית שנידונה.

כראיה לדבריו אף הציג הנתבע שטר היתר עיסקא מיושן שאין בו בכדי לפתור את חששות הריבית שבאותו חוזה, וא"כ למרות שכבר היה סעיף היתר עיסקא, עדיין לא הועיל לפטור את חששות הריבית מאחר ולא פרטו את הנוסח האמור.

אשר על כן יש לתת את הדעת לנקודה חשובה זו, ומעתה יקפיד להכפף את החוזה לנוסח היתר עיסקא מסויים, כדוגמת היתר עיסקא ברית פנחס וכיוצ"ב.

בגיליון האחרון פורסמה שאלתם של שכנינו היקרים מהקומה העליונה, לאחר אין ספור פעמים שנפלו לחצר ביתנו כל מיני חפצים ולכלוכים החלטנו לעשות לדבר סוף, בתחילה פנינו אליהם בנועם על מנת לבקש שיעילו בטובם לעשות איזה מעשה, אם על ידי פריסת רשת או כל מיני פתרונות אחרים, על מנת למגר את התופעה.

בתחילה ניכר היה שהם מנסים קצת אי אלו פתרונות, אך לא ארך הזמן והדבר חזר על עצמו ועוד בתדירות גבוה יותר, כפיצוי על התקופה בה תדירות שלחת המתנות משמים פחתה.

בצר לנו ניסינו בצעדים נוקשים יותר, ולאחר שכלו כל הקיצים נאלצנו להודיע להם חגיגת כי מעתה כל חפציה יושלכו לפח השכונתי, ומעתה שוב לא יצטרכו לעמוד בבושה ולבקש את החפצים שלהם, אלא יוכלו הם לגשת היישר אל פח האשפה ולאסוף את חפציהם בנחת.

לאחר תקופת ניסיון שהוכיחה את עצמה בירידת כמות האשפה שנערמה במרפסת ביתנו, פנו אלינו השכנים בטענה כי טבעת יקרה נפלה לחצר ביתנו, ניסינו לחפש, ומשלא מצאנו נאלצנו להשיב את פניהם ריקם, לפני כשבועיים ראינו בתיבת הדואר את העלון הנפלא, בתחילה לא יחסנו לכך חשיבות אך לאחר שבנם של השכנים שאל את בנינו הקטן האם כבר קראנו את העלון נוכחנו לראות את שאלתם מתנוססת לתפארה בינות עמודי הגיליון, כנראה בכך רצו להפנות את תשומת לבנו לעובדה שיש כאן שאלה ואולי אנחנו חייבים לשלם להם.

לאחר שראינו שגם שיטה זו למרות ההצלחה עדיין טומנת בחובה סיכונים החלטנו לאסוף מידי שבוע את האשפה ובמקום לזרוק לפח השכונתי, פשוט להניח ליד דלת ביתם, אלא שהשכנים שכנראה לא למדו הלכות ריבית החליטו להחזיר לנו את ההלוואה בתוספת האשפה שלהם. (כמובן לאחר שוידאו שאין שם חפצים יקרי ערך).

שאלתינו מהי באמת הדרך בה אנחנו אמורים לנהוג, האם עלינו לקבל באהבה את העניין כגזירה משמים, ולהמשיך לאסוף עבורם את כל אוצרותיהם, ולשמור זאת עד שיזכרו שחסר להם החלק הספציפי בפלימוביל.

זכורני ששמעתי פעם סיפור על משכיר שהתעקש עם השוכר שיצבע את הדירה לאחר העזיבה כאמור בחוזה, למרות שהשוכר צבע את הדירה חודש קודם לכן, ואחד הדיינים השיא לו עצה כי מאחר ולא כתוב באיזה צבע עליו לצבוע, הרי שיכול לצבוע את הדירה בשחור, האם גם במקרה דנן ישנה איזה דרך יצירתית לפתרון הבעיה.

תשובות למדור זה ניתן לשלוח במייל המערכת (ולצין עבור שואל כעניין)

בית הדין בצל המלחמה

טיל שעשה פשרה בין שני בעלי הדין. ♦ הוויתור על מאתיים וחמישים אל"ש. ♦ הקבלן שלא מצליח לעמוד ביעד ♦ הפצמ"ר שביטל את הצורך בדין. ♦ ביטל הזמנת הציציות בעקבות תרומה שהתקבלה ♦ ומה רצה השייח מרבני בית הדין.

החל משאלתו של יהודי העוסק במלאכת קשירת ציציות רבות בשנים, וכעת נקרא לעבוד שעות נוספות עבור חנות יודאיקה אלא שבשל עודף התרומות שהגיעו התייתרה ההזמנה ומשכך התייתרה עבודתו.

שאלה נוספת שעדיין לא הוכרעה מדברת על קבלן שלא עמד ביעדים, בשל חוסר כוחו אדם, אלא שטענת הלקוח היא שלא מדובר במכת מדינה מאחר וישנם חברות קבלניות המעסיקות עובדים יהודיים בלבד והם ממשיכים את עבודתם כבימי שיגרה.

שאלה מעניינת הגיעה על ידי תושב חו"ל ששוכר דירה בארץ, ובשל המלחמה התעכב מלחזור ובינתיים התברר לו שהמשכיר השתכן בדירה, וכעת דורש ממנו תשלום שכירות עבור תקופת השימוש.

במקרה אחר יהודי שחזר בתשובה בעקבות המצב בארץ החליט לוותר לחברו ריבית על סך 250000 אל"ש טבין ותקילין ללא כל תמורה מצדו של החייב.

תוך כדי דיון נוקב בין שני בעלי דינים, שותפים לשעבר, נשמעה אזעקה, כמובן שכולם נכנסו אל תוך המרחב המוגן, תוך כדי ההמתנה ליציאה פנה הנתבע לתובע באמירה שיש בה חצי שאלה חצי עובדה, היית רוצה שיפול עלי טיל כעת, התובע שהיה בתחילה מופתע מאמירה, הפטיר לאחר זמן מה, חלילה וחס, אם תמות מי ישלם לי את החוב, ואז פרצו הצדדים בצחוק משחרר שהפסיר את האווירה ביניהם, מה שהביא תוך זמן קצר לפשרה לאחר שלוש דיונים ואמירות קשות בין הצדדים.

במקרה אחר, זה זמן מה מתנהל דיון בבית הדין בין דייר שוועד הבית החליט לקראת חג הפסח לפנות את כל חפציו (גרונטאותיו) מהמקלט המשותף, הדייר שסבר שמכונת הכביסה אותה ירש מאמו שכבר הפסיקה לעבוד זה עידן ועידנים יש לה ערך מוסף או כל מיני טענות על חפצים יקרים שהיו לו במקלט והושלכו לרחובה של עיר, החליט להגיש תביעה לבית הדין על הנוק הרב שנגרם לרכושו, כראיה לשוויי הביא את העובדה כי פחות מחצי שעה לאחר שהוצאו אוצרותיו מהמקלט כבר לא היה ניתן למוצאם באזור, הללו נחטפו על ידי ילדי החמד שנערכו לקראת מדורת ל"ג בעומר או על ידי עובדי העירייה החרוצים, הזריז ביניהם נשכר.

בימים אלו לאחר שנפל פצמ"ר היישר אל תוך מבנה המגורים שלהם וחייהם ניצלו לאחר ששהו במרחב המוגן, אזי החליט להסיר סוף כל סוף להסיר את תביעתו משולחן בית הדין.

אם בימי שיגרה מופנות ביום עשרות שאלות לדייני בית הדין באמצעות קו המשפט, הרי שבעיתות מלחמה כמות השאלות מכפילות ומשלשות את עצמם, לשם כך בשבוע האחרון השלימו במזכירות בית הדין את הערכות לקבלת עומס הפניות, ובימים האחרונים גוייסו למערכה רבנים ודיינים נוספים מתוך מערכת בית הדין כמו כן התווספו שעות מענה וכעת ניתן מענה מורחב. כרך שלם של שאלות מעניינות ועובדות מרתקות אשר בימי השיגרה אינם מגיעים אל פתחו של בית הדין. ניתן להוציא על הנעשה בימים אלו בין כותלי בית הדין.

**בית הוראה ומרכז הבוררות
לדיני ממונות
היכל המשפט**
בנשיאות הגאון רבי נפתלי נוסבום שליט"א

הרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות
בשורה משמחת לשוחרי עולם המשפט

בימים אלו נפתחה ההרשמה לקבוצות השימוש המעשי להכשרת מוצי"ם ובוררים, בדיני ממונות שעל ידי בית ההוראה ומרכז הבוררות היכל המשפט בנשיאות הגאון הגדול רבי נפתלי נוסבום וגדולי הדיינים שליט"א

שיעורים מיוחדים ומרתקים בהנעשה בבית הדין
על ידי הגאון רבי צבי ברוורמן שליט"א
ועוד מגדולי הדיינים

שיעורים בפקטריקה המעשית מתוך עולם בית הדין
על ידי הרה"ג **מיכאל חיים רוטמן שליט"א**
מ"צ בבית ההוראה
ועוד מומחים כל אחד בתחומו

דגש על נושאים אקטואליים
עריכת חוזים וניסוחם - הבנת חוזים - נזקי בניה - נזק לרכוש מבוטח - תאונת דרכים ותאונות עבודה - הלוטות על 'מאכערים' - זכויות יוצרים - הסכמי שיתוף - פירוק שותפות - צווי בית משפט - פירעון חוב על ידי הורשים - כיטול צוואת אב על ידי האם - מנהל עובד בקיום צוואה - בנים מאומצים - שינוי אחר השלשה - סדר הלקות נכסים - הרכיב בית דין ודין יחיד - דיונים שאינם מצריכים דיונים משפטיים - נסיון גישור - טענת פסלות דין ועילות הפסילה - מעמדו של טוען רבני - ייצוג בעלי דין בקבוצות רמישה - סרבני בית דין - שוק ההון - כרטיסי אשראי - מערכת הבנקאות - עסקאות כרטיס - צ'ינג'ים - גמחים - היתר עסקא - פינוי שוכר - תאריך עברי ולועזי - מונטיון בחנות - אונאת גנרלין - שכירות עובדים ועוד.

השיעורים יתקיימו אחת לשבוע למשך שנתיים וחצי • חומר עיוני ומסכם • עבודה מעשית בתיקי דיונים • מצגות מתוך עולם בתי הדין • בסיס המחזור ולפי החלטת הרבנים ישובצו הלומדים כרבנים ובוררים בבית הדין ובית ההוראה היכל המשפט ויוכתרו בכתר תעודת 'דין ידן' על רוב שו"ע חו"מ' ותעודת 'יורה יורה' על הלכות ריבית על ידי גדולי הדיינים בדורינו

לפרטים והרשמה 052-769-3399

יזמן מחדר לדיינים • קבלת כתבי התענות וסיכומם על ידי ספרא דריינא • קבלת סיכומי הדיינים
קבלת פסק ממונק' מדיינים ודיינים ע"י שבעינים מדיינים • אפשרות ערעור ע"י שבעינים

כתובת רחוב שקלוב 13 הר טף ע"ה"ק ירושלים ת"ש 5778 • מערכת 0733831747 • מייל heychalhamishpat@gmail.com
Address: 13 Shchlov Street, Har Nof, Jerusalem, Israel • System: 0733831747 • Email: heychalhamishpat@gmail.com

הודעה חשובה

לקביעת תור לדיינים ובוררים בדיני ממונות וריבית ניתן לפנות למזכירות בית הדין בקו המשפט 0733831747 שלוחה 4

~ * ~

בשל ריבוי השאלות לאור המצב הביטחוני ביטול עסקאות והוסר כוחו אדם הרהבנו את המענה הרבני והתווספו דיינים חדשים ושעות מורחבות ניתן לפנות לקו המשפט בשלוחה 1

כמו ניתן להפנות שאלות בקו המשפט שלוחה 3

הוצאות הגיליון נתרמו

מה גם אתה שותפות קבועה בהפצת הגיליון

מעוניינים להפיץ את העלון, מעוניינים לתרום, מוזמנים להתקשר

0527163727

נתרם על ידי הר"ר יהודה כהן הי"ו לרגל השמחה במעונו באירוסית בתו

לע"ג הרבנית עלקא רוטמן בת גה"צ רבי עמרם בלויא נלב"ע כ' כסליו תשפ"ג נתרם ע"י נכדה מורינו הגר"מ רוטמן

נתרם לעילוי נשמת הרה"ח ר' ישראל משה בהרה"צ ר' אלכסנדר סנדר ת.צ.ב.ה.

נתרם על ידי הרב אליהו שטיין שליט"א להצלחה ושמירה לעיונה

נתרם לעילוי נשמת כ"ק האדמו"ר רבי יעקב בן הרה"צ רבי יצחק דוד מפשעווארסק

ברכת מזל טוב להרה"ג ר' שמואל לוי לרגל היכנסו בנו לעול תורה ומצוות המאחלים חברי חבורת חו"מ

היה זה הערב

אירועי
בשבת
ע"פ

ב"ה | הרה"ק ר' אברהם דוב בן ר' דוד מאוריטש זיע"א [הבת עין] | יומא דהילולא י"ב כסליו תר"א

"די שטיינעך לייקטן ווי ברייאנטן"

קדר היה לאוריטשער שאם נזדמן אצלו יהודי מארץ הקודש לא היה זו מחבבו ומלדלות הימנו פרטי פרטים מהנעשה בארץ הקודש, ומתחנן היה שיהזור ויספר שוב ושוב את כל הנעשה בה. יום אחד נקלע לויטאמיר בה התגורר האוריטשער שד"ר [שלוחא דרבנן] שבא לאסוף כספים עבור עניי ארץ ישראל. כמנהגם של השד"רים שהיו מרבים תאר ותיאורים אודות הקדושה החופפת על אבניה של ארץ הצבי ומראות אלקים הנגלים לעיני כל יושביה, היה אף אותו שד"ר מאריך לתאר באזני רבינו מעלתה של הארץ הטובה שהנחיל הקב"ה לאבותינו. היה הולך השד"ר ומונה שבחה בפני רבינו, שיבר את אזני אודות המקומות הקדושים כשהוא מוסיף על דבריו נופך עז מלשון הזהב בה חננו ה'. 'מה אומר לכם רבי אמר השד"ר בירושלים עומד על תלו הכותל המערבי שריד בית מקדשנו, ובו שומעים את השכינה שמעולם לא זזה הימנו כשהיא מייללת על בניה, לא הרחק מירושלים על דרך אפרתה היא בית לחם עומדת רחל אמנו וממאנת להנחם ובת קול משיבתה ואומרת 'מנעי קולך מבכי', בחברון קברי האבות והאמהות המבקשים רחמים בעד בניהם, וכך היה הולך השד"ר ומונה באזניו את כל המקומות הקדושים קברי התנאים והאמוראים. האוריטשער ישב כל העת ובלע כל מילה היוצאת מפיו כדג הצמא למים, לבו התרחב לשמע הדברים, ועיניו זלגו דמעות מרוב התרגשות. השד"ר כילה את דבריו אך רבינו טרם שבע משמוע, וחילה את פניו שיוסיף ויגיד את דבריו. מאחר וכל לשון של שבח ותהילה שייכול היה לומר כבר הוציא מפיו, הרי שספו תמו מילותיו ולא נותר לו לומר כי אם: 'מה אומר ומה אדבר, אפילו האבנים המתגוללות ברחובות ארץ הקודש מאירות הן כספירים ואבנים טובות. משפטו זה האחרון הצית את הניצוץ בלבו של רבינו שהבעיר אחריו את כל רוחו ונשמתו בלבת אש גדולה לעלות ולחונן את ארץ הקודש. ראשית דבר, נסע רבינו ליטול עצה מן הזקנים שבאותו דור, להיפרד מהם וליטול ברכת הדרך. את מסעו פתח בטשערנאביל אצל רבו ורעו רבי מרדכי המגיד מטשערנאביל. אל האוריטשער נלוו מקורביו ואנשי ביתו. חסידיו שהיו קשורים אליו בכל נימי נפשם חשבו בלבם להניא את רבינו ממהשבתו זו אשר חשב, על ידי שיאמרו לרבי מרדכי כי רבם זקן וחלש והמסע המפרך עד ארץ ישראל עלול להיות מסוכן עבורו. רבי מרדכי שמע לדבריהם והגיב על אתר: 'וכי סבורים אתם שאיני רואה כי הוא זקן וחלש, אך מי אם לא הוא יעלה לארץ הקודש'. רבי מרדכי הוסיף וביקש: 'בהגיעך על ציון התנא רבי שמעון בר יוחאי מלא את עיניו בדמעות שיחיש את ביאת משיח צדקנו, כי אילו הייתי בא לשם בעצמי אזי שובר הייתי את מצבתו ובלבד שיחיש את ביאת המשיח'. [ובלשון קדשו: איהר וועט דאך אודאי זיין ביי רבי שמעונען, זאלט איהר אויסווייגען די אויגן נישט דינע אויגן, נאר זיינע אויגן און זאג איהם אז א מזל האט ער אז איך קום נישט צו איהם, ווייל ווען איך וואלט געקומען וואלט איך איהם אויפריסן דעם קבר פארוואס ער זעהט נישט משיח זאל שוין קומען]. רבינו ביקש מרבי מרדכי שיתן לו מטבע לשמירה דרך, ורבי מרדכי הבטיח שישלח לו את השמירה לעיר הנמל אודסה. כשהוא מלווה בעידודו וברכתו נפרד רבינו מרבי מרדכי. האוריטשער הגיע לאודסה, אך טרם נפנה אל הנמל, בינתיים שכר אכסניה והמתין ל'שמירה' אותה הבטיח לשלוח אליו רבי מרדכי מטשערנאביל. יום חלף, יומיים, והשמירה אותה הבטיח רבי מרדכי בוששה מלהגיע. באודסה התגורר חסיד מופלג מחסידי הרבי מטשערנאביל ושמו רבי יעקב הלפרין, אמר האוריטשער בלבו, מן הסתם שלח הרבי את השמירה אל אותו חסיד לביתו, אלך שמה ואבקשנו. הלך לרבי יעקב ושאלו האם רבי מרדכי שיגר עבורו שמירה, רבי יעקב השיבו דבר שלא, רבי מרדכי לא שלח אליו מאום, באכזבה עוקה עזב את ביתו. המושך בעמ' ב'

ארבעער - 0534125700

משיח זאל שוין קומען]. רבינו ביקש מרבי מרדכי שיתן לו מטבע לשמירה דרך, ורבי מרדכי הבטיח שישלח לו את השמירה לעיר הנמל אודסה. כשהוא מלווה בעידודו וברכתו נפרד רבינו מרבי מרדכי. האוריטשער הגיע לאודסה, אך טרם נפנה אל הנמל, בינתיים שכר אכסניה והמתין ל'שמירה' אותה הבטיח לשלוח אליו רבי מרדכי מטשערנאביל. יום חלף, יומיים, והשמירה אותה הבטיח רבי מרדכי בוששה מלהגיע. באודסה התגורר חסיד מופלג מחסידי הרבי מטשערנאביל ושמו רבי יעקב הלפרין, אמר האוריטשער בלבו, מן הסתם שלח הרבי את השמירה אל אותו חסיד לביתו, אלך שמה ואבקשנו. הלך לרבי יעקב ושאלו האם רבי מרדכי שיגר עבורו שמירה, רבי יעקב השיבו דבר שלא, רבי מרדכי לא שלח אליו מאום, באכזבה עוקה עזב את ביתו. המושך בעמ' ב'

והמתין עוד ימים מספר בכליון עינים ובקוצר רוח לבואו של השליח, אך חלפו שבוע ושבועיים והשליח נושא השמירה טרם בא. היות ולא רצה לכלות את זמנו לריק, משעברו שבועיים עלו הוא ובני ביתו לאניה המפלגה לארץ האבות. הים התכול נפרש למלא מראה העין, וגליו השקטים דמו להמיות לבו של הצדיק הנישא על גבם בספינה העושה את דרכה בו. ביום הראשון להפלגה טייל האוורטישער על סיפון האניה, כשלתע ניגש אליו עני לבוש טלאים וביקש ממנו נדבה. רבינו פשפש בכיסו והוציא הימנו ב' זהובים והושיטם במאור פנים להלך העני. לפליאתו, סירב העני לקבל את מתת ידו באמרו כי לא די לו בזה, 'רענדיל אדום' דרש העני 'פרוטה לא פחות'. רבינו החל מתנצל בפניו כי הוא עושה כעת את דרכו לארץ הקודש, וכי בקושי יש בידו מעט מעות לצרכיו המרובים ולשכור קורת גג, אך העני בשלו, רענדיל אדום, לא פחות. ביום השני שוב ישב רבינו על הסיפון והתמוגג ברגשות קדשו בציפייה ליום בו תעגון הספינה בחופיה של ארץ הקודש, ושוב כביום האתמול ניגש העני ומבקש נדבה. רבינו שוב פשפש בכיסו והוציא רובל כסף, והושיטו בשמחה לעני. העני נותר בסרובו מיום האתמול, 'רענדיל אדום' דרש בתוקף ולא נאות להתפשר על פחות ממנו. וכך חזר הדבר על עצמו ביום השלישי והרביעי וכל ימי ההפלגה, העני מבקש נדבה, רבינו מושיט לו, והעני מסרב ליטול. כשסוף סוף עגנה הספינה בחופי ארץ ישראל, ירד העני מהספינה ואמר לרבינו: 'דע לך כי כלל לא הייתי זקוק למעותיך, וכל מה שנסעתי עמך בספינה היה מחמת שרבי מרדכי מטשערנאביל ציוה עלי ליסוע עמך לשמרך בדרך'. התישב רבינו בעיה"ק צפת ת"ו והחל לתור את הארץ. בכל מקום אליו הגיע, אם היה זה כמותל המערבי או בקבר רחל, בהלך על קברי אבות בחברון, ובפקדו את ציון הרשב"י במירון, בוהן היה היאמנו דברי השד"ר, ואם כבר זכה והרגיש את אשר מרגישים בני ציון היקרים המסולאים מפז, ולא התיק רגליו מן המקום עד אשר ראה ושמע בחוש ככל אשר דיבר השד"ר. אך טרם ידעה נפשו מנוח, כל עוד ולא באו כל דברי השד"ר על מכונם, כל עוד ולא זכה לראות את שאמר השד"ר, שאבני ארץ הקודש הרי הם כיהלומים ואבנים טובות, ולא ראה בהם כי אם אבני רחוב פשוטות. יום אחד, בין משעולי צפת, נפגשו השד"ר והאוורטישער. שמח השד"ר לראות כי דבריו עשו רושם בלב הצדיק וגרמו לו לעות לארץ הקודש, ובארשת חשיבות שאל לרבינו: 'נו, רבי, הטובה היתה עצתי?', פניו של רבינו הפיקו תוגה, ובצער רב סח לו את אשר עם לבו: 'אכן, היטבת ככל אשר דברת, נכונים היו דבריך אודות המקומות הקדושים, אמנם מצאתי בארץ את הכותל ואת קבר רחל ומערת המכפלה, הכל אמת ויציב, ברם הרי הוספת כי גם האבנים שבארץ מרגליות הן, בעוד שנזכחתי לראות כי האבנים הן אבנים ולא מרגליות?'. לא עמדה לו חכמתו לשד"ר באותה עת, ותחת אשר יחזיר את דבריו אשר דיבר ויאמר כי אך לגוזמא נתכווין, ונהפוך הוא, אמר השד"ר: 'נו, צריכים להיות ראויים לכך, בכדי ליכות לראות זאת'. הדברים יצאו מפי השד"ר לפני רבינו חפו, ולא משום שזה חמשים שנה מאז שבתו על כסא למושפט שלא שמעו אנניו דברי תוכחה פולחי כליות כגון דא, אדרבה, רבינו בענוותנותו סבר, כי אם הושמו הדברים בפי השד"ר, גם אם בשגגה, מכוונים היו כלפיו, ונוסף גון על יגונו. תוך ימים ספורים שמו כולם לבם לשינוי שהתחולל, רבינו נעשה סגור ומסוגר בחדרו, ממועט ליצאת ולבוא, ותחת אשר היה מלפנים הרוח החיה בצפת, שוב לא יצא מד' אמותיו. ותושבי צפת שלא ידעו מה ארע, דאגה רבתי פשטה בלבם. חלפה תקופה מאותו היום בו הסתגר בחדרו, והנה נפתחה הדלת ובעדה נראים פניו המאירות של רבינו כשהם מלאים זיו ומפיקים נוגה. שמחה עצומה שרתה על הצדיק, ובפנים שוחקות צוה על באי ביתו לערוך סעודה לכל אנשי שלומו. השמועה בתפשטה חישה, וכל תושבי צפת מיהרו אל בית מדרשו של רבינו ומלאוהו על גדותיו, והנותרים צרו על הפתחים והחלונות. רבינו ישב בראש המסובים בפנים צופנות רו, ומפיו קלחו דברי תורה בשטף. השמחה הוקרנה גם על לב חסידיו והרקיעה שחקים. הסעודה קרבה על קיצה, אך טרם הצילו החסידים מרבינו מילה וחצי מילה לשמחה מה זו עושה. אור עוז אחד מן החסידים ור' פישל בערנשטיין שמו, וביראת הכבוד שאל לרבינו לפשרם של דברים. פני רבינו נתחייכו, ולהדה הרועם של הדממה שנשתררה פתח פיו ואמר: 'הן זכרתי ימים מקדם, בהיותי יושב בזיטאמיר... גולל רבינו בארימות את דבר המעשה, ואת כל דברי השד"ר אשר פגשו בצפת 'כששמעתי את הדברים יוצאים מפיו, ידעתי נאמנה כי מן השמים שמו אותם בפי השד"ר לעורר לבי בתשובה, וכך עשיתי, הסתגרתי בתוך ד' אמות של תורה ותשובה, והתפללתי בדמעות שלישי שאזכה לראות את קדושתה של הארץ עד שאפילו האבנים שבה מאירים כיהלומים'. את הדממה ששררה באותם רגעים ניתן היה לבתר בתער, ורבינו המשיך ואמר: 'זהיום זכיתי אכן והגעתי למעלה זו, ואומר אני לכם, האבנים בארץ ישראל מאירים כיהלומים'.

וְהוֹסִיף הַרְה"ח ר' נחום עקיבא בריזל שליט"א שדיבורים כאלו נשמעו גם מפי מרן הרה"ק ר' משה'לע מסטאלין הי"ד זיעעב"א בהיותו כאן בארץ ישראל בביקורו בשנת תר"צ כשטייל פעם עם הרה"ח ר' אפרים גוטליב זצ"ל בסימטאותיה העתיקות של עיה"ק ירושלים תובכ"א. נעצר ושאל לר' אפרים: "דו זעהסט? די ערד מיט די שטיינער לייכטן ווי בריליאנטן!".

זכותו יגן עלינו ועל כל עמו ישראל. אמן.

מנוחתו כבוד בעיר הק' צפת

וארטיים על פרשת השבוע

כח י. ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. הטעם שכפל הכתוב גם **ויצא וגם וילך**, הא היה מספיק לכתוב וילך יעקב חרנה? יייל כיוון שבסוף הפרשה הקודמת הצטווה יעקב עיני אביו ללכת לחרן (כח ב) ועיני אמו הצטווה לצאת מבאר שבע (כז מג קום ברח לך). לכן כתב כאן שקיים ב' מצוות, גם קיום מצוות אביו וגם קיום מצוות אמו. ברכת פרץ. ועיני כאן.

שם פרש"י וילך חרנה יצא ללכת לחרן. כלומר שהוא נתכן ללכת לחרן, ולבסוף כידוע הוא חזר בו, והלך ללמוד אצל שם ועבר למשך ארבע עשרה שנה. ונשאלת השאלה מעיקרא מאי קא סבר ולבסוף מאי קא סבר? וייל דהנה בקידושין כט. יש ב' דעות בסדר של תלמוד תורה. האחת, ילמד תורה ואח"כ ישא אישה, והשנייה, ישא אישה ואח"כ ילמד תורה. ואמרין בגמ' דלא פליגי הא לו והא להו. והנבאר הוא כך (עיי' ר"ת שם) לבני ארץ ישראל שעשירים הם, ישא אישה ואח"כ ילמד תורה, כי יכול ללמוד בנחת. מהש"כ לבני בבל שעניים הם ואין יכולים ללמוד אחרי החתונה, כי יש להם עול פרנסת משפחתם, דינם הוא שילמדו תורה ואח"כ ישאו אישה. וכעת הלכ כפתור ופרח. כי הרי כשיעקב יצא הוא היה עשיר, ולכן קודם הלך לישא אישה כמנהג אר"י, ובאמצע הדרך הוא נקלע לעימות עם אליפז והוצרך לתת לו את רכשו, וא"כ הוא נהיה עני, אז הוא חזר בו, כי עני קודם לומד תורה ורק אח"כ נושא אישה. ולכן קודם למד תורה, ורק אח"כ הלך ללבן לישא אישה.

כח יא. ויקח מאבני המקום. אומרת הגמ' (חולין זא): כתיב ויקח מאבני המקום וכתביב ויקח את האבן. אמר רבי יצחק מלמד שנתקבצו כל האבנים וכי"א אומרת עלי ניח צדיק ראשו עד שנתקבצו לבן אחת. ומה הטעם היינו חיובים לבאר כך הלא בקלות אפשר לדחות את הצטירה שלקח אבן אחת מאבני המקום, ומה הוכרח לו להוציא הכתוב מידי פשוטו? יייל דהנה מצינו בעיני מה. כל מקום שאתה מוצא ב' דיוע שיש שם עבודת כוכבים, וא"כ איך יעקב לקח מאבני המקום ולא חשש לעכו"ם? יייל דמצינו בבית יוסף שהקשה על נס נפך השמן מה היה הנס ביום הראשון הלא זה הספיק ליום אחד ותירץ דהא היו צריכים לחשוש שנטמא בהיסט עבר כיוון שראו שנטעה בו ע"כ אינו טמא שאין נס בדבר טמא ולכן הנס מועיל גם על היום הראשון שלא היה אפשר להשתמש בו לולי הנס. ולפי"ז כמ"כ יעקב אילו לא היה נעשה נס באבני המקום הוא לא היה יכול לישן עליהם מחשש עיני ורק לאחר שהיה נס התברר לו שאין בזה עיני ולכן יכל לישן עליהם. תכלת מרדכי.

כח יא. ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. אומר רש"י שהיה ירא מחיות רעות. וקשה מדוע רק כאן היה ירא מחיות רעות ולא מצינו דבר הזה בשאר היוצאים לדרך אצל האבות וכו'. וייל שכעת כשברח מבאר שבע יצא לחרונו זה היה אחרי שהשבע את עשיו בשעת מכירת בכורה כנאמר שהשבעה לי כיום וגו', והנה גם הנשבע וגם (לט): איתא שכשאחד עובר על שבעה מבואר באבות ה ט הוא המשבע נענשים, והעונש על שבעה מבואר באבות ה ט הוא חיה רעה, ולכן חשש מזה יעקב. כתב סופר.

כח יא. ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. יש לומר בטעם שלקח מאבני המקום וישם יעקב בא מחוץ לארץ לארץ ולא ידע אם כבר נכנס לארץ כי קפצה לו הדרך ולא ידע בדיוק היכן הוא אז הוא לקח מאבני המקום בכדי לדעת היכן הוא והוא עי' הגמ' בכתובות קיב. שרבי חנינא שקל אבנים ומצאן קלות אמר עדיין לא נכנסתי לארץ ישראל כיוון ששקלן ומצאן כבדות אמר כבר נכנסתי לארץ ישראל. דברי יונתן.

כח יח. ויקח את האבן אשר שם מראשותיו וישא אותה מצבה ויוקח שמן על ראשה. הקשו המפרשים ובראשם הפנים יפות' והימשך כמה' הרי איתא בגמ' (ע"ז מה.) אין לך הר וגבעה בישראל שלא עבדו שם הגויים ע"ז, וא"כ קשה הא קיי"ל דנעבד אסור למזבח וכיצד בנה יעקב מצבה דיינו מזהב מאבני המקום? וייל דמצינו לגבי תנוכה שהותר להשתמש בזה השמן שנמאץ ולא היישנין שנטמא בהיסט עיני גוי, משום דקיי"ל דאין נעשה נס בדבר טמא (ויאל ומשיב), והנה נכא כתוב שלקח מאבני המקום ונהפכו לבן אחת, וכיוון שנעשה בהם נס סימן שלא נעבדו לכן הותר לעשות מהם מזהב. כן תירץ ביחבולת מרדכי. עוי"ל (הובא ביכרם התורה) דאיתא בעי"ז מו. דיש שינוי בעבד, והיינו שאם נשתנה לאחר שנעבד בו ע"ז מהני למזבח, וא"כ הכא שנתנה לבאן אחת אין לך שינוי גדול מזה, ולכן מתייב למזבח.

כח כא-כב. ושבתי בשלום אל בית אבי וגו' וכל אשר תיתן לי עשר אעשרנו לך. אומר רש"י בשלום פן מחטא, ולאורה קשה מנלן לרש"י הא, הנא פשוטו של שלום הוא בשלום ושלווה, וייל דאיתא בכתובות נ. המבואר אל יבזבז יותר מחומש דכתיב עשר אעשרנו לך, שני עשרונים שהוא חומש. אבלם איתא דזה הכל כשלא חטא אבל אם חטא אז חוטא בעדקה פרוק ויתן יותר מחומש (מובא בבני יששכר אגרא דפרקא קפז) וא"כ זה מה שאמר רש"י בשלום מהחטא ואז אני אתן רק מעשר, כי בלא"ה אני זקוק לתת יותר מחומש. בנין דוד.

כט א. וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם. בתחילת הפרשה כתוב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, ולא כתוב

וישא יעקב רגליו, כי מתחילה יצא מארץ ישראל לחו"ל לאט כדן היוצא מבית הכנסת שפסק שלא יפסע פסיעה גסה, אמנם איתא בברכות ו: דלא אמרן אלא לצאת אבל להיכנס מצווה לרוץ, ועי"ש במהרש"א שבאר שהכוונה היא לצאת כדי להיכנס לבית מדרש מצווה לרוץ. ולפי"ז כאן כששמע יעקב את ההבטחה והשיבותך אל האדמה הזאת אי"כ מצווה לרוץ כד להמיר את חזרתו לארץ לכן וישא רגליו וילך ארצה בני קדם. חתם סופר.

כט ה. ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור. לכאורה הפסוק הזה לא מסתדר כי נחור לא היה אבא של לבן אלא בתואל, אז למה הוא אמר לבן בן נחור? וייל שחז"ל (ב"ר מ"ט א) אומרים שכשאדם מוכיר שם של רשע צריך לקללו. וכן מצינו שכשרב הזכיר את נבוכדנצר אמר שחוק טמא (ירקבו עצמותיו), ואם כך איך יעקב יכול לומר בן בתואל הרי היה צריך לקללו שהרי בתואל רשע גומר היה (מדרש אגדה ב"ד), לכן הזכיר את הסבא נחור שלא היה כ"כ רשע. עוי"ל עי"פ הרמב"ם שפוסק כי אדם צריך לכבד את אבי אמו אפילו שהיה רשע. ובתואל היה אביה של רבקה אם יעקב וכיון שנוהר בכבודו לא הזכירו כלל כדי לא לקללו והזכיר את נחור הסבא. תפארת תשובה.

כט ז. ויאמר הן היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו. וקשה האם הם לא ידעו שעוד היום גדול שהוא הוצרך לומר להם ד"ז? וייל שביום הקודם הרי השקיעה הייתה מוקדם כמו שמובא ברש"י כי בא השמש, וא"כ הם חששו לרעות הצאן אולי גם היום זה יהיה כך. לכן אמר להם תדעו שעוד היום גדול, ואתמול הוקדמה השקיעה. החכם רבי אברהם שמועניש.

כט ט. ורחל באה עם הצאן אשר לאביה. מה הטעם התורה ציינה את הצאן אשר לאביה, למה חשוב לציין שמדובר בצאן אביה? וייל שמבואר בב"מ ה: דסתם רועה פסול לעדות דסתמיה גזלן, כי הוא מרעה בהמותיו בשדה אברים, ומסקינן שם דבהמת אחר לא חיישינן והנה מבואר בר"מ ז: דבנו נחשב כאחר (אמנם הקטן הוא מחלוקת שם) ולכן הוצרך לזה בשביל שלא נאמר שהיא גזלנית.

כט יא. וברש"י החיוב בכל הסיפור של אליפז שרצה להרוג את יעקב במצותי בני, אי"ל יעקב קח את רכושי ואמורו לבינך שיהיו רכושני כי עני חשוב כמות. וקשה הא אביו רצה להריגה ממש, וייל עי"פ דאיתא במדר"י פרשה סה. מפני מה כהו עיניו של יצחק ח"א כדי להעביר את הברכות ליעקב. וח"א כיוון שבשעת העקיפה הביט שבכינה וכתוב כי לא יראני האדם וחי, עשה אותו הקב"ה סומא וסומא נחשב למת. וא"כ זה מה שאמר יעקב לאליפז, הרי אביך רוצה להרגני בגלל שהווא סבור שנגנתי לו את הברכות סימן דס"ל כהטעם שיצחק התעורר בגלל שהסתכל על השכינה, ולא בגלל שצריך להעביר לי את הברכות. אי"כ מכווין דס"ל דיעקב התעורר משום ש"לא יראני האדם וחי" וסומא חשוב כמות, וה"ה עני חשוב כמות, לכן הציטתו די שתקח את כספי ואיני צריך להרוג אותי.

כט יד. ויאמר לו בן אך עצמי וברשי אתה. יש לבאר כפל הלשון יעצמו וברשי עי"פ נדה לא. שלושה שותפים באדם. האב מוליד העצמות, האם מולידה בשר ודם. וא"כ נמצא שהקורב מצד האב קרא עצמו מלשון עצמות, ומצד הנצא נקרא בשרו. והנה לבן היה קרוב גם מצד האב, כי לבן נכדו של נחור ויעקב נכדו של אברהם וגם מצד האם כי לבן היה אבן של רבקה, לכן אמר עצמי וברשי אתה. קול אליהו.

כט כא. ויאמר יעקב אל בן הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה. מקשה עי"פ רש"י ואפי' קל שבקלים אינו אומר כן, מתרץ רש"י שעשה כן בשביל להוליד תולדות. ויש להקשות מה זה מתרץ הלא אפי' קל שבקלים אינו אומר כך? וייל שיעקב ידע שלבן הוא רשע ואם יחשוף יעקב הוא צדיק ורוצה להינשא לבנותיו בשביל להביא לעולם יב' שבטים אז הוא בוודאי לא יתן יד לזה ולא יתן לו לעולם את בנותיו, והנה הלא יעקב יודע ברוח קודשו שרק מרחל ולאה יהיו לו יב' שבטים ואין מתגברם על הבעיה שנקראת לבן, מדברים כמוהו בשפה שלו ואז לבן יראה שהוא ימשלן, הוא לא צדיק תראה איך הוא מדבר ורק כך הוא יסכים להביא את בנותיו לו לאישה. וזה כוונת רש"י בשביל להביא תולדות דובר כן. אור לשמים.

כט כה. ויהי בבקר והנה היא לאה. וברש"י אבל בלילה לא היתה זאת לאה, שהרי רחל גילתה לה את הסימנים. הגמ' בב"ב מתארת בפרטות מה היה בפגישת יעקב ורחל: יעקב אמר לה שתנישאל לו, אי"ל רחל אבא שלי רמאי, הוא יחליף את לאה איתי, אי"ל יעקב איך בנייה אני מוסר לך סימנים כדי שלבן לא יוכל לרמות. והנה, אחרי שהכל היה סגור היא הלכה וגילתה את הסימנים ללאה. וקשה מאוד מה היתר שגלה לגלות את הסוד? ואם תאמר שפחדה מהבושה של לאה אז מעיקרא מה סברה? וייל שהמחשבה של רחל בתחילה היתה שאבא שלה רמאי אבל לא כ"כ בפרהסייה. התייחסה שהוא יביא אותה (את רחל) לחתונה ולאחר החתונה הוא יחליף את לאה בצענה ובכזה מקרה לאה גם לא תתבייש כ"כ. אבל לבסוף אבא שלה "החכים" והרמאי, גילה לכל העיר שהיא אבא וזה מה ששרו בחתונה היא לאה היא לאה היא לאה. וכמ"כ היא שאל כלים מכולם ואמר להם שיעקב נשאר בגלל רחל וכו', וכן אחרי החתונה כולם נעמדו מתחת הבית לראות ולשמוח לאיד, ואז רחל ראתה שהיא נתבזה בפרהסייה ועל כזה מקרה יעקב לא דיבר, לכן מסרה הסימנים. מר"ש שבדרון.

כט כה. ויהי בבקר והנה היא לאה. מסופר במדרש שבבוקר אמר יעקב ללאה רמאית בת רמאית, למה שיקרת אותי ולא גילית לי שאת לאה, ענתה לו לאה אני תלמידה שלך כי גם לאה אמרת (שיקרת) לאביך אנכי עשיו בכורך. וקשה גם טען לה, ומה ענתה לו חזרה אתה שקרן וי"ל הנה איתא שעניי לאה היו רכות (מבכ"י) כי אמרו ההדולה (לאה) לגדול (עשיו). ועי' בכתה לאה כל הזמן שלא תעלה וגורלו של עשיו, וזה מה שאמרה לאה ליעקב, הא אתה אמרת לאביך שאתה הבכור בגלל הטענה שלך שאתה הבכור וכמשל השפורפרת, וא"כ אין לך טענה עלי, כי אתה ואני הגדולים. נפתלי שבע רצון.

כט לג. ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמוה אני וגו' ותקרא שמו שמעון. מדוע בנה הראשון לא ייחדה שמה על הישואה אנכי? וייל דאיתא בגמ' שנואה כוונה שנואה בנישואיה והיינו שנואה באיסור, וראובן שנולד מראשית אונן של יעקב, שאמו נפקדה לפני שנשא יעקב את רחל, אז לא היתה נקראת שנואה, אבל שמעון היא נפקדה אחרי שיעקב נשא את רחל אז כבר נישואי לאה הם באיסור אחות אישה (לכן קראה שמו שמעון). לחמי תודה.

לא. ותקנא רחל באחותה וגו' ואם אין מתה אנכי. יש לפרש את הדברים עי"פ הרמב"ם שפירש הטעם שאחות אשה מותרת לאחר מיתה בשונה מכל העריות, משום דאחות אשה אשה אסורה משום קנאה דכתיב לצרו, לכן לאחר מיתה שאין קנאה מותרת. ולפי"ז גם מובן מה טעם נשא יעקב את רחל על לאה, כי ידע שלא מקנאה שהרי אפי' מסרה לה סימנים, אבל כעת שהרגישה קנאה דכתיב ותקנא רחל באחותה, אמרה רחל אני צריכה למתאם לא יהיו לי ילדים כי אסור לך ביאחיות ואני מקנאה, ורק אחרי מיתה יותר ג' וגם גירושין לא יעזרו כי אחות אישה אסור לאחר לך. ולכן אמרה ואני אתה אנכי.

לא מג. וגמלים. אומר רש"י מנין היה לו כל אלה מרצונו יבדמים יקרים ולקח לו כל אלה. ויש להקשות מנין לרש"י שמכר בדמים יקרים יותר ממחיר השוק. אבל יי"ל שלמכר אסור למכור לנכרי בהמה דקה שמא ירבע אותה (פסחים נג). ואיך מכר להם הצאן? יי"ל משום שצאן יעקב היו פרים ורבים יותר משל אחרים ומכרם בדמים מרובים, עי"כ הקונה אותם לא לרביעה הוא צריך כי לשם זה הוא יכול לקנות יותר בזול. מהספר פניני קדם.

לא ה. ויאמר להן ראה אנכי את בני אבינך כי איננו אלי כתמל שלשם ואלקי אבי היה עמדי. הראשונים נתקשו מה הקשר בין אלוקים עמדי לזה שיש רגם אבינך איננו אלו כתמל? ויש ליישב, אומר רבי אליהו שם מרבני ירושלים, עי"פ רש"י לעל יד יד עת"פ יוה"א אמר אל אברהם אחרי היפרד לוט מעמו, שאומר שם רש"י (והוא מחז"ל) כל זמן שהרשע היה עמו היתה השכינה פורשת ממנו, כיוון שפירש לוט ממנו חזרה השכינה לאברהם. והוא שאמר יעקב שאביכם התרחק ממני לגמרי ואיננו עמי כתמל שלשום, והראיה היא כי אלוקי אבי עמדי, ולמה הקב"ה נגלה אלי כי אביכם נטש אותי.

לא כד. אל תדבר עם יעקב מטוב ועד רע. ער, מובן, אבל טוב, למה לא? יייל דהטעם שרבקה הייתה עקרה על לבן אי"ל אחותינו את היי לאלפי רבבה. והיה כי לא רצה שיאמרו שזכתה להתעבר בגלל אותה הברכה. וא"כ שפיר יי"ל שלא דבר עמו טוב - לא מדובשך ולא מעוקצך.

לא כט. יש ללמד ידי לעשות עמכם רע ואלוקי אביכם אמש אמר אלי השמר לך מידבר עם יעקב מטוב עד רע. רבים נתקשו כאן למה אמר אני יכול לעשות לך רע, רק אני לא יכול בגלל סיבה פלגנית ואלמונית, הרי סו"ס אין הוא יכול לעשות רע, וא"כ מה זה משנה מה הסיבה בדיוק, הרי הוא לא יכול. וייל, אומר האמרי שפר, שכונת לבן הייתה שהוא עצמו בלבד לא יכול לעשות כלום, אם הקב"ה אמר השמר לך לי בלבד, אבל אני יכול לעשות שלי שיעשה לכם רע, ואני לא אנשע עי"כ כי אין שליח לדבר עבירה, ועוד שחקב"ה הזהירני לא לדבר איתך מטוב עד רע, ועל מילי דדיבור אין שליחות כי מילי לא מימסרי לשליח.

לא ל. ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלוהי. יש להקשות מה נכספת בין גניבת אלילים, להליכת יעקב לבית אביו? וייל, אומר רבי הנשל עי"ב חז"ל, ששאל מין את ר"ע מדוע אתם לא עובדי אלילים הרי הולכים בתר רוב ורובם עכו"ם, ותירץ לו רבי עקיבא שמקור הדין של רוב הוא מציווי התורה יכבד את אביך שהרי אביו הוא רק מדין רוב, וכיוון שפליטין מהתורה אי"כ התורה אומרת לא לעבד אלילים. וא"כ יי"ל שזאת גופא היתה טענת לבן, שהרי אלה הולך לאביך לכבדו, ומי אמר שזה אביך, עי"כ מדין רוב, אי"כ למה גנבת את אלוהי.

לא ל-לא. ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלוהי. ויען יעקב כי יראתי כי אמרת פן תגזול את בנותיך מעמי. רבי צבי חריף מבאר את המו"מ שהיה בין יעקב ללבן עי"פ הפסוקים הנ"ל, הנה כתב באבן עזרא שרחל גנבה את התרפים שבביל שלבן לא ישאל בתרפים באיזה דרך ברח יעקב. והנה לבן לא יכל להרע ליעקב כי הוא בדרך לכבד את הרויז ושלוחי מצווה אינם ניוזקים, אמנם אז השיך רק יעקב ומה עם שאר בני ביתו? וזה מה שאמר לו לבן ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך לקיים כיבוד אב, וא"כ למה גנבת את התרפים, הרי אתה שליח מצווה, ויען יעקב ויאמר כי יראתי פן תגזול את בנותיך מעמי כי להן אין מצווה.

מאמרי מוסר וסיפורים בענייני הפרשה

היום לפני שבאת, נכנס לכאן אחי, ופנה לצדידי כדי לשוחח עמי, והוא מספר לי כי בליל אמש, הוא ישב בביתו והעלה מחשבות שונות על האסון המצער והכפול שקרה לי, והחל לגולל בפסוקים ופסוקים סיפורי ימינו כשלתפת נזכר אחי בספר נורא זה שקרה עימנו בעונות נערים צעירים בגיל הטיפש עשרה, ולכן באתי אליך כעת להזכירך זאת.

בערב יום הכיפורים בשנת תרמ"ט כאשר קידשו את הלכות הקרקע בפתח תקוה לבית קברות כמנהג ישראל, לקדש את החלקה האדמה לפני שקובעים אותה עבור קבורת נפטרים, הקיפו את השטח של בית הקברות תוך אמירת מזמורי תהלים, כשסיימו הפטיר מישוה בהלצה נו מי מוכן להיות הראשון להיקבר כאן? אחד הנכוחים נענה בהלצה 'אני' לא מתנגד להיות הראשון. עבור עשרה ימים הוא אכן חנך את בית הקברות. על מצבתו נכתב: הנפטר הראשון בבית הקברות הזה איש ישר ר' ניסן לייב בן חיים גמזו ז"ל איש גלמוד שעלה לארץ עם בני עירו שהתיישבו במושבותינו, והתבטא עשרה ימים לפני פטירתו בהיותו בריא ושלם, ואמר: שהוא לא היה מתנגד להיות הראשון בבית קברות הזה ונפטר לבית עולמו, ביום י"ט בתשרי תרמ"ט תנצ"ה.

בשכונת שערי חסד בירושלים היתה פעם הלוויה של רבי מרדכי לרנר שהיה מלמד תינוקות שנים רבות, בהלוויה רבי ברוך בלב שהיה חברותא של הנפטר התכבד לומר כמה דברי הספד. הוא דיבר בשבחו של הנפטר בין הדברים דיבר: שזכות גדולה נפלה בחלקו של הנפטר דן, כמה שזכה למות בערב שבת, והרי הוא נקבר סמוך לשבת קודש, בגודל התלהבותו וזכות הנפלאה של המיתה בערב שבת התבטא בתוך דבריו שהוא ממש 'מקנא ביהודי הזה' שזכה להיפטר מן העולם ביום גדול שכזה ובשעה גדולה כזו. והנה מה מאוד נחרד כל העם, שלאחד כמה דקות התמוטט רבי ברוך בלב, ליד ביתו של רבי שלמה זלמן אויערבאך ושבק חיים לכל חי ויהי לפלא.

עוד מעשה שהיה בירושלים עם הרב אהרן זאב חשין אביו של הרב משה חיים חשין מחבר 'ספר המסורת'. (לימוד האותיות לגיל הרך). משפחת חשין גרה באחת ממבואותיה של העיר העתיקה בבתי מחסה, ורבי אהרן זאב חשין היה מלמד ילדים בתלמוד תורה עץ חיים, ובימי הזעם של המלחמה הקשה בשנת תשי"ח, כאשר כל התלמודי תורה שבעיר היו סגורים ונצורו, היה רבי אהרן זאב מכנס בביתו קבוצה קטנה של ילדי תש"בר ולומד עימם תורה, היה זה בבוקר יום ראשון יז אדר ב', יומיים לאחר פורים תשי"ח, כאשר הופיעו אנשי צבא בריטיים שבת מחסה, מקום שם התרכזו ותושביה היהודיים של העיר העתיקה מאימת הערבים. ירדו ואלו חצרו של רבי חיים זוננפלד אל המחסן שמתחת לבתים כדי לחפש אחר שתי מרגמות של חברי ההגנה (שלחמו בבריטים) שאודותיהן הגיע אליהם מידע. האנגלים חיפשו ולא מצאו אלא מרגמה אחת. כשעלו החיילים האנגליים במעלה החצר עם המרגמה בידיהם, עלה נכדו של רבי יהודה אפקוביץ אליהם באף ובחימה שפוכה והיכה באנגלי המחזיק במרגמה מכת מוות, הוציאה מידו וברח עמה לכיוון בלתי ידוע. החיילים הבריטיים המופתעים ירו אחריה, אך לשוא. מיד הגיעה פלוגה בריטית אחרת, וכשהיא אחוזה תאוות נקם נכנסה לבית הראשון שהזדמן, לרוע המזל היה זה ביתו של רבי אהרן זאב חשין שבאותה העת ישב ולמד עם שבעת תלמידיו הקטנים, והוא היה הקרוב הראשון. החונקים היו פתוחים בפרשת משפטים, ואילו הוא, היה עטור בטלית ותפילין, הרוצחים לא שכחו לבקש ממנו תחילה את כספו, אחר ירו חמשה כדורים בראשו. שמ... עש... ראל ה' אל... קוני ה' א... חד! זעק הרב, סיפור הילדים המומים, אך סיים יצתה נשמתי הטהורה באחד. בתו של רבי אהרן חיה מלכה בת השמונה עשרה, גרמה עוד קודם לכן לעזוב את הבית ולצאת את חומות העיר כדי להכין צרכי חופתה שתערך בעוד שבועיים, תעודת רשיון היציאה מן העיר הנצורה היתה נוחלת על השלחן, והיא רק היתה צריכה לנעול את נעליה וללכת. אך כשנכנסו לפתע הפראים התעטפה בשמיכה עבה והסתתרה יחד עם הילדים תחת המיטה. וכאשר ראתה את אביה בצרת, החלה לזעוק "טאטטי! טאטטי! אבא... אבא... מידי ירה הרשע הארור עם עליה! דרך השמיכה תשעה כדורי מוות. הבת זעקה אף היא ש... מעש... ראל" את בטרם הספיקה לגמור את הפסוק, השיבה את נשמתה הטהורה למקור מחצבתה והנרגו שניהם יחדיו באותה עת. אותו מחבל רצה גם להמשיך בריסוס כדורים גם לעבר כל שאר היציאה, אלא שבהשגחה עליונה נעשה עימם נס ופלא, שפתאום אמר לו חבריו הישמעאלים השני למה לך להתעסק עם זאטוטים אלו! הנח להם... ויצאו מן הבית. הן הקטן בעת, היה מרדכי בן השלש עשרה, הוא יצא מהבית ללמוד עם ר' לייבל כהן, כאשר שמעו ריות, רץ הביתה, ולמלו באים אותם תינוקות של בית רבן, ואומרים לו: ללאיך נוזל דם. מה שכחו עיניו, מספר בנו רבי מרדכי האדמו"ר מקאשוי ירושלים זצ"ל

ברית כרותה לשפתים: בפרשת השבוע מסופר שכשיעקב אבינו ברח מביטו של לבן, רחל גנבה את התרפים אשר לאביה. וכשרדף לבן אחר יעקב וחישב בכל כליו לא מצא את התרפים, אמר לו יעקב ללבן, אם תמצא את התרפים שלך אצל מי מבני משפחתי, הוא לא יחיה. ויעקב לא ידע שרחל גנבה אותם, היו כסגנה היוצאת אמרו רבותינו במדרש (בראשית רבה עד ט) וכן כתב רש"י ומאותה קללה מפי השליט, וזה גרם למותה בקיצור ימים. אמרו החפץ חיים: מהאבות הקדושים אנו למדים, מה ערכה של כל מלה, וכמה צריך להיזהר האדם על מה שמוציא מפיו. הרי יעקב ודאי לא רצה שרחל תמות, אך מכיון שהוציא זאת מפיו, אכן זה קרה. על כן כאשר קרה לו המקרה עם השבטים, בעת ששבו ממצרים וספרו לו שהמושל מרע להם וחושדם כמרגלים וניהג עמם כמרגלים, ולא עוד אלא שדורש את בנימין והרי ידוע מה עשו של מרגל, בכל זאת לא יצא מפי יעקב אבינו קללה על המושל, ויעקב הרויח מתוך ההנהגה זו, שהרי אילו היה מקבל את המושל יוסף בדיבורו. הגמרא במסכת כתובות (סב.) מספרת על יהודה בנו של ר' חייא שהיה הולך ויושב ולומד בבית המדרש כל ימיו חבור, וביום שיש ערב שבת היה חוזר לביתו, וכשהיה חוזר לביתו הולך לפניו עמוד של אש. שבע אחד נתעבד ללמוד בבית המדרש ולא חש לומר, וכיון שלא ראו את העמוד של האש, אמר ר' ינאי חמוי, לבני הבית, הפכו את מיטתו של ר' יהודה, כדרך הגמרא: הוי כסגנה עכשיו לא הגיע, כנראה שנספר, ואמרת הגמרא: הוי כסגנה היוצאת מפי השליט, ואכן נפטר ר' יהודה. והרי ר' ינאי בוודאי לא רצה שחתנו ימות מוכח מכאן שכוח הדיבור פועל בטבע גם בלא כוונה. ויש ע"כ המון סיפורים בגמ' ובש"ז איך מילה גרמה לאבידת נפשות.

בלשון הגמרא נאמר ברמה כרותה לשפתים שיש ברית שכרת הקב"ה עם שפתי הפה, שיתקיים מה שמוציאין. ולכן יש להאדם להיזהר מאד בכל דיבור ודיבור שלא יוציא דבר לא טוב מפיו ח"ו, וירגיל עצמו בנקיטת הדיבור, שלא לדבר דברים רעים אפילו בדרך צחוק, ולא יוציא קלות ח"ו כמבואר בספרי קודש. וקודם שיוציא מפיו דיבור יחשוב תמיד אם דיבור זה הוא דבר טוב ונקי, כיון שיש ברית כרותה לשפתים שיתקיים הדיבור, או שיתקיים מיד או לאחר זמן, או שיתקיים רק בעולמות העליונים, אבל זה ברור שיתקיים כיון שהברית מכריחה כן. בזוהר פרשת וישלח כתוב: כל מה שאדם מוציא מפיו, לוקח את זה השטן ומקטרג בה בשעת הסכנה. מעשה באישה הייתה יושבת בין חברותיה והיו משוחחות מה יעשו כשיגיעו השמים ושם צריכים לתת דין וחשבון, אמרה ויתא אלהי בדרך צחוק, שכאני אגיע לבית דין של מעלה וישאלו אותי למה עשיתי כך וכך? אעשה עמי אילמת, שלא אוכל להשיב. לא עברו ימים מועטים עד שנעשתה אילמת עד יום מותה. (קב הישר פ"א).

ומצינו גם בדורות האחרונים סיפורים רבים איך אדם אמר משהו והדבר שיתקיים. בספר וזאת ליהודה מסופר: פעם נערכו הפגנות למען השבת. רבי יהודה צדקה בא לפני רב עזרא עטיה שהיה ראש הישיבה, ואמר לו שבחורי הישיבה רוצים ללכת להפגנה. אמר הרב עטיה: הלא אתה יודע שהמטרה העולה להכות בתחוקה, האם אפשר לשלוח את הבחורים לשם? אמר לו הרב צדקה: אי יקבלו מעט מכות לכבוד השבת, מה כבר יכול לקרות? שאל אותו הרב עטיה ואם היה מדובר בבן שלך, האם גם את היית מדבר כך?! באותו ערב נערכה הפגנה, והבן של הרב יהודה צדקה הוכה ונעצר, כשנאו הודיע על כך לאביו, אמר: ידעתי זאת מהבוקר...

בספר אוצר היהדות חכמה ומוסר מביא מעשה נורא: סיפר תלמיד חכם אחד, לפני שנים רבות הלכת לקיים מצוות נחום אבלים אצל אב שישב 'שבעתי' על בנו מחמדו ל"ע ר"ל. היה זה מקרה כפול של צער וכאב, שכן אותו אב ישב שנים לפני כן 'שבעתי' על בנו עלם קטן בן שנה שהלך לעולמו ה' ישמרנו. מה אפשר לומר לכזה אב? אך האב לא נתן לו לדבר הרבה, ומיד פתח ואמר: אתה מוכרח לשמוע דבר נורא שהוכיח לי כאן אחי הי"ו שיבלחט"א דבר שאני עצמי שכחתי וכלל לא זכרתי, אך כאמור אחי הזכיר לי זאת היום, ואני מוכרח לספר לך זאת, אולי כשתפרסם את הדברים האלו, יהא זה לחיזוק הרבים ולעילוי נשמת בני. היינו שני אחים בגיל בר מצוה, הורינו שלחו אותנו ללמוד בישיבה בעיר רחוקה לשם כך היינו צריכים לעלות על 'מונית שרות' לשלם ולנסוע, כך עשינו בכל פעם שחזרנו מהבית לישיבה. באחד הפעמים עלינו על מונית השרות, התיישבנו וחיכנו שיעלו עוד מספר נוסעים בכדי שנהג יוכל לפתוח בנסיעה, אך כאן ממשיך אותו 'אבי ומתוודה בפני, הייתי בחור צעיר חסר שכל ובניה, ואולי קצת 'חוצפני' והתחלתי לבקש מהנהג שיסע כבר, אן לנו זמן. הנהג ענה שהוא לא נוסע עד שמתמסעים כל מקומות הישיבה, ואני עניתי לו בחוצפה. הביט אלי הנהג ואמר: בחוצפניך תשמור על עצמך, אל תדבר אלי ככה, זה לא יפה, אני אב שכול. שכלתי לא מזמן בן שנהרג במלחמה. אני ממשך אותו 'אבי ואומר לי באנחה, ברוב טיפשותי רציני הראתו לי שגם אני יודע 'לענות' ואמרת לי בחוצפה אז מה, גם אני אב שכול. אז לא ייחסתי אז לכך שום מחשבה על מה שהיה, וכך נשכח ממני סיפור זה.

(נל"בע ליל חג השבועות תש"י) כאשר נכנסתי הביתה וראיתי את אבא שמוט על הרצפה ללא רוח חיים, התפילין שבראשו מונחות היו בתוך שלולית דם, ואילו אחותי מלכה חיה מוטלת היתה מתה מתחת למיטה. התינתמי מאמא כשהייתי בגיל שמונה, ועכשיו בגיל שלוש עשרה גם מאבא. כאשר הוציאו את שתי העולות התמימות מן הבית, ביקשו מרבי דוד יונגרייז להספיד את הנפטר, הוא מירר בבכי ואמר: וכי מה אוכל להספידו, הרי זה היה רק אטמול שהנפטר היה בביתו ודיבר עמי על כך שלמד בספר הזוהר הקדוש הקדמת התיקונים דף י ע"ב עד כמה מגעת מעלת חשיבות מי שזוכה למות על קידוש השם. ואמר לי: שהתעורר בו בלימודו רצון עז וחשק למיתה נעלה שכלו, ואני אמרתי לו שיזרז את לפתוח פה חלילה, אבל הוא התעקש בדבר, שזה רצונו. והנה מיד למחרת מצא את עצמו נעקד על קידוש השם! בסוף ספר המסורת, הציב להם שם, מזכרת זכרון נצח, ונזכר שם בקיצור ענין זה שנהרג על קידוש ה'.

בספר נחלת צבי מסופר: בעיר לינטשיץ היה ראש הקהל מהמתנגדים לדרך החסידות, ושמו רבי פייוויל אפאציינסקי. בעת ההיא כיוון בורשה בעל החמדת שלמה, ולו בן. כשניתנה הפקודה מניקולאי לקחת יהודים לצבא, הודיע בעל החמדת שלמה שמי שישתדל לשחרר את בנו מן הצבא יתן לו את בנו לחתן. לרבי פייוויל הנוזר, היתה בת יחידה, ובשמוע זאת נסע מיד אל האציל שביחול לינטשיץ שהיה חיבי לו עשרת אלפים רובל, ואשתו הייתה קרובה של הגנרל גוברנאטור מוורשה, ודרש את חובו. האציל ביקש שיאריך לו את הזמן. אז הציע רבי פייוויל לאציל, שאשתו תסע לקרובה הגנרל, ותשתדל לשחרר את בנו של החמדת שלמה ויחמל לו על החוב, ועוד יוסיף לו מתנה. ואמנם היא נסעה תכף לוורשה, והצליחה בדבר, וניתנה פקודה לשחרר את הבן. בעל החמדת שלמה זצ"ל קיים את הבטחתו והשתדל עם ר' פייוויל. האברך היה גדול בתורה והיה סמוך על שולחן חותנו, והתחבר לחסידי קוצק, עד שבערב אחד עזב את ביתו ללא ברכת פרידה ונסע לקוצק. כשעבר חודש, והאברך לא שב, כתב ר' פייוויל למחותנו בעל החמדת שלמה שהיה גם כן מהמתנגדים והודיע עליו על מעשה בנו. כתב בעל החמדת שלמה לבנו בקוצק וגזר עליו במצוות כיבוד לשוב לביתו לשבת. כשקיבל האברך את המכתב, נכנס לאדמו"ר מקוצק והראה לו את המכתב, אמר לו האדמו"ר השאר פה, ואני אכתוב לאביך תשובה. תוכן המכתב היה כי שלשה שותפים באדם: הקב"ה אביו ואמו, ואילו (האדמו"ר) נסע חשקו של השותף השלישי, היינו של הקב"ה, ועל כן אינו רשאי לגזור על חלק שותפו. המכתב נמסר לחסיד שנסע לוורשה, והאדמו"ר מקוצק ביקש שימסור את המכתב לפני שבת לבעל החמדת שלמה, אולם החסיד התעצל בשליחתו ולא מסרו לפני שבת, ביום השבת אמר לעצמו בעל החמדת שלמה, כשגם מצוות כיבוד אב אין מקיימים, אם כן לשם מה חיים: הנה זה כסגנה היוצאת מלפני השליט. האברך חלה פתאום ונסתלק מן העולם ר"ל. ביום ראשון בא החסיד עם המכתב לחמדת שלמה והתחיל לסמר שירות ראשו מרב צער, וזעק "טיפש, מה עשיתי אבל כבר היה לא אחר מעשה. החסיד הגייל לאתר המעשה הזה לא נראה בקוצק עשר שנים מחמת הפחד מהאדמו"ר מקוצק, וכשבא פעם לקוצק לשבועות, ראה אותו האדמו"ר, ואמר עליו נראה כמו אחד שנפל מהעלה למחרת התפצל החסיד על עליית בית המדרש ונפל ונהרג.

רבי יצחק זילברשטיין, סיפר על יהודי שבמשך 24 שנים לא זכה להיפקד בזרע של קיימא, ואחרי שנות סבל וסיבובים בכל רחבי תבל אצל רומאים, זכה באופן פלאי להיפקד בכל זכר. אותו אדם למד בעצירותו בישיבה בירושלים, ונודע כמתמיד גדול. בישיבת הייתה אישה שתפקידה היה לשטוף את הרצפות בהיכל הישיבה, ופעם אחת היא הגיעה עם כמה מילדיה הקטנים לטשפת הישיבה. והם, כדרך הילדים, עשו רעש והפרעו ללומדים. אותו מדובר, שהיה מתמיד גדול, ניגש לאישה והעיר לה על הרעש שעושים ילדיה שמפרעו לו ללימודו. האישה, שעבודה זו הייתה קשה עליה, נפגעה מההערה, ופלטה מבין שפתיה "הילואי קשה לזכה לטעום את טעמו של צער גידול בניס. חלפו להן שנים, והיגיל שכח בכלל את המאורע הזה. הוא נישא בהמשך לבת זוגו, וכך עוברות שנים רבות והם מצפים ומייחלים בלב שבור וקרוע לזרע של קיימא שמתמהמה מלבוא. הם נוסעים לכל רחבי תבל לשאול בעצת הרופאים ולשווא. בני הזוג שכח התקרבו לגיל חמישים, כמעט ונואשו, אבל בליבם טחוו בריבון העולמים שיושיעם ברחמי. אז ביום מן הימים עולה בפתע פתאום בזיכרונו אותו מעשה עם עוזרת הניקיון של הישיבה, ומה שאמרה לו, וחשש שאולי יש בדבריה כמין קללה וקפידה כלפיו. הוא התחיל לברר אחר מקום מגוריה, ושמה לשמוע שהיא עדיין בחיים. חיש מהר נסע לביתה, פרש בפניה את המקרה הגייל, וביקש בכל לשון שמתחל לו בלב שלם. היא כמובן מחלה בלב שלם, ואף הוסיפה ברכות מלב ונפש, וסיפרה לו כי בניה אלו שחיו איתו בעת שטיפים. לא עברו יושר יצאו תלמידי חכמים גדולים ומפורסמים. לא עברו יותר מתשעה חודשים, ובני הזוג המבוגרים זכו לחבוק בזרועותיהם בן זכר, וכל העיר ירושלים רעשה ושמחה בשמחתם ובנס הגדול שהתרחש לעיל כל. רבים מהסיפורים נתלקטו מתוך דברי חיים לרבי יוסף חיים אליהו.

שאלה: בשמחת תורה האחרון רבים מהניצולים סיפרו שבשעת צרה הם קיבלו על עצמם מקלות טובות וברגע האחרון הם ניצלו מהטבח, האם יש מקלות לזה שקבלתה טובה מצילה מצרה? **תשובה:** מצונו בפרשה שכאשר יעקב הלך לבית לבן הוא נדר נדר אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני בדרך וכי ושתי בשלום אל בית אבי וגוי' וכל אשר תתן לי עשר אעשה לך. מכאן למדו שרואי לידור בעת צרה כדי להנצל מהצרה, ומובא בתו"ש חולין ב: וביארו דאע"ג אדסור לידור מ"מ בעת צרה מותר, וכ"כ בשו"ע יו"ד סימן ר"ג ס"ה. וכ"כ החפץ חיים במחנה ישראל פרק לח: ונכון לנדר איזה דבר אם יזכחו הקדוש ברוך הוא שישבו מן המלחמה ולבוא אל ביתו לשלום כדכתיב וידר יעקב נדר לאמר ור"ל לאמר לעולם שידרו בעת צרה כי גם יעקב ידע אז שהוא הולך למקום מסוכן מאד וכו' אבל כ"ז אם ידור משער בעצמו שישמרו את נדרו אבל בלא"ה טוב שלא ידור כלל עכ"ל. ובספר חסידים סימן תג: מי ששרוי בצער אל ימהר ואל יקפוץ בנדר אלא יחשוב תחילה שמה יתחרט לכך יחשוב תחילה איזה נדר יקבל שלא יתחרט וכשיכול לקיימו ילך לחכם ויאמר מה שטוב בעיניך אקבל עלי והחכם יתן לו עצה הגונה שידור נדר שיוכל לקיים ונדר הגון לפי הצרה דכתיב טוב אשר לא תדור חסדך ואל תשלב וכו', ומעין הצרה היחשוב כי שמה לכך הובא בצרה שיחשוב נדר מדה במדה. והטעם לכך הוא מושב שאמנו צריכים לחיות בהרגשה שלא מגיע לנו שום דבר מאיתו יתברך, וע"י שאמנו מקבלים ע"ע קבלה טובה שלקשה לנו הקב"ה מידה כנגד מידה נוהן לנו כנגד זה מה שלא מגיע לנו.

שאלה: מהו ההנהגה שיעקב אבינו לימד אותנו לדורות בחינת מעשה אבות סימן לבנים? **תשובה:** יעקב אבינו שאל מאת ה' שיתן לו לחם לאכול ובגד לבבשו. רבינו בחיי בספרו חובת הלבבות הרחיב בעניין זה על בקשת יעקב הרבה וכתב שם שדרך הצדיקים לבקש רק הדרב ההכרחי בלבד שא"א לו לאדם שיחיה בלעדיו. כי המותרות גורמות לדברים רעים, ועל כן כפי אשר ירא את השם האלוהי לו שיהיה שמו בחלקו ויסתפק במעט, ושלא יתאוה המותרות, וכל רצון אדם במותרות לא נובע מצורך אמיתי אלא רק מעצת הייצר להרע לאדם. ובביאור הלכה סימן תקס"ח כתב: ואל יצמצם בהוצאות יום טוב - אבל בשאר הימים צריך כל אדם לצמצם בהוצאות יום, וזהו תוכחת מורה על זמניו שבע"ה הרבה אנשים עוברים ע"י ולא ישימו לב איך להתנהג בהוצאות היתרה להרחיק דברים המותרים ורבים חללים הפילה הנהגה הרעה הזו שמביאה את האדם לבסוף ע"י לדי גול וחמס וגם להרפה וכלמה. והרבה סיבות יש שגורמות להנהגה רעה הזו. ואשרי למי שיאמץ לבבו ולא ישיג לפיתויים וינהל הוצאות ביתו בחשבון כפי ערך הרווחות ולא יותר. **המסתפק במועט כל ימיו טובים.** הגר"א היה אומר מקור כל הטאטאים והעונות בחמדה ובתאות הרכושנות. כאשר אדם משקיע את מחשבתו בצבירת הבלי העולם הזה, הרי על כורחו הוא מתרחק מקניית העולם הבא. והיה אומר הבעל התניא הגדר והשמירה מפני העצבות הוא הסתפקות המועט. וכל המקיים תורה מעוני סופו שמקיימה מעושר.

שאלה: ימה הדרך להציל בכל ענין שחפץ בו? **תשובה:** מצונו אצל יעקב אבינו שיצא מבית שם ועבר לאחר 14 שנים בלי שנה, בא לגלול האבן מעל הבאר, ודבר שאנשים רבים יחד לא יוכלו לעשותו, אבל בכוח הרצון הוא הצליח, וכלשון הפייטן יחד לב וגל אבן מפי הוא המים. אדם שרוצה להתחוק באיזה עניין והצליח בו הוא צריך כח רצון חזק. ברע שאדם רוצה מאוד אז הוא יצליח ואין דבר העומד בפני הרצון, רק צריך לרצות ורצון חזק מגיע ע"י לימוד המוסר או חלומות חזקים בעיניך, כמו שמפורסם על הרב מפונביץ שכשכבר היה בעיירה פונביץ היו לו חלומות שנקראים הוויים והוא הצליח להרים קרית חינוך אלפני תלמידים ותלמידות. כשהגיע לארץ ודמיין לקומם את עולם התורה שנכחד כמעט כולו בשואה, אנשים ריחמו עליו אבל רחמים לחוד וחלומות שמתגשמים לחוד, והחלום של אדם שיחשוב התגשם והיה גם בזמן שלאחר השואה. והחזו"א היה אומר שבכל עניין שיהיה, התפקיד של האדם הוא להתאמץ גם בדבר שאין סיכוי, כי על האדם מוטל לעשות את המקסימום שיוכל ולא חשאי הקב"ה מסייע בידו, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו.

שאלה: מהו הסיבה שלאה זכתה בסוף להינשא ליעקב ולא לעשו שהיה מיועד לה בתחילה, הלא 40 יום קודם יצירת הוולד הקב"ה מחליט בת פלוני פלוני והלא אצל לאה הולדת שתינשא לעשו? **תשובה:** חז"ל אומרים ע"י תפילה אפשר לשנות גם מה שנקבע קודם יצירת הוולד ואפשר לבטל גזירות והתשדד עם שידוך יותר טוב ממה שנגזר עליו לכך כותב האלשיך כאן, וכלשון זוהר שכותב כל איש ששופך דמעות לפני הקב"ה (הסטיפלער) כותב שמעונו לאו דוקא אלא יעקב לב נשבר) אע"ג שנגזר עליו גזירה רעה יכול לבטלה ולא ישלחו עליו העונש. וכל המרבה בתפילתו נענה. ויש להוסיף עוד מה שכתוב בחז"ל ב"ר סח יא שיעקב אבינו בבית לבן בלילות כשהיה שומר על צאנו היה אומר כל פעם את כל ספר התהילים.

שאלה: יעקב אבינו נדר לה' וכל אשר תתן לי עשר ואעשרנו לך, מהו הסגולה הגדולה שעשה? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי היה אומר שיש סגולה לעשירות ומגיע בעיות של מס הכנסה וכל הדברים הקשורים לכסף וכן מונע עכברים בבית זה אם נותנים מעשר כספים אבל מוסיף רבי חיים

שמעשר כספים צריך להפריש עשירית מדוייק ואז יש את הסגולה, כמוכן אחרי שמפרישים מדוייק ראו להוסיף עוד דקות וכדלהלן אך הפרשה הראשונה צריכה להיות מדוייק עשירית מההכנסות (לאחר שמורידים את ההוצאות שנהיו בגלל ההכנסות). ויש להוסיף שמצוה מן המובחר לתת חומש. רבי עזר דרורי עורר רבות שרואים רבות שמי שנותן חומש מרויח. ודוע שהרבה מגדולי ישראל הקפידו לתת חומש הרב שך אמר כשלא היה לי לחם לאכול נתתי חומש לצדקה.

שאלה: כשיבוא משיח האם יהיו מלמדים? **תשובה:** כתוב בנביא בירמיה (פרק לא) ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה' כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם ומבואר במדרש תנחומא (סוף פרשת עקב) שלעת"ל לא יצטרכו לאדם שילמד תורה כי כולם ידעו את התורה. א"כ מה שיעשו כל היום, ילמדו תורה ויתענגו תענוג עצום בתורה, ובעל יום ובכל שעה ובכל רגע יתווסף עוד תענוג ועוד תענוג, וכך יהיה תענוג זה לנצח נצחים כל הזמן רק יתווסף לאדם עוד תענוג ועוד תענוג. וזה תכלית כל הבריאה.

שאלה: מדוע כ"כ חשוב לחזור על הלימוד, וכמה פעמים צריך לחזור? **תשובה:** כאשר אדם לומד פעם ראשונה ושניה הוא עוסק בלהבין את עצם הדברים, אך לאחר שכבר הבין את הדברים עכשיו צריך להתחבר עם זה, ובכל חזרה שאדם חוזר הדברים נעשים ברורים יותר, וככל שהדברים ברורים יותר כך זה נכנס יותר לעצמות, וככל שזה יותר ברור כך התענוג יותר גדול. והגר"א אמר להגר"ח מואלאזין שאין סוף לחזרה, וכל החיים צריך לחזור. ולעת"ל ישקו בתורה ויהיה תענוג גדול לחזור ולחזור ובכל חזרה יתווסף בהירות ואור גדול וזה מה שיעשו לנצח נצחים. ויש חשיבות רבה לדעת כאשר מתפללים ומצפים למשיח לדעת על מה מתפללים, ולהתפלל בנזכה חלש הפחות למקצת מה התענוג הזה כבר עכשיו.

שאלה: איזה מזמור רש"י הקדוש ממליץ לאומרו בשעת צרה? **תשובה:** רש"י בתהילים פרק לח כותב מזמור זה יש לאומרו בעת צרה.

שאלה: בשב"ק זו חל יום היארצייט של הבת עין מתי הוא נפטר ומתי הסגולה הקשורה על שמו? **תשובה:** הרבי הבת עין ה"ה רב אברהם דב בער מארביטש (נפטר לפני 183 שנים בגיל 81 בעשור האחרון לחייו הוא גר בצפת היה אדח מעסקי ידורות והיה נותן כל הוננו לצדקה באופן לא רגיל, ידוע שבזמן רעידת אדמה בצפת הרבי הורה להסתופף בצילו וכל המסתופפים בצילו לא נזקו למרות שמסיבי הכל קרס וכולם מתו, יש סגולה לערוך סעודה לרגל יום פטירתו והכוונה להאכיל אנשים שאין להם לחותו וכמוכן להדליק נר לע"נ ובעיקר ללמוד בספריו ומדרכיו והעושים כן זוכים לישועות.

שאלה: היכן מצונו בתקופה האחרונה מהרשי"ק ומחברייך מן יצאו? **תשובה:** רבים שואלים ומתעניינים האם אנשי השמאל שאהבו ערכים יותר מאשר אהבו יהודים התפכחו לאחר השבת השחורה שעברה עליהם שבת שמחת תורה. אמנם רבים מהם התפכחו אבל לצערנו יש בקרב שונאי עמינו מאנשי השמאל שהתקשורת שממשיכים לפמפם שכל ההתנפלות הרצחנית מצד הערבים על עם ישראל זה בגלל ההצקות של היהודים כלפי הערבים וכל מיני קשקושים כלו. ודבר כזה בסוף מחלחל ואל לנו לתלות תקוות בהם. לצערנו יש בקרב אנשי התקשורת בארץ שהם הערב רב הגרוע ביותר והגורם לכל הפילוגים הגדולים שהם הרס גדול לעם ישראל והם ממומנים באופן וודאי על ידי אומות העולם שכבר נקבע בחז"ל עשו שונה ליעקב. והם גם אלו שכעת משתמשים עם ההורים הכאובים את חסיפת יקיריהם ומשתמשים בהם להרס ושנאת הציבור.

שאלה: מה גורם לאנשים כבר בגיל מוקדם יחסית תששיות ושכחה? **תשובה:** מחקרים הוכיחו שתזונה לא נכונה דהיינו אכילת מאכלים מרובי סוכר ושומנים ומלחים ואי אכילת ירקות ומאכלים בריאים וכן אי פעילות גופנית, מלבד כל הנזקים שנגרם לגוף זה גם גורם תששיות בגיל צעיר יחסית וכן לשכחה ולדיכאון בגיל צעיר בשיא החיים.

שאלה: איך אפשר להפוך את הבית למקום שמוח ולא מלחץ ולחץ? **תשובה:** ברגע שמוסיפים לכל תשבו את המילה בשמחה רבה הבית הופך להיות לבית הכי נעים שיש בעולם. לדוגמה אתה מסכים להוריד את הזבל? תשובה: בשמחה רבה, ברגע שזה נאמר, הצד המבקש שמוח ולא מרגיש שכאילו המישים משוה על זה שבקשו ממנו, ולכן כדי להעצים את האווירה הטובה בבית או בכל מקום יש להוסיף לתשבו את המילה 'בשמחה' ואז יורד כל המתח וכו'. אדברה ושלוש בך.

שאלה בחושן משפט: נהג מונית שנוסע ובאמצע היה אזעקה עצרו ירדו מהרכב למשך עשר דקות כפי ההוראות והמונה המשיך לפעול האם על הנוסע לשלם את זה? **תשובה:** לכאורה אזעקה הוא כפקק מצוי וא"י אונס ומשלים כל השכר. ויש לדון בזה מתוך העלון המופלא **מנחת שלום** על ענייני חושן משפט שבתקופת מלחמה.

רעיונות שנשלחו לעלון השבוע: א. למי ששאל איך לעשות תשולנט עם קצת נזילים ושלא ידבק התשובה היא להשתמש בסיר יציקה (גם יוצא יותר יעיל), בנוסף כדאי לשים את הדברים שמפרישים קמחים (קטניות

ותפוח"א) רק כשהמים מבעבעים. **אחר כתב:** לגבי תשולנט סימן יש לשים בסיר יותר חיטה. **עוד אחד כתב:** עצה לטשולנט לא נוזלי ולא נשרף: העצה היא: להחליף חלק מהמים בשמן. מוסיפים רע / חצי / כוס / שמן. ככה זה לא נשרף רק נהיה מטונג. כמו"כ: להבה נמוכה, סיר כבד לפיזור חום, מגבת לכיסוי - כמוכן בזהירות מהסתמה ומשריפה. אגב, הוספת כפית קפה עושה פלאים. **ב.** לגבי הבעיה שיש במכונת כביסה השאלה אם עשו איזה שינוי באבקת הכביסה, כי אצלי באותו זמן שהחלפנו מכונה, שינינו גם אבקה... היינו משוכנעים שהמכונה "אשמה", עד שהתעוררו לזה שהפסקנו להשתמש בבימוט ועברנו לסוג אחר. חזרנו לבימוט והבעיה נעלמה. ושמתניו גם משכנתי שכך היה אצלה. שלחו עוד עצה להסרת כתמי זעה מסרט כובע: לטבול מעט שמן קנולה על מגבון לח, ולמרוח בעדינות על הסרט. **עובד יופי.** ג. בהקשר למה שכתבתם בגליון האחרון שכשיש בעיה במייבש כביסה יש לרוקן את מייבש המים ככל הנראה אינם מכירים מייבש קנודסור שהוא ללא צינור. במייבש זה יש לרוקן את המים לאחר כל יבוש או שניים כך שאם לא מדובר באדם שמשתמש בזה לראשונה לא זה הבעיה. מה שכן יוכל להיות שישנו מייבשים אלו מסנן נוסף שאינו מוכר לאנשים כ"כ שמיועד לאסוף את סיבי הבגדים שיצאו לכיוון מגירת המים ואמורים לנקות אותו פעם בשנה+ המסנן נמצא בדר"כ מתחת התוף כביסה בצד שמאל. פשוט לשלוף אותו ולשטוף אותו תחת זרם מים חזק. בנוסף במייבשים אריליים עם צינור קורה שהצינור נסתם חלקי וגורם בעיה בייבוש. **ד.** בקשר לחיוב חברות הסלולר: לפני תקופה היה ראיון ב"קו המידעי" עם אחד שמבין בתחום, כמדומני שאמר שאין מה לעשות, והזהיר על זה שלא לעבור מסלול או תברה בלמעשה חלש כיון שבאופן כזה הם מחלקים את הדק' של החבילה של החדש וממילא יוצא שלמשל במקום 3000 דק' לחדש יש 2000 ל-20 יום, ויוצא שאם היה שימוש של 4000 דק' במקום שיהיה חריגה של 1000 נהיה חריגה של 2000, אולי אפשר להשאיר הודעה ב"קו המידעי" לבקש פרטים על השיחה ההיא מסי' הקו 035097000. נ.ב. עוד הזהיר שם לא לעשות הפניית שיחות מהמספר החורג למס' אחר בשביל לקבל שיחות כיון שמבחינת החברות כל שיחה שמופנית נחשבת כאילו זה שיחה יוצאת מהמספר ההוא. **ה.** איך אפשר לבדוק האם השמן שנקנה הוא באמת שמן זית? **התשובה היא** שמן זית זה דבר שקרש מהר, משא"י שאר שמנים שהם לא נקרשים כלל. מה יעשה, ניח הבקבוק במקפיא ויבדוק לאחר שכעה, אם זה נקרש סימן שזה שמן זית ואם לא סימן שזה שמן קנולה וכדו'. **ו.** יש לנו מופת של חברת קנון שהדפיס בה דף אחד לפני הרבה זמן וכעשוי היא לא עובדת, טכנאי ראה אותה ואמר שהדיו התייבש בפנים ואין מה לעשות, נשמח לדעת האם יש למישהו פתרון לבעיה. **ז.**

בקשר להפרדת גבינה צחוה: **א.** כשזה טרי יותר קל להפריד, כידוע: עצה נוספת לחתוך את כל הערמה של הפרוסות לאורך וכך כאשר הגבינה צחוה היא רצועות ולא פרוסות גדולות ניתן להפריד בקלות. **ח.** משחה לצלקות ה"ר משה קליין שגת אריה מו"ע 08-9740991 לילדים שלי נעלמו הצלקות. **ט.** בענין כאבים בצוואר יש מהלך של דר שרנו שכבר עזר אלפני אנשים עם המון סוגי בעיות יש ספר בשם "מאחורי כאב הגב" שמסביר את המהלך אולי יש גם רופאים או מטפלים שמטפלים לפי המהלך. **י.** עוד עצה להסיר יבלות בנוסף לעצות שהובאו בעבר: להצמיד ליבלת בעזרת פלסטר וכדו' תתיכת שום עד שהיבלת נעלמת עוזר מאד ומסיר את היבלת לעצמות. **יא.** פתרון לייבש את הנוזלים של האוזניים והאף של הילד המנוזל: יש פתרון שהופע בפנטר רשום בהמודיע ונוסה ע"י הרבה אנשים שאמרו שחולל אצלם פלאים. למלאות בתוך הציפית של הכרית מלח שולחן להניח מתחת ראש הילד, ותוך מספר ימים הכל יהיה יבש לגמרי.

התורה חסה: מדור זה הוא מדור שאנשים שולחים את בקשותיהם לפתרונות ואשרי מי שזוכה להיות נושא בעול ולשלוח למיל שבסוף העלון פתרונות לבעיות שנבקשו ע"י הקוראים להיות להם לעזר: **א.** אם אפשר לעזור למי שיועד כיצד מסירים דבק 3 שניות שנשפך על מכנסיים כחות. **ב.** שמח על מידע דבק ומנוסה לשירת שיער תורשתי לגברים. **ג.** אם אפשר לבקש יעוץ בענין טיפות עיניים כדי שהמספר לא יעלה או הצינו לנו סוג עדשות אולי מישוה בידר את הנושא. **ד.** מי שיועד היכן ניתן להשיג oralmedicin? ישנו מחסור בכל בתי החולים. **ה.** איך מטפלים בצעצעים במצח נלער בן 15 (חצי קווינס). **ו.** אשמח לקבל מידע בנוגע לצרידות כרונית מזה כארבע שבועות תשובת שנוסע שאני מנסה לשמור על השקט ולשתות משקאות חמים וכדומה ניסיתי גם כן את "אן צרידות" של לייף אך ללא הועיל גם חוסר שינה נשלל. אשמח לתשובות מהממומנים תודה רבה. **ז.** ברצוני לשאול אם יש פיתרון להסרת כתמי אקנומיקא בגב. **ח.** הבאתם בגליון איזה עצה למה שגוגל מבקשים לשלוח קוד אימות לאתרום על קריאת חודעות, מה שבני תורה מתגוררים ניסיתי את העצה הכתובה בגליון, להגיע לכתובת של הווי, אך אצלי במילל אין כתובת נוספת מזה של הפלאפון האם ידוע לכם מה אפשר לעשות כדי לדלג על הבעיה?

הלכות

וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך: מצוות מעשר כספים היא מצווה גדולה מאוד וראוי לכל ירא ה' לקיים מצווה זו בהידור וזיכה לעשירות בזכות זה. וכן נהגו העולם להקפיד לתת מעשר כספים, ואם התחיל ולא אמר בלי"ה ככל נדרי מצווה שמתחייב בו מדאורייתא. **בניא כאן כמה הלכות בענייני מעשר כספים** (לעיון בלבד, נלקט מ'דרך אמונה' ו'שערי תורת הבית' להרב טשזנר). **סדר ההפרשה**: מפרש מהקרן כגון קיבל נדוניה או ירושה מפרש מזה. **וכן מפרש מהרווח** אם עושה ירושים עם הכסף ומרוויח, וכן משכורת, מתנה, זכייה בהגרלה, מצאנה (אפי"ם) או אבידה שלו והתייאש ממנה, ירושה אפי"ם שאביו הפרש מזה, בכל אלו חייב לתת מעשר. **ואם קיבל תלושים לקנייה או הפצים** אינו צריך לתת מעשר, כי מעשר הוא רק מסוף. **יש עניין גדול בנתינת מעשר מדויק** ממה שהרויח וזו הצורה לתת, **עשירית בדיוק**, וכיוון שזה קשה לדיוק יכול לתת יותר ולעשות תנאי שהשאר יהיה בגדר צדקה. **וחיוב מעשר הוא מה'נטו'** ולא מהברוטו, והיינו הוצאות שבאו מחמת העבודה אפשר להוריד מהרווח כגון, מיסים, נסיעות לצרכי העבודה, מטפלות או עוזרת בית שבאה בעקבות העבודה, כל זה מורידים מההכנסות ואז מחשבים המעשר מהשאר. **הוצאות הבית** כארנונה, אוכל, וכל מה שהדרך לתת לבניו אינו מוריד מהמעשר (לרוב השיטות גם מה שלא מחוייב לתת אלא רק כך הדרך לתת לבניו אינו מוריד ממעשר). **לכתחילה ייתן** לקרוביו העניים והכי קרוב זה לתת **להוריו** (רק שכאביו עני, אבל כשיש לו בשפע אסור לתת להוריו ממעשר). וכן יש מצווה מיוחדת בנתינה לעמלי תורה ובפרט לעניים עמלי תורה. **ולגבי נתינה למצוות שחייב בהם** כגון שכן בניו לתלמוד תורה, ציזית, תפילין, ד' מינים, קניית עליות כשלא התכוון מראש לתת ממעשר, אינו יכול לתת ממעשר. **נתינת הפצים לבית כנסת** וכדו' יכול לתת חלק מהמעשר שלו לעניים זה. **ובתי כנסת שרובם עניים** ולא יכולים להחזיקו אפשר לתת ממעשר לבית כנסת כי זה נקרא נתינה לעניים. **החזקת ישיבות וכוללים** זו מצווה גדולה וראוי לתת לה ממעשר כי זה נתינה לעניים שילמדו תורה. **מי לזה מה הרבה חובות** או שיהיה חי בדחוק נוראה שאין בידו לשלם מעשרות, אפי"ם שלא נותן כדאי שירשום בצד את חובותיו למעשרות ויתן בל"ג כשירווח לו. **הקונה כרטיס הגרלה** מכספי מעשר מה שזוכה שייך למעשר ואין אפשרות להתנות, ומשל לאחד שאמר אני קונה כרטיס בתנאי שאזכה. **אבל** התיירו רבים מהפוסקים לקחת 20% שהוא דמי תיווך.

חידות

חידון שינון הפרשה: א. מה עשה ה' לחרפה של רחל? **אסף אותה: ב.** מהיכן יצא יעקב? **באר** שבע. **ג.** שם של אחד הבטיחים כשהופכים את שמו הוא שם של בעל חי? **גד - ד. ז.** מה צאן ראוהן בשדה? **זודאים: ה.** יעקב שם לפני הצאן את? **המקלות: ו.** מה הדבר הגדול שעשתה רחל? **ויתרה ללאה: ז.** מנשות יעקב? **זילפה: ח.** כבש שניתן ליעקב? **חום: ט.** מה שניתן ליעקב? **טלוא: י.** הבן הרביעי? **יהודה: כ.** ה' הבטיח ליעקב והיה זרעך? **כפר הארץ: ל.** איך קראו לבית אל לראשונה? **לוז: מ.** מה עשה יעקב עם האבן אשר שם מראשותיו? **מצבה: נ.** איך ידע לבן שה' ברך אותו בגלל יעקב? **ניחוש: ס.** מה ראה יעקב בחלום? **סולם: ע.** מה יעקב הבטיח שיעשה עם מה שהבטיח לו ה'? **עשר אעשרנו לך: פ.** היכן הבחין יעקב שלבן כועס עליו? **פניו: צ.** את מה לבן גזז? **צאנו: ק.** מה אכל יעקב בלילה? **קרח: ר.** מה רחל היתה? **רועת צאן: ש.** כמה שנים עבד יעקב ברחל? **שבע: ת.** מה גנבה רחל? **תרפים:**

חידות פרשת שבע: א. מה שונה שמו של לוי בפרשה? **ב.** היכן מוזכר עשיו בפרשה? **ג.** שבע פעמים אהל בפסוק אחד? **ד.** שני מצבות שונים בפרשה ולא מצבה על מת? **ה.** שלושת סוגי החלומות בפרשה? **ו.** מה נתקן בפרשה שנהוג יום יום? **חידות ידע תורני: ז.** באיזה מקרה מעלים לתורה פלוני ושם סביו ולא שם אביו? **ח.** מתי אומרים בשמו"ע פרק שלם מהתהילים? **ט.** מה מושתף בברית מילה וחליצה? **י.** איזה אב לא חייבים בכבודו? **יא.** איך יתכן שאדם ילמד מילה אחת ויספיק ארבע שורות מהש"ס וכן מילה אחת ויספיק שתי שורות מהש"ס? **יב.** איזה אכילה היא בלי בליעה? **חידות לבוגרים: יג.** מפעל שמייצר נעלים ויש לו הרבה גניבות של זוגות נעלים, מה יעשה בלי אבטחה או שמירה מיוחדת שלא יגנבו יותר זוגות נעלים? **יד.** לאדם יש שני שטרות נלבד ביחד היו לו שלמה המלך?

220 שקל ושטר אחד הוא לא של עשרים אלא זה יכול להיות? **חידות לשאל תלמידים: טו.** על איזה תפוח לא מברך העץ? **טז.** איזה בעל חי כולו שחור? **יז.** על מי אומרים שרץ של גרלים? **יח.** מה יהיה פעם שלישי? **יט.** מי חסה? **כ.** איזה מאכל מצמידים לשמו את הצבע שלו? **כא.** איזה דבר אומרים כל יום בתפילה וצריך לחשוב קודם איך לומר זאת (לא לכוון אלא לחשוב). **כב.** איזה שם אדם מוזכר עשרות פעמים בשמו"ע? **כג.** איזה מאכל המגיע מהחי אוכלים אותו הרבה? **כד.** איזה דבר המגיע מהחי משתמשים בו כל יום?

תשובות: א. הוא היחיד שנקרא ע"י אביו וכתוב ויקרא כולם האמא קראה. **ב.** לא כת. **ג.** לא לג. **ד.** מצבה - מזבח שבנה יעקב בכח יח. וכן עד הגל ועד המצבה בלא נב. **ה.** חלום יעקב. **ו.** חלום הנקודים וברודים. **חלום ה' גלה ללבן. ו.** מעריב. **ז.** כשאביו מומר רמ"א קלט. **ח.** במוסף של ר"ה הללו קל בקדשו. **ט.** בשניהם מזכירים את אברהם אבינו בברכה. **י.** אב מלאכה ואב נזיקין. וכן חודש אב. **יא.** מאימתי פ"ק דתענית וברכות והיינו שתי שורות שלימות כי המילה היא ראשונה במסכת היא שורה שלימה... **הימילה כל** היא ארבע שורות כי נמצאת בתחילת פרק בארבע מסכתות: בנדרים נזיר זבחים ומנחות וכנ"ל. **יב.** אכילת מזבח. **יג.** יחלק את המפעל לשנים מקום שמייצרים נעלים לימין ומקום לשמאל, ולא יגנבו כי אין לאף אחד מה לעשות עם נעל אחת. **יד.** השטר של המתאים הוא לא של עשרים וזה הכוונה ששטר אחד לא של עשרים. **טו.** תפוח אדמה. **טז.** נמלה. **יז.** הזמן רץ. **יח.** גלידה. **יט.** התורה חסה על ממונם של ישראל. **כ.** גבינה צהובה. **כא.** שיר של יום. **כב.** ברוך. **כג.** ביצה. **כד.** בכרית או בשמיכה יש נוצות.

חידת משמעויות מילים: י' משמעויות למילה אח:
א. אח - בן אביו וזאן אמו. "ולרבה אח ושמו לבן".
ב. ראשית כד כט.

ב. אח - קרוב. "כי אחי אביה הוא". רש"י: קרוב לאביה. בראשית כט יב.

ג. אח - דומה. "כי אחי אביה הוא". מ"א: דומים בקלסתר פנים. שם.

ד. אח - בן. "ויאמר יעקב לאחיו" רש"י: בניו. בראשית לא מו.

ה. אח - אוהב. "ויקרא לאחיו לאכול לחם" רש"י: לאוהביו. בראשית לא נד. "צר לי עלך אחי הונתני" שמואל ב' א' כו. **ו.** אח - אחד. "ופניהם איש אל אחיו" תרגום: ואפיהו חד לקבל חד. שמות כה כ.

ז. אח - מאותו עם. "וחי אחיך עמך". "אל תונו איש את אחיו". "ולאחיו יאמר חזק".

ח. אח - תנור חימום. "האש אשר על האח" ירמיהו לו כג. **ט.** אח - שם חיה. "ורבצו שם ציים, ומלאו בתיכם אחים" ישעיהו יג. **י.** מצודות ציון: מיני חיות.

י. אח - מי שמטפל בחולים.

הגויים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

לב יודע מרת נפשו. ומרת נפשו יודעת לב?
פטנט למי שקשה לו לאכול מקרוני ארוכים: לפני הבשול לשפוך את המקרונים שבשקית לתוך בלנדר ולהפעיל שתיים שלוש דקות.

סיכום יומי: צהל חיסל עוד 24 מחבלים. נשאר בסך הכל 39,000 פחות 24.

תחזית מזג האוויר גשום וסוער וטילים לפרקים במישור החוף.

6 עובדות על העולם! 1. אתה לא יכול לשים סבון בעיניים. 2. אתה לא יכול לספור את שערותיך. 3. אתה לא יכול לנשום דרך האף עם לשון בחוף. 4. עשית את 3. 5. כשעשית את 3, 3. הבנת שזה אפשרי, אבל אתה נאה כמו כלב. 6. אתה מחייך עכשיו כי הבנת שעבדו עלך.

איך קוראים לאמא של מחבל? **שיאהדישע מאמא...**
עשייתו חשבון נפש ויצא לי שאני בפלוס.

אדם הגיע לבית מלון בעזה, שאל יש מקום הלילה? אמרו לו הכל ממוצץ!

האמא של מוחמד דף - דפדפדת.
ראיתי מחבלים ואמרת להם כמה בדיחות מהעלון והם פשוט התפוצצו...

שאלתי את הבן שלי למה קוראים לגרעיני אבטיח גרעיני אבטיח. הוא חשב חשב ובסוף אמר: כנראה בגלל שיש לזה קצת טעם של קרטיב בטעם אבטיח.

הגעתי לחתונה בארמונות חן עם רכב. שאלתי את אחד האנשים האם זה רחוב חד סטירי? וענה לי לא... זה רחוב שלמה המלך!

מה הבדל בין זרש למקק? זרש אשת מפיחדי. מקק מפיחדי אישת.

עני דפק בבית קמפן, מיד תפס הקמפן את רגליו, ברח מהבית, בעקב לו מרחוק: אני כהן ועני חשוב כמת ברחתי מאהל המת.

תחשבו על זה: אם גם לכם תמיד האוזניות נקשרות והשרוכים נפתחים, למה לא מייצרים כבר שרוכים מהחוט של האוזניות ואוזניות מהחוט של השרוכים?

תודה רבה מאוד לכל קוראי העלון ובמיוחד לאחד מחשובי ראשי הישיבות שמידך דרך סבו מרן הגרייג זצ"ל מצדיקי הדור והדור מבין הטיב בצרכים של כל יחיד ויחיד באופן לא רגיל גאון אדיר ומסור לצרכי תלמידיו **רבי יחזקאל לוי שליט"א** מראשי ישיבת דרכי שמש שיש אצלו משהו מיוחד לאחר שיעוריו הנפלאים הבחורים פעמים רבות מתפרצים ושרים תורת ה' תמימה ועוד שירי אהבת תורה. אשינו שיש לנו כאלו אנשים בדרו. **עוד** תודה רבה ונדירה לתלמוד תורה נטעיים בפתח תקוה שהם אנשים טובים מאוד.

ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. **ובבתי מ"ד המרכזי בניין אברכים פרדס כץ'** רחוב אבוחצירא 9, **ובכולל מורשה ודעת' (בית כנסת הגדול)** בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרטון בארון למטה. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים **אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור.** כמו"כ ניתן להשיג את העלון **במודיעין עילית** (לא כמות) החל מיום חמישי בכניסה לחנות ש.מ.ח. - שרותי משד רחוב רשב"י 49. **כן ניתן להשיג בהר יונה** נוף הגליל אצל רבי שמחה שולמן שליט"א שכל מי שנמצא פעם אחת בהר יונה רוצה לחזור לשם המון פעמים בזכותו. **כן ניתן להשיג בירושלים** בישיבת מיר אצל הגאון הנדיר ברחמנותו רבי דוד רוטשילד שליט"א שאירס השבוע את בנו בזכות כל מעשי הטובים זכה גם כעת לשידוך מצויין. או אצל הצדיק הנדיר שהוא מיוחד בנתינת לשני באופן לא רגיל רבי אבי פרידנר שליט"א. **עוד בירושלים בישיבת קמניץ** אצל הבחור החשוב עדין לגדולות בנש"ק רבי מיכאל זילברמן שליט"א. **בית שמש** אצל האיש שלא מפיץ להפתיע והקיים השבוע את ארגון 'מבקשי תורה' בית שמש שמלמדים משניות לילדים רבי נחום זכריש בבית הכנסת אור אליהו רמב"ש ג'. **וכן** בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבוק הנויא 7 רמה ג'. **בנתיבות** בישיבת בוכרסי. ובבית יצחק, ובבית מהרי"ץ. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד, אצל הבחור החשוב ישי רוט נ"י. **בירושם** אצל רבי מיכאל גולדנברג שליט"א האיש והישיבה שבירושם. **בארבעים** בבית כנסת שערי תפילה (פרויקט). **בקריית גת** בביהכ"ני שומרי אמונים ובביכ"ני קרעטשנף מיום שישי. **בחזון יחזקאל:** בבית כנסת המרכזי. **באשדוד:** בבית כנסת החיד"א רובע ג אצל רבי יצחק משענייה שליט"א **בעוצם** בישיבת נר זרח. **בבצלים** אצל רבי יוסף המאיר שליט"א. **ברעננה** אצל משפחת זכאי רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון: 052-6903395. **בפתח תקווה** בבתי הכנסת בגני הדר: אוהל אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. בעש"ט צאנו גור ויוצאי חברון, ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל וכן בישיבת עטרת שלמה. **בראשון לציון** אצל הנ"ל: וכן בעיר **אלעד** בישיבות כנסת יחזקאל ותורה בתפארתה ובישיבת הר"ן ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **עוד באלעד** בבית הכנסת עמק ההלכה ע"י רבי יצחק רבי שליט"א. **בצפת:** בהיכל ישיבת צפת ע"י האדם הגדול בהאר"ת פנים רבי אברהם לויסון שליט"א. העלון יחולק גם במניין הגן שע"י איילת השחר. **בקריית אתא:** בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 **ברמת השרון** אצל האיש שבזכותו רבים מתפללים במניין ורבים נשארים בלימוד רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות וכן בבית הכנסת גאולת ישראל וכן בבית הכנסת וכולל חוד צבי. **בחדרה** בכולל אדרת אליהו בראשות הרב נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13. **בעפולה** בביהכ"ני נצח ישראל בשכונת עפולה עילית או אצל האדם המיוחד בשמחת חיים רבי אהרן קולדנר שליט"א. **ביד בנימין:** בישיבת דרכי איש אצל הבחור המופלא בתורה ויר"ש רבי ישראל מאיר נידאם שליט"א. **בעכו:** רחוב גיבורי סיני 32 להסטנדר בכניסה לישיבה. **במנצ'סטר** אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: +447425793110. **בארגנטינה:** בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל המש השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקיישים על חיפוש רביים. לכתוב מערכת שבת. מקיישים על פתח תיקיה. מקיישים על תיקיית הורדת גליונות. מקיישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים. **כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com** יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ 456alon@gmail.com **להשתתפות בהוצאות העלון** לפנות: 0527633431 או ב'נדריים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במסייעים! אפשר לשלוח משם הדעות.

דינים שאנשים נכשלים בהם (1) האם אדם שבא לחתונה של חבר ולא נתן מעטפה עם כסף, הוא גזול? תשובה: "העיקר זה לשמח חתן וכלה ולא לשים כסף. אולם משורת דרך ארץ, שהמתארח בחתונה חייב להבין שהוצאות החתונה מרובות, ולכן ישתתף כמה שיכול".

(2) הגעתי לשמחה של חבר, שם עלות כל מנה הינה \$100. האם אני חייב לשלם לו \$100 או לא? תשובה: "בעל האירוע לא עשה שום תנאי עם משתתפי השמחה כי רק אם יכסו את המנה הם מזומנים לסעודה, אלא הוא הזמין את כולם בשווה והמתנות הן רק ציפור".

יחד עם זה ראוי למוזמנים להתחשב בהוצאות הגדולות הכרוכות בסעודה, ולהשתדל לכל הפחות לכסות את הוצאות המנה שלהן, אולם אין זה מעיקר הדין.

(3) רציתי לשאול אם צפייה או האזנה לשיעורי תורה נחשבים כקביעת עיתים לתורה? תשובה: "אכן נחשבת, אך אינו דומה השומע מדיסק לאדם שעמל להבין את אשר כתוב בספר, אשר שכרו גדול פי כמה וכמה".

(4) אני עובר מעבודה לעבודה ומרגיש שכל מה שאני עושה לא הולך לי. לאחרונה, הלכתי לאיזה רב שאמר לי להוסיף שם והכל יתהפך. תשובה: כתבתי בספרי (מרכבות ארגמן חלק ב סימן יח אות יב) שאין להחליף שמות בגין חוסר מזל. וכל הצרות שבאות על האדם הם בגלל עוונותיו, ולכן ישם לב בנוגע לשמירת השבת, שמירת הברית, העיניים ועסק התורה ועל ידי כך יפסיקו מעליו כל הצרות והדינים, ובעזרת ה' יזכה לראות הצלחה גדולה.

– מתוך שאלות ותשובות עם הרב הגאון מאיר אליהו שליט"א –

גדולת אמירת תהילים בכל עת (1) כתב בספר 'עמק המלך' (שער תיקוני תשובות) הובא בשלה"ה מס' חולין: "כל הרגיל ודש בספר תהלים – דוחה כל מיני פורענות וכמה פגעים רעים מעליו ומעל משפחתו ומעל כל בני דורו, ומגלגל עליו ועליהם כל מיני שפע ברכות והצלחות, אשרי הזוכה ומזכה הרבים".

קדושת התהילים

(2) באחד הימים ניגש אברך אל האדמו"ר מתולדות אהרן זצ"ל וסיפר לו כי בתו חולה מאד. אמר לו האדמו"ר כי חובה להרבות באמירת תהילים שכוחם נורא ונשגב, ואמר כי כל פרק שקורא דומה לכסף שמפקיד בחשבון הבנק, וכאשר רוצה לשלם חובותיו מוציא הכסף ומשלם בו. כך כל הקורא תהילים ממלא פיקדון של זכויות, ובבוא המקטרג לדרוש עונש לאדם על מעשיו – משלם לו ה' בפרקי תהילים ומבטל בכך הגזירה:.

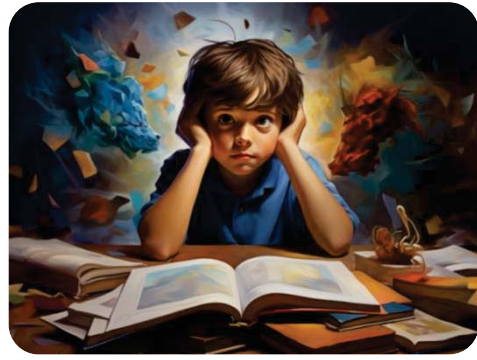
(3) אמר הרה"ג יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שאין דבר המהטר את הנפש כתהילים.

הזרחה הורית לזמן מלחמה

הרב מ'סאן אהרן פרידמאן

אני מתנצלת על הדבר, אני אשמה ולא הילד!". כעת בואו ונחשוב: מה היה עולה בגורלו של הילד אם המלמד והמנהל לא היו מאמינים לו שהוא דובר אמת, ושהוא אכן איננו אשם במה שקרה. הרי רמת הבושה שהיתה נגרמת לו היתה עלולה להיות נוראה, ולהביאו לעזיבת הת"ת, ולהתדרדרות כללית, וכל זאת ממש ללא עוול בכפו. ברם, כיון שהצוות החינוכי נתן את אמונו בילד, והעניק לו את ההרגשה שהם אכן מאמינים לו, לא נפגע הילד במאומה, וכל הפרשייה באה בשלום על פתרונה. אך הסיפור עדיין לא תם. המנהל היה יכול מצידו לסיים את הפרשה ולהורות לילד לשוב לכיתתו, ואולי לזרוק לו מילה: 'ידענו שאתה ילד טוב'. אבל הוא לא הסתפק בכך. המנהל לא נתן לילד לחזור לכיתה לבדו. הוא עלה יחד איתו, ושניהם עמדו לפני כל החברים, כשהוא מספר להם את כל הסיפור במלואו. לאחר מכן צבט לילד על לחיו בחיבה, ואמר לפני כל ילדי הכיתה: 'נו, אתם רואים איזה חבר טוב ומחונך יש לכם בכיתה?! בכך השיב המנהל את הביטחון העצמי לילד שמעט נגרע מהסיפור. אפשר להעיר לחניך, מותר אפילו לגעור בו, וגם יותר מכך, לפי הענין. אבל כלל זה יהיה בידו של כל מחנך והורה באשר הוא: את האמון – לעולם אל תיקח מהילד.

תאמינו בו!

המעשה דלהלן התרחש בת"ת 'קרלין', אחד מתלמודי התורה המצוינים והמפורסמים בבני ברק: בשיעור שנמסר באחת הכיתות, נשמע לפתע קול צלצול של טלפון נייד מאחד מתיקיו של אחד התלמידים. אותו תלמוד תורה אוסר להביא מכשיר שכזה, ולכן הביטו בו כל הילדים בפליאה על הילד שהחל להתבייש.

גם המלמד לא יכול לשתוק לנוכח הצלצול ואף היה אסור לו להתעלם מכך. הוא ניגש אל הילד הנכלס בפנים מחויכות, ליטף אותו בחיבה ושאל לפשר הדבר. תגובתו השקולה של המלמד, והעובדה שלא התפרץ עליו בכעס, הרגיעה את הילד.

'אין לי מושג איך הטלפון הגיע לתיק שלי'. המלמד עשה רושם כמי שמאמין לו בהחלט, אבל עקב החומרה שמייחסת ההנהלה להבאת מכשיר סלולרי לחיידר, ביקש ממנו לרדת למנהל, ולספר לו את כל הסיפור. מנהל התלמוד תורה קיבל את התלמיד בחיך, וכששמע את תגובת הילד שאמר שאין הוא יודע כיצד הגיע המכשיר לתיקו, התקשר לביתו של הילד. כששמעה זאת אמו של הילד היא שמחה עד למאד: "ב"ה כעת אני מבינה לאן נעלם הטלפון שלי. הכנסתי אוכל לתיק של בני היקר, ומאז נעלם הפלאפון, ולכן אני מתקשרת אליו כמה פעמים על מנת למצוא אותו.

מקיבוץ בארי לבני ברק

מסרי המלחמה

– המשך מעמוד 1 –

למחרת, התקשר יהודה לבני הזוג ושאל: "מה שלומכם? רציתי רק לדעת שהגעתם בשלום לביתכם?". הם התרגשו נורא, כזו אכפתיות וכזו התעניינות אמיתית. הוא הרגיש שכל חומות השנאה והריחוק שהיו לו מהציבור החרדי התפוררו בן רגע. הוא שוב הודה לו ושיתף אותו כי הוא ממש מתרגש מהשיחה הזו. חלפו כמה ימים, יום שישי בצהריים, יהודה מחליט להתקשר שוב. "הלו? שלום וברכה, זה יהודה". "או! שלום יהודה – מה שלומך?", עונה הבעל בשמחה. "ב"ה מצויין. התקשרתי כי רציתי לספר לך סיפור קצרצר לכבוד שבת קודש, אותו תוכל לספר לבן שלך החמוד, האם זה אפשרי?".

"למה לא? בשמחה", הגיב הבעל. יהודה מספר לו סיפור חינוכי והשניים נפרדים בברכת שבת שלום. יהודה הרגיש שליבם של הזוג נפתח, וקיבל על עצמו קבלה לשמור על קשר עימם, וכך נהג להתקשר אליהם בכל ערב שבת ולספר לבעל סיפור יפה שיעביר לבנו היקר. לאחר חצי שנה של קשר, פונה הבעל אל יהודה בשיחה השבועית, ושואל אותו: "יהודה, תגיד, אני יכול לשאול אותך שאלה? האם לא משעמם לכם בשבת? אתם לא מדליקים פלאפון, לא נוסעים לטיול! אתם לא משועממים?".

יהודה צחק בעדינות והשיבו: "חברי היקר, זה היום הכי עמוס ומאושר בשבוע: תפילות עם שירים, סעודות מלכים, שיעורי תורה, משחק עם הילדים, מנוחת צהריים שלוה ועוד. אתה יודע מה, אם תסכים, אני מזמין אתכם אלינו לשבת, תבוא ותחוש את האושר הזה בעצמך!".

"אתה רציני, שבת? בבני ברק? אל תשכח שאני חילוני", השיב הבעל.

"מה הבעיה, אתה אורח שלי, נארגן לכם דירה ותהיה לכם שבת מיוחדת איתנו". הבעל התרגש ואמר לו: "טוב.. נראה לי הזוי, אך אשאל את אשתי ואחזור אליך". יהודה סיים עימו את השיחה והתקשר אליו. "הרב זאיד, מה שלומך? אני צריך עזרה. אני בקשר עם משפחה חילונית שרוצה להתארח אצלי בשבת ואני קצת מסתבך מתי כדאי להזמין אותם: אוטוטו מגיע ראש השנה, יומיים עמוסים בתפילות ואווירת הדין – לא נראה לי שזה שייך. אחר כך מגיע יום כיפור – גם כן לא שייך, זה צום עם תפילות ארוכות, והם רוצים

לחות אוירה של שבת עם סעודות ושמחה. מיד אח"כ סוכות – גם כן לא שייך, אנחנו אוכלים וישנים בסוכה ברחוב, ולפעמים יש יתושים ועכברים ברחובות". פניתי ליהודה ואמרתי לו: "ומה עם שמחת תורה? לדעתך, הכי טוב להזמיןם בשמחת תורה. יזרקו עליהם סוכריות, ירקדו וישמחו עם התורה, יהיו בסעודות וישירו". "אינני יכול בשמחת תורה", השיב לי יהודה, "התחייבתי לאבא שלי המתגורר בשדרות להיות אצלו, זה תורנות אצלנו במשפחה, ובשמחת תורה – זה תורי". "אז מה הבעיה?", שאלתי את יהודה, "תזמין גם את אביך לבני ברק לחג, וככה המשפחה מהדרום תוכל להתארח אצלך בזמן מיוחד שכזה, וגם לראות מהו כיבוד הורים באווירה תורנית?". יהודה אהב את הרעיון והתקשר להזמין את הזוג מקיבוץ 'בארי' ואף את אביו משדרות. ואכן, כולם הגיעו יחדיו לשמחת תורה בבני ברק, חגגו בלילה, שרו ושמחו. ואז, מוקדם בבוקר, אירע הנורא מכל...

כולנו שמענו על הטבח הנורא, ומיד הבינו כולם את גודל הנס: "אבי מתגורר בבניין מול תחנת המשטרה של שדרות", מספר יהודה, שם השתלטו המחבלים וטבחו בכל מי שהיה באזור.

אני ובני משפחתי היינו אמורים להיות בתוך התופת באותה שבת. והמשפחה בקיבוץ בארי – ניצלו בנס אדיר, אחר שהמחבלים הארורים שרפו את ביתם והשמידו כמעט כליל את חבריהם לקיבוץ או שלקחו אתם בשבי. גם כעת הם שוהים פה בבני ברק.

"ובזכות מה אני ומשפחתי ניצלנו מהאסון ולא היינו אצל אבי בשדרות?.. בזכות המצווה של אכפתיות וקירוב רחוקים. בזכות ההתעניינות ביהודי, בנו של מלך המלכים, וקירובו אל אבינו שבשמיים שמחכה לו כל כך הרבה זמן. בזכותם לא הלכתי לאבי בשדרות, אלא הבאתי גם את אבי אליו לבני ברק, וחיינו ניצלו, ואף חיי וחיי משפחתי שהיו אמורים להיות שם ניצלו בנס.

מדברים. אדם חושב שעושה למען חיזוק השני – וה' משיב לו כפל כפליים!. אגב", מסיים יהודה, "הזוג התחזקו מאד מהשבת אצלנו ומהנס שאירע להם בכך שהגיעו לטעום את טעמה של השבת, ואף החליטו לשלוח את בנם ללמוד בבית ספר דתי של רשת החינוך והקירוב 'שובו'".

אדם עושה מעשים לכבוד הקב"ה בלב טהור, מתוך רצון לכבד את בורא עולם, והקב"ה רואה זאת ולא מקפח את שכרו. חיי של יהודה ומשפחתו ניצלו, חיי אביו ניצלו, וחיי המשפחה מהקיבוץ ניצלו. והכל התחיל מ... עזרה בכביש לשם שמיים, הארת פנים, טלפון כל שבוע של אכפתיות.

בורא עולם אוהב את זה, הוא נהנה לראות זאת והוא מחזיר על כך!. "יורא ה' כי שנואה לאה", אך ידע שהיא עשתה זאת מתוך לב טהור, לכן "ויפתח את רחמה", ובכך יעקב לא גירשה.

"אין דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך" – בורא עולם סופר כל מעשה טוב, כל מחשבה טובה וכל רצון טוב ומשלם עליו בעולם הזה ובעולם הבא. ואף אם אנשים אחרים בזים לאדם, מביישים אותו ופוגעים בו, בורא עולם בעצמו שומר עליו ומברך אותו, כי רחמנו: ליבא בעי, ה' מחפש את טהרת הלב שלנו!

{ אז נדברו }

פרשת ויצא תשפ"ד | גליון מספר: 627 | לסדר: "והנה אנכי עמך ועמרתך בכל אשר תלך"

הצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

תי"ו רי"ש וא"ו מ"ם
וא"ו תי"ו

תרומות תרומות תרומות...

כמו כן: הרוצה להשתתף לשם שמים
בהוצאה מחודשת של הספר
'המסולאים בפז' ניתן להתקשר ל-
0527683095, או לתרום ישירות
באמצעי התרומה הרשומים למטה.

ולמה 'לשם שמים'?? כי הספר כבר יצא
לדפוס... כך שכבר אין רמואות ואין ישועות
ואין עילוי נשמות... הכל אבוד... אין כלום...
איפה אין כלום?? בהקדשות של הספר!! אבל
בשמים!! השמים לא ירדו לדפוס... שערי
השמים נשארו תמיד פתוחים... למי שיתרום
וגם למי שלא... גם זכות הרבים בכיסוי
העלויות נשארה פתוחה וכל הרוצה יבא
ויטול...

כך אתם עותפים איתנו
בהוצאות ובזכויות:

בבנק: פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

בשורות טובות

ישועות ונחמות!

בן יחיד שלפתע נודע שיש לו עוד אח... האם זה קל??

בשנה שעברה בפרשת ויצא כתבתי מאמר שהצליח להרגיז כמה אנשים... ולא נעים לומר... השבוע אני רוצה לחזור על זה שוב... שוב להרגיז אנשים... אבל לא!!! שלא תבין לא נכון... אין לי כוונה חלילה להרגיז מישהו... אבל מה לעשות שזה עקרוני!! וזה סופר עקרוני.. וכמדומני שחובה לפתוח את הנושא הזה לפחות פעם בשנה!!! לא כי אני חושב ככה... אלא כי התורה!! התורה הקדושה מצמידה אותנו לנושא הזה פעם בשנה וגם יותר...

ובכן: בפרשת ויצא כמידי שנה אנחנו קוראים על הערך היהודי שנקרא **שנים עשר שבטים!!!** אחרי שבררנו את הפסולת מתוך האוכל... ואברהם אבינו **בן** וכל הסובבים אותו **לא**... ואז יצחק **בן** וישמעאל **לא**... ואז יעקב **בן** ועשיו **לא**... כאן מגיע יעקב אבינו והוא מעמיד שנים עשר בנים ואז כולם כן!!! מטתו שלימה... כולנו בני איש אחד נחנו... כל השנים עשר שבטים כולם שוים לטובה... נו... ואם באמת כולם אחד... אז למה התורה כל הזמן חוזרת ומדגישה את החלוקה שלהם לשנים עשר?? כי בתוך ה-בן הגדול הזה שנקרא בית יעקב... עדיין בתוכו יש חלוקה פרטנית של שנים עשר שבטים שלכל אחד יש דרך משלו ומסלול משלו וכולם חותרים לאותו מקום וכל אחד בנחלה שלו ובמסלול שלו... כולם שוים לטובה...

ו... ומה לעשות שזה מרגיז!!!

את מי זה מרגיז?? זה מרגיז את כל מי ששומע את זה **פעם ראשונה!!!**

ואת מי זה הכי מרגיז?? את מי ששומע את זה **לראשונה בגיל יחסית מבוגר!!!**

כי תחשוב שבמשך שנים חשבתי שרק סבא שלי קיבל את התורה... במשך שנים הייתי בטוח שרק החצר והקהילה שלי עמדו למרגלות הר סיני והתורה שייכת רק ל'שטעטאלע' שלי... שנים חשבתי שאני בן יחיד של הירושה עוברת אלי ישר לחשבון... ופתאום צצו להם כל מיני אחים חדשים ומתברר שגם להם מגיע ב'מורשה קהילת יעקב' בדיקו כמוני... (לשון המדרש: קהילת כהנים, קהילת לויים, קהילת ישראלים לא כתיב כאן, אלא **קהילת יעקב, מלמד שהכל שוין בתורה**, כתוב כאן שגם אם אתה שייך לקהילת קודש... אבל התורה שייכת לקהילה הבינלאומית של קהילת יעקב... למי שעדיין לא מכיר בה...), התגלית הזו היא לא קלה... לא קל לבלוע את זה... כן... הגמ' בסוף קידושין כבר אומרת: שלא לחינם כתוב 'כי יסיתך אחיך **בן אמך**', כי מילא אח שלי מצד האמא... אין לי בעיה איתו... אני אוהב אותו... אין לי חיכוך איתו... הוא לא על חשבוני... **אבל את מצד האבא???**

זה כבר כואב בכיס... זה אומר שצריך להצטופף בירושה... יש פה עוד מישהו שאמור להתחלק איתנו בירושה... זה אומר שיש פה מישהו שאבא שבשמים '**כרך**' אותו... יכירנו לאחריים והוא קיים! ויש לו מה להוסיף לי ולהחכים אותי... לא קל לעכל את זה!!! (תבין: לא איכפת לי לכבד יהודי פשוט ולקרב אותו... אבל בתנאי שהתורה עדיין שייכת לי!! הייביי שלי... אבל לא... י"ב שבטים הם אחים מן האב...)

אז זהו!! שמה לעשות שע"פ רישום האוכלוסין של תורתנו הק' יש הכרה בערך שנקרא י"ב שבטים.. שזה אומר **שבתורה!!!** בתוך היהדות קיימים י"ב מסלולים ודרכים שונות... וקח בחשבון שיתכן ויש מישהו שלא זכה ללכת במסלול שלך... והוא אידיאלי!! הוא מושלם ולא פחות ממך!! ולא זו בלבד אלא אתה צריך את ההשלמה שלו בדיקו כמו שאתה מבין שהוא צריך אותך...

אלא שכאן חשוב מאוד להבחין: יש הבדל בין שבט ל--- מחדל!!!

מה אני מתכוין?? ההכרה במושג שנקרא י"ב שבטים... מטבע הדברים זה מצטייר כגישה ליברלית... סוג של 'איש באמונתו יחיה'... לכל אחד יש את הדרך שלו ואת התפיסה שלו... אז יופי... יש את השבט של האיפוניסטים... תן להם... זה שבט!!! אם יש את הקהילה המודרנית שכולם עושים מה שהם רוצים ושהרבים לא יגידו לנו מה לעשות... נו... זה אחד מ'י"ב שבטים'...

אז זהו שלא!!! איפוניסטים זה לא שם שבט!!! זה שם של **מחלה!!!** של שם **חולשה!!!** עמי הארץ... גם אם יש המון עמי הארץ... הם אף פעם לא יהיו שבט... ע"ה זה שם של מחדל... (זה כמו שתקח את כל הקולות הפסולים בקלפי ותהפוך אותם למפלגה... כשאנחנו מדברים על שנים עשר שבטים... אנחנו מדברים על שנים עשר דרכים אידיאליות- כל אחת!!!)

אמנם יתכן שלכל שבט יש את התפוצות לוואי ואת סוג הסיכונים והחולשות שמאופיינות ומצויות דווקא לסוג השבט הזה... אבל זה בודאי לא יהיה השבט... זה יהיה הנדחים והשמרים של השבט... ומאוד חשוב להדגיש ולא לטעות בזה!!!

עכ"פ כמידי שנה בשבועות אלו אני בוחר שבט אחד או שנים להתמקד בו ולנסות להגדיר איפה זה מגיע לידי ביטוי אצלנו... אז ברוח הימים האלו... נתמקד בשתי דוגמאות נקודתיות...

רק רקע והקדמה קצרה: ובכן: **יש לי שאלה תמימה ומעושה:** למה בימים אלו יש כ"כ הרבה פגיעות ונפילות רח"ל **דווקא** בקרב החיילים המיומנים ביותר שנשלחו להילחם בעזה...? הרי דווקא הם לבושים בשחפץ ובחליפות מגן ויש להם קסדה ושקי חול מקיפים אותם מכל כיוון... הייתי מצפה שדווקא הם יהיו הכי שמורים ומאובטחים... אז למה בשטח זה הפוך?? למה דווקא הם נפגעים יותר מכל אזרח אחר?? מילא אזרח רגיל... הוא באמת מסתובב ברחוב ללא אקדח שלוף ובלי שום אמצעי הגנה... אני מבין למה האזרח הפשוט נמצא בסיכון מוחשי... אבל החיילים מתוך הנגמ"ש שלובשים קסדה וחליפת מגן. מוקפים במערכות אבטחה משוכללות ואמצעי התגוננות... למה בימים אלו יש דווקא אצלם יותר נפילות ואבדות לדאבונו... יותר מכולם?? **נו... מה יש לך לענות על השאלה הגאונות' שלי?? ההמשך בעמוד 6 בגיליון זה...**

כל המפונים שחיים כעת במלון... למה הם בכ"ז מסכנים?

עוד שבוע חולף בשגרת מלחמה... תקופה די מביכה ומבולבלת... זה מאוד שונה מהתקופה של הקורונה... בקורונה אנחנו היינו חלק מהסיפור!!! סגרים... מסכות... הנחיות... פרוייקטורים... ואילו כאן...?? מי שבתוך המעגל הקרוב של המלחמה... אם זה באזורים המסוכנים... אם זה קרובי משפחה של חיילים או אנשי הגבול שיסובבו מעיר לעיר... הם חיים את המלחמה בכל הרמ"ח והשס"ה... ומי שלא... אז בשלב מסוים כלונו התרגלנו... ממשכים את החיים הלאה... מנסים לזרז את השיר המעלות שבסוף התפילה עד כמה שאפשר... אבל אין לנו ברירה!!! חייבים להקדיש לזה מחשבה!!! לא תוכל להתעלם!!!

אבל בחור יקר: יש לי בשבילך נקודה למחשבה...

בימים אלו ישנם מאות אלפי אנשים מאוד מסכנים... מדובר באנשים שהתפנו בבית שלהם והם נמצאים בבתי מלון... בחור אחד שאל אותי בתמימות: למה הם כ"ז מסכנים??

אדרבה... הם הרויחו מלון בחינם?? הרי אנשים משלמים הון תועפות בשביל להיות במלון בסוף שבוע... והנה אלה נמצאים במלון כבר חודש ימים... על חשבון הברון... כיף להם...

ואגב: מי שקורא את זה וכועס!! נא לא לכעוס... כי בסה"כ השאלה היא שאלתית... סו"ס מלון זה משהו שאנשים רוצים אותו... זה משהו טוב... אז למה מי שחי במלון יותר מעשרה ימים הוא מסכן... למה הוא נחשב זרוק מהבית שלו?? עניתי לאותו בחור: האנשים האלו שצריכים להיות בבית מלון... הם אנשים מאוד מסכנים... אתה יודע למה?? לא תאמין למה... אתה לא מעלה על דעתך למה... נו... למה??

כי בן אדם שנאלץ לחיות בבית מלון... אתה יודע איך הוא מרגיש??

הוא מרגיש כמו בחור ישיבה!!! ולהרגיש כמו בחור ישיבה זה עינוי!!! זה גלות!!!

כן... בית מלון זה כמו ישיבה... החדר אוכל נפתח בשעה מסוימת... אתה לא הכנת את האוכל... זה לא אוכל שלך... אה... אבל זה אוכל של מלון?? אז מה... אז מה זה אוכל של מלון... הגיע הזמן שבחור ישיבה יבין... שהסיבה שאוכל של הישיבה הוא תמיד לא טעים... אף פעם לא קרה שהאוכל בישיבה היה טעים... אפילו לא בטעות... נו... למה זה ככה? כי אוכל של ישיבה זה אוכל של מלון!!! המצפה על שולחן אחרים עולם חשך בעדו... זה מה שלא טעים באוכל של הישיבה... לא קל להיות בחור ישיבה!! ה-לא קל... זה לא בגלל שבחור ישיבה צריך לעבוד קשה... אלא ההיפך הגמור!!! בגלל שאתה לא צריך לעשות כלום... בגלל שהדבר היחיד שנותר לך זה רק להתלונן שאין פה כלום... רק בגלל זה אתה מסכן!!! מתי תבין את זה?? מתי תבין שהקושי שלך בישיבה זה לא בגלל שהאוכל פה על הפנים... זה לא שהעסק לא מתפקד... כי את התלונות האלו בדיוק יש גם בבית מלון...

רק מה?? המצפה על שולחן אחרים!!! זה שאתה סמוך על שולחן אחרים... זה שאתה לא בעל הבית... זה שזה לא בית משלך... לא אוכל משלך... זה שאתה לא בעל ההטבה ההיא... זה הסיפור!!! זה הרחמים הגדולים שיש לכל תושבי מדינת ישראל לאותם אנשי גבול שיסובבו ממלון ממלון... אנחנו מרחמים עליהם שהם חזרו לתנאי ישיבה!!!!

נו... תכל'ס... מה אני רוצה ממך?? מה אני רוצה להגיד לך בזה??

שאם אתה רוצה לשקוע ברחמים עצמיים... יש לך במה!!! אתה לא צריך לחפש מתחת הריצפה... אני אפילו עוזר לך... מספק לך חומר... אבל תקרא לחולה בשמו!!!

אל תתלונן על זה שאין בישיבה כלום... כי זה לא הנושא!!! אל תתלונן שהאוכל לא טוב... כי זה לא האוכל... זו ההרגשה שלך!! זו ההרגשה שאתה לא נהנה מיגיע כפיך...

וזה!!! הנקודה הזו!!! היא באמת מעוררת רחמים... זה שאתה תלוי לגמרי לגמרי בדעת אחרים... זה שאין לך עצמאות משלך זה דבר קשה!!! וזו נקודת הקושי האמיתית שלך!!

דא עקא: שהיות ואתה לא יודע לקרא למחלה בשמה... לכן אתה רואה את זה בדיוק הפוך... במקום להתבכין שאני רוצה להיות בעל הבית... אני רוצה להכין... אני רוצה לקחת אחריות... במקום זה מה אתה עושה?? שוכב לב במיטה ומתלונן שלא מספיק עושים לך... המנהל משק לא מתפקד... הטבח לא דופק את השניצלים... וכמובן שהכל דפוק חוץ מהשניצלים וכו' וכו'... כל התלונות המוכרות... שהמכנה המשותף בין כולם ש-למה אני מסכן?? שלא מספיק עושים לי!!! ההההלו... תבין שהסיפור הוא בדיוק הפוך...

אתה מסכן!!!! במה?? בזה שעושים לך... אתה מסכן בזה שאתה שמוט כנפיים ולא נותנים לך לעשות כלום... אתה מסכן לא בגלל שהמשאית של תנובה היום לא הגיע... אתה מסכן דווקא בגלל הימים שהמשאית כן מגיעה... אם אתה היית צריך לקנות את החלב היית הרבה יותר חיוני... אתה מסכן לא בגלל שאין היום מה לאכול... אלא בגלל שלא אתה הכנת את האוכל... חכה חכה... יבא יום ואתה תקבל את התלונות האלו מהילדים שלך ואתה לא תהיה מסכן... כי זה אתה... זה הבית שלך... זה האוכל שלך... כעת שאתה הוא התלוי באחרים ולא נותר לך אלא להתלונן... בזה אתה מסכן אמיתי... על זה נאמר: ויענך וירעבך ויאכילך את המון!!! המן היה אוכל הכי נפלא... הכי טעים מזין ובריא מכל הבחינות... אבל היה בו בחינה של עינוי!!! למה?? זה לא אוכל שלי!!! אני חי בישיבה... כל בוקר נפתח החדר אוכל ויורד מן, בערב שוב נפתח החדר אוכל ויורד שלי... זה טעים... זה נפלא... זה כל הטעמים שבעולם... אבל עדיין זה... זה בחור ישיבה!!!!

אם אתה כבר מתבכין... לפחות תדע להתבכין נכון!!!!

הפינוק שנכפה על בחור ישיבה... ששוללים ממנו כל עבודה... אל תכבס... אל תבשל... אל תביא כסף... לא צריך ממך כלום... רק תשב ותלמד!! זה מה שקשה לך!!

ואנחנו לא מתחרטים... אנחנו עומדים מאחורי העינוי הזה... מה אפשר לעשות... אתה כעת בתקופת הכשרה לקראת הכניסה לחיים... כעת אתה צריך לאכול מן כדי להתמלאות מבפנים לקראת כניסה קרקעית לחיים... אבל הההלו... אל תאבד את הכיוון... אל תחשוב שאתה מסכן בגלל שלא מספיק עושים בשבילך!!! ההיפך הגמור במאה שמונים מעלות... אתה מסכן בגלל שלא אתה הוא העושה!! וחשוב לדעת את זה כדי לא לסחוב את העינוי הזה הלאה לחיים... לא לסחוב את שק התלונות לחיים... לא להמשיך להתלונן שלא עושים בשבילך מספיק... אדרבה... עד עכשיו היית מסכן... שמו אותי בבית מלון ולא נתנו לי לעשות כלום... אני מחכה לרגע שאני אקים בית ואז כל העול יפול עלי... אני הבעל בית... אני אחראי על הכל... אני אשם בהכל... הלוואי!!! אני מברך מעומק לב אותך וכל המפונים מבתיים שהם יחזרו לבתיים לשלום... ואתה תקים את ביתך לחיים טובים ולשלום...

בעזרת ה' יצא לאור קונטרס

יעזה (כמוזת)

אהבה

בענייני חנוכה וברוח ימים אלו,

בפלא': 0548446691 -

0527683095

ניתן להשיג במוקדי המכירה:

ירושלים:

רח' נחמיה 10 קומה ג'

גבעת שאול, רח' בן עזיאל - 054-8491554

בית וגן - משפחת נוישטט רח' הרב פראנק 29

רוממה - המ"ג 29 - 052-7682281

רמות ד' - רובין 47 - 054-8419684

אופקים - משפחת שפירא: 053-4112035

אחיסמך - שרגל 052-7171721 שבט אשר 9

שלב ב': 0534162979

אלעד - 03-9073067

אשדוד - הרב צור - 050-4120311

ביתר עילית - אזור רמי לוי - 054-8450998

בית שמש - נהר הירדן 9 ר"ב - 058-3294147

בני ברק - קיבוץ גליוות 9 - 055-6728458

חזו"א 34 - 052-7117271

אזור רח' הרב קוק - 0527603814

חיפה: פולק, גאולה 15, 052-7683095

טבריה - 054-8441354

חדש! טלו סטון - קפלן, הרי"ף 6 ק"ג - 052-7688584

מודיעין עילית: קצות החושן 14, 052-7174781

חפץ חיים 14 - משפחת דרבקין -

089742750

גרין פארק 0527644795

נתיבות - הר' גרשונוביץ 42 - 089934274

עפולה - 052-7686876

פתח תקוה - (מרכז העיר) 0504124235

צפת - 052-7181828

רהובות - 0533185792

רכסים - 054-8415410

תל ציון - 052-7150166

תפרה - לימן - 055-6705003

כמו כן: לרבים השואלים:

יצא בסייעתא דשמיא הדפסה חדשה

של הספר 'המסולאים בפז'

הדרכה מעשית לפתיחת עסק פעיל

ותוסס ומכניס בעסק התורה...

(לא מדובר בחומר חדש, אלא רק בהדפסה

נוספת) ברכת ישר כח לכל התורמים

והמסייעים, ניתן לקנות במוקדי

המכירה של גיליון זה.

סהנושאים שנפתחו בספר:

איך מתמודדים מול רפיון? מתי צריך לסגור את

הגמ' איך יוצרים חשק בלימוד? איך מתמודדים

מול חברותא, או...? כמה אני מחויב למסגרת?

איפה רוב המתמידים נעלמו במרוצת השנים?

ואם לא התחברתי אף פעם ללומדע' הישיתי,

האם אני בגדר תלמיד שלא ראה ברכה בלימוד?

איך כותבים חברה? כיצד לרכוש ידיעת כל חלקי

התורה? ועוד ועוד....

66

יש לי רק קריזות וחוסר עקביות... מה עושים?

כשהילד שלי נהיה בגיל שנה וחצי לימדתי אותו לקנח את האף בטישו... הוא נכנס לעניין עד הסוף... ובמשך שבוע ימים הוא כל היום מקנח את האף... פותח חבילת טישו שלימה... מניח כל טישו איכשהו על האף ועובר לטישו הבא... במשך שבוע ימים כל הבית היה זרוע טישו...

עבר שבוע... ואז לימדתי אותו שיש פח!!! זורקים בפח... כשגומרים עם הטישו זורקים לפח... אוהו... מאז הוא נכנס לזה חזק... והוא התחיל לזרוק לפח... כל דבר זורקים לפח... הפלאפון שלי בפח... משחקים בפח... כל דבר שהוא החזיק ביד הוא מיד שאל: האם לזרוק לפח?? במשך שבוע ימים הפח היה בכותרות! רגע... ומה עם הטישו?? הטישו כעת נרגע... הטישו כעת הוא רק אחד ממאות הדברים שנזרקו לפח...

חלפו עוד כמה ימים... וממש בטעות הסברתי לו איך פותחים ברז... הוא התלהב מהרעיון... מאז אל תשאל... כל היום הוא פותח ברז... סוגר ברז... פותח את הברז הזה וסוגר את הברז השני... שישו ושמוחו...

רגע... ומה עם הטישו... ומה עם הפח?? לא!! עכשיו אנחנו עסוקים בברז... ואז הוא גילה את סוד ה'חשמל'!!! שאפשר להדליק אור ולכבות. זהו... הוא עזב את הברז והתחיל כל הזמן להדליק ולכבות אורות... גורר כסאות ומדליק ומכבה כל היום... ואז הוא גילה את ה'בחניה' של הצביעה... אוהו... כל הבית נהיה צבעים וצביעות... ואת הכל הוא צובע... הקירות מקושקים... גם הספרים עברו 'הגהה'... מכף רגל ועד ראש הכל צבוע... ואז הוא למד לגזר במספרים ומאז כל פיסת נייר שנכנסה לבית נמצאה גזורה... אפילו אנטיכוס שגזר גזירות... הוא הבין שזה היה גזירה במספרים... וכן הלאה והלאה... וכבר כמה שנים זה ככה... הילד שלי הספיק מאז לגדול בכמה שנים!!! אבל זה נשאר אותו מהלך... כל שבועיים שלוש הוא מגלה עוד 'עצם' חדש בעולמו של הקב"ה והוא נכנס לזה דוך און דוך... מקדיש לזה שבוע שבועיים של היכרות עעעד הסוף!!! ואז הוא עובר לערך הבא... היה את השבועיים של הכדור ללא הפסקה... ואח"כ זה עבר לחודש של קריאת ספרי קומיקס סביב לשעון... ואח"כ זה עבר לשבוע האופניים... והשבועיים של הפאזל

אבל תכל'ס... לאיפה נעלם הטישו והפח והצבעים?? איפה הם היום???

הרי לפני חמש שנים הטישו כיב במשך שלושה ימים רצופים ללא הפסקה! וגם הפח היה ניצב במרכז במשך שבוע ימים... נו... אז איפה הם היום?? מה התשובה?? תתפלא לשמוע... הטישו לא נעלם... גם עכשיו הוא קיים!! רק מה?? לפני חמש שנים... כשערכנו היכרות ראשונה עם הטישו!! לכן במשך שבוע ימים הטישו היה במזרח... אבל אח"כ הטישו פינה את מקומו...

ונכנס אחר כבוד למדף שלו בארון... ואז הפח תפס את המזרח... חגגנו לפח שבע ברכות... הילד שלי כרכר סביבו שבוע ימים... ואז הפח סיים והלך לפינה שלו... והמזרח התפנה לטובת הצבעים וכן הלאה וכן הלאה... וכעת תכל'ס כולם נמצאים... גם הפח, גם הטישו, הצבעים, המספרים... רק כל אחד במקומו!!! **והילד שלי כבר יותר גדול!!!** אתה יודע כמה זה מתבטא שהוא גדול?? שהיום כל פריט קיבל את הפרופורציות שלו!! הטישו מקומו במגירה מימין! והפח למטה בשמאל, והמספרים במדף... וכשצריך טישו טישו, וכשצריך פח פח... וכשצריך מספרים מספרים... כל 'עצם' קיבל את הנישה שלו! כל פריט קיבל את התיחום הספציפי שלו... בזה הילד שלי גדל!! בזה שהוא למד לחיות בהרמוניה עם כל הפריטים ביחד... כל אחד בזמנו לפי העניין...

זה כבר ראש של ילד גדול!!! שיכול להכיל כמה פריטים בד בבד...

אבל איפה... מה אתה חושב... הילד שלי עדיין קטן... כי יש לו עוד הרבה הרבה מה ללמוד... הוא אמנם סיים עם הטישו והפח והצבעים... אבל לך תסביר לו שמחכים לו עוד הרבה קופסאות שהוא הולך להיתקע בהם... לך תסביר לו שאותו מהלך בדיוק הולך להיות לו בישיבה קטנה... בחור נכנס לישיבה קטנה... פתאום נורא חשוב לו התדמית!!! איך אני נחשב בישיבה... איך מסתכלים עלי... האם אני נחשב בחור טוב... (אני מדבר איתו ואני מיד קולט שכעת הכל מסתובב אצלו סביב זה... איך זה נראה... מה יגידו... כעת זה ה'טישו' שתופס לו את כל הראשו!!) עברה תקופה... וכעת מאוד מאוד חשוב לי המראה החיצוני... כל חצי דקה הוא מעביר את היד על הבלורית או על הפאות... כעת זה המספרים שמעסיקים אותו מבוקר ועד ליל... ואז מגיע השלב של הישיבה גדיילת!! ישיבה טובה או לא טובה... איזה שם יש לישיבה... סו"ס הוא סיים עם הברז הזה ואז הוא נכנס בסערה לקטע של הפוליטיקה... אוהו... כל הראש שלו בנציגים שלנו... (הוא לוקח ללב מה שעובר על נציגו בעירייה הרבה יותר ממה שהנציגים עצמם לוקחים ללב... כל היום הוא מנייעס בזה...) כל היום הוא מנייעס עם החברה בפוליטיקה... האם יכנס נציג נוסף או לא... בקיצור: בדיוק כמו הילד שלי בגיל שנתיים... שבוע אחד טישו... שבוע אחד פח... ושבוע אחד מספרים... **ככה בדיוק אבל בדיוק זה אנחנו!!!** רק בגיל יותר מבוגר!!! ובדברים טיפה יותר בוגרים!!! ולך תסביר!! לך תסביר לאותו בחור ש- אתה צודק!! אתה מדבר לעניין!! חשוב לך יופי... חשוב לך תדמית... חשוב לך השם של הישיבה, זה נכון!! אבל ההלו- **פרופורציות!!** זה!! זה הכל!!!

כשהילד שלי בגיל שנתיים כרכר שבוע ימים סביב הפח... הוא צדק!! פח זה משהו שצריך להכיר אותו... פח זה משהו שצריך לשים בו כל מיני דברים... אבל דחילאק לא הכל!!! לא הכל לשים בפח!! לא הכל זה פח...

על אותו משקל בדיוק!!! הגיע הזמן שתבין: שמה הפער העיקרי שמפריד בין ראש קטן לראש גדול?? זה פרופורציות!!! זה הכל!!

תכל'ס: כלפי מה הדברים אמורים?? יש פה שתי נקודות חשובות!!!

הנקודה הראשונה היא: כידוע: יש את התופעה המאוד מוכרת... שבחור צעיר **משוכנע שהוא יותר חכם** ומבין מהרבנים וההורים שלו... **עכשיו צריך לדעת שזה לא סתם!!!** זה לא סתם שגעון חסר היגיון... תתפלא לשמוע אבל יש סיבה למה בחור חושב שהוא יותר פיקח וחכם מהרבנים וההורים שלו... **מה הסיבה??** כי גם הילד שלי בגיל שנתיים!!! באותו שבוע שהוא כל היום כרכר סביב הפח!!! הוא כל הזמן נזף ביי... אבא... לזרוק בפח... אבא תשים בפח... בטח... כי באותם רגעים החזקתי ביד שלי טישו שבדיוק לפני 20 שניות השתמשתי בו... ו... וכולנו מודים ומסכימים שהטישו הזה מקומו בפח... אבל בסייידר... בלי לחץ... תן לי לחיות... אני באמצע לדבר. עוד חצי שעה אני אשים את זה בפח...

אבל הילד שלי ניצב לימין הפח בנאמנות ונושף לי בעורף!!! אבא- בפח... טישו בפח... נו... תנסה לחשוב... איך הילד שלי הרגיש באותו רגע??

לא בסדר... אבא לא שם טישו בפח... גרוע... נו... הילד שלי לא צודק??

ברור שהוא צודק!!! אבל ההלו... שב בלול... תינוק בן שנה... למדת משהו? למדת שיש פח... זהו?? כל העולם מתחיל ומסתיים שם??

נכון... השכלת להבין שיש פח בעולם... אבל אני אבא שלך מבין שיש עוד כמה דברים בעולם חוץ מזה... חכה חכה... עוד כמה ימים אני אלמד אותך עוד כמה דברים שיש בעולם... ונראה אותך ממשיך לדבר על פח...

אז זהו!! שעל אותו משקל בדיוק!!! ככה זה ממשך הלאה אצל בחור...

לדוגמא: את חטאי אני מזכיר היום... כשהייתי בישיבה קטנה!! יום אחד התוודעתי לחומרת העוון של ביטול תורה!! מי מפסיק ממשנתו... מאכילין אותו גחלי רתמים... נכנסתי לזה עעעד הסוף... אסור להפסיק... גחלי רתמים וכו'... ואז אל תשאל... אבא שלי ש-יקר ללבי... אני במו עיני רואה אותו מפסיק באמצע הלימוד ואומר לאחותי שתלך כבר לישון... מה עושים... לא יפה להעיר לאבא... אבל אני מפחד שיאכילו אותו גחלי רתמים רח"ל... התגברתי ואמרתי לו: אבא... גחלי רתמים... אבא שלי לא התווכח... הוא קיבל את ה'תוכחה'... מה לעשות שאחרי חמש דקות שוב אבא שלי היה צריך להפסיק בשביל לדבר עם מישהו... ואפסס שוב זה היה נראה לי ביטול תיירה... אבא... ביטול תיירה... קרעים קרעים... ושוב אבא שלי לא התווכח... כי יופי! הוא שמח שהבן שלו כעת לומד את גודל החומרה של ביטול תורה!! הוא לא יהיה זה שיוריד אותי מזה... אבל ימים יגידו... וגיליתי שנכון **יש** ביטול תורה... אבל **יש** גם לגדל ילדים **יש** גם להיות אוזן קשבת... **יש** בית... **יש** פרנסה... **יש** אישה... נו... וכמובן שיש ביטול תורה שכבודו במקומו מונח!! בקיצור: יום אחד גדלתי ואז לא שהביטול תורה נהיה פחות חשוב לי... אלא הבנתי שחוץ מביטול תורה יש עוד!!! עוד כמה דברים... וכעת אני מתמקד רק בנקודה אחת...

המשכן... פתאום כל הקרשים נאספים... כל 'יחידות' הקריזות נאספות אחת לאחת... ובונים מזה משכן אחד שלם... כן... אל תבהל בחור יקר... אתה לא מבזבז את הזמן... אתה לא סתם רוקד מקריזה לקריזה... אתה בסה"כ אוסף את כל הערכים... (זה בדיוק כמו הילד שלי שהיום יודע שיש בית שלם!!! שיש בתוכו מכלול שלם... פה יש טישו אם צריך, ושם יש פח כשצריך לזרוק, ובימין יש ברד... ומשמאל יש מתג חשמלי... אבל בשביל שהוא יקלוט את המכלול הזה... בשביל זה הוא היה צריך להקדיש לכל פריט את החתונה שלו ואת השבע ברכות שלו!!! שבוע אחד כולו בפח... ושבוע אחר כולו בברד... אותו דבר אתה!!! בשביל לערוך היכרות עם מכלול הערכים שלנו בעבודת ה'... בשביל זה היית צריך להקדיש תקופה של היכרות מקרוב מול כל ערך בפ"ע... ובבא היום... כשתסתיים מלאכת המשכן... כשתעמוד על דעתך ותסיים לערוך היכרות עם כל הערכים... כעת!!! כעת הגיע הקמת המשכן... יום יבא ואתה תלמד לקחת כל קרש ולשים אותו בנישה שלו... לתת לכל דבר את הפרופורציות שלו... בהרמוניה מופלאה) אתה כעת בקליניקה של בצלאל... אם תכנס לנגריה של בצלאל אתה תראה אותו יושב על איזה קרש!!! כבר שעתיים הוא יושב על אותו קרש!!! אין מה לעשות... במלאכת המשכן צריך להקדיש לכל 'קרש' את התקופה שלו והזמן שלו... לכן אל תקח ללב!!! אל תחשוב שמדובר פה ב'קריזות'!! זה לא קריזות... אתה לא מבזבז רגע אחד... כל תקופה אתה לומד להכיר עוד קרש... (ואגב: במאמר המוסגר... אתה מבין לבד שיש גם קרשים מסוג של 'אין אדם עומד על דברי תורה' אה"כ נכשל בהם... הייתה לי תקופה בתור בחור שהייתי עסוק בקרש חשוב של כניסה לחובות!!! בתקופה הזו למדתי על דרך השלילה שלא להיכנס לחובות... שווה מיליון דולר!!! בחור פיקח יודע גם לסכם תקופות לא מוצלחות ולדעת איזה קרש להוציא מהם... אל תשכח שגם 'קברות התאוה' נחשב ממ"ב מסעות... אם יוצאים משם עם לקחים... זה בהחלט קרש נכבד ש... שעשוי פה משהו...)

מה שכן... מה שנוגע כעת לעניינינו...

חנוכה הוא חג החינוך!!! חנוכה הוא השלב של מלאכת המשכן!!!

בחנוכה אנחנו נותנים ביטוי והערכה לשלב של הקרש פה קרש שם... בחנוכה אנחנו נמצאים בשלב אחד לפני הקמת המשכן!!! אנחנו כעת בשלב שאנחנו רואים מול עינינו ערימת קרשים... ערימת קריזות... ואנחנו יודעים לזהות בהם משכן!!! חנוכה זה חג של הבחור בן עליה... ההלו... אל תזלזל בקרש פה קרש שם שלך... שום קריזה רוחנית היא לא סתם טרנד... גם אם נראה לך שאתה לא עקבי... זה עקבי להחריד!!! אתה פשוט לומד להכיר את כל הערכים של היהדות... ולכל אחד יש את תקופת ההכשרה שלו... מה כן? אם אתה פיקח... אתה מבין שנוכן! נכון שאני כעת מתביית כל תקופה בערך אחר... נכון שכל כמה חודשים אני נכנס לקרש אחר וזה מצויין! אבל בשביל זה יש לי רבנים והורים וכל מי שגדול ממני בחכמה ובמניין שהוא כבר עבר את השלב הזה... הוא כבר הקים את ביתו... והוא רואה את הדברים יותר במכלול... אם אני עכשיו מבין מאוד מאוד חזק באיזה קרש מסוים... זה לא שהוא פחות מבין... אלא הוא מבין עוד כמה דברים!! הוא בסה"כ יודע לתחם את הקרש הנוכחי בנישה שלו ומסוגל לשקלל בד בבד עוד כמה קרשים אחרים... תן לחכם ויחכם עוד... מה שבטוח... כעת תורן להיות בחור...

שתיארתי... כמו שהילד שלי שבוע אחד פח... שבוע אחד טישו... אז אותו בחור גם מרגיש אותו דבר... הייתה תקופה שכל השטייגן שלי היה סביב חזרות... ואז זה עבר לי... ונכנסתי לקטע של תפילה... עבודה... ואז עברתי לנושא הבא... עיון... לומד'ס... לסכם סוגיות... ואז גם זה עבר לי... פתאום נכנסתי לקטע של הספק... בקיאות... לסיים מסכתות... בקיצור: שורה תחתונה... במבט לאחור אני מרגיש שכל האישיות שלי זה אוסף של קריזות... כל פעם קריזה אחרת... ותכל'ס... יש פה חוסר עקביות... כל תקופה אני יורה לכיוון אחר... וככה לא מגיעים לשום מקום... מישהו מזדהה עם התחושה הזו???

אז זהו!! שאני רוצה לגלות לך: שבשביל זה יש לנו את חנוכה!!!

חנוכה זה התאריך שבו **כלתה מלאכת המשכן!** חנוכה זה מועד מיוחד שמרים על נס ומחשיב דווקא לא את הקמת המשכן!!! אלא מאי?? את סיום **מלאכת המשכן!** מה...? מה כ"כ מיוחד במלאכת המשכן???

העניין הוא כך: בחור בן עליה בישיבה... הוא עדיין לא נמצא לשלב של **הקמת המשכן**... כי לעת עתה אין לו את מה להקים... כי בשביל להקים משכן צריך את הרכיבים... ולכן כעת בשלב זה עובדים על הרכיבים בעצמם... כעת זה 'מלאכת המשכן'... שזה אומר לבנות קרש... ועוד קרש... ועוד קרש... עוד בריח... עוד ו... עוד אדן... בקיצור: מלאכת המשכן זה אומר שיש פה איסוף של מלא מלא תכנים וערכים שלא קשורים אחד לשני... ואז!!! אחרי שכלתה מלאכת המשכן... כעת הגיע הזמן לקחת את כל הפריטים וערימת הקרשים הלא קשורים... ואז לחבר ולשלב אותם בהרמוניה אחת... ואז לפתע הפאזל נשלם וכל ערימת הקרשים נהפכים ל'יוהי המשכן **אחד**...' יש פה יצירה אחת מושלמת!!!

זה בדיוק מה שבחור עושה בישיבה... אתה כעת אוסף מלא מלא קרשים... כל תקופה אתה אוסף קרש אחד... בשיעור א' התוודעתי לקרש התורני שנקרא חזרות!!! נכנסתי לזה עד הסוף... כל הזמן חזרות... קניתי את הקרש הזה!!! קרש של חזרות... זה ערך תורני בפ"ע...

ואז כביכול ירדתי מזה... ועברתי לעבודת התפילה... נכנסתי לעבודת התפילה עד הסוף... אל תשאל... קניתי קרש של תפילה!!!

אבל גם מזה כביכול ירדתי... ועברתי לקרש הבא... הפעם זה היה מוסר... ואח"כ חסידות... ותכל'ס... בסוף זה היה נראה די מתסכל... כי במבט לאחור... באמת זה היה נראה לי כאילו כל החיים שלי זה אוסף של מלא קריזות... כל תקופה קריזה אחרת... כל תקופה והקרש שלה...

אבל לא!!! זה לא כריזה!!! אני מוחה!!! זו מלאכת המשכן!! המשכן מורכב מהמון המון ערכים... כל ערך הוא כמו קרש!! יחידה בודדת!! כעת בתור בחור שאני עדיין בשלב של מלאכת המשכן... כעת זה עובד בצורה של קרש קרש!! כעת זה באמת נראה שאין כמעט קשר בין קרש לקרש... כי כעת אני עדיין באמצע לעמוד על דעתי... בעיצומה של מלאכת המשכן... אבל!!! חכה חכה... ברגע שיגיע הקמת

עכשיו: תנסה להיכנס רגע לראש שלי בתור בחור... כשאני כעת באמצע האטראף שביטול תיירה זה כל היהדות!!! תחשוב שאני רואה שאבא שלי לא כ"כ 'נזהר' בביטול תיירה כי הוא צריך גם בביטור וכו'... איך אבא שלי הצטייר אצלי?? אוי נעבאך... אין מה לעשות... אבא לא זכה... בקיצור: אוטומטית הוא הצטייר אצלי כפחות צדיק ממני!!! שיש דברים שאני זהיר בהם יותר מאבא שלי!!! נו... מה הפלא שאני בטוח שאני יותר צדיק מאבא שלי... וזכה... ומה אתה חושב... חלפו חודשיים וזה 'עבר לי'... אני כבר לא עושה עסק רק מביטול תורה... כעת עברתי לנושא הבא... מה עכשיו?? עכשיו נכנסתי עם כל הרמ"ח והשס"ה לעניין של ההתבטלות לצדיקים... ועשית ככל וכו'... נו... כעת נהייתי מרני'סט... התחלתי לשוטט אצל הגדילים... להידחף... להימרח... לחפש שאלות מתחת הריצפה... אה... הידבק בחכמים ובתלמידיהם... ואז חזרתי הבייתה ושוב ראיתי שאבא שלי לא ממש מתלהב מהקירבה וההידבקות המבעיית (והמוגזמת) שלי לרבנים... שוב הסתכלתי עליו בחמלה... הוי... מה לעשות... מה אבא שלי 'מבין' בביטול לצדיקים... (הגחלי רתמים שלפני חודש כבר יוד מהמדפים... זה כבר לא החטא של אבא שלי... עכשיו אבא שלי 'מפסיד' בהתבטלות) ואז חלפה חצי שנה... ולפתע התהפכתי ב-180 מעלות! אני פתאום מבין הכל... הכל פוליטיקות... הכל משבקי'ם ועסקנים... הכל מססחרה אחת גדולה... ובדיוק אז הרבנים אמרו להחליף לפלאפון כשר... ואני חוזר הבייתה ומגלה שאבא שלי מהראשונים קנה שתי פלאפונים כשרים בהון תועפות... אמרתי לו: אבא... למה?? אתה לא יודע שהכל פוליטיקות... הכל עסקנים... אבא שלי הזדעזע... איך אתה מדבר?? זו הוראה של הרבנים... אוי... אבא... אתה לא מבין... הכל עסקנים... משבקי'ם... נו... לך תסביר לאבא שלי... ה'תמימות' של הדור הקודם זה... זה 'משהו'... **אתה קולט את הסיפור??** בכל תקופה נכנסתי לאיזה מדף! ונכנסתי אליו עעעעד הסוף!!! עם כל הראש!!! ואני כעת מבין לגמרי לגמרי עד הסוף... אבל משהו אחד!!! רק את המדף הבודד הזה!!! רק אותו אני מבין עד הסוף... אבל חוץ מזה אין כלום... ופתאום אבא שלי מעיז לתערב בנושא היחיד שאני כ"כ מבין בו... והוא 'לא מבין' את זה לגמרי כמוני... עכשיו לך תסביר לי שזה לא שהוא לא מבין "את זה" לגמרי!!! אלא הוא מבין עוד כמה דברים ולכן יש לו **פרופורציות**... אתה קולט?? כשאתה אומר משהו שאתה משוכנע בו לגמרי לגמרי...

ישנם שני אנשים שלא יסכימו אותך! אחד שבאמת לא הבין אותך... או אחד כזה שדווקא הבין אותך... אבל הוא מבין עוד כמה דברים...

בקיצור: בחור פיקח הבין מה אמרתי... ומי שלא... ימשיך כמוני לחשוב שהוא חכם יותר מכולם... כעת זה תורן... וברבות הימים תבין עניין...

זו נקודה אחת שרציתי להוציא... אבל יש פה נקודה נוספת שהיא עוד יותר חשובה... והיא גם קצת קשורה לימי החנוכה שממשמשים ובאים...

ישנם בחורים בני עליה שמתלוננים ובצדק... אני מרגיש חוסר עקביות בעבודת ה' שלי... כן... כפי

תנור הצדקה... החסד... וגם הנזקים...

מאז שהחורף התחיל... אבא ואני תעוררים מוקדם בשעה שתיים בלילה ומיד יוצאים לביהמ"ד ללמוד ואמא נשארת לישון עם הקטנים בבית... אבל השבוע קרה משהו שאמא לא מצליחה להירגע מזה... העניין הוא שעד היום תמיד אמא מתעוררת בשעה ארבע לפנות בוקר... ומתחילה! מתחילה ללוש את העיסה היומית... ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה... מחכה שהעיסה תתפח... לביתיים היא אומרת תהלים ומדברת עם ה'... (אם נשאר לה עוד זמן... אז היא הולכת לאוצר ומוציאה עוד כמה ק"ג של דגן וטוחנת כדי שיהיה לה קמח לשבוע הקרוב) ואז היא קורצת חלה ואופה... ואז כשמושי הולך לחידר... היא שולחת איתו על הדרך את החלה כשהיא עטופה בחותלות שאינם מקבלים טומאה למשפחת קהאן לתת להם ה'מקצת' של החלה...

אבל!!! השבוע קרה משהו ששנים לא קרה... אמא פשוט קמה מאוחר!!! (אפילו אנחנו לא היינו בבית בשביל להעיר אותה) וכבר עלה השחר... ואוי ואבוי... עדיין לא התחלתי כלום... בדיוק אותו בוקר היה גם מאוד קר... אמא רצה מהר להביא עצים כדי להסיק את התנור הקפוא... והיא ניגשה לעשות בצק... והבצק לא תפח... לא תפח... מה לעשות... קר!!! ואז נשמעו הדפיקות המוכרות בדלת... אוי אוי... ר' זלמן הקבצן הגיע!... כן... כל בוקר הוא דופק כאן בשעה הזו... הוא רוצה לחם לאכול... תמיד בשעה הזו הכל כבר מוכן... אבל היום?? אמא פתחה ואמרה לו: מצטערת מאוד... אבל זה עדיין לא מוכן... אבל אני מאוד רעב... אמא עד עכשיו מסוייטת מזה!!! הרי זה אחד מתקנות עזרא הסופר שאמהות יכינו לחם מוקדם בבוקר כדי שיהיה מצוי לעניים... והנה... ר' זלמן הגיע... והוא רעב!!! אוהו... אני יודעת מה זה רעב... אמא אומרת עם דמעות בעיניים... אני גדלתי בבית עני... אני יודעת מתי עני אוכל ארוחת ערב... ממש בתחילת הערב... טיפה לאחר שהכנהים נכנסים לאכול בתרומתן... אני זוכרת איך שהיינו קמים באמצע הלילה עם בטן ריקה ו'שומרים לבוקר', מחכים שאבא כבר יחזור הבייתה עם 'משהו' מהשכנה ו... וזשה כבר יהיה מוכן... והנה ר' זלמן הגיע לכאן כשיש לו ילדים קטנים רעבים!!! ולא היה לי מה לתת לו... זה לא היה מוכן...

זהו!!! מאז אמא מתעוררת כל לילה כמה פעמים... כל פעם בסיט שמא היא מאחרת... היא ביקשה ממני שמהיום לפני שאני הולך ללמוד... שאני אלך לאוצר העצים... ואסיק את התנור של האפיה כדי לקצר הליכים

האמת היא שהתנור שלנו זה סיפור בפני עצמו!!! יש לנו בבית גמ"ח תנור אפיה!!! התנור שלנו עובד מהבוקר עוד הלילה ללא הפסקה... (אבא שלנו רכש כמה עצים גבוהים של חרוב ושקמה ואנחנו כורתים אותם בקיץ וזה חומר בעירה מספיק לכל השנה... אפילו שזה בתוך שני ערלה אבל זה לעצים)... זוגות צעירים או אנשים מבוגרים שלא שווה להם לתחזק תנור משלהם יכולים לבא לבית שלנו בשמחה רבה ולאפות את הלחם שלהם... (לשם השוואה... תנור של פעם זה כמו בימינו להפעיל מערכת הגעלת כלים וימוסית... צריך שיהיה לזה הצדקה...) כתוצאה מזה יש לנו בבית גם תחנת איסוף של חלה... מי שכבר מגיע לאפוח... יכול להביא איתו את החלה... ואבא שלנו שהוא מגבאי הצדקה של העיר והוא יודע בדיוק כמה אוכל יש בכל בית... הוא הולך בקנאות לקראת ערב עם כמה מקראות מכובדות לבית משפחת קהאן שיהיה להם לכה"פ בשעת צאת הכוכבים בשביל הילדים... (ס"ס עיקר מחייתם של משפחת קהאן שאין להם חלק בארץ ואין להם פה שום שדה אחוזה... מסילא כל המחיה שלהם זה מהתרומה שלנו...) אבל תנאי אחד יש לנו בגמ"ח של התנור!!!

זו מודעה רשמית שתלויה בכניסה לחצר הבית שלנו! מדובר במודעה שאבא ניסח אותה יחד עם האב"ד... הם ניסחו אותה כדלהלן: אמנם רשות יש לכל מי שרוצה להיכנס... אבל אנחנו לא לוקחים אחריות על שום נזק שיקרה מתוך החצר שלנו... הסיפור היה שיש לנו בלע"ר חצר גדולה... יש לנו פה כרה שמדי יום מניבה ליטר וחצי חלב... חוץ מזה יש לנו גם עז שובבה שמספקת חצי ליטר חלב עיזים... וגם תרנגולים בשפע שכל בוקר מטילים לנו ביצים... לפעמים גם אפרוחים... פרטים אצל יענקי בן השש... (הוא הלולין של הבית שלנו... אמא שולחת אותו כל בוקר להביא את הביצים שהוטלו בשעה האחרונה וצריך לקחת אותם לפני שהתרנגולת תחלי תדגור עליהם והוא גם אחראי לבשר לנו כמה אפרוחים כן בקע...) ותכל"ס... כשמגיעים לכאן אנשים לאפוח... אנחנו בשמחה מקבלים אותם!!! יש כאלו שמחכים שיאפה... אבל יש כאלו שמנצלים את הזמן והולכים ועושים עוד כמה סידורים וחוזרים לרדות את הפת... ויש לנו פה את מרים השכנה שהרבה פעמים היא משאירה פה את הדלי שלה... ויום אחד הפרה שלנו עברה פה סמוך לזירה... ובלי שום כוונה רעה היא פשוט עלתה על איזה אבן... ותחשוב מה קורה כשמשקל טון וחצי עולה על אבן בזוית מסוימת... הופה!!! האבן נותזה בכל הכח ופגעה בדלי החרס ושברה אותו לרסיסים... המים נשפכו וגברת מרים הגיעה ו... ושוד ושבר... הדלי נשבר... מה זה צריך להיות?? זה לא בסדר... היא התעקשה שאנחנו צריכים לשלם לה לפחות חצי נזק... (כדין הלכה למשה מסיני שבהמה שמתיה צרות חייבת חצי נזק ולא נזק שלם) אבא ניסה להסביר לה שחיובי רגל זה רק ברשות הניזק! וכאן שהחצר והפרה היא שלנו זה חצר המזיק ופטור... אבל היא לא ויתרה... היא טענה שברגע שאתם מרשים להיכנס... אתם צריכים לשמור על הפרה **שלכם** ועל החפצים שלנו... (מכיר את האנשים האלו שכולם חייבים להם?? ואתה כמעט תוהה על הראשונות למה עשיתי חסד? כן... לא קל איתם! זה אנשים שמצויאים לך את כל החשק להמשיך לעשות טוב לאנשים... אבל אנחנו לא נפול במלכודת הזו... גם אם יש אנשים חטרי טאקט וכפויי טובה שאתה מקבל מהם רק אבנים... לא בשביל זה נפרוש מסידת החסד) טוב... אבא החליט שהוא לא מתווכח איתה... כנראה שהיא מרת נפש... הוא שילם לה חצי נזק!! ו... והוא כמובן לא סיפר לה את המשך הסיפור... שאחרי שהדלי שלה נשבר וכל המים נשפכו... אחרי חצי שעה הפרה שלנו עברה שם והוחלקה במים ושברה את הרגל... (עזוב!!! אם היינו הולכים איתה לבית דין, לא רק שאבא לא היה צריך לשלם על הדלי שנשבר!! אלא יתכן מאוד שהיא הייתה חייבת על נזקיה וצ"ע...)

אבל באותו יום אבא הפיק לקחים ובשביל שזה לא יקרה שוב... הוא הלך וניסח מודעה!! שאנחנו לא אחראים על שום פריט שנכנס לבית שלנו וכל נזק שיגרם לו... הנס היה שלא חלף שבוע ימים ושוב קרה פה סיפור... יורם הגיע לכאן עם הכלב שלו והדביק פת לתנור... את הכלב הוא השאיר ליד התנור והוא הלך לכמה דקות לבדוק האם המצודה שהוא פרש הבוקר ביער הסמוך... האם היא הניבה 'תוצרות' וכנראה שהיא 'בשורות טובות' ולכן הוא התעכב... ולבנתיים הכלב הריח פת חמה וריחנית והכניס את הראש לתוך התנור והוציא את החררה כשהיא חצי חרוכה והגחלים דבוקות לה... (אגב: מאוחר יותר התברר שהיא בכלל הוציא לחם של מישהו אחר מהתנור...) גרר אותה החוצה מהחצר שלנו ו... והלך היישר לחצר של ר' קלמן שכננו היקר שהוא כעת מסיים לקפל את גורן הכותנה (שהקטיף שלה הסתיים בחודש תשרי...) תכל"ס... הכלב נכנס לשם את החררה החצי בוערת... ותוך שניות הגחלים נאחזו בחלק מהכותנה והתחילה התלקחות... לפחות חצי מיבול הכותנה של ר' קלמן עלה בלהבות... הלב נקרע!!! וזה לא היה נעים... אוי כמה לא נעים... זה כלב שהגיע מהתנור שלנו... הגחלים מהחצר שלנו... אבל הכלב?? הכלב שיך לירום... החררה שייכת לזוג הצעיר של משפחת אהוד... ויורם שיהיה בריא... הוא עדיין שם במצודה... בודק איזה ארנב נכנס לו לשם בטעות... והנה יורם... אוהו... ארך לו כמה שניות להבין מה קרה... ואז הוא תפס את הראש... קורא יקר: אני כנה איתך... מאז השריפה של הכותנה לא היה לי מספיק ישוב הדעת לחשבן מי חייב... האם בעל הכלב, בעל החררה, או אנחנו... אני רק יודע 'לנחש' שהשבוע אני הולך ללמוד את זה בדף היומי... נפגש שם.

שימו לב אל הנשמה!!!

נאלצו לדהות את הבחירות... וישנם הרבה נבחרו ציבור שכבר הלמו לראות את עצמם בימים אלו תופסים את כותרות העיתונים... אבל בצוק העיתים הם נאלצו לכבוש את הרצון ולהידחק בימים אלו לפניה... אבל לבנתיים!!! לבנתיים מיישהו אחר 'גנב' את הבמה... ישנה קבוצה של יותר ממאתיים אנשים שהם דווקא לא נבחרו ציבור... הם בכלל לא נבחרו בזה... אבל הם בהחלט תופסים את כותרות העיתונים!!!

מדובר ביותר ממאתיים חטופים שכולנו פתאום אוהבים אותם... דואגים להם... איכפת לנו מהם מאוד מאוד... מדובר באנשים שבחיים לא היכרנו אותם... ואין שום סיבה שבעולם שמישהו מאיתנו ידע על עצם קיומם... אבל ברגע שקרה מה שקרה והם נחטפו ונאבדו מאיתנו... פתאום כולנו מרגישים את העדרם!!! לכולנו איכפת להם!!!

אני בטוח שיש כמה וכמה מתוך מאתיים חטופים... שבשנה שנתיים האחרונות שאל את עצמו... האם אני מעניין את מישהו? האם מיישהו סופר אותי בכלל? אני חסר למישהו?? ופתאום מבול!! מבול של התעניינות... מבול של אכפתיות...

לכולנו איכפת ממי... אתה חשוב לנו מאוד מאוד... רק תבא כבר... תשתחרר כבר... אנחנו רוצים לראות אותך בריא ושלם...

שאלת המיליון היא: איך אפשר להרגיש שווה גם בלי להיחזק??

יותר מדויק: למה צריך להיחזק בשביל להרגיש שווה? עוד יותר מדויק: למה רק כשבן אדם נחטף אנחנו לומדים להעריך את הערך העצמי שלו... כל זמן שלא היו חטופים... הנבחרים שלנו היו נבחרו ציבור... כל מי שהצליח לעשות יותר רעש... והנה... ברגע שקרה מה שקרה... פתאום צצו להם מאתיים אנשים שאין להם שום ברק ושום הילה היציגית ואנחנו מעריכים אותם מצד הערך העצמי שלהם...??

והתשובה היא: נשמה היא ערך עצמי!!! כפי שכולנו מרגישים עכשיו ביחס לקבוצה האנונימית של החטופים היהודים...

מתי לומדים להעריך אותה?? כשהיא חסרה... כשהיא פה בינינו... יש מישהו שאחראי על טשטוש נשמות... קוראים לו עמלק... התפקיד שלו זה לונב ולעשות ממך זנב... שוונג... אתה עוד אחד... עוד סמרטוט... אתה לא מעניין אף אחד... וברגע שקורה משהו!!! ברגע שמאתיים אנשים פתאום נעלמו לנו מהאופק... הופה... הוא חשוב לי... איזה נשמה...

החכמה שלנו זה להצליח להתגבר על המוקש הזה!!! להצליח להכיר בערך הנשמה שלי גם כשהנשמה בקרבי!!!

להחליט שלא חייבים להיחזק בשביל להבין כמה אני חשוב... להחליט שאני מסתדר לבד... לא צריך להגיע למצב של פיקוח נפש ויחללו עליך שבת בשביל שתבין שאתה יותר קדוש משבת קודש... הרי אם יקרה לך משהו בשבת קודש או הסירנות של האמבולנס יכריזו בקולי קולות שאתה דוחה את כל התורה כולה... אז חבל!! למה להבין את זה בנסיבות כאלו? למה צריך להיחזק בשביל לזהות את הנשמה היקרה של כל יהודי ויהודי... בא ננסה להבין את זה גם בלי זה...

להבין שאנחנו נשמה!! נשמה היא ערך עצמי!!! אני יקר... אני חשוב... ה' רוצה אותי... ודווקא אותי... ולהבין את זה בלי גלגלי עזר... לדעת לכבד כל יהודי באשר הוא... מה הוא אשם שהוא לא חטוף?? כשמתחשק לך לדבר לשה"ר על יהודי... תדמיין שעכשיו זה הלווייה שלו... היית מדבר עליו עכשיו?? נו... אז מה הוא אשם שהוא חי... תחשוב שהוא מת... אז מה ואתה לא חטוף... גם מי שלא חטוף הוא נשמה... בן יחיד של ה'... וה' רוצה את הבוקר טוב שלך ודווקא שלך...

מי אני...?? באיזה שבט אני מרגיש הכי בבית??

בפתח הגיליון שאלתי: למה דווקא החיילים שהם כ"כ ממוגנים ושמורים... למה דווקא אצלם יש את הפגיעות היותר גדולות?? מה התשובה?? הוי... שוייטה גמור... מה... אתה לא מבין?? זה עובד בדיוק הפוך!!!

זה לא שהחייל מאובטח ושמור יותר מכל אזרח אחר... אדרבה!! החייל נמצא במקום הכי הכי מסוכן... והיות והחייל נמצא בסיכון הכי גדול!! ולכן הוא צריך הכי הרבה מיגון ואבטחה... וכולי האי ואולי... כל זה בשביל למזער את הנזקים!!! המיגון והאבטחה של החייל לא הופכת למאובטח ושמור יותר מכל אזרח אחר... אלא במקרה הטוב ממזערת את הסיכון הגדול שבו הוא נמצא... **בא נניח את זה ככה:** גם ראש הממשלה וגם חייל הקרבי... שניהם מאובטחים ברמת אבטחה הכי כבדה, רק מה ההבדל?? האבטחה של ראש הממשלה עסוקה **בלהרחיק אותו מכל חשש סיכון!!! לשלול ממנו כל סיכון...** כי הוא צריך להיות הכי שמור!!! ואילו אבטחה של חייל זה דווקא **מרב סיכון!!!** מרוב שהוא נמצא בסיכון... לכן הוא חייב אבטחה כבידה כדי לנסות למזער סיכון... ולמאי נפקא מינה?? שאם ח"י יקרה משהו לראש הממשלה זה יהיה מחדל איום ונורא... זה יהיה כשל בלתי נסלח לאבטחה... כי בשביל מה אתם פה אם לא בשביל **להרחיק** אותו מכל חשש סיכון!!! איך נתתם לזה לקרות... אבל חייל שלצערו נפצע בקרבות בעזה... מישהו רואה בזה מחדל צבאי? מה פתאום... החייל חי בסיכון ממשי כל הזמן!!! הוא חי בניסים... אנהנו מצידנו צריכים לאבטח אותו עד כמה שאפשר כדי למזער את הסיכון העצום... אבל מה לעשות... אחרי הכל הסיכון סיכון...

עד כאן המשל... כעת כלפי מה הדברים אמורים??

מצינו שני שבטים שמתייחדים בשמירה על קדושה!!! שבט יוסף ו-- דן! שניהם מתייחדים בשמירה מול זוהמת הנחש ושמירת יסוד... אבל בכל זאת יש הבדל תהומי בין יוסף לדן... יוסף צריך **להתרחק מהסיכון!!!** יוסף הוא על תקן ראש הממשלה... הוא המשביר... הוא נבחר להיות צינור השפע שדרכו ה' מריק את כל השפע לעולם... ולכן יוסף חייב להיות מאוד שמור!!! הוא צריך להתרחק מכל סיכון ולשלול כל חשש הכי קטן ממעידה רוחנית בקדושה... ליוסף אסור ליפול!!! אסור שזה יקרה לו!!! אם יוסף חלילה נופל זה מחדל וכשל בלתי נסלח והוא מיד נטרד... כי אין... איך זה קרה לך... איך הגעת לזה... היית חייב למאן ולנוס החוצה... אתה אבן ישראל! אתה האבן השתיה שעליה הכל מתבסס... אסור לך להגיע בכלל לזירת סיכון... **עד כאן יוסף!!! אבל אצל שבט דן?? זה עובד בדיוק הפוך!!!**

שבט דן על עסוק בלהתרחק מסיכון!!! כי הוא נולד לתוך הסיכון... חי בתוך הסיכון!!! אצלו עיקר המלחמה זה לא להתרחק מאזור הסיכון... כי הוא נשלח לסיכון!!! זה כמו החיל שהוא נשלח לעזה בגלל הסיכון...

זה כמו שכתב מפנים את כל תושבי קרית שמונה... כי מסוכן להישאר שם... ננו... ואם ימצאו שם חיל... גם לו יגידו להתפנות משם?? לא!!! אתה נשלחת לסיכון!!! אתה פה בשביל זה!!! **אז זהו!!! שמאוד מאוד חשוב לנו לדעת** שישנם נשמות שהקב"ה שלח אותם ל-- סיכון... וזה שבט! זה תפקידו! זו שליחות!!! ישנם כאלו שה' רוצה שהם יתרחקו כמטחוי קשת מהסיכון... ואילו יש כאלו שה' שתל אותם בתוך הסיכון!!! ה' בחר בהם להיות החיילים קרביים בקרבות העזים במלחמת היצר...

אבל רגע רגע... לפני שאני ממשיך... כאן מאוד חשוב להדגיש: שלא יהיו טעויות!!! אני מדבר על אחד כזה שה'!!! ה' **שלח אותו** לסיכון!!! אני לא מדבר על מי ששלח את עצמו לסיכון... כי תאר לעצמך: כל מי שקנה אייפון ומטבע הדברים הוא מתמודד שם ברשת מול כל הסחי והמאוס... יבא ויגיד... כן... אני נשלחתי לתוך הסיכון!!! לא!!! לא!!! זה סתם אחד שמאס בטוב ובחר ברע... עליו אני לא מדבר... אני מדבר על אחד כזה ששמר על עצמו בדיוק כמו יוסף... הוא בן עליה ועובד ה' מתוך בית המדרש... אבל עמוק בפנים... איפה שאף אחד לא יודע... יש לו קרבות עזים במלחמת היצר!!! הוא לא בחר בזה!! הוא לא בחר בסיכון... ה' הציב אותו שם!!! ה' שתל אותו מול זוהמת הנחש... וה' רוצה אותו בחזית... בתוך הסיכון... בקרבות עזים יומיומיים... כמובן שלכל אחד יש מלחמת היצר... ולכל אחד יש את הקרבות שלו... ולכולם יש יצר הרע בדיוק כמו שאין כיום פינה במדינת ישראל שהיא לגמרי שמורה... אבל אתה מבין לכו שיש הבדל בין אחד שמהלך בבני ברק לאחד שמהלך בשער שכם... ויש הבדל בין שניהם לבין חייל שמתהלך בלב עזה עם אקדח שלוף... אז זהו!!! שיש כאלו שה' יעד אותם לחיילים קרביים במלחמת היצר!!! וזה שבט דן! ומאוד מאוד חשוב לדעת את זה...

ולמה?? כי בסופו של דבר שניהם קדושים!! שניהם נשמרים בקדושה... גם יוסף וגם דן... אבל ההבדל ביניהם תהומי... כי יוסף לובש חליפת מגן של קדושה כדי להתרחק מכל חשש הכי קטן של סיכון רוחני... כדי לשלול את המעידה הכי קטנה... ואילו דן נמצא בתוך הסיכון... בתוך האש... וגם הוא לובש שחפץ של קדושה... אבל אצלו זה לא בשביל לשלול... אלא בשביל למזער סיכונים... ואז יום אחד שניהם נפגשים איכשהו... ויוסף ההמום מהנפילות והמעידות שיש לך פה ושם בקרב... הוא מזועזע מהמחוזות ש- דן בכלל מתמודד מולם... מה זה צריך להיות... זה לא מקובל עליו... לי אף פעם זה לא קרה... אתה לא מתיבייש... אני אף פעם לא נפלתי בכאלו נפילות... צא טמא ממחננו... אבל ההללו... לך תסביר ליוסף ובנימין... שאצל דן הסיפור הוא אחר!!! דן לא מתרחק מסיכונים!! דן מתמודד בתוך הסיכון!! הוא חייל קרבי בתוך פירי מנהרות... וממילא אצלו זה אחרת לגמרי... אם דן הצליח לצאת מעזה עם כמה רסיסים בודדים בגב... וקליע אחד בלבד ברגל... הוא ניצח בעענעק!!! כי הוא יצא בשלום מן הצרעות של עזה... אם אצלו המעידות הרוחניות יסתכמו ב-פה ושם והוא ממשיך הלאה להילחם הוא שמשון הגיבור!!!

ואילו אתה בנימין... אתה ידד ה' שחופף עליו כל היום... אם יהיה לך עשר אחוז מהמעידות הרוחניות שלו... אתה מחדל טוטאלי!! בנימין בכל עטיו של נחשו!!! ואילו שמשון הדני כל יום בקרבות מול הנחש... האר"י הקדוש אומר: שישנם נשמות קדושות מאוד, ודווקא לגודל מעלתם הם קרובות לאחיות החיצוניים... ולכן מעידה רוחנית נקודתית אצלם מתקבלת אחרת לגמרי מחטא בדקי דקות אצל מישהו אחר... זה משפטים שמסתמא עד לפני כמה שנים היה אסור להגיד אותם... כי... זה עלול לתת לגיטימציה וכו'... שיהיו שיחשבו שעבירה זה לא כ"כ חמור וכו'... **אבל מה לעשות שהיום חובה להגיד את זה!!!**

כי אלו שחושבים שעבירה זה לא כ"כ חמור... את זה אני כבר כמעט ולא פוגש!!! **ואת מי אני פוגש ועוד איך פוגש??** את אותו חייל קרבי!!! הבן עליה שיש לו קרבות עזים יומיומיים במלחמת היצר והוא נלחם בגבורה ומנצח!! ונופל... ושוב מנצח... ושוב מועד ושוב מתגבר... ומידי פעם הוא מקבל איזה קליע ברגל... והוא שבור ורצוף ומרגיש טמא ומשוקץ... בפרט שהוא ראה בספה"ק וכו' וכו'... ובפרט שיש עובד ה' אחד בישיבה שכולו קודש הקדשים והוא מרגיש לידו כמו איזה 'פחת נבילה'...

וההלו... תבין את הסיפור!!! תבין שאם יש לך ניסיונות וקרבות שאתה לא הזמנת אותם (או לחילופין באו לך בהפתעה ובתום לב בגיל צעיר וכו' וכו')... זה לא פשלה!! **זו הזמנה!!!** ה' גייס אותך להיות חייל קרבי!!! ואם אתה חייל קרבי... תדע לך שאצלך נפילה ומעידה נקודתית פה ושם זה לא סתירה לנצחון מוחץ!!! תבין שמעידה נקודתית זה חלק מהחזית!! אסור לך לקחת את זה ללב יותר מיד... (שהוא!! חייל קרבי!!! מתעופפים לך פגזים מכל עבר... מה אתה רוצה שיקרה...) שרתבין: גם יעקב אבינו שנקרא שלם ותמים ללא נדנדוד חטא!!! כל זה עד הרגע שהוא נאבק מול שרו של עשיו... ברגע שהיה לו קרב פנים מול פנים מול... הוא קיבל רסיס אחד... הוא יצא צולע מהמלחמה וזה לא הפריע לו לקבל את העיטור גבורה שנקרא "ישראל- כי שרית"!!! כי כשעומדים בקרב פנים מול פנים מול שרו של עשיו... גם אם יצאת עם צליעה קטנה אתה עדיין ניצחת בקרב ובענק!!! אוי ואובי לחבר שלך עם הסטנדר אם תקרה לו הנפילה שלך... זה יהיה עוון לא יכופר... אבל אצלך זה חלק מהקרב... (בתנאי שאתה לוחם קרבי ללא הנוחות... אנהנו כמובן לא מדברים על מי שהכריז על שביתת נשק) ---

וכעת!! ברוח הימים אני רוצה לעבור במעבר חד לשבט שמעון!! בקצרה ממש: שמעון הוא האחראי על **הגבולות** של כלל ישראל!! הוא זה שבשבוע הבא יופיע בחרב וחנית ויהרוג את כל עיר שכם... שמעון עד היום לא מתחרט על זה... אפילו יצחק אבינו גיבה אותו בשתיקה... אמנם יעקב אבינו נוף בו אבל בשקט בשקט כולנו מודים לו שהוא עמד על המשמר ונס... נס שיש לנו את שמעון!!! אנהנו צריכים את שמעון שינשוף לנו בעורף ולא יתן לנו להכיל ולחבק ולקרב בכל מחיר... תכל'ס... מהי המשבצת של שמעון?? אז ככה:

לכל שבט יש את התופעת לוואי שלו... לכל שבט יש את המחדלים שמאפיינים אותו... (הזכרתי את זה בפתח המאמר) ותפקידו של כל שבט לקחת אחריות על המחדלים הספציפיים שמתפתחים מתוכו... לדוגמא: עם הארץ!!! לאיזה שבט הוא שייך?? אז כפי שהזכרתי מקודם... עם הארץ זה לא של שבט... אלא שם של חולשה... ממילא ע"ה לא שייך לשבט מסוים... אבל בכל זאת יש את השבט שפורש עליו חסות ולוקח עליו אחריות... מי זה?? שבט יהודה!!! שבט יהודה לוקח אחריות על היהודי הפשוט... על היהודי הבסיסי שסו"ס הוא בן של ה'... וישראל אע"פ שחטא ישראל הוא... שבט יהודה פורש חסות על אחרון נדחי ישראל ומזכיר לנו שצריך לחלל שבת ולדאוג ולהוביל כל תינוק שנשבה שבשם ישראל יכנה... ואז!! אז מגיע שמחת תורה ופתאום מגיעים שמעות על מחללי שבת שנהרגו... שומעים על נדחי ישראל שהיו מנותקים מכל זיק של יהדות ונהרגו עקד"ה... שבט יהודה מיד פורש עליהם חסות... מחבק וטופף אותם באינסוף אהבה... ולמה?? כי אני יהודה!!! אני מייצג את כל מי שהוא בן ביולוגי של ה'... כל מי שהוא דוד ישראל... וכאן!!! כאן שמעון מזנק... הההלו... יהודה!! דיי!!! תפסיק! תפסיק לחפות עליהם!! יש דין ויש דיין! השבת תבעה את עלבונה... ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך... אל תקרא להם קדושים... אין חנופה... ללא כחל וללא סרק!! ואני שואל אותך עכשיו: האם אנהנו צריך שמעון כזה?? **חייבים!!** חייבים מישהו שיעמיד את הדברים כמות שהם!! אה... אם שמעון צודק... אז למה אנהנו בכל זאת מצטערים ומתאבלים על אותם נדחי ישראל?? כי סו"ס הם ילדים של ה'... שכונה אומרת קלני מראשי קלני מזדוועי...

אה... ככה...?? אז למה שמעון כן צודק?? בקיצור: תמשיך את זה לבד... מה שבטוח: יש פה שני שבטים!! וחייבים את שניהם!! חייבים את האיוון המנצח שבניהם... אי אפשר אחרת!! ימי שמתעקש לנגוש רק את אחד מהם הוא מסכן את הרוחניות של הילדים שלו... מי שמחבק עוברי עבירה בכל מחיר ושם אותו בגן עדן ללא תנאים... מסכן את עצמו ב'שוא עבוד אלוקים', ומי שאצלו יקוב הדין את ההר... שלא יתנסה בילדים שלו... דוד התנסה בילד שלו והוכיח שרחמי אב על בנים וה' אוהב את אחרון נדחי ישראל... אז בל דוגמא אחת של התערבות של שמעון...

אבל לא צריך להגיע לזה... זה יכול להיות גם בתוך שבט יששכר... יששכר הוא מרביץ תורה... הוא מתפעל את כל הישיבות והכוללים... וגם בתוך בית המדרש... צריך לפעמים לבלוע כל מיני צפרדעים... כל מיני בעלי אינטרסים שבוהשים בקלחת וצריך ליישר איתם קו... וזה המקום שבו יששכר נאלץ להכיל... להתמודד עם התופעת לוואי שצומחות מתוכו...

עד שיום אחד זה עובר את גבול הטעם הטוב... ואז שמעון מגיח עם חרב וחנית... סליחה... מה זה המסחרה הזו? מה זה השיקולים הצרים האלו?? בקיצור: שמעון מגיע כמו ביקורת חיצונית ודורש את טהור המחנה... כן... נכון שצריך להכיל... אבל גם גבולות... בשביל זה יש לנו את שמעון... אבל גם מי שמאוד אוהב את שמעון מותר לו לדעת שיש בכל מערכת פינת הכלה למחדלים וחולשות... בקיצור: אל תהיה בהלם כשאתה מזהה חולשות גם בתוך המערכת... כי בדיוק כמו שצריך להכיל את נדחי ישראל... ככה צריך לדעת שגם בתוך המערכת לא כולם מלאכים ויש אנשים מורכבים שכל זמן שרוב התועלת על הנזק שווה להכיל אותם... דיו לעבד שיהיה כרבו... כמו שהקב"ה צריך להתמודד עם ילדים רחוקים שלו... ככה גם בית המדרש נאלץ להתמודד עם כל מיני טיפוסים מאתגרים... אה... איפה הגבול? באיזה שלב צריך לדפוק על השלחן ולהגיד: סטופ!! בשביל זה יש לנו את שמעון של דורנו שנושף בעורף... ובשלב מסוים הוא לא יתן למחדלים יותר מידי גדולים להתרחש... עדיף לעצור כאן ולא להיכנס לדוגמאות... יתכן שדרושים מתנדבים לשבט שמעון... אבל עוד יותר מזה... דרושים מתנדבים שסיכמו להתמודד עם הפינות והמחדלים הלגיטימיים והצפויים מתוך כל שבט... ודו"ק

שבת יב' כסלו התשפ"ד

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת	י-ם
16:20	17:10	17:45	
16:18	17:09	17:41	ת"א
16:18	17:09	17:41	חיפה
16:21	17:11	17:45	ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

הפטרה "ועמי תלואים"
פרשת ויצא
המאור שבתורה
מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מר"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

כמו משה רבנו.. נכנס תלמיד, שגמגם בצורה קשה ביותר, להדרו של הגאון רבי **אלחנן וסרמן** זצ"ל. היה התלמיד מצטער מאוד על גימגומו, וביקש מרבו שיאמר לו **דברי עידוד**. האיר הרב וסרמן את פיו לתלמידו ואמר לו: "אל תצטער, אהובי, הרי בידך להיות כמו משה רבנו, שגם הוא היה כבד פה וכבד לשון..."

יכול כל אדם להגיע למדרגתו של משה רבנו, הורונו גדולינו. ואם נאמר: הרי לא חוננתי בכישרונות, או בסבלנות, או בהבנה וכו', **יתנוט באורחם** של גדולי ישראל. לא כולם נולדו מושלמים בכל התחומים. אבל הם עבדו, עמלו ויגעו, עד שזכו...

אהבה שיש בין הרשעים וקלי העולם אינה כלום. רק כל אחד מתכוון לטובת עצמו.

האשה עובדת את בוראה בבית, שם בין הסירים והכביסות. כשהיא דואגת לכל הנדרש לבני הבית, ולבה **נשא תפילה** על הצלחתם בכל צעד ושעל, היא ממלאה את יעודה בחיים.

אפילו בעל יסורין... רש": אין התורה מתקיימת אלא במי שממית נפשו עליה. בשעת לילה מאוחרת באו לבקר את הגאון רבי **אליעזר יהודה פינקל** זצ"ל ראש ישיבת מיר, שהיה מאושפז בבית החולים "שערי צדק" אחרי התקף לב. הרב ישב ליד שולחן כשהוא **שקוע בלימוד** הגמרא. היתה זו שנתו האחרונה של הרב, שהיה כבר בן תשעים שנה, והיה חולה וחלוש.

שאלוהו: "כיצד הרב לומד ומתאמץ לאחר התקף לב?" הביט הרב בשואל בפליאה ואמר: "שכחתם רמב"ם מפורש בהלכות תלמוד תורה, שאפילו בעל יסורין **חייב בתלמוד תורה**, וכן נפסק בשולחן ערוך, ללא כל חולק..."

זמן פנוי שנפל עליך באופן מפתיע בדרך כלל ינחבו וזה חבל

מי שינהג בניעומו בביתו, ילדו יגדלו על מבועי התורה.

שאלו לרבי **ישראל סלנטר**: "בידוע ששבעה שאכלו יחד בסעודה יכולים לצרף עוד שלושה שלא אכלו, כדי לברך ברכת-המזון במנין. ואילו בתפילה בציבור די בשישה מתפללים בלבד, כדי שיצטרפו אליהם עוד ארבעה שאינם מתפללים להשלים את המנין. מה טעם של תפילה דרושים ששה ואילו לסעודה דרושים שבעה?" השיב רבי ישראל: "וכי מה איכפת לכם אם עוד יהודי יאכל..."

לעצמי דברתי כשעמד הרה"ק רבי **ישראל אבוחצירא**, ה"בבא סאלי" זיע"א להכנס לביתו החדש בנתיבות, נטל עמו כמה מבני ביתו. כל הדרך דבר על ענין הגאווה ו**כמה צריך לברוח** ממנה. כשהגיעו לבית, אמר למלווי: "לא אליכם דברתי, לעצמי דברתי. שכן בבואי לבית החדש, חושש אני שיעלה בלבי הרהור של גאווה..."

הרה"ק שר **שלום מבערזא** זיע"א: "אם הרופא מצוה לאכול הרי שזו מצות השי"ת ויאמין לי שלא ראיתי אצלו **שמחה כזאת** זולת באכילת מצה בלילי פסחים... וזו מדרגה גבוהה מאוד שכל כולו אינו מתכוון אלא לקיים **רצון הבורא** ית"ש ומכיון שעכשיו זה רצונו הרי שחובה עליו לשמוח בזה כמו בקיום שאר מצוותיו ית"ש."

העולם כולו הוא שרשרת שלמות שנוצרת על ידי **נתינה**, כל אדם תורם את תרומתו היחודית באופן שהעולם כולו הופך להיות מושלם.

אל מקום שאדם בורח בשעת צרתו, ניכר ששם שורשו

פעם הגיעו לפני הגה"ק רבי **בן ציון אבא שאול** זצוק"ל שני בעלי דין. החלו לפרש לפניו איש איש וטענותיו. הדיון התמשך, ושעת בין הערביים הגיעה. אפולולית השתררה בחדר. נגש אחד המתדיינים אל מתג החשמל ו**הדליק את האור**. מיד פסק הרב משמיעת הדברים ואמר: אנא, כבה את האור, שאם לא כן היא זה בגדר של טובת הנאה ואיסור שוחד, ועלול אני חס ושלום להטות את הדין..."

פקודה לפהשיטה

סיפור שאולי חלק מכירים אך חשוב להיזכר בו: אדם חלם חלום. בחלמו מטייל הוא לאורך החוף והאלוקים עמו. בפאתי הרקיע הבזיקו לנגד עיניו מאורעות חיו. ובצמוד לכל מאורע הבחין בשני זוגות עקבות בחול. זוג אחד היה שייך לו ואילו השני לאלוקים **כאשר תמונות חיו** האחרונות הבזיקו מול עיניו, פנה במבט לאחור להתבונן בעקבות שבהול.

הוא הבחין שפעמים רבות במהלך חיו נראו בחול רק זוג עקבות אחד. הוא גם הבחין שאותן תקופות היו התקופות העצובות ביותר בחייו. הדבר הציק לו.

הוא שאל את האלוקים אודות כד: "אלוקי, הלא בישרתני, שמיד כשאחליט לצעוד בנתיבך **תצעד עמי** לאורך כל הדרך. אולם הבחנת, רק **בוזג עקבות אחד** בתקופות המצערות והמיוסרות ביותר בחיי.

מדוע, דווקא כשהייתי זקוק לך ביותר נטשתני ועזבתני?" והאלוקים השיב מן הדממה: "בני, היקר לי מאד, אני אוהבך ולעולם לא אנטשך. במשך אותן תקופות של ניסיון וסבל בחייך. **כשהבחנת בוזג עקבות אחד היה זה משום שנשאתי אותך על כפי**. (העורך)

שני סירים הושלכו אל הגלים סיר נחושת חזק וסיר חרס דק. פנה סיר החרס אל רעהו ראה **אני שט בקלילות** ואילו אתה כבד עוד מעט תטבע במים והנה במרוצת הגלים קרבו שני הסירים זה לזה וכשפגששו השנים נהפך כד החרס לרסיסים... גאווה **מביאה הרס** מנתפצת ממש כמו כד חרס

העלון לעילוי נשמת: הרב **רחמים מאוז** זצ"ל הרב **דוד אבוחצירא** זצ"ל זכותם תגן עלינו

אם תלמיד עשה דבר לא טוב, לפעמים עדיף בהרבה **לחכות יומיים** ואז לקרוא לו ולומר לו אתה יודע **נער כמוד** לא מתאים לך זה משפיע הרבה יותר מצעקות זה גם עושה רושם יותר כי התלמיד רואה ששום דבר לא נשכה יומיים אחר כך עדיין זוכרים. ולפעמים יש לשוחח עם התלמידים באופן כללי **מבלי לפגוע** באף אחד ולקבוע דפוסי התנהגות ברורים. זה דבר חשוב מאוד.

פשרנות ישנה תופעה מעניינת מאוד בעולם הערכים אם אתה עקרוני **ולא ממנה להתפטר** רק לאחר שבררת בדקת וחקרת שהדבר לא יוגד את העקרונות שלך אך אתה "קיצוני".

ואם אתה **מתפטר בקלות**, לא מרבה להעמיק ולחקור לא בודק אם זה מתאים או נוגד את עולם הערכים שלך, אז אתה אדם **חסר עקרונות**. איכשהו גם בין שני הניגודים ישנה את דרך הפשרה, ההולכים בדרכה מתפשרים איכשהו **באמצע** ישנם ערכים עקרוניים עליהם הם לא מתפשרים וישנם ערכים שבהם הם לא עקרוניים בכלל, ככה פרווה.

תינו של יהודי רצופים קשיים והתמודדות לכל אדם **יש חבילה** של בעיה כלכליות, צער גידול בנים, בריאות, אך הכל **מכון משמים** לחשלו ולטובתו ולפנים צערא אגרא

מי ימלוך ציד צעד בין עצי היער רועד וחושש לחייו אולי אורב לו הארי בפינה חשוכה... ובצדו השני התהלך הארי מרחרח בכל עבר האם מתקרב האדם ובידו רובה ציד? יום אחד נפגשו השניים, אמר הציד קשה להתהלך בתחושה של חזק הבה נשלים בינינו ונסיים את הריב... הסכים הארי והשניים הלכו זה בצד זה ביער כידידים טובים. אך מוחו של הציד מלא תחבולות כרמון פתח ואמר הן אני האדם ואתה החיה **ראוי שאני אמלך** עליך. שמע האריה ואמר אם כן מוטב שאני אטרוף אותך... מוטב שהאדם **ישמח בחלקו** ויסתפק במה שיש לו מי שמתאוה ליותר סופו שגם המטע בידו לא יותר...

חוכמה היא הידיעה מתי להימנע משלמות

לנבלין, פולין, בשנות הזעם הרב **אברהם טברסקי** זצ"ל, שגר בזמן המלחמה בלונדון, בנו של האדמו"ר רבי **משה מרדכי** זצ"ל, עשה מאמצים רבים כדי להציל את האדמו"ר ובני משפחתו ולהעבירם לשוויץ. תמורת שלושת אלפים דולר סוכם, שיועברו **מלובלין לשוויץ** ע"י קצין ס.ס. גרמני. אך בהגיע אליו הקצין, אמר רבי משה מרדכי כי בשום אופן לא יעזוב את פולין, וכתב במכתב: כשאנייה עומדת לטבוע, בחובת הקברניט **להציל תחילה את הנוסעים** ואח"כ את עצמו. אני רוצה לחלק את גורלי עם יהודי פולין. יום לפני שנהרג אמר דברי תורה לפני אחד מחסידיו, ובדבריו רצה להדגיש שדווקא בימי צרה **כל יהודי הינו חשוב ויש להצילו**. למחרת נספו האדמו"ר ובני ביתו.

הרופא: "צר לי להודיע לך שאתה סובל משתי בעיות חמורות - לב חלש ואובדן זיכרון החולה: "זיכרון, שמזכרון, **העיקר שהלב בסדר**".

ישב הנשר במרומי ההר והתגאה בקול רם: "**כמה גדול** וחזק אני הנה **הצלחתי להגיע** אל מרומי הפסגה" לפתע נשמע קול "הו, אני איני נמוך ממך" התבונן הנשר כה וכה וראה עכביש היושב על ענף של עץ וטווה את קוריו. תמה הנשר: "כיצד הגעת לכאן, הן חלש אתה וחסר כנפיים"

אמר העכביש: "בקצה זנבך החזקתי וכך הגעתי עד המקום הזה, ראה כמה חזק וגיבור אני... עתה איני זקוק לעזרתך..." באותו רגע נשבה רוח חזקה וקרעה את הקורים וחיש **העיפה** את העכביש מטה מטה...

יש המטפסים אל ראש ההר מגיעים אל מעמדם ע"י השחזיקו בזנבו של הנשר. לא בזכות כשרונותיהם ומידותיהם אלא משום שקשרו קשרים החניפו לגדולים מהם או הפעילו כח וכן טיפסו ועלו. **אלא שמשב רוח קל** נושא אותם ואת קוריהם. עד מהרה מתגלה גדלם האמיתי...

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

אָשָׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה.

רשי הקדוש (כט), מביא ממדרש רבותינו (בראשית רבה) שכשיצא יעקב מבית אביו, פגע בו אליפז, בנו של עשו, והודיעו שנשלח בשליחות אביו להורגו, ואם לא יעשה כן יהרגו עשו אביו, נִפְשׁ תַּחַת נִפְשׁ (שמות), והרי חיך קודמים לחיי חבירך (בבא מציעא).

השיב לו יעקב שאסור לו לעשות כן, שהרי בני נוח מצווים על הריגת הנפשות, קיבל אליפז את דבריו של יעקב אך חשש שאביו יהרגו, ולכן העלה יעקב פתרון שיקח אליפז את כל ממונו ויראם לעשו אביו ויאמר לו שהרג את יעקב, ואין בכך שקר שהרי עני חשוב כמת (נדרים), וכך נשאר יעקב ללא כסף וזהב שלקח כדי ליתן ללבן בעבור בנותיו, וללא לחם לאכול ובגד ללבוש, וְאֵת עָרֶם וְעֶרְיָה (יחזקאל), נכנס יעקב לנהר הסמון והחל בתפילה לה'.

וממשיך המדרש וכותב דבר פלא, באותה שעה נשא יעקב עיניו לשמים ואמר שיר **למעלות אָשָׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים (תהילים) - אל תקרי אל ההרים אלא אל ההורים**, כיעד התנהל שידוכם, **מֵאֵין יבֵּא עֶזְרִי - אליעזר** בשעה שהלך להביא את רבקה מזה כתיב ביה **וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמָלִים מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ וְכֹל טוֹב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ (בראשית)**, ואני לא נזם אחד ולא צמיד אחד נותר לי.

מיד חזר בו יעקב וצעק צעקה גדולה ומרה, **מִה אֲנִי מוֹבֵד סִבְרֵי מִן כְּרִי, חַס וְשְׁלוֹם, לִית אֲנִי מוֹבֵד סִבְרֵי מִן כְּרִי, מִה אֲנִי מוֹרִיד חַס וְשְׁלוֹם אֶת בֵּיתְחוּנִי מִרִּבּוֹן הָעוֹלָם? לֹא וְלֹא, עֶזְרִי מֵעַם ה' עֲשָׂה שְׂמִים וְאֶרֶץ (תהילים שם, ב), אֲנִי בּוֹטָח בְּךָ יִתְבָּרַךְ וּמִתְחַרֵּט חֲרַטָּה גְמוּרָה עַל הַהֲרָחוּרִים שֶׁהֲרַחֵתִי בְלִיבֵי.**

כך יעקב אבינו החזיר את בטחונו בבוראו יתברך, ולפתע הבחין בפרש הפושט את בגדיו ונכנס לתוך הנהר לטבול, נכנס למערבולת מים וטבע שם למוות, לקח יעקב אבינו את בגדיו ולבשם, ורכב על הסוס בדרכו לחרן.

יהי רצון שזוכה לטבוח בו יתברך באמת ובתמים ונראה בישועה השלימה בקרוב, אמן.

שבת שלום לאל בית ישראל

אחד התלמידים שאל את המורה: "אתה חושב שזה הגון להעניש אנשים על דברים שהם לא עשו?" המורה ענה: "בוודאי שלא!" אז התלמיד אמר: "יפה, כי לא עשיתי שיעורים..."

הלומד על מנת ללמד - "אדם לעמל יולד" (איוב ה') אומר המהרש"א בסנהדרין (צ"ט) לעמ"ל ראשי תיבות: ללמוד על מנת ללמד.

ויעוין שם בגמרא שפשט הפסוק איירי על עמל פה, וכדברי הרמב"ם: **גייסא תמידיתו**

התרנגול נכנס למים הוא חש שהוא הולך לטבוע, והחל לזעוק לעזרה: "הצילו!" "אני טובע!" שמע העורב, התעופף ונעמד על עץ על שפת הנהר.

קרא לתרנגול: "חסר אחיות שכמותך הן אינך יודע לשחות, **ומדוע התקרבת למים?**"

קרא התרנגול: "קודם נסה להציל אותי, ואחר כך תטיף לי מוסר... כשאתם מצוי בצרה, **הוא זקוק לעזרה**, לא לנתיבותו"

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

אם לא נצליח לחנך לשמחת מצות את הבנים והבנות הצעירים, הרי שנרחיק בזה את לבותיהם מהמצוות.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, טעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרת, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה יאיר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מור, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני יפה בת לאה מרן הרב **עובדיה יוסף בן גורג'יה**

שפייד
דפוס
מהיר
ומתקדם

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דרוש עובד

אם אתם חושבים שאתם חרוצים
ויש לכם סבלנות וידיים טובות
אז זו המשרה שלכם!

לדפוס ספייד בירושלים
דרוש עובד צעיר ונמרץ
לשעות אחה"צ-ערב
לעבודות גימור

קו"ח למייל: s025004569@gmail.com
או לפקס: 073-3319587

**שירות
מהיר
ואיכותי**

**משלוחים
לכל חלקי
העיר**

המזכרת

שתפאר כל אירוע, שמחה, או שבת התאחדות

הזמינו עוד היום את חוברות עלוני השבת של 'ספיד', בשילוב הטקסט שלכם בשער!

קבלו את המזכרות המהירות והאיכות שלכם!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל So25004569@Gmail.com

» קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 «

ספיד
דפוס מהיר ומתקדם